Vlada Crne Gore

Ministarstvo evropskih poslova

P R E D L O G

I PRILOG IZVJEŠTAJU EVROPSKE KOMISIJE O CRNOJ GORI 2026.

koji se odnosi na period od 1. IX 2025. do 31. III 2026.

April 2026.

Sadržaj:

UVOD 3

ODNOSI CRNE GORE I EVROPSKE UNIJE 3

REZIME I PRILOGA IZVJEŠTAJU EVROPSKE KOMISIJE O CRNOJ GORI 2025. 3

KLASTER 1: TEMELJNA POGLAVLJA 6

KLASTER 2: UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE 111

KLASTER 3: KONKURENTNOST I INKLUZIVNI RAST 166

KLASTER 4: ZELENA AGENDA I ODRŽIVA POVEZANOST 226

KLASTER 5: RESURSI, POLJOPRIVREDA I KOHEZIJA 250

KLASTER 6: VANJSKI ODNOSI 269

PRILOZI 281

UVOD

Crna Gora, u skladu s ustaljenom praksom, najmanje dvaput godišnje formalno informiše Evropsku komisiju o aktivnostima koje sprovodi u okviru procesa evropske integracije kroz priloge godišnjem Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori. Ovaj Prilog izrađen je na osnovu strukture posljednjeg Izvještaja EK o Crnoj Gori iz 2025. u skladu s revidiranom metodologijom proširenja EU i klasterskim pristupom, koji tematski grupiše srodna pregovaračka poglavlja u šest cjelina. U dokumentu se detaljno prikazuje napredak u oblasti političkih i ekonomskih kriterijuma, reforme javne uprave, kao i preuzimanje obaveza iz članstva za svih 33 poglavlja pravne tekovine EU, kroz klastersku strukturu. Prilog koji Crna Gora dostavlja Evropskoj komisiji predstavlja važan izvor informacija koji se koristi prilikom izrade godišnjeg Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore i kao osnova za formulaciju preporuka za naredni period.

Prvi ovogodišnji Prilog odnosi se na izvještajni period od 1. IX 2025. do 31. III 2026, u skladu s ciklusom izvještavanja koji propisuje Evropska komisija. Izradu Priloga je centralno koordiniralo Ministarstvo evropskih poslova, u saradnji sa pregovaračkim radnim grupama za pojedinačna poglavlja pravne tekovine EU. Izradi Prvog priloga se pristupilo po smjernicama datim u novoj metodologiji koja je izrađena na temelju rezultata radionice o pripremi priloga za Izvještaj Evropske komisije o Crnoj Gori, održane 27. i 28. II 2025. Metodologija se zasniva na uputstvima Evropske komisije i zapažanjima eksperata projekta PLAC (Policy and Legal Advice Centre (PLAC) for Montenegro), kao i sugestijama pregovaračke strukture Crne Gore, a u cilju pravovremene pripreme dokumenta i kvalitetnog teksta koji će biti usklađeni s novim standardima i očekivanjima EK da se pruže što koncizniji i sadržajniji podaci o napretku u odnosu na preporuke i konstatacije Komsije u njenom godišnjem izvještavanju o napretku Crne Gore u procesu evropske integracije.

Relevantni resori i institucije dostavili su neophodne informacije za traženi izvještajni period, te pripremili statističke podatke. Ministarstvo evropskih poslova je obradilo sve prikupljene informacije u skladu sa usaglašenim formatom izvještavanja i prioritetima koje je Evropska komisija istakla u komunikaciji s crnogorskom stranom, te finalizovani dokument dostavilo Vladi na razmatranje i usvajanje kao Prvi prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2026.

ODNOSI CRNE GORE I EVROPSKE UNIJE

Vlada je 11. IX 2025. usvojila Drugi prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori 2025, koji se odnosi na period 1. IV – 1. IX 2025. i dostavila ga Evropskoj komisiji.

Osamnaesti sastanak **Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo** između Crne Gore i Evropske unije održan je 11. X 2025. u Briselu. Na sastanku je razmotren godišnji napredak u okviru pregovaračkih poglavlja 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor i 13 – Ribarstvo.

U okviru redovnih aktivnosti koordinacije procesa i saradnje sa Skupštinom, Vlada je 30. X 2025. usvojila 47. kvartalni izvještaj o ukupnim ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period jul – septembar 2025. Takođe, Vlada je 12. II 2026. usvojila 48. kvartalni izvještaj o ukupnim ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period oktobar – decembar 2025. i 24. polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period jul-decembar 2026. Svi izveštaji su dostavljeni Skupštini.

Osamnaesti sastanak **Podobora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku** između Crne Gore i Evropske unije održan je 20. XI 2025. u Podgorici. Na sastanku je razmotren godišnji napredak u okviru pregovaračkih poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna unija, 18 – Statistika, 32 – Finansijski nadzor i 33 – Finansijske i budžetske odredbe. Na ovom sastanku razmatrani su ostvareni napredak u ključnim ekonomskim oblastima,

fiskalnim pitanjima i statistici, te razmatrano o daljim koracima usklađivanja sa evropskim standardima i reformama.

Osamnaesti sastanak **Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku** održan je 20. XI 2025. u Podgorici. Na sastanku je razmotren ostvareni napredak u oblastima koje obuhvataju poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna unija, 18 - Statistika, 32 - Finansijski nadzor i 33 - Finansijske i budžetske odredbe, kao i u oblasti ekonomskih kriterijuma.

Dvadesetiprvi sastanak **Zajedničkog konsultativnog odbora između Evropske unije i Crne Gore (ZKO)** održan je 16. XII 2026. u Briselu. Na sastanku je razmatran napredak Crne Gore u procesu pristupanja EU, uključujući sprovođenje reformi i mapu puta za zatvaranje pregovaračkih poglavlja. Poseban fokus bio je na implementaciji Plana rasta za Zapadni Balkan i ulozi civilnog društva u procesu integracija.

Vlada je 25. XII 2025. usvojila Program ekonomskih reformi 2026-2028, kojim se potvrđuje strateški cilj Crne Gore za naredni period, a to je ostvarenje pametnog, održivog i inkluzivnog ekonomskog rasta koji će doprinijeti unapređenju kvaliteta života svih njenih građana. Perspektive ekonomskog rasta u srednjem roku podržane su prioritetima ka ispunjavanju agende u procesu pristupanja Crne Gore.

Na 24. Međuvladinoj konferenciji između Evropske unije i Crne Gore, koja je održana 16. XII 2025. u Briselu, Crna Gora je zatvorila pet pregovaračkih poglavlja: 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, 4 – Sloboda kretanja kapitala, 6 – Privredno pravo, 11 – Poljoprivreda i 13 - Ribarstvo), čime je napravljen jedan od najznačajnijih iskoraka u dosadašnjem toku pristupnih pregovora.

Na 25. Međuvladinoj konferenciji između Evropske unije i Crne Gore koja je održana 26. I 2026. u Briselu, Crna Gora je zatvorila poglavlje 32 – Finansijski nadzor. Takođe, na 26. Međuvladinoj konferenciji, zatvoreno je poglavlje 21 – Trans-evropske mreže.

Vlada je 29. I 2026. usvojila Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2026-2027 (PPCG), koji predstavlja strateški dokument u odnosu na usklađivanje zakonodavstva s novom pravnom tekovinom EU i u cilju ispunjenja završnih mjerila.

Petnaesti sastanak **Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost održan** je 10. i 11. II 2026. u Podgorici. Tokom dvodnevnog sastanka predstavljen je napredak koji je Crna Gora ostvarila u dijelu jačanja vladavine prava kao ključnoj oblasti u pristupnim pregovorima. Crnogorska strana je predstavila zapažene rezultate ostvarene od prethodnog sastanka Pododbora, koji je održan u martu 2025. godine, s fokusom na postignuća u oblasti pravosuđa, temeljnih prava, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, suzbijanje pranja novca, sprečavanju trgovine ljudima i u drugim relevantnim oblastima u okviru poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, Sloboda I bezbijednost

Petnaesti sastanak **Odbora za stabilizaciju i pridruživanje** održan je 25. III 2026. u Podgorici, u hibridnom formatu.

Devetnaesti sastanak sastanak **Pododbora za saobraćaj, životnu sredinu, energetiku i regionalnu politiku** održan je 24. III 2026. u Briselu, u hibridnom formatu. Na sastanku je razmotren ostvareni napredak u oblastima koje pokrivaju poglavlja 14 – Saobraćajna politika, 15 – Energetika, 21 – Trans-evropske mreže, 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata i 27 – Životna sredina i klimatske promjene. Fokus diskusije bio je na aktivnostima koje se sprovode u cilju ispunjavanja preostalih završnih mjerila iz poglavlja 14, 15, 22 i 27, dok je EK pozdravila privremeno zatvaranje poglavlja 21.

U Briselu je 23. III 2026. održan sedamnaesti sastanak **Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju** između Crne Gore i Evropske unije. Razmatrao se napredak u oblastima osnivanja preduzeća i pružanja usluga, kretanja kapitala, javnih nabavki, privrednog prava, prava intelektualne svojine, konkurencije, finansijskih usluga i zaštite potrošača i zdravlja.

U skladu s Odlukom o uspostavljanju strukture za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji („Sl. list CG“, broj 112/23), nastavljeno je i restrukturiranje pregovaračkih radnih grupa za pojedinačna poglavlja pravne tekovine EU, pa je Ministarstvo pokrenulo proceduru ažuriranja sastava radnih grupa. S tim u vezi, Vlada je 26. II 2026. donijela: Odluku o izmjeni odluke o obrazovanju pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju crne gore evropskoj uniji za oblast pravne tekovine evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 7 - pravo intelektualne svojine („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 8 – Konkurencija („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 9 – Finansijske usluge („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 14 – Saobraćajna politika („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 16 – Porezi („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 17 – Ekonomska i monetarna unija („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 18 – Statistika („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 21 – Trans-evropske mreže („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 25 – Nauka i istraživanje („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o dopuni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni odluke o obrazovanju pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju crne gore evropskoj uniji za oblast pravne tekovine evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 29 – Carinska unija („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 30 – Vanjski odnosi („Sl. list CG“, broj 34/2026), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine

Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika („Sl. list CG“, broj 34/2026).

REZIME I PRILOGA IZVJEŠTAJU EVROPSKE KOMISIJE O CRNOJ GORI 2025.

U dijelu **političkih kriterijuma**, Crna Gora je nastavila zakonodavne i institucionalne reforme u okviru evropskih integracija, uz aktivan rad Skupštine i unapređenje pravnog okvira (izmjene Zakona o državnim službenicima i namještenicima i utvrđivanja Predloga zakona o Vladi). Ipak, ostaju izazovi zbog blokade rada Državne izborne komisije i neriješenih izbora u Šavniku. Ostvaren je napredak u pregovorima sa Evropskom unijom kroz privremeno zatvaranje sedam poglavlja i usvajanje Programa pristupanja Crne Gore EU 2026–2027, uz jačanje koordinacije pregovaračkog procesa i fokus na ispunjavanje završnih mjerila, posebno u oblasti vladavine prava. Vlada je usvojila Program rada za 2026. godinu i Izvještaj o realizaciji Srednjoročnog programa rada za 2025.

Reforma javne uprave napreduje kroz profesionalizaciju, depolitizaciju i digitalizaciju, uz uvođenje zapošljavanja zasnovanog na kompetencijama i smanjenje angažmana po ugovoru o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima. U oblasti javnih finansija bilježi se stabilan napredak u fiskalnoj disciplini i transparentnosti. Većina planiranih reformskih aktivnosti je u toku ili realizovana, uz unaprijeđeno praćenje i saradnju sa Evropskom komisijom. Takođe, unaprijeđena je saradnja sa civilnim društvom kroz nove zakonodavne inicijative, finansijsku podršku i digitalizaciju procesa, čime se dodatno jača participacija i transparentnost u kreiranju javnih politika.

U **poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava**, u oblasti reforme pravosuđa, u toku su postupci imenovanja na visoke pravosudne funkcije kao i sprovođenje važećih strateških dokumenata i dalje usklađivanje zakonskog okvira sa pravnom tekovinom EU. U prethodnom periodu treba istaći značajne iskorake po pitanju popunjavanja nedostajućih sudijskih i tužilačkih mjesta i podizanja efikasnosti u rješavanju predmeta pred svim sudovima u odnosu na godišnji priliv. U oblasti borbe protiv korupcije nastavljeno je sa primjenom Strategije za borbu protiv korupcije kao i sa usklađivanjem zakonskog okvira sa preostalom pravnom tekovinom i evropskim standardima. Nadležne institucije u ovoj oblasti bilježe unaprijeđen bilans rezultata i pojačane operativne kapacitete. Dobri rezultati zabilježeni su u svim podoblastima temeljnih prava među kojima treba istaći usvajanje Zakona o jedinstvenom vještačenju invaliditeta i Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije dok je u toku dalje usklađivanje pravne tekovine sa nacionalnim zakonodavstvom u oblastima zaštite podataka o ličnosti, rodne ravnopravnosti i prava djeteta.

U poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, Crna Gora je tokom 2025. nastavila sa intenzivnim reformama i aktivnostima, kako na strateškom i zakonodavnom planu, tako i u ostvarivanju konkretnih rezultata. Usvojena je Strategija za borbu protiv trgovine ljudima za period 2025–2028 sa pratećim akcionim planom, izrađen je nacrt Zakona o oružju i municiji u završnoj fazi usaglašavanja sa Evropskom komisijom, dok su izmjene Zakona o strancima omogućile postepeno usklađivanje sa viznom politikom EU. U bezbjednosnom sektoru uvedeno je novo policijsko zvanje „mlađi policajac“, čime je otvoren prostor za zapošljavanje novih kadrova, a imenovan je i direktor Uprave policije radi jačanja profesionalizacije. Istovremeno, zabilježen je značajan napredak u borbi protiv organizovanog kriminala kroz povećan broj krivičnih prijava i istraga, kao i primjenu mjera privremenog oduzimanja imovine. U oblasti azila produžena je privremena zaštita za lica iz Ukrajine do marta 2027, dok je u viznoj politici dodatno unaprijeđeno usklađivanje sa EU kroz skraćenje bezviznog boravka za pojedine države, ukidanje bezviznog režima za Azerbejdžan i prestanak privremenih viza za Kazahstan i rezidente UAE.

Nakon privremenog zatvaranja **pregovaračkog poglavlja 5 – javne nabavke** u junu 2025. godine, nastavljeno je sa sprovođenjem obaveza i preporuka Evropske komisije, sa posebnim fokusom na jačanje transparentnosti, integriteta i borbe protiv korupcije u sistemu javnih nabavki. Ključni napredak ostvaren je kroz pripremu izmjena i

dopuna Zakona o javnim nabavkama, čije se usvajanje očekuje do maja 2026. godine, uz prateće podzakonske akte, kao i kroz donošenje i implementaciju strateških dokumenata za period 2026–2030. godine. Predložene mjere usmjerene su na unapređenje kontrolnih i antikorupcijskih mehanizama, uključujući uvođenje sistema „crvenih zastavica“, jačanje nadzora i odgovornosti, te dalju digitalizaciju postupaka. Istovremeno, kontinuirano se unapređuju administrativni kapaciteti kroz obuke, sertifikaciju i planiranu resertifikaciju službenika, dok statistički pokazatelji ukazuju na stabilan nivo konkurentnosti i značajan obim sprovedenih postupaka putem elektronskog sistema. Dodatno, unaprijeđeni su mehanizmi za prijavu i praćenje nepravilnosti, uključujući monitoring jednostavnih nabavki i primjenu Etičkog kodeksa, čime se dalje jača institucionalni okvir za prevenciju i suzbijanje korupcije u ovoj oblasti.

U okviru **poglavlja 18 – Statistika**, U izvještajnom periodu jačanje institucionalnog okvira i koordinacije statistike državnih finansija ostvareno je usvajanjem Zakona o klasifikaciji djelatnosti (Sl. list CG, br. 160/25), potpisivanjem Trilateralnog sporazuma i Protokola o saradnji između Uprave za statistiku, CBCG i Ministarstva finansija, formiranjem Odbora za implementaciju ESA metodologije i formalizacijom posvećenosti kvalitetu kroz Savjet statističkog sistema i Izjavu o primjeni principa zvanične statistike, čime su unaprijeđena koordinacija, harmonizacija sa evropskim standardima i povjerenje u zvanične podatke.

U domenu poglavlja **32 – Finansijski nadzor**, Skupština je 14. X 2025. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore, čime je postignuto potpuno usklađivanje sa Direktivom (EU) 2017/1371 (PIF direktiva), što je dovelo do unaprijeđena krivičnopravne zaštita finansijskih interesa EU. Ovo je bio jedan od ključnih iskoraka koji je doveo do privremenog zatvaranja poglavlja.

U okviru **ekonomskih kriterijuma**, **ekonomski rast u Crnoj Gori u 2025. godini je stabilan i održiv.** Prema preliminarnim kvartalnim podacima Monstata, **procjenjuje se da je realni rast BDP-a u 2025. iznosio 2,7%. Ekonomska ekspanzija u 2025.** prvenstveno je vođena snažnom privatnom potrošnjom i rastom investicija, koje su dale pozitivan doprinos rastu BDP-a od 4,1 p.p. i 2,3 p.p, respektivno, usljed povoljnog biznis ambijenta u Crnoj Gori i sprovođenja reforme **„Evropa sad 2“** koja je povećala raspoloživi dohodak i životni standard građana.

Godišnja stopa inflacije u januaru i februaru 2026. **nastavlja silazni trend**, sa godišnjim stopama od 2,9% i 2,6%.

Prema preliminarnim podacima[1], **prihodi budžeta na kraju 2025. iznosili su 2.874,1 mil. eura ili 35,2% preliminarnog BDP-a (8.170,7 mil. eura) i premašili su prošlogodišnju naplatu za značajnih 118,4 mil. eura ili 4,3%, a u istom periodu realizovano je 99,6% plana. Prihodi budžeta za dva mjeseca 2026. iznosili su 354,6 mil. eura ili 4,1% procijenjenog BDP-a (8.564,6 mil. eura) što je za 19,5 mil. eura ili 5,8% više u odnosu na prva dva mjeseca prethodne godine. U istom periodu prihodi budžeta premašili su plan za 21,5 mil. eura ili 6,5%.**

Neto priliv stranih direktnih investicija (SDI) povećan je za 8,0% na godišnjem nivou i iznosio je 6,5 % BDP-a u 2025. godini. Ukupan priliv SDI iznosio je 1.018,0 mil. eura i veći je za 14,2% u odnosu na prethodnu godinu.

1 Konačni podaci za 2025. biće sastavni dio Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2025.

Ekonomska konvergencija Crne Gore ka EU potvrđuje se i kroz **dugoročni rast crnogorskog BDP-a po glavi stanovnika u standardima kupovne moći, koji je od 2006, kada je iznosio 36% EU prosjeka, porastao na 53% prosjeka EU-27 u 2025.**

Klaster 2 – Unutrašnje tržište

U okviru **poglavlja 1 – Sloboda kretanja roba**, Crna Gora je nastavila usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU. U toku IV kvartala 2025. i I kvartala 2026, Crna Gora je proslijedila komplet dokumentaciju za 55 propisa. Za kompletno područje novog pristupa, sektorskog pristupa i proceduralnih mjera, Crna Gora je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti („Sl. list CG", broj 39/26). Crna Gora je nastavila sa ispunjenjem mjera koje vode punopravnom članstvu Instituta za standardizaciju Crne Gore u CENELEC-u i CEN-u, na način što je donijet Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o standardizaciji („Sl. list CG", broj 39/26) i Odluka o izmjeni Odluke o organizovanju Instituta za standardizaciju.

U okviru **poglavlja 2 – Sloboda kretanja radnika**, Crna Gora je u izvještajnom periodu sprovela intenzivno zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom Evropske unije kroz usvajanje niza sistemskih zakona. Skupština je donijela izmjene i dopune Zakona o strancima („Sl. list CG", br. 3/26), kojima je uspostavljen poseban pravni režim za slobodu kretanja i boravka državljana EU i članova njihovih porodica. Paralelno, usvojene su izmjene i dopune Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Zakona o radu, Zakona o stručnom obrazovanju, Zakona o visokom obrazovanju i Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, čime je omogućeno izjednačavanje prava u oblasti zapošljavanja i obrazovanja. Dodatno, izmjenama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakona o socijalnom stanovanju i Zakona o poreskoj administraciji obezbijeđeno je jednako postupanje u ostvarivanju socijalnih i ekonomskih prava, dok su izmjenama Zakona o parničnom postupku unaprijeđeni mehanizmi pravne zaštite. Donošenjem Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije i izmjenama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda dodatno je ojačan institucionalni okvir za zaštitu prava mobilnih radnika. Takođe, usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima, u cilju unapređenja mobilnosti radnika kroz očuvanje dodatnih penzionih prava. U oblasti koordinacije sistema socijalne sigurnosti, Vlada je usvojila Akcioni plan za period 2026–2028 i uspostavila nacionalnu pristupnu tačku za elektronsku razmjenu podataka, uz sprovođenje obuka i međunarodne saradnje, uključujući pregovore o zaključivanju sporazuma o socijalnom osiguranju sa Azerbejdžanom. U okviru EURES-a, Vlada je usvojila ažurirani akcioni plan za pristupanje mreži do 2028. uspostavljena je Nacionalna kancelarija za koordinaciju i formirana međuinstitucionalna radna grupa. Sprovode se aktivnosti na jačanju administrativnih i tehničkih kapaciteta, uključujući razvoj informacionog sistema Zavoda za zapošljavanje, uvođenje ESCO klasifikacije i pripremu za interoperabilnost sa EURES platformom. U dijelu koji se odnosi na Evropsku karticu zdravstvenog osiguranja, studija izvodljivosti o njenom uticaju na javne finansije, koja je prvobitno pripremljena 2019. dopunjena je statističkim podacima za 2025. Dopunjena studija potvrđuje nepostojanje značajnih finansijskih prepreka za uvođenje sistema, kao i postojanje osnovnog pravnog i administrativnog okvira, uz identifikovanu potrebu za daljim jačanjem tehničkih i informacionih kapaciteta. Ove aktivnosti integrisane su u Akcioni plan za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti za period 2026–2028. U oblasti inspekcije rada, Vlada je usvojila Akcioni plan za period 2025–2027, kojim su definisane mjere za jačanje institucionalnih i administrativnih kapaciteta, unapređenje međunarodne saradnje i efikasniji nadzor. Tokom 2025. godine izvršeno je 5.345 inspekcijskih nadzora, pri čemu su utvrđene 2.704 nepravilnosti i izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 1,73 miliona eura.

U okviru poglavlja 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, Crna Gora i dalje nastavlja aktivnosti na usklađivanju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija sa Direktivom 2018/958 o ispitivanju proporcionalnosti prije donošenja novih

propisa kojima se regulišu profesije. Tokom usaglašavanja teksta zakona sa EK ukazala se potreba za dodatnim usaglašavanjem zakona sa Direktivom 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i njenom izmjenom Direktivom 2013/55/EU, tako da je proces usklađivanja u finalnoj fazi.

U okviru **poglavlja 4 – Sloboda kretanja kapitala,** Crna Gora je 7. X 2025. zvanično i operativno postala dio SEPA sistema. Centralna banka zajedno sa 11 crnogorskih banaka integrisana je u evropsku SEPA mrežu, uključenjem u SEPA Credit Transfer platnu šemu. Centralna banka aktivno prati efekte primjene SEPA standarda u Crnoj Gori, pa rezultati zabilježeni za prva nekolika mjeseca SEPA implementacije pokazuju snažan i mjerljiv pad troškova za korisnike. U periodu 7. X 2025 – 7. III 2026. SEPA sistem plaćanja brzo preuzima dominantnu ulogu kod fizičkih lica: učešće SEPA sistema iznosi 81% kod transakcija do 200 eura i 68% kod transakcija do 20.000 eura.

U dijelu **poglavlja 6 – Privredno pravo**, Crna Gora je donijela Zakon o privrednim društvima i Zakon o registraciji privrednih i drugih subjekata, uz naknadne izmjene i dopune, čime je postignuto potpuno usklađivanje sa relevantnim EU direktivama i omogućeno onlajn osnivanje i registracija privrednih društava. Preventivna kontrola osnivačke dokumentacije prenijeta je na Centralni registar privrednih subjekata (CRPS), u skladu sa Direktivom 2017/1132, čime je proces pojednostavljen i ubrzan. Pored toga, pripremljeni su i primijenjeni podzakonski akti i registracioni obrasci, te su objavljeni smjernice i pravila za članove upravnih i nadzornih odbora. U pogledu povezivanja sa EU sistemom BRIS i dalje digitalizacije, analizirana je tehnička dokumentacija i počelo je prilagođavanje softverske infrastrukture. Takođe, započet je rad na daljem usklađivanju zakonodavstva sa Direktivom (EU) 2025/25 radi proširenja upotrebe digitalnih alata i procesa u pravnom okviru privrednih društava.

U okviru **poglavlja 7 – Pravo intelektualne svojine,** u izvještajnom periodu, nadležne institucije u Crnoj Gori sprovodile su intenzivne aktivnosti usmjerene na jačanje sistema zaštite i sprovođenja prava intelektualne svojine, kroz unapređenje administrativnih kapaciteta, međuinstitucionalnu saradnju i usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije. Predstavnici tržišne inspekcije i Uprave carina učestvovali su u brojnim obukama, radionicama i međunarodnim sastancima, dok je Direkcija za intelektualnu svojinu kontinuirano obavljala poslove registracije industrijske svojine i nadzora nad autorskim i srodnim pravima. Paralelno je nastavljena implementacija Strategije intelektualne svojine 2023–2026, uz realizaciju planiranih aktivnosti i pripremu novih akcionih dokumenata. Poseban akcenat stavljen je na operativne mjere suzbijanja povreda prava intelektualne svojine kroz zajedničke akcije nadležnih organa, kao i na podizanje svijesti javnosti putem edukacija, promotivnih događaja i saradnje sa privredom. Uprava carina je dodatno doprinijela efikasnosti sistema kroz kontinuirane kontrole, zadržavanje i uništavanje robe koja povređuje prava intelektualne svojine, te redovno izvještavanje prema Evropskoj komisiji.

U okviru **poglavlja 8 – Konkurencija,** Crna Gora je u potpunosti finalizovala zakonodavstvo iz oblasti konkurencije i državne pomoći, donoseći Zakon o kontroli državne pomoći, Zakon o zaštiti konkurencije i Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povreda konkurencije, uz prateće podzakonske akte i uredbe koje regulišu državnu pomoć, grupna izuzeća i pravila konkurencije. Agencija za zaštitu konkurencije aktivnos providi kontrole, pokreće postupke protiv zabranjenih sporazuma i zloupotrebe dominantnog položaja, nadgleda koncentracije i odobrava ključne transakcije. U oblasti državne pomoći, sprovode se aktivnosti u dijelu ex-ante i naknadne kontrole, uključujući slučajeve Montenegro Airlines, Uniprom-KAP i Auto-put Bar-Boljare. Istovremeno, kontinuirano se jačaju administrativni i sudski kapaciteti kroz nova zapošljavanja, edukacije, seminare i saradnju sa COSDT-om, čime se unapređuje primjena pravila konkurencije i transparentnost tržišta. Liberalizacija pokazuje da Crna Gora nema državne monopole komercijalnog karaktera, a pravni okvir primjenjuje se na javna preduzeća uz izuzetak djelatnosti od opšteg ekonomskog interesa.

U okviru **poglavlja 9 – Finansijske usluge**, Crna Gora je tokom 2025. i početkom 2026. sprovela značajne zakonodavne reforme s ciljem jačanja stabilnosti, transparentnosti i otpornosti finansijskog sektora. Ključni zakoni koji se odnose na finansijske konglomerate, kreditne institucije, stečaj i likvidaciju banaka, penzione fondove, obavezno osiguranje i investicione fondove uspostavljaju snažan pravni okvir za razvoj sigurnog i uređenog finansijskog tržišta. Ove reforme unapređuju regulatorni okvir, štite interese građana i doprinose jačanju povjerenja investitora.

U okviru **poglavlja 28** – **Zaštita potrošača i javnog zdravlja**, Skupština je 27. XII 2025. usvojila Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakon za sprovođenje Regulative 2023/988 i Zakon o kolektivnim tužbama, a 2. II 2026. i Zakon o zaštiti potrošača, uz prateće podzakonske akte. Ovim zakonom obezbijeđeno je usklađivanje sa relevantnim EU direktivama i primjena Regulative 2017/2394. Na osnovu TAIEX izvještaja iz 2026. pripremljen je Akcioni plan kojim su definisane mjere za jačanje kapaciteta, unapređenje koordinacije i IT usklađivanje sa sistemom Safety Gate, uz fokus na njegovu dalju implementaciju i učešće u CPC mreži. U oblasti javnog zdravlja ostvaren je napredak kroz usvajanje ključnih strateških i zakonodavnih akata i jačanje institucionalnih kapaciteta. U oblasti supstanci ljudskog porijekla dodatno je unaprijeđen zakonodavni okvir izmjenama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja i usvajanjem Akcionog plana u oblasti SoHO 5. III 2026.

Klaster 3 – Konkurentnost i inkluzivni rast

U okviru **poglavlja 10 – Informatičko društvo i mediji,** Vlada je 26. III 2026. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama. Predloženim izmjenama vrši se dodatno usklađivanje sa regulativom EU, naročito u oblasti rominga i regulacije tržišta elektronskih komunikacija, čime se stvaraju uslovi za implementaciju pravne tekovine EU o romingu u kontekstu inicijative za ukidanje roming naknada između Crne Gore i EU. Takođe, uvode se odredbe o upravljanju nacionalnim internet domenom i podacima o registraciji domena, u skladu sa Direktivom (EU) 2022/2555 (NIS2), uključujući implementaciju članova 26, 27 i 28.

U okviru **poglavlja 16 – Porezi**, Crna Gora je sprovela ključne zakonodavne, institucionalne i tehničke reforme radi usklađivanja poreskog okvira sa pravnom tekovinom EU. Reforme su usmjerene na povećanje efikasnosti poreskog sistema, jačanje kontrole i transparentnosti, te unapređenje pravičnosti oporezivanja. Usvojene su izmjene Zakona o PDV-u i Zakona o akcizama, koje obuhvataju uvođenje EMCS sistema, povećanje akciza na cigarete i novu kategorizaciju akciznih proizvoda. Preciziran je poreski tretman građevinskog zemljišta, i uveden PDV broj u skladu s EU standardima. U oblasti direktnog oporezivanja doneseni su zakoni o globalnom minimalnom porezu i multilateralnoj konvenciji za sprečavanje erozije poreske osnovice, kao i izmjene Zakona o poreskoj administraciji radi primjene direktiva DAC 7 i DAC 8 i unapređenja međunarodne razmjene informacija. Poreska uprava je ojačala kadrovske i IT kapacitete, implementirala integrisani sistem za upravljanje prihodima - IRMS i testirala sistem automatske razmjene podataka - AEOI. Uprava carina je započela implementaciju EMCS sistema, formirala Kancelariju za akcize i planira dalji razvoj kadrova i saradnju sa međunarodnim partnerima radi potpune harmonizacije sa EU standardima.

U okviru **poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna unija,** u dijelu monetarne politike, jačana je institucionalna nezavisnost i administrativni kapacitet Centralne banke Crne Gore kroz izbor dva nova viceguvernera i četiri eksterna člana Savjeta, rješavanje statusa nepokretnosti banke, te sprovođenje projekta „Procjena potreba“ u saradnji sa Holandskom centralnom bankom (De Nederlandsche Bank), Narodnom bankom Belgije (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique) i Njemačkom centralnom bankom (Deutsche Bundesbank). Projekat procjenjuje institucionalni, operativni i funkcionalni okvir banke prema standardima Evropskog sistema centralnih banaka i Eurosistema, a njegovi rezultati će omogućiti izradu akcijskog plana za period 2026–2028, osiguravajući punu spremnost banke za buduće članstvo, te dalje unapređenje profesionalnog integriteta i efikasnosti. Vlada je 25. XII 2025. usvojila Program ekonomskih reformi za period od 2026-2028.

U okviru **poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje**, Vlada je utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu 19. II 2026. u cilju usklađivanja radnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU, konvencijama i preporukama Međunarodne organizacije rada (MOR) koje je Crna Gora ratifikovala i drugim izvorima međunarodnog prava.

U okviru **poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika**, Crna Gora je nastavila sprovođenje Industrijske i preduzetničke politike kroz niz koordinisanih aktivnosti: usvojen je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana 2025–2026, prati se napredak u eliminisanju poslovnih barijera i smanjenju neformalne ekonomije, nastavljeno je jačanje podrške malim i srednjim preduzećima, startapovima i inovativnim projektima putem programa Fonda za inovacije i Programa za unapređenje konkurentnosti privrede, a posebna pažnja posvećena je razvoju sektora prehrambene, metalne i građevinske industrije, digitalizaciji, energetskoj efikasnosti i turizmu. Realizovane su inicijative u okviru Single Market Highway i Program jedinstvenog tržišta, te unaprijeđena regulativa državnih preduzeća i fiskalni nadzor, dok su paralelno vođeni procesi usklađivanja sa EU standardima u oblasti MSP i inovacija. Pored finansijske podrške, značajan fokus stavljen je na edukaciju, promociju i jačanje institucionalnog i inovacionog ekosistema, čime je unaprijeđen poslovni ambijent, regionalna saradnja i ukupna ekonomska integracija u EU.

U okviru **poglavlja 25 – Nauka i istraživanje**, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija nastavilo je implementaciju reformi u oblasti nauke donošenjem ključnih podzakonskih akata na osnovu novog Zakona o naučno-istraživačkoj djelatnosti, čime je uspostavljen zaokružen i funkcionalan normativni okvir za njegovu punu primjenu. Usvojeno je sedam novih pravilnika, čime su stvoreni uslovi za transparentnije, efikasnije i kvalitetnije upravljanje sistemom nauke i istraživanja. Istovremeno, Vlada je u februaru 2026. usvojila Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana Strategije za naučnoistraživačku djelatnost za 2025, a u toku je priprema novog Akcionog plana za period 2026–2027. U cilju podrške i jačanja kapaciteta sistema nauke i istraživanja, Vlada je tokom 2025. usvojila set ključnih programa usmjerenih na razvoj ljudskih resursa i internacionalizaciju, uključujući Program saradnje sa naučnom dijasporom, Program finansiranja postdoktorskih istraživanja za izvrsnost, kao i programe stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u zemlji i inostranstvu.

U okviru **poglavlja 26 – Obrazovanje i kultura,** Skupština je u oktobru 2025. donijela novi Zakon o visokom obrazovanju, kojim su unaprijeđeni okviri za praktičnu nastavu, status akademskog osoblja, upisnu politiku i mehanizme obezbjeđenja kvaliteta, uz istovremeno uređivanje prava i obaveza studenata koji su studije upisali ili završili po prethodnom modelu studiranja. Savjet za kvalifikacije donio je u februaru 2026. standard stručne kvalifikacije saradnik/saradnica u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblasti obrazovanja, što predstavlja osnov za dalji razvoj programa obrazovanja i unapređenje podrške obrazovnim ustanovama u radu sa djecom iz romske i egipćanske populacije.

U okviru **poglavlja 29 – Carinska unija**, ostvaren je značajan napredak kroz unapređenje zakonodavnog okvira, intenzivnu digitalizaciju i jačanje administrativnih i operativnih kapaciteta Uprave carina. Usvojeni su ključni propisi usklađeni sa pravnom tekovinom Evropske unije, uključujući izmjene Carinskog zakona, Zakona o ograničenju upotrebe duvanskih proizvoda, kao i Zakon o slobodnim zonama, čime su dodatno precizirani carinski postupci, kontrolni mehanizmi i oblast porijekla robe. Paralelno su realizovani značajni IT projekti i uvedeni novi sistemi (NCTS, CDS, e-dokumenti, e-arhiva), uz dalju modernizaciju kroz međunarodnu saradnju i donacije softvera, što doprinosi efikasnijem upravljanju rizicima i elektronskoj razmjeni podataka. Administrativni kapaciteti su unaprijeđeni kroz reorganizaciju, zapošljavanje i obuke službenika, uz poseban fokus na e-učenje i usklađivanje sa EU standardima. Uprava carina je ostvarila zapažene rezultate u naplati prihoda i borbi protiv ilegalne trgovine, uključujući međunarodne operacije, jačanje saradnje sa domaćim i stranim institucijama, kao i sprovođenje kompleksnih aktivnosti poput uništavanja zaplijenjenih duvanskih proizvoda u Slobodnoj zoni Luka Bar. Istovremeno, unaprijeđeni su mehanizmi za suzbijanje korupcije i jačanje integriteta kroz institucionalne

reforme, obuke i uvođenje novih kontrolnih alata. Ukupno posmatrano, aktivnosti u ovom poglavlju doprinose daljem usklađivanju carinskog sistema Crne Gore sa standardima EU, povećanju efikasnosti, transparentnosti i bezbjednosti carinskih procedura.

Klaster 4 – Zelena agenda i održiva povezanost

U okviru **poglavlja 14 – Saobraćajna politika**, u oblasti drumskog saobraćaja i putne infrastrukture donijet je Zakon o radnom vremenu i pauzama u toku radnog vremena i uređajima za evidentiranje u drumskom saobraćaju, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona prevozu u drumskom saobraćaju, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o putevima kojim je postignuta puna usklađenost u ovoj oblasti. Takođe, donijet je Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti željeznice, čime su, uz ranije usvojeni Zakon o željeznici, stvoreni uslovi za uspostavljanje nezavisnog regulatornog tijela i tijela za bezbjednost. S tim u vezi, Vlada je 31. XII 2025. donijela Odluku o osnivanju Agencije za željeznice koja je započela rad i ostvaruje svoju funkcionalnost.

U oblasti prava putnika, usvojeni su Zakon o dopunama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju, Zakon o ugovorenim odnosima u željezničkom saobraćaju kao i Zakon o ugovoru o prevozu putnika morem. Dalje usklađivanje s pravnom tekovinom nastavljeno je donošenjem: Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe, Zakon o sprečavanju zagađenja mora sa brodova i Zakon o lukama. Nastavljeno je dalje usklađivanje donošenjem podzakonskih akata u oblasti upravljanja vazdušnim saobraćajem, te donijet novi Zakon o vazdušnom saobraćaju.

U okviru **poglavlja 15 – Energetika**, Crna Gora je u decembru 2025. usvojila Nacionalni energetski i klimatski plan (NECP), postavljajući jasne pravce za razvoj obnovljivih izvora energije, unapređenje energetske efikasnosti i jačanje energetske sigurnosti. Crna Gora je uskladila svoj zakonodavni okvir sa Paketom za integraciju električne energije kroz usvajanje Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i gasa („Sl. list CG, broj 2/26) i Zakona o prekograničnim projektima energetske infrastrukture, uz istovremeno jačanje sistema sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima kroz tekuću implementaciju mjera za strateške rezerve. Crna Gora je usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije („Sl. list CG", br. 57/14, 25/19, 140/22, 165/25) i prateće podzakonske akte.

U okviru **poglavlja 21 – Trans-evropske mreže**, Vlada je usvojila Informaciju o ažuriranju Strategije razvoja saobraćaja 2019-2035 – faza I, sa izvještajem o sprovođenju Strategije razvoja saobraćaja 2019-2035 (za period 2021-2025) i preliminarnim Akcionim planom za 2026-2027 (relevantno i za poglavlje 14). Postignut je dogovor o listi prioritetnih projekata na osnovnoj i sveobuhvatnoj TEN-T mreži. U okviru trans-evropskih energetskih mreža, Skupština je donijela Zakon o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima. Crna Gora je izradila i 4. XII 2025. usvojila Mapu puta/Akcioni plana za jačanje administrativnih kapaciteta u oblasti sprovođenja CEF Regulative. Poglavlje 21 je privremeno zatvoreno 17. III 2026. na 26. Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

U okviru **poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene**, u oblasti kvaliteta vazduha, Nacrt Strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2026–2029 prošao je javnu raspravu i usklađen je sa NECP-om. Strategija uključuje projekcije smanjenja emisija, Program smanjenja zagađenja vazduha u skladu sa NEC direktivom, kao i planove kvaliteta vazduha za sve zone u Crnoj Gori. U oblasti zaštite prirode, pripremljen je novi Nacrt zakona dodatno usklađen sa relevantnim EU direktivama i CITES konvencijom. Nacionalna strategija biodiverziteta sa Akcionim planom 2026–2031 je u finalnoj fazi i usvajanje je planirano do kraja II kvartala 2026. U oblasti upravljanja otpadom, Državni plan upravljanja otpadom 2025–2029 usvojen je 23. X 2025. U dijelu klimatskih promjena, usvojen je Zakon o klimatskim promjenama („Sl. list CG", broj 149/25) i prateći podzakonski akti, čime je uspostavljen pravni i institucionalni okvir za MRVA sistem u skladu sa EU ETS.

Klaster 5 – Resursi, poljoprivreda i kohezija

Pregovaračko poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj privremeno je zatvoreno 16. XII 2025. U izvještajnom periodu stvaren je značajan napredak u implementaciji IPARD III programa. Unaprijeđeni su registri (LPIS, gazdinstva) i zakonodavni okvir, uz dodatno usklađivanje sa EU pravnom tekovinom. Dalji koraci usmjereni su na jačanje administrativnih kapaciteta i potpunu funkcionalnost sistema kako bi se osigurala održivost postignutog zatvaranja poglavlja

U dijelu **pregovaračkog poglavlja 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor** u izvještajnom periodu fokus je bio na ispunjenju obaveza koje proizilaze iz završnih mjerila. U tom pogledu ostvaren je značajan napredak u zakonodavnom usklađivanju sa EU kroz pripremu šest ključnih zakona, čije se usvajanje očekuje u aprilu 2026. U dijelu jačanja administrativnih kapaciteta usvojen je Akcioni plan, kojim je predviđeno zapošljavanje 147 službenika do 2030. godine u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu I fitosanitarne poslova. Dodatno, u dijelu jačanja infrastrukture usvojena je Mapa puta za graničnih kontrolnih mjesta. U dijelu unapređenja objekata, 26. II usvojen je ažurirani Nacionalni program za unaprjeđenje objekata za proizvode životinjskog porijekla i objekata za nusproizvode životinjskog porijekla, dok je u dijelu upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla, postignut napredak kroz usvajanje Inoviranog plana (2025–2030), kojim su definisani jasni koraci za uspostavljanje sistema usklađenog sa EU do 2031. godine.

Pregovaračko poglavlje 13 – Ribarstvo privremeno je zatvoreno 16. XII 2025. U zakonodavnom dijelu ostvaren je značajan napredak kroz donošenje zakona i podzakonskih akata, uključujući Zakon o slatkovodnom ribarstvu i podzakosnke propise u oblasti akvakulture. Nastavljeno je ulaganje napora u pogledu upravljanja resursima, prikupljanju podataka, modernizaciji Ribarskog informacionog sistema, kao i u unapređenju infrastruktura. Nastavljena je i aktivna međunarodna saradnja.

U okviru **poglavlja 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturinih instrumenata**, Vlada je usvojila Plan aktivnosti za poglavlje 22 u oktobru 2025. godine, čija se realizacija odvija prema planiranoj dinamici, uz redovno dvonedjeljno izvještavanje Evropske komisije. Istovremeno je ostvaren napredak u jačanju administrativnih kapaciteta kroz zapošljavanje, sprovođenje obuka za upravljanje IPA fondovima i uvođenje mjera motivacije zaposlenih, uz kontinuiranu međuinstitucionalnu koordinaciju. U toku je izrada Strateškog planskog dokumenta kroz inkluzivan proces koji uključuje institucije, lokalne samouprave i civilno društvo. Paralelno, unaprijeđen je sistem upravljanja javnim investicijama i pripreme projekata, uz jačanje planiranja, praćenja i usklađenosti sa standardima Evropske unije. Zakonodavni okvir je u velikoj mjeri usklađen sa pravnom tekovinom EU u ključnim oblastima, dok se okvir za kohezionu politiku i dalje razvija. Takođe, ostvaren je napredak u institucionalnom i kontrolnom okviru IPA sistema, uključujući akreditaciju programa i prelazak ka većem stepenu nacionalnog upravljanja fondovima. Crna Gora aktivno sprovodi programe teritorijalne i prekogranične saradnje, uz značajno učešće u IPA i Interreg programima. Napredak je vidljiv i u oblasti borbe protiv prevara i zaštite finansijskih interesa EU kroz unapređenje AFCOS sistema i sprovođenje obuka. Ujedno, u toku su pripreme za uspostavljanje informacionog sistema za upravljanje EU fondovima (MISS ME), koji predstavlja ključni element budućeg ESIF sistema.

U domenu **poglavlja 33 – Finansijske i budžetske odredbe**, u toku je i ažuriranje Smjernica za planiranje sopstvenih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori.

Klaster 6 – Vanjski odnosi

U okviru **poglavlja 30 – Vanjski odnosi**, Crna Gora je nastavila usklađivanje sa pravnom tekovinom EU. Takođe, nastavila je sa konstruktivnim učešćem u radu STO, uz blisku koordinaciju stavova s EU, kao i aktivnim učešćem u sprovođenju mjera u okviru AP za CRM. Unaprijeđeni su operativni kapaciteti zaštite i spašavanja, uključujući efikasno djelovanje OKC 112 i nabavku specijalizovane opreme kroz EU projekte. U ovoj oblasti,

donijeti su ključni normativni akti, uključujući Zakon o obnovi nakon nepogode i Nacionalni plan zaštite i spašavanja, koji unapređuju sistem odgovora na krizne situacije i klimatske izazove. Usvojen je Program međunarodne razvojne saradnje i humanitarne pomoći za period 2026–2028.

U okviru **poglavlja 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika**, Crna Gora je u potpunosti odgovorila na ključne zahtjeve u oblasti zajedničke vanjske i bezbjednosne politike, kao i u domenu jačanja otpornosti na hibridne prijetnje. Takođe, Crna Gora je nastavila da održava 100% usklađenost sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom (ZVBP) Evropske unije, što se ogleda u pridruživanju svim EU pozicijama i izjavama, kao i restirktivnim mjerama usvojenim od strane Savjeta EU, uključujući i njihovo transponovanje u nacionalni pravni sistem.

KLASTER 1: TEMELJNA POGLAVLJA

FUNKCIONISANJE DEMOKRATSKIH INSTITUCIJA I REFORMA JAVNE UPRAVE

Demokratija

Skupština Crne Gore je 7. VIII 2025. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima, koji je usklađen sa komentarima Evropske komisije i SIGMA-e. U izvještajnom periodu, Vlada je u februaru 2026. utvrdila Predlog zakona o Vladi, koji se trenutno nalazi u skupštinskoj proceduri. Cilj donošenja ovog zakona je sistemsko i sveobuhvatno uređenje pitanja od značaja za organizaciju, nadležnosti i funkcionisanje Vlade, čime se stvaraju stabilni normativni temelji za rad svake buduće izvršne vlasti. Donošenjem zakona obezbjeđuje se usklađenost sa najboljim evropskim praksama i principima dobrog upravljanja, transparentnosti, odgovornosti i integriteta. Sa tekstom Predloga zakona upoznata je Venecijanska komisija.

Izbori

U periodu od 1. IX 2025 - 31. III 2026, Državna izborna komisija održala je 16 sjednica. Komisija je uputila šest odgovora na upite opštinskih izbornih komisija/predstavnika skupština opština i dostavljen je jedan izvještaj Skupštini Crne Gore o popuni upražnjenog poslaničkog mjesta.

Komisija je odlučivala po 32 prigovora podnesenih na radnje tj. propuste Opštinske izborne komisije Šavnik. Svi prigovori su usvojeni, ali OIK Šavnik nije postupila po rješenjima Državne izborne komisije, tako da izbori nijesu održani na dva biračka mjesta u opštini Šavnik, niti su izbori okončani.

Izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika iz jula 2025. propisano je formiranje Centralne izborne komisije, drugačiji izbor, sastav i trajanje mandata predsjednika i članova.

Predsjednik Državne izborne komisije dr Nikola Mugoša izabran za sudiju Ustavnog suda Crne Gore, a u međuvremenu nijesu izabrani predsjednik i članovi Centralne izborne komisije, iako je taj postupak u toku. Imajući u vidu naprijed navedeno Državna izborna komisija ne održava sjednice od 31. XII 2025. iz razloga što je odredbama čl. 8 i 10 Poslovnika o radu Državne izborne komisije („Sl. list CG" br. 8/15, 66/22, 123/22, 8/23, 11/23 i 48/23) propisano da predsjednik Komisije saziva sjednicu, predlaže dnevni red, otvara sjednicu i utvrđuje da li postoji potrebna većina za rad i odlučivanje, dok Zakon o izboru odbornika i poslanika ne propisuje rješenje za konkretnu pravnu situaciju.

Skupština

U periodu od 1. I do 31. XII 2025. održano je 16 sjednica redovnog zasijedanja, tri sjednice vanrednog zasijedanja i dvije posebne sjednice Skupštine Crne Gore 28. saziva. Na pomenutim sjednicama doneseno je ukupno 307 akata: 201 zakon, 15 odluka, 49 odluka o izboru, imenovanju i razrješenju i 42 zaključka.

U periodu od 1. I do 31. III 2026. održano je pet sjednica vanrednog zasijedanja i pet sjednica redovnog zasijedanja Skupštine Crne Gore 28. saziva, na kojima su donijeta 72 zakona, jedna rezolucija i šest odluka.

Održano je šest posebnih sjednica posvećenih premijerskom satu i poslaničkim pitanjima, odnosno poslaničkim pitanjima u vezi sa određenom temom. Poslanici su predsjedniku Vlade postavili 40 pitanja, dok su članovima Vlade postavili 148 pitanja. Nadležnim ministrima u vezi sa određenom temom postavljeno je 27 pitanja.

Skupština je 17. XI 2025, izabrala dva člana Tužilačkog savjeta iz reda uglednih pravnika koji nijesu advokati, kao i jednog člana Tužilačkog savjeta iz reda advokata. Istog dana, Skupština je imenovala dva viceguvernera Centralne banke Crne Gore.

Skupština je 25. XI 2025. donijela Odluku o izboru Jovana Jovanovića za sudiju Ustavnog suda Crne Gore. je 31. XII 2025. donijela i Odluku o izboru dr Nikole Mugoše za sudiju Ustavnog suda Crne Gore. Kandidat za sudiju Ustavnog suda kojeg je predložio Predsjednik Crne Gore, nije dobio potrebnu većinu u prvom glasanju održanom 31. XII 2025.

je 1. XII 2025. donijela Odluku o imenovanju predsjednika Senata Državne revizorske institucije. Na istoj sjednici, 27. XII, izabran je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Skupština je 31. XII 2025. donijela Odluku o imenovanju četiri člana Savjeta Centralne banke Crne Gore. Istog dana donijete su Odluka o imenovanju jednog člana Savjeta Agencije za audiovizuelne medijske usluge, na predlog univerziteta, kao i Odluka o imenovanju dva člana ovog savjeta – na predlog nevladinih organizacija iz oblasti medija i na predlog Crnogorske akademije nauka i umjetnosti.

Skupština je 31. XII 2025. donijela Odluku o otvaranju Parlamentarne istrage i formiranju Anketnog odbora radi prikupljanja informacija i činjenica o postupanju državnih organa i drugih subjekata prilikom izgradnje vjetroelektrane na lokalitetu Možura, nakon čega su 6. i 19. III donijete Odluke o izboru predsjednika, zamjenika predsjednika i pet članova, kao i Odluka o izboru tri člana Anketnog odbora. Odbor je do 31. III 2026. održao dvije sjednice.

Anketni odbor radi prikupljanja informacija i činjenica o postupanjima državnih organa i drugih subjekata u slučajevima politički motivisanih ubistava od uvođenja višestranačja do danas kao i fizičkih napada i prebijanja novinara i drugih slobodnih intelektualaca od strane policijskih službenika poznatih kao „Crne trojke“, u izvještajnom periodu je održao pet sjednica.

U dijelu nadzornih aktivnosti na nivou stalnih radnih tijela Skupštine, u periodu 1. IX 2025. - 31. III 2026. održano je jedanaest kontrolnih i deset konsultativnih saslušanja.

Ustavni odbor je 27. XII 2025. održao konsultativno saslušanje kandidata prijavljenih na Javni poziv za izbor jednog sudije Ustavnog suda Crne Gore, nakon čega je na sjednici održanoj 29. XII 2025. utvrđen Predlog za izbor jednog sudije Ustavnog suda Crne Gore.

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu je 7. X 2025. održao konsultativno saslušanje kandidata prijavljenih na Javni poziv za izbor dva člana Tužilačkog savjeta iz reda uglednih pravnika koji nijesu advokati, dok je na

sjednici 15. X 2025. održao konsultativno saslušanje kandidata za člana Tužilačkog savjeta iz reda advokata, predloženog od strane Advokatske komore Crne Gore.

Odbor za bezbjednost i odbranu je 1. XII 2025. realizovao kontrolno saslušanje ministra unutrašnjih poslova, v.d. direktora Uprave policije i direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost na temu „Dezinformacije sektora bezbjednosti povodom incidenta na Zabjelu u kojem je ranjen državljanin Crne Gore, na osnovu kojih je Vlada ukinula bezvizni režim sa Republikom Turskom".

Odbor za međunarodne odnose i iseljenike je 1. XII 2025. održao kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade Crne Gore za međunarodne odnose i ministra vanjskih poslova na temu „Narušavanje bilateralnih odnosa sa Republikom Turskom na temelju odluke Vlade Crne Gore o ukidanju bezviznog režima".

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet održao je 22. IX 2025. kontrolno saslušanje predsjednice Upravnog odbora EPCG – Solar gradnja, predsjednika Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore a.d. Nikšić, i člana Senata Državne revizorske institucije (član nadležnog Kolegijuma Državne revizorske institucije), povodom nalaza revizije iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja DOO „EPCG - Solar gradnja" Nikšić za 2024. Odbor je 6. X održao kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i ministra ekonomskog razvoja, na temu: „Inflacija u Crnoj Gori i njeni efekti na životni standard građana", dok je 29. XII 2025. održao kontrolno saslušanje ministarke turizma na temu: „Uticaj ostvarenja efekata turističke sezone na budžet Crne Gore i na planirani ekonomski rast shodno Fiskalnoj strategiji Crne Gore za period 2024-2027. godine".

U okviru postupaka izbora i imenovanja, Odbor je 29. X 2025. održao konsultativno saslušanje prijavljenih kandidata na Javni poziv za imenovanje jednog člana Senata Državne revizorske institucije, dok je 24. X 2025. održao konsultativno saslušanje ministra pomorstva na temu: „Prodaja brodova a.d. „Crnogorska plovidba", Kotor", a na sjednici 27. XI 2025.konsultativno saslušanje člana Senata Državne revizorske institucije, koji je prihvatio kandidaturu za funkciju predsjednika Senata Državne revizorske institucije.

Odbor je 30. III 2026. održao konsultativno saslušanje prijavljenih kandidata na Javni poziv za imenovanje tri člana Fiskalnog savjeta Crne Gore.

Odbor za ljudska prava i slobode realizovao je 1. X 2025. kontrolno saslušanje predsjednika Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, i dva člana Savjeta na temu: „Odgovornost Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama zbog pasivnosti u slučajevima zloupotreba i nepostupanja po preporukama EU".

Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport na sjednici održanoj 24. XII 2025.realizovao je kontrolno saslušanje ministarke kulture i medija na temu: ,,Postupanje Ministarstva kulture i medija u odnosu na kršenje Zakona o izdavačkoj djelatnosti i Zakona o državnim nagradama u procesu odlučivanja članova Žirija o dodjeli Trinaestojulske nagrade za 2025. godinu".

Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje sproveo je 17. XI 2025. kontrolno saslušanje ministra ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i državne sekretarke u Ministarstvu prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, na temu: „Problemi vlasnika nepokretnosti koji se nalaze u reonu Nacionalnog parka Biogradska gora". Odbor je 11. XII 2025. sproveo i kontrolno saslušanje ministra ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, na temu: „Odluka o proglašavanju zaštićenog područja Park prirode „Katič".

Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje realizovao je 2. XII 2025. konsultativno saslušanje na temu: „Finansijska situacija u zdravstvenom sistemu Crne Gore, sa fokusom na cijenu i nestašicu ljekova". Sjednici

Odbora su, u cilju prikupljanja potrebnih informacija i stručnih mišljenja, prisustvovali ministar zdravlja, v.d. direktora Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore i direktor Apoteke Crne Gore – MONTEFARM.

Na sjednici održanoj 11. XI 2025. realizovano je i konsultativno saslušanje, na temu: „Problematika roditelja i djece sa autizmom“. Sjednici su, u cilju prikupljanja potrebnih informacija i stručnih mišljenja, prisustvovali ministar zdravlja, ministar socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, direktorica Centra za rani razvoj Kliničkog centra Crne Gore i zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Takođe, sjednici su prisustvovali predstavnici nadležnih institucija i nevladinih organizacija.

Na Prvoj zajedničkoj sjednici Odbora za bezbjednost i odbranu i Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu održanoj 2. III 2026. realizovano je kontrolno saslušanje direktora Uprave policije, ministra unutrašnjih poslova, direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, predsjednika Višeg suda i ministra pravde na temu: „Utvrđivanje okolnosti u vezi sa bjekstvom prvostepeno osuđenog Miloša Medenice“.

Odbor za antikorupciju je 21. I 2026. održao kontrolno saslušanje ministarke turizma, ministarke javnih radova, predstavnika Razvojne banke Crne Gore, predsjednika opštine Žabljak, predstavnika Turističkog centra Durmitor, na temu: „Utvrđivanje odgovornosti i provjera upravljanja, održavanja i bezbjednosti skijališta Savin Kuk na Durmitoru“.

Odbor za evropske integracije održao je 6. III 2026. konsultativno saslušanje ministarke evropskih poslova na temu: „Dinamika pregovora i ocjena spremnosti poglavlja za privremeno zatvaranje u toku kiparskog predsjedavanja Savjetu EU”.

Pored redovnih sjednica, odbori su sproveli i druge aktivnosti sa ciljem neposrednog upoznavanja s radom i načinom funkcionisanja institucija i stanjem u oblastima njihovih nadležnosti, te praćenja implementacije zakona. U tom pogledu razmotreni su brojni izvještaji, među kojima: Izvještaj o radu Tužilačkog savjeta i Državnog tužilaštva za 2024. godinu; Godišnji Izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2024. godinu; Izvještaj o radu Agencije za sprečavanje korupcije za 2024. godinu; Izvještaj o stanju energetskog sektora Crne Gore za 2024. godinu; Godišnji finansijski izvještaj Državne revizorske institucije za 2025. godinu, koji je Državna revizorska institucija dostavila u skladu sa Protokolom o saradnji Skupštine Crne Gore i Državne revizorske institucije; Izvještaj o radu Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki za 2024. godinu; Izvještaj o radu Agencije za zaštitu konkurencije za 2024. godinu; Završni izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025, sa osvrtom na Akcioni plan 2023-2024, za 2024. godinu.

Održane su i tematske sjednice odbora, uz učešće predstavnika nadležnih državnih institucija, nevladinog sektora i međunarodnih organizacija.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet održao je više tematskih sjednica uz učešće nadležnih ministara, predstavnika ministarstava i drugih nadležnih institucija, te zainteresovanih strana, na teme: „Cijene goriva i snabdjevenost crnogorskog tržišta naftnim derivatima“, 26. III 2026, „Problematika koncesija Aerodroma Crne Gore“, 25. II 2026, „Neradna nedjelja“, 6. II 2026.

Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet i Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje održali su, 28. XII 2025. zajedničku sjednicu, na temu: „Odgovornost za štetu u životnoj sredini u opštini Pljevlja“. Pored članova tri odbora, sjednici su prisustvovali ministar ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, ministar energetike i rudarstva, kao i predstavnici više nadležnih institucija.

Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje održali su, 5. XI 2025, Drugu zajedničku sjednicu, na temu: „Predstavljanje modela rane intervencije usredsređene na porodicu“, a na inicijativu Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori.

Odbor za rodnu ravnopravnost održao je 28. X 2025. tematsku sjednicu „Oktobar u znaku prevencije raka dojke — odgovornost svih nas“ u okviru obilježavanja „Ružičastog oktobra“. Prethodno je Odbor 8. XII 2025. održao tematsku sjednicu na temu „Nasilje nije privatna stvar - sigurnije društvo za žene“, organizovanu u okviru globalne kampanje „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“,

Ženski klub Skupštine organizovao je 18. XII 2025. okrugli sto na temu „Izmjene Krivičnog zakonika Crne Gore kao odgovor na napade, prijetnje i govor mržnje prema ženama koje obavljaju poslove od javnog interesa: izazovi, rješenja i primjena u praksi“. Okrugli sto je okupio predstavnike institucija, stručnu javnost i zainteresovane aktere, uz cilj jačanja institucionalnog odgovora i podizanja svijesti o važnosti zaštite žena koje djeluju u javnom interesu.

Zelena poslanička grupa održala je 11. II 2026. sjednicu na temu: “Efekti primjene zakonodavnog okvira na upotrebu plastičnih kesa i njihov uticaj na životnu sredinu”.

Drugo zasijedanje Parlamenta za osobe sa invaliditetom održano je 3. XII 2026. u organizaciji Odbora za ljudska prava i slobode, u partnerstvu sa Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava i institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, te uz pokroviteljstvo predsjednika Skupštine Crne Gore. Događaj je upriličen povodom obilježavanja 3. decembra – Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom i 10. decembra – Međunarodnog dana ljudskih prava i okupio je predstavnike državnih institucija, organizacija osoba sa invaliditetom, međunarodnih organizacija i diplomatskog kora. Zasijedanje je završeno usvajanjem zaključaka (8).

U Skupštini je, 1. XII 2025, održano Treće zasijedanje Omladinskog parlamenta. Tokom zasijedanja učesnici su razmotrili više pitanja od važnosti za položaj mladih u Crnoj Gori, uključujući teme koje se tiču unapređenja relevantnog zakonodavnog okvira, te mogućim mehanizmima za unapređenje položaja mladih i povećanju njihovog učešća u kreiranju i donošenju politika.

U pogledu administrativnih kapaciteta na dan 31. III 2026. ukupan broj zaposlenih u Službi Skupštine je 206, od ukupno 388 sistematizovanih izvršilaca. Ukupan broj obuhvata generalnog sekretara, jednog zamjenika generalnog sekretara, dva pomoćnika/ce generalnog sekretara, šefa Kabineta predsjednika Skupštine i 14 savjetnika predsjednika i potpredsjednika Skupštine, kao i 187 službenika i namještenika. Pored navedenih zaposlenih, u Službi Skupštine je za tri lica utvrđeno mirovanje prava i obaveza iz rada i po osnovu rada dok je jedno lice privremeno raspoređeno u drugi državni organ. U periodu 1. IX 2025 - 31. III 2026, u Službi Skupštine zaposleno je pet službenika/ca, dok su imenovane tri savjetnice predsjednika Skupštine, a takođe je postavljena i jedna pomoćnica generalnog sekretara.

Zaposleni u Službi Skupštine su u izvještajnom periodu pohađali ukupno 47 obuka, sa 203 polaznika. Obuke su, između ostalog, bile usmjerene na teme harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa legislativom Evropske unije, post–zakonodavnog nadzora, metodologije i prakse u izradi Analize efekata propisa (RIA), rodne ravnopravnosti, rodno odgovornog budžetiranja, etike i integriteta i upotrebe vještačke inteligencije.

Evropske integracije

U cilju usklađivanja sastava pregovaračkih radnih grupa s aktuelnom strukturom Vlade i fazom pregovaračkog procesa u kojoj je potrebno dodatno unaprijediti efikasnost reformskih procesa, Ministarstvo evropskih poslova je pristupilo restrukturiranju pregovaračkih radnih grupa za pojedinačna poglavlja pravne tekovine EU. S tim u vezi,

Vlada je u martu 2026. donijela odluke o izmjeni odluka o obrazovanju pregovaračkih radnih grupa za ukupno 17 pregovaračkih radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije.

Kada je u pitanju upravljanje procesom evropske integracije, koordinacija Ministarstva evropskih poslova je osnažena imenovanjem državne sekretarke u oktobru 2025. i imenovanjem u punom mandatu generalnog direktora Direktorata za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji i pravnu tekovinu Evropske unije u martu 2026.

Vlada je ubrzala pripreme za pristupanje EU, što je kulminiralo privremenim zatvaranjem pregovora o poglavljima 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, 4 – Sloboda kretanja kapitala, 6 – Privredno pravo, 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj i poglavlje 13 – Ribarstvo u decembru 2025, zatvaranjem poglavlja 32 – finansijski nadzor u januaru 2026. i 21 – Trans-evropske mreže u martu 2026.

Vlada je 30. I 2026. usvojila Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2026-2027. koji predstavlja strateški dokument u odnosu na usklađivanje zakonodavstva s novom pravnom tekovinom EU i u cilju ispunjenja završnih mjerila. Takođe, Vlada je usvojila izvještaje o realizaciji akcionih planova za realizaciju završnih mjerila u poglavljima 23 i 24 za izvještajni period jul-decembar 2025.

Upravljanje i transparentnost

Program rada Vlade za 2026. i Izvještaj o realizaciji Srednjoročnog programa rada Vlade 2024-2027. za 2025. i Izvještaj o realizaciji zaključaka Vlade usvojeni su 19. II 2026.

U odnosu na način održavanja sjednica Vlade i transparentnost procesa odlučivanja, sve aktivnosti realizovane su u skladu sa važećim pravnim okvirom i Poslovnikom o radu Vlade Crne Gore. Telefonske sjednice predstavljaju poslovnikom predviđen način odlučivanja u situacijama kada je potrebno obezbijediti pravovremeno i efikasno donošenje odluka, pri čemu su članovi Vlade uredno upoznati sa materijalima i imaju mogućnost komentarisanja i izjašnjavanja. Ovakav način rada ne isključuje, niti umanjuje transparentnost procesa, već omogućava kontinuitet u radu izvršne vlasti. Materijali koje Vlada razmatra i usvaja, bilo na elektronskim ili telefonskim sjednicama, u skladu sa propisima, objavljuju se na zvaničnoj internet stranici Vlade, čime je javnosti omogućen pravovremen i transparentan uvid u njen rad.

Kada je riječ o koordinaciji i sprovođenju procedura, nadležni organi kontinuirano preduzimaju aktivnosti u cilju unapređenja međuresorne saradnje, kao i usklađivanja sa evropskim standardima i najboljim praksama.

Civilno društvo

Uz ekspertsku podršku koja je obezbijeđena u okviru projekta Tehničke podrške, finansiranog od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Radno tijelo, pripremljen je Predlog zakona o nevladinim organizacijama, koji je bio predmet javne rasprave u trajanju od 40 dana, tokom kojeg perioda su održana tri okrugla stola u svim regijama, a na adresu Ministarstva pristiglo je ukupno 186 komentara. Nakon sačinjavanja Izvještaja o sprovedenoj javnoj raspravi, Radno tijelo je utvrdilo finalni Predlog zakona koji je upućen drugim organima državne uprave radi davanja mišljenja. Njegovo donošenje je planirano do kraja II kvartala.

Krajem 2025. formirano je Radno tijelo za izradu Predloga zakona o reprezentativnosti organizacija lica sa invaliditetom. Krajem decembra 2025. održan je prvi sastanak ovog radnog tijela. U pripremi je izrada prvog nacrta Zakona o reprezentativnosti organizacija lica sa invaliditetom.

Kada je u pitanju finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama („Sl. list CG", br. 39/11 i 37/17), Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa

nevladinim organizacijama, okončalo je postupak programiranja oblasti od javnog interesa, a Vlada je donijela Odluku o utvrđivanju prioritetnih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2026. („Sl. list CG“, br. 146/25), dok je paralelno otpočeo i proces programiranja prioritetnih oblasti za 2027.

Vlada je 26. IX 2025. usvojila Izvještaj o realizaciji javnih konkursa i odobrenih projekata, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama u 2024. i na osnovu pojedinačnih izvještaja koji dostavljaju organi državne uprave koji su vršili raspodjelu sredstava u 2024. Na osnovu podataka iz izvještaja, u 2024. raspisana su 23 javna konkursa za finansiranje i kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija, na osnovu kojih je od ukupno 6.982.729,75 eura koliko je bilo opredijeljeno za ove namjene, raspodijeljeno 6.154.752,77 eura, odnosno 88,14%. Od početka primjene ovog modela finansiranja, od 2018., za finansiranje i kofinansiranje projekata i programa koje realizuju nevladine organizacije opredijeljeno je ukupno 37.048.821,01 eura, od čega je 32.844.398,40 eura raspodijeljeno, što procentualno predstavlja 88,65% ukupno opredijeljenog iznosa sredstava.

Kada je u pitanju kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija podržanih iz fondova Evropske unije, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, objavilo je 28. II 2025. Javni konkurs za raspodjelu sredstava za kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija podržanih iz fondova Evropske unije za 2025. Ukupan iznos opredijeljen za kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija podržanih iz fondova EU u 2025. iznosio je 1.508.071,23 eura U 2025. ukupno je raspodijeljen iznos sredstava od 1.278.793,91 eura odnosno 84,8% ukupno opredijeljenih sredstava za ove namjene, kojim iznosom je podržano ukupno 53 projekta. U 2026. za ove namjene iz budžeta države opredijeljeno je 1.613.404,18 eura, a proces podnošenja zahtjeva je digitalizovan i vrši se preko elektronske platforme Ministarstva. Na ovaj način, proces je olakšan i bez troškova i naknada za nevladine organizacije. Ministarstvo planira da u narednom periodu digitalizuje cjelokupan proces finansiranja projekata i programa koje realizuju nevladine organizacije na nivou organa državne uprave i lokanih samouprava.

U toku je implementacija programa Resursni centri, koja je otpočela je 1. I 2025. i trajaće do 31. XII 2026. Aktivnosti se realizuju u skladu sa programom utvrđenom dinamikom, a Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, obavilo je ukupno sedam monitoring posjeta. Dostavljeni su periodični izvještaji o realizaciji programa za period 1. I – 30. VI 2025. i period 1. VII – 31. XII 2025.

Utvrđena je Lista nezavisnih procjenjivača za 2026. i objavljena na internet stranici Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, 18. XII 2025.

Uz obezbijeđenu ekspertsku podršku od strane projekta Tehničke podrške koji je finansirala Delegacija EU u Crnoj Gori, a u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, pripremljen je Program obuka za državne službenike. Ovim programom planirane su obuke o saradnji sa nevladinim organizacijama koje su namijenjene kontakt osobama u organima državne uprave, obuke za cjelokupan proces finansiranja projekata i programa NVO iz državnog budžeta namijenjene komisijama za raspodjelu sredstava kao i službenicima koji su podrška ovom procesu, obuke za nezavisne procjenjivače sa utvrđene Liste i plan obuka za buduće trenere.

U izvještajnom periodu, realizovane su sljedeće obuke: proces programiranja prioritetnih oblasti od javnog interesa i namijenjena je organima državne uprave koji sprovode ovaj proces, obuka realizovana 31. III, obuci prisustvovalo ukupno 14 službenika; obuka za nezavisne procjenjivače, realizovana 4. IV obuci prisustvovalo 17 nezavisnih procjenjivača; obuka za postupak raspodjele sredstava, realizovana 7. IV, obuci prisustvovalo 13 službenika; obuka za monitoring podržanih projekata i programa nevladinih organizacija, realizovana 8. IV, obuci prisustvovalo 16 službenika.

Uz podršku TA projekta, kreirana je internet stranica sveonvo.me, koja je zamišljena kao centralni, jedinstveni portal, koji će sadržati sve podatke o pitanjima značajnim za djelovanje NVO (javni konkursi za finansiranje i kofinansiranje projekata i programa NVO, javni pozivi nevladinim organizacijama za konsultacije o nacrtu sektorskih analiza, odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata i programa NVO, registar NVO i dr). Na ovaj portal su migrirani i podaci sa portala finansiranjenvo.me, na kojem se nalaze podaci o podržanim projektima NVO iz javnih izvora od 2009. do danas.

Vlada je 10. VII 2025. usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana 2024-2026, za 2024., za sprovođenje Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026. Izrađena je Srednjoročna evaluacija Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026. Nalazi i preporuke srednjoročne evaluacije zajedno sa nalazima izvještaja o realizaciji Akcionog plana Strategije za 2024., kao i dostavljeni komentari u procesu konsultovanja sa nevladinim organizacijama i drugom zainteresovanom javnošću u početnoj fazi pripreme Strategije poslužiće kao osnova za pripremu novog strateškog dokumenta za period 2027-2031, koji je otpočeo. Rok za donošenje Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija je četvrti kvartal 2026.

U skladu Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 13. II 2025., donijela je Odluku o Savjetu organa državne uprave i nevladinih organizacija („Sl. list CG“, broj 19/25). Odlukom su propisani zadaci ovog tijela, utvrđen broj članova i način njihovog angažovanja. Savjet pored predsjednika, ministra regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama ima još 24 člana, 12 predstavnika organa državne uprave i 12 predstavnika nevladinih organizacija koji djeluju u oblastima od javnog interesa, koje su prepoznate odlukom o Savjetu. Vlada je 18. IX 2025. donijela Rješenje o imenovanju predsjednika i 24 člana ovog tijela, a prva konstitutivna sjednica Savjeta održana je 22. XII 2025, na kojoj je usvojen Poslovnik o radu Savjeta i Program rada Savjeta za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija za 2026., koji je Vlada utvrdila na sjednici održanoj 29. I 2026. Savjet je 13. III 2026. održao i drugu sjednicu, na kojoj je diskutovao o Prijedlogu zakona o nevladinim organizacijama i inicijativi koju je podnijela potpredsjednica Savjeta iz reda nevladinih organizacija.

Početkom 2025. u Ministarstvu regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama je započela implementacija savremenog informacionog sistema Registar nevladinih organizacija i političkih partija, koja je trajala tokom čitave 2025. i koji je bio operativan tokom prvog kvartala 2026.

Takođe, kako je u toku izrada novog Zakona o nevladinim organizacijama, kao i novog Pravilnika o sadržini i načinu vođenja Registra nevladinih organizacija i političkih partija i obrascima prijava za upis u Registar, to će u skladu sa izvršenim izmjenama biti potrebno i određeno unaprjeđenje sistema.

Ovaj savremeni informacioni sistem dodatno doprinosi kvalitetnoj saradnji između Ministarstva, sa jedne strane, i nevladinih organizacija i ostalih zainteresovanih subjekata sa druge strane. Informacioni sistem olakšava administrativne poslove u Ministarstvu kroz digitalizaciju poslovnih procesa, odnosno obezbjeđuje centralizaciju unosa i upravljanja podacima, kao i sistematsko statističko praćenje razvijenosti nevladinog sektora.

S aspekta građana, tj korisnika sistema, nevladine organizacije mogu efikasnije ostvarivati prava i obaveze kroz: smanjenje broja procedura i dokumenata, tj. digitalizaciju postupaka: osnivanja nevladinih udruženja, fondacija, predstavništava stranih organizacija, brisanja i promjene činjenica i izdavanje uvjerenja iz Registra nevladinih udruženja, Registra fondacija, Registra političkih partija i Registra predstavništava stranih organizacija; jednostavnije administrativne procedure i veću 24/7 dostupnost. Onlajn pristup će smanjiti potrebu za fizičkim dolascima i papirologijom, uz mogućnost ostvarivanja prava u non-stop režimu; efikasniju komunikaciju sa Ministarstvom putem onlajn platforme koja će omogućiti pravovremeno primanje obavještenja i ažuriranja o statusu zahtjeva i promjenama regulative.

Reforma javne uprave

Strateški i zakonodavni okvir za reformu javne uprave

Ministarstvo javne uprave ima centralnu ulogu u usmjeravanju i sprovođenju reforme javne uprave, u skladu sa Strategijom reforme javne uprave 2022–2026. Aktivnosti su usmjerene na obezbjeđivanje kontinuiteta reformskog procesa kroz unaprijeđenu koordinaciju sa nadležnim institucijama, jačanje mehanizama za praćenje realizacije obaveza i intenziviranje sprovođenja prioritetnih mjera.

Ministarstvo javne uprave je izradilo Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana 2025-2026. Strategije reforme javne uprave 2022-2026. za 2025. Vlada je usvojila Izvještaj 26. III 2026. Glavni nalazi monitoringa implementacije Akcionog plana 2025-2026, za 2025. pokazuju da se reformske aktivnosti sprovode kontinuirano, međutim ne i ubrzanom dinamikom. Imajući u vidu da se stepen implementacije aktivnosti mjeri u odnosu na novi Akcioni plan, zadovoljavajuća je statistika koja pokazuje da je svega 4% aktivnosti nerealizovano, dok je ostatak realizovano ili je u toku, te da je najveći broj aktivnosti planiran za 2026. Indikatori učinka imaju blagi pad uspješnosti realizacije. Savjet za reformu javne uprave, sa političkog nivoa prati reformu javne uprave i reformu upravljanja javnim finansijama (PFM). Savjetom predsjedava predsjednik Vlade Crne Gore. Objavljivanje materijala i saopštenja sa sjednica Savjeta doprinijelo je većoj transparentnosti rada ovog Vladinog tijela. U izvještajnom periodu intenziviran je rad Savjeta. Održane su tri sjednice u: novembru 2025. (peta sjednica), decembru 2025. (šesta sjednica) i februaru 2026. (sedma sjednica).

Operativni zaključci PAR SG sa XIII sastanka održanog 19. XI 2025. predstavljaju ključne kriterijume za ocjenu spremnosti u oblasti reforme javne uprave u kontekstu zatvaranja Poglavlja 23 do kraja 2026. razmatrani su na Savjetu za reformu javne uprave, dok su na sjednici Vlade, održanoj u novembru 2025. i formalno usvojeni. U cilju sistematskog praćenja realizacije Operativnih zaključaka, Ministarstvo javne uprave je uspostavilo unaprijeđeni mehanizam izvještavanja, uključujući obrazac za praćenje stepena realizacije zaključaka. Takođe, izmijenjena je i koordinaciona struktura za praćenje sprovođenja reforme javne uprave. Stepen ispunjenosti Operativnih zaključaka sa XIII sastanka Posebne grupe za reformu javne uprave (PAR SG) je razmatran na VII sjednici Savjeta za reformu javne uprave, održanoj 20. II, dok je Informacija o statusu realizacije Operativnih zaključaka sa XIII sastanka Posebne grupe za reformu javne uprave razmatrana na sjednici Vlade održanoj 26. II 2026. Izvještavanje se vrši redovno prema Savjetu za reformu javne uprave i Evropskoj komisiji, dok se na sedmičnom nivou, u okviru poglavlja 23, prati stepen realizacije operativnih zaključaka od strane Vlade Crne Gore.

Dodatno, Ministarstvo javne uprave je pokrenulo proces izrade srednjoročne evaluacije Strategije reforme javne uprave 2022–2026. Objavljen je javni poziv za angažovanje eksternog evaluatora. Formirana je i Referentna grupa za evaluaciju. Evaluacija je planirana Programom rada Vlade za drugi kvartal 2026.

Razvoj i koordinacija politika

U odnosu na postupke sprovođenja javnih konsultacija u pripremi javnih politika, nakon sprovedenih obuka, Ministarstvo javne uprave pokrenulo je narednu fazu prikupljanja podataka za 2025. upućivanjem formalnog zahtjeva svim ministarstvima da dostave podatke neophodne za izradu Izvještaja o sprovođenju Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave, kao i o sprovođenju javnih konsultacija u procesu izrade zakona i strategija. Ovaj korak predstavlja pomak ka strukturisanijem praćenju i procjeni zasnovanoj na podacima u primjeni participativnih mehanizama u kreiranju javnih politika.

Kao naredna aktivnost, planirano je održavanje okruglog stola u aprilu 2026. u saradnji sa OECD/SIGMA, koji će okupiti predstavnike ministarstava, nevladinog sektora i poslovne zajednice. Događaj će poslužiti kao platforma

za razmatranje preliminarnih nalaza, razmjenu praktičnih iskustava, kao i identifikaciju izazova i mogućnosti za unapređenje primjene Uredbe.

U drugoj polovini februara organizovane su obuke za službenike ministarstava nadležnih za koordinaciju i praćenje procesa javnih konsultacija, kao i za službenike koji rade na pripremi zakona i strategija, sa ciljem obezbeđivanja pravilne primene Uredbe.

Državna služba i upravljanje ljudskim resursima

Izmjene Zakona usmjerene su na jačanje profesionalizacije, depolitizacije i meritokratije. Unaprijeđeni su postupci zapošljavanja, institut vršioca dužnosti, status disciplinskih organa i komisija za žalbe, kao i mobilnost i interno tržište rada. Propisano je da se za ekspertsko-rukovodni, ekspertski i izvršni kadar bira prvorangirani kandidat, dok se za rukovodeća mjesta zadržava izbor između tri najbolje rangirana kandidata uz obavezno obrazloženje.

Vlada je u julu 2025. usvojila Uredbu o kriterijumima i načinu sprovođenja provjere kompetencija („Sl. list CG“, broj 88/25), čija primjena je počela 1. I 2026. Uredba uvodi obaveznu procjenu kompetencija za sve kategorije državnih službenika, uključujući evaluaciju opštih, specifičnih i upravljačkih kompetencija, kao i strože uslove za članove komisija (bez političkog angažmana). U toku je finalizacija priručnika za komisije i kandidate, koji uključuje elektronsko testiranje i intervjue zasnovane na kompetencijama. Uprava za ljudske resurse već je započela obuke za njegovu primjenu. Na ovaj način su realizovane sve mjere koje se odnose na efikasno upravljanje ljudskim resursima i sistem zapošljavanja: donijeti su akt o sistematizaciji, usvojeni kadrovski planovi, te započeti postupci zapošljavanja.

Lokalna samouprava

Nacrt zakona o lokalnoj samoupravi dobio je pozitivna mišljenja relevantnih institucija i SIGMA/OECD-a. Pripremljena je revidirana analiza regulatornog uticaja. Nakon usaglašavanja na međuinstitucionalnom nivou i razmatranja od strane Savjeta za reformu javne uprave, te usaglašavanja sa Sekretarijatom za zakonodavstvo, Nacrt zakona je unaprijeđen. U tom smislu, Nacrt zakona je poslat nadležnim institucijama na dalje razmatranje, kao i kabinetu premijera. Nacrt zakona o lokalnim službenicima prošao je javnu raspravu, razmatran je na Savjetu za reformu javne uprave i biće dalje razmatran prije upućivanja u proceduru. Do sada nisu identifikovani značajni izazovi za njegovo usvajanje.

Odgovornost uprave

Nakon što je Zakon o slobodnom pristupu informacijama usvojen, NVO Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS podnijela je inicijativu pred Ustavnim sudom Crne Gore za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 49 stav 3 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl. list CG“, broj 160/25) koja glasi: „Svaka stranka u upravnom sporu iz stava 1 ovog člana koji se pokreće zbog ćutanja uprave, snosi svoje troškove”.

Takođe, u cilju obezbjeđenja efikasnijeg početka primjene zakona, u saradnji sa predstvanivcima SIGMA-e i Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama organizovana su dva okrugla stola za službenike/ce na državnom nivou i to: 30. I 2026. na temu: „Ključne novine koje donosi Zakon o slobodnom pristupu informacijama i 11. III 2026. na temu „Obezbjeđivanje efikasne pripreme novih pravila za ponovnu upotrebu informacija javnog sektora u Crnoj Gori“. Prednje navedeno iz razloga kako bi se službenici koji postupaju po zahtjevima za slobodan pristup informacijama kao i administratori koji će ispred svojih institucija objavljivati podatke na Portalu otvorenih podataka dodatno edukovali, pripremili i upoznali sa novinama koje Zakon donosi, a koje će u praksi primjenjivati.

Pružanje usluga građanima i poslovnim subjektima

U okviru Plana usluga za digitalizaciju predviđena je implementacija 171 javne usluge od strane 21 institucije, kao i pet uniformnih usluga iz nadležnosti šest pilot lokalnih samouprava. Planom je definisana realizacija 57 servisa u 2025., 70 u 2026., i 35 u 2027., dok za devet servisa iz nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova nijesu utvrđeni rokovi realizacije, s obzirom na to da njihova implementacija zavisi od odobrenja budžetskih sredstava. Do kraja decembra 2025. u potpunosti je realizovano svih 57 planiranih elektronskih usluga za tu godinu, čime je ostvaren učinak od 100% u odnosu na godišnji plan. Digitalizovano je 30 eUsluga na BPM platformi tokom 2025., a koje su prepoznate u Planu digitalnih servisa. Takođe, u toku je priprema tenderskog postupka za realizaciju novih eUsluga. Realizovane su promotivne aktivnosti za novokreirane eUsluge, usmjerene na predstavljanje i približavanje eUsluga građanima i privredi, sa ciljem podizanja nivoa informisanosti o njihovoj dostupnosti, načinu korišćenja i prednostima koje donose u pogledu uštede vremena i pojednostavljenja administrativnih procedura. Istovremeno, promotivne aktivnosti se kontinuirano sprovode, kako bi se obezbijedila što šira upotreba eUsluga i dodatno podstakla digitalna transformacija javne uprave.

Registar državnih organa

Unaprijeđen je registar na centralnom nivou (tehnički i vizuelno), dok je na lokalnom nivou uspostavljen i u toku je unos podataka uz prethodno sprovedene obuke.

Optimizacija

Crna Gora, u procesu pristupanja Evropskoj uniji, sprovodi sveobuhvatne reforme javne uprave s ciljem optimizacije administrativnih kapaciteta, racionalizacije radnih mjesta i jačanja profesionalizma u javnoj upravi. Vlada i Ministarstvo javne uprave preduzeli su niz međusobno povezanih normativnih i institucionalnih mjera koje imaju za cilj sprječavanje neplanskog zapošljavanja, unaprjeđenje merit sistema i usklađivanje sa evropskim standardima.

Ključni korak u tom pravcu predstavlja usvajanje izmjena i dopuna Zakona o državnim službenicima i namještenicima, kojim je dodatno osnažen merit princip u zapošljavanju i napredovanju. Ovim zakonskim rješenjem unaprijeđene su procedure upravljanja ljudskim resursima kroz jasnije definisane i transparentne kriterijume za izbor kandidata, zasnovane na provjeri znanja, vještina i kompetencija. Poseban akcenat stavljen je na depolitizaciju javne uprave i ograničavanje zloupotrebe instituta vršioca dužnosti, čiji je mandat sada vremenski ograničen. Istovremeno, uvedena je mogućnost interne mobilnosti između organa državne uprave, čime se omogućava efikasnije korišćenje postojećih kadrovskih resursa i smanjuje potreba za novim zapošljavanjem.

U cilju sistemskog upravljanja kadrovima, u septembru 2025. usvojen je Dinamički plan mjera za unapređenje kapaciteta administracije za period 2025–2026. Ovaj plan uvodi obavezu za sve organe državne uprave da uz akte o unutrašnjoj organizaciji dostavljaju detaljne analize kadrovskog stanja, uključujući broj zaposlenih, sistematizovanih i upražnjenih radnih mjesta, kao i podatke o višku zaposlenih. Na ovaj način se omogućava preciznije planiranje i racionalnije upravljanje administrativnim kapacitetima, što je ključno ne samo za proces pristupanja EU, već i za funkcionisanje države kao buduće članice.

Paralelno s tim, kroz sektorsku budžetsku podršku obezbijeđena su sredstva namijenjena jačanju administrativnih kapaciteta, posebno u oblastima zaštite životne sredine i zapošljavanja i socijalne politike. U tim sektorima usvojen je i poseban plan zapošljavanja, koji predviđa angažovanje 100 novih državnih službenika u skladu sa jasno definisanim potrebama. Ova podrška ima za cilj pripremu administracije za efikasnije upravljanje fondovima EU i prelazak na model indirektnog upravljanja u okviru IPA III programa, što zahtijeva visok nivo

stručnosti i institucionalne spremnosti. Sve institucije su usvojile kadrovski plan za 2026. i u kontinuitetu se vrši monitoring ispunjavanja ovog plana. Dodatno, usvojen je i regulatorni okvir za standardizovanu provjeru kompetencija kandidata, čija je primjena započela početkom 2026. Time se dodatno osigurava objektivnost i ujednačenost u procesu zapošljavanja. Istovremeno se radi na izradi zakona koji će prvi put uspostaviti jedinstven sistem upravljanja kadrovima u javnim ustanovama koje funkcionišu po Zakonu o radu, čime se zatvara važna normativna praznina i ograničava prostor za neplanski prijem zaposlenih.

Važan segment racionalizacije odnosi se i na smanjenje angažovanja po osnovu privremenih oblika rada. U tom kontekstu zabilježen je značajan pad broja ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima, što predstavlja konkretan pokazatelj napretka u kontroli zapošljavanja javnom sektoru. U martu 2026. godine je Vlada je usvojila Godišnji izvještaj o radu Komisije za analizu i praćenje ugovora o djelu i ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova u potrošačkim jedinicama koje se finansiraju iz budžeta države.

Za postizanje optimalne javne uprave poseban značaj ima indikator koji prati odnos broja zaposlenih u javnoj upravi, na centralnom i lokalnom nivou, u odnosu na ukupan broj zaposlenih. Ovaj pokazatelj bilježi kontinuirani pad od 2022. što ukazuje na trend racionalizacije javnog sektora. U 2025. njegova vrijednost iznosi 20.3%, što je ispod definisane ciljane vrijednosti za 2026, te sugeriše da se planirane mjere sprovode u očekivanom pravcu i da je indikator ostvaren na zadovoljavajućem nivou.

Sve ove mjere zajedno ukazuju na sistemski pristup optimizaciji javne uprave u Crnoj Gori, koji se zasniva na jačanju institucionalnih kapaciteta, transparentnosti i odgovornosti, uz istovremeno racionalno upravljanje ljudskim resursima i usklađivanje sa standardima Evropske unije.

Upravljanje javnim finansijama

Vlada je 26. II 2026. usvojila Izvještaj o realizaciji Programa reforme upravljanja javnim finansijama 2022-2026. u 2025. i isti je objavljen na sajtu Ministarstva finansija.

Reformski rezultati u oblasti javnih finansija tokom 2025. potvrđuju stabilan napredak u izgradnji funkcionalnog i održivog institucionalnog sistema usklađenog s EU standardima. Posebno značajan iskorak evidentiran je kroz privremeno zatvaranje dva od tri pregovaračka poglavlja u okviru Klastera 1 – Temeljna poglavlja, i to poglavlja 5 – Javne nabavke i poglavlja 32 – Finansijski nadzor.

Nalazi srednjoročne evaluacije Programa upravljanja javnim finansijama (PFM Program) ukazuju na djelimičan nivo efektivnosti u dosadašnjoj fazi implementacije, imajući u vidu da je značajan dio planiranih mjera i dalje u fazi realizacije, dok se njihovo puno sprovođenje očekuje do završetka programskog ciklusa 2026.

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana implementacije PFM Programa za 2025. zasniva se na sistematskom praćenju 120 planiranih aktivnosti i 37 indikatora učinka. U poređenju s prethodnim izvještajnim ciklusima evidentiran je ubrzan napredak u ostvarenju indikatora učinka, što je u skladu s planiranom dinamikom implementacije u završnoj fazi programskog okvira. S obzirom na to da je 2025. pretposljednja godina sprovođenja PFM Programa, očekivano je približavanje većine indikatora njihovim ciljnim vrijednostima. Naredni grafikon prikazuje trend kretanja indikatora učinka po operativnim ciljevima PFM Programa u 2025. godini, kao i stepen realizacije mjera definisanih Akcionim planom.

GRAFIK 1: TREND INDIKATORA UČINKA U 2025.

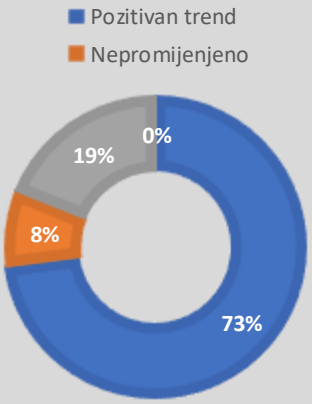

GRAFIK 2:STEPEN REALIZACIJE AKTIVNOSTI U 2025

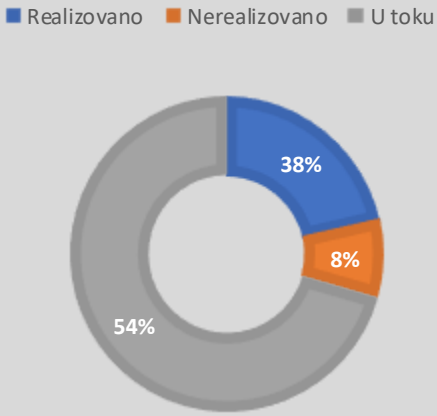

U nastavku je prikazan pregled realizacije aktivnosti po institucijama, pri čemu je evidentno da je najveći dio aktivnosti i dalje u fazi sprovođenja, u skladu s rokovima definisanim Akcionim planom. Tokom 2025. godine u realizaciji je bilo 54% aktivnosti čiji je planirani rok završetka predviđen za 2026. godinu, 38% aktivnosti je realizovano, dok dodatnih 8% aktivnosti nije završeno u planiranom roku te je njihova realizacija odložen za 2026. godinu. Od ukupnog broja aktivnosti predviđenih Akcionim planom, 76% se odnosi na Ministarstvo finansija; od toga je 35% aktivnosti u potpunosti završeno, 59% se realizuje u skladu s utvrđenom dinamikom (rok 2026. godine), dok 6% aktivnosti nije realizovano. Kašnjenja u realizaciji u najvećoj mjeri su uslovljena odlaganjem usvajanja izmjena i dopuna Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (ZBFO), koji predstavlja ključni pravni osnov za sprovođenje reformskih mjera usmjerenih na ostvarenje operativnih ciljeva PFM Programa, posebno u oblastima budžetskog planiranja, upravljanja javnim investicijama i upravljanja IPA sredstvima.

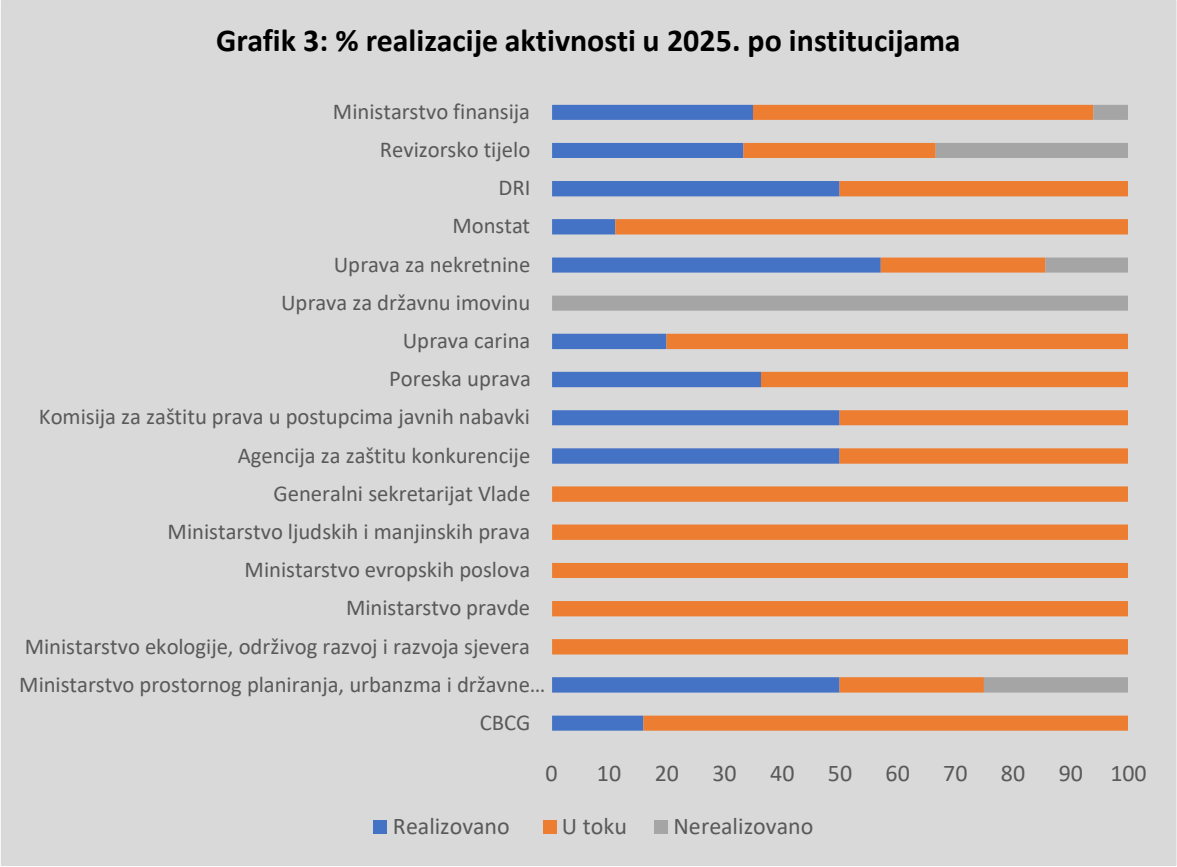

PFM Dijalog održan je 18. XI 2025. u Podgorici. Fokus je bio na unapređenju upravljanja javnim investicijama, srednjoročnom budžetskom planiranju, uspostavljanju Fiskalnog savjeta, unapređenju upravljanja državnim preduzećima i jačanju kapaciteta za upravljanje fiskalnim rizicima. Nakon održanog PFM Dijaloga, u komunikaciji sa predstavnicima Evropske komisije definisani su operativni zaključci koje će Crna Gora biti u obavezi da realizuje do kraja septembra 2026., u kontekstu procesa zatvaranja poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava.

Konkretni pomaci evidentni su na planu realizacije strateških ciljeva u oblasti javnih finansija. U domenu fiskalnih okvira i planiranja budžeta smanjena je razlika između projektovanog i ostvarenog BDP-a na 0,1%. Povećana je kredibilnost budžetskog procesa planiranih budžetskih izdataka u SBO i izvršenja budžeta prethodne godine na 1,19% u 2025. Povećan je broj procjena uticaja strukturnih reformi na osnovne makroekonomske indikatore na godišnjem nivou na 3. Integrisan je ROB u programski budžet u 20% potrošačkih jedinica. Unaprijeđeno je upravljanje javnim investicijama kroz povećan procenat zrelih projekata u KB. Poboljšano je kretanje prosječne ročnosti javnog duga.

U oblasti izvršenja budžeta stvorene su pretpostavke za kvalitetnije usluge poreskim obveznicima i povećanje prihoda budžeta kroz implementaciju IRMS. Povećana je transparentnost, odgovornost i ujednačenost obračuna zarada u javnom sektoru povećanjem procenta institutcija integrisanih u COZ.

Rezultati dostignuti u oblasti računovodstvo, praćenje i finansijsko izvještavanje obuhvataju unaprijeđen okvir za primjenu ZRJS. Stvorene su pretpostavke za razvoj informacionog sistema za evidenciju nefinansijske imovine. Povećana je transparentnost i preglednost izvještavanja o izvršenju budžeta u okviru BMIS uz uvođenje rodne dimenzije.

U okviru oblasti ojačane finansijske kontrole povećan je stepen delegiranja ovlašćenja za finansijsko upravljanje i

unutrašnje kontrole. Povećana je odgovornost i efikasnost kroz veći stepen kontrola realizacije preporuka DRI. Ostvarena je efikasnija kontrola nepravilnosti kroz veći broj prijava nepravilnosti OLAF-u i veći broj prijava sumnji u prevaru. Takođe, uočen je i efikasniji i djelotvorniji inspekcijski nadzor kroz povećan procenat izvršenih redovnih aktivnosti budžetske inspekcije na terenu u odnosu na plan.

POGLAVLJE 23 – PRAVOSUĐE I TEMELJNA PRAVA

Funkcionisanje pravosuđa

U odnosu na preporuku iz Izvještaja EK za Crnu Goru za 2025. godinu o potrebi nastavljanja sa imenovanjima na visoke pravosudne funkcije, Skupština je 25. XI 2025. godine, za sudiju Ustavnog suda Crne Gore izabrala Jovanović Jovana, po predlogu nadležnog radnog tijela.

Skupština je 28. XII 2025. godine produžila mandat sutkinji Ustavnog suda Desanki Lopičić.

Na sjednici Skupštine od 31. XII 2025. godine kandidat Predsjednika Crne Gore Predrag Krstonijević nije dobio potrebnu većinu te slijedi glasanje u drugom krugu. Na istoj sjedinici Skupština je izabrala dr. Nikolu Mugošu za sudiju Ustavnog suda.

Predsjednik Crne Gore je u skupštinsku proceduru 5. III 2026. godine, podnio Predlog za izbor jednog sudije Ustavnog suda Crne Gore, Jelenu Ružičić.

Treći Javni poziv za izbor jednog člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika raspisan je 16. II 2026. godine i na isti nije bilo prijavljenih kandidata.

Imajući u vidu činjenicu da mandat postojećeg Sudskog savjeta ističe u julu 2026. godine, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu je 12. III 2026. godine raspisao Javni poziv za izbor četiri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika. Komisija za izbor članova Sudskog savjeta iz reda sudija, izabrana je na Proširenoj sjednici Vrhovnog suda od 2. IV 2026. godine. Time je uspješno sproveden prvi korak u sveobuhvatnoj proceduri izbora članova Sudskog savjeta iz reda sudija.

Treći javni poziv za izbor nedostajućeg člana Tužilačkog savjeta savjeta iz reda uglednih pravnika – predstavnika nevladinih organizacija raspisan je 16. II 2026. godine i objavljen u Službenom listu Crne Gore, broj 19/2026.

U odnosu na preporuku daljeg usklađivanja strateškog i pravnog okvira, uključujući i Ustav Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj 19. II 2026. godine Vlada je usvojila Godišnji izvještaj o implementaciji Akcionog plana za Strategiju reforme pravosuđa 2024–2027 za 2025. godinu, zajedno sa Akcionim planom za implementaciju Strategije reforme pravosuđa 2024–2027 za period 2026–2027. Posljednji izvještaj pokazuje visok stepen implementacije Akcionog plana za 2024–2025: od ukupno 81 aktivnosti, 55 aktivnosti je u potpunosti implementirano (67,90%), 22 aktivnosti su djelimično implementirane (27,16%), dok četiri aktivnosti nisu implementirane (4,94%). Djelimično implementirane i neimplementirane aktivnosti prenesene su u novi Akcioni plan za 2026–2027.

Na legislativnom planu, Vlada je 19. II 2026. usvojila Predlog ustavnih amandmana koji se odnose na sastav, izbor i način odlučivanja Sudskog i Tužilačkog savjeta, uz uvažavanje preporuka Evropske komisije i Venecijanske komisije. Predlog je 23. II 2026. dostavljen Skupštini. Ustavni odbor je 24. III 2026. razmotrio predlog, dok će konačna odluka biti donijeta na plenumu. Dodatno, u cilju ispunjenja preporuka GRECO-a, Vlada je zadužila potpredsjednika Vlade za politički sistem, pravosuđe i borbu protiv korupcije, Moma Koprivicu, da u ime Vlade dostavi Evropskoj komisiji Predlog izmjene člana 86 Ustava Crne Gore, radi njegovog potpunog usklađivanja sa evropskim standardima i GRECO preporukama. Predlog je upućen Evropskoj komisiji 27. II

2026, a odnosi se na ograničenje imuniteta predsjednika i članova Vlade u slučaju izvršenja krivičnih djela protiv službene dužnosti. Predlog izmjena dobio zeleno svijetlo Evropske komisije 8. aprila nakon čega je upućen u dalju proceduru na nivou Vlade.

Skupština je 14. X 2025. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore. Ovaj zakon je usklađen sa Direktivom (EU) 2017/1371 o borbi protiv prevara učinjenih na štetu finansijskih interesa Unije krivičnopravnim sredstvima.

Evropska komisija je 25. III 2026. dostavila konačno pozitivno mišljenje na izmjene Zakona o Ustavnom sudu. Vlada je 2. IV 2026. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu, koji je po hitnoj proceduri upućen Skupštini.

Skupština je 27. II 2026. usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama, kao i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu, kojima se u sva tri zakona produžava period za isplatu povećanja zarada od 30% sudijama i tužiocima do 31. XII 2026.

U odnosu na preporuku koja ukazuje na potrebu poboljšanja ukupne efikasnosti pravnog sistema kao i pune implementacije Plana racionalnizacije pravosuđa i Strategije digitalizacije pravosuđa za period 2025-2028, Vlada je 8. IV 2026. usvojila Godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalizaicje pravosuđa 2025-2028 za 2025. godinu. U izvještajnom periodu praćena je realizacija 29 aktivnosti planiranih za 2025. godinu, od kojih je 11 realizovano (38%), 7 djelimično realizovano (24%), dok 11 aktivnosti nije realizovano (38%). Ministarstvo pravde i pravosudne institucije su vrijedno radili na aktivnostima koje su djelimično realizovane u 2025, tako da je održano šest sastanaka Koordinacionog tijela za praćenje realizacije Akcionog plana i u međuvremenu su realizovane četiri aktivnosti iz 2025. Stoga, trenutni presjek realizacije je 15 od 29 dospjelih aktivnosti, što je 51.72 %.

Vlada je 19. III 2026. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima. Donošenju ovog zakona pristupilo se u cilju ispunjenja mjera iz Plana racionalizacije pravosudne mreže koji je usvojen u maju 2025. godine i mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme pravosuđa 2024-2027. godine, kojim je predviđena optimizacija malih sudova. Zakon se nalazi u skupštinskoj proceduri.

Organi upravljanja

Prema informacijama iz Sudskog savjeta, online pristup sudskim podacima, uključujući objavljivanje anonimiziranih sudskih odluka, funkcioniše već duži niz godina. Cilj nam je unaprijediti ovaj proces kroz upotrebu AI alata za automatizaciju anonimizacije, čime bi se značajno smanjilo vrijeme potrebno za objavljivanje odluka i povećala dostupnost pravosudnih podataka javnosti. Do sada na sajtu sudovi.me javno je objavljeno 589.042 pravosnažne sudske odluke svih vrsta i nivoa sudova, od čega je 39.809 odluka javno objavljeno tokom 2025. godine.

U cilju poboljšanja javne komunikacije, Tužilački savjet je, uz podršku Savjeta Evrope, sačinio i usvojio novu Komunikacionu strategija za Državno tužilaštvo i Tužilački savjet 2026–2028. godinu. Tužilački savjet redovno donosi Plan rada, kao i izvještaje o realizaciji plana rada, koji se objavljuju na internet stranici čime je javnost omogućena da prati rad Savjeta i na ovaj način.

Tuzilački savjet je 13. VI 2025. godine, izmijenio član 19 stav 7 Poslovnika Tužilačkog savjeta. Na ovaj način je omogućeno da sve odluke Savjeta, uključujući i odluke o ocjenjivanju i odluke o disciplinskoj odgovornosti objavljuju na internet stranici, nakon anonimizacije. Sve odluke Disciplinskog vijeća su objavljene nakon

anonimizacije, zaključno sa današnjim danom, i nalaze se na linku: https://tuzilastvo.me/tuzilacki-savjet/komisije-i-vijeca/disciplinsko-vijece/odluke/. Takođe, mišljenja Etičke komisije se redovno objavljuju, i ista se nalaze na linku: https://tuzilastvo.me/tuzilacki-savjet/komisije-i-vijeca/komisija-za-eticki-kodeks/odluke/.

Za potrebe Državnog tužilaštva i Tužilačkog savjeta kreirana je nova web stranica, dostupna na novoj adresi https://tuzilastvo.me/tuzilacki-savjet/, koja je stavljena na raspolaganje javnosti krajem 2025. godine, čime su ispunjeni uslovi za efikasno informisanje svih zainteresovanih strana u skladu sa važećim propisima o radu institucije.

Nezavisnost i nepristrasnost

U vezi sa pitanjem neprimjerenog uticaja na sudije, u 2025. godini, nije bilo prijava sudija da se na njih vrši neprimjeren uticaju. U dva slučaja je Sudski savjet javnim objavljivanjem reagovanja osudio neprimjerene izjave objavljene u javnim sredstvima informisanja a odnosile su se na donijete sudske odluke smatrajući takve izjave vršenjem pritiska na rad sudija i sudova zbog nezadovoljstva sudskim odlukama.

Tužilački savjet je formirao novu Komisiju za razmatranje pritužbi rukovodilaca državnih tužilaštava i državnih tužilaca u vezi sa ugrožavanjem njihove samostalnosti, i izvršio izmijene i dopune Poslovnika Tužilačkog savjeta, na način kako bi se detaljnije uredilo postupanje u slučajevima ugrožavanja samostalnosti državnih tužilaca.

Podnijeto je pet pritužbi od strane državnih tužilaca koji se odnose na ugrožavanja samostalnosti, koje su došle van državnotužilačke, te u četiri slučaja Tužilački savjet, dao je mišljenje da su pritužbe osnovane, dok je za jednu pritužbu dao mišljenje da je neosnovana. Mišljenja su nakon anonimizacije objavljena na internet stranici Tužilačkog savjeta: https://tuzilastvo.me/tuzilacki-savjet/komisije-i-vijeca/ostale-komisije/komisija-za-razmatranje-prituzbi-rukovodilaca-drzavnih/odluke/

Odgovornost

Advokatska komora je 21. III 2026. usvojila novi Kodeks profesionalne etike advokata.

U vezi sa etičkom odgovornošću sudija, Komisija za etičku odgovornost sudija, nakon Konferencije sudija održane 28. oktobra 2025. godine i izbora novog sastava Komisije proisteklog iz izmjena Zakona o Sudskom savjetu i sudijama, ponovo je konstituisana. Komisiju za Etički kodeks sudija sada čine dva člana iz reda sudija, koje sudije biraju tajnim glasanjem na Konferenciji sudija, i predsjednik Komisije, koji se takođe bira tajnim glasanjem na Konferenciji sudija iz reda članova Sudskog savjeta koji nijesu sudije, već istaknuti pravnici. Do kraja 2025. godine Komisija je riješila 12 predmeta: 2 iz 2022. godine i 10 iz 2025. godine. U tri predmeta utvrđeno je kršenje Etičkog kodeksa, dok je u osam predmeta Komisija utvrdila da sudije nijesu prekršile Etički kodeks. Šest inicijativa ostalo je neriješeno.

U vezi sa disciplinskom odgovornošću sudija, tokom 2025. godine vođeno je šest disciplinskih postupaka po predlozima za utvrđivanje disciplinske odgovornosti sudija. U tri postupka predlozi za utvrđivanje disciplinske odgovornosti odbijeni su kao neosnovani. Tri predmeta su i dalje neriješena, a postupci su u toku.

U vezi sa etičkom odgovornošću državnih tužilaca, nakon isteka mandata prethodnog sastava Tužilačkog savjeta u avgustu 2025. godine, Komisija za Etički kodeks nije imala predsjednika iz reda uglednih pravnika – članova Tužilačkog savjeta, sve do izbora novih članova Tužilačkog savjeta iz reda uglednih pravnika u novembru 2025. godine. Time su stvoreni uslovi za pokretanje postupka izbora predsjednika Komisije za Etički kodeks. Predsjednik Komisije izabran je na Konferenciji državnih tužilaca u decembru 2025. godine, čime je obezbijeđeno nesmetano i efikasno funkcionisanje Komisije.

Dana 1. XI 2025, Konferencija državnih tužilaca usvojila je novi Etički kodeks državnih tužilaca. Dana 18. XII 2025. godine Tužilački savjet predložio je predsjednika i zamjenika predsjednika Komisije za Etički kodeks državnih tužilaca. Dana 24. XII 2025. godine Konferencija državnih tužilaca, na predlog Tužilačkog savjeta, izabrala je novog predsjednika i zamjenika predsjednika Komisije za Etički kodeks državnih tužilaca, čime je omogućeno funkcionisanje Komisije u punom sastavu.

Ostvaren je napredak u radu Komisije za etički kodeks državnih tužilaca, budući da su na dan 31. III 2026. godine ostala u radu tri predmeta, dok na kraju 2025. godine je 11 predmeta ostalo u radu i početkom 2026. godine su bila još dodatna dva predmeta, što ukupno čini riješenih 10 od ukupno 13 predmeta, za period 1. januar - 31. mart 2026. godine.

Komisija za etički kodeks državnih tužilaca donijela je 24. III 2026. godine, Smjernice za primjenu Etičkog kodeksa državnih tužilaca, uz podršku Savjeta Evrope.

U odnosu na disciplinsku odgovornost tužilaca u 2025. godini, Tužilačkom savjetu podnijeto je ukupno četiri predloga za utvrđivanje disciplinske odgovornosti državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava. Za jedan predmet Disciplinsko vijeće je usvojilo optužni predlog Disciplinskog tužioca podnijet protiv specijalnog tužioca u Specijalnom državnom tužilaštvu, i izreklo mu disciplinsku sankciju - novčana kazna u visini od 40% od zarade u trajanju od šest mjeseci i zabrana napredovanja prije isteka vremena od dvije godine od dana pravosnažnosti odluke kojom mu je izrečena disciplinska sankcija. Za dva predloga Disciplinsko vijeće je donijelo odluku da se odbacuje predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti, jer je predlog podnijet od neovlašćenog podnosioca. Jedan predmet je na dan 31. XII 2025.godine bio u radu kod discipliskog tužioca.

Član 108 stav 3 tačka 9 Zakona o Državnom tužilaštvu propisuje da je teži disciplinski prekršaj za državnog tužioca ako: prima poklone ili ne dostavi podatke o imovini i prihodima u skladu sa propisima koji uređuju sprječavanje sukoba interesa, ako je to potvrđeno pravosnažnom odlukom nadležnog suda. Shodno navedenoj odredbi Zakona o Državnom tužilaštvu, postupak za pokretanje disciplinske odgovornosti državnog tužioca u slučaju nedostavljanja podataka o imovini i prihodima u skladu sa Zakonom o sprječavanju korupcije moguć je nakon što sud potvrdi pravosnažnu odluku Agencije za sprječavanje korupcije. Tokom 2025. godine, kao ni u 2026. godini, nije bilo pravosnažnih odluka Agencije za borbu protiv korupcije potvrđenih od strane suda u vezi sa neprijavljivanjem imovine državnih tužilaca, te samim tim se nisu ispunili uslovi za pokretanje disciplinskog postupka u smislu odredbi člana 108 stav 3 tačka 9 Zakona o Državnom tužilaštvu.

U odnosu na pitanje provjere izjava o imovini sudija i tužilaca, prema podacima Agencije za sprečavanje korupcije izvršeno je 60 kontrola tačnosti i potpunosti Izvještaja o prihodima i imovini sudija. Kod sedam sudija konstatovano je kršenje dok je za njih 12 upućen zahtjev za dostavu podataka u slučaju neslaganja podataka u iznosu do 1.000 eura (član 33 ZSK). Pokrenuto je šest prekršajnih postupaka (četiri zbog nepodnošenja Izvještaja o prihodima i imovini u roku i dva zbog dostavljanja izvještaja o prihodima i imovini sa netačnim i nepotpunim podacima).

Izvršeno je 30 kontrola tačnosti i potpunosti Izvještaja Izvještaja o prihodima i imovini državnih tužilaca. Kod tri tužioca konstatovano je kršenje dok je za njih osam upućen zahtjev za dostavu podataka u slučaju neslaganja podataka u iznosu do 1.000 eura (član 33 ZSK). Pokrenuto je četiri prekršajna postupaka (dva zbog nepodnošenja Izvještaja o prihodima i imovini u roku i dva zbog dostavljanja izvještaja o prihodima i imovini sa netačnim i nepotpunim podacima).

U oblasti pravosudnog nadzora u 2025. izvršeno je 108 nadzora nad sudovima, tužilaštvima, notarima i javnim izvršiteljima. Kod kontrolisanih sudskih uprava nadzorom je utvrđeno ukupno osam nepravilnosti kod šest osnovnih sudova i dva sudu za prekršaje, koje nepravilnosti su otklonjenje u skladu sa ukazivanjem pravosudnih

inspektora. Kod kontrolisanih tužilačkih uprava nadzorom su utvrđene tri nepravilnosti kod tri osnovna državna tužilaštva koje nepravilnosti su otklonjenje u skladu sa ukazivanjem pravosudnih inspektora. Prilikom vršenja nadzora javnih izvršitelja uočene su tri nepravilnosti kod dva kontrolisana javna izvršitelja, koje su po nalogu pravosudnih inspektora u ostavljenom roku otklonjene.

Ministarstvu pravde podneseno je ukupno 20 pritužbi na rad javnih izvršitelja. Ministarstvo je bez odlaganja postupalo po svim primljenim pritužbama, na način što je odmah dostavljalo primjerak pritužbe javnom izvršitelju na koga se pritužba odnosi, sa zahtjevom za izjašnjenje i dostavljanje spisa predmeta radi utvrđivanja činjeničnog stanja. Po primljenim pritužbama postupljeno je na sledeći način: 16 pritužbi ocijenjeno je kao neosnovano, o čemu su podnosioci blagovremeno obaviješteni; Po jednoj podnijetoj pritužbi stranka je obaviještena da je za postupanje nadležna Komora javnih izvršitelja Crne Gore, koja je postupila po istoj; Jedna pritužba proslijeđena je Komisiji za etička pitanja na dalju nadležnost, pri čemu je Komisija utvrdila da je podnijeta pritužba neosnovana; Jedna pritužba je u postupku rješavanja; Jedna pritužba je od strane pravosudne inspekcije ocijenjena kao osnovana, te je pokrenut disciplinski postupak pred Prvostepenom disciplinskom komisijom, koji postupak je u toku.

U toku vršenja nadzora kod notara, kod tri notara su uočene nepravilnosti i iste su otklonjenje. Nadzorom nad radom notara u 2025. godini utvrđeno je 17 nepravilnosti, koje nepravilnosti su otklonjenje u skladu sa ukazivanjem pravosudnih inspektora, dok je zbog postupanja u jednom UZZ predmetu protiv notara pokrenut disciplinski postupak, kome je izrečena disciplinska mjera (novčana kazna) od strane Prvostepene disciplinske komisije.

Ministarstvu pravde je u 2025. godini podneseno ukupno šest pritužbi na rad notara. Po svim podnesenim pritužbama postupljeno je blagovremeno. Za dvije pritužbe od strane pravosudne inspekcije podnijete su inicijative za pokretanje disciplinskog postupka disciplinskom tužiocu. Disciplinski tužilac je jednu inicijativu ocijenio neosnovanom, dok je po drugoj inicijativi podnijet predlog za pokretanje disciplinskog postupka pred Drugostepenom disciplinskom komisijom, koji postupak je u toku.

Kvalitet pravosuđa

U odnosu na pitanje infrastrukture u pravosuđu, na osnovu "Izvještaja o inženjerskoj procjeni stanja objekata pravosuđa u Crnoj Gori (UNOPS)" donijet je plan rješavanja smještajnih kapaciteta koji podrazumijeva organe navedene u okviru ove stavke. Pomenuti plan iznijet je kroz "Informaciju o prostornim kapacitetima pravosudnih organa u Podgorici, sa predlogom lokacije za izgradnju pravosudnog kompleksa" koju je usvojila 7. X 2025. godine. Pravosudni kompleks obuhvataće tri cjeline i činiće ga Osnovni i Viši sud u Podgorici, Upravni i Privredni sud, Vrhovno državno tužilaštvo (VDT), SDT, Više državno tužilaštvo, Osnovno državno tužilaštvo i SPO.

U vezi sa popunjavanjem upražnjenih sudijskih mjesta, u sudovima za prekršaje više nema upražnjenih radnih mjesta. Popunjenost pravosudnog sistema iznosi 88,35% (296 od 335 sudija i predsjednika sudova). Na kraju 2024. godine popunjenost je iznosila 79,40% (242 sudije i 24 predsjednika).

Sudski savjet je u 2025. godini, objavio 40 oglasa i to pet oglasa za izbor predsjednika sudova, 18 internih oglasa za dobrovoljno trajno premještanje sudija iz jednog suda u drugi, osam oglasa na napredovanje i osam oglasa za izbor kandidata za sudije, kao i oglas za izbor jednog sudije Vrhovnog suda Crne Gore - nekarijerni sudija. Na osnovu Plana, Sudski savjet u 2025. godini, je izabrao predsjednike tri suda i to: Osnovnog suda u Pljevljima, i sudova za prekršaje u Bijelom Polju i Podgorici. U postupku napredovanja tokom 2025. godine, izabrano je 14 sudija i to jedan sudija Vrhovnog suda Crne Gore, jedan sudija Apelacionog suda Crne Gore, 11 sudija Viših sudova (10 u Podgorici i jedan u Bijelom Polju), i jedan sudija Višeg suda za prekršaje Crne Gore. U postupku dobrovoljnog trajnog raspoređivanja sudija premješteno je dvoje sudija: jedan sudija je iz Osnovnog

suda u Baru premješten u Osnovni sud u Podgorici i jedan sudija iz Suda za prekršaje u Bijelom Polju premješten je u Sud za prekršaje u Podgorici.

Nakon završene inicijalne obuke, Sudski savjet je izabrao 35 novih sudija i to: dvoje sudija Privrednog suda Crne Gore, dvoje sudija Upravnog suda Crne Gore, 24 nove sudije u osnovnim sudovima u Bijelom Polju, Podgorici, Baru, Kotoru, Ulcinju, Beranama, Cetinju i Nikšiću i sedam u sudovima za prekršaje u Podgorici i Bijelom Polju. Izabrano je i 31 kandidata za sudije koji su upućeni na inicijalnu obuku u Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu i to: dvoje kandidata za sudije Privrednog suda, pet kandidata za sudije sudova za prekršaje, dvoje kandidata za sudiju Upravnog suda Crne Gore i 24 kandidata za osnovne sudove od kojih devet kandidata za sudije osnovnih sudova sjeverne regije i 15 kandidata za sudije osnovnih sudova centralne i južne regije).

U 2025. godini, konstatovan prestanak sudijske funkcije za 12 sudija, i to: pet na lični zahtjev, pet zbog sticanja uslova na starosnu penziju i dva zbog prelaska na drugu državnu funkciju.

U odnosu na ocjenjivanje rada sudija, tokom 2025. godine ocijenjeno je ukupno 20 sudija, od čega 11 u postupku napredovanja, sedam sudija u redovnom postupku ocjenjivanja i dvoje sudija kao kandidati za izbor za predsjednika suda. Za 12 sudija utvrđena je ocjena rada odličan, dok je sedam sudija ocijenjeno ocjenom dobar, a jedan sudija ocijenjen ocjenom zadovoljava.

Sudski savjet je 23. XII 2025. godine usvojio Plan ocjenjivanja za 2026. godinu, i isti javno objavio na portalu Sudskog savjeta. Link: https://sudovi.me/static//sdsv/doc/Plan_ocj_2025_12_30_8_34_38_68192.pdf

Postupak ocjenjivanja sudija Vrhovnog suda Crne Gore je u toku i trenutno je u fazi izrade izvještaja Vijeća sudija, koje se zatim dostavlja Komisiji Sudskog savjeta za ocjenjivanje. Procjena je da će aktivnost Vijeća sudija Vrhovnog suda biti okončana do sredine aprila (iako je zakonski rok 60 dana od dana dostavljanja naloga Sudskog savjeta, a koji je dostavljen 9. III 2026.).

U odnosu na proces popunjavanja nedostajućih tužilačkih mjesta tokom 2025. godine je ostvaren napredak. Naime, početkom 2024. godine u državnom tužilaštvu bilo je zaposleno 85 državnih tužilaca, dok je na dan 31. III 2026. godine njihov broj povećan na 117. U odnosu na ukupno 145 državnih tužilaca, koliko je predviđeno Odlukom o broju državnih tužilaca, to predstavlja popunjenost od 80,68%. Tužilački savjet je izabrao i devet kandidata za državne tužioce, od čega su dva kandidata raspoređena u Osnovno državno tužilaštvo u Beranama, a jedan kandidat u Osnovno državnom tužilaštvu u Rožajama, što pokazuje aktivan pristup u jačanju kadrovskih kapaciteta.

Tužilački savjet je na III sjednici održanoj dana 12. III 2026. godine, donio Plan slobodnih tužilackih mjesta, za period mart 2026 - mart 2028. godine. Takođe, na istoj sjednici Savjet je donio odluku da se raspiše javni oglas za izbor osam specijalnih tužilaca, u Specijalnom državnom tužilaštvu, kao i odluku da se raspiše oglas za izbor dva državna tužioca u Više državno tužilaštvo u Podgorici i oglas za izbor jednog državnog tužioca u Više državno tužilaštvo u Bijelom Polju.

U odnosu na ocjenjivanje rada tužilaca, 28. XI 2025. godine je obrazovana nova Komisija za ocjenjivanje rada državnih tužilaca. Navedena Komisija je dana 16. XII 2025. godine, donijela Plan za ocjenjivanje državnih tužilaca čije će se ocjenjivanje vršiti u 2026. godini. U toku je postupak ocjenjivanja državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava shodno Planu za ocjenjivanje. U 2026. godini je planirano da se ocijene 63 državna tužioca i rukovodioca, od čega 51 državni tužilaca i 12 rukovodilaca državnih tužilaštava. Izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu izmijenjeni su kriterijumi i podkriterijumi za ocjenjivanje rada državnih tužilaca (Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. 54/2024 od 11. VI 2024. godine, a stupio je na snagu 19. VI 2024. godine), što je zahtijevalo donošenje novih Pravila za ocjenjivanje državnih tužilaca i rukovodilaca

državnih tužilaštava, koja su stupila na snagu 27. V 2025. godine, a takođe, mandat članovima Tužilačkog savjeta je istekao 5. VIII 2025. godine, a članovi Savjeta iz reda uglednih pravnika su birani 19. XI 2025. godine, te samim tim nije bilo moguće ranije obrazovati Komisiju za ocjenjivanje rada državnih tužilaca, niti donijeti Plan ocjenjivanja shodno članu 2 Pravila za ocjenjivanje državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava ("Sl.list CG",br.48/25), pa se time zastalo sa ocjenjivanjem državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava u 2025. godini.

Zakonom o budžetu za 2026. godinu odobrena sredstva za Potrošačku jedinicu ,,Sudski savjet'' iznose 34,062,917.83 eura dok su Zakonom o budžetu za 2025. godinu odobrena sredstva iznosila 34.283.995,28 eura.

U periodu 14. VIII 2025. - 1. I 2026. godine, dopunom člana 5 Zakona o Sudskom savjetu, propisan je sudijski dodatak u visini od 30% osnovne zarade kao dodatak na funkciju zbog odgovornosti i težinu sudijskog posla.

Za 2026. godinu budžet Tužilačkog savjeta i državnog tužilaštva iznosi 16,353.774,94 eura, dok je u 2025. iznosio 15.398.078,60 eura. Radi se o ukupnom povećanju od 6.21%.

Administrativni kapaciteti Sekretarijata Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu su unaprijeđeni u cilju poboljšanja realizacije aktivnosti Centra. U martu 2024. godine, Upravni odbor Centra usvojio je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Sekretarijatu Centra. Novim Pravilnikom predviđeno je formiranje dvije dodatne organizacione jedinice u okviru Sekretarijata Centra: Odjeljenje za posebne obuke i Služba za finansije i računovodstvo (koja je ranije bila u sastavu Službe za opšte poslove i finansije), izmijenjeni su pojedini nazivi radnih mjesta i uvedena nova radna mjesta. Shodno tome, broj sistematizovanih radnih mjesta u Sekretarijatu Centra iznosi 28 (ranije je iznosio 19). U novembru 2025. godine izvršene su izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Sekretarijatu Centra radi usklađivanja sa novim Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, kojim je takođe predviđeno ukupno 28 radnih mjesta.

Popunjena su 22 radna mjesta (do 31. III 2026.). Takođe, Centar je donio odluke o izboru državnih službenika za popunjavanje još tri radna mjesta i čeka se njihova pravosnažnost. Do kraja godine planirano je popunjavanje preostala tri radna mjesta (do broja 28) predviđena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Centar je u avgustu 2025. godine donio Program razvoja Centra u periodu 2025-2027. godine. Takođe, u isto vrijeme izrađena je Metodologija učenja odraslih zasnovana na praksi koju je usvojio Upravni odbor Centra i sa kojom treba da budu usklađeni svi programi Centra u predstojećem periodu. U skladu sa donesenom Metodologijom, početkom 2026. godine Programski savjet Centra je izradio poseban Program obuke za obuku pripravnika u sudovima i Državnom tužilaštvu.

Budžet Centra je povećan u 2026. godini u odnosu na prethodne godine, ali i dalje nije u potpunosti usklađen sa zakonskom obavezom od 2% ukupnog budžeta za sudstvo i državno tužilaštvo. U 2024. i 2025. godini izdvajanja su bila ispod zakonskog minimuma (1,74% i 1,66%). Za 2026. godinu budžet iznosi 926.180,22 eura, odnosno 1,84%, što predstavlja povećanje, ali i dalje manji iznos od propisanog. Ministarstvo finansija je najavilo da će, po potrebi, iz tekuće rezerve obezbijediti dodatna sredstva do zakonskog nivoa.

Efikasnost

U 2025. godini, pred crnogorskim sudovima je bilo u radu 165.983 predmeta, od toga 91.300 novih predmeta. Riješeno je 93.511 predmeta ili 102,42% priliva (Clearance rate CR, 92,32% u 2024 godini), od kojih je 14.040 starijih od tri godine. Broj neriješenih starih predmeta je 8279 predmeta. Crnogorski sudovi su u 2025. godini, povećali ažurnost u postupanju u odnosu na 2024. godinu, za 10%.

U odnosu na Upravni sud Crne Gore stopa rješavanja predmeta je bitno poboljšana. U 2025. godini, stopa rješavanja predmeta je 156,18 % (u 2024 je iznosila 106,69%). Takođe, vrijeme potrebno za rješavanje predmeta je smanjeno sa 882,29 dana u 2024, na 616,17 dana u 2025. godini.

U Apelacionom sudu Crne Gore, u 2025. godini, stopa rješavanja predmeta iznosila je 99,15%, (u 2024. godini, iznosila je 98,85 %). Takođe, vrijeme potrebno za rješavanje predmeta je povećano sa 13,33 dana za 2024. godinu, na 14,84 dana u 2025. godini.

U Višim sudovima, stopa rješavanja predmeta u 2025. godini, iznosi 92,36%, (u 2024. godini iznosi 90,59%). Vrijeme potrebno za rješavanje predmeta je povećano sa 165,15 dana za 2024. godinu, na 174,22 dan u 2025. godini.

Sudije Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici pokazale su ukupno povećanu ažurnost, visok nivo profesionalizma i efikasnosti, što potvrđuju rezultati ostvareni tokom 2025. godine. Naime, koeficijent ažurnosti (clearance rate) Specijalnog odjeljenja na kraju 2025. godine iznosi 106,45, što predstavlja značajan rast u odnosu na prethodne godine.

Broj neriješenih predmeta izvršenja (I upisnik) na kraju 2025. godine iznosi 223 predmeta.

Stopa efikasnosti sudova (ER indikator) u 2025. godini je iznosila ukupno 84,02: u osnovnim sudovima 80,63, u višim sudovima 83,36, u Privrednom sudu Crne Gore 32,57, u Apelacionom sudu Crne Gore 63,16, u Upravnom sudu Crne Gore 218,85, u Vrhovnom sudu Crne Gore 76,08.

PRIS je uspješno nadograđen, razvijen je modul za prekršaje i prekršajna materija je priključena PRIS-u. Paralelno je unaprijeđen i modul za izvještavanje. Mehanizam trenutne slučajne dodjele predmeta usaglašen je i u sudovima za prekršaje i od juna 2025. godine primjenjuje se u 100% sudova, čime je postignuta potpuna pokrivenost sudova za prekršaje informacionim sistemom. Implementacijom modula obezbijeđena je funkcionalnost trenutne slučajne dodjele predmeta, potpuno praćenje toka predmeta, unaprijeđena kontrola procesa rada u prekršajnim sudovima, kao i automatizovano izvještavanje.

Implementacija i obuka oko 250 korisnika započete su 9. I 2025. godine, a proces je u potpunosti završen u svim sudovima do juna 2025. godine. Kroz organizovane pojedinačne obuke i uvođenje u rad zaposlenih u sudovima za prekršaje sa područnim odjeljenjima obezbijeđeno je ujednačeno korišćenje sistema, standardizovan unos podataka i stabilna primjena PRIS-a u svakodnevnom radu.

Uz razvoj modula za prekršajnu materiju izvršeno je unapređenje izvještavanja i metapodataka. Unaprijeđena je parametrizacija izvještavanja i proširenи su skupovi podataka koji omogućavaju precizniju i širu statistiku i analitiku, naročito u segmentima koji se odnose na mobing i diskriminaciju, podatke o žrtvama i licima u postupku, specifičnosti u odnosu na lica, evidencije po kategorijama lica (uključujući ranjive kategorije, posebne kategorije, i relevantne statuse – novinari, policijski službenici i sl.), kao i evidencije o zaplijenjenoj robi.

Vrhovni sud je donio strateški dokument pod nazivom Jedinstveni program rješavanja starih predmeta za period 2025–2027. godine. Ovaj program predstavlja ključnu sistemsku mjeru za poboljšanje efikasnosti i ažurnosti rada sudova, a donosi se kao odgovor na višedecenijski problem koji opterećuje sudski sistem, problem neriješenih starih predmeta, poznatih kao „crveni omoti“.

Prema podacima Tužilačkog savjeta, u 2025. godini godini, započeto je sa razvojem novog case management sistema (sistem za upravljanje predmetima i dokumentima) pod nazivom „SENTIS“, koji je povjeren zaposlenima IT struke u Državnom tužiaštvu i, na taj način, obezbijeđen interni tzv. „in house“ razvoj, čime je postignuto

kreiranje sistema po mjeri i potrebama Državnog tužilaštva. Za angažman Razvojnog tima obezbjeđena finansijska podrška Tužilačkog savjeta, Vrhovnog državnog tužilaštva, Specijalnog državnog tužilaštva i Kancelarije UNDP-a.

Projekat SENTIS je nakon prve godine realizacije dostigao značajan nivo zrelosti. Osnovne funkcionalnosti sistema su implementirane, tehnička infrastruktura je stabilna. Projekat se odvija prema planiranoj dinamici, a svi ciljevi za ovaj period su uspješno realizovani. Takođe, Komisija za praćenje i monitoring razvoja implementacije SENTIS-a i Sekretarijat Tužilačkog savjeta sproveli su analizu tehničkih i kadrovskih kapaciteta državnih tužilaštava u postupku uspostavljanja sistema.

Bavljenje ratnim zločinima na nivou države

Državno tužilaštvo Crne Gore u kontinuitetu sprovodi aktivnosti postavljene Strategijom za istraživanje ratnih zločina 2024-2027 i posvećeno je procesuiranju ratnih zločina, jačanju pravosudne saradnje sa tužilaštvima država regiona, ali i održavanju partnerskih odnosa sa međunarodnim institucijama i nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima tranzicione pravde i pravdom za žrtve ratnih zločina.

Od ukupno 28 aktivnosti, na kraju 2025. godine, 27 su dospjele za realizaciju, što je 96,4% od ukupnog broja aktivnosti. Od 27 aktivnosti koje su dospjele na realizaciju, svih 27 aktivnosti je realizovano (100%). Preostala aktivnost biće realizovana u roku, a to je prvi kvartal 2026. godine.

Tokom 2025. godine, a po optužnici Specijalnog državnog tužilaštva iz ranijeg perioda, donijeta je osuđujuća presuda protiv jednog lica kojom je to lice oglašenom krivim i osuđeno na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.

Takođe, tokom 2025. godine u radu je bila istraga protiv jednog lica, kao i optuženje protiv jednog lica, koje su na kraju izvještajnog perioda ostale neriješene.

U januaru 2025. godine, u Specijalnom državnom tužilaštvu donijet je Plan postupanja u vezi sa događajima obuhvaćenim već okončanim postupcima za ratne zločine, na osnovu kojeg su ponovo formirani predmeti „Morinj“, „Bukovica“, „Kaluđerski laz“ i „Deportacija“, sa ciljem analize pravosnažno okončanih predmeta, preispitivanja raspoložive dokazne građe, eventualnog pribavljanja novih dokaza, te razmatranja pravnih mogućnosti za dalje postupanje. U skladu sa navedenim Planom, novoformirani predmeti su dodijeljeni specijalnim tužiocima koji su, na osnovu godišnjeg rasporeda poslova, nadležni za postupanje u predmetima ratnih zločina.

Tokom 2025. goodine, vrhovni državni tužilac je, na predlog glavnog specijalnog tužioca, donio odluke kojima je Vrhovnom državnom tužilaštvu, povjereno preduzimanje pojedinih radnji u dva predmeta Specijalnog državnog tužilaštva (Morinj i Kaluđerski laz), u cilju analize događaja koji su obuhvaćeni predmetima.

Takođe, u januaru 2025. godine, donijet je i Plan postupanja u predmetima koji se nalaze u fazi izviđaja ili istrage, sa ciljem efikasnog sprovođenja izviđajnih i istražnih radnji, eventualnog pribavljanja dodatnih dokaza i donošenja tužilačkih odluka u što kraćem roku.

Konačno, u Dodatku II Izvještaja o napretku koji tužilac Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, Serž Bramerc, podnio Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih nacija, navedeno je da su u predmetima ratnih zločina postignuti “značajni rezultati”, te da “bliska saradnja” između Specijalnog državnog tužilaštva u Crnoj Gori i Tužilaštva Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove daje „pozitivne rezultate”.

Prema podacima Vrhovnog suda, u 2025. godini, Specijalizovano odjeljenje Višeg suda u Podgorici za suđenje za krivična djela organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina je imalo u radu dva predmeta zbog

krivičnih djela ratni zločini. Podsjećamo, Viši sud u Podgorici, riješio je predmet ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st. 1 KZ SRJ i osudio okrivljenog S.P.Ć. na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva, koji je izvršen 1992. godine na teritoriji Bosne i Hercegovine. U toku je postupak po žalbi pred Apelacionim sudom Crne Gore (predmet formiran u oktobru, 2025.). U drugom predmetu, krivični postupak je u toku protiv okrivljenog Z.G. i trenutno je u fazi izvođenja dokaza.

Vrhovni sud Crne Gore u 2025. godini izradio Smjernice za ostvarivanje prava na naknadu štete žrtvama u krivičnim postupcima, koje se odnose i na žrtve ratnih zločina, čime se dodatno jača njihov položaj u sudskim postupcima. Smjernice su dostupne na linku: https://pjp-eu.coe.int/documents/41781496/0/Smjernice+za+naknadu+stete.pdf/ba12cb24-4096-5276-ce6a-0b5ea202d7c9?t=1773053676675.

Prema podacima Komisije za nestala lica Crne Gore, Crna Gora je snažno posvećena nastavku pune i djelotvorne implementacije postojećeg pravnog okvira u oblasti nestalih lica i reparacija za žrtve, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim obavezama, uključujući preporuke relevantnih tijela Ujedinjenih nacija. U oblasti reparacija ostvaren je značajan iskorak usvajanjem izmjena i dopuna Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti, kojima je po prvi put u Crnoj Gori definisan status civilne žrtve rata i propisano pravo na mjesečne novčane naknade za članove porodica civilnih žrtava rata.

Dodatno, Vlada Crne Gore je tokom 2025. godine usvojila zaključke kojima je obezbijeđena isplata jednokratne novčane pomoći u iznosu od po 100.000,00 eura porodicama stradalih u slučajevima Murino, Tuzi, Štrpci i deportacije izbjeglica, čime je obuhvaćeno ukupno 16 identifikovanih porodica. Ova mjera predstavlja izuzetnu, ali značajnu formu reparacije u okviru konkretno utvrđenih slučajeva.

U pogledu saradnje na predmetima nestalih lica, Komisija za nestala lica Vlade Crne Gore trenutno traga za 50 lica nestalih tokom oružanih sukoba na prostoru bivše Jugoslavije i aktivno učestvuje u regionalnim mehanizmima saradnje, uključujući Grupu za nestale osobe i njene operativne strukture. Posebna pažnja posvećena je rješavanju neidentifikovanih slučajeva i daljem unapređenju Regionalne baze podataka aktivnih slučajeva nestalih lica, koja predstavlja primjer transparentne, depolitizovane i efikasne regionalne saradnje.

Komisija za nestala lica je, uz podršku Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, inicirala i sprovela izradu Smjernica za traženje nestalih lica. Ovaj dokument je zasnovan na vodećim principima Komiteta Ujedinjenih nacija za prisilne nestanke i relevantnim međunarodnim standardima i definiše jasne principe i postupke, osiguravajući da potraga za svakim nestalim licem bude vođena koordinisano, profesionalno i uz puno poštovanje prava porodica. Smjernice predstavljaju važan instrument jačanja institucionalnog okvira i potvrđuju da potraga za nestalim licima ostaje trajni prioritet Crne Gore.

U periodu od 2. do 4. II 2026. godine održan je trilateralni sastanak komisija za nestala lica Crne Gore, Srbije i Kosova, na kojem je usaglašeno 35 slučajeva u Regionalnoj bazi, dok je osam slučajeva zatvoreno. Takođe, održan je i sastanak sa udruženjima porodica nestalih.

Dana 18. III 2026. godine u Zagrebu je održan sastanak nadležnih tijela Crne Gore i Republike Hrvatske za traženje nestalih lica, na kojem su razmijenjene informacije o neriješenim slučajevima (14 koje potražuje Hrvatska i tri koje potražuje Crna Gora) i dogovoreni dalji koraci u skladu sa Protokolom o saradnji iz 2017. godine.

Početkom aprila izvršena je nova ekshumacija na teritoriji Crne Gore a uzeti uzorci upućeni su u laboratoriju Međunarodne komisije za nestala lica (ICPM) u Hagu.

Borba protiv korupcije

U odnosu na preporuku iz Izvještaja EK za Crnu Goru 2025. o potrebi daljeg usklađivanja sa pravnom tekovinom EU i evropskim standardima u oblasti prevencije i borbe protiv korupcije, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju korupcije u potpunosti je usaglašen sa preporukama Evropske komisije. Inovirana verzija zakona dostavljena je Evropskoj komisiji 26. marta, nakon usaglašavanja sa Sekretarijatom za zakonodavstvo i ekspertkinjom Evropske komisije. Ovim izmjenama u potpunosti se adresiraju preporuke Evropske i Venecijanske komisije date tokom IBAR procesa, a dodatno su implementirane i preporuke dobijene u postupku usaglašavanja. Jača se preventivni okvir za borbu protiv korupcije, omogućava se uvid u bankarske račune radi provjere izvještaja o prihodima i imovini, uvodi dodatni mehanizam kontrole u slučaju nesrazmjere između prijavljene i stvarne imovine, te se unapređuje sistem sankcionisanja.

Predlog zakona o zaštiti zviždača dostavljen je Evropskoj komisiji i nalazi se u fazi konačnog usaglašavanja sa dostavljenim komentarima. Odgovori na komentare Evropske komisije su već dostavljeni. Ovim zakonskim rješenjem obezbjeđuje se potpuno usklađivanje sa Direktivom (EU) 2019/1937, kojom se štite lica koja prijavljuju nepravilnosti.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku dostavljen je na mišljenje Evropskoj komisiji. Predložene izmjene odnose se na usklađivanje sa međunarodnim standardima, unapređenje efikasnosti krivičnog postupka i rješavanje problema uočenih u praksi. Njihovim usvajanjem obezbijediće se brže i efikasnije vođenje postupaka, uz očuvanje procesnih garancija prava stranaka.

U cilju usklađivanja sa Direktivom (EU) 2024/1260, pripremljen je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću. Ovim rješenjem uvode se novi mehanizmi za oduzimanje imovine, čime se doprinosi efikasnijoj borbi protiv kriminala i skraćenju trajanja postupaka, uz puno poštovanje prava stranaka i međunarodnih standarda.

Dana 19. II 2026. godine Vlada je utvrdila Predlog zakona o Vladi, nakon čega je upućen u skupštinsku proceduru. Proces izrade Nacrta zakona bio je dugotrajan i inkluzivan, budući da su građani, akademska zajednica i nevladin sektor više puta konsultovani tokom njegove izrade. Takođe je važno istaći podršku koju su u procesu izrade pružili SIGMA, Kancelarija Savjeta Evrope u Crnoj Gori i Venecijanska komisija. Predlog između ostalog propisuje da Vlada donosi Etički kodeks za predsjednika Vlade, članove Vlade i funkcionere izvršne vlasti, koji sadrži etičke standarde i pravila ponašanja kojih su dužni da se pridržavaju, a čije poštovanje prati Etički odbor. Posebno se ističe da Predlog zakona uključuje preporuke GRECO-a koje se odnose na integritet i provjeru integriteta najviših funkcionera izvršne vlasti.

Po pitanju ispunjavanja GRECO preporuka, Agencija za sprečavanje korupcije dostavila je u decembru 2025. Situacioni izvjestaj o realizaciji preporuka iz V kruga evaluacije s pratećom dokumentacijom, a tokom marta 2026. je dostavljen i ažurirani izvještaj. Povratna informacija Sekretarijata GRECO očekuje se krajem aprila 2026, nakon čega će Izvještaj o sprovođenju GRECO preporuka biti razmatran i usvojen na 103. zasjedanju GRECO u junu 2026, čime se okončava Peti krug evaluacije za Crnu Goru.

Skupština je 25. VII 2026. usvojila novi Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. Istog dana, Skupština je usvojila i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Kada je u pitanju mjerilo koje se odnosi na donošenje Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i izradu tabele usklađenosti, Skupština Crne Gore je u kontinuiranoj komunikaciji sa nadležnim institucijama u cilju blagovremenog i efkisnog ispunjenja istog.

Bilans ostvarenih rezultata

Prema podacima Agencije za sprečavanje korupcije (ASK), Agencija je primila 10.931 izvještaj o prihodima i imovini (2024: 11.905) i svi su administrativno provjereni. Pored toga, u skladu sa sopstvenom metodologijom, ASK je provjerila tačnost i potpunost ukupno 582 Izvještaja (svih 488 izvještaja predviđenih Godišnjim planom provjere za 2025. godinu i 94 po službenoj dužnosti i na zahtjev drugog državnog organa/fizičkog ili pravnog lica/anonimno). od kojih su u 323 utvrđene nepravilnosti. Takođe, ASK je u cilju sveobuhvatne kontrole, u 165 predmeta provjere, od nadležnih organa zahtijevala dodatnu dokumentaciju, dok je u 101 predmetu od javnog funkcionera zahtijevala dopunu dokumentacije, u skladu sa čl. 33 ZSK. U cilju jačanja transparentnosti, odgovornosti javnih funkcionera i povjerenja javnosti u rad ASK, Agencija je na svojoj internet stranici prvi put od osnivanja informisala javnost o dinamici realizacije Godišnjeg plana provjere izvještaja o prihodima i imovini za 2025. Uz saopštenja je objavljivana i detaljna tabela sa pregledom svih preduzetih aktivnosti, koja prikazuje obim i status provjera, kao i vrste pokrenutih postupaka, čime je dodatno osigurana transparentnost i omogućen direktan uvid u konkretne rezultate i tok realizacije plana.

Detaljne, odnosno dubinske provjere izvještaja o prihodima i imovini koja obuhvata detaljnu provjeru svih podnesenih izvještaja dostavljenih Agenciji tokom obavljanja javne funkcije vršene su u odnosu na 34 javna funkcionera (27 u skladu sa Godišnjim planom provjere za 2025; preostala dva u skladu sa Godišnjim planom provjere za 2024. i pet na interni zahtjev drugog državnog organa). Od tog broja, do kraja decembra 2025. okončana je provjera za 10 lica i u sedam su utvrđena moguća kršenja Zakona.

U kontekstu ukupnih aktivnosti Agencije i unapređenja nadzora nad izvještajima o prihodima i imovini, tokom 2025. godine primijenjen je strateški pristup zasnovan na fokusiranim i kvalitetnije usmjerenim provjerama, koji se i u praksi potvrdio kao opravdan i efikasan. Naime, u odnosu na prethodne godine, značajno je smanjen broj izvještaja obuhvaćenih kontrolom tačnosti i potpunosti (488 u 2025. u odnosu na 1.513 u 2024, 1.496 u 2023. i 1.330 u 2022), dok je istovremeno povećan broj dubinskih provjera, koje su Godišnjim planom za 2025. predviđene za 27 javnih funkcionera (u odnosu na 20 u 2024), čime je akcenat stavljen na detaljniju i sveobuhvatniju kontrolu lica sa povećanim rizikom od korupcije, Agencija je, pored planiranih provjera, reagovala po službenoj dužnosti na svaku uočenu sumnju u tačnost i potpunost dostavljenih izvještaja, dok je istovremeno dala institucionalni odgovor na sve pristigle zahtjeve za sprovođenje provjere. Rezultati ovakvog pristupa ogledaju se u većoj efikasnosti u otkrivanju nepravilnosti, što potvrđuje i rast broja utvrđenih netačnih i nepotpunih podataka u izvještajima, kao i povećan broj pokrenutih prekršajnih postupaka po tom osnovu (122 u 2025; 47 u 2024; 80 u 2023. i 67 u 2022). Istovremeno, ukupan broj zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka zbog kršenja ZSK u dijelu prijave prihoda i imovini smanjen je na 668 (u odnosu na 1.117 u 2024), što je rezultat intenzivnih preventivnih aktivnosti Agencije, kontinuirane edukacije obveznika i izmjena normativnog okvira. Sve navedeno potvrđuje da je prelazak sa kvantitativnog na kvalitativni model kontrole dao konkretne rezultate, odnosno da se ovako koncipiran plan rada Agencije za 2025. godinu u praksi pokazao kao dobar i svrsishodan, zbog čega je planirano da se isti pristup nastavi i u 2026. godini, imajući u vidu da je u decembru 2025. usvojen novi Godišnji plan provjere koji zadržava fokus na smanjenju broja provjera tačnosti i potpunosti radi njihovog kvalitetnijeg sprovođenja, uz istovremeno povećanje obima dubinskih provjera i obuhvat najrizičnijih kategorija javnih funkcionera.

U oblasti nespojivosti funkcija i sukoba interesa, Agencija za sprečavanje korupcije (ASK) je tokom 2025. godine izdala 202 mišljenje (2024: 191). Na osnovu datih mišljenja, podneseno je 17 ostavki javnih funkcionera na funkciju, odnosno dužnost nespojivu sa javnom funkcijom. Pored toga što se na internet stranici ASK objavljuju sva mišljenja, Agencija je radi unapređenja informisanosti javnih funkcionera i dosljedne primjene pravila o sprečavanju sukoba interesa, objavila i listu najčešćih pitanja sa odgovorima iz ove oblasti, dok su uz ekspertsku podršku izrađene Smjernice za utvrđivanje sukoba interesa javnih funkcionera.

U skladu sa Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, Agencija za sprečavanje korupcije (ASK) je pratila izborne kampanje u tri jedinice lokalne samouprave: Berane (raspisani: 5. X 2024, održani: 8. XII 2024), Nikšić i Herceg Novi (raspisani: 22. I, održani 13. IV 2025). ASK je takođe sprovela 203 provjere izvještaja političkih subjekata koje se odnose na redovno poslovanje i izborne kampanje, pri čemu je evidentirano 83 nepravilnosti i kršenja zakona.

Po svim osnovima rada Agencije u oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, ASK je izvršila kontrolu 1.308 dostavljenih izvještaja od strane obveznika ZFPSiIK o redovnom radu (212) i u toku izbornih kampanja za lokalne izbore - u opštinama Berane , Nikšić i Herceg Novi (1.096). Agencija je izvršila i 40 kontrola poštovanja zabrana i ograničenja od strane organa vlasti tokom izborne kampanje za pomenute lokalne izbore.

U 2025, Agencija je izrekla 14 mjera obustave prenosa budžetskih sredstava političkim subjektima koji nijesu dostavili godišnji konsolidovani finansijski izvještaj za 2024. u zakonom propisanom roku, u iznosu od 138.648,26 eura. Nakon ispunjenja zakonskih obaveza sredstva su odblokirana za osam političkih subjekata. Agencija ovim mjerama još jednom potvrđuje svoju posvećenost proaktivnom djelovanju i principima transparentnosti, u cilju zaštite javnog interesa i jačanja integriteta političkog sistema.

Tokom 2025. Agencija je aktivno doprinosila jačanju normativnog okvira u ovoj oblasti, kroz učešće u izradi novog Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, te usvajanje osam podzakonskih akata koji detaljnije uređuju njegovo sprovođenje. Svi nacrti podzakonskih akata prije usvajanja razmatrani su kroz inkluzivan proces konsultacija sa relevantnim institucijama i organizacijama civilnog društva.

U vezi sa prijavama za ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, ASK je tokom 2025. godine primila 180 prijava (2024: 163. A nastavljen je rad i na predmetima po prijavama iz prethodnih godina (253). ASK je tokom 2025. postupila po 136 prijava: 82 postupka su okončana pred Agencijom i u 18 slučajeva utvrđeno postojanje ugrožavanja javnog interesa (ASK je dala ukupno 32 preporuke zakonskim obveznicima za unapređenje transparentnosti i otklanjanje korupcijskih rizika), dok su 54 prijave proslijeđene drugim organima na postupanje – 14 nadležnim tužilaštvima i 40 drugim nadležnim institucijama. U vezi prijava proslijeđenih tužilaštvima, dostavljene su povratne informacije da je u odnosu na dvije prijave ugrožavanja javnog interesa podignut optužni predlog.

Takođe, Agencija je pokrenula tri postupka po službenoj dužnosti za utvrđivanje postojanja ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, od kojih dva shodno zaključcima sa sjednica Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije. Okončan je jedan postupak u kojem je utvrđeno ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije.

Takođe, prvi put od usvajanja novog Zakona o sprečavanju korupcije u junu 2024, podnijeta su tri zahtjeva za obezbjeđivanje finansijske pomoći zviždačima tokom sudskog postupka - u dva slučaja Agencija je donijela odluku kojom odobrava traženu vrstu pomoći u sudskom postupku, dok je u jednom od podnosioca zatražila dopunu. U cilju jačanja sistemske zaštite zviždača, sa fokusom na pružanje stručne psihološke pomoći licima koja prijave sumnje na korupciju, Agencija je potpisala Sporazum o saradnji sa Kliničkim centrom Crne Gore.

Agencija je u 2025. pokrenula 134 upravna postupka, radi utvrđivanja mogućih kršenja zakona iz svoje nadležnosti. Nastavljen je rad na 182 predmeta pokrenuta u prethodnim godinama. Riješeno je čak 250 postupaka i donijete su 202 odluke, od kojih je u 55% (111) utvrđeno kršenje zakona. Na osnovu odluka ASK, organi vlasti su tri javna funkcionera razriješili funkcije, dok je sedam javnih funkcionera podnijelo ostavke. Takođe, ASK je 10 upravnih predmeta proslijedila nadležnim tužilaštvima, a pet drugim organima na dalje postupanje. Agencija je okončala sve zaostale postupke zaključno sa 2020, izuzev predmeta u vezi kojih se vode

upravni sporovi pred Upravnim sudom Crne Gore. Neselektivno je postupano u predmetima iz ranijih godina i predmetima koji su Agenciji na ponovno postupanje vraćeni po odlukama Upravnog suda. Postupajući po nalozima iz presuda Upravnog suda, ASK je tokom 2025. donijela 39 odluka.

Zbog kršenja antikorupcijskih zakona iz svoje nadležnosti, Agencija je tokom 2025. pokrenula ukupno 789 prekršajnih postupaka, što je za 37,4% manje u odnosu na 2024. Smanjenje ukupnog broja pokrenutih prekršajnih postupaka u odnosu na prethodne četiri godine rezultat je intenzivnih preventivnih aktivnosti Agencije, usmjerenih na edukaciju i kontinuirano informisanje o obavezama iz antikorupcijskih zakona, ali i činjenice da su ranije postupci često pokretani protiv lica koja, prema novim zakonskim rješenjima i stavu Agencije, više nemaju status javnih funkcionera. Pred nadležnim sudovima za prekršaje okončana su ukupno 1.032 prekršajna postupka (uključujući postupke po zahtjevima ASK iz prethodnih godina), od čega su u 51,2% izrečene sankcije (219 novčanih kazni; 309 opomena). Ukupan iznos novčanih kazni je 68.405 eura.

Agencija je nastavila da sprovodi Metodologiju za procjenu primjene antikorupcijskih mjera. Naime, objavljeni su sektorski izvještaji za sudstvo, tužilaštvo i lokalnu samoupravu, a ASK je, u saradnji sa UNDP, u 2025. izvršila procjenu primjene antikorupcijskih mjera u sektoru zdravstva. Od 37 zdravstvenih institucija, 30 je dostavilo informacije i dokumentaciju o ispunjavanju definisanih indikatora, za koje su izrađeni pojedinačni izvještaji sa ukupno 717 preporuka i sektorski izvještaj sa ključnim nalazima i rang listom. Prema istraživanju javnog mnjenja čije je rezultate Agencija objavila u decembru 2025, građani više ne percipiraju zdravstvo kao sektor u kojem je najzastupljenija korupcija, što može biti još jedan pokazatelj efektivnosti sprovedenih antikorupcijskih mjera u zdravstvu.

Tokom 2025. Agencija je dala ukupno 128 mišljenja na predloge propisa/propise u odnosu na rizike od korupcije (četiri po službenoj dužnosti i 124 na zahtjev Ministarstva pravde, u cilju implementacije preliminarne kontrole na rizike od korupcije, a shodno Poslovniku Vlade Crne Gore), što predstavlja povećanje od 64% u odnosu na zbir prethodnih devet godina (78). U 45 analiziranih propisa identifikovan je 171 normativni korupcijski rizik i date su preporuke za njihovo uklanjanje. U odnosu na predloge 25 propisa usvojnih do kraja 2025, u kojima je ASK identifikovala ukupno 89 korupcijskih rizika i dala preporuke za njihovo otklanjanje, implementirano je 19.

Agencija je, uz podršku Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije, pokrenula nacionalnu kampanju „Crna Gora bez korupcije“, sa ciljem jačanja povjerenja građana i stvaranja sistema u kojem pravila važe jednako za sve. Kampanja je usmjerena ka jačanju nivoa javne svijesti o problemu korupcije, kao i ohrabrivanju građana da korupciju prijavljuju nadležnima. Realizacijom različitih aktivnosti tokom kampanje nastoji se podstaći aktivnije učešće građana u stvaranju pravednijeg i transparentnijeg okruženja, u kojem se borba protiv korupcije doživljava kao zajednička odgovornost. Kampanja se sprovodi u partnerstvu sa više institucija - Ministarstvom unutrašnjih poslova i Upravom policije, Upravom carina, Ministarstvom zdravlja i Kliničkim centrom Crne Gore, Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija, kao i jedinice lokalne samouprave.

Agencija je tokom 2025. nastavila intenzivan edukativni rad u cilju jačanja integriteta, prevencije korupcije i unapređenja primjene antikorupcijskih zakona. Naime, u saradnji sa domaćim i međunarodnim partnerima, predstavnici Agencije su održali čak 45 obuka (najviše od osnivanja posmatrano na godišnjem nivou), koje je pohađalo ukupno 808 polaznika. Ovo predstavlja najintenzivniji period obuka od osnivanja Agencije, a broj polaznika koji su ih pohađali premašio je zbir učesnika iz prethodne tri godine (2022 – 362; 2023 – 74; 2024 – 344).

Agencija za sprečavanje korupcije ostvarila je napredak u izradi kontrolne liste integriteta koja će se primjenjivati prije zapošljavanja budućih zaposlenih. U januaru 2025. godine, Savjet ASK-a usvojio je pravila o postupku zapošljavanja, dok je izmjene usvojio u septembru 2025. godine. Na osnovu Pravila, Agencija prilikom zapošljavanja, sprovodi i testove za provjeru integriteta novozaposlenih.

Prema podacima Uprave policije, u 2025. godini službenici Specijalnog policijskog odjeljenja podnijeli su sedam krivičnih prijava i izvještaja o dopuni krivičnih prijava Specijalnom državnom tužilaštvu. Pored toga, u još dva slučaja identifikovana je korupcija, prvenstveno u okviru drugih krivičnih djela sa elementima organizovanog kriminala. Ukupno je procesuirano 17 fizičkih lica, za koja postoji sumnja da su izvršila 16 krivičnih djela iz oblasti visoke korupcije. Djela su izvršena na organizovan način, a prijavljenim licima se na teret stavlja i 11 krivičnih djela stvaranja kriminalne organizacije. Sveukupno, ova lica se sumnjiče da su izvršila ukupno 27 krivičnih djela.

Prema podacima Vrhovnog državnog tužilaštva, tokom 2025. godine od strane osnovnih i viših državnih tužilaštava donijeto je 11 naredbi o sprovođenju istrage protiv 13 lica, podignuto je šest optužnica protiv 13 lica.

Tokom 2025. godine u svim državnim tužilaštvima ukupno je pokrenuto je 69 finansijskih istraga protiv 190 fizičkih i 31 pravnog lica. Što se tiče finansijskih izviđaja, pokrenuto je 35 finansijskih izviđaja protiv 115 fizičkih lica i 15 pravnih lica.

Imajući u vidu da su tokom 2024. godine pokrenute 23 finansijske istrage protiv 106 fizičkih i pet pravnih lica, evidentno je da je izdato Uputstvo za postupanje državnih tužilaštava za sprovođenje finansijskog izviđaja, odnosno finansijske istrage uticalo na efikasnost i proaktivnost u radu državnih tužilaca u pogledu pokretanja finansijskih izviđaja i istraga.

Takođe treba istaći i da je u 2025. godini u 22 predmeta (šest izviđaja i 16 istraga) predloženo privremeno oduzimanje imovine i u 16 predmeta je ista određena od strane suda dok u preostalim predmetima odluka nije donijeta.

Tokom 2025. godine od strane suda donijete su privremene mjere po predlozima državnih tužilaštava (u navedenim predmetima iz 2025. godine i u predmetima iz ranijih godina) kojima su privremeno oduzete nepokretnosti u Crnoj Gori, ukupne površine 1.833.042,04 m2, u šta spadaju stambeni, poslovni, parking i garažni prostori, hoteli, objekti naftovoda, različite kategorije zemljišta, voćnjaci, vrtovi, bazeni, magacinski i nestambeni prostori i dr. Takođe zaplijenjeno je preko 100 vozila, 34 skupocjena sata, veliki novčani iznosi u različitim valutama.

Primjer proaktivnosti državnog tužilaštva ogleda se i u sprovođenju finansijskih istraga na čijim nalazima se zasniva i otkrivanje krivičnih djela i pokretanje krivičnih istraga. Primjeri za takvo proaktivno postupanje su i dva predmeta formirana na osnovu podataka prikupljenih tokom finansijskog izviđaja odnosno finansijske istrage.

Naime, pred Višim državnim tužilaštvom u Bijelom Polju u toku je postupak po optužnici protiv jednog lica zbog krivičnog djela zloupotreba službenog položaja iz čl.416 st.3 u vezi st.1 Krivičnog zakonika. U tom predmetu je dana 27. I 2025. godine državno tužilaštvo pokrenulo finansijski izviđaj upućivanjem zahtjeva nadležnom organu Uprave policije, u cilju identifikacije imovine stečene kriminalnom djelatnošću. Tokom izviđaja usmjeravane su radnje policije i dana 19. XII 2025 godine. traženi dodatni podaci i operativni rad. Kao rezultat sprovedenog izviđaja odnosno radnji praćenja novca, UP je na osnovu koordinacije rada sa postupajućim državnim tužilaštvom u Višem državnom tuižilaštvu, podnijela krivičnu prijavu protiv istog lica zbog postojanja osnova sumnje da je izvršio produženo krivično djelo zloupotreba službenog položaja iz čl.416 st.3 u vezi st.1 u vezi sa čl.49 Krivičnog zakonika, i pričinio štetu budžetu Crne Gore i građanima u iznosu od 2.456.163,00 eura. Državni tužilac je nakon saslušanja osumnjičenog donio naredbu o sprovođenju istrage.

Drugi predmet formiran je pred Osnovnim državnim tužilaštvom u Kolašinu, koje je prethodno optužilo jedno lice zbog produženog krivičnog djela zloupotreba službenog položaja iz čl. 416 st. 1 u vezi sa čl. 49 Krivičnog zakonika, a onda u 2024. godini započelo finansijsku istragu protiv tog lica. Tokom finansijske istrage u potunosti je koordinisan i usmjeravan rad policije na prikupljanju relevantnih podataka i dokaza koji su u konačnom

upućivali i na izvršenje krivičnog djela pranje novca iz čl. 268 Krivičnog zakonika, te je Osnovno državno tužilaštvo sem predlaganja privremene mjere u predmetu finansijske istrage koja je već u toku i koja je od strane suda i određena, spise sa novoutvrđenim okolnostima i činjenicama dostavilo Specijalnom državnom tužilaštvu, u cilju ocjene o postojanju predmetnog krivičnog djela iz nadležnosti istog.

Takođe, i u Specijalnom državnom tužilaštvu postoji ustaljena praksa pokretanja krivičnih postupaka proisteklih iz finansijskih istraga. Naime, u više predmeta u kojima je finansijska istraga otvorena istovremeno sa pokretanjem krivičnog postupka zbog osnovane sumnje da su okrivljena lica, između ostalog, izvršila krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije, tokom finansijske istrage dolazilo se do podataka koji su dovodili do otvaranja istraga protiv tih okrivljenih i zbog postojanja sumnje da su izvršili i krivično djelo pranje novca.

Prema podacima Specijalnog državnog tužilaštva, u 2025. godini donijete su četiri naredbe o sprovođenju istrage protiv osam lica za oblast visoke korupcije (član 416 Krivičnog zakonika Crne Gore). Podignuto je sedam optužnica protiv 17 lica.

Tokom 2025. godine, a u odnosu na politički izložena lica, donijete su naredbe o sprovođenju istrage i podignute optužnice i to protiv: visokih funkcionera policije i bezbjednosnih službi; državne tužiteljke u Višem državnom tužilaštvu u Podgorici; bivšeg ministra odbrane u Vladi Crne Gore; bivšeg ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja u Vladi Crne Gore; državnog sekretara Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja; načelnice Službe za finansije, računovodstvo i javne nabavke u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja; dugogodišnjeg visokog funkcionera Uprave policije Crne Gore; zamjenika rukovodioca u Odsjeku za suzbijanje teških krivičnih djela u Upravi policije Crne Gore; pomoćnika direktora Uprave policije; rukovodioca Odsjeka za suzbijanje teških krivičnih djela u Upravi policije Crne Gore; načelnika Odsjeka za suzbijanje opšteg kriminaliteta u Upravi policije Crne Gore; odbornika u Skupštini Opštine Kotor; službenika Agencije za nacionalnu bezbjednost upućenog na rad u Upravu policije Crne Gore; bivšeg ministra sigurnosti u Bosni i Hercegovini.

U 2025. godini otvorena su četiri finansijska izviđaja protiv 14 lica za krivično djelo visoke korupcije, od čega je jedan izviđaj okončan donošenjem naredbe o pokretanju finansijske istrage. Preostala tri izviđaja su u toku. Kada je riječ o finansijskim istragama, donešeno je pet naredbi o sprovođenju finansijske istrage i to protiv devet lica.

Specijalno državno tužilaštvo je Višem sudu u Podgorici u toku 2025. godine podnio više predloga za određivanje privremenih mjera obezbjeđenja u odnosu na 2024. godinu. Naime, u 32 predmeta podnijeti predlozi za određivanje privremenih mjera zabrane korišćenja i/ili raspolaganja nekretnina ukupne površine 1,911,986.42 m2, uz upis zabilježbe u katastru nepokretnosti, a koje nepokretnosti se odnose na stambeni prostor, poslovni prostor, parking i garažni prostori, hoteli, objekti naftovoda, različite kategorije zemljišta, voćnjaci, vrtovi, bazeni, magacinski i nestambeni prostori i dr.

U 22 predmeta Specijalnog državnog tužilaštva u toku 2025. godine donijete su i privremene mjere obezbjeđenja koje se odnose na zabranu isplate novčanih sredstava kod poslovnih banaka u Crnoj Gori u ukupnom iznosu od 69,019,081.46 eura, 2.037.432,00 ruska rublja, 192.290,77 američkih dolara, 624,24 švajcarskih franaka i 3.000,00 britanskih funti. Takođe, i gotov novac u ukupnom iznosu od 172.719,00 eura je privremeno oduzet u osam predmeta. Osim navedenog, u izvještajnom periodu, privremeno je oduzet i gotov novac u iznosu od 459.800,00 eura, 106,00 američkih dolara i 1.080,00 dinara, u jednom krivičnom predmetu, a shodno članu 263 stav 2 Zakonika o krivičnom postupku. Na osnovu navedenih predloga Specijalnog držvnog tužilaštva, privremene mjere obezbjeđenja se odnose i na ukupno 100 vozila i 34 skupocjena ručna sata (Rolex, Cartier i dr.), kao i više komada vatrenog oružja, djelova oružja i municije. Kada su u pitanju akcije i udjeli u pravnim licima, u tri predmeta su određene privremene mjere obezbjeđenja zabrana otuđenja i opterećenja akcija, uz upis zabrane u javne evidencije. Takođe, u jednom predmetu je određena privremena mjera zabrane otuđenja i opterećenja akcija ili udjela u privrednom društvu, uz zabranu u javne evidencije. Ukupan iznos upisanog

kapitala za pravno lice obuhvaćen pomenutom mjerom iznosi 281.056,20 eura. Takođe, i u dva predmeta u SDT-u su određene i privremene mjere obezbjeđenja za nepokretnosti koja se nalazi na teritoriji Republike Srbije, i to stambeni prostor površine 36,62m2 i građevinsko zemljište ukupne površine 2.037m2, u vlasništvu fizičkih lica, kako bi se spriječio svaki promet, prenos ili raspolaganje predmetne imovine, koja u kasnijoj fazi može biti predmet konfiskacije, tj. koja bi kao takva bila predmet zahtjeva za trajno oduzimanje imovine. Osim navedenog, a po predlogu Specijalnog državnog tužilaštva, u postupku pružanja međunarodne pravne pomoći nadležnim pravosudnim organima Kraljevine Švedske, rješenjem Višeg suda u Podgorici određena je privremena mjera obezbjeđenja zabrane raspolaganja i korišćenja nepokretnosti, uz zabilježbu zabrane u katastru nepokretnosti čija je ukupna površina 4,293 m2, zatim nalog banci da uskrati isplatu novčanog iznosa za koji se određuje privremena mjera obezbjeđenja u iznosu od 145.000 eura, kao i zabrana korišćenja ili raspolaganja pravima na osnovu akcija i udjela u privrednom društvu i drugih hartija od vrijednosti čiji je kapital upisan u iznosu od 675,888 eura.

Prema podacima Vrhovnog suda, u prvom kvartalu 2026. godine, pred Višim sudom u Podgorici bilo je ukupno u radu 60 predmeta protiv 186 lica (179 fizičkih i sedam pravnih lica). U strukturi tih predmeta, devet je novih (primljenih) predmeta.

Od tog broja, završeno je 10 predmeta, na način što je u četiri predmeta protiv pet okrivljenih lica donijete odbijajuće presude (tri pravosnažne i jedna nepravosnažna), u jednom predmetu protiv pet okrivljenih lica donijeta je oslobađajuća presuda (nepravosnažna), u tri predmeta protiv tri okrivljena lica donijete su osuđujuće presude (nepravosnažno), dok su u dva predmeta protiv dva okrivljena lica pravosnažno okončana na drugi način (odbačaj).

Za razliku od 2025. godine, kada nije bilo evidentiranih predmeta u kojima je oduzeta imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću, u izvještajnom periodu je u jednom predmetu zbog krivičnih djela iz oblasti visoke korupcije protiv tri okrivljena lica donijete su dvije privremene mjere obezbjeđenja - zabrana protivnicima obezbjeđenja otuđenje i opterećenje nepokretnosti (u odnosu na veliki broj nepokretnosti) i zabrana protivniku obezbjeđenja D.R., raspolaganje vlasničkim udjelom i otuđenje vlasničkog udjela, kao i raspolaganje vlasničkim pravima u privrednim društvima.

U 2025. godini, zbog krivičnih djela iz oblasti visoke korupcije, Viši sud u Podgorici je imao ukupno u radu 66 predmeta protiv 236 okrivljenih lica (227 fizičkih i devet pravnih lica), što je za tri predmeta i 24 okrivljenih lica više nego u istom periodu 2024. godine.

U strukturi ovih predmeta, evidentirana su četiri (nova) primljena predmeta protiv 15 okrivljenih lica, što je za 11 manje primljenih predmeta i za 16 lica manje nego u istom periodu prethodne (2024. godine).

Od ukupnog broja predmeta u radu, riješeno je šest predmeta protiv 10 okrivljenih lica (jedan predmet manje, nego u istom periodu 2024. godine), na način što su donijete: dvije presude kojima se optužba odbija protiv pet okrivljenih lica (jedna je pravosnažna, druga je nepravosnažna); dvije osuđujuće presude protiv tri okrivljena lica (nepravosnažne); jedna oslobađajuća presuda u odnosu na jedno okrivljeno lice (nepravosnažna); jedan predmet je riješen na drugačiji način - rješenje o obustavi postupka (nepravosnažno).

Nije bilo evidentiranih predmeta u kojima je donijeta odluka o proširenom oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću (privremeno ili trajno oduzimanje) u vezi predmeta visoke korupcije, kao ni u istom periodu 2024. godine.

Institucionalni okvir

Dana 8. aprila, Savjet Agencije utvrdio je listu od pet kandidata koji ispunjavaju uslove za imenovanje na funkciju direktora Agencije za sprečavanje korupcije. Sjednica na kojoj će Savjet obaviti intervjue sa kandidatima zakazana je za 17. IV 2026. godine.

Agencija za sprečavanje korupcije Crne Gore je 2024. godine usvojila novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kojim je predviđeno 98 radnih mjesta. Zaključno sa 6. III 2026. godine, Agencija zapošljava ukupno 65 službenika, od kojih su troje počeli da rade nedavno (23. februara, 2. marta i 5. marta), što zajedno sa prethodnim zapošljavanjima predstavlja povećanje od preko 20% shodno jednom od strateških ciljeva Agencije.

U cilju jačanja integriteta, efikasnog sprovođenja antikorupcijskih politika i unapređenja koordinacije između relevantnih aktera u Crnoj Gori, u septembru 2025. godine potpisan je Memorandum o saradnji između Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije i ASK.

U 2025. godini Državna revizorska institucija je revidirala konsolidovane finansijske izvještaje osam političkih subjekata iz 2024. godine, dajući 16 revizorskih mišljenja i 53 preporuke. U 2025. godini izvršila je kontrolu implementacije statusa revizorskih preporuka kroz 14 izvještaja, pri čemu su kod jednog subjekta izvršene dvije kontrole realizacije preporuka.

Prema podacima Uprave policije, pokrenut je postupak zapošljavanja novih policijskih službenika, posebno u jedinici koja se bavi borbom protiv korupcije na visokom nivou i pranja novca, te je u toku 2025. godine zaposleno četiri službenika. Kontinuirano se ostvaruje komunikacija sa drugim organima državne uprave u cilju popunjavanja kadrovskih kapaciteta i unapređenja efikasnosti rada u predmetima suzbijanja organizovanog kriminala i visoke korupcije. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, usvojenim predviđen je broj radnih mjesta 60, a trenutno popunjeno 33.

Prema podacima Ministarstva javnih radova, postupak izvođenja radova na adaptaciji zgrade u koji treba da se preseli Specijalno državno tužilaštvo biće izvršen do kraja aprila.

Prema podacima Vrhovnog državnog tužilaštva, na kraju 2025. godine tužilačku funkciju u Specijalnom državnom tužilaštvu obavljali su Glavni specijalni tužilac, osam specijalnih tužilaca i pet državnih tužilaca upućenih u Specijalno državno tužilaštvo.

Donijet je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Specijalnog državnog tužilaštva koji je stupio na snagu 5. I 2026. godine, a kojim je ukupan broj izvršilaca uvećan sa 60 na 93 izvršioca. U odnosu na prethodni Pravilnik, a u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima, izvršene su izmjene u pogledu nivoa, zvanja i uslova za obavljanje poslova, posebno kada je riječ o traženom nivou kvalifikacije obrazovanja i potrebnom radnom iskustvu za pojedina radna mjesta. Usvajanjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Specijalnog državnog tužilaštva učinjen je značajan korak ka modernizaciji i racionalizaciji kadrovske strukture, kako u pogledu broja izvršilaca, tako i u pogledu zvanja i opisa poslova državnih službenika. Time su stvoreni uslovi za još odlučniju i efikasniju borbu protiv krivičnih djela iz nadležnosti ovog tužilaštva. Popunjavanje radnih mjesta u 2025. godini vršeno je u skladu sa Kadrovskim planom i u okvirima raspoloživih finansijskih sredstava.

U pogledu operativnih kapaciteta Višeg suda u Podgorici, odlukama Sudskog savjeta od početka 2025. godine povećan je broj sudija u Višem sudu u Podgorici. Kadrovska struktura Višeg suda u Podgorici značajno je ojačana, imajući u vidu da je trenutno 17 sudija raspoređeno u Specijalno odjeljenje, uključujući istražne sudije.

Takođe, u 2025. godini popunjeno je jedno savjetničko radno mjesto, dok je u toku postupak zapošljavanja za još četiri savjetnička mjesta putem javnog oglasa.

Strategijski okvir

Vlada je 26. II 2026. godine usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije 2024–2028 za period 2024–2025, kao i novi Akcioni plan za period 2026–2027. Nerealizovane aktivnosti iz Akcionog plana za 2025. godinu prenijete su u Akcioni plan za 2026–2027, pri čemu su rokovi za njihovu realizaciju postavljeni u prvom i drugom kvartalu 2026. godine. Prema trenutnim podacima, stepen realizacije aktivnosti iz Akcionog plana za period 2024–2025 iznosi 64,7%, dok su aktivnosti planirane za 2024. godinu u potpunosti realizovane (100%).

Sjednica Operativnog tima planirana planirana je u aprilu, sa ciljem analize stepena realizacije aktivnosti za prvi kvartal 2026. godine, koja će obuhvatiti i mjere prenesene iz 2025. godine. Nakon ove analize, biće pripremljen Izvještaj za prvi kvartal 2026. godine, koji će krajem aprila biti predstavljen Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije. Takođe, do kraja juna planirana je srednjoročna evaluacija Strategije.

Vrhovni sud Crne Gore izradio je Smjernice za odmjeravanje kazne u predmetima visoke korupcije, koje predstavljaju praktični i savjetodavni instrument namijenjen pružanju podrške sudijama u jačanju znanja, stručnih kapaciteta i ujednačavanju sudske prakse u postupku odmjeravanja kazne u ovim predmetima. Smjernice su dostupne na linku: https://sudovi.me/static//vrhs/doc/Smjernice_za_izricanje_kazni_u_predmetima_korupcije_na_visokom_nivou_i_predmetima_sa_elementima_korupcije.pdf.

Agencija za sprečavanje korupcije je početkom 2025. finalizovala i objavila sektorske izvještaje za sudstvo, državno tužilaštvo i jedinice lokalne samouprave o sprovođenju Metodologije za procjenu primjene antikorupcijskih mjera, čime je završena procjena u navedenim sektorima[2].

U 2025. Agencija je izvršila procjenu primjene antikorupcijskih mjera u sektoru zdravstva[3], kao petom sektoru na koji je primijenjen ovaj sistemski alat. Odluka o izboru sektora zdravstva bazirana je na nalazima iz Procjene efikasnosti i efektivnosti III generacije planova integriteta.

Agencija je izradila Aplikaciju za Metodologiju za procjenu primjene antikorupcijskih mjera, koja je omogućila zdravstvenim institucijama da dostave tražena dokumenta u elektronskoj formi. Od 37 institucija u sektoru zdravstva, dokumentaciju je dostavilo 30. U skladu sa tim i nakon izvršene procjene, izrađeni su nacrti pojedinačnih izvještaja o primjeni antikorupcijskih mjera (30), koji sadrže konkretne preporuke za zdravstvene institucije koje su učestvovale u procjeni, i koji su dostavljeni organima vlasti na komentare i sugestije, na osnovu čega su finalizovani.

Izrađen je i sektorski izvještaj, koji sadrži ključne nalaze i preporuke na nivou cijelog zdravstvenog sistema, namijenjene Ministarstvu zdravlja i drugim krovnim institucijama, a sadrži i rang listu zdravstvenih institucija u odnosu na njihov učinak[4]. Nalazi iz izvještaja predstavljeni su u 5. XII 2026.na događaju „Integritet na djelu za

2 www.antikorupcija.me/me/integritet/izvještaji/

3 U verziju Metodologije za zdravstvene ustanove uvršteni su novi indikatori koji se odnose na: objavljivanje listi čekanja, rad zaštitnika prava pacijenata, rad Etičkog komiteta, rad Komisije za kontrolu kvaliteta zdravstvene zaštite, dopunski rad zdravstvenih radnika i saradnika, izradu interne procedure za zasnivanje radnog odnosa i izradu interne procedure o izbjegavanju sukoba interesa kod propisivanja i izdavanja ljekova i o učešću zdravstvenih radnika na kongresima koje organizuju farmaceutske kompanije.

4 https://www.antikorupcija.me/me/integritet/izvještaji/

snažniji javni sektor“, koji je organizovala ASK u saradnji sa UNDP. Takođe, tokom 2025. unaprijeđena je aplikacija za Metodologiju tako da podržava praćenje sprovođenje preporuka datim organima vlasti na osnovu sprovedene procjene. Tokom prve faze primjene Metodologije Agencija je dala organima državne uprave i sistemu socijalne i dječje zaštite oko 1.250 preporuka, i sve preporuke su unešene u aplikaciju. Do kraja godine, organi su izvijestili o realizaciji 86% preporuka i dostavili potrebnu dokumentaciju, na osnovu čega je Agencija započela utvrđivanje stepena realizacije preporuka, a konačni pregled će dati 2026.

U kontekstu ukupnih rezultata u sprovođenju ove Metodologije, Agencija je u periodu od 2021. do 2025. sprovela procjenu primjene antikorupcijskih mjera u 160 organa vlasti, u pet od deset javnih sektora, a rezultate rada je predstavila 18. decembra 2025. na globalnoj konferenciji zemalja potpisnica UN Konvencije za borbu protiv korupcije, na posebnom događaju „Unapređenje integriteta i odgovornosti u javnim institucijama“.

Takođe, u decembru 2025. je finalizovan i predstavljen priručnik „Vodič za izgradnju integriteta“[5] koji opisuje kako je nastao i kako se primjenjuje prvi crnogorski model procjene primjene antikorupcijskih mjera u javnom sektoru, kako bi bio dostupan državama koje žele da razviju slične mehanizme.

Tokom 2025. godine, Savjet za vladavinu prava održao je šest sjednica u okviru svog novog mandata, koji je započeo u januaru iste godine. U izvještajnom periodu, Savjet je aktivno pratio realizaciju reformskih obaveza u oblasti vladavine prava, u skladu sa pregovaračkim poglavljima 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

Nacionalni savjet za borbu protiv korupcije do sada je održao ukupno 12 sjednica, tokom kojih je kontinuirano razmatrao ključna pitanja u oblasti prevencije i suzbijanja korupcije, jačanja institucionalnog okvira i unapređenja međuinstitucionalne saradnje.

Operativni tim za praćenje sprovođenja Strategije za borbu protiv korupcije osnovan je od strane Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije 29. oktobra 2024. godine, i od tada je održao 26 redovnih i 7 tematskih sjednica.

Na inicijativu članova Tima, kao i eksperata Savjeta Evrope, izrađen je i usvojen Poslovnik o radu Operativnog tima. Imajući u vidu ambiciozan i zahtjevan karakter Akcionog plana za sprovođenje Strategije, njegovu složenu strukturu, kao i činjenicu da su pojedini segmenti bili nedovoljno jasno definisani, ukazala se potreba za saradnjom sa ekspertima Savjeta Evrope i UNODC-a, u cilju uspostavljanja jasnih smjernica za dalji uspješan rad i, posljedično, formulisanja preporuka za izradu novog akcionog plana za naredni izvještajni period. Održane su tri radionice sa ekspertima Savjeta Evrope, od kojih je jedna bila posvećena procjeni rizika od korupcije u najkritičnijim oblastima, što će imati poseban značaj za pripremu narednog Akcionog plana.

Temeljna prava

U odnosu na preporuku o potrebi nastavka sa usklađivanjem sa svim preostalih preporuka CPT-a, ECRI-a i GREVIO-a, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija, zajedno sa Ministarstvom pravde Crne Gore, aktivno radi na sprovođenju preporuka Evropskog komiteta za sprečavanje torture i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) iz 2017. godine, kao i preporuka datih nakon ad hoc posjete u junu 2022. godine, te hitnih preporuka sadržanih u preliminarnom izvještaju CPT-a nakon posjete 2025. godine koje se odnose na zatvorski sistem.

5 https://www.antikorupcija.me/me/integritet/izvještaji/

Tokom 2025. godine, nadzorne aktivnosti Direktorata za bezbjednosne i nadzorne poslove – Direktorata za bezbjednosne poslove Ministarstva unutrašnjih poslova dodatno su osnažene i sprovode se kontinuirano, sa posebnim fokusom na praćenje primjene preporuka CPT-a u praksi. Pored izrade godišnjeg analize i izvještaja o stepenu implementacije preporuka CPT-a, inicijativa je upućena Direktoratu za finansijske i materijalne poslove, Direktoratu za opšte i zajedničke poslove i Odsjeku za materijalne poslove i investicije, u cilju obezbjeđivanja finansijskih i infrastrukturnih uslova za usklađivanje pritvorskih prostorija sa važećim Pravilnikom i međunarodnim standardima.

Ispunjavanje preporuka Evropske komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI) je u toku. Izvještaj ECRI-ja za šesti ciklus monitoringa objavljen je 28. X 2025. Izvještajni ciklus je na pet godina.

Crna Gora kontinuirano sprovodi preporuke GREVIO komiteta u okviru primjene Konvencije Savjeta Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, pri čemu se napredak ostvaruje kroz zakonodavne, strateške i institucionalne mjere. Imajući u vidu da je naredni ciklus formalnog izvještavanja prema GREVIO predviđen za 2028. godinu, aktivnosti se u međuvremenu realizuju kroz redovan rad nadležnih institucija, koje u okviru svojih nadležnosti prate i implementiraju preporuke.

U izvještajnom periodu evidentni su sljedeći pozitivni pomaci: Unapređenje zakonodavnog okvira, kroz izmjene krivičnog zakonodavstva i usklađivanje definicija i krivičnih djela sa standardima Istanbulske konvencije; Donošenje i implementacija strateških dokumenata, posebno Nacionalnog plana za sprovođenje Istanbulske konvencije, koji predstavlja sveobuhvatan i koordinisan pristup politici u ovoj oblasti; Jačanje institucionalnih kapaciteta, uključujući kontinuirane obuke za stručnjake (policija, pravosuđe, socijalna i zdravstvena zaštita); Unapređenje sistema zaštite i podrške žrtvama, kroz razvoj specijalizovanih usluga, uključujući osnivanje javne ustanove za zaštitu od seksualnog nasilja djece i odraslih i starih lica (Barnahus model i krizni centri za odrasle žrtve seksualnog nasilja) i unapređenje multisektorske saradnje; Povećanje budžetskih izdvajanja i planiranje finansijskih sredstava za realizaciju preporuka; Unapređenje prikupljanja podataka, uključujući nadogradnju postojeće baze podataka između institucija; Sprovođenje aktivnosti na podizanju svijesti javnosti i promociji rodne ravnopravnosti.

Sprovođenje preporuka karakteriše decentralizovan pristup, gdje sve relevantne institucije realizuju aktivnosti u okviru svojih nadležnosti i redovno izvještavaju o postignutim rezultatima. Ukupno posmatrano, Crna Gora ostvaruje kontinuiran napredak u usklađivanju sa standardima Istanbulske konvencije, uz dalju potrebu za jačanjem koordinacije, održivog finansiranja i pune implementacije mjera u praksi.

U odnosu na preporuku o potrebi ulaganja dodatnih napora u sprovođenju Strategije za unapređenje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori i ispuni preuzete obaveze iz Poznanske deklaracije, Vlada je 19. III 2026. godine na 118. sjednici Vlade usvojila „Završni izvještaj o sprovođenju Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025 sa Izvještajem za 2025. godinu.“ Strategijom je planirano ukupno 126 aktivnosti od koji je do kraja 2025. godine u potpunosti realizovano 112, djelimično realizovano 4 dok do kraja 2024 nije realizovano 10 aktivnosti. Planirane aktivnosti su implementirane na nivou preko 88,8% za period 2021-2025.

Nadalje, Vlada je 29. I 2026. usvojila Polugodišnji izvještaj o radu Koordinacionog tijela za praćenje sprovođenja Deklaracije partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma/kinja u sklopu procesa proširenja Evropske unije (Poznanska deklaracija) za 2025. godinu. Izvještaj konstatuje da je u periodu od šest godina od usvajanja Poznanske deklaracije učinjen je značajan napredak u ispunjavanju zacrtanih ciljeva.

U odnosu na preporuku o potrebi usvajanja novog Zakona o zabrani diskriminacije i novi Zakon o zaštiti podataka o ličnosti, u skladu sa pravnom tekovinom EU, evropskim i međunarodnim standardima, Skupština je 31. XII 2025. godine usvojila Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije („Sl.i list CG”, br. 2/2026).

Obezbjeđena je i podrška Savjeta Evrope za izradu analize zakona koji treba da budu usklađeni sa Zakonom o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije. Takođe, shodno obavezi koja proističe iz Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije, 27. III 2026. donešen je i Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja posebne evidencije o slučajevima prijavljene diskriminacije.

Novi Zakon o zaštiti podataka o ličnosti proslijeđen je Evropskoj komisiji na mišljenje 29. III 2026. godine.

Evropski sud za ljudska prava

U izvještajnom periodu došlo je do značajnih normativnih i institucionalnih promjena u radu zastupanja Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava. Novi Zakon o Zastupniku Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava usvojen je u martu 2025. godine. U skladu sa zakonom, nakon sprovedenog javnog konkursa, 4. decembra 2025. godine imenovani su novi Zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava i zamjenica zastupnika.

Tokom 2025. godine Vladi je komunicirano ukupno 36 predmeta, od kojih se jedan odnosio na privremenu mjeru. Od ukupnog broja komuniciranih predmeta, 22 predmeta odnosila su se na navodnu povredu člana 6 stav 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, i to u pogledu dužine trajanja postupka pred Ustavnim sudom Crne Gore. U istom periodu zaključeno je sedam prijateljskih poravnanja i osam predmeta okončano je putem jednostranih deklaracija. Evropski sud za ljudska prava donio je tri presude protiv Crne Gore u kojima je utvrđeno kršenje prava zajemčenih Konvencijom, kao i 12 odluka.

Kada je riječ o izvršenju presuda Evropskog suda za ljudska prava, predmeti Dedić i drugi protiv Crne Gore i dalje se nalaze pod pojačanim nadzorom Komiteta ministara Savjeta Evrope, dok se pet predmeta nalazi pod standardnim nadzorom. U izvještajnom periodu usvojeno je 12 rezolucija kojim se okončao nadzor nad predmetima.

Navedeni podaci ukazuju da je u toku 2025. godine nastavljen kontinuitet saradnje sa Evropskim sudom za ljudska prava i Komitetom ministara Savjeta Evrope, uz istovremeno suočavanje sa izraženim brojem predmeta koji se odnose na dužinu trajanja postupaka pred Ustavnim sudom, što i dalje predstavlja posebno važno pitanje sa aspekta poštovanja prava na pravično suđenje u razumnom roku. Izvor: izvještaj Komiteta ministara za 2025. god. Annual Report 2025 - Department for the Execution of Judgments
of the European Court of Human Rights

Saopštenje kancelarije Zastupnika: Usvojen Izvještaj i održan prvi sastanak Komiteta ministara Evropskog suda za ljudska prava.

Unapređenje i sprovođenje ljudskih prava

Skupština 31. XII 2025. godine usvojila izmjene i dopune važećeg Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda („Službeni list Crne Gore“, broj 3/2026). Izmjene se odnose na obavezu Institucije Zaštitnika/ce da štiti i promoviše prava radnika iz država članica EU na crnogorskom tržištu rada.

Tekst Nacrta novog zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda upućen je 6. III 2026. godine Evropskoj komisiji na mišljenje, a njegovo usvajanje je planirano u II kvartalu 2026. godine.

U cilju daljeg jačanja kadrovskih kapaciteta Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i popune upražnjenih radnih mjesta, u 2026. godini planirano je da se zaposli na neodređeno vrijeme četiri izvršioca. Takođe, zbog odsustva određenog broja službenika/ca, odnosno savjetnika/ca Zaštitnika/ce, iz razloga njihove privremene spriječenosti za rad usljed bolovanja u dužem trajanju, planirano je da se u 2026. godini zaposli dva savjetnika/ce

Zaštitnika/ce, sa VII1 nivoom kvalifikacije obrazovanja, na određeno vrijeme u trajanju do dvije godine. Planirana službenička mjesta su u skladu sa Kadrovskim planom Zaštitnika/ce za 2026. Zaštitnik zbog potrebe jačanja kapaciteta usljed donošenja dopuna Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda i uspostavljanja novih nadležnosti u decembu 2025. godine (zaštita slobode kretanja radnika) mora ojačati kapacitete, o čemu obavještava EK na nedeljnom nivou.

Ustavni sud je usvojio i sproveo plan za rješavanje zaostalih predmeta. Cilj je bio da se skrati trajanje postupaka u cilju usklađivanja sa praksom ESLJP-a o djelotvornosti ustavne žalbe kao domaćeg pravnog lijeka. Do kraja decembra 2025. godine broj neriješenih predmeta pred Ustavnim sudom iznosio je 2 006, od čega su 1 658 bile ustavne žalbe. Ustavni sud riješio je sve predmete koji su stariji od tri godine (dok je u junu 2024. godine 769 predmeta bilo starije od tri godine). Pored toga, prosječno trajanje postupaka smanjeno je na jednu godinu i osam mjeseci.

Sprečavanje mučenja i zlostavljanja

Prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, što se tiče broja prijava građana koje se odnose na prekoračenje policijskih ovlašćenja i nezakonitu upotrebu sredstava prinude od strane službenika Uprave policije, u 2025. godini izvršene su provjere u 51 slučaju u vezi sa postupanjem policijskih službenika, u kojima je postojala sumnja na prekoračenje ovlašćenja i nezakonitu upotrebu sredstava prinude u vršenju službene dužnosti. U 45 slučajeva, unutrašnja kontrola sprovedena je po zahtjevima od strane nadležnih tužilaštava, imajući u vidu da su zadržana lica prilikom saslušanja u tužilaštvima navela da su tokom zadržavanja bila izložena nezakonitom postupanju policijskih službenika, dok je u preostalim slučajevima unutrašnja kontrola sprovedene na osnovu operativnih ili drugih saznanja o postojanju sumnji na nezakonito postupanje policijskih službenika.

Prema podacima Vrhovnog državnog tužilaštva, u 2025. godini formirano je ukupno 168 predmeta, dominantno zbog krivičnih djela zlostavljanje iz člana 166a stav 2 u vezi stava 1 KZCG, krivičnog djela mučenje iz člana 167a KZCG i krivičnog djela iznuđivanje iskaza iz člana 167 KZCG. Od ukupnog broja formiranih predmeta u 2025. godini odlučeno je u 71,4% predmeta.

Od navedenog broja predmeta formirano je ukupno 52 predmeta, protiv 106 policijskih službenika i 13 službenika UIKS-a, od kojih su odluke donijete u 40 predmeta što je 76,9 % i to na način što je u 27 predmeta donijeto rješenje o odbačaju krivične prijave, u pet predmeta podnijet je optužni predlog nadležnim sudovima, (napomena: u jednom predmetu Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, donijete su dvije tužilačke odluke, jedan optužni predlog i jedan odbačaj krivične prijave.), u devet predmeta donijete su odluke o ustupanju predmeta drugim nadležnim tužilaštvima, dok je 12 predmeta ostalo neriješeno na kraju izvještajne godine i nalaze se u fazi izviđaja.

U toku 2025. godine formirano je i 109 predmeta poslovne oznake KTR (tzv. razni) u vezi saznanja tužilaštva da je došlo do eventualne povrede člana 3 Evropskog suda za ljudska prava, pa se u cilju utvrđivanja svih okolnosti u vezi postojanja osnova sumnje da je učinjeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti od strane policijskih službenika i službenika UIKS-a, nakon ocjene svih prikupljenih dokaza i podataka, ili pokreće krivični postupak protiv konkretnog lica ili se predmet arhivira jer je utvrđeno da ne postoji osnovana sumnja da je neko lice izvršilo krivično djelo. Od navedenog broja formiranih predmeta u 53 predmeta je nakon sprovedenog izviđaja utvrđeno da nije izvršena tortura pa su ti predmeti arhivirani službenom zabilješkom, u 12 predmeta je nakon sprovedenog izviđaja utvrđeno da postoji osnovana sumnja da su konretna lica izvršila krivična djela pa su predmeti prevedni u Kt upisnik protiv tih tačno određenih lica., dostavljeno je na nadležno postupanje drugim tužilaštvima ukupno 12 predmeta., u jednom predmetu je došlo do spajanja sa drugim KTR predmetom, dok u 31

predmet nije donijeta odluka već se i dalje nalaze u fazi izviđaja. Od ukupnog broja formiranih predmeta sa Ktr oznakom odlučeno je u 71,56 % predmeta.

Formirano je sedam predmeta protiv nepoznatih izvršilaca od kojih je u dva predmeta nakon sprovedenog izviđaja donijeto rješenje o odbačaju krivične prijave, dok se u fazi izviđaja nalazi pet predmeta, što znači da je od ukupnog broja formiranih predmeta protiv neidentifikovanih izvršilaca odlučeno je u 28,6% predmeta.

U 2025. godini donijeto je ukupno 44 odluke u predmetima koji su formirani u prethodnim godinama i to u devet predmeta donijeto je rješenje o odbačaju krivične prijave, u dva predmeta je podnijet optužni predlog nadležnim sudovima, u jednom predmetu podignuta je optužnica nadležnom Višem sudu, u 14 predmeta je nakon sprovedenog izviđaja utvrđeno da nije izvršena tortura pa su ti predmeti arhivirani službenom zabilješkom, u 16 predmeta je nakon sprovedenog izviđaja utvrđeno da da postoji osnovana sumnja da su konretna lica izvršila krivična djela pa su predmeti prevednI u Kt upisnik protiv tih tačno određenih lica, ustupljen je na nadležnost jedan predmet, u upisniku protiv nepoznatog izvšioca preveden je jedan predmet. U fazi izviđaja nalazi se 32 predmeta formiranih u prethodnim godinama. Od predmeta koji su formirani prije 2025. godine donijete su odluke u 57,9 %.

U toku 2025. godine pristupilo se vođenju evidencije po preporukama iz Upustva za postupanje državnih tužilaštava u slučajevima kada postoji osnov sumnje da je došlo do povrede člana 3 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u dijelu preduzimanja procesnih radnji i postupanja tužalaca, te rukovodilaca, pa proizilazi da u devet predmeta je rukovodilac dao pisano obavezujuće uputstvo, kada državni tužioci nijesu preduzimali procesne radnje u zakonom predviđenim rokovima, u 55 predmeta uspostavljena je saradnja sa Odjeljenjem za unutrašnju kontrolu rada policije, odnosno od tog odjeljenja zatražena su obavještenja u smislu prikupljanja dokaza i podataka potrebnih za donošenje odluke. Do kraja godine nije postupljeno u šest predmeta. Kao podnosioci prijava u predmetima formiranim u 2025. godini su dominantno oštećeni i to u 68 predmeta. Odmah potom za istaći je da je po službenoj dužnosti formirano 50 predmeta, po prijavama UIKS-a formirano je 35 predmeta, po prijavi Uprave policije formirano je sedam predmeta, po prijavama punomoćnika formirana su četiri predmeta. Takođe je formirano četiri predmeta po anonimnim prijavama, dok po prijavama Odjeljenja za unutrašnju kontrolu rada policije i NVO nije bilo formiranih predmeta. Saslušano je više lica i to u 27 predmeta su saslušana lica u svojstvu osumnjičenih, a u 30 predmeta su saslušana lica u svojstvu oštećenih. Takođe 12 predmeta je delegirano u druga tužilaštva shodno ovlašćenjima iz Upustva, a u cilju poštovanja načela nepristrasnosti. Nije bilo predmeta u kojima je saslušanje osumnjičenih i oštećenih izvršeno audiovizuelnim snimanjem, s tim što razlozi za takvo (ne)postupanje su uglavnom tehničke prirode, jer u većini tužilaštava nedostaje oprema za audiovizuelno snimanje, a takođe i sama hitnost u postupanju, doprinosi odluci tužilaca da osumnjičene i oštećene ne saslušava audiovizuelnim snimanjem. Takođe je vođena evidencija radnji koje se odnose na povrede koje su zadobili oštećena lica, pa je evidentirano da je u 23 predmeta izvršen tjelesni pregled oštećenog/ih od strane sudskog vještaka medicinske struke, u 62 predmeta je izvršen medicinski pregled oštećenog/ih od strane ordinirajućih ljekara, u 55 predmeta je izvršeno vještačenje povreda koje su zadobili oštećeni, u 42 predmeta su fotografisane povrede kod oštećenih. U 2025. godini nije bilo predmeta u kojima su policijski službenici odbili prepoznavanje. Nije bilo predmeta u kojima je tortura izvršena sa potencijalnim motivima mržnje (shodno čl. 42a KZ).

Upoređujući procenat završenih premeta u 2025. godini, kada je donijeta odluka u je u 71,4%, u odnosu na 2024. godinu u kojoj je donijeta odluka u 60% predmeta i sa 2023. godini u kojoj je donijeta odluka u 57,7% predmeta, jasno je da se postiže napredak u blagovremenosti donošenja odluka, na što je svakako uticalo donošenje Upustva, kao i praćenje predmeta, te podsticanje državnih tužilaca i rukovodilaca na hitnost u postupanju. Pri tom za ukazati je da se navedeni podaci odnose na predmete koji su formirani protiv konkretnih lica za konkretna krivična djela. Nije dat prikaz za predmete koji su formirani kada samo postoji sumnja u

povredu čl. 3 EKLJP, (tzv. KTR), niti protiv nepoznatih izvršilaca, jer se prije donošenja upustva nije vodila evidencija tih predmeta.

Takođe, u izvještajnom periodu unaprijeđeni su obrasci po kojima državna tužilaštva dostavljaju statističke i opisne podatke, sa ciljem sveobuhvatnije i potpunije analize primjene Uputstva.

Prema podacima Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Nacionalni preventivni mehanizam (NPM), koji djeluje u okviru Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, adekvatno ispunjava svoje zadatke u zaštiti lica lišenih slobode od mučenja i drugih oblika okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Tokom 2025. godine NPM je primio 100 pritužbi protiv Uprave za izvršenje krivičnih sankcija od strane lica lišenih slobode, što predstavlja pad od oko 18 % u odnosu na 2024. godinu (122 pritužbi), kao i 59 pritužbi protiv Uprave policije što predstavlja porast od oko 13,5% u odnosu na 2024. godinu (2024: 52). NPM je u 24 predmeta uputio 36 preporuka upravnim organima, od kojih je 20 prihvaćeno, dok 15 još uvijek nije okončano.

Izvršenje zatvorskih kazni

Dana 18. IX 2025. godine, Vlada je usvojila Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju Strategije za izvršenje krivičnih sankcija 2023–2026, za 2023. i 2024. godinu. Na istoj sjednici, Vlada je usvojila Akcioni plan za implementaciju Strategije za izvršenje krivičnih sankcija 2023–2026, za period 2025–2026.

Dana 25. XI 2025. godine, Skupština je donijela Zakon o izvršenju kazni zatvora, novčanih kazni i mjera bezbjednosti. Razlog za donošenje ovog zakona proizilazi iz potrebe modernizacije sistema izvršenja krivičnih sankcija, uz obezbjeđivanje da se isti zasniva na najvišim međunarodnim standardima poštovanja ljudskih prava lica lišenih slobode. Praktična primjena važećeg zakona ukazala je na potrebu dodatne normativne razrade i preciziranja pravnih instituta već uspostavljenih postojećim zakonodavstvom, kao i unapređenja postojećih zakonskih rješenja. Cilj je stvaranje uslova za efikasnije obavljanje nadležnosti Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, jačanje njenih institucionalnih kapaciteta, unapređenje resocijalizacije pritvorenih i osuđenih lica, jačanje prevencije i zaštite od zlostavljanja i poštovanja ljudskih prava, te u konačnom smanjenje stope povratništva.

Dana 25. XI 2025. godine, Skupština je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju uslovnih osuda i kazni rada u javnom interesu. Donošenje ovog zakona inicirano je usljed izmjena Krivičnog zakonika Crne Gore, kao i potrebe otklanjanja određenih nejasnoća i nedostataka uočenih u dosadašnjoj primjeni zakona od strane Direktorata nadležnog za izvršenje alternativnih sankcija u okviru Ministarstva pravde. Takođe, motivisano je potrebom unapređenja postojećih zakonskih rješenja, kako bi se obezbijedili preduslovi za što efikasnije sprovođenje alternativnih sankcija, kao i za vršenje kontrole i nadzora u slučajevima kada je takav nadzor propisan.

Status izgradnje četiri nova objekta u kompleksu Spuž:

U okviru projekta „EU za unapređenje pristupa pravdi i osnovnih prava“ – Radovi na unapređenju infrastrukture u pravosuđu i sektoru izvršenja krivičnih sankcija, realizuje se izgradnja četiri nova objekta: Specijalne zdravstvene ustanove, Multifunkcionalnog objekta, Zatvora otvorenog tipa i Prijemnog odjeljenja, finansiranih iz sredstava Evropske unije kroz IPA programe.

Ugovor br. CPA/MNE/IPAII/CAP18/WKS/01-908/22-4763/1 potpisan je 1. XII 2022. godine sa konzorcijumom izvođača Fidija d.o.o. (nosilac) i Termomont d.o.o., u iznosu od 13.809.971,09 eura. Prvobitni rok za završetak ugovora bio je 24 mjeseca od dana izdavanja naloga za početak radova. Nalog za početak radova izdat je 28. III

2023. godine, međutim radovi nijesu mogli da se odvijaju punim kapacitetom zbog postojanja 10 kV i 35 kV dalekovoda, koje je bilo neophodno izmjestiti.

S tim u vezi, ugovorni organ, odnosno Ministarstvo javnih radova (ranije Uprava za kapitalne projekte), završilo je tehničku dokumentaciju za izmještanje dalekovoda sa parcele u privatnom vlasništvu. U cilju rješavanja imovinsko-pravnih odnosa, svi učesnici su bili posvećeni utvrđivanju javnog interesa kako bi se pokrenuo postupak eksproprijacije i hitno riješilo pitanje izmještanja dalekovoda.

Nakon izrade elaborata o eksproprijaciji, procjene nepokretnosti i obezbjeđivanja budžetskih sredstava, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 31. VII 2025. godine donijela Odluku o utvrđivanju javnog interesa za potpunu eksproprijaciju nepokretnosti, čime su stvoreni uslovi za nastavak radova na izmještanju dalekovoda. Administrativnim nalogom br. 7 rok za završetak ugovora produžen je do 2. XII 2025. godine, što ujedno predstavlja i kraj operativnog perioda implementacije u okviru Finansijskog sporazuma.

Dodatno, Ministarstvo javnih radova uputilo je zvaničan zahtjev NIPAC kancelariji za produženje operativnog perioda implementacije za dodatne dvije godine, koji je potom proslijeđen na odobrenje Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori. Aneks Finansijskog sporazuma kojim se operativni period produžava za dvije godine (do 2. decembra 2027. godine) stupio je na snagu 17. IX 2025. godine.

Zaključno sa 11. IX 2025. godine izdato je sedam administrativnih naloga, od kojih se šest odnosi na dodatne, nepredviđene radove.

Ukupna vrijednost ugovora na dan 11. IX 2025. godine, uključujući dodatne/nepredviđene radove formalizovane kroz administrativne naloge, viškove na ugovorenim stavkama i usklađivanje cijena u skladu sa ugovornim odredbama, iznosi 14.424.346,43 eura. Prema posljednjem privremenom izvještaju, vrijednost izvedenih radova iznosi 9.010.943,52 eura.

Zaštita ličnih podataka

Skupština je na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. XII 2025. godine donijela Zakon o slobodnom pristupu informacijama.

U pogledu unutrašnje organizacije i popune radnih mjesta u Agenciji za sprječavanje korupcije i slobodan pristup informacijama donijeta je Odluka o izradi novog Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta. Nakon dobijanja potrebne saglasnosti Skupštine Crne Gore, a po ispunjenju uslova, Agencija bi, u skladu sa predloženom dinamikom, preduzela neophodne aktivnosti za zapošljavanje tri nova izvršioca. Takođe, ukoliko se ispune uslovi u kalendarskoj 2026. godini, imajući u vidu odloženu primjenu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od 8. VII 2026. godine, kao i nove nadležnosti u oblasti inspekcijskog nadzora i izvršenja rješenja, Agencija bi zaposlila najmanje još tri nova izvršioca.

Sloboda izražavanja

U odnosu na preporuku o potrebi nastavka pružanja novinarima blagovremene i efikasnu zaštitu pravosudnih i organa gonjenja od svih oblika nasilja, uz davanje prioriteta istragama i sudskom postupanju u ključnim neriješenim slučajevima detaljni podaci o bilansu rezultata dati su u dijelu „Zaštita novinara“.

U odnosu na preporuku o potrebi nastavka dosljednu primjenu cjelokupnog medijskog zakonodavstva i dodatno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, uz obezbjeđivanje blagovremenog imenovanja članova Savjeta Agencije za audiovizuelne medijske usluge (AMU), 31. XII 2025. godine, Skupština je imenovala tri nedostajuća člana Savjeta Agencije za audiovizuelne medijske usluge.

Administrativni odbor je na sjednici održanoj 12. III 2026. godine utvrdio Predlog liste kandidata za imenovanje jedne članice Savjeta Agencije za audiovizuelne medijske usluge, po ovlašćenom predlagaču, i to Marinu Vujačić, kandidatkinju NVO iz oblasti ljudskih prava i sloboda, i isti dostavio Skupštini Crne Gore na dalje odlučivanje.

Predsjednik Skupštine Crne Gore je 30. III 2026. godine objavio Javni poziv za imenovanje jednog člana Savjeta Agencije za audiovizuelne medijske usluge, u skladu sa članom 153 Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama. Kandidata za člana Savjeta Agencije predlaže Advokatska komora Crne Gore.

Takođe, predsjednik Skupštine Crne Gore je 30. III 2026. godine objavio Javni poziv za imenovanje četiri člana Savjeta Javnog medijskog servisa Crne Gore, na osnovu člana 27 stav 6 Zakona o nacionalnom javnom emiteru – Javnom medijskom servisu Crne Gore. Predlozi kandidata podnose se Administrativnom odboru Skupštine Crne Gore u roku od 45 dana od dana objavljivanja javnog poziva, uz propisanu dokumentaciju.

U odnosu na preporuku o potrebi usklađivanja nacionalnog medijskog zakonodavstva sa Evropskim aktom o slobodi medija (EMFA), Radna grupa za transponovanje DSA, DMA i EMFA regulativa u nacionalno zakonodavstvo održala je od avgusta 2025. godine 13 sjednica nakon čega je nastavila sa radom u podgrupama za prenošenje svake od pojedinačnih regulativa. Dinamika transponovanja DSA i DMA regulativa dogovorena je sa Evropskom komisijom dok se trenutno vrše pripremne radne za transponovanje EMFA regulative.

Zaštita novinara

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika na mišljenju je kod Evropske komisije. Izmjene, između ostalog, jačaju zaštitu novinara i drugih lica od javnog značaja kroz uvođenje krivičnog djela „teški govor mržnje“, te kroz pooštravaju kazne i proširuju postojeća krivičnih djela kada su ona počinjena prema novinarima zbog njihovog posla.

Na dan 10. X 2025. u Podgorici, na konferenciji „Kako unaprijediti bezbjednost medijskih radnika“, potpisan je Protokol o zaštiti novinara u Crnoj Gori. Ovaj protokol predstavlja osnov za uspostavljanje Mehanizma za bezbjednost medijskih radnika, koji je postao operativan 5. III 2026. odlukom Vlade o formiranju međuresorne radne grupe zadužene za uspostavljanje nacionalnog mehanizma za bezbjednost novinara.

Zadatak radne grupe je da analizira postojeće zakone i institucionalne procedure, kao i da predloži konkretna rješenja kako bi budući Mehanizam efikasno štitio novinare i druge medijske radnike. Mehanizam uključuje predstavnike Uprave policije, tužilaštva i medija, kao i predstavnika Sindikata medija Crne Gore, savjetnika generalnog sekretara Vlade, pravnika, te psihologa i psihoterapeuta.

Međuresorna radna grupa za uspostavljanje mehanizma za zaštitu novinara započela je rad početkom marta i od tada je evidentirala šest prijava koje su podnijeli novinari, kao i dva zahtjeva za podršku u vezi sa ranijim slučajevima. U pet slučajeva prihvaćena je pravna i/ili psihološka podrška Radne grupe.

Dosadašnji rad pokazao je opravdanost uspostavljanja sistema za brzu razmjenu informacija, koordinisano djelovanje institucija i medijske zajednice, kao i pružanje pravovremene podrške novinarima u slučajevima prijetnji, napada i drugih oblika ugrožavanja njihove bezbjednosti. Takođe je uspostavljena i SOS telefonska linija za prijavljivanje napada i prijetnji.

Komisija za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nsilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija djeluje u novom mandatu od 19. XI 2025.

U odnosi na bilans rezultata zaštite novinara, postupajući po Uputstvu za postupanje u slučajevima prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistva novinara i napada na imovinu medija državni tužioci u ovim predmetima postupaju sa posebnom hitnošću i bez odlaganja, preduzimaju sve mjere i radnje u skladu sa zakonom, neposredno rukovode uviđajem, podnose i zastupaju zahtjeve za pokretanje prekršajnih postupaka i aktivno sarađuju sa oštećenima.

Za razliku od prethodnog perioda, primjena Uputstva je rezultirala time da se povodom svakog prijavljenog događaja formira predmet pred nadležnim tužilaštvom, pa kada se ocijeni da u radnjama učinioca nema elemenata bića krivičnog djela već prekršaja, državni tužioci podnose zahtjev nadležnom prekršajnom sudu. S tim u vezi, tužilaštvo je sada u posjedu vjerodostojne statistike o broju i ishodu svake podnijete prijave, što ranije nije bio slučaj, jer je policija ranije po usmenom nalogu tužioca cijenila da li ima osnova za pokretanje prekršajnog postupka usljed čega je dolazilo od značajnih neslaganja u evidencijama policije i tužilaštva.

Takođe, u izvještajnom periodu unaprijeđeni su obrasci po kojima državna tužilaštva dostavljaju statističke i opisne podatke, sa ciljem sveobuhvatnije i potpunije analize primjene Uputstva.

U 2025. godini, evidentiran je značajan porast broja formiranih predmeta u odnosu na 2024. Dok je tokom 2024. godine, formirano 14 predmeta, u 2025. godine taj broj iznosi 35, što predstavlja povećanje od 150%. Posebno je izražen rast u drugom polugodištu 2025. godine, kada je formirano 20 predmeta, odnosno 57,14% ukupnog godišnjeg broja. Ovakav trend ukazuje na značajno povećanje evidentiranih slučajeva, ali i na efikasniju reakciju tužilaštva. Riješen je 31 predmet, uključujući predmete, kako iz 2025. godine, tako i predmete iz ranijeg perioda.

U 2025. godini, donijeto je 11 presuda, od kojih četiri presude u predmetima iz ranijih godina i sedam presuda u predmetima koji su formirani u 2025. godini.

Državni tužilac je u 2025. godini učestvovao je u izradi Standardnih operativnih procedura za postupanje policijskih službenika u slučajevima napada na novinare koje je priprema Uprava policije, a koje imaju za cilj standardizovanje postupanja policijskih službenika u ovim predmetima.

Prema podacima Vrhovnog suda, tokom 2025. godine sudovi (osnovni i sudovi za prekršaje) imali su ukupno 29 predmeta protiv 39 okrivljenih za krivična djela/prekršaje počinjene na štetu novinara i imovine medija. Od tog broja (29), 19 predmeta je riješeno i to na način što su u tri predmeta donijete osuđujuće presude, u jednom predmetu izrečena uslovna kazna, u osam predmeta izrečena novčana kazna, u četiri predmeta donijete oslobađajuće presude, dok su u tri predmeta postupci obustavljeni zbog zastarjelosti. Kako je navedeno u izvještajnom periodu, u 10 predmeta postupci su u toku pred nadležnim sudovima.

Predmet Ks.br.52/23, u kojem je novinarka O.L. oštećena u krivičnom postupku, vodi se ažurno, uprkos stalnim nastojanjima pojedinih okrivljenih da odugovlače krivični postupak. U pogledu dinamike postupanja suda u ovom predmetu, napominje se da je značajan broj ročišta za glavni pretres unaprijed zakazan do kraja jula, na kojima je planirano izvođenje preostalih dokaza. Takođe, treba imati u vidu da je u okviru dokaznog postupka potrebno saslušati još veliki broj vještaka i stručnih lica iz Forenzičkog centra.

Profesionalne organizacije i uslovi rada

Sindikat medija je usaglasio novi predlog granskog kolektivnog ugovora (dva reprezentativna sindikata) i 1. IV uputili su ga Uniji poslodavaca sa zahtjevom da ponovo počnu pregovori. Očekuje se da će prvi sastanci biti organizovani do kraja mjeseca.

Imovinska prava

Prema podacima Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, od ukupnog broja primljenih zahtjeva 10.935, od strane regionalnih Komisija za povraćaj i obeštećenje, zaključno sa 31. XII 2025. završeno je ukupno 8882 zahtjeva ili 81,2% 2053 zahtjeva što znači da je ostalo nezavršeno još 2241 predmeta.

Borba protiv diskriminacije

Prema podacima Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, u 2025. godini u radu su bila 243 predmeta u oblasti diskriminacije. Najveći broj pritužbi podnesen je u oblasti rada i zapošljavanja 74. U području pristupa dobrima i uslugama registrovano je 18 predmeta. U postupcima pred organima javne vlasti bio je 31 predmet a u postupcima pred pravosudnim organima bilo je 10 predmeta. U izvještajnom periodu bilo je 18 predmeta koji se odnose na govor mržnje, a sedam u oblasti javnog diskursa/medija. U području socijalne zaštite u radu je bilo sedam predmeta, a u području zdravstvene zaštite šest. U oblasti imovinsko - pravnih odnosa u radu je bilo tri predmeta, unutrašnjih poslova i policijskog postupanja pet, u oblasti sporta bilo je šest predmeta, u oblasti obrazovanja bilo je osam predmeta, u području penzijsko - invalidskog osiguranjabilo je četiri predmeta. Kada je u pitanju rodno zasnovano nasilje u radu su bila dva predmeta i jedan predmet nasilja u porodici. Zaštitnik je u radu imao i 12 predmeta u kojima nije bilo moguće definisati područje i oblik diskriminacije.

U izvještajnom periodu bilo je 18 predmeta koji se odnose na govor mržnje, a sedam u oblasti javnog diskursa/medija.

Prema podacima Vrhovnog državnog tužilaštva, Vrhovni državni tužilac donio je 9. V 2025. Uputstvo za postupanje državnih tužilaštava u predmetima formiranim kod krivičnih djela učinjenih iz mržnje (zločin iz mržnje), kao i u slučajevima govora mržnje. Određen je koordinator na nivou Državnog tužilaštvo i kontakt osobe u svim državnim tužilaštvima. Rukovodioci kvartalno izvještavaju o predmetima i to zaključno sa 15-im danom u poslednjem mjesecu kvartala, i o tome obavještavaju koordinatora i na taj način se ima detaljniji uvid u postupanje u predmetima, čime se postiže i efikasniji rad. Koordinator dostavlja redovne kvartalne izvještaje vrhovnom državnom tužiocu.

Implementacija obavezujućeg uputstva od 9. V 2025. godine, omogućila je preciznu evidenciju i pojačan nadzor nad predmetima sa elementima mržnje. U periodu koji je prethodio donošenju i primjeni obavezujućeg uputstva, rad na nivou viših državnih tužilaštava karakterisao je stabilan priliv predmeta sa elementima mržnje, sa postepenim kvantitativnim rastom u 2024. godini kada su formirana 24 predmeta, protiv 38 lica.

Tokom 2025. godine, na nivou osnovnih i viših državnih tužilaštava, formirana su ukupno 82 predmeta. Za krivična djela učinjena iz mržnje, formirano je šest predmeta. Podnijeta su četiri optužna predloga i jedan predlog za mjeru bezbjednosti. Donijeta je jedna osuđujuća presuda (četiri mjeseca zatvora i mjere bezbjednosti), dok su ostali postupci u toku. Dva predmeta su ostala neriješena i nalaze se u fazi izviđaja. Za krivično djelo govor mržnje ukupno je formirano 67 predmeta (66 predmeta zbog krivičnog djela - izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje iz člana 370 KZCG i jedan predmet zbog krivičnog djela - rasna i druga diskriminacija iz člana 443 KZCG). Formirano je i devet predmeta, zbog prekršaja iz Zakona o zabrani diskriminacije.

Konstatuje se rast od 241% u broju formiranih predmeta tokom 2025. godine u odnosu na 2024. godinu, što je direktna posljedica striktne primjene obavezujućih smjernica i pojačanog nadzora. Takođe, uspostavljen je novi standard u postupanju državnih tužilaštava koji karakterišu veća ažurnost, preciznija evidencija i strateška usmjerenost na zaštitu ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije.

Rodna ravnopravnost

Crna Gora je fokusirana na sprovođenje Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2025–2029. S obzirom na kasnije usvajanje Strategije, u pripremi je objedinjeni izvještaj o sprovođenju Akcionog plana NSRR za 2025. godinu i za prva dva kvartala 2026. godine, kako bi se obezbijedio kontinuitet izvještavanja i pregled napretka po mjerama, nosiocima i indikatorima. 75% preporuka CEDAW je uvršteno u Strategiju. Radi jačanja upravljačkog i monitoring okvira, formirana je Komisija za praćenje sprovođenja NSRR, čiji je zadatak da prati realizaciju mjera, identifikuje izazove u primjeni, predlaže korektivne aktivnosti i doprinese ujednačenoj primjeni Strategije na nacionalnom i lokalnom nivou, uz redovno izvještavanje.

U dijelu međunarodnih obaveza, Ministarstvo prati i koordinira postupanje po preporukama CEDAW komiteta, uključujući i pripremu odgovora na četiri hitne preporuke, sa rokovima definisanim u junu, uz međuresornu koordinaciju i prikupljanje relevantnih podataka od nadležnih organa.

Novi Zakon o rodnoj ravnopravnosti proslijeđen je 6. III 2026. na mišljenje Evropskoj komisiji.

Prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, usvojen je interni dokument Akcioni plan za povećanje broja žena policajki u Upravi policije za period 2025–2026. godine.

Unutar sektora i bezbjednosnih odjeljenja Uprave policije imenovane su osobe od povjerenja kao antidiskriminacioni mehanizmi, koje su obučene za ovu oblast. Do sada su tim osobama prijavljena dva slučaja seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu. Izrađen je i vodič za prevenciju i postupanje u slučajevima diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i mobinga u Upravi policije Crne Gore, koji je dostupan svim policijskim službenicima i zaposlenima. Takođe, treneri iz oblasti rodne ravnopravnosti, obučeni kroz specijalizovani program, kontinuirano sprovode obuke policijskih službenika na temu rodne ravnopravnosti u policiji.

Kampanje za povećanje učešća žena u policiji, sprovođene više godina uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, rezultirale su najvećim brojem upisanih žena na Policijskoj akademiji u Danilovgradu, gdje njihov udio dostiže i do 38%.

Udruženje policajki sprovodi aktivnosti usmjerene na promociju žena u policiji i jačanje njihovih ličnih i profesionalnih kapaciteta, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou. Ove aktivnosti dovele su do povećanja udjela žena u policiji sa 9%, koliko je iznosio na početku rada na rodnoj ravnopravnosti, na 19%. Takođe je povećan broj žena na nižim i srednjim rukovodećim pozicijama, na kojima ranije nijesu bile zastupljene.

Vlada je utvrdila Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti 26. II 2026. godine, a trenutno se nalazi u skuptinskoj proceduri. Izmjene i dopune daju pravni osnov za osnivanje Javne ustanove za zaštitu od seksualnog nasilja djece i odraslih i starih lica, koja u važećem Zakonu nije prepoznata. Ustanova će imati dvije organizacione jedinice: za djecu (po modelu Barnahus) i krizne centre za odrasle žrtve seksualnog nasilja. Na osnovu Zakona biće donesen podzakonski akt kojim će se propisati bliži uslovi u pogledu prostora, opreme, kadra, načina rada i finansiranja za ovu javnu ustanovu.

Rodno zasnovano nasilje

Uprava policije kontinuirano sarađuje sa svim državnim i nevladinim institucijama uključenim u prevenciju i suzbijanje nasilja u porodici i nasilja nad ženama, uključujući učešće policijskih službenika u Operativnom timu za borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Operativni tim je održao 13 sastanaka u cilju unapređenja

postupanja u konkretnim slučajevima na nacionalnom nivou, dok se komunikacija među članovima tima kontinuirano odvija putem online platformi u hitnim situacijama.

Vrhovni sud Crne Gore je u decembru 2025. godine, izradio Smjernice za izricanje krivičnih sankcija u predmetima seksualnog i rodno zasnovanog nasilja. Smjernice je pripremila Radna grupa u kojoj su učestvovale sudije Apelacionog suda Crne Gore, Višeg i Osnovnog suda u Podgorici, kao i savjetnice Vrhovnog suda Crne Gore, uz stručnu podršku konsultantkinja Savjeta Evrope. Smjernice su objavljene na internet sajtu Vrhovnog suda:
https://sudovi.me/static//vrhs/doc/Smjernice_za_izricanje_krivicnih_sankcija_u_predmetima_seksualnog_i_rodno_zasnovanog_nasilja_finalne_%282%29.pdf.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u porodici proslijeđen je na mišljenje Evropskoj komisiji.

Uz istaknuto, u toku su i izmjene i dopuna Zakonika o krivičnom postupku koji je proslijeđen Evropskoj komisiji na mišljenje a čiji je cilj, između ostalog, potpuno usaglašavanje sa Direktivom o pravima žrtava 2012/29.

Prema podacima Vrhovnog državnog tužilaštva, nastavljeno je sa postupanjem shodno obavezujućem Uputstvu za postupanje u predmetima nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici vrhovnog državnog tužioca, kao i redovno praćenjem primjene uputstva putem kvartalnih i godišnjih izvještaja. Takođe, unaprijeđeni su obrasci po kojima državna tužilaštva dostavljaju statističke i opisne podatke, sa ciljem sveobuhvatnije i potpunije analize primjene Uputstva.

Što se tiče slučajeva nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici, tokom 2025. godine, formirano je ukupno 1877 predmeta svih vrsta.

U krivičnom postupku predmeti su formirani protiv ukupno 1213 punoljetnih lica (upoređujući podatke pribavljene za 2024. godinu kada je evidentirano ukupno 977 prijavljenih lica za ovo krivično djelo, vidljiv je porast prijavljenih za 24,2 %, i to samo u krivičnom postupku), kao i prema 28 maloljetnika (u 2024. godini formirani su predmeti prema ukupno 18 maloljetnika, pa je u odnosu na 28 maloljetnika koliko je prijavljeno za ovo krivično djelo u 2025. godini, takođe vidljiv porast broja prijavljenih za 55,55 %.), bilo je ukupno 584 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka od strane državnih tužilaštava (upoređujući podatke o podnijetim zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka tokom 2024. godine podnijet je ukupno 71 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog prekršaja iz Zakona o zaštiti od nasilja u porodici , pa je vidljiv porast za 722,5%).

U 61 % slučajeva događaj je kvalifikovan kao krivično djelo, u 24 % slučajeva kao prekršaj, a u 15 % slučajeva djelo nije kvalifikovano do dostavljanja izvještaja.

Uputstvom je obezbijeđeno prioritetno i senzitivno postupanje prema žrtvama u ranoj, kritičnoj fazi postupka, i to gotovo potpunim izbjegavanjem prisustvovanja učinioca tokom njenog saslušanja, kao i hitnom institucionalnom reakcijom obezbjeđivanjem iskaza žrtve koja je često potencijalno izložena pritiscima i uticajima od strane učinioca ili okruženja, pa je od ukupno 1001 saslušane žrtve najviše bilo onih koje su saslušane u roku od 48 h od prijema prijave - 856 (86 %), dok je 145 žrtava saslušano nakon isteka roka od 48 h (14 %), dok je u prisustvu osumnjičenog saslušana 81 žrtva (2 %).

Prema podacima Uprave policije, u skladu sa članom 64 Zakona o unutrašnjim poslovima, kojim se uređuju evidencije koje policija vodi o obrađenim podacima, na teritoriji Crne Gore je u 2025. godini izvršeno ukupno 948 krivičnih djela iz člana 220 Krivičnog zakonika Crne Gore, kao i 87 krivičnih djela u vezi sa nasiljem u porodici

koja su, na osnovu svojih obilježja, kvalifikovana kao druga krivična djela, za koja je ukupno podnijeto 997 krivičnih prijava.

Navedena krivična djela izvršilo je 1.020 učinilaca, od kojih je 912 muškaraca (uključujući 14 maloljetnika) i 108 žena (uključujući 5 maloljetnica). Od ukupnog broja krivičnih djela iz člana 220 Krivičnog zakonika Crne Gore, 264 djela izvršena su na području nadležnosti Centra bezbjednosti Podgorica. Žrtve izvršenih krivičnih djela u vezi sa nasiljem u porodici ukupno broje 1.147 lica: 376 muškaraca i 771 žena. Od ukupnog broja žrtava, 140 su maloljetnici, i to 57 muškog i 83 ženskog pola.

U 2025. godini Uprava policije podnijela je 570 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka za 710 prekršaja iz Zakona o zaštiti od nasilja u porodici. Ove prekršaje počinilo je 570 učinilaca, od kojih je 405 muškaraca (uključujući 4 maloljetnika) i 165 žena (uključujući 3 maloljetnice). Žrtve počinjenih prekršaja ukupno broje 571 lice, od čega je 263 muškarca i 308 žena. Od ukupnog broja žrtava prekršaja, 189 su maloljetnici (110 muškog i 79 ženskog pola).

Pored toga, policijski službenici Uprave policije su, u skladu sa članom 37 Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, podnijeli 282 prijave zbog zanemarivanja.

Prema podacima Vrhovnog suda, u 2025. godini sudovi su imali u radu 1.113 predmeta formiranih zbog člana 220 Krivičnog zakonika Crne Gore – nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici, od kojeg broja je tokom godine primljeno ukupno 753 predmeta, odnosno 786 po licima, a na početku godine je bilo neriješeno 360 predmeta, odnosno, po licima je bilo 379 neriješenih predmeta. U istom periodu, pravosnažno je riješeno 356 predmeta, od čega su dominantno izrečene - 353 osuđujuće presude. Pored toga, donesene su i dvije oslobađajuće presude, četiri odbijajuće odluke, dok je postupak obustavljen u pet predmeta.

Prava djeteta

Krajem 2025. godine urađen je Završni izvještaj za Strategiju za ostvarivanje prava djeteta 2019 – 2023. godine. Između ostalog u cilju zaštite prava djeteta, Vlada Crne Gore je usvojila Strategiju razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period 2025 – 2028. godine, Strategiju deinstitucionalizacije za period 2025 – 2028. godine i Strategiju prevencije i zaštite djece od nasilja za period od 2025 – 2029. godine. Usvajanjem navedenih strategija stvara se sveobuhvatan i koordinisan okvir za unapređenje prava djeteta u Crnoj Gori. Jačanjem sistema socijalne i dječje zaštite, unapređuje se dostupnost i kvalitet usluga za djecu i porodice, dok proces deinstitucionalizacije omogućava odrastanje djece u porodičnom okruženju, što je od ključnog značaja za njihov razvoj. Istovremeno, kroz Strategiju prevencije i zaštite djece od nasilja dodatno se osnažuju mehanizmi zaštite, rana identifikacija rizika i pravovremena reakcija institucija, čime se doprinosi sigurnijem i podsticajnijem okruženju za svako dijete.

Vlada je u martu 2026. godine usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2025. godinu za sprovođenje Strategije prevencije i zaštite djece od nasilja. Ova strategija donijela je vidljiva poboljšanja u sistemu socijalne i dječje zaštite kroz jačanje preventivnih mehanizama i podizanje svijesti, unaprijeđenja sistema rane identifikacije i intervencije, jačanje međusektorske saradnje i unapređenje podrške žrtvama.

Vlada je 12. III 2026. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, koji je u potpunosti usklađen sa komentarima Evropske komisije. Predlog je upućen Skupštini i od 23. III 2026. se nalazi u skupštinskoj proceduri. Izmjenama se jačaju garancije za djecu osumnjičenu ili okrivljenu u postupku, ali se istovremeno unapređuju i prava djece žrtava.

U decembru 2025. godine, zbog kadrovskih promjena u Vladi Crne Gore, Savjet za prava djeteta nije bio u mogućnosti da funkcioniše jer nije imao predsjednika. Iz tih razloga, kako bi se stvorio institucionalni mehanizam

koordinacije na međuministarskom nivou, bilo je potrebno reformisati institucionalnu strukturu Savjeta za prava deteta uspostavljanjem multisektorskog tijela. Imajući u vidu da se većina pitanja koja se tiču zaštite prava djeteta rješava u Ministarstvu socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, u toku je procedura za izmjenu strukture Savjeta kojim će presjedavati ministar socijalnog staranja, brige o porodici i demografije. Ubrzo se očekuje prva sjednica Savjeta za prava djeteta u izmijenjenom sastavu. Takođe, naglašavamo da Crna Gora uz tehničku podršku EU i UNICEF intezivno priprema svoj prvi Nacionalni akcioni plan Garancije za djecu koji će obuhvatiti period od 2026 – 2030. godine.

Izvještaj o implementaciji UN Konvencije o pravima djeteta će biti dostavljen UN Komitetu za prava djeteta nakon što Komitet odredi datum kada treba dostaviti izvještaj.

Vlada je 26. februara 2026. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti koji je u skupštinskoj proceduri. Navedenim predlogom Zakona u članu 72 propisan je integrisani pristup u obezbjeđivanju usluga. Navedenim članom propisano je da integrisani pristup u obezbjeđivanju usluga podrazumijeva koordinisano, sveobuhvatno i međusobno povezano pružanje podrške nadležnih organa, organizacija, službi, opština i drugih subjekata, na način koji omogućava korisniku da dobije sveobuhvatnu i kontinuiranu podršku u skladu sa potrebama. Nadležni organi državne uprave, odnosno opštine zaključuju sporazume o saradnji, odnosno protokole o postupanju s ciljem integrisanog pristupa u pružanju usluga, kojima uređuju međusobna prava, obaveze i odgovornosti. Obezbjeđivanje kvaliteta usluga, vršenje nadzora i finansiranje usluga u okviru integrisanog pristupa u obezbjeđivanju usluga vrše organi državne uprave, odnosno opštine u okviru svojih nadležnosti.

Lica sa invaliditetom

Vlada Crne gore je na sjednici koje je održana 26. III 2026. usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2025. godinu, za sprovođenje Strategije deinstitucionalizacije za period do 2025. do 2028. godine, sa Predlogom Akcionog plana za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitucionalizacije za period od 2025. do 2028. godine. Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2025. godinu pokazuje da je realizovano 60,94%, aktivnosti, što potvrđuje značajan napredak u prvoj godini primjene Strategije. Tokom 2025. godine ostvareni su važni rezultati u unapređenju normativnog okvira, razvoju usluga u zajednici, jačanju stručnih kapaciteta i početku transformacije ustanova za smještaj. Akcioni plan za 2026. godinu usmjeren je na dalji razvoj i licenciranje usluga, jačanje porodičnog smještaja, prevenciju institucionalizacije i unapređenje međusektorske saradnje.

Skupština Crne Gore je usvojila Zakon o jedinstvenom vještačenju invaliditeta i on omogućava prelazak sa medicinskog modela na model ljudskih prava. Ovaj zakon je u skaldu sa pravnom tekovinom EU i CRPD. Planirano je da se Zakon o jedinstvenom vještačenju invaliditeteta u 2027. godini uskladi sa Direktivom EU 2024/2841 o uspostavi evropske iskaznice za osobe s invaliditetom.

Zakon o jedinstvenom vještačenju invaliditeta koristi definiciju invalidiiteta u skladu sa CRPD. Skupština je 17. X 2025. usvojila i Zakon o dopunama zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakon o dopunama zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakon o dopunama zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti koji su usaglašeni sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, pa se u svim ovim zakonima koristi adekvatna terminologija.

Zakon o jedinstvenom vještačenju invaliditeta omogućava prelazak sa medicinskog modela na model ljudskih prava. Naglasak u novom modelu je na određivanju stepena podrške za ravnopravno uključivanje u život zajednice.

Nadalje, Vlada je donijela Odluku o osnivanju Zavoda za jedinstveno vještačenje invaliditeta 10. XII 2025. Vlada je ustupila Ministarstvu socijalnog staranja, brige o porodici i demografije prostorije u površini od 188 metara

kvadratnih na korišćenje za Zavod za jedinstveno vještačenje invaliditeta. Prostorije u kojima će funkcionisati Zavod za jedinstveno vještačenje invaliditeta su adaptirane i opremljene namještajem, opremom koja je potrebna za rad komisija za vještačenje, računarskom opremom za zaposlene i hardverskom opremom za potrebe Informacionog sistema u decembru 2025. godine.

Izrada Uredbe o jedinstvenoj metodologiji vještačenja invaliditeta je u završnoj fazi i Vlada će je donijeti u II kvratalu 2026. godine.

Sredstva za funkcionisanje Zavoda su obezbijeđena Budžetom Crne Gore za 2026. godinu.

Proces jedinstvenog vještačenja invaliditeta treba da počne u Zavodu 1. VII 2026. godine. Postoji mogućnost kraćeg odlaganja ovog roka. Kada počnu sa radom komisije u Zavodu, prestaće sa radom komisije u sektorima socijalne i dječje zaštite, obrazovanja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja, penzijskog i invalidskog obrazovanja i boračke zaštite, s tim što će završiti predmete koji su do tada podnijeti.

Skupština je 17. X 2025. usvojila sledeće zakone koji su usklađeni sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta: Zakon o dopunama zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakon o dopunama zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakon o dopunama zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti, Zakon o izmjeni i dopunama zakona o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom, Zakon o dopuni zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, Zakon o dopuni zakona o djeci sa posebnim obrazovnim potrebama i Zakon o dopunama zakona o radu. Na ovaj način je obezbijeđena primjena modela ljudskih prava u svim ovim sektorima.

Uvođenje jedinstvenog vještačenja invaliditeta zasnovanog na modelu ljudskih prava predstavlja važan korak ka deinstitucionalizaciji, jer stavlja fokus na individualne potrebe i podršku za život u zajednici. Na ovaj način se doprinosi razvoju usluga u zajednici i smanjuje oslanjanje na institucionalni smještaj osoba sa invaliditetom.

Dana 31. XII 2025. Skupština je donijela Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije, kojim se jasno uspostavlja primjena razumnih prilagođavanja za osobe sa invaliditetom. Uvođenjem ovog krovnog zakona, Crna Gora je uskladila svoj antidiskriminacioni okvir sa standardima pristupačnosti Evropske unije. Zakon prepoznaje pristupačnost kao osnovno pravo i propisuje sprovođenje razumnih prilagođavanja kako bi se obezbijedila puna inkluzija osoba sa invaliditetom u društvo.

Na snazi je Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, kojim se uređuje zabrana i zaštita od diskriminacije osoba sa invaliditetom, kao i unapređenje njihove jednakosti sa drugim licima.

Savjet za prava lica sa invaliditetom, osnovan u aprilu 2024. godine kao platforma za konsultacije i saradnju sa različitim akterima u cilju unapređenja prava osoba sa invaliditetom, funkcioniše efikasno i zauzima proaktivan pristup. Od ukupno dvanaest aktivnosti planiranih za 2025. godinu, realizovano je devet, što čini 75% ukupno planiranih aktivnosti, dok tri aktivnosti nijesu sprovedene u ovom izvještajnom periodu. Savjet za prava lica sa invaliditetom održao je svoju desetu sjednicu 16. II 2026. godine, na kojoj je usvojen Program rada Savjeta za 2026. godinu. Dana 23. III 2026. godine održana je 11. sjednica Savjeta za prava lica sa invaliditetom. Na sjednici je razmatrano trenutno stanje u pogledu uspostavljanja, finansiranja i funkcionisanja integrisanog pristupa pružanju usluga za osobe sa invaliditetom, sa posebnim fokusom na unapređenje međusektorske saradnje i dostupnosti usluga.

U odnosu na sprovođenje Konvencije Ujedinjenih Nacija o pravima lica sa invaliditetom, Reformska agenda Crne Gore obuhvata prava osoba sa invaliditetom, uključujući i njihovu poslovnu sposobnost. Njome se teži usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa Konvencijom UN o pravima osoba sa invaliditetom, uz promovisanje autonomije u odlučivanju, preispitivanje ograničenja poslovne sposobnosti i jačanje mehanizama podržanog

odlučivanja kako bi se osobama sa invaliditetom omogućilo puno učešće u donošenju odluka koje utiču na njihove živote i prava. Tokom 2025. godine pripremljena je Analiza pravnog okvira o poslovnoj sposobnosti u Crnoj Gori, kao i Mapa puta za usklađivanje sa Konvencijom UN o pravima osoba sa invaliditetom.

Dana 16. X 2025. godine Vlada je usvojila Akcioni plan za sprovođenje preporuka Komiteta Ujedinjenih nacija za prava osoba sa invaliditetom za period 2026–2030. Usvojeni Akcioni plan ima za cilj da obezbijedi sveobuhvatnu i sistemsku implementaciju preporuka Komiteta UN za prava osoba sa invaliditetom, u skladu sa međunarodnim standardima i principima ljudskih prava. Plan je strukturiran na način da za svaku preporuku Komiteta definiše konkretne aktivnosti koje je potrebno sprovesti, očekivane rezultate, indikatore učinka, nadležne institucije, rokove za realizaciju, potrebna finansijska sredstva, kao i upućivanja na postojeća strateška dokumenta. Imajući u vidu da je usvojen za petogodišnji period, Akcioni plan ima specifičnu strukturu jer uključuje složenije aktivnosti koje zahtijevaju jasno definisane indikatore učinka sa početnim i ciljnim vrijednostima, čime se omogućava postepeno praćenje dinamike realizacije planiranih aktivnosti. Dokument predstavlja okvir za unapređenje položaja osoba sa invaliditetom kroz jačanje institucionalnih kapaciteta, razvoj inkluzivnih politika i punu implementaciju obaveza koje proizilaze iz Konvencije.

Skupštinski Odbor za ljudska prava i slobode, u saradnji sa Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava i Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, pod pokroviteljstvom predsjednika Skupštine Crne Gore, je 3. XII 2025. godine organizovao Drugo zasijedanje Parlamenta za osobe sa invaliditetom. Tim povodom, usvojeno je osam zaključaka.

LGBTIQ lica

Tekst Predloga zakona o pravnom prepoznavanju roda na osnovu samoodređenja prošao je širok krug konsultacija sa resorima, organizacijama civilnog društva i međunarodnim partnerima i dobio pozitivne ocjene Evropske komisije. Predlog je razmatran na Vladinim tijelima, ali još uvijek nije usvojen. Usvajanje Zakona o pravnom prepoznavanju roda na osnovu samoodređenja planirano je do kraja II kvartala 2026. godine.

Primjena Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola suočava se sa brojnim izazovima zbog i dalje nepotpunog pravnog okvira za zaštitu LGBTIQ prava. S ciljem otklanjanja pomenutih izazova, u izvještajnom periodu su u oblasti socijalne politike usklađeni Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju i Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti. U oblasti pravosuđa, usklađeni su Zakon o parničnom postupku, Zakon o vanparničnom postupku i Zakon o obligacionim odnosima. U oblastima fiskalne politike i zdravstvene zaštite, usklađeni su Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju i Zakon o porezu na nepokretnosti. Takođe, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima, koji je usklađen sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, stupio je na snagu i njegova primjena je počela 17. I ove godine. U toku je i priprema Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o matičnim registrima, u dijelu usklađivanja sa Zakonom o životnom partnerstvu, pri čemu je tekst nacrta dostavljen Ministarstvu za ljudska i manjinska prava radi davanja mišljenja i eventualnih sugestija.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u više navrata ukazivalo nadležnim ministarstvima na potrebu izmjene zakona i podzakonskih akata. Takođe, u drugom kvartalu ove godine Ministarstvo će pripremiti Informacioni izvještaj o usklađenosti propisa sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, čime će se ponovo podsjetiti nadležna ministarstva čiji propisi još uvijek nijesu usklađeni sa navedenim zakonom na njihovu obavezu da to učine.

Zaštita manjina

U toku izvještajnog perioda, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava započelo je proces izmjena i dopuna Zakona o manjinskim pravima i slobodama, u cilju daljeg usklađivanja zakonodavnog okvira sa evropskim standardima.

Dana 11. III 2026. objavljen je Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi u vezi sa Nacrtom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama.

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2025. godinu Strategije manjinske politike 2024-2028. godine prikazuje visok stepen realizacije planiranih aktivnosti. Od ukupno 38 planiranih aktivnosti, realizovana je 31 aktivnost, što predstavlja 81,6% ukupne realizacije. Djelimično su realizovane tri aktivnosti (7,9%), dok su četiri aktivnosti (10,5%) ostale nerealizovane. Usvojen je i Akcioni plan Strategije manjisnke politike 2024-2028 za 2026-2027. godinu.

Tokom izvještajnog perioda nijesu zabilježeni značajniji sistemski trendovi porasta diskriminacije ili zločina iz mržnje, ali istraživanja ukazuju na prisutnost diskriminacije u praksi, posebno u oblasti zapošljavanja i obrazovanja.

Nijesu zabilježena značajna ograničenja u ostvarivanju prava na slobodu izražavanja, medija, okupljanja i vjeroispovijesti za pripadnike manjinskih zajednica. Sprovode se aktivnosti usmjerene na podršku manjinskim zajednicama kroz obrazovanje, kulturu i informisanje.

Ministarstvo je odgovorilo na 17 preporuka koje se odnose na Četvrti izvještaj u okviru Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, kao i dostavilo 22 odgovora u vezi sa Izvještajem o sprovođenju Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima.

Romi

U odnosu na sprovođenje preporuka iz šestog izvještaja o evaluaciji iz 2023. godine Komiteta eksperata Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, organizuju se edukativni programi iz oblasti romologije za sve osobe koje interesuje identitet, kultura, jezik i književnost Roma i Egipćana. Cilj ovih programa jeste da se u samoj romskoj i egipćanskoj zajednici razvije i sačuva svijest o sopstvenom porijeklu, identitetu, jeziku, književnosti i kulturi. U izdanju Javne ustanove Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore objavljen je Rječnik romsko-crnogorskog i crnogorsko-romskog jezika. Imenovan je prvi sudski tumač za romski jezik.

U odnosu na preporuku o potrebi jačanja Nacionalne kontakt tačke za Rome/odjeljenja za Rome, u Odjeljenju za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana planirano je zapošljavanje jednog službenika do kraja I kvartala, i još jednog do kraja IV kvartala.

U odnosu na preporuku o potrebi smanjenje praga za političko zastupanje Roma, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je 7. IV 2026. godine uputilo Inicijativu za izmjene i dopune Zakona o izboru odbornika i poslanika u dijelu koji se odnosi na smanjenje izbornog cenzusa za izbor odbornika/ca i poslanika/ca iz reda romske populacije u Crnoj Gori.

U odnosu na preporuke Savjetodavnog komiteta Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, Zakon o manjinskim pravima i slobodama, koji između ostalog propisuje i postupak i kriterijume za imenovanje članova/ica Komisije za vrednovanje, je u fazi izmjena i dopuna. Njegovo usvajanje je planirano do kraja drugog kvartala 2026. godine.

U Crnoj Gori aktivno je 20 saradnika/ca u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite i zapošljavanja.

Izbjeglice i interno raseljena lica

Od početka primjene Zakona o strancima („Sl. list CG", br. 12/2018 i 3/2019), zaključno sa decembrom 2025. godine ukupno je 45 lica (27 muškarci/18 žene) podnijelo zahtjev za utvrđivanje statusa lica bez državljanstva, za 12 lica je utvrđen status da su lica bez državljanstva, 10 zahtjeva je obustavljeno, dok je za 23 zahtjeva postupak u toku. Od 12 lica za koja je utvrđeno da su lica bez državljanstva za 11 lica je odobrena putna isprava za lica bez državljanstva dok je za devet lica izdata dozvola za privremeni boravak, dva lica su dobila stalno nastanjenje stim što je jedno steklo po osnovu obustavljanja postupka za utvrđivanje da je lice bez državljanstva a jedno lice je prijemom steklo državljanstvo CG pošto je postupak za utvrđivanje da je lice bez državljanstva obustavljen, dva lica su stekla crnogorsko državljanstvo kojima je bio utrvđen status da su lica bez državljanstva.

Pravo na državljanstvo

Povodom obaveze usklađivanja zakonodavnog okvira s pravnom tekovinom EU u vezi s pravima EU državljana prije pristupanja, Skupština je 31. XII 2025. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima. Prilikom izrade predmetnog propisa sprovedeno je usklađivanje sa Direktivom 2004/38/EZ.

Odluka o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore primjenjivala se od 1. I 2019 - 31. XII 2022.

Prema statističkim podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, u 2025 godini donijeto je ukupno 38 rješenja o prijemu u crnogorsko državljanstvo u skladu sa odredbama člana 12 Zakona o crnogorskom državljanstvu i odredbama Odluka o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore, i to 10 za podnosioce zahtjeva i 28 za članove porodice. Ukupno je donijeto devet rješenja o obustavi postupka usljed odustajanja podnosilaca od zahtjeva (za tri podnosioca i šest članova porodice). U navedenom periodu donijeta su rješenja o odbijanju osam zahtjeva (aplikacija) za osam podnosilaca i devet članova porodice za sticanje crnogorskog državljanstva prijemom po posebnom programu, od kojih je sedam zahtjeva bilo predmet upravnog spora pred Upravnim sudom Crne Gore. U postupku se nalazi 21 zahtjev (aplikacija).

POGLAVLJE 24 – PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST

U odnosu na upravljanje granicom ostvaren je značajan napredak kroz jačanje operativnih i tehničkih kapaciteta nadzora. Realizovana je nabavka patrolnog plovila za nadzor Skadarskog jezera uz podršku SR Njemačke, dok se nadzor državne granice na kopnu i vodi kontinuirano sprovodi kroz redovne i vanredne aktivnosti u skladu sa važećim propisima, planovima i obavezama preuzetim iz Konvencije o policijskoj saradnji zemalja Jugoistočne Evrope. Dodatno, unaprijeđen je sistem elektronskog nadzora granice, pri čemu je izabran izvođač radova za uspostavljanje sistema na Skadarskom jezeru, a video nadzor graničnih prelaza uspostavljen je na 14 prelaza sa mogućnošću direktnog prenosa, reprodukcije i pregleda snimaka. Istovremeno, sprovedene su aktivnosti na izradi projektne dokumentacije za elektronski nadzor Bilećkog jezera i rijeke Bojane, uključujući pokretanje postupka javne nabavke, realizaciju tendera i zaključenje ugovora, čime su stvoreni preduslovi za dalju modernizaciju i efikasniju kontrolu ovih područja.

Crna Gora ostaje posvećena progresivnom usklađivanju svoje vizne politike sa politikom EU. U tom kontekstu, dodatni iskorak ka usklađivanju sa viznim režimom EU napravljen je u decembru 2025. kada je Vlada donošenjem Uredbe o izmjeni i dopunama Uredbe o viznom režimu („Sl list CG", broj 154/25) smanjila dozvoljeni boravak bez vize državljanima Bahreina, Katara, Saudijske Arabije i Turske sa 90 na 30 dana. Ovom uredbom ukinut je i bezvizni režim za državljane Azerbejdžana, kojima je tako od 15. I 2026. neophodna viza za ulazak u Crnu Goru. Takođe, usvojene su Odluke o izmjeni odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za

državljane Egipta, Jermenije i Kazahstana, čime je skraćeno važenje privremenog bezviznog režima do 29. X 2025. dok je privremeni bezvizni režim za državljane Kazahstana i rezidente UAE istekao 1. XI 2025.

Kada je u pitanju unapređenje zakonodavstva u oblasti oružja, izrađen je nacrt Zakona o oružju i municiji koji se nalazi u završnoj fazi usaglašavanja sa Evropskom komisijom. Predloženim rješenjima, kroz unapređenje postojećih i uvođenje novih zakonskih odredbi, teži se uspostavljanju efikasnijeg sistema kontrole posjedovanja i prometa oružja, sa ciljem sprječavanja njegove zloupotrebe i daljeg unapređenja bezbjednosti građana Crne Gore.

Borba protiv organizovanog kriminala

Institucionalno uređenje i pravno usklađivanje

Na strateškom nivou, Vlada je 18. XII 2025. usvojila Strategiju za borbu protiv trgovine ljudima za period 2025-2028. godine, sa pratećim Akcionim planom za 2025. Strategija definiše ciljeve i mjere u četiri ključne oblasti: prevencija, zaštita žrtava, krivično gonjenje i međunarodna saradnja. Poseban akcenat stavljen je na rodnu ravnopravnost, nove izazove povezane sa tehnologijama i radnu eksploataciju u rizičnim sektorima, uz usklađivanje sa pravnom tekovinom EU.

U okviru projekta koji sprovodi međunarodna organizacija IOM „Jačanje napora u suzbijanju trgovine ljudima u Crnoj Gori" pod pokroviteljstvom Biroa za borbu protiv međunarodne trgovine drogom i sprovođenje zakona Američke ambasade (INL), dana 17. XII 2025. godine je u Podgorici potpisan Protokol o saradnji u otkrivanju i istraživanju trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije, kao i Smjernice za identifikaciju i rješavanje slučajeva radne eksploatacije, čime je dodatno unaprijeđena međuinstitucionalna saradnja u borbi protiv ovog ozbiljnog krivičnog djela. Protokol su potpisali Ministarstvo unutrašnjih poslova, Vrhovno državno tužilaštvo i Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, uz podršku Međunarodne organizacije za migracije (UN IOM).

U 2025. izrađen je specijalizovani program obuke za advokate koji pružaju besplatnu pravnu pomoć žrtvama trgovine ljudima. Program će se sprovoditi u okviru Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu i rezultiraće sertifikacijom advokata za pružanje besplatne pravne pomoći ovoj kategoriji žrtava. Time se obezbjeđuje primjena nedavnih izmjena i dopuna Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, kojim je propisano da besplatnu pravnu pomoć žrtvama trgovine ljudima mogu pružati isključivo advokati sa specijalizovanim znanjima iz ove oblasti. Program obuke izrađen je od strane Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, u saradnji sa Advokatskom komorom Crne Gore, uz podršku Savjeta Evrope i projekta EU4FAST.

U skladu sa obavezama iz Akcionog plana za implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2025-2028 godine, za 2025. Uprava za ljudske resurse je, u saradnji sa Ministarsvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, a uz finansijsku podršku MO GIZ, izradila i akreditovala Program obuke za sticanje znanja i vještina stručnim radnicama i radnicima centara za socijalni rad za podršku žrtvama trgovine ljudima. U obuci je učestvovalo 14 stručnih radnica, iz svih centara za socijalni rad u Crnoj Gori, koje će biti angažovane kao članice lokalnih timova za formalnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima.

Godišnjim izvještajem EK iz 2025. konkretno kada je u pitanju oblast trgovine ljudima, konstatovano je sljedeće: „Crna Gora trenutno ima dva licencirana skloništa za žrtve trgovine ljudima: jedno za žene i jedno za djecu. Obezbjeđivanje smještaja za žrtve trgovine ljudima mora se proširiti, posebno kako bi se uključile muške žrtve, kao što je već preporučeno u proteklim godinama". S tim u vezi, MUP/Odjeljenje za borbu protiv trgovine ljudima je u prethodnom periodu bilo u komunikaciji sa resornim Ministarstvom socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, u cilju pronalaženja adekvatnog rješenja za proširenje kapaciteta usluga u cilju uključivanja i kategorije korisnika-muškaraca žrtava trgovine ljudima. Shodno navedenom, Dom za stare Grabovac „Risan"

biće licenciran kao rezidencijalni objekat za muške žrtve trgovine ljudima (prostorije u Podgorici, sa kapacitetom do 2 osobe).

Prvi Follow-up izvještaj o napretku sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u Crnoj Gori nakon petog kruga evaluacuje MONEYVAL-a (1st FUR) usvojen na 70. plenarnoj sjednici MONEYVAL-a koja je održana u decembru 2025. MONEYVAL je povećao ocjenu usklađenosti sa 13 FATF preporuka. Sljedstveno, Crna Gora je sada potpuno usklađena sa 2 FATF preporuke, u velikoj mjeri usklađena sa 31 FATF preporukom i djelimično usklađena sa 7 FATF preporuka.

U cilju efikasne i blagovremene implementacije preporuka MONEYVAL-a, te pripeme za drugi Follow-up izvještaj (2nd FUR) koji će se razmatrati u decembru 2026. na plenarnoj sjednici toga tijela, nadležno nacionalno koordinaciono tijelo izradilo je predlog novog Akcionog plana za unapređenje djelotvornosti sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i tehničke usklađenosti sa FATF preporukama (AP MER 2026) koji će se uputiti Vladi na usvajanje. AP MER 2026 sadrži aktivnosti definisane na bazi nedostataka identifikovanih od strane MONEYVAL-a u 1st FUR, kao i nerealizovane i djelimično realizovane aktivnosti iz AP MER 2024-2025. Podsjećamo da je AP MER 2024-2025 izrađen na bazi preporuka MONEYVAL-a iz izvještaja sa petog kruga evaluacije (MER).

Takođe, u cilju implementacije preporuka iz 1st FUR, inicirane su izmjene i dopune Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma koje se nalaze u skupštinskoj proceduri.

U toku je izrada nove Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma kojom se obrađuje period 2021-2025. godina.

Zbog malog broja operativnih informacija koje ukazuju na izvršenje krivičnog djela Pranje novca, a koje se unose kroz InfoStreamV2, u cilju njihovog povećanja, FOJ je inicirao i u oktobru 2025. kreirao obavještajni projekat "Follow The Money" koji je dostavljen nadležnoj organizacionoj jedinici UP na dalje postupanje kako bi se vršilo ciljano prikupljanje podataka koji se odnose na aktivnosti pranja novca. Do kraja 2025. službenici drugih organizacionih jedinica UP upisali su 12 operativnih informacija. Kroz ovaj obavještajni projekat prikupljaju se podaci sa terena koji mogu doprinijeti doprinjeti povećanju broja predmeta za KD Pranje novca.

Paralelno sa intezivnim radom na ispunjenju peporuka MONEYVAL-a, bilježe se dobri rezultati na nivou operativnog rada FOJ-a. U 2025. godini FOJ je otvorio 998 predmeta, što je 16,45% više u odnosu na 2024.. Najveći broj predmeta otvoren je na osnovu prijema sumnjivih transakcija od strane obveznika, što je 65,23% od ukupnog broja otvorenih predmeta. Obveznici su dostavili 12% više sumnjivih transakcija u poređenju sa 2024. Razmijenjeno je 410 komunikacija sa nadležnim državnim organima, dok je izvršena obrada 1.670 fizičkih i 1381 pravnog lica. Takođe, Skupština je 6. III 2026. usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima kojim je uvedeno novo zvanje – mlađi policajac, čime je otvoren prostor za sistematsko zapošljavanje novih kadrova i jačanje profesionalnog kontinuiteta u policijskoj službi.

Kadrovski kapaciteti

Vlada je 29. XII 2025. donijela rješenje o postavljanju Lazara Šćepanovića za direktora Uprave policije, što je važan korak ka daljoj profesionalizaciji policijske uprave i popunjavanju ključnih kadrovskih mjesta.

Ministarstvo unutrašnjih poslova radilo je na jačanju svojih kadrovskih kapaciteta. U skladu sa prvim raspisanim javnim pozivom početkom 2025., 369 novih službenika počelo je sa radom što, zajedno sa svršenim akademcima sa Policijske akademije, čini kadrovsko snaženje Uprave policije od oko 500 mladih ljudi.

Takođe, krajem 2025. raspisan je novi javni poziv za zapošljavanje 514 lica, čime je obezbijeđeno jačanje kadrovskih kapaciteta policije i stvaranje uslova za efikasnije obavljanje poslova unutrašnjih poslova u skladu sa reformskim prioritetima i potrebama sistema.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) koji je stupio na snagu 31. X 2025, stvoreni su preduslovi za unapređenje organizacionih i kadrovskih kapacitetu u segmentu borbe protiv ekološkog kriminala. Promijenjen je naziv organizacione jedinice u sklopu koje je definisan segment borbe protiv ekološkog kriminalala u Odsjek za borbu protiv korupcije, ekonomskog kriminala, sprovođenje finansijskih istraga i suzbijanje ekološkog kriminala, unutar koga je uspostavljena Grupa za suzbijanje ekološkog kriminala sa sedam izvršilaca, a popunjena su četiri.

Takođe, pokrenut je postupak zapošljavanja novih policijskih službenika, posebno u jedinici koja se bavi borbom protiv korupcije na visokom nivou i pranja novca, te je u toku 2025. godine zaposleno četiri službenika. Kontinuirano se ostvaruje komunikacija sa drugim organima državne uprave u cilju popunjavanja kadrovskih kapaciteta i unapređenja efikasnosti rada u predmetima suzbijanja organizovanog kriminala i visoke korupcije. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, usvojenim predviđen je broj radnih mjesta 60, a trenutno popunjeno 33.

Saradnja s Europolom i Interpolom

Crna Gora je ostvarila dobru saradnju sa Europolom i Interpolom, uključujući razmjenu informacija putem njihovih kanala. Ova saradnja je nastavila da daje rezultate u 2025. U oblasti saradnje sa Interpolom, NCB Interpol Podgorica je aktivan partner Generalnog sekretarijata INTERPOL-a u različitim projektima i inicijativama. Tokom 2025. ostvareno je 15 714 (2024.g. -15.028)6 komunikacija sa drugim NCB-ima, 518 (409) komunikacija sa inostanim oficirima za vezu i 344 (311) sa inostranim policijskim organizacijama i ambasadama. Po potjernicama NCB Interpol Podgorica, 31 (33) lice je uhapšeno u inostranstvu, a po potjernicama stranih NCB Interpol-a, 93 (75) lica su uhapšena u Crnoj Gori.

Korišćenjem FIND sistema na graničnim prelazima Crne Gore, izvršeno je 20 396 524 (18.957.825) provjera u INTERPOL-ovoj bazi traženih lica, što je rezultiralo sa 4.897 (3.633) poklapanja i 95 (75) hapšenja. Takođe, izvršeno je 24.534.231 (19.258.424) provjera u bazi kradenih i izgubljenih putnih isprava, sa 768 (95) poklapanja, i 6,169,869 (5.332.345) provjera u bazi otuđenih motornih vozila, sa 35,491 (29.540) poklapanja i privremeno oduzetih 130 (92) vozila. Crna Gora je unijela 70 (10 039) nevažećih identifikacionih dokumenata i putnih isprava u INTERPOL-ovu bazu SLTD. NCB Interpol Podgorica učestvuje u projektima kao što su iArms, PHOENIX, Preventing the Cycle of Harm-Balkans, Help4U, AMON, SILVER notice, i u zajedničkim operacijama Neptune VII, ASSET, LIBERTERRA III, OP WEKA, "LHOT SPOE VII ", JAD DUNAV, JAD GLOBAL CHAIN, JAD MOBILE 8 , EAD MOZAIK, EPMACT Joint Action Days Global Chain. Takođe, Crna Gora je od strane EUROPOL-a, primljena kao punopravna članica OTF „RAPAX", koji se odnosi na planiranje i preduzimanje konkretnih mjera i aktivnosti na suzbijanju trgovine ljudima, sa akcentom na seksualnu eksploataciju djevojaka iz Latinoameričkih zemalja. Koristi se INTERPOL-ov sistem za prepoznavanje lica.

Što se tiče saradnje sa Europolom, ona je dobra i intenzivna, uz razmjenu informacija putem SIENA kanala. Europol pruža veoma jaku podršku Crnoj Gori. U 2025. razmijenjeno je 7.525 (6.158) poruka kroz SIENA ME kanal i 427 (525) poruka kroz SIENA CT kanal. Crna Gora je inicirala 456 (304) novih slučajeva putem SIENA kanala u 2025. Broj poslatih SIENA poruka i obim komunikacije značajno je povećan (za 50%) u odnosu na 2024. Operativna saradnja u 2025. bila je fokusirana na transnacionalno krijumčarenje droge, organizovane

6 U zagradama se nalaze podaci iz 2024. godine radi poređenja.

kriminalne grupe, teška krivična djela ubistva, aktivne potrage za bjeguncima, terorizam i ekstremizam, krijumčarenje cigareta, pranje novca, pronalazak nelegalne imovine, krijumčarenje migranata i trgovinu ljudima, prevara i drugi oblici finansijskog kriminala, krijumčarenje vojnog oružja i municije idr.

Crna Gora aktivno učestvuje u EMPACT operativnim aktivnostima i bila je uključena u 14 operativnih akcionih planova (OAPs). Crna Gora je u OAP 01 (Visokorizične kriminalne grupe) - ko-lider operativne akcije OA8.4 WB i SEPCA, u OAP 06.1 (Kanabis, kokain, heroin) - ko-lider operativne akcije OA2.2 Balkan kartel i u OAP 10 (Krijumčarenje oružja) - ko-lider operativne akcije OA8.1 SEE WB/JAD.

U 2025. Crna Gora je učestvovala kao punopravni partner u 12 Europolovih analitičkih projekata (Drug crime, Firearms, HROCG, Furtum, Twins, Apate, Smoke, Sustrans, Asset Recovery, Traveller i dva nova AP Migrant Smuggling (Krijumčarenje migranata) i AP Phoenix (trgovina ljudima), kao i kontinuirano dostavljala informacije putem SIENA kanala u 19 analitičkih projekata.

Bilans rezultata u oblasti organizovanog kriminala

Prema podacima Specijalnog državnog tužilaštva, u toku 2025. za krivična djela organizovanog kriminala podnijete su krivične prijave protiv 277 poznatih punoljetnih učinalaca, (u odnosu na 2024. godinu uvećanje za 39,20%). Donijete su naredbe o sprovođenju istrage u 20 predmeta protiv 124 lica (u 2024.godini protiv 96 lica – povećanje za 29,17%).

Pored toga, za krivična djela organizovanog kriminala, podignute su 22 optužnice protiv ukupno 145 lica (u 2024. godini protiv 48 lica – povećanje za 202,08%).

Neki od pokrenutih krivičnih postupaka zbog krivičnog djela stvaranje kriminalne organizacije obuhvatali su i krivična djela koja sama po sebi nisu u nadležnosti Specijalnog državnog tužilaštva, i sa tim u vezi tokom 2025. godine zabilježeno povećanje efikasnosti krivičnog gonjenja.

Prema podacima sudstva, kada je u pitanju organizovani kriminal, u periodu od 1. I 2025. do 31. XII 2025. Viši sud u Podgorici je imao u radu ukupno 124 predmeta protiv 847 okrivljenih lica(794 fizičkih i 53 pravna lica). Od ukupnog broja predmeta u radu, tokom navedenog perioda formirano je 29 predmeta, dok su se ostali predmeti već nalazili u radu.
Od ukupnog broja predmeta u radu, u periodu od 1. I 2025. do 31. XII 2025., riješeno je 24 predmeta (86 okrivljenih lica) i to na sljedeći način:
- Od 24 riješenih predmeta(pravosnažno i nepravosnažno), presudom je riješeno 18 predmeta, i to u odnosu na 52 lica donijete su osuđujuće presude, a u odnosu na 28 lica sudovi su donijeli oslobađajuće presude. Od navedenog broja, tri predmeta presude su stekle svojstvo pravosnažnosti, od čega je u jednom predmetu donijeta presuda na osnovu prethodno zaključenog sporazuma o priznanju krivice;

- u šest predmeta koji su pravosnažno okončani, donijete su druge odluke suda, odnosno, u odnosu na šest lica došlo je do obustave postupka.

Institut sporazuma o priznanju krivice

U predmetima organizovanog kriminala, donijeta je 1 presuda na osnovu sporazuma o priznanju krivice zbog krivičnog djela stvaranje kriminalne organizacije iz čl. 401a st. 2 Krivičnog zakonika Crne Gore protiv jednog okrivljenog lica, kojom je izrečena kazna zatvora u trajanju od 2 godine i novčana kazna u iznosu od 5.000 eur.

Primjenu ranije usvojenih Smjernica za primjenu sporazuma o priznanju krivice prate žalbeni sudovi, u konkretnom slučaju Apelacioni sud Crne Gore, koji u slučaju odlučivanja o žalbi cijeni sve aspekte primjene

sporazuma u svakom pojedinačnom slučaju imajući u vidu Smjernice. U strateškom i analitičkom smislu, Vrhovni sud redovno prati primjenu Smjernica kroz izvještaje o radu Višeg suda u Podgorici iz kojih i proizlazi navedeni bilans rezultata.

Oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću

Prema podacima Uprave policije, tokom 2025 ARO kancelarija Crna Gora vršila je provjeru 60 inostranih zahtjeva (povećanje za 30% u odnosu na 2024. godinu) za identifikovanje imovine u Crnoj Gori, stečene kriminalnom djelatnošću, kojima su tražene provjere za 356 fizičkih i 33 pravna lica, čime je broj provjerenih entiteta povećan za 82% u odnosu na 2024.

Izvršene provjere imale su konkretan razultat po osnovu 33 dostavljena zahtjeva, odnosno 55% dostavljenih inostranih zahtjeva ishodovalo je identifikacijom imovine u Crnoj Gori, potencijalno stečene kriminalnom djelatnošću.

Tokom 2025. ARO kancelarija Crna Gora zaprimila je 44 inostrana zahtjeva putem EUROPOL SIENA kanala komunikacije, tj. 73% od ukupnog broja zahtjeva, u nastavku stabilnog trenda povećanja udjela korišćenja Europolovih servisa u komunikaciji ARO Crna Gora.

Struktura inicijatora inostranih zahtjeva je značajno izmijenjena tokom 2025. – tokom perioda 2020. – 2024. većina inostranih zahtjeva inicirana je prema ARO Crna Gora od strane država Zapadnog Balkana i Istočne Evrope, uz oko 20% zahtjeva dostavljenih iz država Evropske Unije, dok u 2025. godini, čak 60% inostranih zahtjeva za identifikaciju imovine stečene kriminalnom djelatnošću inicirano je iz država EU, Švajcarske i Monaka.

Od pet zahtjeva koje je ARO Crna Gora uputio inostranim partnerskim službama, 3 zahtjeva su ishodovala identifikacijom imovine u inostranstvu, stečene kriminalnom djelatnošću, što ukazuje na efikasnije usmjerenje nacionalnih zahtjeva ka perspektivnim primaocima. Jednim zahtjevom su tražene provjere za 88 fizičkih lica i ove provjere su inicirane od strane Specijalnog državnog tužilaštva, dok su sa preostala dva zahtjeva tražene provjere za osam fizičkih lica.

Tokom januara 2025. u sjedištu EUROPOL-a, je održana operativna faza međunarodne operacije ASSET, koja je okupila eksperte iz 28 država Evrope, sa ciljem identifikacije imovine stečene kriminalnom djelatnošću kroz neposrednu saradnju i razmjenu informacija. Učešće ARO Crna Gora na ovoj aktivnosti izdvaja se po značaju ne samo u okvirima godišnjeg presjeka aktivnosti, već kao jedan od najuspješnih primjera učešća crnogorske policije u međunarodnim aktivnostima.

Učešće crnogorske delegacije na operativnoj fazi OP ASSET ishodovalo je dobrim rezultatima – eksperti delegirani od strane Uprave policije identifikovali su imovinu stečenu kriminalnom djelatnošću (detektovan i zamrznut račun državljanina Ukrajine u Crnoj Gori) u vrijednosti od preko 5 miliona eura, što je pojedinačno najveća vrijednost imovine identifikovane tokom operativne faze OP ASSET. Kroz operaciju ASSET izvršene su provjere po osnovu 52 zahtjeva država učesnica, kojima je obuhvaćeno 330 fizičkih i 305 pravnih lica.

Takođe, ARO kancelarija Crne Gore, tokom višemjesečnih policijsko-obavještajnih aktivnosti u 2025, uspjela je da na teritoriji Crne Gore otkrije imovinu vrijednu oko 2,5 miliona eura, u vidu nekretnina i bankarskih računa za koju se sumnja da je povezana sa prevarama u vezi kriptovaluta u Švedskoj (operacija WALLET). Akcijama na terenu je koordinirano iz novog Operativnog centra SPOC24/7 koji je svečano otvoren početkom aprila 2025, a pomoć na terenu pružili su inspektori i eksperti za IT i kriptovalute iz Švedske kao i ekspert Europola iz AP Asset Recovery, koji su za ovu priliku doputovali u Crnu Goru.

Finansijske istrage i finansijski izviđaji

Prema podacima Vrhovnog državnog tužilaštva, tokom 2025. u svim državnim tužilaštvima ukupno je pokrenuto je 69 finansijskih istraga protiv 190 fizičkih i 31 pravnog lica.

Što se tiče finansijskih izviđaja, pokrenuto je 35 finansijskih izviđaja protiv 115 fizičkih lica i 15 pravnih lica.

Imajući u vidu da su tokom 2024. godine pokrenute 23 finansijske istrage protiv 106 fizičkih i 5 pravnih lica, evidentno je da je ranije izdato Uputstvo[7] uticalo na efikasnost i proaktivnost u radu državnih tužilaca u pogledu pokretanja finansijskih izviđaja i istraga. Takođe treba istaći i da je u 2025. u 22 predmeta (6 izviđaja i 16 istraga) predloženo privremeno oduzimanje imovine i u 16 predmeta je ista određena od strane suda dok u preostalim predmetima odluka nije donijeta.

Tokom 2025. od strane suda donijete su privremene mjere po predlozima državnih tužilaštava (u navedenim predmetima iz 2025.godine i u predmetima iz ranijih godina) kojima su privremeno oduzete nepokretnosti u Crnoj Gori, ukupne površine 1.833.042,04 m2, u šta spadaju stambeni, poslovni, parking i garažni prostori, hoteli, objekti naftovoda, različite kategorije zemljišta, voćnjaci, vrtovi, bazeni, magacinski i nestambeni prostori i dr. Takođe zaplijenjeno je preko 100 vozila, 34 skupocjena sata, veliki novčani iznosi u različitim valutama.

Primjer proaktivnosti državnog tužilaštva ogleda se i u sprovođenju finansijskih istraga na čijim nalazima se zasniva i oktrivanje krivičnih djela i pokretanje krivičnih istraga. Primjeri za takvo proaktivno postupanje su i dva predmeta formirana na osnovu podataka prikupljenih tokom finansijskog izviđaja odnosno finansijske istrage. Naime, pred Višim državnim tužilaštvom u Bijelom Polju u toku je postupak po optužnici protiv jednog lica zbog krivičnog djela zloupotreba službenog položaja iz čl.416 st.3 u vezi st.1 Krivičnog zakonika. U tom predmetu je dana 27. I 2025. Državno tužilaštvo pokrenulo finansijski izviđaj upućivanjem zahtjeva nadležnom organu Uprave policije, u cilju identifikacije imovine stečene kriminalnom djelatnošću. Tokom izviđaja usmjeravane su radnje policije i dana 19.12.2025. traženi dodatni podaci i operativni rad.

Kao rezultat sprovedenog izviđaja odnosno radnji praćenja novca, UP je na osnovu koordinacije rada sa postupajućim državnim tužilaštvom u Višem državnom tuižilaštvu, podnijela krivičnu prijavu protiv istog lica zbog postojanja osnova sumnje da je izvršio produženo krivično djelo zloupotreba službenog položaja iz čl.416 st.3 u vezi st.1 u vezi sa čl.49 Krivičnog zakonika, i pričinio štetu budžetu Crne Gore i građanima u iznosu od 2.456.163,00 eura. Državni tužilac je nakon saslušanja osumnjičenog donio naredbu o sprovođenju istrage.

Drugi predmet formiran je pred Osnovnim državnim tužilaštvom u Kolašinu, koje je prethodno optužilo jedno lice zbog produženog krivičnog djela zloupotreba službenog položaja iz čl.416 st.1 u vezi sa čl.49 Krivičnog zakonika, a onda u 2024. započelo finansijsku istragu protiv tog lica. Tokom finansijske istrage u potunosti je koordinisan i usmjeravan rad policije na prikupljanju relevantnih podataka i dokaza koji su u konačnom upućivali i na izvršenje krivičnog djela pranje novca iz čl.268 Krivičnog zakonika, te je Osnovno državno tužilaštvo sem predlaganja privremene mjere u predmetu finansijske istrage koja je već u toku i koja je od strane suda i određena, spise sa novoutvrđenim okolnostima i činjenicama dostavilo Specijalnom državnom tužilaštvu, u cilju ocjene o postojanju predmetnog krivičnog djela iz nadležnosti istog.

Takođe, i u Specijalnom državnom tužilaštvu postoji ustaljena praksa pokretanja krivičnih postupaka proisteklih iz finansijskih istraga. Naime, u više predmeta u kojima je finansijska istraga otvorena istovremeno sa pokretanjem krivičnog postupka zbog osnovane sumnje da su okrivljena lica, između ostalog, izvršila krivično djelo stvaranje

7 Vrhovni državni tužilac je 3. III 2025. donio Uputstvo za postupanje državnih tužilaštava za sprovođenje finansijskog izviđaja, odnosno finansijske istrage.

kriminalne organizacije, tokom finansijske istrage dolazilo se do podataka koji su dovodili do otvaranja istraga protiv tih okrivljenih i zbog postojanja sumnje da su izvršili i krivično djelo pranje novca.

Privremene mjere obezbjeđenja

Specijalno državno tužilaštvo je Višem sudu u Podgorici u toku 2025. podnio više predloga za određivanje privremenih mjera obezbjeđenja u odnosu na 2024.

Naime u 32 predmeta podnijeti predlozi za određivanje privremenih mjera zabrane korišćenja i/ili raspolaganja nekretnina ukupne površine 1,911,986.42 m^2, uz upis zabilježbe u katastru nepokretnosti, a koje nepokretnosti se odnose na stambeni prostor, poslovni prostor, parking i garažni prostori, hoteli, objekti naftovoda, različite kategorije zemljišta, voćnjaci, vrtovi, bazeni, magacinski i nestambeni prostori i dr.

U 22 predmeta Specijalnog državnog tužilaštva u toku 2025.godine donijete su i privremene mjere obezbjeđenja koje se odnose na zabranu isplate novčanih sredstava kod poslovnih banaka u Crnoj Gori u ukupnom iznosu od 69,019,081.46 EUR (eura), 2.037.432,00 RUB (ruska rublja), 192.290,77 USD (američkih dolara), 624,24 CHF (švajcarskih franaka) i 3.000,00 GBP (britanska funta). Takođe, i gotov novac u ukupnom iznosu od 172.719,00 EUR je privremeno oduzet u osam predmeta. Osim navedenog, u izvještajnom periodu, privremeno je oduzet i gotov novac u iznosu od 459.800,00 EUR, 106,00 USD i 1.080,00 RSD, u jednom krivičnom predmetu, a shodno članu 263 stav 2 Zakonika o krivičnom postupku[8].

Prema podacima sudstva, u predmetima organizovanog kriminala Viši sud u Podgorici, je tokom 2025, odredio 58 privremenih mjera obezbjeđenja u 43 predmeta, što jasno ukazuje da je došlo do porasta broja predmeta u kojima je sud odredio privremene mjere.

Pranje novca

Prema podacima Uprave policije - Sektora za borbu protiv kriminala, u oblasti suzbijanja pranja novca nadležnom Osnovnom državnom tužilaštvu su podnijeta 2 (1) izvještaja kao dopune krivičnih prijava, protiv 2 (1) lica, zbog 2 (1) kd pranje novca. Takođe, kroz 2 krivične prijave podnijete za utaju poreza i doprinosa, prijavljena su 4 lica za 4 kd pranje novca, od kojih su 3 izvršena putem pomaganja. Ukupan iznos novčanih sredstava koji je stečen kriminalnim aktivnostima i plasiranih u legalne tokove iznosi 137 745 eura.

Paralelno sa intezivnim radom na ispunjenju peporuka MONEYVAL-a, bilježe se dobri rezultati na nivou operativnog rada FOJ-a. U 2025. godini FOJ je otvorio 998 prdmeta, što je 16,45% više u odnosu na 2024. Najveći broj predmeta otvoren je na osnovu prijema sumnjivih transakcija od strane obveznika, što je 65,23% od

8 Na osnovu navedenih predloga Specijalnog držvnog tužilaštva, privremene mjere obezbjeđenja se odnose i na ukupno 100 vozila i 34 skupocjena ručna sata (Rolex, Cartier i dr.), kao i više komada vatrenog oružja, djelova oružja i municije. Kada su u pitanju akcije i udjeli u pravnim licima, u tri predmeta su određene privremene mjere obezbjeđenja zabrana otuđenja i opterećenja akcija, uz upis zabrane u javne evidencije. Takođe, u jednom predmetu je određena privremena mjera zabrane otuđenja i opterećenja akcija ili udjela u privrednom društvu, uz zabranu u javne evidencije. Ukupan iznos upisanog kapitala za pravno lice obuhvaćen pomenutom mjerom iznosi 281.056,20 €. Takođe, i u dva predmeta u SDT-u su određene i privremene mjere obezbjeđenja za nepokretnosti koja se nalazi na teritoriji Republike Srbije, i to stambeni prostor površine 36,62m^2 i građevinsko zemljište ukupne površine 2.037m^2, u vlasništvu fizičkih lica, kako bi se spriječio svaki promet, prenos ili raspolaganje predmetne imovine, koja u kasnijoj fazi može biti predmet konfiskacije, tj. koja bi kao takva bila predmet zahtjeva za trajno oduzimanje imovine.Osim navedenog, a po predlogu Specijalnog državnog tužilaštva, u postupku pružanja međunarodne pravne pomoći nadležnim pravosudnim organima Kraljevine Švedske, rješenjem Višeg suda u Podgorici određena je privremena mjera obezbjeđenja zabrane raspolaganja i korišćenja nepokretnosti, uz zabilježbu zabrane u katastru nepokretnosti čija je ukupna površina 4,293 m^2, zatim nalog banci da uskrati isplatu novčanog iznosa za koji se određuje privremena mjera obezbjeđenja u iznosu od 145.000,00 EUR, kao i zabrana korišćenja ili raspolaganja pravima na osnovu akcija i udjela u privrednom društvu i drugih hartija od vrijednosti čiji je kapital upisan u iznosu od 675,888 EUR.

ukupnog broja otvorenih predmeta. Obveznici su dostavili 12% više sumnjivih transakcija u poređenju sa 2024. Razmijenjeno je 410 komunikacija sa nadležnim državnim organima, dok je izvršena obrada 1.670 fizičkih i 1381 pravnog lica.

Na osnovu analitičkih izvještaja FOJ-a u kojima je konstatovan osnov sumnje u izvršenje krivičnih djela Pranje novca i Utaja poreza i doprinosa, u saradnji sa SBPK i SPO, nadležnim tužilaštvima podnijete su 32 krivične prijave i 1 dopuna krivične prijave: 25 krivičnih prijava protiv 25 pravnih i 30 fizičkih lica zbog postojanja osnova sumnje u izvršenje KD Utaja poreza i doprinosa, u ukupnom iznosu oko 5.800.000 EUR; 7 krivičnih prijava i 1 dopuna krivične prijave podnijeto je nadležnim tužilaštvima protiv 10 fizičkih lica zbog postojanja osnova sumnje u izvršenje KD pranje novca, u ukupnom iznosu 2.532.834 EUR.

Bankama je izdato 17 naredbi za privremenu obustavu transakcija 6 pravnih i 1 fizičkog lica ukupne vrijednosti 1.551.117,34 eura, od kojih je svaka potvrđena od strane SDT-a. Bankama je zdato 246 naloga za kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja 70 fizičkih i 178 pravna lica za koje postoji osnov sumnje u izvšrenje krivičnog djela Pranje novca.

U toku 2025. finansijsko obavještajna jedinica (FOJ) je aktivno participirao u finansijskim istragama koje sprovodi SDT, pa je po njihovim zahtjevima izvršena finansijska analiza za 168 fizičkih i 61 pravnog lica koji su predmet finansijskih istraga. Posredno, na zahtjev SBPK i SPO, izvršena je finansijska analiza u okviru 133 predmeta u kojima je obrađivano 435 fizičkih i 113 pravnih lica.

FOJ ostvaruje kontinuiranu saradnju kroz razmjenu informacija i podataka sa državama članicama EGMONT grupe, koristeći Egmont sigurnu mrežu za razmjenu podataka. U toku 2025. godine razmijenjeno je 1207 komunikacija sa 92 države u odnosu na 1166 lica (448 fizička i 718 pravnih lica). Najveći broj zahtjeva upućen je prema sljedećim FOS: Srbija (87), Turska (79), UAE i UK (67), Ukrajina (53), SAD (32), Njemačka (25). Najveći broj zahtjeva inostranih FOS dostavljeno je od: FOS Ukrajine (14), Srbije (6), SAD (3), Estonije i Bugarske (3).

Kao policijski model finansijsko-obavještajne jedince crnogorska FOJ koristi i mehanizme međunarodne operativne policijske saradnje, tj. dijagonalne kanale komunkacije posredstvom INTERPOL-ovog sigurnog kanala komunikacij I 7/24 i EUROPOL-ovog „SIENA“ sigurnog kanala komunikacije. Posredstvom INTERPOL-a razmijenjeno je 40 komunikacija sa 14 NCB, pri čemu je najviše komunikacija je razmijenjeno sa NCB Kijev, NCB Sarajevo, NCB Moskva, NCB Turska u odnosu na 115 lica (106 fizičkih i 9 pravnih lica). Posredstvom EUROPOL SIENA kanala razmijenjeno je 80 komunikacija sa 19 država, pri čemu najviše komunikacija je razmijenjeno sa Srbijom, Ukrajinom, Italijom, Mađarskom, BiH, Švedskom, u odnosu na 147 lica (108 fizičkih i 39 pravnih lica).

Prema podacima Vrhovnog državnog tužilaštva, tokom 2025. formirano je ukupno osam predmeta, od kojih su tri u fazi izviđaja, u dva predmeta je donijeta naredba za sprovođenje istrage, a u 1 predmetu je donijeto rješenje o odbacivanju krivične prijave, u jednom predmetu podignuta je optužnica, dok je jedan predmet ustupljen na nadležnost Specijalnom državnom tužilaštvu.

Prema podacima Specijalnog državnog tužilaštva, u toku 2025. za krivično djelo pranje novca kriminala podnijeto je krivičnih prijava protiv 48 lica (u odnosu na 2024. godinu povećanje je 41,18%).

Pokrenuto je 14 istraga protiv 21 fizičkog i 5 pravnih lica (u 2024. protiv 14 lica – povećanje za 50%), u koje istrage su uključene istrage i za samostalno krivično djelo pranje novca.

Tokom istog perioda, podignuto je 8 optužnica protiv 17 lica (u 2024.protiv 9 lica – povećanje za 88,89%), u koje optužnice su uključene i optužnice za samostalno krivično djelo pranje novca.

Prema podacima sudstva, zbog krivičnog djela pranje novca iz čl. 268 KZ CG, Viši sud u Podgorici je imao u radu ukupno 15 predmeta protiv 85 lica (71 fizičkih i 14 pravnih lica). Od navedenog broja predmeta, 5 predmeta je formirano zbog krivičnog djela stvaranje kriminalne organizacije iz čl. 401a KZ CG u sticaju sa krivičnim djelom pranja novca iz člana 268 KZ CG, dok je 10 predmeta formirano zbog krivičnog djela pranje novca iz čl. 268 KZ CG.

Kada je riječ o riješenim predmetima, riješena su dva predmeta tokom referentog perioda, i to na sljedeći način: u jednom predmetu, protiv dva okrivljena lica, Viši sud u Podgorici je donio osuđujuću presudu presudu u odnosu na dva lica. U ovom predmetu donijeta je i drugostepena odluka u postupku po žalbi, kojom odlukom je prvostepena odluka ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. U drugom predmetu donijeta je prvostepena odluka kojom je sedam lica oslobođeno od optužbe, i postupak se nalazi pred drugostepenim sudom radi odlučivanja po podnijetim žalbama.

Borba protiv trgovine ljudima

U toku 2025. Tim za formalnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima koji sprovodi postupak formalne identifikacije žrtava trgovine ljudima nezavisno od toka krivičnog postupka, razmatrao je ukupno 34 predmeta, sa potencijalno 50 žrtava, od čega je formalno identifikovano ukupno 43 žrtve. Od navedenog broja ženskog pola je bila 21 a muškog 22 žrtve. Dominatno prisutan oblik eksploatacije je prinudno prosjačenje sa ukupno identifikovanih 28 žrtava, zatim radna eksploatacija sa 10, seksualna eksploatacija sa 4 i prinudni brak sa 1 identifikovanom žrtvom, dok su 32 žrtve maloljetna lica, a 11 žrtava punoljetno.

Kada je u pitanju broj žrtava koje su bile smještene u skloništima za žrtve trgovine ljudima, SOS telefon za žene žrtve nasilja Nikšić je u periodu 1. I - 31. XII 2025. u SOS sklonište za odrasle žene žrtve trgovine ljudima smjestio 3 žene. Sve tri žene su u SOS skloništu za žene žrtve trgovine ljudima boravile u periodu januar - jun 2025. godine.

Sa druge strane, u periodu 1. I - 31. XII 2025. u državnom Prihvatilištu - Skloništu za djecu i mlade žrtve trgovine ljudima je boravilo 14 korisnika, djece koja su žrtve seksualne eksploatacije, prinudnog prosjačenja i sumnje na ugovoreni brak. Od ukupnog broja, četiri korisnika su žrtve seksualne eksploatacije, osam prinudnog prosjačenja, dok je za dvije korisnice pružena zaštita zbog sumnje na ugovoreni brak.

Prema podacima Uprave policije - Sektora za borbu protiv kriminala, podnijeto je 25 (16) krivičnih prijava kojima je procesuirano 28 (17) lica i otkriveno 28 (16) kd trgovina ljudima. Prijavljena lica su vršenjem ovih krivičnih djela zloupotrijebila 42 (31) lica, od kojih 31 maloljetno lice i 11 punoljetnih lica. Ova krivična djela su registrovana: 18 slučajeva kao prinudni rad i prosjačenje, 2 slučaja seksualna eksploatacijaa, 4 slučaja radna eksploatacija I 1 slučaj sklapanje nedozvoljenog braka.

Postignut je napredak u suzbijanju svih oblika trgovine ljudima, posebno u oblasti prinudni rad i prosjačenje, uključujući i dječje prosjačenje. Na ovaj način Crna Gora je ispunila jedno od ključnih mjerila iz Izvještaja Stejt departmenta o trgovini ljudima (TIP Report), koji je prethodnih godina ukazivao na potrebu da se prosjačenje djece tretira kao oblik trgovine ljudima, a ne kao društveno-kulturni fenomen. Time je značajno unaprijeđen pravni okvir zaštite žrtava, posebno djece, uz otvaranje specijalizovanog smještaja i osnaživanje pravne pomoći za žrtve trgovine ljudima. Nadalje, Crna Gora je učestvovala u Globalnoj operativnoj aktivnosti nivoa I i II koja je održana u periodu od 10. XI .2025. do 21. XI 2025. U Kordinacionom centru za praćenje globalne aktivnosti pod nazivom LIBERTERRA III – za region Evrope i pod nazivom WEKA III, u Velikoj Britaniji u Kentu. Ova aktivnost je imala za rezultat: kontolisano 461 748 lica, 461748 dokumenata, 144 kontrolna punkta i 446 letova, podnijete 2 krivične prijave zbog kd trgovina ljudima protiv 2 lica, državljana CG, identifikovane 4 žrtve trgovine ljudima.

Prema podacima Sektora za borbu protiv kriminala, podnijeto je 25 (16) krivičnih prijava kojima je procesuirano 28 (17) lica i otkriveno 28 (16) kd trgovina ljudima. Prijavljena lica su vršenjem ovih krivičnih djela zloupotrijebila 42 (31) lica, od kojih 31 maloljetno lice i 11 punoljetnih lica. Ova krivična djela su registrovana: 18 slučajeva kao prinudni rad i prosjačenje, 2 slučaja seksualna eksploatacijaa, 4 slučaja radna eksploatacija I 1 slučaj sklapanje nedozvoljenog braka.

Prema podacima Vrhovnog državnog tužilaštva, tokom 2025. zbog krivičnog djela trgovina ljudima formiran je ukupno 31 predmet protiv 32 fizička lica i 3 pravna lica. U 20 predmeta donijeta je naredba za sprovođenje istrage protiv 23 lica i podignuta je 21 optužnica protiv 25 lica, dok je tokom 2024. godine formirano 28 predmeta, u 11 predmeta donijeta je naredba o sprovođenju istrage protiv 13 lica i 1 naredba o proširenju istrage u odnosu na jedno lice, podignuto je 14 optužnica protiv 25 lica

Navedeni podaci ukazuju da je u 2025. povećan broj predmeta u odnosu na 2024. godinu za 10,71 %, broj podignutih optužnica za 50 %, broj naredbi za sprovođenje istrage za 81,82 %, što predstavlja značajan porast u odnosu na prethodnu godinu.

U 2025. državni tužioci pohađali su obuke na temu borbe protiv trgovine ljudima u cilju unapređenja znanja i vještina za postupanje u ovoj vrsti predmeta. EU4FAST projekat u Crnoj Gori podržava i pomaže operativni tim za borbu protiv trgovine ljudima, nedozvoljenog prelaska držane granice i krijumčarenja ljudi u smim aktivnostima, kao i finansiranju održavanja kvartalnih sastanaka tima, koji su uvijek tematski, održavani u prisustvu predstavnika nevladinih organizacija i međunarodnih partnera, radne inspekcije i sličnih timova iz regiona. U okviru navedenog projekta organizovae su obuke studijske posjete i bilateralni sastanak sa predstavnicima Udarne grupe za borbu protiv trgovine ljudima i organizovanih ilegalnih migracija Bosne i Hercegovine radi jačanja regionalne saradnje u borbi protiv trgovine ljudima i krijumčarenja ljudi.

Krajem 2025, realizovane su i aktivnosti sa posebnim fokusom na žrtve krivičnih djela: Potpisan je Protokol o saradnji u oblasti otkrivanja i istraživanja trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i Ministarstvom rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, radi efikasnijeg prepoznavanja, procesuiranja i zaštite žrtava. Vrhovno državno tužilaštvo i Vrhovni sud, radi ujednačavanja prakse i jačanja prava žrtava, zajednički su usvojili Smjernice za ostvarivanje prava na naknadu štete žrtvama u krivičnim postupcima.[9]

Prema podacima sudstva, u periodu od 1. I 2025 do 31. XII 2025, nadležni sudovi su imali u radu ukupno 43 predmeta protiv 66 okrivljenih lica zbog krivičnog djela trgovine ljudima iz člana 444 KZCG.

Što se tiče riješenih predmeta, devet predmeta je riješeno, od čega su sudovi u sedam predmeta protiv sedam okrivljenih lica donijeli osuđujuće presude, dok su u dva predmeta protiv dva okrivljena lica donijeli oslobađajuće presude. Od navedenog broja, jedna presuda je stekla svojstvo pravosnažnosti tokom 2025. godine.

Seksualno uznemiravanje i eksploatacija djece

U periodu 1. I 2025 - 31. XII 2025. formirano je 44 predmeta protiv 48 lica. Protiv 11 lica podignuta je optužnica, protiv 17 lica optužni predlog, protiv 5 lica podnijet je predlog za izricanje krivične sankcije, protiv 11 lica prijava je odbačena, izviđaj je u toku u odnosu na 2 lica, 1 istraga je obustavljena, u odnosu na 1 lice predmet je ustupljen R.Poljskoj.

Sajber kriminal

9 Detalji o Smjernicama za ostvarivanje prava na naknadu štete žrtvama u krivičnim postupcima se nalazi u prilogu.

Prema podacima Uprave policije, u oblasti sajber kriminala, podnijeto je 14 (25) krivičnih prijava protiv 17 (22) fizičkih i 1 pravnog lica i otkriveno 21 (26) krivično djelo: 3 računarska prevara, 6 ugrožavanje sigurnosti, 5 iskorišćavanje djece za pornografiju, 2 izazivanje panike i nereda, 1 seksualno uznemiravanje, 2 neovlašćeno prikupljanje i korišćenje ličnih podataka i 2 neovlašćeno korišćenje tuđeg dizajna. Podnijete su i 2 prekršajne prijave protiv 2 lica, protiv roditelja maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

Crna gora je na poziv NCB Interpol Abu Dabi, Ujedinjeni Arapski Emirati u periodu od 20. XI do 07. XII 2025. učestvovala u Zajedničkoj operaciji usmjerenoj na borbu protiv online seksualnog zlostavljanja i eksploatacije djece OCSE 2.0, kao i u međunarodnoj aktivnosti „Mozaik 2025“, u periodu od 4. VI - 14. VI 2025.

Prema podacima Vrhovnog državnog tužilaštva u periodu 1. I 2025. - 31. XII 2025. prijavljeno je 7 lica, od kojih je protiv jednog lica prijava odbačena, u odnosu na 6 lica prijave su ostale neriješene na kraju 2025.

Falsifikovanje novca

U periodu 1. I 2025. - 31. XII 2025. za krivično djelo Faslifikovanje novca prijavljeno je 7 lica, od kojih je protiv 3 lica prijava odbačena (1 nije krivično djelo, 2 nema osnovane sumnje), protiv 1 lica podnijet je optužni predlog, protiv 1 lica neposredna optužnica, protiv 1 lica donijeta naredba za sprovođenje istrage, a u odnosu na 1 lice prijava je ostala neriješena na kraju 2025.

Vatreno oružje

Prema podacima Uprave policije, tokom 2025. zaplijenjen je 1351 (1125) komad oružja od čega 1054 (881) komada vatrenog oružja. Od ukupnog broja oduzetog vatrenog oružja, 208 (278) komada vatrenog oružja bilo je u ilegalnom posjedu građana. U akciji „Poštuj život vrati oružje“građani su predali ukupno 4174 komada oružja. Od kojih 4074 komada vatrenog oružja.

Tokom 2025. realizovana je akcija kodnog naziva “Lugansk”, kao rezultat snažne međuinstitucionalne saradnje, realizovana u saradnji sa službenicima Obavještajno – bezbjednosnog direktorata Ministarstva odbrane. Podnijete su 3 krivične prijave protiv 3 lica zbog otkrivenih krivičnih djela: učestvovanje u stranim oružanim formacijama čl 449b KZCG i nedozvoljeno držanje I nošenje oružja i eksplozivnih materija čl 403 KZCG.

Prema podacima sudstva, u periodu 1. I 2025. – 31. XII 2025. nadležni sudovi su imali u radu ukupno 10 predmeta formiranih zbog krivičnog djela stvaranje kriminalne organizacije iz čl. 401a KZ CG u sticaju sa krivičnim djelom neovlašćeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija iz čl. 403 KZ CG, kao i jedan predmet koji je formiran zbog samostalnog krivičnog djela nedozvoljeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija iz čl. 403 KZ CG.

Šverc cigareta

Prema podacima Uprave policije, Osnovnim državnim tužilaštvima je u oblasti suzbijanja nedozvoljene trgovine i krijumčarenja cigareta, kroz obavještajni projekat ’’Merlin’’ podnešeno 29 (17) krivičnih prijava protiv 30 (17) lica za 30 (17) kd nedozvoljena trgovina. Ukupno je zaplijenjeno 9 400 paklica cigareta i 1 024,5 kg rezanog duvana, čija vrijednost iznosi 101 093,4 eura.

Prema podacima sudstva, u periodu od 1. I 2025. – 31. XII 2025, nadležni sudovi su imali u radu ukupno 14 predmeta protiv 100 okrivljenih lica zbog krivičnog djela krijumčarenje iz čl. 265 KZ CG, čiji su predmet izvršenja cigarete, a koje djelo je učinjeno u sticaju sa krivičnim djelom stvaranje kriminalne organizacije iz čl. 401a KZ CG. Od ukupnog broja predmeta u radu, završen je jedan predmet u kojem je donijeta osuđujuća odluka protiv tri

okrivljena lica. U ovom predmetu donijeta je i drugostepena presuda kojom je prvostepena presuda ukinita i predmet vraćen na ponovno suđenje pred drugostepenim sudom.

Nedozvoljen prelaz državne granice i krijumčarenje ljudi (član 405 KZCG)

Prema podacima Specijalnog državnog tužilaštva, u izvještajnom periodu podignuta je jedna optužnica protiv 13 lica za krivična djela stvaranje kriminalne organizacije iz člana 401a i nezakonit prelazak državne granice i krijumčarenje ljudi iz člana 405 KZCG.

Prema podacima sudstva, u periodu od 1. I 2025. do 31. XII 2025., Viši sud u Podgorici je imao u radu jedan predmet formiran zbog krivičnog djela stvaranje kriminalne organizacije iz čl.401a KZ CG u sticaju sa krivičnim djelom nedozvoljen prelaz državne granice i krijumčarenje ljudi iz člana 405 KZCG, koji još uvijek nije riješen.

Krijumčarenje (član 265 KZCG)

U periodu 1. I - 31. XII 2025, Specijalno državno tužilaštvo je donijelo naredbe o sprovođenju istrage protiv ukupno 45 lica za krivična djela stvaranje kriminalne organizacije iz člana 401a i krijumčarenje iz člana 265 KZCG.Takođe, u istom periodu podignute su optužnice protiv ukupno 55 lica za krivična djela iz člana 401a i člana 265 KZCG.

Saradnja u oblasti droga

Donijet je Pravilnik o utvrđivanju Spiska droga, psihotropnih supstanci i bilja koje se može koristiti za proizvodnju droga („Sl. list CG" br. 155/25). Ovaj dokument je u potpunosti usklađen sa Odlukom Savjeta (EU) 2025/493 od 5. III 2025. koja je usvojena u ime Evropske unije na šezdeset osmom zasijedanju Komisije za opojne droge o uvrštavanju supstanci u Jedinstvenu konvenciju o opojnim drogama iz 1961. godine, izmijenjenu Protokolom iz 1972. godine, i Konvenciju o psihotropnim supstancama iz 1971. godine.

Ministarstvo zdravlja dostavilo je početkom marta Evropskoj komisiji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju zloupotrebe droga, na mišljenje. Ministarstvo zdravlja obrazovalo je Radnu grupu za izradu Izvještaja o realizaciji Akcionog plana za period 2024-2025. godine Strategije za droge za period 2024-2027. godine sa pratećim Akcionim planom za period 2026-2027. godine. Akcioni plan biće izrađen u skladu sa nacionalnim potrebama i politikama koje EU sprovodi u ovoj oblasti. Ministarstvo zdravlja je dostavilo Standardne tabele za oblast zdravlja i bezbjednosti za 2024. godinu Agenciji za droge Evropske unije. Ministarstvo zdravlja je, u saradnji sa drugim institucijama i organizacijama, u septembru 2025. godine dostavilo Upitnik za ažuriranje/izradu Mape puta ekspertu angažovanom od strane Agencije za droge Evropske unije - EUDA, sa ciljem izrade Mape puta za Crnu Goru u oblasti droga.

Nacionalni opservatorijum za droge u Ministarstvu zdravlja je operativan i kontinuirano sarađuje sa relevantnim akterima iz oblasti zdravlja, bezbjednosti i nevladinog sektora na nacionalnom nivou, kao i na međunarodnom nivou sa EUDA-om i ostalim relevantnim međunarodnim institucijama i organizacijama.

Kapaciteti za sprovođenje i izvršenje

Prema podacima Uprave policije, u toku 2025. otkriveno je 281 (296) krivično djelo u vezi sa opojnim drogama: 203 (226) krivična djela neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga, 11 krivičnih djela neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga u saizvršilaštvu i 67 (70) krivičnih djela omogućavanje uživanja opojnih droga.

Zbog osnovane sumnje da su počinili ova krivična djela nadležnom tužiocu podnešeno je 247(268) krivičnih prijava kojima je obuhvaćeno 308 (311) lica. U pogledu broja podnesenih krivičnih prijava bilježi se pad od 8% u odnosu na 2024.

U 1.441 (1.263) pojedinačnoj zaplijeni, u toku izvještajne godine, ukupno je pronađeno i oduzeto 410,97 kilograma opojne droge, 13.191 stabljika marihuane, 122 sjemenke marihuane, 11.064 komada sintetičkih droga i farmaceutskih proizvoda. Od ukupne zaplijenjene količine svih vrsta opojnih droga u Crnoj Gori u 2025.godini, više od 97% čini opojna droga marihuana.

Prema podacima Specijalnog državnog tužilaštva, u toku 2025. u 7 predmeta donijelo naredbe za sprovođenje istrage protiv ukupno 42 lica za krivična djela stvaranje kriminalne organizacije iz člana 401a i neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga člana 300 KZCG. U istom periodu podignute su i optužnice protiv ukupno 44 lica za krivična djela iz člana 401a i člana 300 KZCG.

Prema podacima sudstva, kada je u pitanju krijumčarenje droge na međunarodnom nivou, u periodu od 01.01.2025. godine do 31.12.2025. godine formirano je 22 predmeta protiv 178 lica. Od ukupnog broja predmeta u radu, riješena su četiri predmeta i to na sljedeći način: u tri predmeta protiv 14 lica donijete su osuđujuće presude, a u jednom predmetu protiv tri okrivljena lica donijete su oslobađajuće presude, koje tokom izvještajnog perioda nijesu postale pravosnažne.

Prema podacima sudstva, u istom periodu, sudovi su imali u radu ukupno 359 predmeta za krivična djela iz oblasti droga (član 300 KZ CG) protiv 337 lica. Od tog broja, tokom referentnog broja ukupno je primljeno 172 predmeta protiv 194 lica. Kada je u pitanju način rješavanja, njihov prikaz je sljedeći: u 93 predmeta donijete su pravosnažne osuđujuće presude, kao i 2 oslobađajuće. U 19 predmeta donijeto je 19 osuđujućih presuda za 20 lica na osnovu prethodno zaključenog sporazuma o priznanju krivice.

Ukupna količina oduzete droge iz ovih predmeta je: Viši sud u Bijelom Polju-konoplja 18,984,45 grama; kokain 5,413 grama-heroin 168,932 grama i-anfetamin 72,713 grama.

Viši sud u Podgorici 1.068.167,02 gr. marihuane; 147,871 gr. heriona; 2.081,699 gr. kokaina i raznih drugih opijata 840,562 gr. i 454 tablete.

Pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku utvrđen je na sjednici Vlade od 12. III 2026.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, sa odredbama koje se odnose na efikasnost postupka, kao i odgovorima na komentare Evropske komisije i odgovarajućim izmjenama i dopunama u cilju usklađivanja sa Direktivama 2012/13/EU i 2016/343/EU, proslijeđeni su Evropskoj komisiji 26. januara 2026. godine.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću dostavljen je Evropskoj komisiji 27. februara 2026. godine.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore je dostavljen Evropskoj komisiji 12. februara 2026. godine.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku – odgovori na komentare dobijene od strane Evropske komisije upućeni su 2. III 2026.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju upućen je na odlučivanje Skupštini Crne Gore 12. III 2026.

Predlog zakona o potvrđivanju Ljubljansko haške konvencije o međunarodnoj saradnji u istrazi i gonjenju krivičnog djela genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i drugih međunarodnih zločina, koji je utvrđen na Vladi 11. IX 2025.

Predlog zakona o potvrđivanju Drugog dodatnog protokola uz Konvenciju o računarskom kriminalu o unaprijeđenoj saradnji i otkrivanju elektronskih dokaza koji je utvrđen na Vladi 25. XII 2025.

Predlog zakona o potvrđivanju Trećeg i Četvrtog dodatnog protokola uz Evropsku konvenciju o ekstradiciji koji je utvrđen 4.9.2025. godine, a Skupština Crne Gore usvojila 17. X 2025.

Predlog zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima koji je Vlada utvrđen 16. X 2025, a Skupština Crne Gore usvojila 29. XII 2025.

EUROJUST

U periodu od 1. IX 2025 do 31. III 2026. formirano je 46 predmeta, u kojima je ostvarena saradnja posredstvom Eurojust-a.

Statistički pregled

U periodu 1. I 2025 - 31. XII 2025. u građanskoj materiji formirano je 769 predmeta međunarodne pravne pomoći (540 ulaznih i 229 izlaznih), dok je u krivičnoj materiji evidentirano 1356 predmeta (620 ulaznih i 736 izlaznih).

Zakonite i nezakonite migracije

Institucionalno uređenje i pravno usklađivanje

Skupština je 31. XII 2025. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima („Sl. list CG“, br. 3/26), čime je Direktiva 2004/38/EZ cjelovito i sistematski prenesena u nacionalno zakonodavstvo. Time je uspostavljen poseban, jasan i autonoman pravni režim slobode kretanja i boravka državljana Evropske unije i članova njihovih porodica, normativno razgraničen u odnosu na opšti režim koji se primjenjuje na državljane trećih zemalja.

Proces normativnog usklađivanja započet je ranijim izmjenama Zakona o strancima, kojima je uvedeno posebno Poglavlje IX i započeto normiranje prava državljana država članica Evropske unije na teritoriji Crne Gore. Odredbama člana 178 propisano je da su državljani država članica Evropske unije i članovi njihovih porodica, bez obzira na državljanstvo, izjednačeni sa državljanima Crne Gore u skladu sa Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije. Takođe, predviđeno je da se ove odredbe primjenjuju i na državljane Islanda, Knjaževine Lihtenštajn, Kraljevine Norveške i Švajcarske Konfederacije, te da će se primjenjivati od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Usvajanjem predmetnog zakona ostvaren je značajan i mjerljiv napredak u usklađivanju nacionalnog pravnog okvira sa pravnom tekovinom Evropske unije, ne samo u dijelu slobode kretanja, već i u drugim segmentima migracione politike. Izmjenama zakona dodatno je unaprijeđeno usklađivanje sa relevantnim direktivama Evropske unije, uključujući direktive koje se odnose na upućivanje radnika, spajanje porodice i status dugotrajno nastanjenih državljana trećih zemalja. Istovremeno, izvršeno je usklađivanje sa nacionalnim zakonodavstvom, posebno sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, čime su istopolne zajednice izjednačene u pravima u kontekstu boravka i spajanja porodice.

Poseban napredak ostvaren je u unapređenju normativnog okvira koji se odnosi na lica bez državljanstva, kroz dodatnu razradu postupka za utvrđivanje statusa apatrida, u skladu sa preporukama Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) i TAIEX misije Evropske komisije. Na ovaj način otklonjeni su uočeni procesni nedostaci i jasnije su definisana prava i obaveze lica u postupku, kao i prava lica kojima je status lica bez državljanstva priznat.

U oblasti međunarodne saradnje započeti su procesi usmjereni na unapređenje bilateralne saradnje u oblasti readmisije, uključujući aktivnosti u odnosu na Rumuniju, Jermeniju i Pakistan.

Napredak je ostvaren i u oblasti digitalizacije kroz nastavak aktivnosti na uspostavljanju sistema za identifikaciju i registraciju migranata u skladu sa EURODAC standardima, pri čemu su aktivnosti u fazi daljeg razvoja i prilagođavanja nacionalnog sistema zahtjevima EU.

Kapaciteti za sprovođenje i izvršenje

U periodu 1. I – 31. XII 2025, Crna Gora je postupala po ukupno 173 zamolnice za readmisiju, koje su se odnosile na 288 lica, uključujući zahtjeve iz država Evropske unije i regiona, kao i zamolnice koje su susjedne države upućivale Crnoj Gori.

U redovnom postupku readmisije primljeno je ukupno 154 zamolnice koje su se odnosile na 255 lica, od čega je pozitivno riješeno 88 zamolnica, odnosno potvrđeno prihvatanje ukupno 169 lica, dok je negativno riješena 61 zamolnica, odnosno odbijeno prihvatanje 81 lica.

Prema zemljama iz susjedstva upućeno je ukupno devet zamolnica za devet lica, od čega je za sedam lica pozitivno odgovoreno, dok je za dva lica odgovoreno negativno. Istovremeno, iz zemalja iz susjedstva zaprimljeno je ukupno 10 zamolnica za 24 lica, od čega je za 17 lica odgovoreno pozitivno, a za sedam negativno.

Tokom 2025. izvršen je prihvat 72 povratnika i za njih su izrađeni planovi reintegracije, koji su proslijeđeni koordinatorima lokalnih timova na dalje postupanje i praćenje. Povratnici su vraćeni iz Njemačke (59), Bosne i Hercegovine (4), Belgije (3), Švajcarske (3), Francuske (2) i Španije (1).

Azil

Institucionalno uređenje i pravno usklađivanje

Nakon potpisivanja Mape puta o saradnji između Crne Gore i Evropske agencije za azil (EUAA), kojom je definisan okvir saradnje za trogodišnji period, aktivnosti predviđene ovim dokumentom se sprovode u kontinuitetu i u skladu sa planiranom dinamikom. Njihova implementacija značajno doprinosi daljem jačanju kapaciteta sistema azila u Crnoj Gori, kao i njegovom dodatnom usklađivanju sa standardima Zajedničkog evropskog sistema azila (CEAS) i relevantnom evropskom praksom.

Na liniji realizacije aktivnosti iz Mape puta, posebno se izdvaja intenzivirana saradnja sa ekspertima EUAA u dijelu unapređenja kvaliteta odlučivanja u postupcima međunarodne zaštite. U tom kontekstu, izrađeni su pravni vodiči po osnovima progona u skladu sa Konvencijom o statusu izbjeglica, i to za politički progon i progon po osnovu pripadnosti određenoj društvenoj grupi, dok je u toku finalizacija vodiča za preostala tri konvencijska osnova. Ovi dokumenti predstavljaju rezultat bliske i kontinuirane saradnje između EUAA i nacionalnih službenika Direkcije za azil, te služe kao važan alat za obezbjeđivanje dosljedne, ujednačene i na standardima zasnovane prakse odlučivanja. Njihov sadržaj je u potpunosti usklađen sa važećim nacionalnim zakonodavstvom, čime se dodatno osigurava njihova primjenjivost u crnogorskom pravnom okviru.

Paralelno sa tim aktivnostima, a u cilju daljeg unapređenja efikasnosti i transparentnosti postupka azila, izvršeno je i ažuriranje Standardnih operativnih procedura (SOP) za postupak po zahtjevu za međunarodnu zaštitu. Ove aktivnosti zajedno predstavljaju konkretan iskorak u pravcu daljeg usklađivanja sa standardima CEAS-a, kao i jačanja kvaliteta i ujednačenosti odlučivanja u oblasti međunarodne zaštite.

U kontinuitetu se obučava kompletan kadar Direkcije za azil Ministarstva unutrašnjih poslova kroz učešće na trening modulima organizovanim od strane EUAA (online i face-to-face), kao i od strane UNHCR-a i IOM-a, što u konačnom daje značajne rezultate koji se ogledaju kroz sljedeće statističke podatke. Tokom 2025. Direkcija za azil je zaprimila ukupno 146 zahtjeva za međunarodnu zaštitu. U istom periodu održano je 85 saslušanja, dok su donijete odluke koje uključuju 73 meritorne odluke, od čega su 62 rješenja o odbijanju zahtjeva za međunarodnu zaštitu i 11 odobrenih međunarodnih zaštita, od čega 5 azila i 6 supsidijarnih zaštita, što čini približno 15% odobrenih međunarodnih zaštita u odnosu na ukupan broj meritornih odluka. Takođe, donijeto je i 56 odluka o obustavi postupka.

Kada je riječ o sudskoj zaštiti, podneseno je 20 tužbi Upravnom sudu Crne Gore, od čega su samo 2 tužbe usvojene, što dodatno ukazuje na stabilnost i zakonitost prvostepenih odluka. Direkcija za azil je tokom 2025. godine nastavila trend donošenja kvalitetnih i zakonitih odluka, što potvrđuje i ovakav ishod sudske zaštite, kao i pažljivo i individualizovano razmatranje svakog zahtjeva. Posmatrano prema zemlji porijekla, najveći broj stranaca koji traže međunarodnu zaštitu dolazio je iz Ruske Federacije, Turske i Kazakhstana, što ukazuje na dominantne migracione tokove u posmatranom periodu.

Kada su u pitanju jačanje kadrovskih kapaciteta, u Odsjeku za prikupljanje informacija o zemljama porijekla (COI) zaposlena je nova službenica sa relevantnim iskustvom u oblasti međunarodne zaštite, čime je dodatno ojačan segment analitičke podrške u postupcima azila.

Takođe, donijet je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova, kojim su u okviru Direkcije za azil, odnosno Odsjeka za postupak po zahtjevima za međunarodnu zaštitu, sistematizovana i dodatna radna mjesta. Konkretno, predviđene su pozicije za primjenu Dablinske regulative (Dublin AMR role) i za upravljanje podacima (Data Management role), za koje su, u saradnji sa Agencijom Evropske unije za azil (EUAA), definisani opisi poslova i potrebne kvalifikacije. Ove pozicije obuhvataju, između ostalog, vođenje dablinskih postupaka, saradnju sa EUAA, praćenje sudske prakse i zakonodavnih novina, kao i unapređenje evidencija i statističkog praćenja u oblasti međunarodne zaštite.

Navedene aktivnosti predstavljaju direktan odgovor na preporuke iz Izvještaja Evropske komisije koje se odnose na jačanje administrativnih kapaciteta u oblasti azila, te, zajedno sa novim zapošljavanjem u COI segmentu, ukazuju na mjerljiv napredak u odnosu na prethodni izvještajni period. Time se postepeno stvaraju pretpostavke za dalje sistemsko i održivo jačanje Direkcije za azil kroz angažovanje kvalifikovanog i specijalizovanog kadra.

Formirana je međuresorska radna grupa za izradu Plana reagovanja na situacije masovnog priliva migranata, koja u kontinuitetu sprovodi aktivnosti uz ekspertsku, tehničku i savjetodavnu podršku EUAA i Frontexa, u skladu sa njihovom metodologijom i najboljim praksama država članica EU. U toku je izrada Plana, uz organizaciju tematskih radionica i koordinisan rad svih relevantnih aktera, dok su u narednom periodu planirani njegovo finalizovanje i testiranje kroz simulacione vježbe, sa ciljem daljeg jačanja operativnih i koordinacionih kapaciteta sistema.

U izvještajnom periodu, izrađen je predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca kojim će se optimitzovati pojedina prava stranaca koji traže međunarodnu zaštitu, azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom i stranaca pod privremenom zaštitom.

Predložene izmjene skraćuju rok za ostvarivanje prava na rad stranca koji traži međunarodnu zaštitu sa 9 na 3 mjeseca, izmjenama i dopunama Zakona predviđeno je i funkcionalnije rješavanje prava na smještaj azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom kroz odobravanje novčanih sredstava na mjesečnom nivou za ovu namjenu. Nadalje, izmjenama i dopunama bliže je određeno pravo na primjeren smještaj, neophodnu pomoć i osnovna sredstva za život stranaca pod privremenom zaštitom pojačana je obaveza roditelja da upišu djecu pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori u osnovnu školu, kako bi se djeca pod privremenom zaštitom što bolje integrisala u obrazovni sistem i na adekvatan način socijalizovala, izmjenama je predviđeno i potencijalno rješenje boravka stranaca kojima je istekla privremena zaštita nakon što se iscrpe zakonske mogućnosti produžavanja privremene zaštite, shodno zakonu kojim se uređuje boravak stranaca, a u skladu sa odlukama Savjeta (Vijeća) Evropske unije, pošto je Crna Gora i do sada slijedila odluke Savjeta Evropske unije.

Tokom izvještajnog perioda donesen je Pravilnik o načinu upisa u evidenciju Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore stranca koji traži međunarodnu zaštitu i stranca pod privremenom zaštitom („Sl. list CG“ broj 162/25), kojim su ove kategorije stranaca prepoznate u integralnom elektronskom sistemu Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore i nesmetano ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite. U izvještajnom periodu donesena je i Odluka o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine („Sl. list CG“ broj 27/26), kojom se privremena zaštita produžava licima iz Ukrajine do 4. III 2027, u skladu sa odlukom Savjeta EU i po kojoj je u periodu od početka primjene 4. III 2026. do 31. III 2026, podnešeno 5.237 zahtjeva za produženje privremene zaštite i svi su odobreni, dok je broj prvi put podnesenih zahtjeva u periodu od 01.09. do 31.12.2025. godine - 997, a od 1. I do 31. III 2026. - 541.

Izrađen je Predlog Odluke o obrazovanju Koordinacionog tijela za vršenje nadzora nad sprovođenjme Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine, kako bi se nad Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine omogućio kontinuiran nadzor i Predlog Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz kojom će se omogućiti produženje privremene zaštite licima iz Ukrajine do 4. III 2027.

Kapaciteti za sprovođenje i izvršenje

U periodu 1. I – 31. XII 2025. na prihvat je primljeno ukupno 2029 stranaca koji traže međunarodnu zaštitu u prihvatnim kapacitetima u Spužu i na Božaju.

Vlada je na sjednici 23. II 2026. godine usvojila Informaciju kojom se Ministarstvo unutrašnjih poslova zadužuje da, u cjelosti, projekat izgradnje prihvatnog centra u Spužu, sa neophodnom dokumentacijom, ustupi na realizaciju Ministarstvu javnih radova sa zaduženjem da projekat realizuje iz sredstava kapitalnog budžeta. Vrijednost predmetne realizacije je cca 700 000,00 eura bez uračunatog PDV-a.

Za projekat izgradnje prihvatnog centra na Božaju, stručne službe Ministarstva unutrašnjih poslova su u prethodnom periodu završile sve tehničke korake u ovom investicionom projektu. Pribavljeni su urbanističko tehnički uslovi, urađena je tehnička dokumentacija na nivou glavnog projekta, izvršena revizija, te u konačnom pribavljena i građevinska dozvola. Ova investicija je planirana Planom Javnih nabavki Ministarstva unutrašnjih poslova za 2026. U cilju realizacije ovog projekta vrijednosti 1.311 944,42 eura sa PDV-om, planirane su aktivnosti da se isti, sa neophodnom dokumentacijom, ustupi Ministarstvu javnih radova na dalju realizaciju.

Vizna politika

U ovom trenutku vizna politika Crne Gore nije u potpunosti usklađena s EU, odnosno razliku u listama čini sedam zemalja čiji državljani u Crnoj Gori mogu boraviti bez vize tokom cijele godine. Riječ je o državljanima Bahreina, Bjelorusije, Katara, Kine, Rusije, Saudijske Arabije i Turske, koji u Crnoj Gori mogu boraviti do 30 dana, bez vize. Vlada aktivno radi na postupnom usklađivanju sa viznom politikom EU. U X 2025. Uredbom o izmjeni Uredbe o

viznom režimu, iz člana 1 brisan je Kuvajt, čime je napravljen iskorak ka daljoj harmonizaciji sa viznom politikom EU, a lista zemalja koje čine razliku u listama sa EU smanjena za jednu zemlju („Sl. list CG", broj 119/25). Takođe, na istoj sjednici Vlade usvojene su Odluke o izmjeni odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Egipta, Jermenije i Kazahstana, čime je skraćeno važenje privremenog bezviznog režima do 29. X 2025. dok je privremeni bezvizni režim za državljane Kazahstana i rezidente UAE istekao 1. XI 2025. Ove izmjene takođe objavljene su u „Sl. list CG" broj 119/25.

Crna Gora predano radi na potpunoj harmonizaciji sa viznom politikom EU i prilagođavanju šengenskim pravilima kroz više inicijativa, i to prije svega kroz izmjena legislative odnosno kroz izmjene i dopune Zakona o strancima koji je usvojen 31. XII 2025, a kroz koji se obezbjeđuje usklađivanje sa EU standradima u postupku izdavanja viza. Takođe, angažovan je eksterni partner, renomirane kompanije VFS Global, koja prikuplja dokumentaciju za izdavanje vize u zemljama gdje Crna Gore nema konzularnu pokrivenost. Na taj način, ukidanje vizne liberalizacije u kasnijoj fazi integracije u EU za određene zemlje ne bi negativno uticalo na crnogorsku privredu. Povezivanjem sa VFS Global, kao i umrežavanjem VIS-a i aplikacije „Granica" ostvaren je i određen stepen interoperabilnosti, čime je omogućeno da pripadnici granične policije, na svim graničnim prelazima u Crnoj Gori, imaju mogućnost provjere vjerodostojnosti vize.

Vlada je 19. III 2026. usvojila Informaciju o uspostavljanju novog Viznog informacionog sistema i zadužila sve relevante organe, da u okviru svojih nadležnosti, sprovedu neophodne aktivnosti neophodne za uspostavljanje stabilnog, modernizovanog, interoperabilnog VIS-a, koji će podrazumijevati prikupljanje biometrijskih podatak i biti u potpunosti usklađen sa svim standarima EU i kompatibilan sa svim EU LISA sistema.

Ministarstvo vanjskih poslova aktivno radi na uspostavljanju potpuno novog Viznog informacionog sistema čime će se omogućiti povećanje efikasnosti pri izdavanju viza, ali i uvesti servisi e-viza i online apliciranja. U saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM), a uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori (DEU) izvršilo odabir eksperta koji će pružiti stručnu podršku u pripremi tehničke dokumentacije za realizaciju projekta i definisanje projektnog zadatka.

U toku je finalizacija procedura od strane IOM-a radi zaključivanja ugovora sa izabranim eskpertom. Planirano je da ekspert u roku od tri mjeseca izradi potrebnu tehničku dokumentaciju, koja će predstavljati osnov za pokretanje postupka raspisivanja međunarodnog tendera za kompaniju ili konzorcijum koji će razviti softversko rješenje.

Šengen i vanjske granice

Institucionalno uređenje i pravno usklađivanje

Vlada je 26. II 2026. imenovala Nacionalnog Šengen koordinatora, u skladu sa Neformalnim smjernicama o upravljanju šengenskim prostorom za države kandidate za članstvo u EU, u cilju podrške izradi Šengen akcionih planova, kao i Izvještajem Evropske komisije o napretku za 2025.

Vlada je 26. III 2026. usvojila je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom 2025-2028. Zaduženi su Ministarstvo unutrašnjih poslova i Međuresorska komisija za praćenje sprovođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom, određivanje graničnih prelaza i utvrđivanje režima pograničnog saobraćaja sa susjednim državama da, u saradnji sa Ministarstvom pravde, Ministarstvom odbrane, Ministarstvom vanjskih poslova, Ministarstvom saobraćaja, Ministarstvom pomorstva, Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvom zdravlja, Upravom policije, Upravom carina, Upravom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Upravom za nekretnine, Upravom pomorske sigurnosti, Lučkom upravom, Agencijom za civilno vazduhoplovstvo, Javnom ustanovom Viša stručna škola Policijska

akademija i Komisijom za obavljanje poslova razgraničenja i utvrđivanje državne granice i pripremu za zaključivanje međunarodnih ugovora o državnoj granici, realizuju mjere utvrđene Akcionim planom za period 2026. godina, u cilju ostvarivanja dinamike sprovođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom 2025-2028 i sveobuhvatnih priprema za upravljanje vanjskim granicama EU i usklađivanjem sa zahtjevima Šengena.

Zajednička tehnička radna grupa, sačinjena od predstavnika katastarskih službi Crne Gore i Republike Albanije organizovala je popravku graničnih piramida B23 i B28, uz izvršen obilazak, mjerenje koordinata i sačinjavanje zajedničkog Zapisnika o obnavljanju ovih piramida. Ove dvije piramide su obnovljene na istom mjestu gdje su postojale prethodne, koje su porušene. Kada vremenski uslovi dozvole, očekuje se da bude organizovano obnavljanje i graničnih piramida B17 i B18 tokom 2026.godine.

Saglasno Zaključku Vlade od 27.marta 2025.godine, Vlada je 12. III 2026. donijela Odluku o obrazovanju Komisije za obavljanje poslova razgraničenja i utvrđivanja državne granice i za pripremu za zaključivanje međunarodnih ugovora o državnoj granici. Zadaci Komisije su da: obavlja poslove razgraničenja i utvrđivanja državne granice, zajedno sa nadležnim organima susjednih država; priprema predloge međunarodnih ugovora i drugih akata o državnoj granici sa nadležnim organima susjednih država; sprovodi zaključene međunarodne ugovore o državnoj granici sa susjednim državama; obavlja poslove sprovođenja Sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o obnavljanju, popravci i održavanju piramida, međupiramida i drugih graničnih oznaka duž crnogorsko – albanske državne granice; priprema i čuva dokumentaciju o državnoj granici; utvrđuje plan i program rada Komisije.

Nastavljen je razvoj Koordinacionog centra – Podgorica, na privremenoj lokaciji u Zagoriču, kroz brojne međunarodne aktivnosti. Integracijom u postojeći sistem i otpočinjanjem uspostavljanja nacionalne situacione slike o stanju na državnoj granici znatno je unaprijeđeno postojeće stanje i kapaciteti za detekciju, klasifikaciju i identifikaciju, događaja i pojava od značaja za graničnu bezbjednost, i reakciju u realnom vremenu. Očekuje se da novi objekat - zgrada Koordinacionog centra, čiju izgradnju finansira Kancelarija za migracije (IOM), bude otvorena do 22. VIII 2026.

Predstavnici Sektora granične policije su, zajedno sa predstavnicima IOM-a i Delegacije EU u Podgorici, izvršili su obilazak lokacija predviđenih projektnim zadatkom za postavljanje senzora, pri čemu su im detaljno predstavljeni ciljevi i očekivani rezultati projekta. Tender ja zaključen po planu i u toku je izbor najboljeg ponuđača.

Realizovana je nabavka patrolnog plovila za nadzor Skadarskog jezera, kroz podršku SR Njemačke. Nadzor državne granice na kopnu i vodi sprovodi se kroz realizaciju redovnih i vanrednih zadataka u skladu sa pozitivnim propisima i planom aktivnosti, realizacijom aktivnosti preuzetih iz Konvencije o policijskoj saradnji zemalja Jugoistočne Evrope i angažovanjem na aktuelnim projektima.

Izradom projektne dokumentacije za Elaborat mapiranja elektronskog nadzora Bilećkog jezera stvaraju se preduslovi za kontrolu navedenog područja sistemom kamera. Podnijet je Zahtjev za pokretanje postupka nabavke izrade projektne dokumentacije za Elaborat mapiranja elektronskog nadzora, Bilećkog jezera od 23. 06. 2025., a tender je objavljen 17. XI 2025. Otvaranje ponuda realizovano je 03. 12. 2025. godine i u toku je zaključivanje ugovora. Dana 5. I 2026. zaključen je Ugovor sa „KV- Technlogies“ doo iz Podgorice, za Izradu projektne dokumentacije za Elaborat mapiranja elektronskog nadzora rijeke Bojane do ušća u Jadransko more.

Kapaciteti za sprovođenje i izvršenje

U odnosu na prethodni izvještajni period došlo do unapređenja sistema elektronskog nadzora državne granice, pri čemu je važno istaći da je izabran izvođača radova za uspostavljanje sistema elektronskog nadzora na

Skadarskom jezeru, dok je sistem video nadzora graničnih prelaza dostupan na 14 graničnih prelaza, kroz mogućnost direktnog prenosa, reprodukcije i playback-a.

Urađen je projektni zadatak za izradu elaborata o mapiranju potreba za elektronski nadzor državne granice na rijeci Bojani i na Bilećkom jezeru. Izabran je izvođač radova.

Tokom izvještajnog perioda organizovana je veoma korisna i značajna studijska posjeta Nacionalnom koordinatorskom centru Češke Republike u Pragu, gdje je održan sastanak članova Regionalne radne grupe "EUROSUR Koordinacioni centri".

Saradnja s Evropskom agencijom za graničnu i obalsku stražu (FRONTEX)

Sektor granične policije intenzivirao je saradnju nakon potpisivanja novog Sporazuma. Izvršene su izmjene operativnog plana saradnje sa FRONTEX-om u dijelu angažovanja njihovih službenika na određenim graničnim prelazima na istočnoj granici Crne Gore, kao i u mješovitim patrolama sa crnogorskim službenicima u vršenju nadzora državne granice (područja između graničnih prelaza).

Shodno prethodno pomenutom Sporazumu, Sektor granične policije je i u 2024, 2025. i u 2026 nastavio i intenzivirao saradnju sa FRONTEX-om kroz zajedničku operaciju "JO Montenegro".

Zajednička operacija za 2026. otpočela je 21. I 2026. Kao i u prethodnim zajedničkim operacijama, operativne aktivnosti nastavljane su na graničnim prelazima i područjima stanica granične policije za vršenje nadzora državne granice na kojima postoji operativna potreba. Takođe, sastavni dio operacije su i aerodromski i granični prelazi na moru uz kontinuirani elektronski nadzor mora letjelicama sa osmatračkim senzorima iz vazduha.

Trenutno operativnu zonu u okviru zajedničke operacije aktivno čini: osam kopnenih graničnih prelaza, dva vazdušna (aerodromska) i dva lučka granična prelaza, kao i četiri oblasti na kojima se vrši nadzor državne granice. Pored navedenog, u Prihvatnom centru za strance na Božaju sprovode se zajedničke aktivnosti registracije migranata (screening i debrifieng).

U ovom trenutku, u Crnoj Gori ukupno je angažovano 85 službenika Frontex-a i tri prevodioca angažovana za potrebe registracije migranata.

Takođe je završen rad na Memoranduma o saradnji između Frontex-a i MUP-a koji uređuje žalbeni mehanizam na ponašanje službenika FRONTEX-a s jedne i službenika SGP-a s druge strane, a koji su uključeni u zajedničku operaciju. Dana 25. XI 2025. u Varšavi je održan sastanak na visokom nivou između EU partnera u procesu pristupanja koji organizuju zajedničke operacije i Upravnog odbora FRONTEX-a na kojem je istog dana upriličena ceremonija potpisivanja Memoranduma o razumijevanju (MoU) između Frontex-a i Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore u sjedištu Frontex-a u Varšavi, gdje su izvršni direktor Frontex-a i ministar unutrašnjih poslova Crne Gore potpisali Memorandum.

Crna Gora će za period 2026-2027 biti ko-lider u okviru Epact-ove Task Force Western Balkan, u kojoj je lider Austrija. Nakon donošenja odluke, biće pripremljen plan aktivnosti za 2026/2027. godine.

Mješoviti operativni tim policije za razbijanje mreža krijumčara migranata su imali realizacije u tri predmeta i to: Predmet kodnog imena "Pasoši" – podnijeto je četiri krivične prijave protiv 4 lica zbog osnovane sumnje da su počinili k.d. iz čl. 405 KZ st.2 - Nedozvoljeni prelazak državne granice i krijumčarenje ljudi. Ističemo da je jedno od ovih lica policijski službenik Sektora granične policije; Predmet kodnog imena „Tunis" – podnijeta jedna krivična prijava protiv jednog lica zbog osnovane sumnje da je počinio k.d. iz čl. 405 KZ st.2 - Nedozvoljeni prelazak državne granice i krijumčarenje ljudi; Predmet kodnog imena „Pruga" – u 5 odvojenih slučajeva

podnijeto je šest krivičnih prijava protiv osam lica zbog osnovane sumnje da su počinili k.d. iz čl. 405 KZ st.2 - Nedozvoljeni prelazak državne granice i krijumčarenje ljudi.

Od navedenog posebno treba istaći slučaj otmice u kojem je podnijeta krivična prijava protiv 3 lica za KD Otmica iz člana 164 st 4. Tokom rada na ovom predmetu identifikovana je pakistanska OKG kodnog imena "BTK313"- black tiger kings koja se bavi otmicama migranata duž tkzv. "Balkanske rute", o čemu su informisani partneri putem Europola, kao i članove OTF Zebra.

Formirani Tima za borbu protiv krijumčarenja migranata na nivou Uprave policije tokom 2025. ostvario je sljedeći rezultat napravljen je dinamički plan rada za 2025. godinu, sa jasno definisanim ciljevima i zadacima tima, koji je i usvojen; otvoren je Siena predmet Tima broj 2479603, kroz koji se vršila razmjena informacija sa međunarodnim partnerima u periodu, te od 1. I 2025. do 1. I .2026. razmijenjeno ukupno 103 poruke; prijem u OTF Zebra i podgrupu Avganistanske OKG; prijem u analitički projekat „AP migrant smuggling"; obezbijeđena prostorija u okviru Sektora granične policije za rad ovog Tima; obezbijeđen član tima iz redova ODT Podgorica.

Tokom 2025. podnijeto je 227 krivičnih prijava protiv 262 poznatih izvršilaca i 2 NN izvršioca, zbog počinjenih 245 krivična djela, od čega 206 samostalno i 21 od strane drugih organizacionih jedinica Uprave policije.

Borba protiv terorizma

Skupština je u martu 2026. godine usvojila izmjene i dopune Zakona o određivanju i zaštiti kritične infrastrukture („Sl. list CG", broj 33/26), čime je izvršeno djelimično usklađivanje sa Direktivom (EU) 2022/2557 (CER direktiva) i stvoreni su uslovi za veću dostupnost podataka i efikasnije sprovođenje postupka identifikacije kritične infrastrukture.

Dana 17. III 2026. ministar unutrašnjih poslova donio je rješenje o formiranju radne grupe za izradu Predloga zakona o otpornosti kritične infrastrukture, koji će biti u potpunosti usklađen sa CER direktivom. Donošenje ovog zakona planirano je u IV kvartalu 2026. godine.

U toku je izrada nove Uredbe o sektorskim kriterijumima za određivanje kritične infrastrukture, kojom će se definisati kriterijumi za ukupno 11 sektora, u skladu sa CER direktivom.

Kao posebna aktivnost, donošenje odluke Vlade o određivanju kritičnih subjekata planirano je tokom 2026, najkasnije u IV kvartalu.

Na strateškom nivou, izrađen je nacrt Strategije prevencije i suzbijanja terorizma, radikalizacije i nasilnog ekstremizma za period 2025 – 2030, sa dvogodišnjim akcionim planom, koji se usaglašava s Evropskom komisijom.

U odnosu na Zajednički akcioni plan za borbu protiv terorizma EU – ZB, koji je potpisan na minsistarskom novou u oktobru 2025. godine., članovi NOT-a su nazahtjev Evropske komisije izradili Nacionalnu mapu puta, koja je trenutno u fazi usaglašavanja sa EK.

Jedna od ključnih preporuka Evropska komisija odnosi se na jačanje uloge i kapaciteta lokalnih zajednica u oblasti prevencije radikalizacije i nasilnog ekstremizma. Upravo polazeći od te preporuke, Nacionalni operativni tim (NOT) je tokom prethodne godine inicirao formiranje lokalnih timova u pet opština: Bijelo Polje, Bar, Ulcinj, Plav i Podgorica.

U cilju dodatnog jačanja kapaciteta, u navedenim opštinama uspostavljene su i kontakt-tačke u okviru jedinica lokalne samouprave. Planirano je da se tokom ove godine uspostave još četiri kontakt-tačke, čime će se mreža saradnje dodatno proširiti.

Takođe, predviđene su obuke za rano prepoznavanje znakova radikalizacije i nasilnog ekstremizma, kako bi lokalni službenici bili osposobljeni da pravovremeno identifikuju potencijalne prijetnje i koordinisano reaguju sa nadležnim institucijama.

Plan je da se tokom ove godine uključi još opština u ovaj mehanizam saradnje, a da se u naredne dvije godine u svim opštinama formiraju lokalni timovi koji će kontinuirano sarađivati sa NOT-om, sa ciljem prevencije radikalizacije i ekstremizma, kao i ranog prepoznavanja ovih pojava.

Kapaciteti za sprovođenje i izvršenje

Prema podacima sudstva u periodu 1. I - 31. XII 2025. pred nadležnim sudom se nalazio u radu jedan predmet zbog krivičnog djela terorizma i to protiv 13 okirvljenih lica.

Apelacioni sud Crne Gore je dana 30. XII 2025. donio presudu kojom je odbio kao neosnovanu žalbu Specijalnog državnog tužilaštva i potvrdio presudu Višeg suda u Podgorici – Specijalnog odjeljenja Ks. br. 6/21 od 09.07.2024.godine, kojom je 13 lica oslobođeno od optužbe da su izvršili krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije i krivično djelo terorizam u pokušaju.

Apelacioni sud je, a nasuprot navodima žalbe SDT-a, utvrdio da je prvostepeni sud u zakonito sprovedenom postupku izveo sve dokaze koji su od uticaja na razjašnjenje predmetne krivično pravne stvari, pa je na osnovu ocjene svakog dokaza pojedinačno, dovodeći ih u međusobnu vezu i u vezi sa navodima odbrana optuženih, na osnovu pravilno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja, izveo pravilan zaključak da u postupku nije dokazano da su optuženi izvršili krivična djela stavljena im na teret.

POGLAVLJE 5 – JAVNE NABAVKE

Crna Gora je, nakon privremenog zatvaranja Pregovaračkog poglavlja 5 – javne nabavke u junu 2025. godine, nastavila da ispunjava preuzete obaveze i preporuke iz Izvještaja o napretku Evropske komisije, posebno u dijelu borbe protiv nepravilnosti i potencijalne korupcije u javnim nabavkama i poštovanju načela transparentnosti i integriteta.

Institucionalno uređenje i pravno usklađivanje

U skladu sa preuzetim obavezama, Ministarstvo finansija je krajem 2025. i početkom 2026. godine pripremilo Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama koji je prošao javnu raspravu u trajanju od 26 dana i dobio komentare i sugestije od strane Evropske komisije. Nakon utvrđivanja Predloga Zakona, u skladu na nacionalnom zakonodavnom procedurom, očekuje se da će biti usvojen do maja 2026. godine, dok će podzakonski akti koji će pratiti usvajanje Zakona o javnim nabavkama biti usvojeni do juna 2026. godine, a to su: Pravilnik o evidenciji o kršenju pravila o sprečavanju korupcije; Pravilnik o evidenciji i metodologiji za analizu rizika u vršenju kontrole u postupcima javnih nabavki; i Etički kodeks u javnim nabavkama (usvojen u januaru 2025. godine, sada će biti usvojen kao podzakonski akt).

U nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama (ZJN) postoje jasne odredbe koje imaju za cilj jačanje antikorupcijske politike u javnim nabavkama, na način da sadrže jasnu definiciju korupcije u javnim nabavkama, radnji koje mogu sadržavati koruptivne elemente, mjera koje su naručioci dužni preduzeti, kao i

obavezu obavještavanja nadležnih organa u slučajevima sumnje na koruptivne radnje. Navedene odredbe predstavljaju vezu između ZJN i relevantnog zakonodavstva koje reguliše korupciju.

Ciljevi donošenja ovog Zakona mogu se sažeti na sljedeći način:

- Jačanje okvira za borbu protiv korupcije u oblasti javnih nabavki;
- Jačanje mehanizama kontrole, prevencije i sankcionisanja nepravilnosti u postupcima javnih nabavki;
- Jačanje direktne prekršajne odgovornosti obveznika primjene Zakona pred Sudom za prekršaje;
- Jačanje uloge Budžetske inspekcije u provjeri izvršenja ugovora o javnim nabavkama;
- Uvođenje mehanizma "red flags" („crvene zastavice") u elektronski sistem javnih nabavki radi otkrivanja potencijalnih nepravilnosti u postupcima javnih nabavki.

Pored navedenog, usvajanje ovog Zakona doprinijeće nastavku usklađivanja crnogorskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u oblasti javnih nabavki i obezbjeđivanju efikasnosti i povećanju transparentnosti u sprovođenju postupaka javnih nabavki kako na strani naručioca, tako i na strani ponuđača.

Predložene izmjene Zakona o javnim nabavkama su u skladu sa ciljevima i mjerama nove Strategije za unapređenje politike javnih nabavki i JPP u Crnoj Gori za period 2026-2030. godine, te Akcionog plana za implementaciju pomenutog strateškog dokumenta za period 2026-2027. godine, kao i Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije za period 2024-2028. godine. Takođe, Ministarstvo će kontinuirano pružati uputstva, smjernice i tehnička mišljenja za bolju primjenu okvira za borbu protiv korupcije. Pored navedenog, redovno će se organizovati obuke na ovu temu za sve učesnike u postupcima javnih nabavki, kao i za druga zainteresovana lica.

Vlada je 25. XII 2025. usvojila novu Strategiju za unapređenje politike javnih nabavki i javno-privatnog partnerstva za period 2026-2030, zajedno sa Završnim izvještajem o implementaciji Strategije za unapređenje politike javnih nabavki i javno-privatnog partnerstva za period 2021-2025. Nova Strategija je definisala 5 operativnih ciljeva, usmjerenih na sljedeće: povećanje efikasnosti i konkurentnosti u javnim nabavkama; dalja digitalizacija javnih nabavki; jačanje operativnih kapaciteta i institucionalne koordinacije; podsticanje primjene strateških javnih nabavki; te osiguranje regularnosti i integriteta i sprječavanje korupcije u sistemu javnih nabavki.

Akcioni plan za sprovođenje Strategije za period 2026-2027 sadrži indikatore učinka i aktivnosti za svaki od operativnih ciljeva, pri čemu ključne aktivnosti planirane za 2026. godinu uključuju: usvajanje izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama (jačanje okvira za borbu protiv korupcije); dalja unapređenja sistema elektronskih nabavki (uvođenje mehanizma „crvenih zastavica", unapređenje interoperabilnosti sistema); intenziviranje edukativnih aktivnosti sa posebnim fokusom na specijalističke obuke (teme vezane za integritet i borbu protiv korupcije, zelene i održive nabavke, itd.). Aktivnosti planirane za 2027. godinu uključuju, između ostalog: izmjene i dopune Zakona o javno-privatnom partnerstvu; izradu tehničke literature, smjernica i priručnika za primjenu novih zakonskih rješenja, kao i protokola za životni ciklus projekta javno-privatnog partnerstva.

U skladu sa obavezom preuzetom Reformskom agendom, međunarodne sporazume koje je zaključila Crna Gora prikuplja Ministarstvo finansija i objavljuje ih na sistemu elektronskih nabavki, čime se osigurava njihova transparentnost. Krajem 2025. godine Ministarstvo finansija je od Ministarstva javnih radova primilo zakone o ratifikaciji sporazuma sa Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Mađarskom i Republikom Francuskom, međutim, samo su zakoni o ratifikaciji sporazuma sa Mađarskom ratifikovani od strane naše i mađarske strane. Projekti zaključeni u okviru ovih sporazuma biće objavljeni nakon njihovog zaključenja.

U sistemu elektronskih nabavki postoji funkcionalnost za objavljivanje G2G sporazuma i oni se redovno objavljuju, sa izuzetkom onih koje je zaključilo Ministarstvo odbrane, zbog njihove povjerljivosti.

Kapaciteti za sprovođenje i izvršenje

U izvještajnom periodu, dva zaposlena Direktorata za upravljanje javnim investicijama i politiku javnih nabavki prešli su na druga radna mjesta.

Ministarstvo finansija – Direktorat za upravljanje javnim investicijama i politiku javnih nabavki kontinuirano je sprovodio obuke u 2025. godini na temu primjene regulatornog okvira u oblasti javnih nabavki. U toku godine održano je 8 takvih obuka kojima je prisustvovalo 110 učesnika. Stručni ispit za rad u oblasti javnih nabavki u 2025. godini položilo je 53 kandidata, a ukupan broj sertifikovanih službenika za javne nabavke je do 31. III 2026. dostigao 1000. Pored toga, u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, organizovana je obuka na zahtjev Ministarstva unutrašnjih poslova, kojoj je prisustvovalo oko 50 učesnika. Na temu korišćenja elektronskog sistema javnih nabavki, a posebno elektronske Izjave privrednog subjekta, u Privrednoj komori Crne Gore održana je obuka kojoj je prisustvovalo oko 100 predstavnika privrednih subjekata i naručilaca. Pored navedenog, organizovane su i dvije obuke za naručioce i privredne subjekte o specifičnim stručnim temama vezanim za javne nabavke, kojima je prisustvovalo više od 300 učesnika. Tokom 2025. i 2026. godine, održava se još jedan značajan projekat obuke koji je organizovalo Ministarstvo trgovine SAD-a – CLDP (Program razvoja komercijalnog prava) s ciljem unapređenja znanja i vještina o korišćenju projekata javno-privatnog partnerstva, a u kojem su uzeli učešće zaposleni u Direktoratu. U skladu sa novom Strategijom, planira se izrada novog Programa i načina stručnog osposobljavanja i usavršavanja za rad na poslovima javnih nabavki, gdje će se fokus staviti na specijalističke obuke i resertifikaciju službenika za javne nabavke.

U cilju održavanja visoke stručnosti i kontinuiranog usavršavanja znanja i vještina uvešće se mehanizam resertifikacije uz obavezu pohađanja specijalističkih obuka. Planirano je resertifikovanje 300 službenika za javne nabavke do decembra 2027. godine. Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama predviđa da sertifikat o položenom stručnom ispitu za rad na poslovima javnih nabavki važi tri godine od dana sticanja, te da je lice koje posjeduje sertifikat iz oblasti javnih nabavki dužno da izvrši resertifikaciju u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Prestanak važenja sertifikata, resertifikacija i način ocjene dokaza o obavljenom stručnom osposobljavanju i usavršavanju biće detaljno uređeni novim Pravilnikom o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki.

U skladu sa zakonskom obavezom, Vlada je 9. IX 2025. godine usvojila Polugodišnji izvještaj o javnim nabavkama za 2025. godinu.

Prema preliminarnim podacima iz e-sistema, broj ponuda po postupku javne nabavke - indeks konkurentnosti u 2025. godini iznosio je oko 3, što predstavlja ispunjenje planiranih ciljeva za dati period.

Sistem ima ukupno 15.883 korisnika do 31. III 2026. godine. Ukupno je registrovano 8.010 ponuđača, od kojih je aktivno registrovano 5.458. Broj pokrenutih postupaka u sistemu od početka njegovog rada je 43.208, dok je broj zaključenih ugovora 38.016. Vrijednost javnih nabavki sprovedenih kroz e-sistem nabavki od početka njegovog rada iznosi preko 2,9 milijarde eura. Godišnji izvještaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori za 2025. godinu, koji će sadržavati detaljnu relevantnu statistiku, biće pripremljen i, nakon usvajanja od strane Vlade najkasnije do 31. V 2026. godine, biće javno dostupan.

Povezivanje elektronskog sistema javnih nabavki sa kaznenom evidencijom Ministarstva pravde, još uvijek nije u funkciji, s obzirom na to da se još čeka na nadgradnju *Government Service Bus-a* (jedinstvena elektronska platforma za javnu upravu Crne Gore).

Ministarstvo finansija od 1. I 2024. godine sprovodi mehanizam **monitoringa jednostavnih nabavki** kojim se omogućava ponuđačima koji učestvuju u postupcima jednostavnih nabavki da podnesu zahtjev za monitoring postupka, čime se sprječava kršenje osnovnih principa javnih nabavki i moguće nepravilnosti pri sprovođenju ove vrste postupaka. Od 1. januara do kraja decembra 2025. godine podnijeto je ukupno **223 zahtjeva za**

monitoring jednostavnih nabavki, na koje je Ministarstvo finansija dalo 108 preporuka koje su se odnosile na ispravku nepravilnosti i ponovni pregled i ocjenu ponuda, dok su se 32 preporuke odnosile na poništenje postupka, a 2 zahtjeva su proslijeđena Inspekciji za javne nabavke radi daljeg postupanja. Ministarstvo finansija je u 66 slučajeva utvrdilo da nema nepravilnosti, dok su 7 zahtjeva ocijenjeni kao neblagovremeni a 8 kao nedozvoljeni. U periodu 1. I – 31. III 2026. godine pristiglo je 48 zahtjeva za monitoring jednostavnih nabavki na koje je Ministarstvo finansija dalo 17 preporuka koje su se odnosile na ispravku nepravilnosti i ponovni pregled i ocjenu ponuda, 10 preporuka za poništenje postupka, u 12 slučajeva utvrđeno je da nema nepravilnosti, dok je 1 zahtjev ocijenjen kao neblagovremen a 6 kao nedozvoljeni. U 2 slučaja je naručilac sam ispravio nepravilnost

Antikorupcijske mjere

U toku 2025. godine**, e**lektronski sistem javnih nabavki je nadograđen funkcijom koja omogućava naručiocima i privrednim subjektima da prijave nepravilnosti koje se odnose na: prevaru, dogovor, prinudu, opstrukciju, sukob interesa i ostale koruptivne radnje u postupcima javnih nabavki. Očekuje se da će ove funkcionalnosti uskoro biti migrirane sa testnog na produkcioni (glavni) CEJN.

Uvođenje funkcije za detektovanje nepravilnosti u postupcima javnih nabavki u e-sistemu nabavki („red flags“) Elektronski sistem javnih nabavki će biti nadograđen u predstojećem periodu, sa ciljem jačanja anti-korupcijskih mehanizama, uvođenjem „red flags“ (automatskog detektovanja nepravilnosti u postupcima javnih nabavki). Cilj uvođenja ove funkcije jeste omogućavanje automatskog identifikovanja mogućih nepravilnosti u postupcima javnih nabavki, čime će se osigurati brža i efikasnija borba protiv nepoželjnih praksi u ovoj oblasti, nepristrasno postupanje prema svim učesnicima u postupku javne nabavke. Očekivani uticaj uvođenja ove funkcije je, između ostalog, povećanje transparentnosti, povećanje odgovornosti, poboljšanje konkurencije, jačanje povjerenja javnosti, brže i efikasnije rješavanje problema i obuka i razvoj kapaciteta. Aplikacija za projekat tehničke pomoći je prihvaćena od strane Fonda za inovacije, a očekuje se sprovođenje tenderske procedure nakon čega će se početi sa implementacijom projekta u III kvartalu 2026. godine.

Ministarstvo finansija je 2025. donijelo **Etički kodeks u javnim nabavkama**, proširujući zakonske odredbe jasnim pravilima ponašanja za sve učesnike – predstavnike naručioca i privrednog subjekta, kao i drugih lica koja su direktno ili indirektno uključena u proces javne nabavke. Kodeks detaljno uređuje sprečavanje sukoba interesa, zabranjuje poklone veće od 50 eura, uvodi obaveznu antikoruptivnu klauzulu u ugovorima te uvodi detaljan režim evidencija i prijavljivanja sumnji na prevaru, kartelske dogovore, prinudu i druge „crvene zastavice“. Prijava povrede Etičkog kodeksa Agenciji za zaštitu konkurencije i Agenciji za sprječavanje korupcije sprovodi se putem CeJN-a. Time je uspostavljen operativni okvir za jačanje integriteta, profesionalizma i transparentnosti u upravljanju javnim sredstvima; međutim, njegova stvarna djelotvornost zavisi od dosljedne primjene i proaktivnog nadzora. Nakon usvajanja Izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama, poštovanje Etičkog kodeksa će postati obavezujuće time što će isti biti usvojen kao podzakonski akt.

U okviru uspostavljene saradnje Direktorata za upravljanje javnim investicijama i politiku javnih nabavki sa sa Agencijom za sprečavanje korupcije, predviđeno je sprovođenje kampanje za borbu protiv korupcije u javnim nabavkama kroz izradu brošura – vodiča za prijavljivanje korupcije u postupcima javnih nabavki, vodiča za otkrivanje i postupanje u slučajevima potencijalnog sukoba interesa, održavanje zajedničkih tematskih obuka na temu borbe protiv korupcije u javnim nabavkama, kao i povezivanje elektronskog sistema javnih nabavki sa elektronskom platformom Agencije u cilju brže i efikasnije reakcije na potencijalne nepravilnosti.

POGLAVLJE 18 – STATISTIKA

Statistička infrastruktura

U izvještajnom periodu usvojeni su ključni zakonski i strateški akti na kojima se zasnivaju aktivnosti statističkog sistema i to: Godišnji plan zvanične statistike za 2026. godinu („Sl. list CG“, broj 161/25); Strategija diseminacije i komunikacije Uprave za statistiku 2026-2029, sa Akcionim planom za 2026. i 2027. godinu, usvojena na sjednici Vlade održanoj 25. XII 2025; Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja zvanične statistike 2024 - 2028. godina, za period 2026-2027. godina, usvojen na sjednici Vlade održanoj 25. XII 2025; Izvještaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2025. godinu, usvojen na sjednici Vlade 19. III 2026; Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja zvanične statistike 2024 - 2028. godina (za 2025. godinu), usvojen na 118. sjednici Vlade 19. III 2026; Izvještaj o izvršenim poslovima Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2025. godini i o utrošenim sredstvima obezbijeđenim iz Budžeta Crne Gore, usvojen na sjednici Vlade 25. XII 2025.

Usvojen je i Zakon o klasifikaciji djelatnosti („Sl. list CG“, broj 160/25), kojim se uređuje klasifikacija djelatnosti kao opšti standard prema kojem se vrši razvrstavanje po djelatnostima pravnih lica, fizičkih lica koja obavljaju djelatnost u skladu sa propisima, državnih organa, organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave, kao i drugih subjekata koji nemaju svojstvo pravnog lica, a obavljaju djelatnost u skladu sa posebnim propisima. Na osnovu navedenog zakona, Vlada je donijela Uredbu o klasifikaciji djelatnosti - KD 2025 („Sl. list CG“, broj 5/26), kojom se utvrđuju hijerarhijski nivoi klasifikacije, njihovi nazivi i šifre. Obuhvat i pravila primjene klasifikacije usklađeni su sa klasifikacijom NACE Rev. 2.1 EU. Klasifikacija djelatnosti - KD 2025 u primjeni je u Crnoj Gori od 1. I 2026.

U decembru 2025, usvojen je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, na sjednici Vlade održanoj 4. XII 2025. Ovim Pravilnikom sistematizovano je ukupno 169 radnih mjesta. Kadrovskim planom za 2026. predviđeno je i odobreno popunjavanje dodatnih 12 radnih mjesta. Realizacijom planiranih aktivnosti zapošljavanja dodatno će se ojačati ljudski kapaciteti Uprave za statistiku, što će doprinijeti unapređenju kvaliteta, efikasnosti i pravovremenosti proizvodnje zvanične statistike, kao i daljem usklađivanju sa pravnom tekovinom EU i međunarodnim statističkim standardima. U tom smislu, planirano je raspisivanje jednog javnog konkursa za radno mjesto iz kategorije visokog rukovodnog kadra, devet javnih oglasa za radna mjesta iz kategorije ekspertskog kadra i dva javna oglasa za radna mjesta iz kategorije izvršnog kadra.

U izvještajnom periodu potpisano je pet novih Sporazuma o saradnji sa ciljem uspostavljanja novih administrativnih izvora podataka, jačanja saradnje i razmjene podataka izmedju drzavnih institucija ali i jačanja saradnje sa civilnim sektorom. Potpisani su sledeći sporazumi: Trileteralni sporazum o saradnji u oblasti statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika između Uprave za statistiku, Centralne banke Crne Gore i Ministarstva finansija; Sporazum o saradnji za realizaciju Strategije razvoja zvanične statistike i primjeni evropskih standarda u sistemu zvanične statistike (Kodeksa prakse evropske statistike i ESS Okvira za osiguranje kvaliteta) sa drugim proizvođačima zvanične statistike; Sporazum o saradnji između Uprave za statistiku i Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije; Sporazum o saradnji između Uprave za statistiku i NVO Građanske Alijansa (GA); Sporazum o saradnji između Uprave za statistiku i Saveza pčelarskih organizacija Crne Gore (NVO).

U izvjestajnom periodu potpisan je Trilateralni sporazum o saradnji između Uprave za statistiku, CBCG i Ministarstva finansija, čime je ostvaren značajan napredak u unapređenju koordinacije i razvoja statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika. U tom pravcu dodatno je unaprijeđena institucionalna saradnja kroz uspostavljanje Protokola o saradnji između navedenih institucije, čime su stvoreni jasni okviri za efikasniju razmjenu podataka i usklađeno djelovanje. Dodatni iskorak predstavlja i formiranje

Odbora za upravljanje implementacijom ESA metodologije u oblasti statistike državnih finansija i procedure prekomjernog deficita (EDP), koji okuplja predstavnike sve tri institucije i obezbjeđuje sistematičan pristup daljoj harmonizaciji sa evropskim standardima.

Kada je u pitanju Sporazum o saradnji sa drugim proizvođačima, njegovim potpisivanjem ostvaren je značajan napredak u realizaciji Strategije razvoja zvanične statistike i primjeni evropskih standarda u ovoj oblasti. Time je dodatno ojačana koordinacija i unaprijeđen sistem zvanične statistike kroz dosljednu primjenu Kodeksa prakse evropske statistike i Okvira za osiguranje kvaliteta Evropskog statističkog sistema (ESS), što doprinosi većoj pouzdanosti, uporedivosti i kvalitetu statističkih podataka. Potpisnice Sporazuma su svi proizvođači koji čine statistički sistem Crne Gore.

Formiranjem Stručnog tima statističkog sistema Crne Gore, ostvaren je značajan napredak u institucionalnom jačanju koordinacije statističkog sistema. Tim, osnovan Odlukom o osnivanju, djeluje kao operativno tijelo koje obezbjeđuje kontinuiranu saradnju između Uprave za statistiku i drugih proizvođača zvanične statistike, sa posebnim fokusom na upravljanje kvalitetom, metodološku harmonizaciju i razvoj kapaciteta. Njegov rad je formalno uređen Poslovnikom o radu, dok se na godišnjem nivou usvaja raspored za realizaciju zadataka, čime je obezbijeđena sistematična i efikasna koordinacija aktivnosti unutar statističkog sistema.

U oblasti upravljanja kvalitetom izrađen je dokument Politika kvaliteta sistema zvanične statistike kojim Uprava za statistiku, u saradnji sa proizvođačima zvanične statistike, potvrđuje institucionalnu posvećenost kvalitetu i uspostavlja jedinstven okvir za njegovo sistemsko upravljanje i kontinuirano unapređenje.

Dodatni napredak u jačanju kvaliteta i primjeni principa zvanične statistike ostvaren je kroz formalizaciju posvećenosti u okviru rada Savjeta statističkog sistema. Potpisivanjem Izjave o posvećenosti kvalitetu i primjeni principa zvanične statistike potvrđena je snažna podrška svih institucija kroz učešće u Savjetu, čime su stvoreni uslovi za dosljedniju primjenu Kodeksa prakse evropske statistike. Ovaj korak značajno doprinosi jačanju povjerenja u zvaničnu statistiku i unapređenju kvaliteta.

U pripremnoj fazi procesa Peer Review-a ostvaren je značajan napredak kroz pravovremenu i koordinisanu realizaciju svih planiranih aktivnosti, uz aktivno učešće ostalih proizvođača zvanične statistike. Kroz inkluzivan i strukturiran pristup obezbijeđena je sveobuhvatna priprema relevantne dokumentacije i informacija, čime su stvoreni kvalitetni preduslovi za sprovođenje misije procjene u junu. Pripremljeni su odgovori na upitnike Uprave za statistiku i drugih proizvođača (CBCG, Ministarstvo finansija, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje i Institut za javno zdravlje) i dostavljeni zajedno sa svom relevantnom dokumentacijom, u traženom roku, odnosno 20. III 2026.

Poseban doprinos ogleda se u jačanju međuinstitucionalne saradnje i usklađenosti sa zahtjevima Kodeksa prakse evropske statistike, koji su nakon sprovedenih aktivnosti ocijenjeni kao visoko usklađeni. Kao rezultat ovih aktivnosti izrađene su nove smjernice i dokumenti koja će dugoročno oblikovati i unaprijediti funkcionisanje statističkog sistema.

Takođe, ostvarena su značajna unapređenja u oblasti informacionih tehnologija. Unapređenje procesa generisanja saopštenja, kojim je omogućena efikasnija obrada i pravovremena diseminacija statističkih podataka prema korisnicima, uz povećan nivo automatizacije i usklađenosti sa međunarodnim standardima, predstavlja značajan napredak u radu institucije. Ovaj napredak dodatno je osnažen realizacijom niza aktivnosti u oblasti informacione bezbjednosti. Standardizacija i ažuriranje serverske i klijentske infrastrukture, uz redovnu primjenu sigurnosnih ažuriranja, implementacija savremenih mrežnih bezbjednosnih rješenja i unapređenje zaštite krajnjih tačaka, kao i uvođenje dvofaktorske autentifikacije i unapređenje politike upravljanja lozinkama, značajno su doprinijeli podizanju nivoa bezbjednosti. Dodatno, ojačan sistem rezervnih kopija podataka kroz višeslojno

bekapiranje i primjenu principa neizmjenjivosti, kao i uspješno sprovedeno eksterno testiranje bezbjednosti mreže sa otklonjenim nepravilnostima, potvrđuju kontinuiran i značajan napredak u unapređenju ukupnog informacionog sistema.

Značajna unapređenja ostvarena su u promociji rezultata zvanične statistike i komunikacije sa korisnicima, čime je dodatno povećana transparentnost podataka. U tom kontekstu, organizovan je radni doručak sa predstavnicima medija, na kojem su predstavljena postignuća u okviru Poglavlja 18, kao i ključni statistički rezultati. Događaj je obuhvatio i diskusiju sa medijima, što je doprinijelo jačanju saradnje sa korisnicima i boljem razumijevanju statističkih podataka u javnosti.

U februaru 2026. organizovan je okrugli sto o rezultatima Popisa poljoprivrede 2024, koji je okupio ključne korisnike podataka, uključujući predstavnike institucija, akademske zajednice i proizvođača. Ovaj događaj omogućio je razmjenu mišljenja u tumačenju i primjeni rezultata, sa ciljem njihovog efikasnijeg korišćenja u kreiranju javnih politika i procesu donošenja odluka.

Makroekonomska statistika

U izvještajnom periodu u oblasti makroekonomske statistike postignuti su sledeći rezultati: Proizvedeni i objavljeni rezulatati godišnjeg BDP-a za 2024; Proizvedeni i objavljeni rezulatati godišnjeg BND-a za 2024; Proizvedeni i objavljeni rezulatati kvrtalnog BDP-a za II Q- IV Q 2025; Proizvedene i poslate EDP notifikacione tabele, za period 2021–2024. i projekcija za 2025; Proizvedene i poslate godišnje ESA GFS tabele 2, 9, NTL lista, PUBLIC CORP upitnik, za period 2013-2024; Proizvedene i poslate kvartalne ESA GFS tabele 25, 27 i 28, za period I Q 2013- III Q 2025; Proizvedeni i poslati godišnji nefinansijski sektorski računi (proizvodni račun i račun stvaranja dohotka) za period 2021-2022.

U izvještajnom periodu sprovedena je velika (benčmark) revizija podataka nacionalnih računa u skladu sa harmonizovanom evropskom revizionom politikom (HERP). Revizija predstavlja rezultat novih izvora podataka (podaci Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2023, podaci Popisa poljoprivrede 2024. i administrativni izvori podataka), metodoloških unapređenja i primjene nove klasifikacije individualne potrošnje prema namjeni COICOP 2018.

Revizija nacionalnih računa obuhvatila je period 2006 - 2023. i obezbijedila preduslove za ispunjenje završnih mjerila za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika u procesu pristupanja EU.

Takođe, u toku je: izrada GNI Inventory-a (opis metodologije i izvora podataka) koji detaljno opisuje metode i izvore podataka za obračun BND-a, u skladu sa sprovedenom revizijom nacionalnih računa; izrada institucinalne sektorizacije po ESA metodologiji uz ekspertsku podrčku preko GIZ projekta; priprema podataka za slanje tabela ponude i upotrebe (SUT) za 2019-2021. Eurostat-u kao i priprema podataka iz oblasti nefinansijskih sektorskih računa za period 2023-2024. za slanje Eurostat-u.

Proizvedeni su revidirani podaci nacionalnih računa na godišnjem nivou za period od 2006-2023. i kvartalnom nivou za period I Q 2006 - IV Q 2023. Proizvedeni su podaci na redovnoj osnovi za 2024. kao i period od I Q 2024 - IV Q 2025, primjenom sva tri pristupa obračuna BDP-a, u tekućim i stalnim cijenama, i ulančanim mjerama obima, i u sezonski prilagođenim podacima za kvartalni nivo podataka. Svi podaci redovno se dostavljaju Eurostatu putem programa za transmisiju i eDamis portala.

Godišnji podaci o stanovništvu i zaposlenosti prema ESA konceptu i zaposlenosti po djelatnostima dostupni su za vremensku seriju 2006-2024 na godišnjem nivou i za period od I Q 2006 – IV Q 2024. na kvartalnom nivou, a dostavljeni su Eurostatu u septembru 2025.

Godišnji nefinansijski sektorski računi djelimično su pripremljeni na osnovu raspoloživih statističkih i administrativnih izvora za vremensku seriju 2021-2022 i to za proizvodni račun i račun stvaranja dohotka i isti su poslati Eurostatu.

Pripremljene su i poslate Eurostatu EDP notifikacione tabele za period 2021-2024 kao i projekcije za 2025. u okviru oktobarskog EDP izvještavanja. Podaci su pripremljeni za EDP Aneks 1 (Tabele 2a, 2d, 3a, 3b, 3e i 4) i Aneks 3 (Tabele 1.1, 1.2, 2.1 i 3). Takođe, obezbijeđeno je i objašnjenje o kompilaciji EDP-a. Pored toga, u decembru 2025. dostavljen je upitnik o jedinicama pod kontrolom države koje su klasifikovane izvan sektora opšte države. Pripremljene su i poslate Eurostatu godišnje ESA GFS tabele 2, 9, NTL lista za period 2013-2024, kao i kvartalne ESA GFS tabele 25,27 i 28 za period I Q 2013- III Q 2025. Svi podaci koji su pripremljeni i poslati odnose se na podsektore centralne države i fondova socijalne sigurnosti.

Harmonizovani indeks potrošačkih cijena (HICP) u velikoj mjeri je usklađen sa evropskim standardima. U tom kontekstu, implementirana je nova Klasifikacija lične potrošnje prema namjeni (COICOP 2018).

HICP ponderi i serije indeksa za period 2015–2025. su reklasifikovani u skladu sa ECOICOP verzijom 2. Podaci su verifikovani od strane Eurostata. Trenutno se podaci dostavljaju prema staroj i novoj klasifikaciji. Takođe, lista administrativnih cijena (HICP-AP) za godine 2017-2025. revidirana je i reklasifikovana u skladu sa novom COICOP klasifikacijom.

Uz ekspertsku podršku obezbijeđenu u okviru IPA 2022 projekta, izračunat je Harmonizovani indeks potrošačkih cijena u konstantnim poreskim stopama (HICP-CT) za period 2015-2024, koristeći obje klasifikacije - ECOICOP i ECOICOP verziju 2. Konačne serije HICP-CT indeksa dostavljene su i verifikovane su od strane Eurostata. Takođe, MONSTAT redovno provjerava i ažurira uzorak za HICP, u skladu sa metodološkim zahtjevima. U cilju potpune primjene ECOICOP verzije 2 u 2026, korpa HICP-a je ažurirana i uveden je značajan broj novih proizvoda.

Dodatno, ostvaren je ograničen napredak u razvoju Indeksa tržišnih cijena stambenih objekata (HPI). Uz ekspertsu podršku, u okviru IPA 2022 projekta obracunat je eksperimentalni HPI-a, zasnovan na podacima iz kvartalnog istraživanja o cijenama stanova u novogradnji. Nedostatak administrativnih izvora podataka koji sadrže sveobuhvatne informacije o transakcijama stambenih nekretnina i dalje predstavlja ključnu prepreku za izradu HPI indeksa za postojeće stanove.

MONSTAT će nastaviti da ulaže sve napore kako bi pronašao rješenje kroz saradnju sa relevantnim izvorima administrativnih podataka, kao i kroz istraživanje alternativnih načina za izradu eksperimentalnog HPI indeksa za postojeće stanove.

U okviru statistike spoljnotrgovinske robne razmjene nastavljen je rad na redovnoj mjesečnoj i godišnjoj proizvodnji podataka o uvozu/izvozu roba. Zahtijevani setovi podataka spoljnotrgovinske robne razmjene na mjesečnom i godišnjem nivou se redovno dostavljaju Eurostatu putem eDamisa, prema novoj strukturi podataka (DOC MET 400 format). Podaci o spoljnotrgovinskoj robnoj razmjeni prema fakturnoj vrijednosti (TIC) na godišnjem nivou, redovno se dostavljaju Eurostatu. U prethodnoj godini podaci prema fakturnoj vrijednosti su uskladjeni sa novim zahtjevima Eurostat-a, i novim formatom za dostavljanje podataka, čime je unapređena ova statistika. Takođe, podataci spoljnotrgovinske robne razmjene prema fakturnoj vrijednosti za 2024. su objavljeni na web stranici MONSTAT-a. U dijelu statistike spoljnotrgovinske robne razmjene prema karakteristikama preduzeća, radi se na daljem unapređenju u skladu sa zahtjevima, i ubrzo će se započeti rad na pripremi setova podataka za dostavljanje Eurostatu.

Centralna banka Crne Gore (CBCG) je u tokom 2025, izvršila zvaničnu transmisiju godišnjih finansijskih računa za period 2006-2024 putem eDamis portala prema Eurostatu. Podaci su dostavljeni preko osam izvještajnih tabela (tabele 6 - finansijski račun po sektorima, tabele 7 – bilans stanja finansijske aktive i pasive). CBCG je dostavljenim setom podataka kompletirala serije podataka statistike finansijskih računa zahtijevane jednim od dva završna mjerila za sve sektore ekonomije u skladu sa ESA 2010 metodologijom, osim sektora opšte države, koji je obračunat na bazi mirror statistike. Podaci sektora opšte države, koji se izračunavaju kroz projekat međuinstitucionalne saradnje u skladu sa Sporazum o saradnji u oblasti statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika, biće uključeni u postojeći model za kompilaciju statistike finansijskih računa po dobijanju odobrenja sve tri institucije.

U oblasti statistika spoljnog sektora nastavljeno je sa redovnim izvještavanjem Eurostata. Preko portala eDamis poslati su kvartalni podaci o platnom bilansu (tabela T2.1) za 2025. i revidirani podaci za 2024. Kvartalni podaci za međunarodnu investicionu poziciju (IIP) su objavljeni i dostavljeni Eurostatu preko eDamis portala za 2025. i revidirani podaci za 2024. (tabela T2.2) prema planiranom kalendaru.

Dostavljena je statistika međunarodne trgovine uslugama (Tabela T3) po zemljama za 2024, kao i revidirani podaci za 2022. i 2023. Prema ocjeni Eurostata, ITSS ima visok nivo usklađenosti sa zahtjevima EU, sa preko 93% obaveznih polja uključenih u okviru redovne transmisije.

Takođe, nastavljena je transmisija statistike stranih direktnih investicija (SDI) putem tri tabele. Dostavljene su tabele za transakcije stranih direktnih investicija po zemljama (T4.1), prihodi od stranih direktnih investicija po zemljama (T4.2) i pozicije stranih direktnih investicija po zemljama (T5.1) za 2024, kao i revizija za 2023.

U narednom periodu CBCG planira razvoj novih izvora podataka koji bi zamijenili ITRS. Nastavljaju se napori da se razviju preostale tabele, sa glavnim fokusom na SDI po djelatnostima i mjesečni platni bilans. Do kraja tekuće godine sprovešće se i revizija IIP na kvartalne podatke za period od 2010-2016. koji su trenutno dostupni samo na godišnjem nivou. Predstavnici CBCG aktivno učestvuju u radu Eurostatovih ITSS i BOP radnih grupa, u okviru kojih prate najnovije promjene u metodologiji i učestvuju u procesima harmonizacije statistike eksternog sektora sa regulativom EU.

Poslovna statistika

U oblasti statistike kratkoročnih indikatora, nastavljen je rad na harmonizaciji svih domenskih statistika (industrija, građevinarstvo, unutrašnja trgovina, ostale usluge) sa međunarodnim standardima. Zahtijevani podaci se redovno dostavljaju Eurostatu u propisanoj formi, uz kontinuirani rad na redovnim aktivnostima shodno Kalendaru objavljivanja statističkih podataka i unaprijed definisanim rokovima. Metapodaci su ažurirani za sve oblasti kratkoročnih statistika putem Metadata Handler-a, u skladu sa zahtjevima Eurostat-a. Uz podršku IPA 2022 višekorisničkog programa, nastavljen je rad na realizaciji aktivnosti neophodnih za harmonizaciju kratkoročnih statistika sa Regulativom o evropskim poslovnim statistikama REGULATION (EU) 2019/2152 - EBS.

S tim u vezi, u posmatranom periodu ostvaren je sljedeći napredak: Kvartalne vremenske serije podataka na propisanom detaljnom nivou za varijable Registrations (110101) i Bankruptcies (110102), koje obuhvataju period od prvog kvartala 2021, dostavljene su Eurostatu u propisanom SDMX formatu putem eDamis web portala. Ovim ažuriranjem obezbijeđena je potpuna usklađenost indikatora sa zahtjevima Eurostata; U cilju harmonizacije statistike trgovine i usluga, izvršen je prelazak sa izvještajne jedinice preduzeća na izvještajnu jedinicu KAU. Aktivnosti na ovom zadatku započete su kroz IPA 2019 projekat, a dodatno su razvijane i unaprijeđene tokom IPA 2022. Primjena izvještavanja prema KAU započinje od prvog kvartala 2026, čime je ostvaren značajan napredak ka punom usaglašavanju sa EBS Regulativom 2019/2152; U cilju usklađivanja statistike usluga sa

relevantnom regulativom, podaci za sektore I (Usluge smještaja i ishrane), I55 (Smještaj), I56 (Usluge pružanja hrane i pića) i H51 (Vazdušni saobraćaj) su finalizovani i dostavljeni Eurostatu u zahtijevanom formatu.

Statistika turizma u Crnoj Gori u velikoj mjeri je usklađena sa pravnom tekovinom EU, uključujući Regulativu (EU) broj 692/2011. Mjesečni i godišnji podaci o kapacitetima i popunjenosti smještajnih objekata redovno se dostavljaju Eurostat, kao i mjesečni podaci o neto stopi popunjenosti kreveta i soba u hotelima i sličnim objektima (NACE klasa 55.1). U prethodnom periodu ostvaren je značajan napredak kroz intenzivne pripremne aktivnosti za sprovođenje istraživanja „Turistička aktivnost stanovništva Crne Gore“, koje je u skladu s Aneksom II - nacionalni turizam. Istraživanje će započeti redovnu implementaciju od aprila 2026, pri čemu su statistička metodologija, upitnici i operativni okvir u potpunosti pripremljeni u skladu sa EU standardima.

Statistika transporta je u potpunosti usklađena sa pravnom tekovinom EU. Sva područja statistike transporta proizvode se u skladu sa relevantnim propisima pravne tekovine EU. Nakon privremenih kašnjenja u dostavljanju podataka Eurostat, redovno izvještavanje je ponovo uspostavljeno u drugoj polovini 2025, čime je obezbijeđen kontinuitet u ispunjavanju obaveza u okviru evropskog statističkog sistema.

Strukturne poslovne statistike (SBS) su u procesu kontinuiranog usklađivanja sa pravnom tekovinom EU. MONSTAT aktivno sprovodi aktivnosti na unapređenju metodologije u ovoj oblasti. Metapodaci se redovno ažuriraju u skladu sa zahtjevima i preporukama Eurostata, čime se dodatno unapređuju transparentnost i metodološka konzistentnost. Ostvaren je napredak u dostavljanju podataka Eurostatu, uključujući preliminarni set podataka (EBSSBS_PRL_A) za 2024. dostavljen u oktobru 2025, kao i prethodno dostavljene podatke za 2023.

U martu 2026. objavljeni su podaci o broju i strukturi poslovnih subjekata u Crnoj Gori za 2025, uz dodatne informacije o polu vlasnika na različitim agregiranim nivoima.

Statistika stranih filijala (FATS) je umjereno usklađena sa pravnom tekovinom EU. Za statistiku stranih filijala u junu 2025. godine, dostupni podaci za 2023. dostavljeni su Eurostatu putem skupa podataka EBSFATS_T14_A, u SDMX formatu. Metapodaci za statistiku stranih filijala (FATS) za referentnu 2023. ažurirani su u oktobru 2025, u predviđenom roku, putem sistema za obradu metapodataka.

Priprema upitnika Inovativne aktivnosti preduzeća za period od 2022-2024. (CIS 2024) rađena je na osnovu metodoloških preporuka koje su u skladu sa implementacionom regulativom 2022/1092 uzimajući u obzir Regulativu 2019/2152 kako bi se svake parne godine proizveli i poslali međunarodno uporedivi podaci Eurostatu.

MONSTAT sprovodi istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima, domaćinstvima i licima od 2011. u skladu sa EU regulativama. Podaci za istraživanje o upotrebi IKT su poslati u III kvartalu za 2025. Izvještaj o kvalitetu za preduzeća poslat je u IV kvartalu 2025.

Socijalna statistika

Nakon sprovođenja Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2023, te okončanja objave svih planiranih podataka u periodu od oktobra 2024. do jula 2025, u decembru 2025. objavljen je Izvještaj o kvalitetu Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova, koji je dostupan na internet stranici MONSTAT-a.

Sprovedeno je probno istraživanje Anketa o kontinuiranom stručnom osposobljavanju u oblasti obrazovanja. Upitnik i metodologija su pripremljeni u skladu zahtjevima Eurostat-a. Uprava za statistiku će u toku 2026, po prvi put implementirati ovo statističko istraživanje kao redovno u skladu sa Planom zvanične statistike 2026, kao i relevantnim regulativama.

Kad je ESSPROS statistika u pitanju, u izvještajnom periodu dostavljeni su Eurostatu kvantitativni i kvalitativni podaci, izvještaji o kvalitetu i podaci za dodatne module za referentnu 2023. Takođe u navedenom izvještajnom periodu, preliminirani podaci za glavne indikatore prema funkcijama socijalne zaštite za referentnu 2024. su dostavljeni Eurostatu i objavljeni po prvi put na nacionalnom nivou. Validacija podataka za referentnu 2023. je završena.

U skladu sa zahtjevima nove regulative tokom 2026. sprovodi se petogodišnje istraživanje Anketa o potrošnji domaćinstava, koja primjenjuje novu COICOP 2018 klasifikaciju.

Ostale uspostavljene statistike iz oblasti socijalnih statistika, kao što su statistika stanovništva i migracija, Anketa o radnoj snazi, EU SILC, se proizvode i dostavljaju Eurostatu.

U izvještajnom periodu ostvaren je određeni napredak u oblasti statistike javnog zdravlja. Unaprijeđena je diseminacija podataka, te su preduzeti koraci ka jačanju statističke infrastrukture i kvaliteta podataka. Dodatno, unaprijeđen je zakonodavni okvir usvajanjem Zakona o upravljanju podacima i digitalizaciji u oblasti zdravstva.

U oblasti statistike javnog zdravlja, Institut za javno zdravlje Crne Gore je započeo aktivnosti na unapređenju diseminacije podataka putem zvanične web stranice. U pogledu međunarodne statističke saradnje, dostavljeno je približno 80% obaveznih podataka i metapodataka Eurostat-u u oblasti zdravstvene radne snage, resursa i aktivnosti za referentnu 2023, kao i za 2024. u februaru 2026, u skladu sa Regulativom (EU) 2022/2294.

U cilju unapređenja zakonodavnog okvira Skupština u martu 2026. donijela Zakon o upravljanju podacima i digitalizaciji u oblasti zdravstva („Sl. list CG“, broj 31/26). Ovim zakonom stvaraju se preduslovi za unapređenje dostupnosti i kvaliteta podataka, uključujući uvođenje novih skupova podataka, naročito u oblasti prevencije, kao i razvoj elektronskog zdravstvenog kartona (EHR).

Kao drugi proizvođač zvanične statistike, IJZCG je usvojio više akata u oblasti standarda kvaliteta, posebno u dijelu povjerljivosti i bezbjednosti podataka. Po prvi put su popunjeni upitnici o ispunjenosti uslova statističke infrastrukture u cilju procjene usklađenosti sa principima Evropskog kodeksa prakse zvanične statistike.

Poljoprivredna statistika

Mikropodaci Popisa poljoprivrede za 2024. dostavljeni su Eurostatu u avgustu 2025, čime je obezbijeđena pravovremena diseminacija. Uz to su pripremljeni i dostavljeni prateći dokumenti (izvještaj o kvalitetu, podaci o godišnjoj jedinici rada, povjerljivosti, klasifikacionim jedinicama i relativnim standardnim greškama), čime je unaprijeđena cjelovitost i kvalitet izvještavanja. Neznačajne i nepostojeće varijable (NS/NE), kao i administrativni izvori podataka za istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava za 2027, dostavljeni su krajem marta 2026, čime je dodatno unaprijeđena usklađenost sa zahtjevima Eurostata.

U februaru 2026. objavljeno je saopštenje o brojnom stanju stoke i živine za 2025. Podaci su dostavljeni Eurostatu u propisanom roku, čime je značajno unaprijeđena pravovremenost u odnosu na prethodni period. Podaci za bruto domaću proizvodnju zaklanih životinja (Gross indigenous production) takođe su dostavljeni blagovremeno. Izvršen je preračun vremenskih serija za period 2006-2024. u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim standardima. Podaci su objavljeni u septembru 2025, čime je obezbijeđena veća metodološka usklađenost, koherentnost i uporedivost. U martu 2026, preračunati podaci 2010 - 2024, dostavljeni su Eurostatu, putem eDamis portala.

Takođe, u martu 2026. po prvi put je objavljeno saopštenje o biljnoj proizvodnji za 2025. Time je značajno unaprijeđena pravovremenost. Izvršen je preračun vremenskih serija za period 2006-2024. u skladu sa

nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim standardima. Podaci su objavljeni u septembru 2025, čime je obezbijeđena veća metodološka konzistentnost, koherentnost i uporedivost. Preračunati podaci za period 2011-2024. dostavljeni su Eurostatu putem eDamis portala u periodu od decembra 2025. do marta 2026, čime je dodatno unaprijeđena pravovremenost i usklađenost sa međunarodnim zahtjevima.

Podaci o prometu pesticida za 2024. dostavljeni su Eurostatu u propisanom roku. Preliminarni podaci objavljeni su na sajtu MONSTAT-a početkom decembra 2025. Nakon uspješne validacije od strane Eurostata, podaci su početkom januara 2026. objavljeni kao konačni na sajtu Eurostata i Uprave za statistiku, čime je unaprijeđena pouzdanost i usklađenost podataka. Takođe, Izvještaj o kvalitetu dostavljen je Eurostatu. Konačni podaci o statistici organske proizvodnje za 2024. objavljeni su u oktobru 2025. na web stranicama Eurostata i Uprave za statistiku. Time je obezbijeđena pravovremena dostupnost i usklađenost podataka sa međunarodnim standardima.

Statistika životne sredine

Statistika otpada je u potpunosti usklađena sa relevantnim EU regulativama, podaci se redovno dostavljaju Eurostatu u propisanim rokovima i u traženom formatu. Podaci o komunalnom otpadu dostavljeni su u novembru 2025. u predviđenom roku. Uprava za statistiku sprovodi sve aktivnosti kako bi održala potpunu usklađenost navedene oblasti.

U oblasti statistika voda poslati su podaci Eurostatu putem zajedničkog OECD/Eurostat upitnika o unutarnjim vodama (Join OECD/Eurostat questionnaire on inland waters JQ-IW) za period 2023 - 2024.

U oblasti računa životne sredine definisan je energetski pristup za izradu računa emisija u vazduh, na osnovu analize dostupnih izvora podataka.

U cilju njegove primjene, eksperimentalno je uspostavljen sistem za račun fizičkog toka energije za 2022. i 2023, čime je napravljen značajan korak ka razvoju ovih računa.

Statistika energetike, uključujući godišnju, kratkoročnu statistiku i statistiku cijena energije, u potpunosti je usklađena sa pravnom tekovinom EU. Sistem redovnog izvještavanja prema Eurostat funkcioniše kontinuirano i bez zastoja. U septembru 2025. objavljeni su rezultati sveobuhvatnog istraživanja „Istraživanje o potrošnji energenata u sektoru domaćinstava“ za referentnu 2024. Podaci dobijeni ovim istraživanjem predstavljaju važan input za izradu energetskih bilansa i dodatno doprinose sveobuhvatnosti, tačnosti i pouzdanosti energetskih statistika.

Dodatno povezivanje

U posmatranom periodu, ukupan broj data setova koje MONSTAT dostavlja Eurostatu povećan je za 17,08%, što predstavlja značajan napredak u unapređenju statističke proizvodnje i jačanju međunarodne razmjene podataka. Ovaj rast potvrđuje kontinuirane napore institucije u pravcu usklađivanja sa evropskim standardima i proširenja obuhvata dostupnih statističkih informacija.

Posebno se izdvajaju domeni u kojima je ostvaren rast veći od 50%, među kojima su vazdušni transport (64,87%), obrazovanje i obuke (69,57%), godišnji nacionalni računi (50,51%), kvartalni nacionalni računi (59,10%), cijene (73,76%), strukturna poslovna statistika (75,03%) i šumarstvo (54,55%). Ovi rezultati ukazuju na značajno unapređenje kapaciteta i intenziviranje aktivnosti u ključnim statističkim oblastima, uz vidljivo proširenje obuhvata i kvaliteta dostavljenih podataka.

POGLAVLJE 32 – FINANSIJSKI NADZOR

Ministarstvo finansija je donijelo podzakonske akate koji proističu iz Zakona o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru, i to u: oktobru 2025. Pravilnik o bližem načinu upravljanja, rukovođenja i sprovođenja unutrašnje kontrole u subjektima javnog sektora; u februaru 2026. Pravilnik o metodologiji za samoocjenu unutrašnje kontrole, sadržaju i obrascu godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i unutrašnje kontrole i načinu izvještavanja; i u martu 2026. Pravilnik o metodologiji sagledavanja kvaliteta upravljanja i unutrašnje kontrole u javnom sektoru.

Dodatno, finalizovan je Pravilnik o metodologiji rada unutrašnje revizije, načinu i rokovima čuvanja dokumentacije unutrašnje revizije u javnom sektoru („Sl. list CG“, br. 120/25) koji je stupio na snagu 28. X 2025. Ova metodologija je pripremljena u skladu sa zahtjevima novih Globalnih standarda unutrašnje revizije. U četvrtom kvartalu 2025. pripremljeni su nacrti Pravilnika o sadržaju godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije i Pravilnika o profesionalnom usavršavanju sertifikovanih unutrašnjih revizora u javnom sektoru koji su stupili na snagu 5. II 2026.

Uz navedeno, preduzete su dalje aktivnosti na unapređenju implementacije upravljačke odgovornosti: održana je konferencija na temu Upravljačka odgovornost i delegiranje ovlašćenja u okviru IPA projekta EU4PFM; u oktobru je usvojena Informacija o upravljačkoj odgovornosti u javnoj upravi sa mapom puta za implementaciju; i pripremljene su Smjernice za upravljačku odgovornost.

Dodatno, sprovedena je analiza o PIFC-u u državnim preduzećima sa ciljem da se sagleda nivo uspostavljenog sistema unutrašnje kontrole u privrednim društvima u većinskom vlasništvu države, identifikuju postojeći izazovi, kao i da se daju preporuke za unapređenje prakse u skladu sa novim zakonskim rješenjem. Vlada je usvojila pomenutu analizu u oktobru 2025. i donijela obavezujuće zaključke za državna preduzeća. Sprovedena je i analiza uzroka neimplementacije zaključaka na osnovu godišnjeg konsolidovanog izvještaja o upravljanju i unutrašnjim kontrolama, koju je Vlada usvojila 16. X 2025, te su doneseni relevantni zaključci.

Nastavljeno je sa održavanjem obuka iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola. S obzirom da privredna društva u kojima država ima većinski vlasnički udio takođe predstavljaju javni sektor u septembru 2025. u okviru projekta „Podrška koordinaciji, monitoringu i izvještavanju Strategije reforme javne uprave i Programa upravljanja javnim finansijama 2022-2026”, koji se realizuje u saradnji sa Centarom za izuzetnost u finansijama (CEF) iz Ljubljane, za zaposlene u privrednim društvima u kojima država ima većinski vlasnički udio održana je radionica na temu: Upravljanje rizicima u državnim preduzećima.

Podaci o nivou implementacije u oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola za 2024. i 2025. dati su u tabeli. Napominjemo da podaci za plan za unapređenje upravljanja i kontrola za 2025. još uvijek nijesu dostupni i da će isti biti dostupni nakon usvajanja Konsolidovanog izvještaja o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji, koji se očekuje krajem juna tekuće godine.

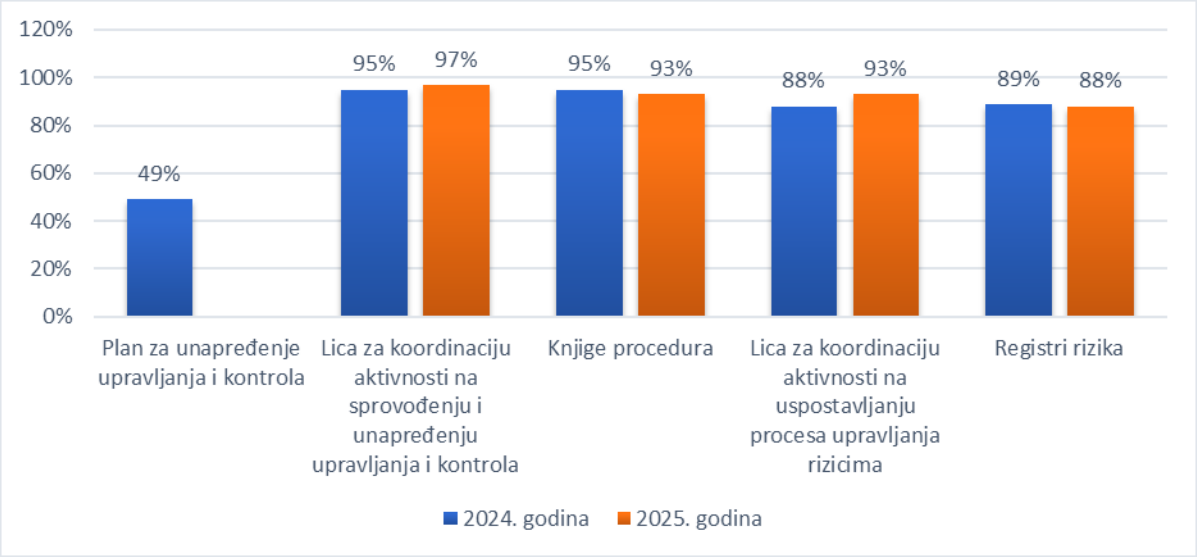

U izvještajnom periodu nastavljeno je sa realizacijom šestog kruga lokalizovanog Programa obuke za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru za 23 kandidata, u skladu sa Pravilnikom o programu obuke i načinu polaganja ispita za sticanje sertifikata unutrašnjeg revizora u javnom sektoru („Sl. list CG“, br. 71/19).

Tokom marta 2026, započet je sedmi krug lokalizovanog Programa obuke za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru za 29 kandidata, u skladu sa Pravilnikom o programu obuke i načinu polaganja ispita za sticanje sertifikata unutrašnjeg revizora u javnom sektoru („Sl. list CG“, br. 71/19).

Ministarstvo finansija je u izvještajnom periodu, u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, nastavilo sprovođenje Programa kontinuiranog profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora za 2025. U izvještajnom periodu održane su radionice na sljedeće teme: Pružanje savjetodavnih usluga sa fokusom na fazu saopštavanja rezultata i praćenje implementacije preporuka unutrašnje revizije; Revizija procesa javnih nabavki kroz detaljno predstavljanje novih Globalnih standarda unutrašnje revizije-Domen V - pružanje usluga unutrašnje revizije sa fokusom na ostvarivanje učinka subjekata javnog sektora; Donošenje strateškog plana razvoja funkcije unutrašnje revizije i priprema godišnjeg plana zasnovanog na dokumentovanoj procjeni rizika.

Pohađanjem ovih radionica unutrašnji revizori iz javnog sektora su ojačali svoja znanja i vještine, naročito u dijelu primjene novih Globalnih standarda unutrašnje revizije.

Ministarstvo finansija je u izvještajnom periodu uz podršku CEF-a započelo sa obukama unutrašnjih revizoru u cilju unapređenja njihovih znanja u vezi obavljanja revizorskih angažmana aktivnosti prepoznatih Reformskom agendom Crne Gore 2024 – 2027.

Izmjenom i dopunom Zakona o budžetskoj inspekciji iz decembra 2025. izvršeno je usklađivanje sa PIFC odnosno jasnije razgraničenje nadležnosti budžetske inspekcije u odnosu na postupak interne revizije. Nastavljeno je i jačanje administrativnih kapaciteta kroz zapošljavanje i sprovođenje specijalizovanih obuka za budžetske inspektore. Funkcija budžetske inspekcije dodatno je operacionalizovana u okviru Ministarstva finansija. Institucionalni okvir je dodatno ojačan kroz definisanje nadležnosti inspekcije u odnosu na kontrolu zakonitosti i namjenskog korišćenja sredstava kod korisnika budžeta na centralnom i lokalnom nivou, kao i kod javnih ustanova, državnih preduzeća i drugih subjekata.

Sprovedene su specijalizovane obuke iz oblasti inspekcijskog nadzora i upravnog postupka, čime su unaprijeđeni stručni kapaciteti inspektora. Takođe, u saradnji sa ekspertima GOPA u okviru PFM započete su aktivnosti na izradi metodologije rada budžetske inspekcije, čiji se završetak očekuje u ovoj godini.

Unaprijeđena je transparentnost rada kroz objavljivanje planova, izvještaja i zapisnika, kao i omogućavanje prijave nepravilnosti od strane građana.

Tokom izvještajnog perioda, Crna Gora je ostvarila dalji napredak i u oblasti zaštite finansijskih interesa Evropske unije kroz unaprjeđenje zakonodavnog, strateškog i operativnog okvira. Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore je donijet 14. X 2025. ("Sl. list CG", broj 121/25) i potpuno je usklađen sa Direktivom (EU) 2017/1371 (PIF direktiva), čime je unaprijeđena krivičnopravna zaštita finansijskih interesa EU. Smjernice za upravljanje nepravilnostima su ažurirane u skladu sa IPA III okvirom i stupile su na snagu u januaru 2026, čime je dodatno unaprijeđen sistem prijavljivanja i upravljanja nepravilnostima.

U cilju daljeg unapređenja sistema, pripremljene su izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kojima se sistemski definiše AFCOS struktura, uključujući nadležnosti institucija i saradnju sa OLAF-om. U okviru jačanja administrativnih kapaciteta, sprovedena je analiza potreba za obukom zaposlenih u AFCOS sistemu, na osnovu koje je izrađen Plan obuka i Katalog treninga za period 2025–2028, uz učešće više institucija uključenih u AFCOS mrežu. Program obuke u oblasti upravljanja IPA sredstvima je usvojen i obuhvata specijalizovane teme kao što su upravljanje rizicima, politika suzbijanja prevara i nepravilnosti, kao i primjena IMS sistema.

Tokom 2025. prijavljeno je ukupno 8 slučajeva nepravilnosti putem IMS sistema, od kojih je pet zatvoreno, dok su tri slučaja u toku. Većina prijavljenih slučajeva odnosi se na pravna lica, dok se manji broj odnosi na fizička lica. Ukupan finansijski efekat prijavljenih nepravilnosti iznosio je 303.591,41 eura, od čega EU sredstva čine 228.143,23 eura. Sistem za upravljanje nepravilnostima funkcioniše u kontinuitetu, uz redovno ažuriranje slučajeva i unaprjeđenje kvaliteta izvještavanja, iako i dalje postoji prostor za unapređenje kvaliteta unosa podataka.

U domenu eksterne revizije, Skupština je 12. IX 2025. imenovala člana Senata Državne revizorske institucije na prijedlog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, dok je 1. XII 2025. imenovan predsjednik Senata Državne revizorske institucije.

Ukupan broj zaposlenih na dan 31. XII 2025. je 83 zaposlena. Pored Predsjednika, četiri člana Senata i sekretarke DRI, Institucija broji 61 zaposlena koja spadaju u revizorski kadar, jednog savjetnika predsjednika Senata i 15 zaposlenih za administrativno - stručne poslove. U izvještajnom periodu, popunjenost radnih mjesta u DRI u odnosu na ukupan broj sistematizovanih radnih mjesta je 79,05%. U 2025. je za četiri državna revizora prestao radni odnos. Državna revizorska institucija u kontinuitetu planira jačanje revizorskih kapaciteta. Međutim, na dinamiku zapošljavanja utiču i procedure koje dodatno otežavaju prijem stručnog i profesionalnog kadra. Pitanje zapošljavanja je jedan od izazova koji se nastoji prevazići kroz pripremu novog zakonskog rješenja u 2027.

Državna revizorska institucija je nacrtom budžeta za 2026. planirala iznos 3.704.314,23 eura koji je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Crne Gore jednoglasno podržao. Zakonom o budžetu Crne Gore za 2026. ovaj iznos je umanjen za 424.227,94 eura. Skupština je prilikom donošenja Zakona o budžetu Crne Gore za 2026. godinu donijela Zaključak kojim je zadužila Vladu Crne Gore da kroz racionalizaciju budžetskih izdataka i iz tekuće budžetske rezerve obezbijedi sredstva za unaprjeđenje materijalnog položaja državnih revizora zaposlenih u Državnoj revizorskoj instituciji, kao i da sprovede aktivnosti u cilju obezbjeđenja adekvatnog poslovnog prostora za Državnu revizorsku instituciju.

U cilju jačanja prava i unaprjeđenja materijalnog položaja zaposlenih, kao i realizacije Zaključka Skupštine, Državna revizorska institucija i Sindikalna organizacija DRI zaključile su Kolektivni ugovor, koji je registrovan kod nadležnog Ministarstva. Kolektivnim ugovorom je, između ostalog, propisano da se zarade i druga primanja zaposlenih uređuju posebnim aktom Institucije koji donosi Senat. Nakon donošenja Pravilnika o zvanjima u Državnoj revizorskoj instituciji, Institucija je uputila dopis Ministarstvu finansija kojim je traženo da se obezbijede uslovi za ažuriranje koeficijenata po zvanjima u informacionom sistemu kako bi se omogućio unos podataka neophodnih za obračun zarada i implementaciju Pravilnika.

U pravcu jasnijeg definisanja zakonodavnog okvira koji će pratiti postulate Limske i Meksičke deklaracije, Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2026-2027 planirane su izmjene i dopune Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji za II kvartal 2027, sa primjenom III kvartala 2027.

U 2025. Državna revizorska institucija je kroz reviziju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. izvršila kontrolu realizacije preporuka iz prethodnog izvještaja. Kroz jednu kontrolnu reviziju i 56 izvještaja o realizaciji preporuka kontrolisane su preporuke iz pojedinačnih revizija. Državna revizorska institucija će i u narednom periodu kroz kontrolu realizacije preporuka nastaviti da doprinosi jačanju odgovornosti, transparentnosti i dobrom upravljanju javnim sredstvima.

Revizorsko tijelo je u izvještajnom periodu sprovelo sve planirane revizorske aktivnosti za određene programe iz IPA II i IPA III perspektive, kao i za IPARD III program. Kada su u pitanju ljudski resursi u Revizorskom tijelu, trenutan broj zaposlenih je 26 (od ukupno 34 sistematizovana radna mjesta), od kojih je 21 revizor (uključujući glavnog revizora). Pripremljene su izmjene i dopune Zakona o reviziji sredstava iz EU fondova i predato je Ministarstvu finansija na dalju nadležnost, a predviđeno je usvajanje za drugi kvartal.

Crnogorsko zakonodavstvo u domenu zaštite eura od falsifikovanja je u potpunosti usklađeno sa propisima EU. Nastavlja se sa kontinuiranim obukama i saradnjom sa relevantnim domaćim i stranim institucijama, kao i sa aktivnim učešćem u Pericles programu.

Antikorupcijske mjere

Što se tiče antikorupcijskih mjera, Zakon o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru propisuje obavezu uspostavljanja unutrašnje kontrole, koja između ostalog podrazumijeva i uspostavljanje sistema za upravljanje nepravilnostima u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje korupcije. Podaci o prijavljenim sumnjama na nepravilnosti se dostavljaju u okviru Godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i unutrašnje kontrole, koji se dostavlja Ministarstvu finansija, a o čemu CHU izvještava u Konsolidovanom izvještaju. Na osnovu Konsolidovanog izvještaja o upravljanju i unutrašnjim kontrolama, godišnji izvještaj o obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare za 2024. dostavilo je 93% institucija u okviru kojih su pojedine institucije izvijestile o vrstama nepravilnosti koje su prijavljene.

Takođe, budžetska inspekcija predstavlja važan mehanizam za prevenciju i otkrivanje nepravilnosti i zloupotreba u korišćenju javnih sredstava. Uspostavljena je saradnja sa nadležnim organima, uključujući državno tužilaštvo, u cilju postupanja po utvrđenim nepravilnostima i sumnjama na krivična djela. Crna Gora će nastaviti sa jačanjem kadrovskih kapaciteta, finalizovati I primjeniti metodologiju rada, kao i nastaviti sa unaprjeđenjem koordinacije sa drugim kontrolnim i revizorskim tijelima.

Dodatno, Crna Gora je nastavila i sa jačanjem sistema prevencije i borbe protiv prevara u okviru AFCOS sistema. Usvajanjem Strategije za borbu protiv prevara 2025–2028 i unaprjeđenjem procedura za upravljanje nepravilnostima, dodatno su ojačani mehanizmi za identifikaciju, prijavu i obradu slučajeva nepravilnosti. Takođe, kroz razvoj sistema obuka i jačanje kapaciteta institucija uključenih u upravljanje EU fondovima, pojačana je sposobnost za prevenciju i otkrivanje potencijalnih slučajeva prevara. Crna Gora će nastaviti sa poboljšavanjem kvaliteta izvještavanja u IMS sistemu, jačanjem administrativnih kapaciteta kao i unapređenjem međuinstitucionalne saradnje i razmjene podataka.

EKONOMSKI KRITERIJUMI

Crna Gora - Ključni ekonomski pokazatelji	2017-22 prosjek	2023	2024	2025*
BDP po glavi stanovnika (% EU-27 u PPS)	47	52	53	/
Stvarni rast BDP-a	3,0	6,5	3,2	2,7
Stopa aktivnosti populacije uzrasta od 15-64 godine (%), ukupno	63,8	71,7	72,6	73,0
žene	57,0	66,3	66,4	67,6
muškarci	70,6	77,0	78,6	78,3
Stopa nezaposlenosti populacije uzrasta od 15-64 godine (%), ukupno	16,2	13,4	11,6	10,9
žene	16,1	14,3	12,4	9,4
muškarci	16,3	12,6	11,0	12,1
Zapošljenost populacije uzrasta od 15-64 godine (godišnji rast %)	1.9	10.5	2.9	-2.7
Nominalne plate (godišnji rast u %)	6,9	11,2	10,6	15,5
Indeks potrošačkih cijena (godišnji rast u %)	3,4	8,6	3,3	3,9
Kurs razmjene prema EUR	1,0	1,0	1,0	1,0
Bilans tekućeg računa (% BDP-a)	-15,9	-11,4	-17,1	-20,5
Neto strana direktna ulaganja, SDI (% BDP-a)	10,1	6,2	6,4	6,5
Dug opšte države (% BDP-a)	78.2	60.3	61.3	63.5

*Izvor podataka: Eurostat; *tri četvrtine ili procjene, zavisno o dostupnosti podataka.*

Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije

Makroekonomska stabilnost

Ekonomski rast u Crnoj Gori u 2025. godini je stabilan i održiv. Prema preliminarnim kvartalnim podacima Monstata, procjenjuje se da je realni rast BDP-a u 2025. iznosio 2,7%. Najveći rast u domaćem BDP-u u 2025. bilježe bruto investicije u osnovna sredstva (11,0%) i privatna potrošnja (5,3%). Uvoz roba i usluga zabilježio je realni rast od 2,5%, a potrošnja države je porasla 1,4%. Sa druge strane, pad je zabilježen u dvije kategorije, i to: promjene zaliha (-5,1%) i izvoz roba i usluga (-4,6%).

Ekonomska ekspanzija u 2025. prvenstveno je vođena snažnom privatnom potrošnjom i rastom investicija, koje su dale pozitivan doprinos rastu BDP-a od 4,1 p.p. i 2,3 p.p, respektivno, usljed povoljnog biznis ambijenta u Crnoj Gori i sprovođenja reforme „Evropa sad 2“ koja je povećala raspoloživi dohodak i životni standard građana.

Godišnja stopa inflacije u januaru i februaru 2026. nastavlja silazni trend, sa godišnjim stopama od 2,9% i 2,6%.

Stopa nezaposlenosti je u aprilu 2025. po prvi put bila jednocifrena, dok je u avgustu dostigla i istorijski posmatrano najniži nivo od kada postoji evidencija Zavoda za zapošljavanje (8,93%).

Ekonomska konvergencija Crne Gore ka EU potvrđuje se i kroz dugoročni rast crnogorskog BDP-a po glavi stanovnika u standardima kupovne moći, koji je od 2006, kada je iznosio 36% EU prosjeka, porastao na 53% prosjeka EU-27 u 2025.

U februaru 2026. međunarodna kreditna rejting agencija Standard & Poor's je unaprijedila izglede Crne Gore sa stabilnih na pozitivne i potvrdila kreditni rejting na nivou 'B+/B'. U martu 2026, međunarodna kreditna agencija Moody's unaprijedila je izglede Crne Gore sa stabilnih na pozitivne, uz zadržavanje kreditnog rejtinga na Ba3, čime je potvrđeno povjerenje u makroekonomsku stabilnost, održivost javnih finansija i odgovorno vođenu ekonomsku politiku.

Preliminarne srednjoročne makroekonomske projekcije ukazuju na realni ekonomski rast od 3,2% u 2026, zasnovan na daljem nastavku dinamične privatne potrošnje i intenziviranju investicionog ciklusa, uz sprovođenje reformi na putu EU integracija. Crnogorska ekonomija će u narednom periodu prosječno godišnje rasti po stopi od 3,2%, odnosno po godinama 3,2% u 2026, 3,1% i 3,2% u 2027. i 2028. Rast u srednjem roku će dominantno voditi nastavak trenda rasta potrošnje, investicionog ciklusa i dosljedno sprovođenje politika usmjerenih na ekonomsku konvergenciju ka prosjeku EU, uz održavanja stabilne i opadajuće stope inflacije.

Grafik 6.1: **Struktura crnogorskog BDP-a i realne stope rasta**

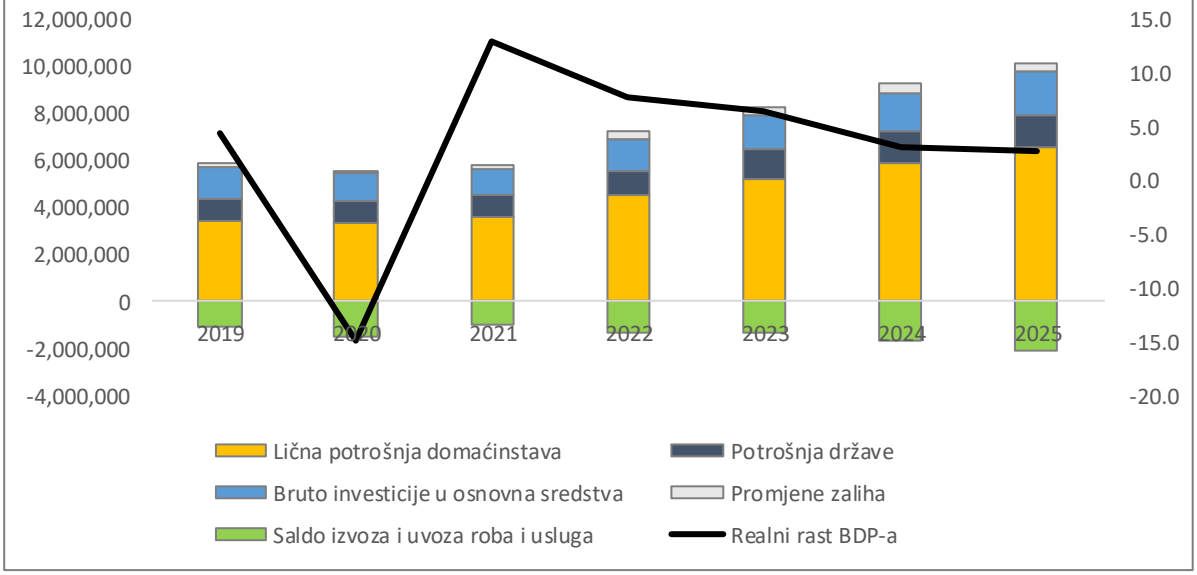

Deficit tekućeg računa povećan je na 20,5% BDP-a u 2025. (preliminarni podaci), što odražava rastući robni deficit i stagnaciju izvoza. Negativan saldo roba i usluga (neto izvoz) je proširen na 26,3% BDP-a, zbog pada izvoza roba od 10,9%, uzrokovan padom električne energije i obojenih metala i rasta uvoza roba od 9,4% u odnosu na 2024. Ukupan trgovinski deficit povećan je za 2,6 procentna poena na 45,8% BDP-a u 2025. Prihodi od turizma zabilježili su rast od 1,4% u 2025. (na 1,48 milijardu eura), dok je izvoz roba u prošloj godini uslovljen rekonstrukcijom Termoelektrane Pljevlja (osam mjeseci van rada), koja proizvodi oko 40% električne energije.

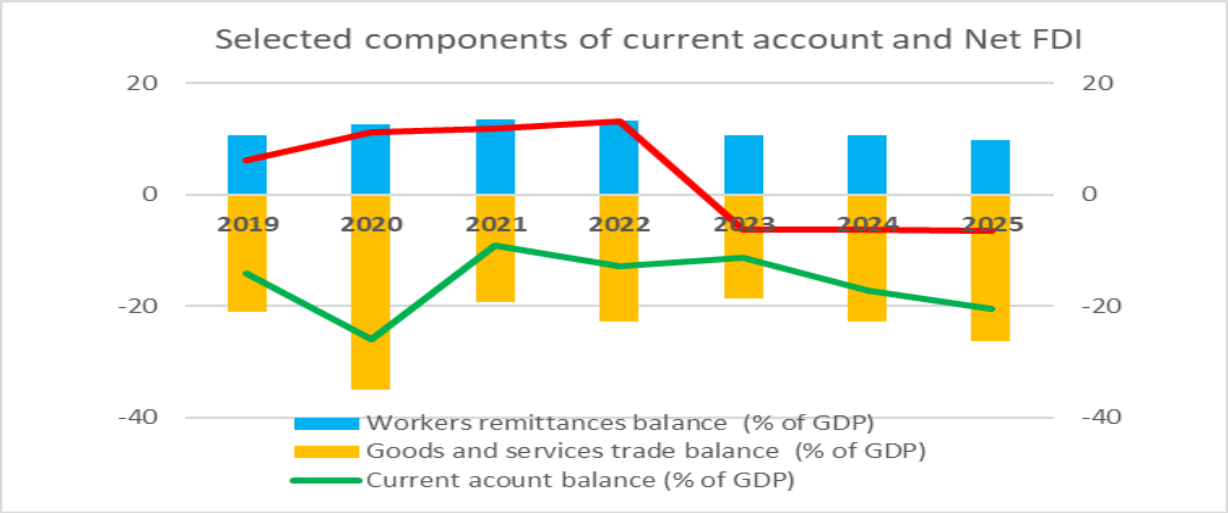

Na računu primarnih dohodaka u 2025, zabilježen je suficit u iznosu od 62,9 mil. eura, dok je u 2024. na ovom računu zabilježen deficit u iznosu od 21,3 mil. eura. Suficit na računu primarnog dohotka je rezultat rasta prihoda za 10,5%, od kojih se na kompenzacije zaposlenih odnosilo 71,4% ukupnih prihoda. Rashodi na ovom računu bilježe pad od 6,8%, zbog manjeg odliva po osnovu dividendi (pad 26,8%) i kamata (pad 6,7%) u odnosu na 2024. Suficit na računu sekundarnog dohotka je manji za 5,4%, zbog većeg odliva po osnovu ličnih transfera za 12,8% u odnosu na 2024.

Spoljnotrgovinski deficit u januaru 2026. ukazuje na godišnji pad od 12,8%, zbog pada uvoza, uz bržu dinamiku pada izvoza. Izvoz robe u vrijednosti od 29,2 mil. eura je smanjen za 32,7% u odnosu na januar prethodne godine, uglavnom pod uticajem pada izvoza električne energije (46,4%) i boksita (57,5%). Smanjenje je djelimično ublaženo rastom izvoza aluminijskih trupaca-legura (121,7%), medicinskih i farmaceutskih proizvoda (36,1%) i pića (34,6%). Uvoz robe u vrijednosti od 204,3 mil. eura bilježi pad od 16,3% u odnosu na januar 2025. U strukturi uvoza najviše su bili zastupljeni, mašine i transportni uređaji 48,1 mil. eura (pad 19,0%); prehrambeni proizvodi 42,1 mil. eura (pad 6,5%), hemijski proizvodi 27,9 mil. eura (pad 16,6%) i industrijski proizvodi 26,8 mil. eura (pad 25,0%).

Neto priliv stranih direktnih investicija (SDI) povećan je za 8,0% na godišnjem nivou i iznosio je 6,5 % BDP-a u 2025. godini. Ukupan priliv SDI iznosio je 1.018,0 mil. eura i veći je za 14,2% u odnosu na prethodnu godinu. Rast ukupnog priliva vođen je rastom ulaganja u nekretnine i u interkompanijski dug. U strukturi vlasničkih ulaganja, investicije u kompanije i banke iznosile su 131,8 mil. eura (rast 15,7%), dok su ulaganja u nekretnine iznosila 497,4 mil. eura (rast 9,2%). Priliv SDI u formi interkompanijskog duga iznosio je 319,2 mil. eura, što je za 9,3% više u odnosu na 2024. Ukupan odliv SDI u 2025. iznosio je 487,3 mil. eura što je za 21,9% više u odnosu na isti period 2024. Međunarodne rezerve porasle su na 1,9 milijardi eura u 2025, što je više nego u 2024. kada su iznosile 1,7 milijardi eura.

Prema poslednjim raspoloživim podacima, neto priliv stranih direktnih investicija (SDI) u januaru 2026. iznosio je 19,5 mil. eura, što je 10,5% manje u odnosu na januar 2025. Ukupan priliv SDI iznosio je 48,2 mil. eura, što predstavlja pad od 14,4% u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi vlasničkih ulaganja, investicije u kompanije i banke iznosile su 6,2mil. eura (23,9% manje), dok su ulaganja u nekretnine iznosila 26,9 mil. eura (10,6% manje). Priliv SDI u formi interkompanijskog duga iznosio je oko 15,0 mil. eura, što je za 14,0 % manje u odnosu na 2025.

Neto priliv stranih direktnih investicija (SDI) je pokrio 31,6% deficita tekućeg računa u 2025. Neto priliv SDI u 2025. povećan je za 8,0% na godišnjem nivou i iznosio je 6,5% BDP-a, sa značajnim učešćem ulaganja u nekretnine. Rast SDI bio je rezultat većeg priliva po osnovu vlasničkih i dužničkih ulaganja.

Fiskalna strategija 44. Vlade koja je usvojena u 2024, predstavlja ključni krovni dokument koji usmjerava javne finansije ka većoj stabilnosti i rastu. Ona je postavljena kao srednjoročni okvir koji ne samo da konsoliduje javne finansije, već ih istovremeno pozicionira kao aktivan instrument ubrzanja evropskog puta Crne Gore, kroz jačanje fiskalne discipline, transparentnosti, institucionalnog jačanja, kao i konkretnog usklađivanja regulative i ispunjavanja završnih mjerila. Fiskalna strategija je već u fazi konkretne implementacije, uz evidentne i značajne rezultate koji se posebno ogledaju u premašnim projektovanim efektima (od kojih najznačajnije - Zakon otpisu kamate, uvođenje treće stope PDV-a i sl.).

Tu su i mjere koje su stupile na snagu početkom 2026, od kojih je značajno pomenuti uvođenje poreza na dohodak koji se odnosi na dobitke od igara na sreću, što predstavlja iskorak ka pravednijem i obuhvatnijem poreskom sistemu, uz istovremeno jačanje budžetskih prihoda iz segmenata koji su ranije bili nedovoljno oporezovani. Novi zakon o igrama na sreću dodatno uređuje ovu oblast, unapređuje regulatorni okvir, smanjuje prostor za neformalne tokove i obezbjeđuje stabilniji i predvidiviji prihod za budžet. Ove mjere su dio šireg seta politika, a usmjerene su na širenje poreske baze, unapređenje naplate i postepeno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU. U tom smislu, Vlada ostaje posvećena daljem usklađivanju poreske politike sa EU direktivama, uključujući oblasti oporezivanja kapitala, borbe protiv erozije poreske baze i unapređenja transparentnosti. U skladu sa svim navedenim, možemo reći da Crna Gora u posljednjem periodu bilježi stabilan i ohrabrujući rast budžetskih prihoda, koji je rezultat kombinacije snažne ekonomske aktivnosti, izvanrednih performansi u turizmu i efekata sprovedenih poreskih reformi.

Implementirane mjere rasterećenja rada doprinijele su jačanju raspoloživog dohotka građana i podsticanju formalne zaposlenosti, što se pozitivno odražava i na ukupnu fiskalnu sliku. Uz sve navedeno iz godine u godinu imamo sve snažniju naplatu poreza na dobit pravnih lica, što je evidentan rezultat rasta profitabilnosti postojećih ali formiranja novih privrednih subjekata u veoma povoljnom poslovnom i investicionom okruženju.

Aktivnosti su usmjerene ka suzbijanju neformalne ekonomije, unapređenju sistema naplate i daljoj digitalizaciji poreske uprave, koja je već u značajnoj mjeri unaprijeđena imajući u vidu da je od 1. januara ove godine startovao IRMS portal, čime se stvaraju pretpostavke za stabilnije i predvidivije tokove.

Srednjoročna fiskalna politika usmjerena je na dodatno jačanje otpornosti javnih finansija, kroz uravnoteženiju strukturu prihoda i smanjenje osjetljivosti na ciklična kretanja. U tom smislu, Crna Gora zauzima jasan i odgovoran stav kada je u pitanju makro-fiskalni rast, sa jasnom namjerom da obezbijedi održiv rast prihoda, stabilnost budžeta i kontinuiranu podršku ukupnom ekonomskom razvoju.

Intenziviranje aktivnosti na zatvaranju svih pregovaračkih poglavlja do kraja 2026, doprinijeće fiskalnoj stabilnosti i transparentnosti. U poglavlju 17, ostvaren je snažan napredak u oblasti fiskalnih notifikacija, u novembru 2025. potpisan je Trilateralni sporazum između Ministarstva finansija, Uprave za statistiku i Centralne banke Crne Gore, kao i detaljni Protokol o saradnji u decembru, kada je u pitanju kompilacija i isporučivanje podataka o stanju državnih finansija u skladu sa evropskom ESA 2010 metodologijom. Istovremeno, intenzivan rad na prikupljanju i validaciji preostalih setova podataka, opredijeliće planirano zatvaranje pregovaračkog poglavlja 18 - Statistika do kraja prve polovine 2026. U okviru pregovaračkog poglavlja 17 - Ekonomska i monetarna unija, Vlada je 5. III 2026. utvrdila Predlog promjene Ustava Crne Gore, u cilju učvršćivanja nezavisnosti Centralne banke Crne Gore u najvišem pravnom aktu, kao i u skladu sa definisanjem primarnog cilja Centralne banke o održavanju stabilnosti cijena u skladu sa odredbama Ugovora o funkcionisanju EU. Dalji koraci su na Parlamentu za usvajanje promjene Ustava.

Prihodi budžeta Crne Gore za 2025.

Prema preliminarnim podacima[10], prihodi budžeta na kraju 2025. iznosili su 2.874,1 mil. eura ili 35,2% preliminarnog BDP-a (8.170,7 mil. eura) i premašili su prošlogodišnju naplatu za značajnih 118,4 mil. eura ili 4,3%, a u istom periodu realizovano je 99,6% plana.

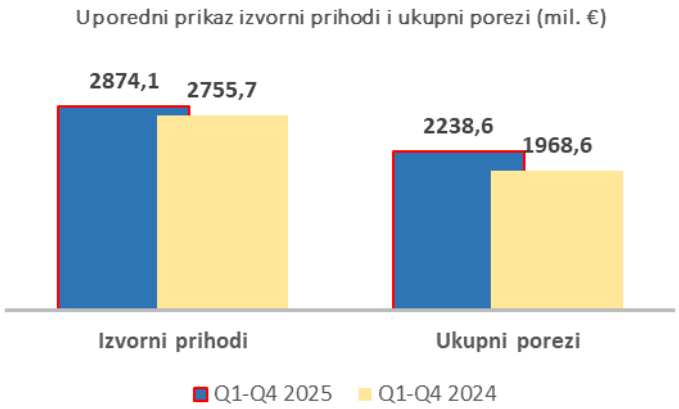

Glavne poreske kategorije ostvarile su rast kako u odnosu na prethodnu godinu, tako i u odnosu na plan za 2025, potvrđujući rastuće trendove u naplati budžetskih prihoda. **Ukupan rast naplate poreskih kategorija iznosio je 55,0 mil. eura ili 2,5% u odnosu na plan, kao i 270,0 mil. eura ili 13,7% u odnosu na prošlu godinu.**

Na kraju 2025. **porez na dobit pravnih lica** iznosio je 233,4 mil. eura, što predstavlja snažan rast, i to u iznosu od 19,5 mil. eura ili 9,1% u odnosu na isti period 2024. godine, što je i za 13,6 mil. eura ili 6,2% više u odnosu na plan za 2025.

U istom periodu **porez na dohodak fizičkih lica** ostvaren je u iznosu od 112,0 mil. eura, što je za 23,9 mil. eura ili 27,1% veće u odnosu na 2024. i iznad je godišnjeg plana za 3,7 mil. eura ili 3,4%.

Snažan rast bilježi i **porez na dodatu vrijednost** koji je ostvaren u iznosu od 1.403,7 mil. eura. Ova kategorija prihoda budžeta veća je u odnosu na prethodnu godinu za čak 181,1 mil. eura ili 14,8% i za značajnih 31,1 mil. eura ili 2,3% veća je u odnosu na plan za 2025. U navedenom periodu, snažna naplata PDV-a ostvarena je uz istovremeno značajan rast povraćaja PDV-a (bez transfera) koji je u istom periodu iznosio 105,6 mil. eura i veći je u poređenju sa prethodnom godinom za 12,8 mil. eura ili 13,8%.

Prihodi budžeta po osnovu **akciza** su ostvareni u iznosu od 403,2 mil. eura, što je za 34,6 mil. eura ili 9,4% veće u odnosu na 2024, što je i na nivou planiranog za 2025. Posmatrano po strukturi akciza, najveći rast bilježe akcize na mineralna ulja i njihove derivate, i to za 11,1 mil. eura ili 5,6% u odnosu na 2024. i akcize na duvan i duvanske proizvode, za čak 20,5 mil. eura ili 17,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Ostali prihodi u posmatranom periodu ostvareni su u iznosu od 54,5 mil. eura, što je za 2,2 mil. eura ili 4,2% veće u odnosu na plan, dok je navedena kategorija prihoda manja u odnosu na posmatrani period 2024. godine za 37,7 mil. eura ili 40,9%. Razlog odstupanja je prvenstveno izvršenje ove kategorije prihoda budžeta u 2024. po osnovu jednokratnih prihoda. Sa druge strane, u 2025. **doprinosi** su ostvareni u iznosu od 420,4 mil. eura što

10 Konačni podaci za 2025. biće sastavni dio Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2025.

je za 164,3 mil. eura ili 28,1% manje posmatrano u odnosu na 2024. godinu i 28,7 mil. eura ili 6,4% manje u odnosu na plan.

Rast naplate u okviru poreskih kategorija tokom 2025. u potpunosti je nadomjestio pad prihoda po osnovu doprinosa. Istovremeno, pojedine mjere predviđene Fiskalnom strategijom Vlade premašile su planirane efekte, zahvaljujući unaprijeđenoj efikasnosti poreske administracije, jačanju fiskalne discipline i smanjenju obima neformalne ekonomije.

Takođe, negativno odstupanje u 2025. u odnosu na plan bilježi i kategorija **donacija,** što je ujedno i glavni razlog nižeg ostvarenja prihoda budžeta u odnosu na plan. Donacije su realizovane na nižem nivou dominantno kao rezultat priliva sredstava u okviru Plana rasta, koja su isplaćena drugim mehanizmom Crnoj Gori, kao i po osnovu sredstava granta za drugu dionicu autoputa koja su prenesena za 2026.

Sveukupno posmatrano, rastući trend prihoda budžeta u posmatranom periodu jasno potvrđuje visok nivo stabilnosti, otpornosti i efikasnosti javnih finansija. Istovremeno, ovakvi trendovi ukazuju na pozitivne ekonomske impulse i na kontinuirano jačanje naplate ključnih prihoda, uz čvrstu osnovu za jačanje profitabilnosti privrede i diversifikaciju budžetskih izvora.

Prihodi budžeta januar-februar 2026.

Prihodi budžeta za dva mjeseca 2026. iznosili su 354,6 mil. eura ili 4,1% procijenjenog BDP-a (8.564,6 mil. eura) što je za 19,5 mil. eura ili 5,8% više u odnosu na prva dva mjeseca prethodne godine. U istom periodu prihodi budžeta premašili su plan za 21,5 mil. eura ili 6,5%.

Važno je napomenuti da je prethodne godine, u okviru Fiskalne strategije implementirana mjera Zakon o otpisu kamata u trajanju od tri mjeseca, koja je proizvela jednokratan pozitivan efekat na prihode budžeta. Ukupan efekat ove mjere u 2025. iznosio je oko 21 mil. eura, od čega je naplaćenih 19,1 mil. eura prihod budžeta.

Makroekonomska politika Crne Gore je ograničena nedostatkom autonomne monetarne politike. Fiskalna politika je glavni alat za upravljanje agregatnom tražnjom. Crna Gora pažljivo sprovodi reforme i mjere za jačanje fiskalne discipline, racionalizacije javne potrošnje i mjere za povećanje poreskog obuhvata i jačanja prihoda, u skladu sa zajedničkim preporukama politika sa ministarskog dijaloga iz maja 2025.

Ukupan javni dug Crne Gore, na dan 30. IX 2025, iznosio je 4.760,34 miliona eura, odnosno 58,26% BDP-a. Uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija (uključujući i 38.447 unci zlata), neto javni dug Crne Gore, na dan 30. IX 2025, iznosio je 4.176,79 miliona eura, odnosno 51,12% BDP-a.

Ukupan državni dug na dan 30. IX 2025. godine iznosio je 4.705,33 miliona eura, ili 57,59% BDP-a. Uzimajući u obzir depozite, ukupan neto državni dug na dan 30. IX 2025. godine iznosio je 4.121,78 miliona eura, ili 50,45% BDP-a. Za isti period ukupan spoljni dug Crne Gore iznosio je 4.417,70 miliona eura, odnosno 54,07% BDP-a, dok je unutrašnji dug iznosio 287,63 miliona eura, odnosno 3,52% BDP-a.

Depoziti na dan 30. IX 2025. godine iznosili su 583,55 miliona eura, uključujući 38.447 unci zlata (čija je vrijednost na dan 30. IX 2025. godine bila 125,55 miliona eura), ili 7,14% BDP-a.

Ukupan javni dug Crne Gore, na dan 31. XII 2025, iznosio je 5.188,41 miliona eura, odnosno 63,50% BDP-a. Uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija (uključujući i 38.447 unci zlata), neto javni dug Crne Gore, na dan 31. XII 2025, iznosio je 4.383,72 miliona eura, odnosno 53,65% BDP-a.

Ukupan državni dug na dan 31. XII 2025. iznosio je 5.158,96 miliona eura, ili 63,14% BDP-a. Uzimajući u obzir depozite, ukupan neto državni dug na dan 31. XII 2025. godine iznosio je 4.354,28 miliona eura, ili 53,29% BDP-a. Za isti period ukupan spoljni dug Crne Gore iznosio je 4.847,56 miliona eura, odnosno 59,33% BDP-a, dok je unutrašnji dug iznosio 311,40 miliona eura, odnosno 3,81% BDP-a.

Depoziti na dan 31. XII 2025. godine iznosili su 804,68 miliona eura, uključujući 38.447 unci zlata (čija je vrijednost na dan 31. XII 2025. godine bila 143 miliona eura), ili 9,85% BDP-a.

Tokom izvještajnog perioda Ministarstvo finansija je zaključilo sledeće aranžmane:

- Sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope za potrebe projekta "Unapređenje zdravstvene infrastrukture u Crnoj Gori (Izgradnja bolnica)", u iznosu od 83 miliona eura;
- Sa Svjetskom bankom za potrebe Projekta razvoja ribarstva i poljoprivredno-prehrambenog sektora otpornog na klimatske promjene, u iznosu od 33 miliona eura;
- Sa Evropskom investicionom bankom za potrebe Projekta modernizacije elektrificirane jednokolosječne pruge na dionici Bar–Golubovci, uključujući klizište Ratac i tunel Sozina, u iznosu od 63 miliona eura;
- Sa sindikatom međunarodnih poslovnih banaka za potrebe stvaranja fiskalne rezerve za 2026. i 2027. godinu, u iznosu od 450 miliona eura.

Državne garancije

Na dan 31. XII 2025, stanje duga po osnovu državnih garancija izdatih domaćim i ino kreditorima iznosilo je 116,07 miliona eura, što predstavlja 1,42% BDP-a. Stanje duga po osnovu garancija izdatih domaćim kreditorima na kraju poslednjeg kvartala 2025. iznosilo je 12 miliona eura ili 0,15% BDP-a, dok stanje duga po osnovu garancija izdatih ino kreditorima iznosilo je 104,10 miliona eura ili 1,27% BDP-a.

Funkcionisanje finansijskog tržišta

U finansijskom sistemu Crne Gore dominiraju banke, čiji rad reguliše i kontroliše CBCG. Pored banaka, na koje se odnosi 92,3% ukupne imovine finansijskog sistema, osiguravajuće kompanije su druge najvažnije institucije, dok je tržište kapitala uglavnom plitko. Bankarski sektor je likvidan, profitabilan i solventan, sa učešćem likvidne u ukupnoj aktivi od 18,9% (bez hartija od vrijednosti), značajnim profitima, mada su oni u određenom padu u odnosu na prošlu, rekordnu godinu, i sa koeficijentom adekvatnosti kapitala od 20,2% na kraju 2025. Učešće nekvalitetnih kredita iznosilo je 2,7% na kraju 2025. i u opadajućem je trendu već nekoliko godina. Do sada nije bilo potrebe da CBCG obezbjeđuje likvidnost bankama, već je CBCG jačala kapitalne zahtjeve za banke, između ostalog kroz kapitalne bafere. Takođe, od 2020. na snazi su mjere za ograničavanje neobezbijeđenih gotovinskih kredita fizičkih lica.

Krediti banaka prema privatnom nefinansijskom rezidentnom sektoru iznosili su 52,1% BDP-a, uz stabilan rast bilansne sume banaka, što posljednjih godina uključuje i izraženi kreditni rast (14,2% na godišnjem nivou na kraju 2025). Kamate na kredite su u blago opadajućem trendu od sredine 2024, posebno na kredite fizičkih lica, a prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na kraju 2025. godine iznosila je 6,2%.

Prinos na prosječnu aktivu (ROA) na agregatnom nivou na kraju decembra 2025. iznosi 1,97%, dok prinos na prosječni kapital (ROE) iznosi 15,35%.

Koeficijent adekvatnosti kapitala na kraju četvrtog kvartala 2025. na agregatnom nivou iznosio je 20,25%, što je znatno iznad zakonom propisanog minimuma koji iznosi 8%. Sve banke iskazuju koeficijent adekvatnosti kapitala iznad propisanog minimuma.

Osam banaka sa većinskim stranim kapitalom kontrolišu 85,76% bankarskog tržišta po osnovu aktive. Banke koje uglavnom potiču od velikih bankarskih grupacija banaka iz Evropske unije (Addiko banka, CKB, NLB, Erste i Hipotekarna banka) kontrolišu 74,16% bankarskog tržišta po osnovu aktive.

Na kraju četvrtog kvartala 2025. posmatrano prema strukturi vlasništva, tri banke su u većinskom domaćem privatnom vlasništvu, dok su ostalih osam banaka sa većinskim ino kapitalom (2 banke) ili 100% ino kapitalom (6 banaka).

Veći dio aktive banaka je koncentrisan kod 4 banke (71,02%), dok četiri male banke imaju ukupno učešće u aktivi od 13,27%.

U strukturi ukupnog kapitala na 31. XII 2025. država ostvaruje učešće od 0,98%, učešće domaćeg privatnog kapitala je 10,16%, dok kapital koji potiče iz ino izvora učestvuje sa 88,86%.

Funkcionisanje tržišta rada

Ekonomski oporavak je nastavljen kroz rast zaposlenosti i pad nezaposlenosti, ali ostaju strukturni izazovi na tržištu rada. Prema Anketi o radnoj snazi iz 2025, za starosnu grupu 15–89 prosječna stopa nezaposlenosti opala je na 10,7% (s 11,5% u 2024.), a stopa zaposlenosti na 54,4% (s 56,4% koliko je iznosila u 2024.). Aktivnost žena u 2025. (54,6%) bila je znatno niža od stope aktivnosti muške populacije (67%). U populaciji dobi 15–64 u 2025. godini došlo je do povećanja stope aktivnosti za 0,4 p.p., povećanja stope zaposlenosti za 0,9 p.p. i smanjenja stope nezaposlenosti za 0,7 p.p u odnosu na 2024. U istom periodu, prosječne bruto zarade povećale su se 11,3% a neto zarade 15,5%, dok je godišnja inflacija u 2024. iznosila 3,3%, a 3,9% u 2025. Regionalne razlike su se nastavile u 2025, pri čemu je stopa nezaposlenosti varirala od 8,4% u primorskom i 8,6% u centralnom regionu do 25,7% u manje razvijenom sjevernom regionu. Preostali strukturalni izazovi su nezaposlenost mladih (uzrasta 15–24 godine), koja je iznosila 23,9% u 2025, i dugotrajna nezaposlenost: 62% svih nezaposlenih posao traže duže od 12 mjeseci. Tekuće reforme usmjerene su na usklađivanje zakonodavstva iz oblasti rada sa EU direktivama, poboljšanje administrativnih kapaciteta Zavoda za zapošljavanje i jačanje veze sa sektorom privrede i obrazovanja. Reforma Zavoda za zapošljavanje ključna je za implementaciju Garancije za mlade i dobro funkcionisanje tržišta rada.

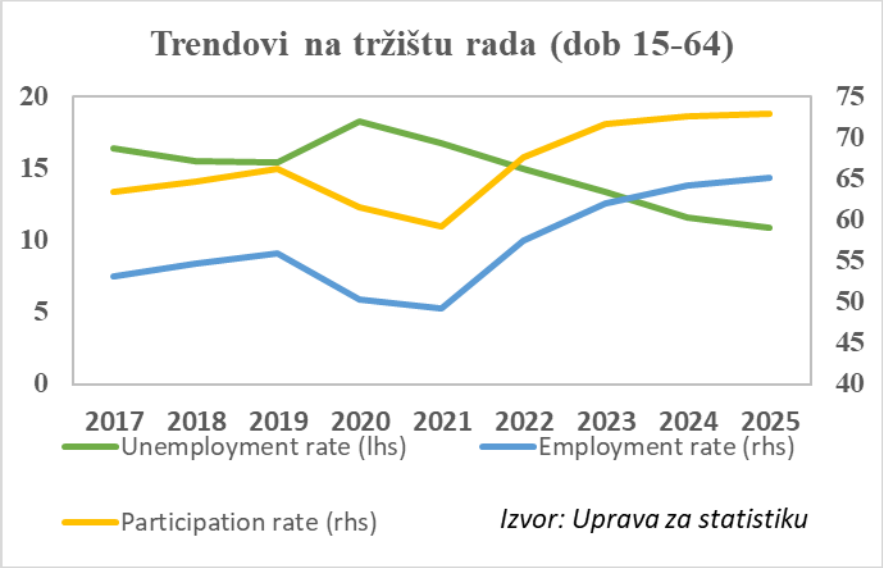

Sposobnost savladavanja pritiska konkurencije i tržišnih snaga u okviru EU

Sektorska i preduzetnička struktura

Mala i srednja preduzeća (MSP) igraju dominantnu ulogu u crnogorskoj ekonomiji (99,3%). Prema dostupnim podacima, MSP čine približno 77% ukupne bruto dodane vrijednosti, što ukazuje na njihov centralni doprinos ekonomskoj aktivnosti (OECD, 2022). Što se tiče zaposlenosti, procjenjuje se da MSP generiraju oko 70-75% ukupnih radnih mjesta, što odražava njihov značaj kao primarnog izvora zapošljavanja, posebno u uslužnim sektorima kao što su trgovina i turizam (OECD, 2022; MONSTAT, 2024). Međutim, njihovo učešće u međunarodnoj trgovini ostaje ograničeno, pri čemu MSP doprinose sa procijenjenih 20-30% ukupnog izvoza. Ovaj relativno nizak udio uglavnom je posljedica koncentracije izvoza u kapitalno intenzivnim sektorima kao što su energija i metali, u kojima dominiraju velika preduzeća (MONSTAT, 2024). Sveukupno, iako su MSP okosnica domaće ekonomske aktivnosti, njihov ograničeni izvozni kapacitet naglašava strukturna ograničenja vezana za produktivnost, konkurentnost i integraciju tržišta.

Ekonomska integracija sa EU i konkurentnost cijena

Rast robne razmjene posledica je povećanog uvoza. Spoljnotrgovinska razmjena Crne Gore u 2025. (prema podacima Monstata) porasla je za 7,2%, pri čemu je izvoz roba smanjen za 7,0%, a uvoz povećan za 9,3% u odnosu na 2024. Spoljnotrgovinska razmjena sa članicama EU je porasla je za 3,7% i ostvareno je 31,4% i 43,4% robnog izvoza i uvoza. Učešće zemalja CEFTA (Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini) činilo je 48,8% i 27,3% ukupnog izvoza i uvoza Crne Gore.

U ukupnom prilivu stranih direktnih investicija u 2025. najveće učešće imale su: Srbija (141,8 mil. eura), Turska (136,2 mil. eura), i Njemačka (71,4 mil. eura), što čini 34,3% ukupnog priliva SDI.

Prema preliminarnim podacima za januar 2026, najveći udio u ukupnom prilivu stranih direktnih investicija imale su Srbija (9,5 mil. eura), SAD (4,7 mil. eura) i Turska (4,4 mil. eura), sa učešćem od 38,8%.

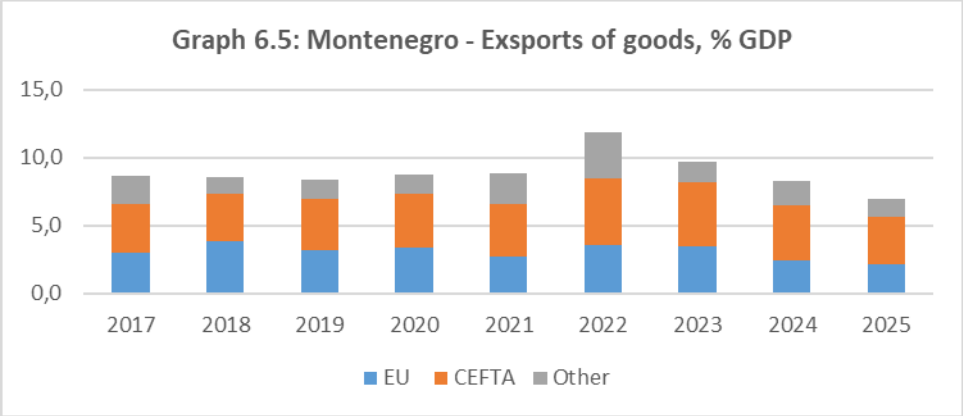

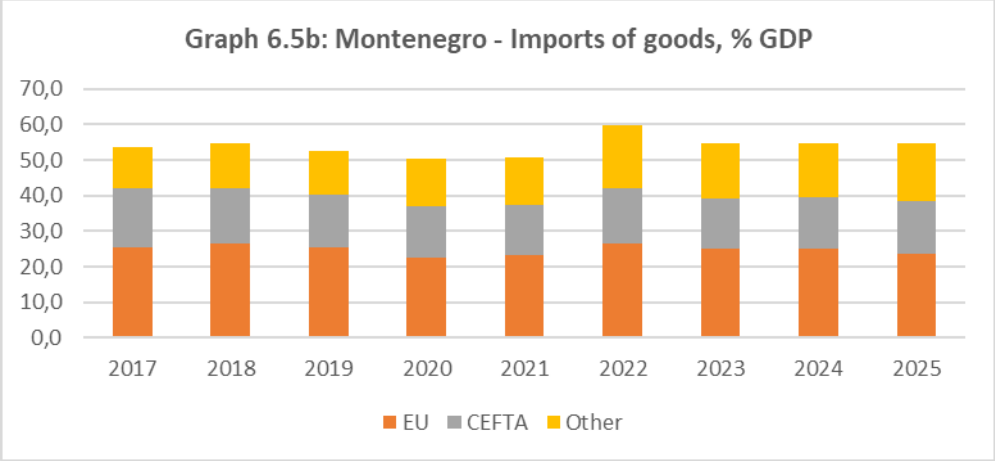

KLASTER 2: UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE

POGLAVLJE 1 – SLOBODA KRETANJA ROBA

U okviru poglavlja 1 – Sloboda kretanja robe, Crna Gora je nastavila usklađivanje svog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU. Skupština je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima („Sl. list CG“, broj 15/25) kojim se postiže potpuna usaglašenost sa Regulativom 305/2011. U vezi s Predlogom zakona o homologaciji vozila, sistema, sastavnih djelova vozila i posebnih tehničkih jedinica završena je javna rasprava, a u toku je i izrada Predloga zakona o ljekovima i Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu. Crna Gora je nastavila sa ispunjenjem mjera koje vode punopravnom članstvu Instituta za standardizaciju Crne Gore u CENELEC-u i CEN-u, kao i jačanjem kapaciteta sprovođenjem obuka i edukacija za inspektore.

Opšti prinicipi

Horizontalne mjere

Neharmonizovana oblast: Akcioni plan o ispunjenosti svih obaveza preuzetih iz članova 34-36 UFEU je Vlada usvojila 26. III 2026. Ovaj Akcioni plan predstavlja presjek dosadašnjih aktivnosti, ali i dugoročan proces kontrole zakonodavstva, pravila i mjera koje bi mogle da budu prepreka slobodi kretanja roba.

Harmonizovana oblast: Donijeti su zakoni: Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu (“Sl. list CG”, broj 46/26); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o standardizaciji (“Sl. list CG”, broj 39/26); Zakon o izmjenama i dopunama

Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti ("Sl. list CG", broj 39/26); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akreditaciji (Skupština donijela 7. IV 2026).

Usvojeni su podzakonski akti: Odluka o izmjenama Odluke o organizovanju Instituta za standardizaciju Crne Gore, usvojena na sjednici Vlade 2. IV 2026; Pravilnik o tehničkim zahtjevima za kristalno staklo ("Sl. list CG", broj 47/26).

Standardizacija

U periodu 1. IX 2025 – 31. III 2026, Institut za standardizaciju Crne Gore (ISME) publikovao je ukupno 1083 crnogorska standarda i srodna dokumenta (MEST), koji su u potpunosti usaglašeni sa evropskim i međunarodnim standardima. Prema zvaničnom Izvještaju CEN/CENELEC menadžment centra za IV kvartal 2025. godine, ISME je na nacionalnom nivou usvojio ukupno 95.56% evropskih standarda i srodnih dokumenata, od kojih je 94.48% CEN standarda iz oblasti opšte standardizacije i 97.97% CENELEC standarda iz oblasti elektrotehnike.

Predstavnici ISME nacionalnih tehničkih komiteta aktivno su učestvovali u radu evropskih (CEN/TC 312, CEN/TC 89, CEN/TC 98) i međunarodnih stručnih tijela (ISO/TC 260, ISO/TC 260 /WG 13, ISO/TC 34/SC 17 and ISO/TC 34/SC 17/WG 8). Uspješno je realizovana provjera poslovanja ISME-a u skladu sa sistemom menadžmenta kvaliteta (QMS) prema standardu ISO 9001:2015 i sistemom menadžmenta bezbjednošću informacija (ISMS) prema standardu ISO/IEC 27001:2022.

U izvještajnom periodu, ISME je organizovao niz edukativnih događaja na različite teme iz oblasti standardizacije sa posebnim osvrtom na potrebe MSP-a. Posebnu pažnju javnosti privukla je konferencija „Od inicijative do uticaja: Društvena odgovornost kao mjera održive budućnosti", kojoj je prisustvovalo preko 150 učesnika, uključujući veliki broj predstavnika malih i srednjih preduzeća. U radu konferencije, između ostalih, učestvovali su i predstavnici CEN/CENELEC-a i ISO-a. Sve sprovedene aktivnosti predstavljaju ključni segment institucionalnog djelovanja ISME-a u cilju podizanja svijesti i osposobljavanja privrednih subjekata za primjenu standarda kao alata za održivi razvoj i usklađivanje sa savremenim tržišnim zahtjevima.

Aplikacioni fajl za članstvo će se dostaviti CEN/CENELEC-u, u skladu sa CEN CENELEC Guide 22:2021, radi pokretanja ponovnog procesa ocjenjivanja Instituta.

Kada je riječ o administrativnim kapacitetima, ISME ima 21 zaposleno lice, uključujući i direktora. Tokom 2025. nije bilo novih zapošljavanja.

Metrologija

U ovom izvještajnom periodu službenici Zavoda za metrologiju su, u okviru redovnih obaveza iz svoje nadležnosti, ovjerili 34061 zakonskih mjerila, kalibrisali 794 mjerila, izdali 18 uvjerenja o odobrenja tipa mjerila, obavili kontrilou 24957 komada predmeta od dragocjenih metala, obavili 641 metrološko-inspekcijskih nadzor, pripremili stručne osnove za ovlašćivanje 5 pravnih lica za pripremu mjerila za ovjeravanje, izdali rješenja o slobodnom pristupu informacijama.

Pripremljene su stručne osnove na osnovu kojih je Ministarstvo ekonomskog razvoja donijelo dva propisa u oblasti ovjeravanja zakonskih mjerila na linijama za tehnički pregled motornih vozila, i to Pravilnik o metrološkim zahtjevima za mjerila za mjerenje kočione sile kod motornih vozila i Pravilnik o tehničkim i metrološkim uslovima za ovlašćivanje lica za pripremu mjerila za ispitivanje tehničke ispravnosti motornih i priključnih vozila za ovjeravanje.

Takođe, ovaj izvještajni period obilježio je rad na izradi tabela usklađenosti crnogorskog zakonodavstva u oblasti metrologije sa propisima EU u okviru pregovaračkog poglavlja 1, u kojem je učestvovao značajan broj zaposlenih.

Tokom marta sprovedena je peta nadzorna posjeta integrisanog sistema menadžmenta sistemom kvaliteta u skladu sa standardom MEST EN ISO/IEC 9001:2016.

U ovom izvještajnom periodu je izvršena nabavka Coriolisovog mjerila protekle zapremine za tečnosti koje nijesu voda koje će se koristiti za prenošenje sljedivosti u ovoj oblasti i po potrebi za ovjeravanje mjernih sistema. Vrijednost nabavljene laboratorijske opreme za unapređenje postojećih mjernih metoda i razvoj novih iznosi 28.941,99 eura.

U okviru Metodologije za procjenu primjene aktikorupcijskih mjera, koju sprovodi Agencija za sprečavanje korupcije, Zavod za metrologiju je u novembru 2025. godine, putem posebne aplikacije, izvijestio Agenciju o realizaciji preporuka datih u izvještaju, koji je 2022. godine izrađen za Zavod za metrologiju, u okviru prve faze primjene Metodologije. Takođe, tokom 2025. obavljene su i sve zakonske obaveze u oblasti etike, integriteta i sprečavanja korupcije - evidencija o primljenim poklonima u Zavodu za metrologiju, izvještaji o postojanju prijava na sumnje i nepravilnosti, izvještaji o rizicima, kao i izvještaj o uplatama medijima.

Administrativni kapaciteti

U IV kvartalu 2025. godine, Zavod za metrologiju su napustile dvije službenice iz Odsjeka za opšte pravne poslove i jedna službenica iz Odjeljenja za međunarodnu saradnju, zbog pronalaska novog posla. Na samom kraju IV kvartala, 29. XII 2025. istekao je mandat pomoćniku direktorice, rukovodiocu Sektora za metrološku sljedivost i državne etalone. Realizacija postupaka popune ovog radnog mjesta planira se u 2026. godini, a u cilju obezbjeđenja kontinuiteta u poslovanju institucije upućen je predlog za određivanje vršioca dužnosti pomoćnika direktorice Zavoda za metrologiju, do popunjavanja navedenog radnog mjesta u skladu sa zakonom.

Saglasno izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Sl. list CG“, broj 82/25), izmjenama i dopunama Uredbe o kriterijumima za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju poslova u organima državne uprave („Sl. list CG“, broj 97/25), Zakonu o državnoj upravi („Sl. list CG“, broj 52/22), i Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list CG“, broj 39/25), dana 11. XII 2025, usvojen je Pravilnik o izmjeni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za metrologiju kako bi se isti uskladio sa navedenim propisima. Pravilnikom je predviđeno 56 radnih mjesta, od čega je popunjeno 45. Jedanaest radnih mjesta je upražnjeno.

U skladu sa Kadrovskim planom za 2025. godinu, u IV kvartalu 2025. godine pokrenut je postupak za popunu jednog radnog mjesta na neodređeno vrijeme i to: u Sektoru za ovjeravanje mjerila - Odsjek za mjerila u funkciji zaštite imovine, životne sredine i prirodnih resursa, zaštite na radu, zaštite od nezgoda i nadzora saobraćaja čije popunjavanje se očekuje u drugom kvartalu 2026. godine.

Vlada je usvojila Kardrovski plan za 2026. godinu, kojim je planirana popuna pet radnih mjesta i to: Pomoćnik direktorice Zavoda za metrologiju – rukovodilac Sektora za metrološku sljedivost i državne etalone, mandat istekao krajem 2025. godine, Savjetnik/ca III – metrolog/škinja u Sektoru za ovjeravanje mjerila - Odsjek za mjerila u funkciji zaštite zdravlja ljudi i životinja i opšte bezbjednosti, na neodređeno vrijeme; Samostalni/a savjetnik/ca III u Službi za opšte poslove i finansije, Samostalni/a savjetnik/ca I – metrolog/škinja u Sektoru za metrološku sljedivost i državne etalone - Odsjek za naučnu metrologiju, Samostalni/a savjetnik/ca II u Službi za opšte poslove i finansije, putem internog oglasa.

Akcionim planom zapošljavanja u okviru jačanja administrativnih kapaciteta u poglavlju 1, a koje je ključno za ispunjavanje kriterijuma za zatvaranje pregovora i za implementaciju *acquis*-a, na osnovu analize stanja administrativnih kapaciteta u Zavodu za metrologiju koju je izvršla ekspertikinja iz EU, konstatovan je nedostatak 19 zaposlenih. Vlada je izašla sa predlogom da se u naredne tri godine u Zavodu za metrologiju zaposli 9 novozaposlenih, a da se preostalih deset obezbijedi unutrašnjom reorganizacijom postojećih, za jačanje metroloških kapaciteta u Zavodu za metrologiju i jedno radno mjesto za jačanje metrološko inspekcijskog nadzora. U tu svrhu izrađen je Predlog pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za metrologiju kako bi se obezbijedila pomenuta odobrena radna mjesta.

Predlogom pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za metrologiju, u odnosu na važeći Pravilnik, ukupan broj radnih mjesta se sa postojećih 56 povećao na 66, uključujući radno mjesto starješine organa uprave, a isti je dostavljen nadležnim ministarstvima na razmatranje.

OIML – Zavod za metrologiju, preko svog predstavnika zastupa Crnu Goru u aktivnostima koje sprovode radna tijela OIML-a.

Akreditacija

Vlada je 2. X 2025. donijela Odluku o dopunama Odluke o osnivanju Akreditacionog tijela Crne Gore („Sl. list CG“, broj 117/25), kojom se propisuje da članovi Upravnog odbora ATCG ne mogu biti birani iz redova akreditovanih tijela za ocjenjivanje usaglašenosti. Ova mjera dodatno jača institucionalnu nezavisnost i nepristrasnost ATCG-a i obezbjeđuje jasan otklon od potencijalnih sukoba interesa na najvišem nivou upravljanja.

Tokom izvještajnog perioda, ATCG je akreditovalo jedno (1) novo tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti iz kategorije laboratorija za ispitivanje. Nacionalni sistem akreditacije obuhvata ukupno 43 tijela za ocjenjivanje usaglašenosti akreditovana od strane ATCG, od čega su 28 laboratorije za ispitivanje, 2 laboratorije za etaloniranje, 2 medicinske laboratorije, 6 kontrolnih tijela, 3 sertifikaciona tijela za sertifikaciju proizvoda i 2 sertifikaciona tijela za sertifikaciju sistema menadžmenta. Takođe, tri (3) nova tijela za ocjenjivanje usaglašenosti trenutno se nalaze u postupku akreditacije.

U skladu sa Odlukom koju je donio Savjet za multilateralne sporazume Evropske organizacije za akreditaciju (EA MAC) dana 1. X 2025, u periodu od 10. do 12. III 2026. sprovedeno je naknadno (follow-up) ocjenjivanje ATCG-a sa ciljem održavanja statusa potpisnika EA MLA sporazuma. Tim „peer“ evaluatora konstatovao je značajan i vidljiv napredak u radu ATCG-a, naročito u oblastima organizacione strukture i jasnoće strukturnih rješenja, kao i u planiranju, sprovođenju i izvještavanju o ocjenjivanjima u svim oblastima akreditacije obuhvaćenim evaluacijom. Naglašeno je da su od prethodne „peer“ evaluacije uloženi značajni napori koji su rezultirali konkretnim i mjerljivim unapređenjima sistema. Tokom evaluacije identifikovano je ukupno pet neusaglašenosti, uz šest komentara koji predstavljaju preporuke za dalje unapređenje. ATCG je u obavezi da, u roku od mjesec dana od prijema nacrta Izvještaja o evaluaciji, timu „peer“ evaluatora dostavi Izvještaj o sprovođenju korektivnih mjera na zatvaranju identifikovanih neusaglašenosti, prije nego što tim može uputiti preporuku EA MAC-u u vezi sa ponovnim potvrđivanjem statusa ATCG kao potpisnika EA MLA sporazuma u oblastima ispitivanja, medicinskih ispitivanja, etaloniranja, kontrolisanja i sertifikacije proizvoda.

Tržišni nadzor

U proaktivnom nadzoru, shodno Godišnjem programu nadzora proizvoda na tržištu, nadležne inspekcije su, u datom periodu, kontrolisale: električne bušilice, cement, plutajuća pomagala, električne friteze, stolice za kućnu upotrebu, TV uređaji (Tržišna inspekcija); igračke, biocidni proizvodi – proizvodi za dezinfekciju, obmanjujući

proizvodi (Zdrastveno-sanitarna inspekcija); vodomjeri, električno brojilo, vage klase tačnosti III (Metrološka inspekcija); podzemni i nadzemni rezervoari za skladištenje TNG (Termoenergetska inspekcija); motorna vozila (kategorija M, kategorija N, kategorija O, kategorija L, kategorija T), autodjelovi, autooprema, (Direkcija za inspekcijski nadzor u drumskom saobraćaju); sredstva za ishranu bilja (đubriva), sredstva za zaštitu bilja (pesticidi) (Fitosanitarna inspekcija); pirotehnička sredstva, eksplozivi za civilnu upotrebu (Direkcija za inspekcijski nadzor MUP).

U reaktivnom nadzoru, Tržišna inspekcija i Zdrastveno-sanitarna inspekcija, pratile su opasne proizvode na osnovu podataka preuzetih iz RAPEX-a.

Izvršeno je ukupno 2.136 inspekcijska pregleda, od kojih je 1.936 pregleda izvršeno u proaktivnom nadzoru (po programu - redovni, produženi), a 200 pregleda u reaktivnom nadzoru (170 – po RAPEX obavještenjima, 1 – po obavještenju proizvođača, 24 – po obavještenju sa CEFTA regionalne mreže, 5 – po obavještenju Uprave carina).

Na tržištu Crne Gore, u proaktivnom i reaktivnom nadzoru, pronađeno je 861 vrsta opasnih i neusaglašenih proizvoda u količini 49.196 komada, 13 vrsta u količini od 63.525,64 m^2, od čega 120 vrsta u količini 1.953 komada predstavlja opasne proizvode sa ozbiljnim rizikom, 647 vrsta u količini 45.011 komada, 13 vrsta u količini od 63.525,64 m^2 su opasni proizvodi koji ne predstavljaju ozbiljan rizik, dok 94 vrste u količini 2.232 komada su neusaglašeni proizvodi.

Inspektori su izrekli sljedeće mjere:

Povlačenje sa tržišta (trajna zabrana prometa) opasnih i neusaglašenih proizvoda, izrečena je za 214 vrsta u količini 4.185 komada, i to: za opasne proizvode koji predstavljaju ozbiljan rizik, ukupno 120 vrsta u količini 1.953 komada (svijetleći lanci, merdevine, fen za kosu, dječja odjeća, produžni kabl, prenosiva dječja svetiljka, laserski pokazivač, električno kuvalo, naočare za sunce, LED lampa, elektični usisivač, dječje sunčane naočare, staklene čaše za djecu, pomoćna sredstva za plivanje, podsklop za produžni kabl, igračke), za neusaglašene proizvode, ukupno 94 vrste u količini 2.232 komada (električna pegla, električni aparat za vafle, adapter, dječiji namještaj – sto i stolica, punjač za mobilni telefon, merdevine, zaštitne rukavice, zaštitni reflektujući prsluk, sunčane naočare, pomoćna sredstva za plivanje, aparat za uništavanje insekata, fen za kosu, UV lampa, električni blender, dječje sunčane naočare, dentalni implantati i drugi stomatološki materijal, igračke). Mjera opoziva od potrošača izrečena je za 6 vrsta opasnih i neusaglašenih proizvoda, u količini od 235 komada (fen za kosu, zaštitne rukavice, staklene čaše za djecu, električno kuvalo). Obavještenje o opozivu je objavljeno preko dnevnih novina i isticanjem istog na vidnom mjestu u objektu.

Po nalogu inspektora, za proizvode koji su povučeni sa tržišta i čiji je promet trajno zabranjen, mjera uništenja sprovedena je za opasne proizvode sa ozbiljnim rizikom i neusaglašene proizvode za 59 vrsta u količini 1.295 komada, i to: za opasne proizvode koji predstavljaju ozbiljan rizik, ukupno 47 vrsta u količini 1.005 komada (svijetleći lanci, dječija prenosna svjetiljka, laserski pokazivač, električno kuvalo, dječije naočare za sunce, naočare za sunce, LED lampa, produžni kabl, pomoćna sredstva za plivanje, podsklop za produžni kabl), za neusaglašene proizvode, ukupno 12 vrsta u količini 290 komada (dječiji namještaj – sto i stolica, punjač za mobilni telefon, zaštitne rukavice, aparat za uništavanje insekata, fen za kosu, dječije sunčane naočare, pomoćna sredstva za plivanje, igračke).

Proizvođaču/distributeru vraćeno je 155 vrsta opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom i neusaglašenih proizvoda u količini 2.890 komada, i to: za opasne proizvode koji predstavljaju ozbiljan rizik, ukupno 64 vrste u količini 798 komada, (merdevine, fen za kosu, dječija odjeća, produžni kabl, LED lampa, električni usisivač, laserski pokazivač, pomoćna sredstva za plivanje, podsklop za produžni kabl, dječija prenosna svjetiljka), za

neusaglašene proizvode, ukupno 91 vrsta u količini 2.092 komada (električna pegla, električni aparat za vafle, adapter, merdevine, zaštitne rukavice, zaštitni reflektujući prsluk, sunčane naočare, pomoćna sredstva za plivanje, dječja odjeća, staklene čaše namijenjene za djecu, dječja prenosiva svjetiljka, pomoćna sredstva za plivanje, UV lampa, električni blender, LED sijelice, dentalni implantanti i drugi stomatološki materijal, igračke).

Privremena zabrana prometa za proizvode koji ne predstavljaju ozbiljan rizik, do otklanjanja utvrđenih nepravilnosti 647 vrsta u količini 45.011 komada, 3 vrste u količini od 63.526,64 m^2 (merdevine, zaštitni industrijski šljem, električni kalorifer, električni pištolj za lijepak, punjač za mobilni telefon, zvučnik, aerosolni raspršivači, LED kabl sijalice, toster, presa za kosu, timer za travu, električni sokovnik, električna grijalica, usisivač, ekspres lonac, električni osvježivač vazduha, električni aparat za kafu, električna pumpa za balone, aparat za uništavanje insekata, naočare za sunce, mašinica za šišanje, elektična pegla, električna četka za kosu, zaštitna kaciga za planinarenje, naočare za plivanje, nosiljke za bebe, dječija ljuljaška, ventilator, LED lampa, USB kabl, produžni kabl, elektični ovlaživač vazduha, zaštitne rukavice, stona lampa, električni mikser, baštenski namještaj, električni mlin za kafu, skejtbord, fen za kosu, ekspres lonac, kaciga za bicikliste, električno kuvalo, električna bušilica, visoka stolica za djecu, visoki krevet na sprat, dječiji krevetić, električni usisivač, svjetleći lanci, merdevine, zaštitni reflektujući prsluk, roleri, betonski blokovi, električni čistač i sterilizator četke, blender, električna brusilica, električna mašina za poliranje, power bank, dječiji bicikl, udarna bušilica, pomoćna sredstva za plivanje, cement, električni difuzer, dječije sunčane naočare, maska za ronjenje, ugaona brusilica, mrežni prekidač, mikrofon, slamke za piće, dječje sjedište za biciklo, električni aparat za vodu, električna friteza, halogene sijelice, električna pumpica, stolice za sjedenje, aparat za hot dog, svijetleći lanci, laminat).

Proizvodi koji su povučeni sa tržišta, nakon usaglašavanja vraćeni su u promet. U ovom periodu po obavještenju proizvođača/distributera pronađena je 1 vrsta opasnih proizvoda u količini od 28 komada (staklene čaše za djecu).

Izvršeno je uzorkovanje 55 vrsta proizvoda, radi ispitivanja u akreditovanim laboratorijama i to: Tržišna inspekcija je izvršila uzorkovanje 6 vrsta proizvoda (produžni kabl, fen za kosu 3 vrste i svijetleći lanci 2 vrste). Dobijeni rezultati ispitivanja od strane laboratorije pokazuju da je 1 vrsta proizvoda neispravna (fen za kosu), dok se za 4 vrste proizvoda rezultati očekuju i biće obuhvaćeni u narednom izvještaju. Fitosanitarna inspekcija je izvršila uzorkovanje 49 vrsta proizvoda (sredstva za ishranu bilja, sredstva za zaštitu bilja). Dobijeni rezultati ispitivanja od strane laboratorije su pokazali da su sredstava za ishranu bilja i sredstava za zaštitu bilja ispravna.

Razmjena informacija o nebezbjednim/neusaglašenim proizvodima pronađenim na tržištu Crne Gore se vrši preko CEFTA centralne baze podataka koja je uspostavljena 1. XI 2023. Korisnici Sistema su sve inspekcije koje se bave nadzorom proizvoda na tržištu CEFTA zemalja (Crna Gora, Srbija, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Kosovo, Albanija i Moldavija). O nebezbjednim i neusaglašenim proizvodima javnost se može informisati putem linka: CEFTA Transparency – Home.

Učešće inspekcija u edukacijama

Ostvarno je učešće predstavnika Tržišne inspekcije na sledećim događajima:

- 27 - 28. I 2025. konferencija u Budvi u organizaciji "EU4Business: Podsticanje zajedničkog regionalnog tržišta kroz infrastrukturu kvačiteta I e-trgovinu", vezano za dostignuća u regionalnoj saradnji, sa akcentom na razmjenu informacija između zemalja regiona, kao i daljim koracima na jačanju ekonomskih integracija kroz produžetak regionalnog projekta;
- 12. III 2025. onlajn sastanak u okviru projekta Regio Trade - jačanje regionalne ekonomske integracije na Zapadnom Balkan na kojem je predstavljen predmet projekta i diskutovano o planiranim aktivnostima za naredne tri godine;

- 1. IV 2025. sastanak u prostorijama Evropske delegacije sa pedstavnicima Evropske komisije u vezi sa administrativnim kapacitetima o primjeni Zakona o zaštiti potrošača;
- 29. V 2025. onlajn diskusija u organizaciji CEFTA sekretarijata na temu Nacrta odluke o priznavanju rezultata ocjene usaglašenosti industrijskih proizvoda;
- 30. V 2025. okrugli sto u Podgorici u okviru javne rasprave za Nacrt Zakona o kolektivnim tužbama;
- 9. VI 2025. onlajn sastanak u okviru projekta Regio Trade - jačanje regionalne ekonomske integracije na Zapadnom Balkanu, vezano za napredak organizacije aktivnosti i zajedničke diskusije kako bi se postiglo zajedničko razumijevanje o detaljima plana rada za predstojeće mjesece;
- 17. VI 2025. sastanak u okviru projekta Regio Trade - jačanje regionalne ekonomske integracije na Zapadnom Balkanu održan između carinskih uprava i tijela za nadzor tržišta na temu zajednički nadzor proizvoda svijetleći lanci,
- 25 – 26. VI 2025. sastanak u Tirani u okviru projekta Regio Trade - jačanje regionalne ekonomske integracije na Zapadnom Balkanu, na temu rasprava o odluci o međusobnom priznavanju isprava i znakova usaglašenosti u zemljama Zapadnog Balkana;
- 7 - 09. VII 2025. sastanak u Skoplju u organizaciji projekta Regio Trade - jačanje regionalne ekonomske integracije na Zapadnom Balkanu, vezano za zajedničku akciju organa nadzor tržišta i kontrolu električnih aparata (fenovi za kosu, produžni kablovi);
- 2. IX 2025. sastanak u Podgorici u organizaciji CEFTA sekretarijata i SEED plus projekta sa predstavnicima Uprave carine, vezano za uspostavljanje nacionalnog sistema za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima;
- 3. IX 2025. onlajn radionica u okviru TAIEX projekta na temu jačanje kapaciteta crnogorskih institucija za zaštitu potrošača i nadzor tržišta;
- 16. IX 2025. onlajn sastanak u okviru Regio Trade - jačanje regionalne ekonomske integracije na Zapadnom Balkanu na temu jačanje kapaciteta i saradnje između carinskih organa i tijela za nadzor tržišta kroz organizovanje zajedničih aktivnosti;
- 23 - 25. IX 2025. radionica u Podgorici u organizaciji TAIEX projekta, na temu jačanja kapaciteta crnogorskih institucija za zaštitu potrošača i nadzor tržišta na kojoj su predavači bili predstavnici Kancelarije za zaštitu potrošača (UOKiK Poland);
- 13 - 15. X 2025. u Kotoru Regionalna konferencija o suzbijanju nelegalne trgovine u organizaciji Američke privredne komore Srbije;
- 4. XI 2025. onlajn sastanak u okviru projekta Regio Trade - jačanje regionalne ekonomske integracije na Zapadnom Balkanu, vezano za zajedničku akciju o elektirčnim proizvodima (produžni kablovi, fen za kosu);
- 6. XI 2025. regionalni sastanak u Skoplju u organizaciji CEFTA i SEED plus projekta, na temu Centralna baza podataka nesigurnih/neusaglašenih proizvoda (produžni kablovi, fen za kosu);
- 11 - 13. XI 2025. radionica u Podgorici u okviru projekta Regio Trade - jačanje regionalne ekonomske integracije na Zapadnom Balkanu, na temu aktivnosti Akademije jedinstvenog tržišta (SMA);
- 12 - 14. XI 2025. u Poljskoj u okviru TAIEX projekta organizovana je studijska posjeta Kancelariji za zaštitu konkurencije i potrošača Republike Poljske (UOKiK);
- 20. XI 2025. onlajn sastanak u okviru projekta Regio Trade - jačanje regionalne ekonomske integracije na Zapadnom Balkanu sa ekspertom projekta vezano za procjenu rizika za proizovde koji su uzorkovani i ispitani u akreditovanoj laboratoriji (fen za kosu, produžni kabal).

Vertikalne mjere – direktive Novog pristupa

Ljekovi

Skupština je 2. II 2026. donijela Zakon o ljekovima („Sl. list CG", broj 14/26). Kroz ovaj zakon transponovane su: Direktiva 2001/83/EZ, Regulativa (EU) 536/2014, Regulativa (EU) 2019/6, Regulativa (EZ) No 726/2004 i

Regulativa (EU) 2022/839, kojom se utvrđuju prelazna pravila za pakovanje i obilježavanje veterinarskih ljekova odobrenih ili registrovanih u skladu sa Direktivom 2001/82/EZ ili Uredbom (EZ) br. 726/2004.

Humani ljekovi

Na osnovu Zakona o ljekovima ("Sl. list CG", broj 14/26), donijeti su sljedeći propisi:

U nadležnosti Ministarstva zdravlja: Pravilnik o sistemu sigurnosnih oznaka („Sl. list CG", broj 25/26, stupio je na snagu 7. III 2026, a primjenjuje se od dana pristupanja Crne Gore EU). U ovaj pravilnik transponovana je Delegirana Regulativa Komisije (EU) 2016/161 o dopuni Direktive 2001/83/EZ.

Upravni odbor Instituta za ljekove i medicinska sredstva, uz saglasnost Ministarstva zdravlja, donio je sljedeće pravilnike: Pravilnik o uslovima za izdavanje dozvole za lijek za humanu upotrebu („Sl. list CG", br. 22/26 i 24/26) koji transponuje Direktivu 2001/83 sa Aneksom I; Pravilnik o registraciji homeopatskih i tradicionalnih biljnih ljekova („Sl. list CG", broj 22/26) koji transponuje Direktivu 2001/83; Pravilnik o uslovima za proizvodnju ljekova za humanu upotrebu („Sl. list CG", broj 22/26) koji transponuje Direktivu (EU) 2017/1572; Pravilnik o uslovima za proizvodnju aktivnih supstanci za ljekove za humanu upotrebu („Sl. list CG", broj 22/26), koji transponuje Delegiranu Regulativu Komisije (EU) 1252/2014.

Veterinarski ljekovi

Upravni odbor Instituta za ljekove i medicinska sredstva, uz saglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, donio je sljedeće pravilnike: Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje dozvole za lijek za veterinarsku upotrebu („Sl. list CG", br. 22/26 i 24/26) koji transponuje Regulativu 2019/6, Delegiranu Regulativu Komisije (EU) 2021/805, Delegiranu Regulativu Komisije (EU) 2023/183, Implementirajuću Regulativu Komisije (EU) 2021/17, Implementirajuću Regulativu Komisije (EU) 2023/997, Implementirajuću Regulativu Komisije (EU) 2025/163, Implementirajuću Regulativu Komisije (EU) 2024/875 i Implementirajuću Regulativu Komisije (EU) 2024/878; Pravilnik o sistemu farmakovigilance veterinarskih ljekova („Sl. list CG", broj 22/26) koji transponuje Implementirajuću Regulativu Komisije (EU) 2021/1281; Pravilnik o uslovima za proizvodnju veterinarskih ljekova („Sl. list CG", broj 22/26) koji transponuje Direktivu Komisije 91/412/EEZ.

Takođe, Upravni odbor Instituta za ljekove i medicinska sredstva, donio je Smjernice dobre distributivne prakse aktivnih supstanci koje se koriste kao polazni materijali u proizvodnji veterinarskih ljekova („Sl. list CG", broj 22/26). U smjernice su transponovane Implementirajuća Regulativa Komisije (EU) 2021/1248 i Implementirajuća Regulativa Komisije (EU) 2021/1280.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, donijelo je sljedeće pravilnike: Pravilnik o bližem dizajnu zajedničkog loga i načinu korišćenja zajedničkog loga („Sl. list CG", broj 23/26) kroz koji je transponovana Sprovedbena Regulativa Komisije (EU) 2021/1904; Pravilnik o mjerama za obezbjeđivanje efikasne i bezbjedne upotrebe veterinarskih ljekova za oralnu primjenu („Sl. list CG", broj 24/26), kroz koji je transponovana Delegirana Regulativa Komisije (EU) 2024/1159; Pravilnik o bližim uslovima za sprovođenje mjera dobre distributivne prakse za veterinarske ljekove* („Sl. list CG", broj 23/26) kroz koji je transponovana Sprovedbena Regulativa Komisije (EU) 2021/1248; Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja jedinstvenog doživotnog identifikacionog dokumenta za kopitare („Sl. list CG", broj 23/26) kroz koji je transponovana Delegirana Regulativa Komisije (EU) 2021/577; Pravilnik o vrsti veterinarskih antimikrobnih ljekova za koje se prikupljaju podaci, obimu prodaje i upotrebi veterinarskih antimikrobnih ljekova kod životinja, kvalitetu, metodama i načinu dostavljanja prikupljenih podataka („Sl. list CG", broj 23/26) kroz koji su transponovane Delegirana Regulativa Komisije (EU) 2021/578 i Sprovedbena Regulativa Komisije (EU) 2022/209; Pravilnik o sadržaju i obrascu veterinarskog recepta, načinu vođenja i čuvanja evidencije o izdatim veterinarskim receptima, kao i sadržaju i

načinu vođenja i čuvanja evidencije o veterinarskim ljekovima koje veterinar može da upotrijebi i bez veterinarskog recepta („Sl. list CG“, broj 23/26) kroz koji je transponovan član 105(5) Regulative (EU) 2019/6.

Takođe, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, donijelo je: Listu supstanci koje su neophodne za liječenje kopitara ili koje donose dodatnu kliničku korist u poređenju sa drugim opcijama liječenja dostupnim za vrste kopitara i za koje je period karence za vrste kopitara šest mjeseci ("Sl. list CG", broj 36/26). U ovu listu prenijeta je Regulativa (EU) 2025/901. Listu ljekova koji se ne smiju koristiti suprotno uslovima iz dozvole za lijek i ljekova koji se smiju koristiti pod određenim uslovima suprotno uslovima iz dozvole za lijek ("Sl. list CG", br. 23/26). U ovu listu prenijeta je Regulativa (EU) 2024/1973.

Cijene ljekova

Vlada je 25. IX 2025. donijela Uredbu o dopunama Uredbe o kriterijumima za formiranje maksimalnih cijena ljekova (“Sl. list CG” broj 113/25). Ovom Uredbom transponovana je Direktiva 89/105/EEZ o transparentnosti mjera kojima se uređuje određivanje cijena ljekova za humanu upotrebu i njihovo uključivanje u nacionalni sistem zdravstvenog osiguranja.

Kozmetika

Shodno Zakonu o kozmetičkim proizvodima ("Sl. list CG", br. 24/19 I 84/24 – drugi zakon), Ministarstvo zdravlja je donijelo sljedeće pravilnike: Pravilnik o utvrđivanju Liste zabranjenih supstanci u kozmetičkim proizvodima ("Sl. list CG", broj 22/26) kroz koji je transponovana Regulativa (EU) 1223/2009 o kozmetičkim proizvodima, i to Prilog II Spisak supstanci zabranjenih u kozmetičkim proizvodima i Prilog III Lista supstanci koje kozmetički proizvodi ne smiju sadržati osim u skladu sa navedenim ograničenjima; Pravilnik o utvrđivanju Liste supstanci koje su bezbjedne za korišćenje u kozmetičkim proizvodima ("Sl. list CG", br. 29/26) kroz koji je transponovana Regulativa (EU) 1223/2009, i to Prilozi IV, V i VI ove Regulative.

Prekursori droga

Skupština je 31. XII 2025. donijela Zakon o nadzoru i kontroli proizvodnje i prometa određenih supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci (“Sl. list CG”, broj 3/26). U zakon su transponovani sljedeći EU propisi: Regulativa (EU) br. 273/2004 o prekursorima za droge; Regulativa (EU) br. 111/2005 o utvrđivanju pravila za nadzor trgovine prekursorima za droge između Unije i trećih zemalja; Regulativa (EU) br. 1258/2013 o izmjeni Regulative br. 273/2004 o prekursorima za droge; Regulativa (EU) br. 1259/2013 o izmjeni Regulative (EU) broj 111/2005 o utvrđivanju pravila za nadzor trgovine prekursorima za droge između Unije i trećih zemalja; Deligirana Regulativa (EU) br. 2015/1011 o dopuni Regulative br. 273/2004 o utvrđivanju pravila za nadzor trgovine prekursorima za droge između Unije i trećih zemalja i o stavljanju van snage Regulative Komisije br. 1277/2005; Sprovedbena Regulativa (EU) br. 2015/1013 o utvrđivanju pravila u pogledu Regulative br. 273/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta o prekursorima za droge i u pogledu Regulative Savjeta br. 111/2005 o utvrđivanju pravila za nadzor prekursorima za droge između Unije i trećih zemalja.

Na osnovu Zakona o nadzoru i kontroli proizvodnje i prometa određenih supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci (“Sl.list CG”, broj 3/26), Ministarstvo zdravlja je donijelo sljedeće pravilnike: Pravilnik o sadržini zahtjeva za dobijanje odobrenja za korišćenje prekursora*, Pravilnik o bližem sadržaju godišnjih izvještaja o proizvodnji i prometu prekursora* („Sl. list CG”, broj 20/26); Pravilnik o spisku supstanci koje se mogu upotrijebiti u nedozvoljenoj proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci* („Sl. list CG”, broj 22/26); Pravilnik o sadržini zahtjeva za izdavanje, izmjenu i obnovu dozvole za proizvodnju prekursora, dokumentaciji koja se prilaže uz zahtjev i sadržini dozvole za proizvodnju prekursora* („Sl. list CG”,

broj 22/26); Praviilnik o bližoj sadržini, načinu korišćenja i čuvanja izjave krajnjeg korisnika o namjeni prekursora* („Sl. list CG", broj 22/26); Pravilnik o sadržini zahtjeva za izdavanje, izmjenu i obnovu dozvole za promet prekursora, dokumentaciji koja se prilaže uz zahtjev i sadržini dozvole za promet prekursora* („Sl. list CG", broj. 22/26); Pravilnik o obrascu, sadržaju i načinu dostavljanja obavještenja prije izvoza prekursora* („Sl. list CG", broj 22/26); Pravilnik o sadržaju zahtjeva, dokumentaciji i sadržaju dozvole za uvoz i izvoz prekursora* („Sl. list CG", broj 22/26).

Medicinska sredstva

U oblasti medicinskih sredstva nije bilo normativnih aktivnosti u izvještajnom periodu.

Radi usaglašavanja sa propisanom odloženom prijenom pojedinih odredaba regulativa kojim se uređuju medicinska sredstva u EU, donijete su odluke o implementaciji istih sljedećim aktima: Uputstvo za podnosioce zahtjeva za registraciju medicinskog sredstva (18. III 2026); Način priznavanja deklaracija o usaglašenosti i EC sertifikata u postupcima koji se vode pred Institutom za ljekove i medicinska sredstva u periodu usklađivanja Nacionalnog zakonodavstva zbog prelaska sa EU direktiva MDD/AIMD na Regulativu MDR (EU) 2017/745 (18. VI 2025); Način priznavanja deklaracije o usaglašenosti i EC sertifikata u postupcima koji se vode pred Institutom za ljekove i medicinska sredstva u periodu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva zbog prelaska sa EU direktive IVDD na Regulativu IVDR (EU) 2017/746 (18. VI 2025).

Građevinski proizvodi – Pripremljen je Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o građevinskim proizvodima i Predlog pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju sistema ocjenjivanja građevinskog proizvoda kojima se u nacionalno zakonodavstvo transponuje Delegirana regulativa (EU) 2024/2769 o dopuni Regulative (EU) br. 305/2011 Evropskog parlamenta i Savjeta utvrđivanjem sistema ocjene i provjere postojanosti svojstava građevinskih proizvoda, koji se primjenjuju na bitne karakteristike ekološke održivosti i o izmjeni te Regulative u pogledu ocjene i provjere postojanosti svojstava građevinskih proizvoda na osnovu pristupa modeliranja, kako bi se postigla potpuna usaglašenost sa Regulativom 305/2011 i u nacionalni pravni sistem uveo sistem 3+, u cilju stvaranja uslova da proizvođači mogu ocijeniti bitne karakteristike svojih proizvoda povezane sa ekološkom održivošću.

U okviru radionice "Put Jedinstvenog Tržišta – EU i Crna Gora o sektoru građevinarstva" održane 20. III 2026. uz učešće predstavnika DG GROW sektora, notifikovanih tijela, predstavnika sektora građevinarstva Crne Gore, imenovanih tijela, Privredne komora Crne Gore, Ministarstva za ekonomski razvoj i Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, održan je i tehnički dio sastanka na kojem se razgovaralo o odredbama crnogorskog zakonodavstva kojim se uređuju uslovi stavljanja na tržište građevinskih proizvoda i usaglašenosti sa evropskim propisima iz ove oblasti.

Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine je zatražilo ekspertsku podršku kroz PLAC projekat vezano za transponovanje Regulative (EU) 2024/3110 nacionalnim sprovedbenim aktom.

Direktive sektorskog (starog) pristupa

Hemikalije

Crna Gora je ostvarila dalji napredak u jačanju institucionalnih kapaciteta i usklađivanju zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u oblasti hemikalija. Podzakonski akti u okviru Zakona o hemikalijama i Zakona o biocidnim proizvodima dodatno su usklađivani sa izmjenama na EU novou i implementirani. Kapaciteti za sprovođenje propisa ojačani su kroz povećane inspekcijske aktivnosti i upravne postupke.

Trenutno stanje

U oktobru 2025. godine, Crna Gora je usvojila Pravilnik o klasifikaciji, označavanju i pakovanju hemikalija u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom UN, čime je dodatno usklađeno nacionalno zakonodavstvo sa Regulativom (EZ) br. 1272/2008 (CLP), uključujući njene najnovije izmjene.

Dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU nastavljeno je kroz izmjene Pravilnika o metodama ispitivanja opasnih hemikalija, u skladu sa najnovijim izmjenama Regulative (EZ) br. 440/2008. Izmijenjeni Pravilnik je dostavljen na objavu u "Sl. listu CG" u martu 2026. godine.

Izmjene Zakona o hemikalijama su pripremljene, uključujući tabele usklađenosti sa relevantnom pravnom tekovinom EU, i dostavljene Evropskoj komisiji.

Agencija za zaštitu životne sredine sprovodila je upravne postupke i izdavala dozvole i rješenja u skladu sa Zakonom o hemikalijama i Zakonom o biocidnim proizvodima. Nadležne inspekcije su identifikovale nepravilnosti koje su otklonjene kroz korektivne mjere i sankcije, čime je unaprijeđena usklađenost privrednih subjekata.

Aktivnosti jačanja kapaciteta sprovedene su uz podršku Evropske agencije za hemikalije i TAIEX-a.

Nacionalni help desk nastavio je da pruža smjernice zainteresovanim stranama. Centar za kontrolu trovanja je uspostavljen i očekuje se da uskoro postane operativan.

Statistički podaci

Aktivnosti sprovođenja i primjene propisa nastavile su da jačaju u 2025. godini, što se ogleda u sljedećim pokazateljima: registrovane kompanije: 27 (2024: 26); upravni postupci: 658 (2024: 576); dozvole za opasne hemikalije: 641 (2024: 505); PIC notifikacije/saglasnosti: 80 (2024: 71); zahtjevi za biocidne proizvode: 251 (2024: 300); odluke o biocidnim proizvodima: 246 (2024: 274); inspekcije: 1.667 (2024: 1.468) .

Ukupno posmatrano, povećanje broja upravnih postupaka, dozvola i inspekcija ukazuje na kontinuirano jačanje kapaciteta za sprovođenje i primjenu propisa.

U perodu od 1. I 2025. do 31. XII 2025, Uprava carina je, u saradnji sa Tržišnom inspekcijom, realizovala 4 akcije i to: Električne bušilice i elektricne udarne bušilice (13. III 2025 - 12. IV 2025); Cement (26. V 2025 - 20. VI 2025); Električne friteze (4. XI 2025 - 28. XI 2025); Namještaj za sjedenje (2. XI 2025 - 30. XI 2025). Takođe, Tržišna inspekcija je Upravi carina u izvještajnom periodu u kontinuitetu dostavljala obavještenja o opasnim proizvodima (RAPEX-IMA), koje je Uprava carina putem raspisa dostavljala svim nadležnim organizacionim jedinicama.

Motorna vozila – U dijelu homologacije motornih vozila, pripremljen je Predlog zakona o homologaciji vozila, sistema, sastavnih djelova vozila i posebnih tehničkih jedinica koji je trenutno na procjeni kod EK.

POGLAVLJE 2 – SLOBODA KRETANJA RADNIKA

I Pristup tržištu rada

U cilju ispunjavanja obaveza koje proističu iz Poglavlja 2 – Pristup tržištu rada radi unapređenja zakonodavnog okvira, usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije i jačanja jednakog pristupa zapošljavanju usvojeno je niz zakona. Crna Gora je u potpunosti prenijela pravnu tekovinu koja se odnosi na član 45 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, zajedno sa relevantnim sekundarnim zakonodavstvom Unije, naročito Uredbom

(EU) br. 492/2011, Direktivom 2014/54/EU i Direktivom 2004/38/EZ, u okviru Poglavlja 2 – Sloboda kretanja radnika. Skupština je donijela sljedeće zakone:

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima 31. XII 2025. („Sl. list CG“, broj 3/26), čime je Direktiva 2004/38/EZ cjelovito i sistematski prenesena u nacionalno zakonodavstvo, čime je uspostavljen poseban, jasan i autonoman pravni režim slobode kretanja i boravka za državljane Evropske unije i članove njihovih porodica, normativno razgraničen u odnosu na opšti režim koji se primjenjuje na državljane trećih zemalja.

Proces normativnog usklađivanja započet je izmjenama Zakona o strancima kojima je uvedeno posebno Poglavlje IX i započeto normiranje prava državljana država članica Evropske unije na teritoriji Crne Gore. Odredbama člana 178 propisano je da su državljani država članica Evropske unije i članovi njihovih porodica, bez obzira na državljanstvo, izjednačeni sa državljanima Crne Gore u skladu sa Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije, kao i da se navedene odredbe primjenjuju i na državljane Islanda, Knjaževine Lihtenštajn, Kraljevine Norveške i Švajcarske Konfederacije, te da će se direktno primjenjivati od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima, Crna Gora je ostvarila značajan i mjerljiv napredak u potpunom usklađivanju nacionalnog pravnog okvira sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti slobode kretanja i boravka državljana Evropske unije i članova njihovih porodica, čime su ispunjeni ključni zahtjevi za zatvaranje Pregovaračkog poglavlja 2 – Sloboda kretanja radnika.

Tokom 2025. izdato je 40.567 dozvola za privremeni boravak i rad stranaca (27.689 u kvoti i 12.878 van kvote) što je za 2.548 ili 6,7% dozvola više u odnosu na 2024. (ukupno 38.019 douvola, od čega je 24.748 dozvola u kvoti i 13.271 van kvote). Od ukupno izdatih dozvola za strance u kvoti (27.689), posmatrano prema vrstama dozvola, 92,22% je izdato za zapošljavanje stranaca (25.536), a 7,78% za sezonsko zapošljavanje stranaca (2.153). U utrošenim kvotama za zapošljavanje stranaca u 2025. pretežno učešće (71,49%), imaju tri grupe zanimanja: građevinarstvo, usluge smještaja i ishrane i ostale uslužne djelatnosti. Utrošenost kvote u odnosu na raspoređenu kvotu u 2025. je na nivou 95,52%. Utrošenost kvota prema vrstama dozvola je kod zapošljavanja stranaca – 99,74%, dok je za sezonsko zapošljavanje 63,59%.

Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti 31. XII 2025. („Sl. list CG“, broj 3/26) – kojim se prava i obaveze crnogorskih državljana izjednačavaju sa pravima državljana država članica Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora i Švajcarske Konfederacije i članova njihovih porodica, bez obzira na njihovo državljavnstvo. Takođe, omogućena je veća dostupnost informacija o pravima crnogorskih državljana koji traže zaposlenje i koji se zapošljavaju u državama članicama Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora i Švajcarskoj Konfederaciji.

Vlada je 18. XII 2025. donijela Odluku o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2026. Godišnja kvota za 2026. utvrđena je u ukupnom broju od 28.988 dozvola. Iz godišnje kvote izdvaja se 5.000 dozvola koje organ državne uprave nadležan za poslove rada može dodatno rasporediti za pojedine namjene, u skladu sa potrebama tržišta rada, na zahtjev Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Iz godišnje kvote od 28.988 dozvola, za zapošljavanje stranaca je utvrđeno 21.668 dozvola, a za sezonsko zapošljavanje stranaca 2.320.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima 31. XII 2025. („Sl. list CG“, broj 3/26) i Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o državnim službenicima i namještenicima 3. III 2026. („Sl. list CG“, broj 33/26) – kojima se državljanima EU, EEP-a i Švajcarske Konfederacije omogućava zapošljavanje u državnim organima pod istim uslovima kao i crnogorskim državljanima, osim na radnim mjestima koja podrazumijevaju vršenje javnih ovlašćenja, uz obavezu poznavanja službenog jezika Crne Gore, kao i

pismenosti na latiničnom ili ćiriličnom pismu, propisan je kao proporcionalan i nediskriminatoran uslov i primjenjuje se jednako na domaće i strane kandidate.

Zakon o izmjeni Zakona o stručnom obrazovanju 31. XII 2025. („Sl. list CG“, broj 3/26) – kojim se mobilnim radnicima i članovima njihovih porodica koji su državljani država članica EU, EEP i Švajcarske Konfederacije pravo na stručno obrazovanje i usavršavanje pod istim uslovima kao i crnogorskim državljanima.

Zakon o visokom obrazovanju 17. X 2025. („Sl. list CG“, broj 122/25) – kojim je omogućeno da državljani država članica EU, EEP-a i Švajcarske Konfederacije i članovi njihovih porodica imaju pravo upisa na studijske programe pod jednakim uslovima kao i crnogorski državljani, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

Zakon o izmjenama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju 2. II 2026. („Sl. list CG“, broj 12/26) – kojim je propisano da državljani država članica Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora i Švajcarske Konfederacije mogu zasnovati radni odnos kao nastavnici pod istim uslovima kao i crnogorski državljani, kao i da su navedena lica, zajedno sa članovima svojih porodica, izjednačena sa crnogorskim državljanima u ostvarivanju prava na obrazovanje, kao i državljani Crne Gore.

Zakon o dopunama Zakona o radu 31. XII 2025. („Sl. list CG“, broj 165/25) – kojim je propisano da se njegove odredbe primjenjuju i na državljane EU, EEP-a i Švajcarske Konfederacije, kao i na članove njihovih porodica, bez obzira na državljanstvo pod istim uslovima kao i na crnogorske državljane, uz odloženu primjenu do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima 2. II 2026. („Sl. list CG“, broj 14/26), s ciljem usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa važećom pravnom tekovinom Evropske unije za oblast iz Poglavlja 9 (Finansijske usluge). Zakon o dobrovoljnim penzionim fondovima prvobitno je usvojen u martu 2025. u cilju poboljšanja mobilnosti radnika unapređenjem sticanja i očuvanja dodatnih penzionih prava.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji 27. XII 2025. („Sl. list CG“, broj 160/25) – kojim je obezbijeđeno da rezidenti država članica EU, drugih država, odnosno teritorija država, ostvaruju ista prava i obaveze za potrebe oporezivanja kao rezidenti Crne Gore.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti 3. III 2026. („Sl. list CG“, broj 33/26) – kojim je propisano da državljani EU, EEP-a i Švajcarske Konfederacije i članovi njihovih porodica ostvaruju prava iz socijalne i dječje zaštite pod istim uslovima kao crnogorski državljani, uz odloženu primjenu do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnom stanovanju 14. X 2025. („Sl. list CG“, broj 121/25), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnom stanovanju 2. II 2026. („Sl. list CG“, broj 12/26) i Zakon o dopuni Zakona o socijalnom stanovanju 3. III 2026. („Sl. list CG“, broj 33/26) – kojima se obezbjeđuje primjena načela nediskriminacije i jednakog postupanja u ostvarivanju prava na socijalno stanovanje za državljane EU, EEP i Švajcarske Konfederacije i članove njihovih porodica, pod istim uslovima kao i za crnogorske državljane, uz odloženu primjenu od dana pristupanja Evropskoj uniji.

Zakon o dopuni Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore 31. XII 2025. („Sl. list CG“, broj 3/26) – kojim je dodatno ojačana uloga Zaštitnika kao nezavisnog tijela nadležnog za promociju, praćenje, analizu i pružanje podrške ostvarivanju prava na jednako postupanje državljana država članica Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora i Švajcarske Konfederacije, koji rade ili obavljaju preduzetničku djelatnost u Crnoj Gori, kao i članova njihovih porodica i zaštiti prava na jednako postupanje mobilnih radnika.

Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije 31. XII 2025. („Sl. list CG“, broj 2/26) – kojim je uspostavljen sveobuhvatan pravni okvir kojim se obezbjeđuje zaštita od diskriminacije po osnovu državljanstva za državljane država članica Evropske unije koji ostvaruju pravo na slobodu kretanja radnika u Crnoj Gori, kao i za članove njihovih porodica.

Zakon o dopunama Zakona o parničnom postupku 2. II 2026. („Sl. list CG“, broj 12/26) – obezbijeđen se efikasan pristup pravnoj zaštiti za zaposlene, radnike i poslodavce iz država članica EU i EEP ili Švajcarske konfederacije u Crnoj Gori. Na ovaj način je omogućeno da u parnicama iz radnih odnosa zaposlenog može zastupati lice koje je član organizacije sindikata, a poslodavca punomoćnik člana udruženja poslodavaca.

Takođe, u postupku procjene usklađenosti zakonodavstva utvrđeno je da Zakon o zdravlju i zaštiti na radu, Zakon o Socijalnom savjetu i Zakon o slobodnom pristupu informacijama već sadrže relevantne odredbe usklađene sa pravnom tekovinom Evropske unije, zbog čega nije bilo potrebe za njihovim dodatnim izmjenama.

II Koordinacija sistema socijalne sigurnosti

Vlada je 26. II 2026. donijela Akcioni plan za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti u Crnoj Gori (2026-2028). Vlada je 26. II 2026. donijela Odluku o određivanju nacionalne pristupne tačke za elektronsku razmjenu podataka u sistemu socijalne sigurnosti. U periodu od 24. do 27. III 2026. u Podgorici je održana obuka za službenike nadležnih institucija pod nazivom „Razmjena iskustava o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti u državama članicama EU i elektronskoj razmjeni podataka“. Obuku su realizovali predstavnici Saveznog ministarstva za rad, socijalna pitanja, zdravlje, njegu i zaštitu potrošača Republike Austrije i Krovne organizacije socijalnog osiguranja (DVSV). U periodu od 29. do 31. X 2025. realizovana je studijska posjeta u okviru TAIEX-a u Talinu, Estonija, na temu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa regulativama EU br. 883/2004 i 987/2009 o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti.
Održana su dva kruga pregovora sa delegacijom Republike Azerbejdžan u vezi sa zaključivanjem Sporazuma o socijalnom osiguranju između Crne Gore i Azerbejdžana, i to 9. i 10. IX. kao i od 17. do 19. XI 2025. Tokom pregovora usaglašeni su tekstovi Sporazuma i Administrativnog sporazuma, a u narednom periodu očekuje se njihovo potpisivanje.

III EURES

Vlada je 30. I 2026. donijela Ažurirani akcioni plan za pristupanje Crne Gore EURES mreži za period II kvartal 2025 – I kvartal 2028. Ažurirani akcioni plan predstavlja osnov za dalje jačanje institucionalnih, administrativnih i tehničkih kapaciteta Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Ažurirani AP predviđa i imenovanje i obuku EURES savjetnika i osoblja Nacionalne kancelarije za koordinaciju (NCO), koja je sada operativna i koordinira sprovođenje EURES aktivnosti na nacionalnom nivou. Njegova implementacija ključna je za ispunjenje završnog mjerila u okviru potpoglavlja EURES i obezbjeđivanje pune spremnosti institucija za primjenu sistema EURES na dan pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga je pokrenulo i formiralo multidisciplinarnu Radnu grupu za EURES, sa predstavnicima ZZZCG, MONSTAT-a, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Poreske uprave i socijalnih partnera. Ova radna grupa predstavlja centralni koordinacioni mehanizam za sve aktivnosti vezane za uspostavljanje EURES funkcija u Crnoj Gori, uključujući pravnu harmonizaciju, jačanje administrativnih kapaciteta, standardizaciju podataka, pripremu operativnih procedura i nadzor nad tehničkom interoperabilnošću. Radna grupa će služiti kao platforma za stalnu interinstitucionalnu komunikaciju i omogućiti usklađeno upravljanje procesima do dana pristupanja EU.

U skladu sa preporukama Evropske komisije, Crna Gora će nastaviti sa direktnim usvajanjem i prevođenjem ESCO klasifikacije kao nacionalnog referentnog okvira za zanimanja, vještine i kompetencije, kako bi se obezbijedila puna interoperabilnost sa zajedničkom IT platformom EURES i usklađenost sa zahtjevima EU.

Projekat "Unapređenje postojeće IT infrastrukture i razvoj novog informacionog sistema Zavoda za zapošljavanje Crne Gore" je omogućio modernizaciju kroz nabavku nove hardverske i softverske opreme za razvoj softverskih rješenja koja će biti kompatibilna sa sistemima drugih nacionalnih institucija radi postizanja interoperabilnosti. Pored toga, razvoj ovog novog softverskog rješenja postavio je temelje za dalji razvoj i buduću integraciju u EURES mrežu. IT sistem Zavoda za zapošljavanje Crne Gore zahtijeva nadogradnju IT infrastrukture i digitalnih alata. Dalje jačanje IT infrastrukture uključuje implementaciju EDMS sistema i Business Intelligence DWH sistema, kao i administrativnih procedura za ispunjavanje EURES zahtjeva.

U sklopu SOCIEUX+ aktivnosti sprovedena je detaljna analiza postojećeg IT sistema i identifikovani su elementi koje treba nadograditi kako bi sistem mogao automatski razmjenjivati podatke sa EURES portalom (XML/EFSS v1.5).

ZZZCG je značajno unaprijedio svoje interne funkcije u domenu međunarodnog posredovanja, analitike tržišta rada i sektorskog upravljanja podacima, čime je stvorena operativna osnova za buduće EURES procese. ZZZCG je uspostavio Odsjek za EURES i posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu. ZZZCG je započeo stvaranje funkcionalne interne mreže budućih kontakt tačaka u regionalnim kancelarijama, koja će nakon pristupanja EU obezbijediti teritorijalnu dostupnost EURES usluga na nacionalnom nivou, u skladu sa praksom drugih članica EU.

IV Evropska kartica zdravstvenog osiguranja

Kao ključni izazov u procesu pripreme za primjenu EKZO prepoznata je potreba za daljom digitalizacijom informacionog sistema i unapređenjem poslovnih procesa u oblasti međunarodnog zdravstvenog osiguranja. U tom kontekstu, Crna Gora planira realizaciju projekta, kroz Program Fonda za inovacije Crne Gore, kojim će biti razvijen poseban IT modul za međunarodno zdravstveno osiguranje u okviru informacionog sistema Fonda za zdravstveno osiguranje.

Studija izvodljivosti o uticaju EHIC na javne finansije koja je pripremljena je 2019. dopunjena je statističkim podacima 2025. čime se potvrđuje usklađenost sa zahtjevima za pristupanje EU i nepostojanje značajnih finansijskih prepreka. Procjena je obuhvatila organizacione, administrativne i tehničke aspekte njegove buduće primjene, kao i ključne izazove koje je potrebno riješiti prije dana pristupanja EU.

Dodatno, procjenom je utvrđeno da Crna Gora ima osnovni pravni i administrativni okvir za uvođenje EHIC sistema, dok je potrebno dalje jačanje tehničkih i informacionih kapaciteta. Ovi nalazi su u potpunosti integrisani u Akcioni plan za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti u Crnoj Gori (2026–2028), koji uključuje konkretne mjere za uvođenje EHIC, kao što su unapređenje IT sistema, obuka zaposlenih, razvoj procesa refundacije i mehanizmi praćenja radi obezbjeđivanja nesmetane operativne spremnosti.

Inspekcija rada

Vlada je 25. XII 2025. donijela Akcioni plan za jačanje kapaciteta inspekcije rada za period od 2025 – 2027. kojim su definisane mjere za unapređenje institucionalnog okvira, profesionalizaciju inspekcijskih službi, jačanje međunarodne saradnje i efikasniji nadzor nad radnim odnosima.

U cilju jačanja institucionalnog okvira, preduzete su mjere na unapređenju organizacione strukture inspekcije rada, uključujući njeno jačanje kroz formiranje posebne organizacione jedinice za inspekcijske poslove. Paralelno se sprovode aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta, unapređenju sistema obuka, modernizaciji tehničke opreme i razvoju mehanizama međuinstitucionalne saradnje. Posebna pažnja posvećena je razvoju međunarodne saradnje inspekcije rada, uključujući pripreme za saradnju sa Evropskom agencijom za rad (ELA), kao i jačanje regionalne saradnje i razmjenu informacija sa drugim nadležnim institucijama.

Kada je u pitanju ispunjavanje obaveza iz Akcionog plana, preduzete su sljedeće aktivnosti: Zaključen je Protokol o saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i Vrhovnim državnim tužilaštvom u cilju prevencije i suzbijanja radne eksploatacije 17. XII 2025. U februaru 2026. putem sporazuma o preuzimanju iz drugog državnog organa zaposlena je jedna inspektorka rada. Raspisana su dva javna oglasa za početne pozicije inspektora III, u Glavnom gradu Podgorici i opštini Bar. Novim kadrovskim planom za 2026. predviđeno je raspisivanje još četri oglasa za inspektore. Započeto je vršenje zajedničkih inspekcijskih nadzora sa inspekcijom zaštite i zdravlja na radu. Razvijen je odjeljak na internet stranici MRZS posvećen inspekciji rada. Izrađene su kontrolne liste za inspekciju rada.

Održane su dvije obuke za inspektore, od 28 – 29. X 2025. i 17. XII 2025. koje su finansirane iz EU fondova, a na kojima su se inspektori mogli upoznati sa pravnom regulativom EU u oblasti radnih odnosa, mobilnošću radne snage, načinom funkcionisanja ELA i mogućnostima saradnje sa tom organizacijom. Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga je odobrilo učešće svoja dva predstavnika (od kojih je jedan inspektor rada) studijskoj posjeti ELA, koja je realizovana u periodu od 28 – 30. I 2026. Održana je obuka za inspektore rada 17. II 2026. u vezi primjene Zakona o prekršajima, Zakona o inspekcijskom nadzoru i Zakona o radu.

U periodu od 1. I 2025. do 31. XII 2025. inspekcija rada je izvršila 5.345 inspekcijskih nadzora (redovni i po inicijativi). Utvrđeno je 2.704 nepravilnosti za koje je izdato 2.703 prekršajna naloga, u iznosu od 1.733.800,00eura i podnijeto 268 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

POGLAVLJE 3 – PRAVO OSNIVANJA PREDUZEĆA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

U cilju daljeg usaglašavanja sektorskog zakonodavstva sa Direktivom o uslugama na unutrašnjem tržištu 2006/123/EZ, u skladu sa rezulatima prethodni izvršene analize legislative, Crna Gora je usvojila sljedeće propise: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije („Sl. list CG“, broj 165/25); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o detektivskoj djelatnosti („Sl. list CG“, broj 3/26); Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja i sadržini registra lica koja se bave zanatskom djelatnošću („Sl. list CG“, broj 141/25, stupio na snagu 11. XII 2025. godine, a primjenjuje se od 1. III 2026. godine.

Takođe, u toku su aktivnosti na usaglašavanju sljedećih propisa sa Direktivom o uslugama: Izmjene i dopune Pravilnika o minimalnim tehničkim uslovima za promet robe i obavljanje usluga u prometu robe („Sl. list CG“, br. 1/02, 24/03), planirane za II kvartal 2026. godine, i Izmjene i dopune Pravilnika o sadržaju trgovinskih prijava i registra za vođenje evidencije trgovaca („Sl. list CG“, br. 59/08, 18/14), takođe planirane za II kvartal 2026. godine.

Crna Gora je kroz projekat „Povećanje kapaciteta institucija za harmonizaciju i implementaciju pravne tekovine EU u području konkurentnosti i inovacija“ (IPA/2022/433-729), koji se finansirao iz Akcijskog programa „Unaprijeđenje konkurentnosti i inovacija u privatnom sektoru – IPA 2020“ u decembru 2025. godine pripremila Integrisanu listu usluga obuhvaćenih Direktivom o uslugama 2006/123/EZ, koja sada sadrži 327 usluga, pripremljenu kroz pregled svih relevantnih propisa usvojenih ili izmijenjenih u periodu od jula 2015. godine do kraja 2025. godine, usklađujući unose sa Direktivom o uslugama. Shodno ažuiranoj listi usluga, Crna Gora će

nastaviti sa ažuriranjem portala Jedinstvene kontakt tačke za usluge, kako bi se obezbijedile sve informacije o uslovima za pružanje usluga u Crnoj Gori.

U Ministarstvu ekonomskog razvoja, u okviru Direktorata za međunarodnu saradnju, evropske integracije, implementaciju EU fondova, elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i radio-spektar, posluje Direkcija za EU integracije i jedinstvenu kontakt tačku za usluge (JKT). Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva ekonomskog razvoja propisano je devet radnih mjesta u dva odsjeka (Odsjek za EU integracije i Odsjek za jedinstvenu kontakt tačku za usluge (JKT), od čega su tri popunjena i to: načelnica, šefica Odsjeka za jedinstvenu kontakt tačku za usluge (JKT) i samostalni savjetnik I.

Međusobno priznavanje profesionalnih kvalifikacija

U cilju usaglašavanja sa Direktivom 2005/36/EZ o priznavanju profesionalnih kvalifikacija donijet je Pravilnik o izmjeni Pravilnika o bližim uslovima, načinu i postupku priznavanja profesionalnih kvalifikacija licenciranog arhitekte ("Sl. list CG", broj 7/26) kojim je transponovana Delegirana odluka Komisije (EU) 2025/2187 o izmjeni Direktive 2005/36/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu dokaza o formalnoj osposobljenosti i naziva programa osposobljavanja.

U svrhu priznavanja traženih stečenih prava za regulisane profesije koje se automatski priznaju, odnosno pribavljanja studijskih programa koji su se realizovali u periodu bivše SRJ i SCG, sačinjen je i, u decembru 2025. godine, dostavljen Evropskoj komisiji dokument (Argumentacije za priznavanje stečenih prava za medicinske sestre za opštu zdravstvenu njegu, sa tabelama uporedivosti studijskih programa).

Takođe, pripremana je dokumentacija o stečenim pravima za studijske programe Medicina, Stomatologija i Farmacija, u okviru TAIEX misije (27. II 2026), kao i za arhitekturu.

Osim navedenog, Evropskoj komisiji su dostavljeni studijski programi za regulisane profesije (medicinska sestra za opštu zdravstvenu njegu, doktor medicine, stomatolog, farmaceut, i arhitekta), koji se realizuju u Crnoj Gori. Nakon toga, uslijedilo je dostavljanje komentara država članica EU, kao i komunikacija sa predstavnicima Evropske komisije u cilju potpunog usklađivanja studijskih programa sa zahtjevima Direktive.

U cilju izrade modela progama za veterinare i babice, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Zakonom o veterinarstvu, realizovana je TAIEX misija (27. II 2026), kao i za arhitekturu.

Skupština je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama („Sl. list CG", broj 31/26). Kroz predmetni zakon izvršeno je usklađivanje sa Regulativom (EU) 2018/644 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. IV 2018. o uslugama prekogranične dostave paketa.

Shodno dinamici definisanoj u Programu rada Vlade za 2025. godinu, kao i Akcionim planom za 2024-2025. godinu Strategije razvoja poštanske djelatnosti za period 2024-2028. godina, vršeno je sprovođenje planiranih aktivnosti.

Ministarstvo ekonomskog razvoja je posvećeno rodnoj ravnopravnosti u svim sektorima, uključujući i poštanski sektor, kroz sprovođenje politike jednakih mogućnosti pri zapošljavanju i napredovanju u karijeri. Takođe svi programi obuka i programi profesionalnog razvoja su podjednako dostupni ženama i muškarcima.

Na kraju ovog izvještajnog perioda na tržištu poštanskih usluga posluje 44 poštanskih operatora.

Administrativi kapaciteti

U Ministarstvu ekonomskog razvoja, u okviru Direktorata za međunarodnu saradnju, evropske integracije, implementaciju EU fondova, elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i radio-spektar, posluje Direkcija za poštansku djelatnost. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva ekonomskog razvoja propisana su četiri radna mjesta u okviru Direkcije za poštansku djelatnost, od čega su tri popunjena i to: načelnik, samostalni savjetnik I i samostalni savjetnik II.

Sektor za poštansku djelatnost je posebna organizaciona cjelina u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, u kojoj su trenutno zaposlena 3 službenika i to: Rukovodilac Sektora za poštansku djelatnost, menadžer za univerzalnu poštansku uslugu i menadžer za komercijalne poštanske usluge.

POGLAVLJE 4 – SLOBODA KRETANJA KAPITALA

Platni promet

U periodu od 1. IX 2025. do 31. III 2026. Centralna banka Crne Gore dodatno je intenzivirala regulatorne aktivnosti u oblasti platnih sistema**.**

Savjet Centralne banke Crne Gore je 31. III 2026. usvojio je izmjene i dopune Zakona o platnom prometu, kojima se obezbjeđuje potpuna usklađenost sa zahtjevima Regulative (EU) br. 260/2012 (SEPA), Regulative (EU) 2021/1230 (prekogranična plaćanja) i Regulative (EU) 2024/886 (instant plaćanja).

Odredbe koje se odnose na instant kreditne transfere primjenjivaće se ubrzo nakon usvajanja izmjena, imajući u vidu planirani početak TIPS Clone projekta u 2026. dok će ostale odredbe koje proizilaze iz SEPA i regulative o prekograničnim plaćanjima početi da se primjenjuju od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

U predmetnom periodu Centralna banka je donijela je i sljedeća podzakonska akta: Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o bližim uslovima za obavljanje poslova agenta pružalaca platnih usluga („Sl.list CG“, broj 154/25); Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o načinu vođenja registra platnih institucija i registra institucija za elektronski novac („Sl.listCG“, broj 135/25); Odluka o izmjenama Odluke o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore o platnom prometu („Sl.list CG“, broj 10/26); Pravila o izmjenama i dopunama Pravila rada Platnog sistema Centralne banke Crne Gore („Sl.list CG“, broj 98/25); Odluka o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka Crne Gore („Sl.list CG“, broj 147/25).

Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o bližim uslovima za obavljanje poslova agenta pružalaca platnih usluga preciziran je osnovni i dodatni postupak upisa agenata u registar platnih institucija, odnosno određeni su uslovi koji definišu dobru reputaciju za vlasnike i članove organa upravljanja kod pravnog lica, odnosno preduzetnika, a u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu iz februara 2025.

Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o načinu vođenja registra platnih institucija i registra institucija za elektronski novac donijeta je u cilju usklađivanja sa zahtjevima Delegiranih uredbi EU 2019/410 i 2019/411.

Odluka o izmjenama Odluke o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore o platnom prometu donijeta je u cilju unaprjeđenja postojećih izvještajnih obrazaca, odnosno implementacije evropskih standarda i u tom domenu, konkretno Uredbe EU 2020/2011 Evropske centralne banke od 1. XII 2020. o izmjeni Uredbe EU br.1409/2013 o statistici platnog prometa.

Pravilima o izmjenama i dopunama Pravila rada Platnog sistema Centralne banke Crne Gore produženo je radno vrijeme domaćeg platnog sistema, a u cilju usklađivanja sa međunarodnim standardima i praksama u oblasti platnih sistema.

Odlukom o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka Crne Gore utvrđene su tarife po kojima se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje u skladu sa zakonom obavlja Centralna banka Crne Gore, a u cilju usklađivanja sa aktivnostima modernizacije nacionalne platne infrastrukture.

Pristupanje SEPA

Crna Gora je 7. X 2025. zvanično i operativno postala dio SEPA sistema. Centralna banka zajedno sa 11 crnogorskih banaka integrisana je u evropsku SEPA mrežu, uključenjem u SEPA Credit Transfer platnu šemu.

Centralna banka aktivno prati efekte primjene SEPA standarda u Crnoj Gori, pa rezultati zabilježeni za prva nekolika mjeseca SEPA implementacije pokazuju snažan i mjerljiv pad troškova za korisnike. U periodu 7. X 2025 – 7. III 2026. SEPA sistem plaćanja brzo preuzima dominantnu ulogu kod fizičkih lica: učešće SEPA sistema iznosi 81% kod transakcija do 200 eura i 68% kod transakcija do 20.000 eura. Prosječna SEPA naknada elektronskim kanalima za fizička lica iznosila je svega 2,13 eura, dok je prosječna SWIFT naknada za iste transakcije bila 55 eura, što znači da je SWIFT bio gotovo 26 puta skuplji.

Nova generacija nacionalnog Platnog sistema RTS/X:

Centralna banka Crne Gore je u maju 2025. završila Projekat nadogradnje CBCG Platnog sistema i pustila u produkciju novu generaciju nacionalnog platnog sistema – RTS/X. Projekat je predstavljao najznačajniju funkcionalnu i tehnološku promjenu u domaćem platnom prometu od njegovog uspostavljanja 2005. a obuhvatio je pored CBCG i sve njegove direktne učesnike. Rad Nacionalnog Platnog sistema je sada usklađen sa globalnim trendovima, odnosno implementiran je finansijski standard ISO20022 i dodate nove, moderne funkcionalnosti i interfejsi.

U drugoj polovini godine uslijedile su i druge novine u radu Platnog sistema: produženo radno vrijeme i rad vikendom, dodatni klirinški ciklusi za poravnanje transakcija, kao i smanjenje CBCG naknada za usluge u domaćem platnom prometu, a sve sa ciljem dodatnog unaprjeđenja fleksibilnost i dostupnost platnih usluga u Crnoj Gori.

Uspostavljanje sistema instant plaćanja

U toku su aktivnosti na uspostavljanju sistema instant plaćanja u Crnoj Gori kroz projekat TIPS Clone. U pitanju je regionalni projekat koji podrazumijeva partnerstvo Banke Italije sa pet zemalja Zapadnog Balkana, u kome će Banka Italije uspostaviti tehnološku platformu i korisnicima ovih zemalja ponuditi servis sa identičnim funkcionalnostima koje i evropski TIPS nudi svojim članicama.

Crna Gora ovaj projekat realizuje uz podršku Svjetske banke. Odobren je zajam za projekat Modernizacije finansijske infrastrukture Crne Gore i njeno usklađivanje sa SEPA standardima („TIPS Clone“), pri čemu je CBCG implementator projekta. Trajanje Ugovora je predviđeno do septembra 2030.

Završetak prve faze Projekta i puštanje u produkciju TIPS Clone platforme se očekuje krajem jula 2026.

Jedan od glavnih benefita TIPS Clone je što će omogućiti Crnoj Gori i njenom bankarskom sektoru usklađenost sa evropskim standardima instant plaćanja i pripremu za prelazak na originalni TIPS sistem nakon ulaska u EU.

Pružanje platnih usluga:

U pogledu broja pružalaca platnih usluga, pored 11 kreditnih institucija, na dan 31. III 2026. Crna Gora ima sedam platnih institucija (7) i to: Platna institucija „MONTENEGRO TRANSFERS" DOO Podgorica (usluga iz člana 2 stav 1 tačka 6 Zakona o platnom prometu) – koja ima 57 agenata; Platna institucija „CAPITAL TRANSFER MNE" DOO Podgorica (usluga iz člana 2 stav 1 tačka 6 Zakona o platnom prometu) – koja ima 3 agenta; Platna institucija ,,MONETA MNE" DOO Podgorica (usluga iz člana 2 stav 1 tačka 6 Zakona o platnom prometu) – koja ima 7 agenata; Platna institucija ,,PAYSPOT MNE" DOO Podgorica (usluge iz člana 2 stav 1 tač.1 do 6 Zakona o platnom prometu) – koja ima 19 agenata; Platna institucija „ALTA PAY GROUP" DOO PODGORICA (usluga iz člana 2 stav 1 tačka 3 i usluga iz tačke 6 Zakona o platnom prometu) – koja ima 74 agenata; Platna institucija „PRESTOPAY" DOO PODGORICA (usluge iz člana 2 stav 1 tač. 1 alineja 3 i tač. 7 i 8 Zakona o platnom prometu); Platna institucija „BUSINESS INTEGRATION AND BUSINESS INTELLIGENCE" DOO PODGORICA (usluge iz člana 7 i 8 Zakona o platnom prometu).

U predmetnom periodu Centalna banka je donijela 12 rješenja o upisu agenata i 11 rješenja o brisanju agenata iz Registra platnih institucija i njihovih agenata, kao i jedno rješenje o obustavi postupka pokrenutog na zahtjev platne institucije za upis agenta.

Kontrola pružanja platnih usluga

U dijelu kontrole nad pružaocima platnih usluga, u periodu od 01. IX 2025 – 31. III 2026. Centralna banka je u cilju provjere usklađenosti poslovanja sa propisima iz oblasti platnog prometa: izrekla odgovarajuće mjere – jedno (1) rješenje za platnu instituciju, čiju kontrolu je obavila u prethodnom izvještajnom periodu, jedno (1) rješenje za banku, čiju je kontrolu obavila u prethodnom izvještajnom periodu i jedno (1) upozorenje za platnu instituciju, čiju kontrolu je obavila u ovom izvještajnom periodu shodno čemu je pokrenula jedan (1) prekršajni postupak; izvršila šest (6) redovnih kontrola pružalaca platnih usluga (banaka i platnih institucija), od čega su završena četiri (4) izvještaja, a dva (2) su u toku. Takođe, završen je i jedan (1) izvještaj koji se odnosi na kontrolu izvršenu prije 01.septembra 2025.

Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma

Centralna banka je u periodu od 01. IX 2025 – 31. III 2026. sprovela brojne aktivnosti u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma koje su bile usmjerene na dodatno unapređivanje i usklađivanje relevantne regulative s pravnom tekovinom EU, na implementaciju najboljih praksi, kao i na sprovođenje adekvatnog nadzora nad obveznicima sprovođenja Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma (u nastavku: Zakon), koji su u nadležnosti Centralne banke.

U skladu sa strateškim opredjeljenjem ka modernizaciji nadzora, Centralna banka je u okviru procesa daljeg jačanja regulatornog i supervizorskog okvira, intenzivirala aktivnosti na automatizaciji sistema za procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma obveznika nad kojima sprovodi nadzor. Implementacijom RBA (Risk Based Approach - aplikativni sistem za procjenu rizika obveznika), u okviru sistema za razmjenu podataka (SRPAP), omogućena je automatizovana obrada, naprednija analitika i sistematičnije praćenje rizika obveznika, čime se povećava efikasnost nadzora i kvalitet izvještavanja. Ovo predstavlja važan iskorak u digitalizaciji supervizorskih procesa i potvrđuje posvećenost Centralne banke usklađivanju sa međunarodnim standardima u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Dodatno, Centralna banka je obezbijedila korišćenje pristupa Registru stvarnih vlasnika koji vodi Poreska uprava, čime je dodatno unaprijedila svoje nadzorne procese u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Centralna banka je, u februaru 2026. izradila Smjernice za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma u sistemu instant plaćanja (TIPS Clone). Svrha ovih smjernica je uspostavljanje jasnog i koherentnog okvira koji će omogućiti obveznicima-kreditnim institucijama, identifikaciju, procjenu i efikasno ublažavanje

specifičnih rizika od pranja novca i finansiranja terorizma. Iako se primarno odnose na sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma ove smjernice prepoznaju i rizike od prevarnih aktivnosti (fraud) kao predikatna krivična djela čiji se imovinski efekti – protivpravnog sticanja imovine, nastoje integrisati u legalne tokove kroz sisteme instant plaćanja u kreditnim institucijama.

Centralna banka je kontinuirano radila na razvijanju međuinstitucionalne saradnje, a naročito sa Sektorom za finansijsko-obavještajne poslove, Uprave policije, razmjenjujući relevantne informacije.

U okviru preventivnih aktivnosti vezanih za SPNFT, Centralna banka je, kroz redovnu i kontinuiranu saradnju davala preporuke obveznicima sprovođenja Zakona, kao i jasne smjernice za ispunjenje obaveza i realizovanje aktivnosti, koje su naložene u okviru izrečenih mjera. Dodatno, u decembru 2025. Centralna banka je organizovala obuku za sve obveznike nad kojima sprovodi nadzor, sa ciljem daljeg unapređenja razumijevanja regulatornog okvira, jačanja kapaciteta za efikasno upravljanje rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma, te dosljedne primjene relevantnih propisa u praksi. Poseban doprinos jačanju cjelokupnog sistema SPNFT dat je kroz aktivno učešće u Stalnom koordinacionom tijelu za izradu Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma. Nastavljene su intenzivne aktivnosti na izradi III Nacionalne procjene rizika, (za period 2020.-2025), uključujući koordinaciju rada dvije radne grupe, kao i aktivno učešće u trećoj, zaduženoj za procjenu ranjivosti iz oblasti SPNFT kod finansijskih institucija nad kojima nadzor sprovodi Centralna banka. Istovremeno, nastavljeno je sprovođenje Akcionog plana za realizaciju preporuka iz izvještaja MONEYVAL-a.

Kao posebno značajno u oblasti SPNFT treba istaći nastavak saradnje sa Bankom Holandije (De Nederlandsche Bank - DNB) i Narodnom bankom Belgije (Banque Nationale de Belgique - NBB) u okviru supervizorskih aktivnosti, uključujući i evaluaciju procesa neposrednog i posrednog nadzora u kontekstu SPNFT, kroz projekat „Procjena potreba Centralne banke“ (Needs Assessment Project), i saradnje Centralne banke sa Austrijskom agencijom za nadzor finansijskog tržišta (Austrian Financial Market Authority - FMA), radi unapređenja razmjene informacija i supervizijskih kapaciteta, u skladu sa Zajedničkim smjernicama evropskih nadzornih tijela (ESA).

U periodu od 01. I - 31. XII 2025, Centralna banka je sprovela 11 redovnih planiranih kontrola obveznika u dijelu usklađenosti poslovanja sa propisima iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, od čega sedam (7) neposrednih ciljnih kontrola (tri kontrole banaka i četiri kontrole pružaoca drugih finansijskih usluga) i četiri (4) posredne tematske kontrole banaka (u dijelu ocjene usklađenosti primjene adekvatnih mjera za poznavanje i praćenje poslovanja nerezidentnih klijenata i pružanja kastodi usluga).

Pored redovnih planiranih kontrola, Centralna banka je sprovela i devet (9) kontrola provjere ispunjenosti ranije izrečenih supervizorskih mjera i to: šest (6) neposrednih ciljnih kontrola, kod pet banaka i jedne mikrokerditne finansijske institucije i tri (3) posredne kontrole, kod tri banke.

Iako su sprovedene kontrole potvrdile posvećenost institucija u primjeni mjera propisanih Zakonom i unapređenju sistema za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma, kod određenog broja institucija utvrđene su nepravilnosti u primjeni Zakona. Za utvrđene nepravilnosti u primjeni propisa iz ove oblasti, izrečene su mjere prema tim obveznicima.

CBCG je u vezi sa slabostima sistema utvrđenim posredstvom nadzora naložila ukupno šest (6) supervizorskih mjera i to: jedno (1) Rješenje o nalaganju mjera za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti kod kreditne institucije, četiri (4) Pisana upozorenja za tri banke radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti koje nijesu direktno uticale na njihovo finansijsko stanje, ali bi mogle imati takav uticaj ukoliko ne bi bile otklonjene i jedan (1) prekršajni nalog u slučaju jedne mikrokreditne finansijske institucije, budući da nije uspostavila odgovarajući informacioni sistem kojim bi obezbijedila automatizovanu podršku za procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u odnosu na klijenta, stalno praćenje poslovnog odnosa, kontrolu transakcija i automatsko prepoznavanje

sumnjivih klijenata ili sumnjivih transakcija. Centralna banka je izrekla prekršajni nalog i novčanu kaznu pravnom licu i odgovornom licu u pravnom licu, u skladu sa odredbama Zakona o prekršajima i propisima iz oblasti SPNFT, dok je ukupan novčani iznos koji je bio sastavni dio izrečenih mjera iznosio 3.6 miliona eura (koristeći mogućnost izricanja iznosa do 5 miliona eura, u skladu sa novim rješenjima Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma).

Centralna banka je u oktobru 2025. bila domaćin regionalne konferencije o SPNFT i prevenciji prevara u instant plaćanjima, u kojoj su učestovali predstavnici centralnih banaka i regulatornih tijela iz regiona, kao i međunarodni eksperti.

U cilju jačanja regulatornih i nadzornih kapaciteta u oblastima instant plaćanja, AML/CFT i prevencije prevara, ova konferencija bila je namijenjena predstavnicima supervizorskih funkcija iz regiona, uključujući bankarsku superviziju, AML/CFT i nadzor platnih sistema. Značajan doprinos konferenciji pružilo je učešće i kolega iz banke Banque Nationale de Belgique (NBB) koji su zajedno sa CBCG i kolegama iz De Nederlandsche Bank (DNB), vršile zajedničke on-site kontrole u ovoj oblasti u toku 2024/2025, a kasnije, u saradnji, izricale mjere koje su bile efikasne, proporcionalne i odvraćajuće, kada je Centralna banka izrekla višemilionske supervizorske sankcije u ukupnom iznosu većem od 5,6 miliona eura, što predstavlja konkretan i mjerljiv rezultat jačanja efikasnosti nadzornog okvira i primjene AML/CFT standarda. Navedena konferencija je omogućila intenzivnu razmjenu ekspertskog znanja i unapređenje nadzornih praksi, kroz otvorenu diskkusiju i dijeljenje iskustava na nivou centralnih banaka Zapadnog Balkana.

U cilju daljeg jačanja ostvarene saradnje, Centralna banka je u februaru 2026. organizovala dodatnu regionalnu konferenciju supervizora na temu SPN/FT, koja je dodatno operacionalizovala identifikovane prioritete kroz razradu praktičnih i regulatornih aspekata instant plaćanja, uključujući SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst), mehanizam „verification of payee“, sajber bezbjednost, ulogu pružalaca platnih usluga i nove trendove digitalnih prevara u kontekstu AML/CFT okvira. Konferencija je realizovana uz podršku Svjetske banke i Evropske komisije, uz učešće relevantnih evropskih aktera, uključujući European Payments Council. Fokus je bio na unapređenju nadzora platnih sistema, jačanju AML/CFT okvira i prevenciji prevara, sa posebnim akcentom na rizike nezakonitih tokova novca na Zapadnom Balkanu i potrebu jačanja prekogranične koordinacije.

Ove aktivnosti CBCG doprinijele su snaženju regionalne saradnje i koordiniranju aktinosti, te jačanju znanja i inicijativa u ovoj važnoj oblasti, posebno u kontekstu priključenja SEPA tržištu i pripreme za uvođenje TIPS clone sistema instant plaćanja, čime je dodatno ojačana otpornost finansijskog sistema i unaprijeđena usklađenost sa EU standardima.

Komisija za tržište kapitala je 16. VI 2025. usvojila Smjernice za pristup zasnovan na riziku i izradu analize rizika od pranja novca i finansiranja terorizma za učesnike na tržištu kapitala („Sl. list CG“, broj 60/25), u skladu sa članom 12 stav 5 i članom 14 stav 6 Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Sl. list CG“, br. 110/23, 065/24 i 024/25). Ovim smjernicama utvrđuje se postupanje obveznika u odnosu na izradu internih procedura, sprovođenje procjene rizika, identifikaciju i klasifikaciju rizika po vrstama klijenata, poslovnih odnosa, proizvoda, usluga i distributivnih kanala, te obaveze kontinuiranog praćenja, ažuriranja i dokumentovanja svih mjera i radnji preduzetih za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma.

U skladu sa preporukama Evropske komisije koje se odnose na usklađivanje sa preostalim odredbama pravne tekovine EU u oblasti sprečavanja pranja novca i borbe protiv finansiranja terorizma, Komisija je 10. XII 2025. donijela Pravilnik o vođenju registra pružalaca usluga povezanih sa kriptoimovinom i procjeni reputacije za direktora, članove društva, članove organa upravljanja i rukovođenja i stvarnog vlasnika pravnog lica ili privrednog društva, odnosno preduzetnika ili fizičkog lica koji obavljaju djelatnosti pružanja usluga povezanih sa

kriptoimovinom („Sl.list CG“, broj 146/25), u skladu sa članom 40a stav 4 Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Sl. list CG“, br. 110/23, 065/24 i 024/25).

Ovim Pravilnikom detaljno se uređuje sadržaj zahtjeva za registraciju pružalaca usluga povezanih sa kriptoimovinom, dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za upis u registar, način vođenja registra, te postupak procjene reputacije za direktora, članove društva, članove organa upravljanja i rukovođenja i stvarnog vlasnika pravnog lica ili privrednog društva, odnosno preduzetnika ili fizičkog lica koje obavlja djelatnost pružanja usluga povezanih sa kriptoimovinom.

U budućim koracima, u cilju jačanja regulatornog okvira, teži ka daljem unapređenju podzakonskih akata u oblasti pružalaca usluga povezanih sa kriptoimovinom. Tokom 2026. planiran je nastavak izrade i dopune propisa koji će omogućiti još efikasnije vođenje registra i procjenu reputacije lica koja pružaju ovu vrstu usluga. Trenutno u Crnoj Gori nijedno lice nije upisano u Registar pružalaca usluga povezanih sa kriptoimovinom, ali se očekuje da će ovaj segment poslovanja postati značajan dio crnogorskog tržišta kapitala i doprinositi njegovom daljem razvoju.

Supervizija: U skladu sa preporukama Evropske komisije koje se odnose na jačanje nadzornih kapaciteta i unapređenje kontrole u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, Komisija je u izvještajnom periodu (1. IX 2025 – 31. III 2026.) sprovodila kontinuirani nadzor nad obveznicima kroz:

1) Neposredne kontrole: U decembru 2025. izvršeno je 9 neposrednih kontrola investicionih društava, prilikom kojih se provjeravala usklađenost njihovog poslovanja sa odredbama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Sl.list CG“, br. 110/23, 065/24, 024/25).

2) Posredne kontrole: Na osnovu Odluke br. 01/1-1130/1-20 od 19. XI 2020. i Smjernica za pristup zasnovan na riziku i izradu analize rizika od pranja novca i finansiranja terorizma za učesnike na tržištu kapitala iz juna 2025. obveznici su dužni da dostavljaju popunjene godišnje upitnike iz oblasti SPN/FT u cilju kontrolisanja podataka, informacija i dokumentacije koju obveznici dostavljaju. U skladu sa navedenim, ukupno je izvršeno 13 posrednih kontrola, na osnovu kojih se priprema materijal za neposredne kontrole. Dostavljanje i obrada upitnika su, umjesto dosadašnjeg, fizičkog načina dostave, vršeni kroz sistem za elektronsko izvještavanje, koji omogućava efikasniji, brži i jednostavniji pregled podataka.

Osim sprovođenja posrednih i neposrednih kontrola nad poslovanjem obveznika, Komisija je, jačajući mehanizam borbe protiv nelegalnog poslovanja, a u cilju zaštite investitora, očuvanja integriteta tržišta, preduzela radnje iz svoje nadležnosti i dana 12. I 2026. putem veb-sajta obavijestila javnost o licima koja pružaju investicione usluge bez dozvole Komisije, objavivši spisak pravnih lica koja posluju bez autorizacije Komisije, njih ukupno 5, o čemu je obavješten i IOSCO (https://scmn.me/me/novosti/20261201-1). Od januara do marta tekuće godine, Komisija je uputila veći broj zahtjeva prema Ministarstvu unutrašnjih poslova i Sektoru za finansijsko-obavještajne poslove u vezi sa licima koja bez dozvole Komisije na teritoriji Crne Gore pružaju usluge povezane sa kriptoimovinom, bez prethodne registracije kod Komisije, odnosno suprotno važeme Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Ukupan broj lica o kojima je Komisija do sada prikupila podatke je 14.

3) Međunarodna saradnja: Komisija je u izvještajnom periodu imala jedan zahtjev za dostavljanje podataka preko IOSCO portala sa određenim rokovom za dostavljanje traženih podataka (20. novembar 2025.) kao i jedan zahtjev na osnovu bilatelarnog ugovora o saradnji (17. februar 2026.). Komisija je prikupila tražene podatke i proslijedilila ih podnosiocima zahtjeva u traženom roku. S druge strane, Komisija tokom izvještajnog perioda nije upućivala zahtjeve drugim državama potpisnicama IOSCO multilateralnog memoranduma o saradnji ili bilatelarnih ugovora.

4) Ostale aktivnosti: Komisija je 23. oktobra 2025. organizovala predavanje iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u sklopu trodnevne Edukacije i licenciranja investicionih savjetnika u Crnoj Gori.

Finansijsko-obavještajna jedinica, Ministarstvo unutrašnjih poslova: Crna Gora kontinuirano radi na usklađivanju sa relevantnim međunarodnim standardima i jačanju zakonodavnog i institucionalnog okvira. U prethodnom periodu ostvaren je veliki napredak u razvoju pravnog i regulatornog sistema, kroz usvajanje značajnih izmjena Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, donošenje podzakonskih akata i smjernica, uvođenje pristupa zasnovanog na procjeni rizika itd. Sve ovo je dovelo do postizanja bolje tehničke usklađenosti sa međunarodnim standardima.

Prvi Follow-up izvještaj o napretku sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u Crnoj Gori nakon Petog kruga evaluacuje Manivala usvojen je na 70. plenarnoj sjednici Manivala koja je održana u decembru 2025. gdje je Manival povećao ocjenu usklađenosti sa 13 FATF preporuka. Shodno tome, Crna Gora je sada potpuno usklađena sa 2 FATF preporuke, u velikoj mjeri usklađena sa 31 FATF preporukom i djelimično usklađena sa 7 FATF preporuka.

U cilju efikasne i blagovremene implementacije preporuka MONEYVAL-a, te pripeme za Drugi Follow-up izvještaj koji će se razmatrati u decembru 2026. na Plenarnoj sjednici toga tijela, nadležno nacionalno koordinaciono tijelo izradilo je predlog novog Akcionog plana za unapređenje djelotvornosti sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i tehničke usklađenosti sa FATF preporukama (AP MER 2026) koji će se uputiti Vladi na usvajanje. AP MER 2026 sadrži aktivnosti definisane na bazi nedostataka identifikovanih od strane MONEYVAL-a u Prvom Follow-up izvještaju, kao i nerealizovane i djelimično realizovane aktivnosti iz AP MER 2024-2025. Podsjećamo da je AP MER 2024-2025 izrađen na bazi preporuka MONEYVAL-a iz izvještaja nakon Petog kruga evaluacije.

Takođe, u cilju implementacije preporuka iz Prvog Follow-up izvještaja, inicirane su izmjene i dopune Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma koje se nalaze u skupštinskoj proceduri.

U toku je izrada nove Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma kojom je obuhvaćen period 2021-2025.

Takođe, FOJ je izradila Tipologije pranja novca i finansiranja terorizma koje su objavljenje u septembru 2025. (https://www.gov.me/clanak/tipologije-pranja.novca). Identifikovano je 27 tipologija pranja novca i finansiranja terorizma.

Zbog malog broja operativnih informacija koje ukazuju na izvršenje krivičnog djela Pranje novca, a koje se unose kroz InfoStreamV2, u cilju njihovog povećanja, FOJ je inicirao i u oktobru 2025. kreirao obavještajni projekat "Follow The Money" koji je dostavljen nadležnoj organizacionoj jedinici UP na dalje postupanje kako bi se vršilo ciljano prikupljanje podataka koji se odnose na aktivnosti pranja novca. Do kraja 2025. službenici drugih organizacionih jedinica UP upisali su 12 operativnih informacija. Kroz ovaj obavještajni projekat prikupljaju se podaci sa terena koji mogu doprinijeti povećanju broja predmeta za KD Pranje novca.

Statistika FOJ za period 01. I 2025 – 31. XII 2025.

U toku 2025. FOJ je otvorio 998 predmeta, što je 16,45% više u odnosu na 2024. Najveći broj predmeta otvoren je na osnovu prijema sumnjivih transakcija od strane obveznika, što je 65,23% od ukupnog broja otvorenih predmeta. Obveznici su dostavili 12% više sumnjivih transakcija u poređenju sa 2024. Razmijenjeno je 410 komunikacija sa nadležnim državnim organima, dok je izvršena obrada 1670 fizičkih i 1381 pravnog lica.

Na osnovu analitičkih izvještaja FOJ-a u kojima je konstatovan osnov sumnje u izvršenje krivičnih djela Pranje novca i Utaja poreza i doprinosa, u saradnji sa SBPK i SPO, nadležnim državnim tužilaštvima podnijete su 32 krivične prijave i 1 dopuna krivične prijave: 25 krivičnih prijava protiv 25 pravnih i 30 fizičkih lica zbog postojanja osnova sumnje u izvršenje KD Utaja poreza i doprinosa, u ukupnom iznosu oko 5.800.000 eura; 7 krivičnih prijava i 1 dopuna krivične prijave podnijeto je nadležnim tužilaštvima protiv 10 fizičkih lica zbog postojanja osnova sumnje u izvršenje KD pranje novca, u ukupnom iznosu 2.532.834 eura.

Bankama je izdato 17 naredbi za privremenu obustavu transakcija 6 pravnih i 1 fizičkog lica, ukupne vrijednosti 1.551.117,34 eura, od kojih je svaka potvrđena od strane SDT-a. Bankama je izdato 246 naloga za kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja 70 fizičkih i 178 pravnih lica za koje postoji osnov sumnje u izvršenje krivičnog djela Pranje novca.

Takođe, službenici FOJ-a su učestvovali u realizaciji dvije operativne akcije u okviru operacije "Merwood", koja se sprovodi u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Velike Britanije (Home Office) u cilju pojačane kontrole prenosa gotovih novčanih sredstava, plemenitih metala i dragocjenosti prilikom prelaska državne granice, sa akcentom na putnička motorna vozila registarskih oznaka Velike Britanije i lica koja su nastanjena ili imaju prebivalište u Velikoj Britaniji. Akcije su realizovane u periodu 15-16. decembar, na GP "Debeli Brijeg" i 16. decembra na GP "Aerodrom Podgorica", po ranije utvrđenom planu. U realizaciji navedenih akcija, pored službenika FOJ-a, učestvovali su predstavnici Home Office, Sektora granične policije i Uprave carina.

Antikorupcijske mjere

Zakon o sprečavanju korupcije („Sl.list CG“, broj 54/24) ima za cilj sprečavanje zloupotrebe službenog, poslovnog, odnosno društvenog položaja ili uticaja radi sticanja lične koristi ili koristi za drugog. Ovim zakonom propisane su mjere za sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa, kao i ograničenja u vršenju javnih funkcija, podnošenje izvještaja o prihodima i imovini javnog funkcionera, zaštita lica koja prijavljuju nepravilnosti, kao i druga pitanja od značaja za prevenciju i sprečavanje korupcije.

Centralna banka, u dijelu svojih nadležnosti, ima veoma odgovoran i transparentan odnos prema javnosti kada je u pitanju politika antikorupcije, kako u pogledu primjene odredbi relevantnih zakona, tako i izrade pratećih akata koji su objavljeni na sajtu CBCG.

Odredbe Zakona o sprečavanju korupcije primjenjuju se na članove organa CBCG i druge zaposlene u CBCG koji su javni funkcioneri u smislu ovog zakona. Saglasno ovom zakonu, članovi organa CBCG i zaposleni u CBCG koji su javni funkcioneri, u smislu tog zakona, podnose izvještaje o prihodima i imovini, koji se objavljuju na internet stranici Agencije za sprečavanje korupcije.

Takođe, sprečavanje konflikta interesa za članove Savjeta CBCG uređeno je i članom 52 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Sl.list CG“, br. 40/10, 6/13 od 70/17 i 125/23). Prema tom članu, član Savjeta je dužan da svoju funkciju u Centralnoj banci obavlja na način da lične interese ili interese sa njim povezanih lica ne stavlja ispred interesa Centralne banke. Član Savjeta podnosi pisanu izjavu Savjetu o činjenicama iz člana 51 st. 2 do 5 ovog zakona, u roku od 15 dana od dana imenovanja, a zatim i jednom godišnje do kraja februara, u tekućoj godini, za prethodnu godinu. Ukoliko je član Savjeta na bilo koji način povezan sa predmetom odlučivanja ili je indirektno ili direktno zainteresovan za taj predmet, obavezan je da na početku sjednice Savjeta saopšti svoj interes i neće učestvovati u raspravi ili glasanju o tom pitanju, ali će se njegovo prisustvo računati u kvorum na toj sjednici.

Na prava i obaveze članova Savjeta koja nijesu utvrđena ovim zakonom ili Statutom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje sprečavanje korupcije, u vršenju javnih funkcija.

Etički kodeks članova Savjeta Centralne banke Crne Gore - Ovim kodeksom, koji je Savjet Centralne banke Crne Gore donio 21. VII 2022. dodatno se utvrđuju etička načela i etička pravila profesionalnog ponašanja kojih treba da se pridržavaju članovi Savjeta CBCG u vršenju funkcije. Dokument je objavljen na sajtu CBCG: https://www.cbcg.me/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_brzi_linkovi/integritet/eticki-kodeks-clanova-savjeta_cbcg.pdf.

Član Savjeta, nakon stupanja na funkciju, potpisuje izjavu da će u obavljanju funkcije postupati u skladu sa odredbama ovog etičkog kodeksa.

Etički kodeks CBCG - CBCG je 09. II 2021. donijela ovaj kodeks, a njegovim odredbama podliježu svi zaposleni u CBCG. Kodeks je objavljen na sajtu CBCG: https://www.cbcg.me/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_brzi_linkovi/integritet/eticki_kodeks_cbcg.pdf, kojim se reguliše prevencija korupcije. Etički kodeks CBCG, između ostalog, reguliše obaveze zaposlenih da obavljaju svoje dužnosti u skladu sa najvišim standardima profesionalnog ponašanja i političke neutralnosti, posvećenost zadacima i dužnostima, lojalnosti u njihovom izvršavanju, izbjegavanje sukoba interesa, sprečavanje bilo kakvog narušavanja ugleda Centralne banke, zaštitu podataka i povjerljivost, kao i zabranu otkrivanja povjerljivih informacija.

Takođe, po uzoru na rješenja iz Zakona o sprečavanju korupcije, Etički kodeks CBCG sadrži i odredbe koje se odnose na zabranu primanja poklona, uz izuzetke koji dozvoljavaju prihvatanje simboličnih, prigodnih i protokolarnih poklona čija vrijednost nije veća od 50 eura. Takođe zaposleni su obavezni da, u skladu sa poslovnim običajima i pravilima o prijavljivanju, prijave sumnjive aktivnosti i da se pridržavaju načela političke neutralnosti. Zabrana rada kod drugog poslodavca, van radnog vremena, ukoliko dodatni poslovi i aktivnosti stvaraju konflikt interesa, takođe je regulisana ovim kodeksom. Kršenje pravila ponašanja utvrđenih Etičkom kodeksom CBCG predstavlja težu povredu radne obaveze, koja povlači odgovornost za povrede radnih obaveza.

Etički kodeks zaposlenih u Sektoru za finansijske i bankarske operacije - CBCG je 19. I 2021. donijela ovaj Etički kodeks, a objavljen je na sajtu CBCG (https://www.cbcg.me/uploads/eticki_kodeks_fbo.pdf), kojim se regulišu dodatni profesionalni principi za zaposlene u Sektoru za finansijske i bankarske operacije, koji učestvuju u procesu upravljanja međunarodnim rezervama i drugim portfolijima kojim Centralna banka Crne Gore može da upravlja u ime svojih klijenata.Cilj ovog Etičkog kodeksa je unapređenje ponašanja zaposlenih u skladu sa profesionalnim i moralnim načelima, kao i načelima nezavisnosti i objektivnosti, na osnovu međunarodnih normi u ovoj oblasti i dobrih poslovnih običaja.

Pored odredbi ovog Etičkog kodeksa, zaposleni u Sektoru za finansijske i bankarske operacije dužni su da poštuju pravila profesionalnog ponašanja utvrđena Etičkim kodeksom CBCG.

Zviždači - Zakonom o sprečavanju korupcije uređen je postupak podnošenja prijave zviždača, način postupanja po toj prijavi kao i zaštita zviždača (čl. 48 do 74). U skladu sa tim zakonom, zviždač je fizičko lice zaposleno u privatnom ili javnom sektoru, koje je steklo informacije o nepravilnostima u svom radnom okruženju i koje podnosi prijavu o nepravilnostima (član 5).

Prijava zviždača se podnosi u pisanoj formi, usmeno na zapisnik, putem pošte ili elektronskim putem i putem telefona. Prijava treba da sadrži opis nepravilnosti i lične podatke zviždača, osim ako zviždač želi da ostane anoniman. Podaci o identitetu zviždača, zviždačevog pomagača, povezanog lica sa zviždačem, prijavljenog lica, odnosno podaci na osnovu kojih se može otkriti njihov identitet, sadržaj prijave i prateće dokumentacije biće zaštićeni od neovlašćenog pristupa i obilježeni stepenom tajnosti povjerljivo, i sa njima se postupa u skladu sa unutrašnjim opštim aktima Centralne banke kojim se uređuje tajnost podataka i zaštita podataka o ličnosti.

Bliže informacije o načinu podnošenja prijave dato je u Uputstvu o načinu podnošenja prijave o ugrožavanju javnog interesa koja upućuje na korupciju i zaštiti zviždača, koje objavljeno na sajtu CBCG (https://www.cbcg.me/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_brzi_linkovi/integritet/uputstvo_o_nacinu_podnosenja_prijava_o_ugrozavanju_javnog_interesa_2024.pdf).

Način evidentiranja i postupanje po prijavi zviždača bliže je uređeno Procedurom o načinu evidentiranja i postupanja po prijavi zviždača, koja je objavljena na sajtu CBCG: https://www.cbcg.me/uploads/proc_zvizdaci_2024.pdf.

Plan integriteta CBCG za period septembar 2024 - septembar 2026 - U skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije, CBCG, kao organ vlasti, donosi Plan integriteta svake dvije godine. Ovaj plan se priprema na osnovu procjene podložnosti određenih radnih mjesta i radnih procesa za nastanak i razvoj korupcije i drugih oblika pristrasnog ponašanja javnih funkcionera i zaposlenih u CBCG. Plan integriteta uključuje mjere koje sprečavaju i uklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj korupcije i obezbjeđuje povjerenje javnosti u njihov rad. Plan integriteta je objavljen na sajtu CBCG (https://www.cbcg.me/me/o-nama/sprecavanje-korupcije-i-zastita-integriteta/zastita-integriteta).

Planom integriteta identifikovane su ključne oblasti rada koje su podložne korupciji, i to: Rukovođenje i upravljanje; Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje zaposlenih; Planiranje i upravljanje finansijama; Čuvanje i bezbjednost podataka i dokumenata; Izrada nacrta zakona koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, kao i izrada podzakonske regulative; Odnosi sa javnošću; Slobodan pristup informacijama; Primjena regulatornog okvira u poslovanju kreditnih institucija, pružalaca finansijskih usluga, pružalaca platnih usluga i izdavalaca elektronskog novca.

Za svaku od ovih oblasti predviđen je set mjera pravne i praktične prirode čije sprovođenje treba da smanji odnosno otkloni mogućnosti nastanka i razvoja korupcije ili drugih oblika nezakonitog ili neetičkog postupanja. Planom integriteta je, pored ostalog, predviđeno unapređivanje Etičkog kodeksa Centralne banke, u dijelu koji reguliše konflikt interesa, u cilju efikasnijeg preveniranja i kontrole situacija koje upućuju na potencijalni ili stvarni konflikt interesa zaposlenih u Centralnoj banci. Ovo se prije svega odnosi na normiranje obaveze svih zaposlenih Centralne banke da prijavljuju članove uže porodice i srodnike, zaključno sa četvrtim stepenom krvnog srodstva, odnosno drugim stepenom tazbinskog srodstva, koji su zaposleni kod pravnog lica koji je pod nazorom Centralne banke. Posebno, u smislu navedenog, normiraće se i obavaza podnošenja pisane izjave o navedenim činjenicama za zaposlene Centralne banke koji obavljaju poslove supervizije.

U cilju zaštite institucionalnog integriteta predviđeno je povećanje transparentnosti rada u svim segmentima poslovanja Centralne banke u komunikaciji sa javnošću. U tom smislu je predviđeno pored objavljivanja Plana integriteta na internet stranici Centralne banke i objavljivanje godišnjeg Izvještaja o sprovođenju Plana integriteta, koji se shodno čl. 81 Zakona o sprečavanju korupcije dostavlja Agenciji za sprečavanje korupcije do 15. IV tekuće godine za prethodnu godinu.

POGLAVLJE 6 – PRIVREDNO PRAVO

Zakon o privrednim društvima („Sl. list CG“, br. 90/2025, 121/2025 i 44/2026) Skupština je donijela u julu 2025. i predstavljao je jedno od završnih mjerila u okviru pregovaračkog poglavlja 6 - Privredno pravo. Na predlog Evropske komisije, u oktobru 2025. izvršene su dodatne izmjene i dopune Zakona, nakon čega je Zakon počeo sa primjenom 1. I 2026. U martu 2026, Skupština je donijela je izmjene i dopune Zakona, koje se, između ostalog, odnose na preciziranje organa nadležnog za sprovođenje preventivne kontrole, odnosno provjeru zakonitosti osnivačke dokumentacije. Predmetnim zakonom je obezbijeđeno potpuno usklađivanje sa svim relevantnim direktivama EU u oblasti kompanijskog prava.

Zakon o registraciji privrednih i drugih subjekata („Sl. list CG“, br. 92/25, 121/25 i 44/2026) usvojen je u julu 2025. Na predlog Evropske komisije, a u cilju privremenog zatvaranja poglavlja 6, u oktobru 2025. izvršene su izmjene Zakona. Zakon je počeo sa primjenom 1. I 2026. nakon čega su, shodno novousvojenom modelu za provjeru zakonitosti osnivačke dokumentacije, u martu 2026. donijete izmjene i dopune ovog Zakona.

U oktobru 2025, Ministarstvo finanasija je u saradnji sa Poreskom upravom pripremilo i usvojilo sledeće podzakonske akte, a koji se primjenjuju od 1. I 2026: Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vođenja Registra privrednih subjekata, Registra drugih subjekata i Registra stečajnih masa („Sl. list CG“, broj 115/25), Pravilnik o bližem sadržaju registracionog broja za privredne i druge subjekte i stečajnu masu i Evropskog jedinstvenog identifikatora za privredne subjekte („Sl. list CG“, broj 116/25), Pravilnik o obrascu registracione prijave, uputstvu za popunjavanje registracione prijave i dokumentaciji koja se podnosi uz registracionu prijavu („Sl. list CG“, broj 118/25), Odluku o visini naknade u Centralnom registru privrednih i drugih subjekata („Sl. list CG“, broj 116/25).

Pored toga, pripremljeni su i objavljeni na internet stranici CRPS-a sljedeća dokumenta: registraciona prijava (na crnogorskom i engleskom jeziku); pravila o osnivanju privrednih društava; uslovi za člana upravnog odbora, nadzornog odbora, odbora direktora.

U odnosu na preporuku EK da Crna Gora završi izmjene identifikovanog nacionalnog zakonodavstva kako bi se postigla potpuna usklađenost sa mogućnošću potpunog onlajn osnivanja i registracije privrednih društava, u skladu sa direktivom o upotrebi digitalnih alata i procesa u pravu privrednih društava, realizovane su sljedeće aktivnosti:

Nakon donošenja Zakona o privrednim društvima u julu 2025, u oktobru donijete su izmjene i dopune predmetnog Zakona, Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata, kao i Zakona o ovjeri potpisa, rukopisa i prepisa, Zakona o notarima i Zakona o tumačima, a sve u cilju obezbjeđenja potpunog onlajn osnivanja i registracije privrednih društava. Međutim, nakon početnih izazova uočenih u praksi nakon stupanja na snagu novog zakonodavnog okvira, Crna Gora je, u bliskoj saradnji sa Evropskom komisijom, usaglasila revidirani model provjere zakonitosti osnivačkih akata i statuta u skladu sa Direktivom 2017/1132. Prema novousvojenom modelu, odgovornost za preventivnu kontrolu, odnosno provjeru zakonitosti osnivačke dokumentacije, prenesena je na Centralni registar privrednih subjekata (CRPS), umjesto na notare, koji su prethodno bili predviđeni za obavljanje ove funkcije. U skladu sa navedenim, Skupština je 25. III 2026. donijela Zakon o izmjenama Zakona o ovjeri potpisa, rukopisa i prepisa, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima i Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o registraciji privrednih i drugih objekata („Sl. list CG“, broj 44/26), a sve u cilju omogućavanja nesmetanog nastavka procesa osnivanja i registracije privrednih društava u najkraćem mogućem roku.

<u>Prva preporuka EK je u potpunosti realizovana.</u>

U odnosu na preporuku EK da Crna Gora nastavi razvoj neophodnog softvera kako bi se obezbijedilo uredno funkcionisanje povezivanja Crne Gore sa Sistemom međusobnog povezivanja poslovnih registara EU (BRIS), pribavljena je i analizira se dokumentacija i tehnički standardi koje propisuje Evropska komisija za međusobno povezivanje poslovnih registara (BRIS), sa ciljem identifikovanja obaveznih podataka, formata i procedura razmjene informacija. Istovremeno se vrši detaljna procjena trenutne strukture baze podataka, API servisa i bezbjednosnih mehanizama elektronskog registra u okviru IRMS-a, radi identifikovanja potrebnih prilagođavanja za buduće povezivanje sa BRIS sistemom, te je shodno tome potrebno pristupiti izradi preliminarne tehničke specifikacije za integraciju sa BRIS-om.

Realizacija druge preporuke EK je u toku.

U odnosu na preporuku EK da Crna Gora započne aktivnosti na usklađivanju sa Direktivom 25/2025 kojom se mijenjaju Direktive 2009/102/EZ i 2017/1132 u pogledu daljeg proširenja i unapređenja upotrebe digitalnih alata i procesa u pravu privrednih društava, Crna Gora treba dalje da usklađuje svoje zakonodavstvo u dijelu kompanijskog prava. U tom kontekstu, Ministarstvo finansija sprovelo je analizu Direktive (EU) 2025/25, kojom se unapređuje i dalje proširuje upotreba digitalnih alata i procesa u pravu privrednih društava, te je započet rad na izmjenama Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata, u cilju njegovog usklađivanja sa ovom direktivom u procesnom smislu. Istovremeno, neophodno je izvršiti i usklađivanje Zakona o privrednim društvima sa materijalnopravnog aspekta. Shodno Programu rada Vlade za 2026, utvrđivanje oba zakona je planirano za III Q 2026.

Realizacija treće preporuke EK je u toku.

POGLAVLJE 7 – PRAVO INTELEKTUALNE SVOJINE

Vlada je 22. I 2026. godine utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Odluke Zajedničkog komiteta Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini broj 5/2024 o trgovinskim aspektima prava intelektualne svojine usvojene 9. X 2024. godine. Predlog zakona se trenutno nalazi u skupštinskoj proceduri.

Ministarstvo ekonomskog razvoja otpočelo je sa analizom usklađenosti Zakona o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna sa Direktivom (EU) 2024/2823 o pravnoj zaštiti dizajna. Nakon završetka analize pristupiće se izradi Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna, koji će biti stavljen na javnu raspravu do najkasnije do kraja III kvartala 2026. godine.

Crna Gora je nastavila da redovno, kroz monitoring tabele, detaljno izvještava Evropsku komisiju o ispunjavanju obaveza predviđenih Zajedničkom pozicijom za Pregovaračko poglavlje 7 – Pravo intelektualne svojine.

Takođe, nastavljeno je sa implementacijom preostalih preporuka iz Peer review izvještaja iz 2024. godine. Preporuke su adresirane kroz Akcioni plan za 2025. godinu za sprovođenje Strategije intelektualne svojine Crne Gore 2023-2026, a izvještaj o realizaciji Akcionog plana će, nakon njegovog usvajanja od strane Vlade, biti dostavljen Evropskoj komisji.

Kada je u pitanju jačanje administrativnih kapaciteta, zaposlena su tri nova tržišna inspektora, kao i jedan službenik, samostalni savjetnik u Ministarstvu ekonomskog razvoja.

Značajan akcenat stavljen je na obuke zaposlenih u nadležnim organima koji se bave poslovima vezanim za sprovođenje i zaštitu prava intelektualne svojine, a u cilju unaprjeđenja njihovih znanja i vještina. Ovi zaposleni su pohađali razne vidove obuka, poput učešća na konfrencijama i seminarima koje su organizovane od strane ili u saradnji sa međunarodnim organizacijama, specijalizovane obuke za sudije i tužioce, obuke na licu mjesta i slično.

Takođe, kada su u pitanju mjere koje se odnose na promovisanje razumijevanje autorskog i srodnih prava u opštoj javnosti i posebnim ciljnim grupama, organizovan je niz događaja, poput dana otvorenih vrata, edukacija u školama, seminara, radionica, panela i konferencija na kojima je učestvovalo blizu 300 učesnika.

U Crnoj Gori je 26 i 27. III 2026. boravila EUIPO misija za utvrđivanje činjenica u okviru projekta EU4IP WB6, sa ciljem identifikovanje potreba organa nadležnih za oblast intelektualne svojine u Crnoj Gori. Projekat zvanično počinje 20. V 2026., a očekuje se da će njegova realizacija značajno doprinijetu daljem unaprjeđenju zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori i ostalim zemljama Zapadnog Balkana koje će biti korisinice projekta.

Relevantna statistika data je kao prilog 8 ovog izvještaja - Statistički izvještaj o sprovođenju prava intelektualne svojine u Crnoj Gori za 2025. godinu – pregovaračko poglavlje 7 – Pravo intelektualne svojine.

POGLAVLJE 8 – KONKURENCIJA

U odnosu na preporuku EK da se potpunosti finalizuje zakonodavstvo u oblasti konkurencije i državne pomoći, Crna Gora je uložila značajne napore kako bi adekvatno odgovorila na preporuke iz Izvještaja EK o CG za 2025. U odnosu na zakondavni okvir, Crna Gora je u dijelu državne pomoći donijela Zakon o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, broj 89/25), a nakon toga i niz podzakonskih akata:Uredba o bližim uslovima za dodjelu državne pomoći („Sl. list CG”, broj 158/25), Pravilnik o pravilima i uslovima za dodjelu pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) („Sl. list CG“, broj 1/26), Pravilnik o bližem načinu unosa podataka i načinu pristupa registrima dodijeljene državne pomoći i pomoći male vrijednosti („Sl. list CG“, broj 1/26), Uputstvo o načinu i metodu utvrđivanja i izračunavanja ekvivalenta subvencije („Sl. list CG“, broj 1/26), Pravilnik o obrascu prijave i načinu podnošenja prijave zainteresovane strane o sumnji na nezakonitu ili neusklađenu dodijeljenu državnu pomoć, odnosno nenamjensko korišćenje dodijeljene državne pomoći („Sl. list CG“, broj 3/26), Pravilnik o obliku i sadržini službene legitimacije ovlašćenih lica za vršenje neposrednog uvida („Sl. list CG“, broj 156/25, Pravilnik o obrascu prijave i načinu podnošenja prijave državne pomoći („Službeni list CG“, br. 24/26), Pravilnik o listi pravila državne pomoći („Sl. list CG“, broj 34/26).

Takođe, Vlada je 26. II 2026. donijela Odluku o mapi regionalne pomoći („Sl. list CG“, broj 37/26). Cilj donošenja ove odluke je da se utvrdi teritorijalna prihvatljivost i maksimalni intenzitet regionalne državne pomoći u Crnoj Gori, u skladu sa pravilima Evropske unije.

U oblasti konkurencije, Crna Gora je donijela Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povreda konkurencije na tržištu („Sl. list CG“, broj 39/26), Zakon o zaštiti konkurencije („Sl. list CG“, broj 46/26) i prateća podzakonska akta u odnosu na Zakon o zaštiti konkurencije, i to: Uredba o uslovima i kriterijumima izuzeća po vrstama vertikalnih sporazuma od zabrane („Sl. list CG“, broj 30/26), Uredba o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma u drumskom, željezničkom i saobraćaju u unutrašnjim vodama („Sl. list CG“, broj 30/26), Uredba o uslovima i kriterijumima grupnog izuzeća od zabrane sporazuma o istraživanju i razvoja („Sl. list CG“, broj 30/26), Uredba o grupnim izuzećima od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila („Sl. list CG“, broj 45/26), Uredba o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije („Sl. list CG“, broj 45/26), Uredba o uslovima i kriterijumima grupnog izuzeća horizontalnih sporazuma o specijalizaciji od zabrane („Sl. list CG“, broj 30/26).

Nakon stupanja na snagu Zakona o zaštiti konkurencije, Vlada je 3. IV 2026. donijela Uredbu o pravilima konkurencije koja sadrži listu pravila konkurencije i njihov prevod (odluke, saopštenja, smjernice, mišljenja, preporuke, obavještenja i druga akta Evropske komisije, Evropskog savjeta i Evropskog parlamenta koja se odnose na primjenu članova sadržanih u Naslovu VI, Poglaviju 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije).

Imajući u vidu navedeno, Crna Gora je u potpunosti realizovala prvu preporuku EK.

Kada je u pitanju izgradnja kredibilnog bilansa rezultata, odnosno druga preporuka EK, Agencija u dijelu antimonopolskih pravila i koncentracija u kontinuitetu ostvaruje stabilan bilans rezultata kroz sprovođenje ovih pravila i kontrole koncentracija na tržištu:

Zabranjeni sporazumi

U izvještajnom periodu, Agencija je pokrenula tri (3) postupka po službenoj dužnosti protiv kompanija „Inrut“ d.o.o. Podgorica i „Kon Tiki Travel“ d.o.o. Podgorica (na tržištu organizovanja studentskih ekskurzija na

relevantnoj geografskoj teritoriji Crne Gore). Takođe, tokom izvještajnog perioda, AZK je pokrenula dvije (2) inicijative za ispitivanje povreda konkurencije u oblasti zabranjenih sporazuma (na tržištu javnih nabavki i u vezi sa postupcima odlučivanja o izdavanju lokacijskih dozvola).

U odnosu na kompanije protiv kojih su postupci pokrenuti po službenoj dužnosti, tokom izvještajnog perioda AZK je podnijela šest (6) zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka pred Prekršajnim sudom u Podgorici.

Zloupotreba dominantnog položaja

U izvještajnom periodu, Agencija je donijela jednu odluku kojom je utvrđena zloupotreba dominantnog položaja na tržištu opremanja i snabdijevanja robom putem pomorskog transporta na relevantnoj geografskoj teritoriji Luke Bar, od strane kompanije „MSC Montenegro" d.o.o. Bar, u skladu sa članom 15 stav 2 tačke 2 i 3 Zakona o zaštiti konkurencije („Sl. list CG", br. 44/12, 13/18 i 145/21), i izrekla mjere ponašanja u skladu sa članom 59 Zakona.

Agencija je podnijela tri (3) inicijative za ispitivanje povreda konkurencije u oblasti zloupotrebe dominantnog položaja (na tržištu prevoza putnika u međunarodnom saobraćaju, tržištu potrošačkih kredita i tržištu finansiranja sportskih organizacija).

Tokom izvještajnog perioda, Agencija je dala tri (3) mišljenja: mišljenje na zahtjev Ministarstva energetike i rudarstva u vezi sa izuzimanjem postupaka javnih nabavki prilikom dodjele koncesija, u skladu sa članom 20 stav 2 tačka 6 Zakona o koncesijama; mišljenje na zahtjev Ministarstva finansija na Nacrt zakona o upravljanju privrednim društvima u državnom vlasništvu; kao i mišljenje na zahtjev Udruženja konvencionalnih pčelara u vezi sa položajem konvencionalnih pčelara.

Sektorske analize

U periodu septembar 2025 – mart 2026, Agencija je započela sljedeće sektorske analize:

- Tržište privatnih medicinsko-biohemijskih laboratorija na teritoriji Podgorice;
- Tržište poštanskih usluga – dostava međunarodnih paketa (geografsko tržište Crne Gore);
- U izvještajnom periodu, izrađen je zaključak nakon sprovedene analize na tržištu uvoza, veleprodaje i maloprodaje određenih prehrambenih proizvoda na teritoriji Crne Gore.

Koncentracije

U oblasti koncentracija, Agencija je odlučila u 65 predmeta po prijavama za odobrenje sprovođenja koncentracija, od čega je jedan postupak obustavljen. Na teritoriji Crne Gore sprovedeno je 15 koncentracija, dok je preostalih 49 bilo ekstrateritorijalno.

U pogledu pojedinačnih izuzeća od zabrane sporazuma, AZK je od septembra 2025, na zahtjev stranaka, pokrenula sedam postupaka, uz jedan zahtjev prenijet iz 2024. Od pokrenutih postupaka, AZK je odobrila tri zahtjeva, i to: ONE CG / MTEL / Crnogorski Telekom / Telemah CG (JAZ-Tivat); Crnogorski Telekom / VOLI; Sava, Lovćen / EPCG.

Kontrola državne pomoći

Nakon usvajanja novog Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG", broj 89/25), koji je u potpunosti usklađen sa ključnim odredbama Ugovora o funkcionisanju Evropske unije i relevantnim proceduralnim pravilima, Crna Gora je dodatno ojačala svoj okvir za praćenje i sprovođenje pravila o državnoj pomoći. Ova zakonodavna osnova omogućila je nadležnim organima da efikasno nadziru mjere državne pomoći, obezbjeđujući

transparentnost, usklađenost i fer konkurenciju u cjelokupnoj ekonomiji. U nastavku su prikazani ključni slučajevi i aktivnosti u oblasti kontrole državne pomoći tokom izvještajnog perioda.

Agencija je, u periodu od 1. septembra 2025. do 31. marta 2026, u okviru Ex-ante kontrole državne pomoći donijela ukupno 25 odluka, i to: Odluke kojima je utvrđeno da je dodijeljena državna pomoć u skladu sa zakonom: 7; Odluke kojima je utvrđeno da dodijeljena državna pomoć nije u skladu sa zakonom: 1; Odluke kojima je utvrđeno da se ne radi o državnoj pomoći: 16; Obustavljeni postupci: 1.

U oblasti naknadne kontrole državne pomoći, Agencija je u periodu septembar 2025. - mart 2026. pokrenula jedan ispitni postupak po službenoj dužnosti, a okončala tri ispitna postupka, od čega su dva bila pokrenuta prije izvještajnog perioda.

U prekršajnom postupku koji je AZZK pokrenula pred Sudom za prekršaje u Podgorici protiv DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU TOSCELIK ALLOYED ENGINEERING STEEL PODGORICA, zbog prekršaja iz čl. 33 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, broj 12/18), ovaj sud je izvještajnom periodu donio Rješenje kojim je okrkivljeno pravno lice oglašeno krivim za prekršaj koji mu je stavljen na teret optužnim aktom Agencije i kažnjeno novčanom kaznom u iznosu od 24.500,00 eura.

U izvještajnom periodu, s obzirom na nadležnost Agencije u vezi sa poslovima koji su neposredno povezani sa kontrolom državne pomoći, imajući u vidu potrebu za promovisanjem i podsticanjem unapređenja sistema kontrole državne pomoći, Agencija je izdala Obavještenje o primjeni pravila državne pomoći u finansiranju privrednih društava koja obavljaju komunalne djelatnosti koje su usluge od opšteg ekonomskog interesa (State Aid Advocacy), koje je upućeno svim jedinicama lokalne samouprave, kao i resornom ministarstvu nadležnom za oblast komunalnim poslova.

Kada je u pitanju napredak na rješavanju predmeta obuhvaćenih četvrtim završnim mjerilom u poglavlju 8, u izvještajnom periodu su sprovedene sljedeće aktivnosti preduzete sve radnje, čime su iscrpljene sve zakonske nadležnosti Agencije:

U predmetu „Montenegro Airlines“, Agencija je u prije izvještajnog perioda pravosnažno končala četiri ispitna postupka u kojim su cijene mjere državne pomoći dodijeljene ovom avioprevozniku i u sva četiri predmeta donijela rješenja o povraćaju neusklađene državne pomoći. O aktivnostima u vezi sa stečajnim postupkom nad Montenegro Airlinesom, koji se vodi pred Privrednim sudom Crne Gore, Agencija redovno izvješatava Evropku komisiju.

U predmetu „Uniprom-KAP“, nakon što je Agencija istraživala sve mjere potencijalne državne pomoći u korist ovog društva, u martu 2026. izdato je Obavještenje o primjeni pravila državne pomoći u odnosu na sistem trgovanja emisionim kreditima u Crnoj Gori (State Aid Advocacy), naročito u odnosu na Uredbu o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte („Sl. list CG“, broj 8/20), sa formalnim smjernicama i preporukama.

U predmetu „Auto-put Bar-Boljare“, u septembru 2025, Agencija je okončala ispitni postupak koji je pokrenut po službenoj dužnosti i utvrdila da mjera povjeravanja upravljanja projektom izgradnje autoputa Bar-Boljare, prioritetne dionice Smokovac-Mateševo, Društvu sa ograničenom odgovornošću „Monte put“ - Podgorica, po osnovu Ugovora o povjeravanju poslova upravljanja projektom izgradnje autoputa Bar-Boljare, dionice Smokovac-Mateševo, zaključenog između Ministarstva saobraćaja i pomorstva i Društva sa ograničenom odgovornošću „Monte put“ - Podgorica, evidentiranog kod Ministarstva saobraćaja i pomorstva pod br. 01-6099/1 12. XI 2014. i kod Društva sa ograničenom odgovornošću „Monte put“ - Podgorica pod br. 7071 od 27. X 2014, sa Aneksom 1 Pregled poslova, odgovornosti i ovlašćenja Monteputa d.o.o. Podgorica - PJ Autoput Bar-Boljare

kao Upravljača projektom i Predstavnika Investitora u izvršavanju Ugovora o projektovanju i izgradnji autoputa Bar-Boljare, dionice Smokovac-Mateševo i Aneksom br. 2, evidentiranim kod Ministarstva kapitalnih investicija pod br. 01-343/21-4908/1 od 7. V 2021. i kod Društva sa ograničenom odgovornošću „Monte put" - Podgorica pod br. 2400 od 11. V 2021, ne predstavlja državnu pomoć. U martu 2026, Agencija je izdala Obavještenje o primjeni pravila državne pomoći u slučaju povjeravanja upravljanja autoputem Bar-Boljare, dionicom Smokovac-Mateševo, Društvu sa ograničenom odgovornošću „Monte put" - Podgorica (State Aid Advocacy), sa formalnim smjernicama i preporukama.

Kada je riječ o izgradnji dovoljnih administrativnih i sudskih kapaciteta u oblasti zaštite konkurencije, kontrole koncentracija i kontrole državne pomoći, što je na liniji treće preporuke EK, Agencija kontinuirano radi na jačanju administrativnih kapaciteta kroz novo zapošljavanje na stručnim poslovima, kao i kroz ciljane obrazovne programe. Vlada je 19. III 2026. donijela Akcioni plan za jačanje administrativnih kapaciteta u poglavlju 8 – Konkurencija, kojim se definišu nova zapošljavanja, organizacija obuka i seminara, kako za zaposlene u Agenciji, tako i za druga ministarstva, opštine i druge institucije. Poseban akcenat stavljen je i na obuke za pravosudne organe, kao i na unapređenje i razvoj omladinske i studentske zajednice.

U izvještajnom periodu, Agencija raspolaže sa sistematizovanih 55 radnih mjesta, od čega je 70% već popunjeno (38), uz kontinuirane napore da se postojeći kapaciteti dodatno ojačaju tokom 2026, u cilju unapređenja operativnih kapaciteta i procesa rada, a što će doprinijeti kontinuiranom razvoju kapaciteta Agencije. U cilju daljeg jačanja administrativnih kapaciteta, u januaru 2026. godine pokrenuta je procedura za zapošljavanje dodatnih 8 službenika. Očekuje se da će procedura biti završena u drugom kvartalu 2026.

Pored jačanja institucionalnih i pravosudnih kapaciteta, kontinuirano se ulažu napori u podizanje svijesti i znanja o pravilima konkurencije kod šireg kruga relevantnih institucija. Seminari i obuke iz oblasti konkurencije i državne pomoći redovno se organizuju, uz učešće predstavnika resornih ministarstava, opština, javnih preduzeća, kao i privatnog sektora. Ovi programi se realizuju kroz EU finansirane IPA projekte, u saradnji sa ministarstvima, Privrednom komorom Crne Gore, univerzitetima i drugim relevantnim institucijama. Cilj ovih aktivnosti je jačanje razumijevanja i praktične primjene pravila konkurencije, ekonomske regulacije i javnih politika koje direktno utiču na funkcionisanje tržišta i konkurentsku neutralnost .

Kontinuirana saradnja između Agencije i Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu (COSDT) dodatno je unaprijeđena organizovanjem okruglog stola pod nazivom „Zaštita prava konkurencije i državna pomoć", održanog 16. decembra 2025 u okviru Programa kontinuirane obuke za sudije i državne tužioce za 2025.

Imajući u vidu navedeno, Crna Gora u kontinuitetu radi na unapređenju administrativnih i sudskih kapaciteta u oblasti zaštite konkurencije, kontrole koncentracija i kontrole državne pomoći, te pokazuje značajne rezultate kada je u pitanju adresiranje ove preporuke EK.

U odnosu na treću preporuku EK, aktivnosti na jačanju kapaciteta se sprovode u kontinuitetu.

Liberalizacija

Kao što je navedeno u Zajedničkoj poziciji Evropske unije za pregovaračko Poglavlje 8, Crna Gora nema državne monopole komercijalnog karaktera, u smislu člana 37 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (TFEU), a Zakon o zaštiti konkurencije i Zakon o kontroli državne pomoći primjenjuju se na javna preduzeća ili preduzeća sa posebnim ili isključivim pravima, osim u slučajevima kada bi njihova primjena ometala obavljanje djelatnosti od opšteg ekonomskog interesa, koje su im povjerene u skladu sa članom 106 TFEU.

POGLAVLJE 9 – FINANSIJSKE USLUGE

Crna Gora je ostvarila značajan napredak u procesu harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u oblasti finansijskih usluga. Usvojeni su zakoni koji harmonizuju zahtjeve kapitala, sanaciju banaka i nadzor finansijskih konglomerata sa standardima EU. Takođe, donijeti su propisi u oblasti osiguranja, u skladu sa Direktivom o Solventnosti II, dok je završeno usklađivanje s propisima koji regulišu otvorene i alternativne investicione fondove. Osim toga, Crna Gora aktivno radi na razvoju infrastrukture finansijskog tržišta, čime se nastoji dodatno unaprijediti efikasnost i stabilnost finansijskog sektora. Skupština je usvojila set zakona koji su usklađeni s pravnom tekovinom EU, posebno u oblasti bankarstva, osiguranja, tržišta kapitala, investicionih fondova i infrastrukture finansijskog tržišta:

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima („Sl. list CG", br. 15/25, 117/25, 14/26) je stupio na snagu 17. II 2026. Navedeni zakon je usklađen sa Direktivom (EU) 2022/2556 i Direktivom (EU) 2023/2864;

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom („Sl. list CG“, br. 23/25, 117/25, 14/26) je stupio na snagu 17. II 2026. Navedeni zakon je usklađen sa Direktivom (EU) 2019/1160, Direktivom (EU) 2019/2034, Direktivom (EU) 2019/2162, Direktivom (EU) 2021/2261, Direktivom (EU) 2022/2556, Direktivom (EU) 2023/2864, Direktivom (EU) 2024/927, Direktivom (EU) 2024/2994, Regulativom (EU) 2019/2088, Regulativom (EU) 2017/1131 i Regulativom (EU) 2015/2365;

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o alternativnim investicionim fondovima („Sl. list CG“, br. 24/25, 117/25, 14/26) je stupio na snagu 17. II 2026. Navedeni zakon je usklađen sa Direktivom (EU) 2019/1160, Direktivom (EU) 2019/2034, Direktivom (EU) 2022/2556, Direktivom (EU) 2023/2864, Direktivom (EU) 2024/927, Regulativom (EU) 2023/606, Regulativom (EU) 2015/760, Regulativom (EU) 2019/2088, Regulativom (EU) 2017/1131 i Regulativom (EU) 2015/2365;

Zakon o zelenim i održivim obveznicama („Sl. list CG“, broj 14/26) je stupio na snagu 17. II 2026. Navedeni zakon je usklađen sa Regulativom (EU) 2019/2088, Regulativom (EU) 2020/852 i Regulativom (EU) 2023/2631;

Zakon o tržištu kapitala („Sl. list CG“, broj 16/26), usvojen 2. II 2026, u potpunosti je usklađen sa pravnom tekovinom EU u oblasti tržišta kapitala, uključujući: Direktivu 2014/65/EU (MiFID II), Regulativu (EU) br. 600/2014 (MiFIR), Direktivu (EU) 2019/2034 (IFD) i Regulativu (EU) 2019/2033 (IFR), Regulativu (EU) br. 648/2012 (EMIR), Regulativu (EU) 2015/2365 (SFTR), Regulativu (EU) br. 909/2014 (CSDR), Direktivu 98/26/EC (Settlement Finality Directive), Direktivu 97/9/EC (Investor Compensation Schemes Directive), Regulativu (EU) br. 596/2014 (MAR), Direktivu 2014/57/EU (MAD II), Regulativu (EU) 2017/1129 (Prospectus Regulation), Direktivu 2004/109/EC (Transparency Directive), Regulativu (EU) 2017/2402 (Securitisation Regulation), Regulativu (EC) br. 1060/2009 (CRA Regulation), kao i Delegiranu regulativu (EU) 2024/2810 (Listing Act – MTF paket). Ovim zakonom se sveobuhvatno uređuje poslovanje investicionih društava, funkcionisanje tržišta kapitala, transparentnost i zaštita investitora, kao i ključni elementi finansijske infrastrukture;

Zakon o sanaciji centralnih drugih ugovornih strana („Sl. list CG“, broj 14/26) usklađen je sa Regulativom (EU) 2021/23 (CCP Recovery and Resolution Regulation - CCP RRR), kojom se uspostavlja okvir za oporavak i sanaciju centralnih ugovornih strana. Zakonom se definišu mehanizmi za upravljanje kriznim situacijama i očuvanje kontinuiteta ključnih funkcija centralnih ugovornih strana;

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji investicionih društava („Sl. list CG“, broj 14/26) dodatno usklađuje nacionalno zakonodavstvo sa Direktivom (EU) 2019/879 (BRRD II), kojom se mijenja Direktiva

2014/59/EU (BRRD). Ovim izmjenama se unapređuju instrumenti za oporavak i sanaciju investicionih društava i jača otpornost finansijskog sistema;

Zakon o referentnim vrijednostima („Sl. list CG“, broj 14/26) u potpunosti je usklađen sa Regulativom (EU) 2016/1011 (Benchmark Regulation BMR) i Delegiranom regulativom (EU) 2019/2089 (EU Climate Benchmarks / ESG Benchmarks). Ovim zakonom se uređuje uspostavljanje, administracija i korišćenje referentnih vrijednosti, čime se obezbjeđuje njihova pouzdanost i integritet na tržištu;

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izdavanju i nadzoru pokrivenih obveznica („Sl. list CG“, broj 14/26) usklađen je sa Direktivom (EU) 2019/2162 (Covered Bonds Directive - CBD). Ovim zakonom se dodatno uređuju uslovi izdavanja i nadzora pokrivenih obveznica, čime se jača sigurnost ovog instrumenta i povjerenje investitora.

Banke i finansijski konglomerati

U cilju ispunjenja završnih mjerila u okviru pregovaračkog poglavlja 9 - Finansijske usluge, Centralna banka Crne Gore (CBCG) je, u kontekstu intenziviranog usklađivanja sa EU regulativom, značajan dio svojih aktivnosti usmjerila na pripremu novih, kao i izmjenu postojećih propisa, u skladu sa definisanim rokovima. U okviru navedenih regulatornih aktivnosti, Savjet CBCG je donio sljedeće podzakonske akte:

Na sjednici od 30. IX 2025: Odluku o bližim uslovima za pružanje finansijske podrške u okviru grupe kreditnih institucija („Sl. list CG“, broj 112/25); Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o upravljanju rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom („Sl. list CG“, broj 112/25);

Na sjednici od 18. XII 2025, Odluku o postupku procjene adekvatnosti interne likvidnosti kreditne institucije („Sl. list CG“, broj 154/25);

Na sjednici od 26. I 2026: Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o minimalnim standardima za ulaganja kreditnih institucija u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG“, broj 10/26); Odluku o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja kreditnih i drugih finansijskih institucija („Sl. list CG“, broj 10/26);

Na sjednici 27. II 2026, tri podzakonska akta u oblasti nadzora finansijskih konglomerata u kojima je bankarski sektor dominantan, i to: Odluku o dodatnoj superviziji, odnosno nadzoru transakcija u okviru grupe i koncentracije rizika u okviru finansijskog konglomerata („Sl. list CG“, broj 34/26);- Odluku o načinu obračunavanja adekvatnosti kapitala na nivou finansijskog konglomerata („Sl. list CG“, broj 34/26); Odluku o smjernicama o načinu postupanja CBCG u sprovođenju dodatne supervizije finansijskih konglomerata („Sl. list CG“, broj 34/26).

Dodatno, nakon donošenja Zakona o izmjenama zakona o Razvojnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, broj 140/25), Savjet CBCG je 27. II 2026, u cilju usklađivanja sa izmjenama zakona donio set od pet odluka koje se odnose na poslovanje, odnosno nadzor nad ovom institucijom, i to: Odluku o izmjenama Odluke o velikim izloženostima Razvojne banke Crne Gore („Sl. list CG“, broj 28/26), Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u Razvojnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, broj 28/26), Odluku o izmjenama Odluke o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke Razvojne banke Crne Gore („Sl. list CG“, broj 28/26), Odluku o izmjenama Odluke o adekvatnosti kapitala Razvojne banke Crne Gore („Sl. list CG“, broj 28/26), i Odluku o izmjenama Odluke o izvještajima koje Razvojna banka Crne Gore dostavlja Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, broj 28/26).

Takođe, Savjet Centralne banke je 5. II 2026, donio dva podzakonska akta u skladu sa ovlašćenjima iz Zakona o Kreditno-garantnom fondu Crne Gore, i to: Odluku o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u poslovanju Kreditno-garantnog fonda Crne Gore („Sl. list CG“, broj 17/26); Odluku o izvještajima koje Kreditno-garantni fond Crne Gore dostavlja Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, broj 17/26).

Paralelno sa razvojem podzakonskog okvira, CBCG je sprovodila i intenzivne aktivnosti na unapređenju zakonodavnog okvira, usmjerene na dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU. U tom kontekstu, Savjet CBCG je 30. IX 2025. usvojio predlog Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama, kojim je izvršeno usklađivanje sa zahtjevima CRD VI, kao i prenošenje relevantnih odredbi Direktive (EU) 2022/2556, Regulative (EU) 2023/1114 i Direktive (EU) 2024/2994.

U istom periodu, CBCG je učestvovala u pripremi drugih zakonodavnih rješenja usmjerenih na unapređenje i dalje usklađivanje normativnog okvira, posebno u oblastima regulisanja finansijskih konglomerata, digitalne operativne otpornosti i transparentnosti finansijskog sistema, i to kroz izradu: Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansijskim konglomeratima, radi usklađivanja sa Direktivom (EU) 2023/2864 i uspostavljanja pravnog osnova za dostavljanje podataka Evropskoj jedinstvenoj pristupnoj tački (ESAP); Zakona o digitalnoj operativnoj otpornosti finansijskog sektora, usklađen sa Uredbom (EU) 2022/2554 (DORA), kojim se uspostavlja jedinstven okvir za upravljanje IKT rizicima i digitalnom operativnom otpornošću; Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansijskom obezbjeđenju, u cilju usklađivanja sa Regulativom (EU) 2021/23 i Direktivom (EU) 2025/1. Svi navedeni zakoni usvojeni su na sjednici Skupštine 2. II 2026.

U predmetnom periodu, CBCG je nastavila da sprovodi kontinuirani supervizorskih nadzor. Od 1. IX 2025. do 31. III 2026, saglasno čl. 271 stav 1 Zakona o kreditnim institucijama, CBCG je u formi dva rješenja izrekla mjere prema dvijema kreditnim institucijama kojima je, saglasno članu 276 stav 2 tačka 4 Zakona o kreditnim institucijama, naložena uplata novčanih sredstava u iznosima koji su jednaki 0,5% regulatornog kapitala pojedinačne kreditne institucije. Tokom 2025. CBCG je izrekla novčane kazne prema tri odgovorna lica iz upravnog odbora kreditne institucije, i jednom odgovornom licu iz nadzornog odbora kreditne institucije.

Nakon iniciranja procedure kod European Banking Authority (EBA) radi procjene regulativne i supervizorske ekvivalentnosti domaćeg okvira sa važećim okvirom za kreditne institucije u EU, te popunjavanja prescreening upitnika u maju 2025, Centralna banka je u decembru 2025. dostavila EBA-i i drugi, finalni upitnik za procjenu ekvivalencije. Očekuje se da procjena bude okončana u Q3 2026.

Dodatno, na inicijativu Evropske komisije od 10-12. III 2026. organizovana je TAIEX Peer Review misija radi procjene administrativnih i supervizorskih kapaciteta nadležnih institucija u okviru Poglavlja 9. U sklopu posjete, ekspertski tim je posjetio Centralnu banku, gdje su predstavljeni organizacija i način rada supervizije, ključne procedure i politike u oblasti nadzora, kao i supervizorski kapaciteti CBCG. Očekuje se da će Misija uskoro podijeliti izvještaj sa nalazima i preporukama.

Sanacija kreditnih institucija

CBCG je nastavila usklađivanje regulatornog okvira iz oblasti sanacije kreditnih institucija. U decembru 2025. inicirane su izmjene i dopune Zakona o sanaciji kreditnih institucija radi usklađivanja sa Direktivom (EU) 2024/1174 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu određenih aspekata minimalnog zahtjeva za regulatornim kapitalom i kvalifikovanim obavezama. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija usvojen je u februaru 2026.

Paralelno sa navedenim Savjet CBCG je takođe u februaru 2026. donio Odluku o izmjenama i dopunama odluke o bližem načinu utvrđivanja minimalnog zahtjeva za regulatornim kapitalom i kvalifikovanim obavezama kreditnih institucija i načinu izvještavanja kojom je izvršeno potpuno usaglašavanje sa pomenutom direktivom.

Dodatno, kada je riječ o Sanacionom fondu, u skladu sa Zakonom o sanaciji kreditnih institucija, sredstva Sanacionog fonda moraju dostići nivo od najmanje 1% od iznosa garantovanih depozita svih kreditnih institucija kojima je CBCG izdala dozvolu za rad, do 31. VII 2031, prema revidiranim finansijskim izvještajima za prethodnu godinu. Obračun redovnih doprinosa za 2026. je u toku, a odluka o visini doprinosa za 2026. će kreditinim insitucijama biti dostavljena u zakonom predviđenom roku.

Osiguranje i penzijsko osiguranje pod pokroviteljstvom poslodavca

Skupština je 20. III 2025. donijela Zakon o osiguranju, kojim se u pravni sistem Crne Gore prenosi Direktiva 2009/138/EZ o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) i Direktiva 2016/97 o distribuciji osiguranja (IDD). Ovim zakonom uređuju se uslovi za osnivanje, poslovanje i prestanak društava za osiguranje i društava za reosiguranje, uslovi pod kojima društva za osiguranje i društva za reosiguranje iz drugih država članica i trećih država mogu obavljati poslove osiguranja, odnosno poslove reosiguranja u Crnoj Gori, zaštita potrošača, izvještavanje Evropskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno penziono osiguranje (EIOPA) i Evropske komisije, nadzor djelatnosti osiguranja, povjerenik, privremena uprava, likvidacija i stečaj društava za osiguranje i društava za reosiguranje, nadzor društava za osiguranje i društava za reosiguranje u grupi, distribucija osiguranja i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti osiguranja. Zakon će se primjenjivati danom ulaska Crne Gore u EU.

Takođe, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju („Sl. list CG“, br. 160/25, 33/26) predviđa usklađivanje sa standardima EU, a naročito sa Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. XII 2023. o izmjeni određenih direktiva u pogledu uspostave i funkcionisanja jedinstvene evropske pristupne tačke, Direktivom (EU) 2022/2556 Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. XII 2022. o izmjeni Direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i (EU) 2016/2341 u pogledu digitalne operativne otpornosti za finansijski sektor I Delegiranao, Regulativom Komisije (EU) 2024/896 od 5. I 2023. o izmjeni Direktive (EU) 2016/97 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se prilagođavaju temeljni iznosi u evrima za osiguranje od profesionalne odgovornosti i za finansijsku sposobnost posrednika u osiguranju i reosiguranju i sporednih posrednika u osiguranja.

Savjet Agencije je usvojio: Pravilnik o sadržaju izvještaja i drugih obavještenja i podataka koji se dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja („Sl. list CG“, br. 56/21, 81/23, 33/24, 98/24, 99/25); Odluka o naknadama Agencije za nadzor osiguranja („Sl. list CG” br. 26/15, 38/15, 129/22, 99/23, 104/24); Pravilnik o sistemu upravljanja u društvima za osiguranje („Sl. list CG“, br. 25/23, 98/24); Pravilnik o postupanju po prigovorima osiguranika i drugih lica („Sl. list CG“, br. 120/23, 98/24): Pravilnik o intelektualnim i tehničkim uslugama koje se mogu obavljati pored poslova posredovanja odnosno zastupanja u osiguranju („Sl. list CG“, br. 146/22, 98/24); Pravilnik o bližem načinu obavljanja poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju i pružanja intelektualnih i tehničkih usluga („Sl. list CG“, br. 146/22, 98/24); Pravilnik o bližem sadržaju izvještaja o spoljnoj reviziji u društvu za osiguranje („Sl. list CG“, br. 65/15, 19/19, 29/20, 126/22); Pravilnik o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju („Sl. list CG“, br. 122/22, 81/23); Pravilnik o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara („Sl. list CG“, br. 115/22, 81/23); Pravilnik o bližem načinu vršenja nadzora („Sl. list CG", broj 98/24); Pravilnik o bližim dokazima o ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole za obavljanje poslova posredovanja odnosno zastupanja u osiguranju („Sl. list CG“, br. 89/22, 98/24, 99/25, 115/25); Pravilnik o načinu utvrđivanja i praćenja likvidnosti društva za osiguranje, odnosno društva za

reosiguranje („Sl. list CG“, br. 22/14, 54/21); Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete („Sl. list CG“, br. 41/11, 54/21); Odluka o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje („Sl. list CG" br. 77/10, 24/11, 6/13, 54/21, 99/23); Pravilnik o sadržini mišljenja ovlašćenog aktuara („Sl. list CG“ br. 017/13, 43/25); Pravilnik o načinu obračuna margine solventnosti („Sl. list CG“, broj 14/13); Pravilnik o bližim uslovima za prenos poslova društava za osiguranje („Sl. list CG“, broj 63/17); Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja i kriterijumima za ocjenu podobnosti budućih kvalifikovanih imalaca i članova organa upravljanja („Sl. list CG“, br. 58/22, 98/24, 99/25, 115/25); Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja matematičke rezerve i posebne rezerve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicioni rizik („Sl. list CG“, broj 1/13); Pravilnik o karakteristikama podređenih dužničkih instrumenata koji se mogu uključiti u dopunski kapital društva za osiguranja („Sl. list CG“, br. 1/13, 24/13); Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za izravnanje rizika („Sl. list CG“, br. 70/08, 1/13); Pravilnik o bližim uslovima za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju u bankama („Sl. list CG", br. 1/13, 98/24); Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po vrstama osiguranja („Sl. list CG“, br. 1/13, 70/25); Pravilnik o sadržini i načinu vođenja registara podataka o društvima za osiguranje i drugih subjekata koji podliježu kontroli agencije za nadzor osiguranja („Sl. list CG“, br. 64/19, 131/21, 98/24); Pravilnik o utvrđivanju rezultata poslovanja, raspoređivanju ostvarene dobiti, pokriću gubitka i mjerama za pokriće gubitka („Sl. list CG“, br. 70/08, 1/13, 101/22); Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija („Sl.list CG", broj 70/08); Pravilnik o kontnom okviru društava za osiguranje („Sl. list CG“, br. 63/10, 78/15); Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za neistekle rizike („Sl. list CG“, broj 54/18); Pravilnik o kriterijumima za određivanje visine doprinosa Garantnom fondu („Sl. list CG", broj 99/23); Pravilnik o dodjeli godišnje nagrade Agencije za nadzor osiguranja („Sl. list CG“, broj 33/23); Pravilnik o bližem sadržaju i načinu pružanja informacija koje pruža društvo za osiguranje („Sl. list CG“, br. 19/23, 98/24); Pravilnik o depozitima i garancijama kojima društva za osiguranje obezbjeđuju izmirenje obaveza za koje odgovara udruženje - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore („Sl. list CG“, broj 60/25); Odluka o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje („Sl. list CG“, br. 77/10, 24/11, 6/13, 54/21, 99/23).

Zakon o obaveznom osiguranju u saobraćaju („Sl. list CG“, br. 44/12, 146/21, 69/25) je potpuno usklađen sa Direktivom (EU) 2021/2118 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. XI 2021. o izmjeni Direktive 2009/103/EZ u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obaveze osiguranja od takve odgovornosti i Regulativom (EZ) br. 785/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta od 21. IV 2004. o zahtjevima za osiguranje za vazdušne prevoznike i operatore vazduhoplova.

Savjet Agencije je usvojio: Pravilnik o bližem sadržaju knjige šteta („Sl. list CG“, br. 54/13, 29/20); Pravilnik o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koje udruženje - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja („Sl. list CG“, br. 2/13, 54/21); Pravilnik o sadržini obrasca polise osiguranja od autoodgovornosti („Sl. list CG“, br. 31/25, 43/25); Pravilnik o kriterijumima za određivanje visine doprinosa Garantnom fondu („Sl. list CG“, broj 99/23); Pravilnik o depozitima i garancijama kojima društva za osiguranje obezbjeđuju izmirenje obaveza za koje odgovara udruženje - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore („Sl. list CG“, broj 60/25) i Pravilnik o sadržini obrasca polise osiguranja od autoodgovornosti („Sl. list CG", br. 31/25, 43/25, 156/25) čime se modernizuje proces izdavanja AO polise.

Agencija za nadzor osiguranja usvojila je 10. VI 2024. Smjernice o analizi rizika i uspostavljanju sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma u osiguranju. Donošenjem predmetnih smjernica, usklađen je pravni okvir za oblast osiguranja sa odredbama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Sl. list CG“ broj 110/23) i Pravilnika o bližim kriterijumima za izradu smjernica za analizu rizika i smjernica za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma („Sl. list CG“, broj 22/24).

Agencija za nadzor osiguranja primila je u 2025. primila 93 prigovora, i svi su riješeni. Najviše žalbi odnosilo se na osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila i na utvrđivanje invaliditeta nakon nezgode.

Skupština je 2. II 2026. usvojila izmjene i dopune Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima („Sl. list CG", broj 14/26), čime je regulatorni okvir dodatno unaprijeđen i obezbijeđeno potpuno pravno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u oblasti dobrovoljnih penzijskih fondova i zaštite prava članova. Takođe, zakonodavstvo je usklađeno sa Direktivom (EU) 2022/2556 Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. XII 2022, kojom se mijenjaju direktive 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i (EU) 2016/2341 u pogledu digitalne operativne otpornosti finansijskog sektora, kao i sa Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. XII 2023, kojom se mijenjaju određene direktive u vezi sa uspostavljanjem i funkcionisanjem Evropske jedinstvene pristupne tačke (ESAP). Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima („Sl.list CG", br. 15/25, 117/25, 14/26) stupio je na snagu 17. II 2026.

Administrativni kapaciteti

Uvođenjem digitalizacije i automatizacije u nadzorno izvještavanje Agencije za nadzor osiguranja kroz implementaciju softverskog rješenja Agencije, koje je rezultat EU IPA projekta, poboljšana je efikasnost, pouzdanost i smanjeni su operativni rizici u radu Agencije.Sa strateškim ciljem ubrzane izgradnje kapaciteta radi dostizanja nadzornih standarda EU i blagovremene pripreme za primjenu pravne tekovine EU za oblast osiguranja utemeljene na prospektivnosti i rizicima (direktiva Solventnost II i IDD i pratećih uredbi, smjernica i standarda Agencija kontinuirano sprovodi programe obuka za zaposlene.

U okviru bilateralne tehničke saradnje koju Agencija održava sa nizom nadzornih institucija drugih zemalja, od posebnog je značaja kontinuirana podrška partnerskih supervizora sa kojima Agencija ima potpisane sporazume o saradnji. Nadalje, uzimajući u obzir nove obaveze Agencije u pogledu implementacije izuzetno obimne i složene pravne tekovine EU u oblasti osiguranja, kao i primjene EU nadzornih standarda, Agencija sprovodi kontinuirane aktivnosti usmjerene na pružanje tehničke pomoći i podrške neophodne za razvoj stručnih kapaciteta, što je rezultiralo i pripremom projekta u okviru instrumenta predpristupne pomoći EU, IPA III (2024-2027), čija je implementacija trenutno u toku: EU Twinning projekat „Podrška regulaciji finansijskih usluga u Crnoj Gori" (ME 24 IPA FI 01 24). Ovaj projekat ima za cilj dalje jačanje nadzornih i regulatornih kapaciteta Agencije, osiguravajući punu i efikasnu usklađenost sa pravilima, standardima i praksama EU, uz istovremeni razvoj administrativnih sposobnosti neophodnih za uspješno učešće na unutrašnjem tržištu.

Pored navedenog, značajne aktivnosti su realizovane u domenu kompletiranja projektne dokumentacije za implementaciju projekta koji Agencija kandidovala takođe u okviru instrumenta predpristupne pomoći EU, IPA III (2024-2027), a koji se odnosi na razvoj IT sistema Agencije kroz uspostavljanje novih elektronskih servisa za građane, kao i povećanje kvaliteta podataka kroz automatizovanu razmjenu podataka IT sistema Agencije sa eksternim registrima.

Tržište osiguranja - Sektor osiguranja je u 2025. poslovao finansijski stabilno, solventno i likvidno, uz visok nivo ažurnosti u rješavanju šteta i visoku otpornost na ključne rizike poslovanja. Na crnogorskom tržištu osiguranja je u 2025. poslovalo devet društava za osiguranje, od čega je pet društava obavljalo poslove neživotnih osiguranja, dok je poslove životnih osiguranja obavljalo četiri društva za osiguranje.

Prema preliminarnim podacima društva za osiguranje u 2025. fakturisala ukupnu premiju u iznosu od 148,3 miliona euta, što predstavlja rast od 14,1 miliona eura, odnosno 10,5% u odnosu na isti period u 2024. Premija neživotnih osiguranja je ostvarila rast za 10,3%, kao i premija životnog osiguranja za 11,3% u odnosu na uporedni period u 2024. Dominantno učešće od 79,1%, u ukupnoj bruto fakturisanoj premiji na tržištu ostvarila su

neživotna osiguranja, dok su životna osiguranja učestvovala sa 20,9%, uz trend blage promjene strukture u korist životnih osiguranja. U odnosu na uporedni period u 2024. rastu ukupne premije osiguranja u izvještajnom periodu, u najvećoj mjeri doprinio je rast premije u vrsti „Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila“ za 3,6 miliona eura (7,6%), zatim u vrsti „Osiguranje od posljedica nezgode“ za 2,7 miliona eura (18,6%), u vrsti „Osiguranje života“ za 2,6 miliona eura (10,2%), u vrsti „Osiguranje motornih vozila-kasko“ za 2,2 miliona eura (19,5%) kao i u vrsti „Zdravstveno osiguranje“ za 1,3 miliona eura (20,6%).

Infrastruktura finansijskih tržišta - Sektor fondovske industrije je doživio značajne promjene tokom posljednje godine, uslijed usvajanja novih zakona i njihovih izmjena koji su usklađeni sa direktivama EU, što je unaprijedilo regulativni okvir i povećalo transparentnost i sigurnost za sve učesnike tržišta. Crna Gora unapređuje zakonodavni okvir za tržište hartija od vrijednosti i finansijsku infrastrukturu, usklađujući ga sa EU regulativom i preporukama EK.

Na tržištu kapitala u Crnoj Gori trenutno posluje pet otvorenih investicionih fondova (OIF) i četiri zatvorena investiciona fonda (ZIF), uz prisustvo 15 investicionih fondova iz EU koji imaju dozvolu Komisije za tržište kapitala za trgovanje udjelima na teritoriji Crne Gore (Hrvatska, Mađarska, Austrija i Bugarska). Ukupna neto imovina kojom raspolažu otvoreni investicionih fondovi na dan 1. I 2026. iznosi 14.460.244,73 eura. Zatvoreni investicioni fondovi imaju neto imovinu od 31.527.335,39 eura na isti datum.

U Crnoj Gori trenutno ne postoje osnovana društva za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondovima, niti su formirani dobrovoljni penzioni fondovi, ali se nadamo da će se situacija promijeniti u budućnosti i da će se ovakvi fondovi uspostaviti kao važan segment crnogorskog tržišta kapitala.

Na tržištu kapitala u Crnoj Gori trenutno posluje sedam ovlašćenih kreditnih institucija koje pružaju investicione usluge, kao i 7 investicionih društava licenciranih za obavljanje djelatnosti u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala.

Kapaciteti institucija - Dana 15. I 2025. zvanično je otpočeo Twinning Light projekat „Strengthening corporate governance provisions and administrative capacity of the Capital Market Authority of Montenegro“ (ME 21 IPA FI 01 24 TWL), ukupne vrijednosti 150.000 eura, sa planiranim periodom realizacije od 8 mjeseci, dok je 27. I 2026. održan kick-off sastanak. Prvi sastanak Upravnog odbora projekta održan je 18. III 2025. u prostorijama Komisije u Podgorici. Twinning partner iz EU bila je Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga (HANFA), u saradnji sa Komisijom za tržište kapitala Crne Gore.

Projekat je zaključen 17. IX 2025, kada je održan završni (final) događaj na kojem su zvanično predstavljeni Kodeks korporativnog upravljanja i ostali ključni rezultati projekta.

Rezultati projekta, uključujući Kodeks korporativnog upravljanja, zvanično su implementirani i reflektuju se u jačanju korporativnog upravljanja, transparentnosti i administrativnih kapaciteta Komisije, čime je unaprijeđen regulatorni okvir i povjerenje investitora na tržištu kapitala.

Antikorupcijske mjere

Zakon o sprečavanju korupcije („Sl. list CG“, broj 54/24) ima za cilj sprečavanje zloupotrebe službenog, poslovnog, odnosno društvenog položaja ili uticaja radi sticanja lične koristi ili koristi za drugog. Ovim zakonom propisane su mjere za sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa, kao i ograničenja u vršenju javnih funkcija, podnošenje izvještaja o prihodima i imovini javnog funkcionera, zaštita lica koja prijavljuju nepravilnosti, kao i druga pitanja od značaja za prevenciju i sprečavanje korupcije.

CBCG, u dijelu svojih nadležnosti, ima veoma odgovoran i transparentan odnos prema javnosti kada je u pitanju politika antikorupcije, kako u pogledu primjene odredbi relevantnih zakona, tako i izrade pratećih akata koji su objavljeni na sajtu CBCG.

Odredbe Zakona o sprečavanju korupcije primjenjuju se na članove organa CBCG i druge zaposlene u CBCG koji su javni funkcioneri u smislu ovog zakona. Saglasno ovom zakonu, članovi organa CBCG i zaposleni u CBCG koji su javni funkcioneri, u smislu tog zakona, podnose izvještaje o prihodima i imovini, koji se objavljuju na internet stranici Agencije za sprečavanje korupcije.

Takođe, sprečavanje konflikta interesa za članove Savjeta CBCG uređeno je i članom 52 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG", br. 40/10, 6/13,70/17,125/23). Prema tom članu, član Savjeta je dužan da svoju funkciju u CBCG obavlja na način da lične interese ili interese sa njim povezanih lica ne stavlja ispred interesa CBCG. Član Savjeta podnosi pisanu izjavu Savjetu o činjenicama iz člana 51 st. 2 do 5 ovog zakona, u roku od 15 dana od dana imenovanja, a zatim i jednom godišnje do kraja februara, u tekućoj godini, za prethodnu godinu. Ukoliko je član Savjeta na bilo koji način povezan sa predmetom odlučivanja ili je indirektno ili direktno zainteresovan za taj predmet, obavezan je da na početku sjednice Savjeta saopšti svoj interes i neće učestvovati u raspravi ili glasanju o tom pitanju, ali će se njegovo prisustvo računati u kvorum na toj sjednici.

Na prava i obaveze članova Savjeta koja nijesu utvrđena ovim zakonom ili Statutom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje sprečavanje korupcije, u vršenju javnih funkcija.

Etički kodeks članova Savjeta Centralne banke Crne Gore - Ovim kodeksom, koji je Savjet CBCG donio 21. VII 2022, dodatno se utvrđuju etička načela i etička pravila profesionalnog ponašanja kojih treba da se pridržavaju članovi Savjeta CBCG u vršenju funkcije. Dokument je objavljen na sajtu CBCG: (https://www.cbcg.me/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_brzi_linkovi/integritet/eticki-kodeks-clanova-savjeta_cbcg.pdf.)

Član Savjeta, nakon stupanja na funkciju, potpisuje izjavu da će u obavljanju funkcije postupati u skladu sa odredbama ovog etičkog kodeksa.

Etički kodeks CBCG - CBCG je 09. II 2021. donijela ovaj kodeks, a njegovim odredbama podliježu svi zaposleni u CBCG. Kodeks je objavljen na sajtu CBCG: (https://www.cbcg.me/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_brzi_linkovi/integritet/eticki_kodeks_cbcg.pdf. kojim se reguliše prevencija korupcije. Etički kodeks CBCG, između ostalog, reguliše obaveze zaposlenih da obavljaju svoje dužnosti u skladu sa najvišim standardima profesionalnog ponašanja i političke neutralnosti, posvećenost zadacima i dužnostima, lojalnosti u njihovom izvršavanju, izbjegavanje sukoba interesa, sprečavanje bilo kakvog narušavanja ugleda CBCG, zaštitu podataka i povjerljivost, kao i zabranu otkrivanja povjerljivih informacija.

Takođe, po uzoru na rješenja iz Zakona o sprečavanju korupcije, Etički kodeks CBCG sadrži i odredbe koje se odnose na zabranu primanja poklona, uz izuzetke koji dozvoljavaju prihvatanje simboličnih, prigodnih i protokolarnih poklona čija vrijednost nije veća od 50 eura. Takođe zaposleni su obavezni da, u skladu sa poslovnim običajima i pravilima o prijavljivanju, prijave sumnjive aktivnosti i da se pridržavaju načela političke neutralnosti. Zabrana rada kod drugog poslodavca, van radnog vremena, ukoliko dodatni poslovi i aktivnosti stvaraju konflikt interesa, takođe je regulisana ovim kodeksom.

Kršenje pravila ponašanja utvrđenih Etičkom kodeksom CBCG predstavlja težu povredu radne obaveze, koja povlači odgovornost za povrede radnih obaveza.

Etički kodeks zaposlenih u Sektoru za finansijske i bankarske operacije - CBCG je 19. I 2021. donijela ovaj Etički kodeks, a objavljen je na sajtu CBCG (https://www.cbcg.me/uploads/eticki_kodeks_fbo.pdf. kojim se

regulišu dodatni profesionalni principi za zaposlene u Sektoru za finansijske i bankarske operacije, koji učestvuju u procesu upravljanja međunarodnim rezervama i drugim portfolijima kojim CBCG može da upravlja u ime svojih klijenata. Cilj ovog Etičkog kodeksa je unapređenje ponašanja zaposlenih u skladu sa profesionalnim i moralnim načelima, kao i načelima nezavisnosti i objektivnosti, na osnovu međunarodnih normi u ovoj oblasti i dobrih poslovnih običaja.

Pored odredbi ovog Etičkog kodeksa, zaposleni u Sektoru za finansijske i bankarske operacije dužni su da poštuju pravila profesionalnog ponašanja utvrđena Etičkim kodeksom CBCG.

Zviždači - Zakonom o sprečavanju korupcije uređen je postupak podnošenja prijave zviždača, način postupanja po toj prijavi kao i zaštita zviždača (čl. 48 do 74). U skladu sa tim zakonom, zviždač je fizičko lice zaposleno u privatnom ili javnom sektoru, koje je steklo informacije o nepravilnostima u svom radnom okruženju i koje podnosi prijavu o nepravilnostima (član 5).

Prijava zviždača se podnosi u pisanoj formi, usmeno na zapisnik, putem pošte ili elektronskim putem i putem telefona. Prijava treba da sadrži opis nepravilnosti i lične podatke zviždača, osim ako zviždač želi da ostane anoniman. Podaci o identitetu zviždača, zviždačevog pomagača, povezanog lica sa zviždačem, prijavljenog lica, odnosno podaci na osnovu kojih se može otkriti njihov identitet, sadržaj prijave i prateće dokumentacije biće zaštićeni od neovlašćenog pristupa i obilježeni stepenom tajnosti povjerljivo, i sa njima se postupa u skladu sa unutrašnjim opštim aktima Centralne banke kojim se uređuje tajnost podataka i zaštita podataka o ličnosti.

Bliže informacije o načinu podnošenja prijave dato je u Uputstvu o načinu podnošenja prijave o ugrožavanju javnog interesa koja upućuje na korupciju i zaštiti zviždača, koje objavljeno na sajtu CBCG (https://www.cbcg.me/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_brzi_linkovi/integritet/uputstvo_o_nacinu_podnosenja_prijava_o_ugrozavanju_javnog_interesa_2024.pdf.

Način evidentiranja i postupanje po prijavi zviždača bliže je uređeno Procedurom o načinu evidentiranja i postupanja po prijavi zviždača, koja je objavljena na sajtu CBCG: (https://www.cbcg.me/uploads/proc_zvizdaci_2024.pdf.

Plan integriteta CBCG za period septembar 2024 - septembar 2026 - U skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije, CBCG, kao organ vlasti, donosi Plan integriteta svake dvije godine. Ovaj plan se priprema na osnovu procjene podložnosti određenih radnih mjesta i radnih procesa za nastanak i razvoj korupcije i drugih oblika pristrasnog ponašanja javnih funkcionera i zaposlenih u CBCG. Plan integriteta uključuje mjere koje sprečavaju i uklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj korupcije i obezbjeđuje povjerenje javnosti u njihov rad. Plan integriteta je objavljen na sajtu CBCG (https://www.cbcg.me/me/o-nama/sprecavanje-korupcije-i-zastita-integriteta/zastita-integriteta.

Planom integriteta identifikovane su ključne oblasti rada koje su podložne korupciji, i to: Rukovođenje i upravljanje; Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje zaposlenih; Planiranje i upravljanje finansijama; Čuvanje i bezbjednost podataka i dokumenata; Izrada nacrta zakona koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, kao i izrada podzakonske regulative; Odnosi sa javnošću; Slobodan pristup informacijama; Primjena regulatornog okvira u poslovanju kreditnih institucija, pružalaca finansijskih usluga, pružalaca platnih usluga i izdavalaca elektronskog novca.

Za svaku od ovih oblasti predviđen je set mjera pravne i praktične prirode čije sprovođenje treba da smanji odnosno otkloni mogućnosti nastanka i razvoja korupcije ili drugih oblika nezakonitog ili neetičkog postupanja.

Planom integriteta je, pored ostalog, predviđeno unapređivanje Etičkog kodeksa CBCG, u dijelu koji reguliše konflikt interesa, u cilju efikasnijeg preveniranja i kontrole situacija koje upućuju na potencijalni ili stvarni konflikt interesa zaposlenih u CBCG.

Ovo se prije svega odnosi na normiranje obaveze svih zaposlenih Centralne banke da prijavljuju članove uže porodice i srodnike, zaključno sa četvrtim stepenom krvnog srodstva, odnosno drugim stepenom tazbinskog srodstva, koji su zaposleni kod pravnog lica koji je pod nazorom CBCG. Posebno, u smislu navedenog, normiraće se i obavaza podnošenja pisane izjave o navedenim činjenicama za zaposlene CBCG koji obavljaju poslove supervizije.

U cilju zaštite institucionalnog integriteta predviđeno je povećanje transparentnosti rada u svim segmentima poslovanja CBCG u komunikaciji sa javnošću. U tom smislu je predviđeno pored objavljivanja Plana integriteta na internet stranici CBCG i objavljivanje godišnjeg Izvještaja o sprovođenju Plana integriteta, koji se shodno čl. 81 Zakona o sprečavanju korupcije dostavlja Agenciji za sprečavanje korupcije do 15. IV tekuće godine za prethodnu godinu. CBCG će ove godine donijeti Plan integriteta za naredni, dvogodišnji period, u skladu sa navedenim zakonom.

Pored navedenog, važno je napomenuti da se „fit and proper“ ocjena ispunjenosti zakonskih uslova vezuje za tri procesa odlučivanja koji spadaju u supervizorski domen nadležnosti CBCG. U tom smislu, radi se o procesu odlučivanja o zahtjevu za izdavanje dozvole za rad kreditne institucije, u skladu sa članom 69 Zakona o kreditnim institucijama. Kriterijumi na osnovu kojih se procjenjuje ispunjenost kumulativno određenih zakonskih uslova propisani su odredbama tri podzakonska akta, i to: Odluke o dokumentaciji koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje dozvole za rad kreditne institucije, Odluke o kriterijumima i dokumentaciji za procjenu podobnosti i finansijskog stanja sticalaca kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji i Odluke o bližim uslovima za izbor i imenovanje članova organa upravljanja i nosilaca ključnih funkcija u kreditnoj instituciji. Drugi proces odlučivanja se odnosi na zahtjeve za izdavanje odobrenja za sticanje i/ili povećanje kvalifikovanog učešća u akcijskom kapitalu kreditne institucije, u skladu sa članom 31 Zakona o kreditnim institucijama. Kriterijumi iz strukture zakonskih uslova propisani su bliže Odlukom o kriterijumima i dokumentaciji za procjenu podobnosti i finansijskog stanja sticalaca kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji. Treći proces odlučivanja odnosi se na zahtjeve za izdavanje odobrenja za članove organa upravljanja u kreditnoj instituciji, odnosno za strukturu nadzornog odbora (u skladu sa članom 43 Zakona o kreditnim institucijama), odnosno za struktru upravnog odbora (u skladu sa članom 52 Zakona o kreditnim institucijama). Bliži uslovi, odnosno kriterijumi propisani su bliže Odlukom o bližim uslovima za izbor i imenovanje članova organa upravljanja i nosilaca ključnih funkcija u kreditnoj instituciji. Centralna banka ima ovlašćenje da, između ostalog, oduzme odobrenja članovima organa upravljanja u kreditnoj instituciji u slučajevima propisanim čl. 45 i 58 Zakona o kreditnim institucijama.

Agencija za nadzor osiguranja, u dijelu svojih nadležnosti, ima veoma odgovoran i transparentan odnos prema javnosti kada je u pitanju politika antikorupcije, kako u pogledu primjene odredbi relevantnih zakona, tako i izrade pratećih akata koji su objavljeni na internet stranici Agencije.

Odredbe Zakona o sprečavanju korupcije primjenjuju se na članove organa Agencije koji su javni funkcioneri u smislu ovog zakona. U skladu sa ovim zakonom, članovi organa Agencije koji su javni funkcioneri, u smislu tog zakona, podnose izvještaje o prihodima i imovini, koji se objavljuju na internet stranici Agencije za sprečavanje korupcije.

Takođe, sprečavanje sukoba interesa za članove Savjeta Agencije uređeno je i članom 182 Zakona o osiguranju („Sl.list RCG“, br. 78/06, 19/07, 45/12, 6/13, 55/16, 146/21, 34/24). Ovim članom definisano je koja lica ne mogu biti imenovana za člana Savjeta Agencije. Kandidat za člana Savjeta Agencije je dužan da predlagaču dostavi pisanu izjavu da ne postoje smetnje za imenovanje utvrđene zakonom. Dodatno, Poslovnikom o radu Savjeta

Agencije za nadzor osiguranja, usvojen na 405. sjednici Savjeta Agencije održanoj 22. IV 2024. definisano je da su predsjednik Savjeta ili član dužni da se izuzmu od odlučivanja, u postupku donošenja odluka i zaključaka u slučajevima kada se nalazi ili se može nalaziti u sukobu interesa, u skladu sa zakonom. Ako predsjednik ili član Savjeta učestvuje u raspravi i odlučivanju u slučajevima u kojima on ili sa njim povezano lice ima privatni interes, dužan je dati izjavu o postojanju privatnog interesa kojom obavještava ostale učesnike u raspravi, najkasnije prije početka odlučivanja.

Na prava i obaveze članova Savjeta koja nijesu utvrđena ovim zakonom ili Poslovnikom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje sprečavanje korupcije, u vršenju javnih funkcija.

Savjet Agencije usvojio je na 311. sjednici Savjeta, 29. IX 2020. ovaj Etički kodeks koji sadrži moralna načela i etičke standarde prema kojima se u svom profesionalnom i javnom radu trebaju ponašati svi zaposleni u u Agenciji. Ovaj kodeks sadrži i određena pravila u smislu sprječavanja konflikta interesa, antikorupcijskog djelovanja kao i društveno odgovornog poslovanja.

Zaposleni neće dozvoliti da njegov lični interes utiče na zakonito, objektivno i nepristrasno obavljanje poslova. Zaposleni ne smije zahtijevati i dužan je odbiti prijem poklona, neprikladnih ponuda, svih povlastica i privilegija za sebe, članove svoje porodice i za druga pravna i fizička lica sa kojima je u prijateljskoj ili drugoj posebnoj vezi, što bi moglo uticati na njegovu nepristrasnost u vršenju poslova, ili bi se moglo smatrati nagradom u vezi sa vršenjem poslova. Ovaj etički kodeks objavljen je i na internet stranici Agencije (https://www.ano.me/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=79:eticki-kodeks)

Zakon o sprečavanju korupcije uređuje postupak podnošenja prijave zviždača, način postupanja po toj prijavi kao i zaštita zviždača (čl. 48 do 74). U skladu sa tim zakonom, zviždač je fizičko lice zaposleno u privatnom ili javnom sektoru, koje je steklo informacije o nepravilnostima u svom radnom okruženju i koje podnosi prijavu o nepravilnostima.

Savjet Agencije usvojio je na 181. sjednici Savjeta, 7. III 2016. Proceduru zaštite zviždača. U proceduri je definisano da se prijava zviždača podnosi u pisanoj formi, usmeno na zapisnik, putem pošte ili elektronskim putem i putem telefona. Prijava treba da sadrži opis nepravilnosti i lične podatke zviždača, osim ako zviždač želi da ostane anoniman, i po potrebi druge činjenice i okolnosti. Podaci o identitetu zviždača, zviždačevog pomagača, povezanog lica sa zviždačem, prijavljenog lica, odnosno podaci na osnovu kojih se može otkriti njihov identitet, sadržaj prijave i prateće dokumentacije biće zaštićeni od neovlašćenog pristupa i obilježeni stepenom tajnosti povjerljivo, i sa njima se postupa u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka i drugim relevantnim podzakonskim aktima.

Način evidentiranja i postupanje po prijavi zviždača bliže je uređeno Zakonom o sprečavanju korupcije i Pravilnikom o bližem načinu postupanja po prijavi zviždača o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, koji se objavljuju na internet stranici Agencije za sprečavanje korupcije.

U skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije, Agencija, kao organ vlasti, donosi Plan integriteta svake dvije godine. Ovaj plan priprema se na osnovu procjene podložnosti određenih radnih mjesta i radnih procesa za nastanak i razvoj korupcije i drugih oblika pristrasnog ponašanja javnih funkcionera i zaposlenih u Agenciji. Plan integriteta skup mjera kojima se sprječavaju i otklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj različitih oblika koruptivnog i drugog neprofesionalnog ponašanja u okviru organa. U toku je priprema izvještaja o sprovođenju plana integriteta za 2025. Plan integriteta objavljen je na internet stranici Agencije (https://www.ano.me/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=28&Itemid=110).

Komisija za tržište kapitala u obavljanju svojih nadležnosti njeguje princip otvorenosti i odgovornosti prema javnosti, posebno u dijelu koji se odnosi na prevenciju korupcije. Ovaj pristup se ogleda kako u dosljednoj primjeni važećih propisa, tako i u uspostavljanju internih pravila i procedura, koja su javno dostupna putem zvanične internet stranice Komisije. Na članove organa Komisije koji imaju status javnih funkcionera primjenjuju se odredbe Zakona o sprečavanju korupcije. U skladu sa tim, oni su obavezni da prijavljuju svoje prihode i imovinu, a ti podaci se objavljuju na internet stranici Agencije za sprečavanje korupcije, čime se dodatno obezbjeđuje transparentnost njihovog rada.

U skladu sa članom 52 Zakona o tržištu kapitala („Sl. list CG“, broj 16/26) predsjednik, zamjenik predsjednika, članovi Komisije i zaposleni u stručnoj službi dužni su da postupaju u skladu sa najvišim profesionalnim standardima i da izbjegavaju situacije koje mogu dovesti do sukoba interesa. Oni su dužni da prijave sve okolnosti koje mogu dovesti do stvarnog ili potencijalnog sukoba interesa. Takođe, u skladu sa članom 52 Zakona, lice koje se nalazi u sukobu interesa dužno je da se izuzme iz postupanja i odlučivanja u predmetu koji se odnosi na taj sukob interesa.

Pored toga, Zakon o tržištu kapitala propisuje obavezu regulisanih subjekata da identifikuju i upravljaju sukobima interesa u svom poslovanju. Na primjer, u skladu sa članom 130 Zakona, investiciona društva su dužna da identifikuju, spriječe i upravljaju sukobima interesa između društva i klijenata, kao i između različitih klijenata. Ove mjere obezbjeđuju da odluke Komisije budu donijete nepristrasno i u javnom interesu. Na prava i obaveze članova Komisije za tržište kapitala, koja nisu utvrđena Zakonom o tržištu kapitala, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje sprečavanje korupcije, u vršenju javnih funkcija.

Komisija za tržište kapitala je na 158. sjednici od 5. XII 2025. usvojila Etički kodeks koji sadrži moralna načela i etičke standarde prema kojima se u svom profesionalnom i javnom radu trebaju ponašati svi zaposleni u Komisiji.

Etički kodeks predstavlja sveobuhvatan okvir profesionalnog ponašanja kojim se uređuju osnovna načela integriteta, nepristrasnosti, političke neutralnosti, odgovornosti i transparentnosti u radu Komisije. Poseban akcenat stavljen je na postupanje u javnom interesu, izbjegavanje sukoba interesa, zabranu zloupotrebe službenog položaja, kao i na obavezu očuvanja povjerljivosti podataka i zaštite poslovne tajne. Kodeks takođe uređuje odnos zaposlenih prema trećim licima i kolegama, naglašavajući važnost profesionalnosti, jednakog tretmana, poštovanja dostojanstva i pravovremenog pružanja tačnih informacija.

Dodatno, Etički kodeks uspostavlja jasna pravila u vezi sa prijavljivanjem neetičkih postupanja, prihvatanjem poklona i drugih koristi, kao i odgovornim upravljanjem resursima Komisije. Posebna pažnja posvećena je očuvanju javnog povjerenja kroz lično i profesionalno ponašanje zaposlenih, kako u toku radnog vremena, tako i van njega. Kodeksom se definišu i obaveze rukovodećih lica u pogledu promovisanju etičkih standarda i sprječavanja nepravilnosti, čime se dodatno jača institucionalni integritet i kultura odgovornosti unutar Komisije. Etički kodeks Komisije je dostupna na linku: https://www.scmn.me/images/Opsta-dokumenta-Komisije/4--eticki-kodeks-komisije-05-12-2025.pdf.

Zakon o sprečavanju korupcije uređuje postupak podnošenja prijava zviždača, način postupanja po tim prijavama, kao i zaštitu zviždača (čl. 48–74). U skladu sa ovim zakonom, zviždač je fizičko lice zaposleno u javnom ili privatnom sektoru koje, na osnovu informacija stečenih u svom radnom okruženju, prijavljuje nepravilnosti. U cilju obezbjeđivanja efikasne primjene navedenih odredbi, Komisija je na 88. sjednici održanoj 27. XII 2019. imenovala ovlašćeno lice nadležno za prijem i postupanje po prijavama zviždača.

Komisija za tržište kapitala je 20. IX 2024. usvojila Plan integriteta za period od septembra 2024. do septembra 2026. U skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije, Komisija donosi Plan integriteta svake dvije godine. Ovaj

dokument se izrađuje na osnovu procjene rizika, odnosno identifikacije radnih mjesta i poslovnih procesa koji mogu biti izloženi pojavi korupcije i drugih oblika neprimjerenog ili pristrasnog postupanja zaposlenih i javnih funkcionera u Komisiji. Plan integriteta predstavlja skup preventivnih i korektivnih mjera usmjerenih na jačanje integriteta institucije, kao i na smanjenje i uklanjanje rizika od koruptivnog i neprofesionalnog ponašanja. Trenutno je u toku izrada izvještaja o realizaciji mjera predviđenih Planom integriteta za 2025. Plan integireta Komisije je dostupan na linku: https://www.scmn.me/images/files/strategija/Plan_Integriteta_2024-2026.pdf.

Fond za zaštitu depozita, u dijelu svojih nadležnosti ima veoma odgovoran i transparentan odnos prema javnosti kada je u pitanju politika antikorupcije, kako u pogledu primjene odredbi relevantnih zakona, tako i izrade pratećih akata koji su objavljeni na sajtu FZD.

Odredbe Zakona o sprečavanju korupcije primjenjuju se na članove Upravnog odbora i direktora FZD koji su javni funkcioneri u smislu ovog zakona. Saglasno ovom zakonu, članovi Upravnog odbora i direktor FZD koji su javni funkcioneri, podnose izvještaje o prihodima i imovini, koji se objavljuju na internet stranici Agencije za sprečavanje korupcije.

Etičkim kodeksom Fonda za zaštitu depozita, koji je Upravni odbor Fonda za zaštitu depozita donio 2. VI 2020, dodatno se utvrđuju etička načela i etička pravila profesionalnog ponašanja kojih treba da se pridržavaju članovi Upravnog odbora i direktor FZD u vršenju funkcije, kao i zaposleni FZD. Etičkim kodeksom se reguliše prevencija korupcije i obaveze članova Upravnog odbora i direktora FZD i svih zaposlenih da svoje dužnosti obavljaju u skladu sa najvišim standardima profesionalnog ponašanja i političke neutralnosti, posvećenost zadacima i dužnostima, lojalnosti u njihovom izvršavanju, izbjegavanje sukoba interesa, sprečavanje bilo kakvog narušavanja ugleda FZD, zaštitu podataka i povjerljivost, kao i zabranu otkrivanja povjerljivih informacija. Kršenje pravila ponašanja utvrđenih Etičkom kodeksom FZD predstavlja težu povredu radne obaveze, koja povlači odgovornost za povrede radnih obaveza.

Zakonom o sprečavanju korupcije uređen je postupak podnošenja prijave zviždača, način postupanja po toj prijavi kao i zaštita zviždača. U skladu sa tim zakonom, zviždač je fizičko lice zaposleno u privatnom ili javnom sektoru, koje je steklo informacije o nepravilnostima u svom radnom okruženju i koje podnosi prijavu o nepravilnostima.

U skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije, FZD, kao organ vlasti, donosi Plan integriteta svake dvije godine. Ovaj plan se priprema na osnovu procjene podložnosti određenih radnih mjesta i radnih procesa za nastanak i razvoj korupcije i drugih oblika pristrasnog ponašanja javnih funkcionera i zaposlenih u FZD. Plan integriteta uključuje mjere koje sprečavaju i uklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj korupcije i obezbjeđuje povjerenje javnosti u njihov rad. Plan integriteta je objavljen na sajtu FZD (https://fzdcg.org/wp-content/uploads/2024/10/Plan-Integriteta-Fonda-za-zastitu-depozita-%E2%80%93-2024.pdf).

POGLAVLJE 28 – ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

Zaštita potrošača

Skupština je 27. XII 2025. donijela Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda i Zakon za sprovođenje Regulative 2023/988 o opštoj bezbjednosti proizvoda kojim je nacionalno zakonodavstvo usklađeno sa Regulativom 2023/988 o opštoj bezbjednosti proizvoda („Sl. list CG“, br. 160/25 i 40/26).

Na osnovu Zakona za sprovođenje Regulative 2023/988 o opštoj bezbjednosti proizvoda, Vlada Crne Gore je, na sjednici od 19. II 2026, donijela Uredbu o sistemu brze razmjene informacija o opasnim proizvodima („Sl. list CG”, broj 30/26) kojom se uvode mjere koje omogućavaju sprovođenje sprovedbenih uredbi Komisije (EU) 2024/1459, 2024/1740, 2024/2639 i 2024/2958, kao i Delegirane uredbe Komisije (EU) 2024/3173. Sa druge

strane, na osnovu Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, Ministarstvo ekonomskog razvoja je, 16. II 2026, donijelo Pravilnik o bližem sadržaju obavještenja o opozivu proizvoda zaštiti („Sl. list CG“, broj 20/26) kojom se implementira sprovedbena Uredba Komisije (EU) 2024/1435.

Skupština Crne Gore je, 2. II 2026, donijela Zakon o zaštiti potrošača („Sl. list CG“ broj 12/26) kojim je nacionalno zakonodavstvo usaglašeno sa Direktivom 98/6/EZ o zaštiti potrošača pri isticanju cijena proizvoda, Direktivom 93/13/EEZ o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima, Direktivom 1999/44/EZ o određenim aspektima prodaje robe i garancijama, Direktivom 2002/65/EZ o prodaji finansijskih usluga na daljinu, Direktivom 2005/29/EZ o nepoštenim poslovnim praksama, Direktivom 2008/122/EZ o timeshare i srodnim ugovorima, Direktivom 2011/83/EU o pravima potrošača, Direktivom 2013/11/EU o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova, Direktivom (EU) 2019/770 o digitalnom sadržaju i uslugama, Direktivom (EU) 2019/771 o prodaji robe, kao i Direktivom (EU) 2019/2161 o modernizaciji i boljoj primjeni pravila zaštite potrošača. Zakon takođe uvodi mjere koje omogućavaju sprovođenje Regulative (EU) 2017/2394 kroz odabrane odredbe te uredbe (CPC uredba), uključujući definicije, određivanje jedinstvene kontakt tačke, istražna i izvršna ovlašćenja nadležnih organa, kao i mehanizme saradnje na nacionalnom nivou.

Na osnovu Zakona o zaštiti potrošača, za Direktivu 2011/83/EU i Direktivu 2008/122/EZ preduzete su dodatne mjere usklađivanja i donijeti su sljedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o obrascu za informisanje o pravu potrošača na jednostrani raskid ugovora zaključenih van poslovnih prostorija ili na daljinu („Sl. list CG“, broj 20/26) – Aneks I Direktive 2011/83/EU;
- Pravilnik o standardnom obrascu za jednostrani raskid ugovora zaključenih van poslovnih prostorija ili na daljinu („Sl. list CG“, broj 20/26) – Aneks I Direktive 2011/83/EU;
- Pravilnik o sadržaju standardnih obrazaca za informisanje za ugovore o turističkim uslugama („Sl. list CG“, broj 20/26) – Aneksi I–IV Direktive 2008/122/EZ;
- Pravilnik o sadržaju standardnog obrasca za jednostrani raskid ugovora o turističkim uslugama („Sl. list CG“, broj 20/26) – Aneks V Direktive 2008/122/EZ.

Na sjednici od 20. II 2026, Vlada je donijela poseban sprovedbeni akt za Regulativu (EU) 2017/2394 – Uredbu o saradnji između nacionalnih organa odgovornih za izvršavanje propisa o zaštiti potrošača („Sl. list CG“, br. 30/26 i 44/26), uključujući aneks sa listom nadležnih organa i relevantnog zakonodavstva u oblasti zaštite potrošača.

Skupština Crne Gore je, 27. XII 2025, donijela Zakon o kolektivnim tužbama za zaštitu interesa potrošača („Sl. list CG“, broj 160/25) kojim je nacionalno zakonodavstvo usklađeno sa Direktivom 2020/1828 o predstavničkim tužbama za zaštitu kolektivnih interesa potrošača.

Administrativni kapaciteti

Na osnovu nalaza TAIEX Peer Review misije, održane u periodu od 26-29. I 2026, ključni zaključci u pogledu administrativnih kapaciteta ukazuju na potrebu za daljim jačanjem institucionalnog okvira za zaštitu potrošača i bezbjednost proizvoda. Identifikovani su izazovi u pogledu nedovoljnog broja zaposlenih i neravnomjerne raspodjele kapaciteta između nadležnih organa, kao i ograničeni budžetski i tehnički resursi za efikasno sprovođenje propisa. Posebno je naglašena potreba za jačanjem koordinacije između institucija, uključujući jasnije definisane uloge i mehanizme saradnje, naročito u oblasti tržišnog nadzora i sprovođenja horizontalnih pravila zaštite potrošača. Misija je takođe ukazala na potrebu unapređenja stručnih znanja i kontinuirane obuke, kao i jačanja kapaciteta za sprovođenje složenijih istraga, posebno u prekograničnim slučajevima i u digitalnom okruženju. U oblasti bezbjednosti proizvoda, istaknuta je potreba za unapređenjem sistema procjene rizika, testiranja proizvoda i integracije sa EU sistemima poput Safety Gate.

U cilju adresiranja ovih nedostataka, Crna Gora je pripremila i poslala EK poseban Akcioni plan koji će predstavljati sveobuhvatan okvir za jačanje administrativnih i izvršnih kapaciteta u oblasti zaštite potrošača i bezbjednosti proizvoda. koji će biti usvojen prije privremenog zatvaranja Poglavlja 28. Akcioni plan će definisati jasne ciljeve, rokove i mjerljive pokazatelje, uz fokus na jačanje kadrovskih kapaciteta, unapređenje budžetskih izdvajanja, tehničke opremljenosti i uspostavljanje održivog sistema obuka. Posebna pažnja biće posvećena unapređenju sprovođenja kolektivnih interesa potrošača, uključujući efikasnije otkrivanje i procesuiranje nepoštenih poslovnih praksi i nepoštenih ugovornih odredbi, kao i aktivno učešće u EU mehanizmima saradnje (CPC).

U oblasti bezbjednosti proizvoda, Akcioni plan će obuhvatiti uspostavljanje koordinacionih mehanizama, jedinstvene kontakt tačke, kao i usklađivanje nacionalnih IT sistema sa EU Safety Gate platformom. Plan će biti zasnovan na preporukama TAIEX misije i Evropske komisije, uz uspostavljanje sistema redovnog praćenja i izvještavanja, kako bi se obezbijedila puna operativna spremnost za primjenu acquis-a do dana pristupanja EU.

Sprovođenje potrošačkog zakonodavstva

U periodu od 2. II – 2. III 2026, sprovedena je druga zajednička sweep akcija nadzora online tržišta, u kojoj su učestvovale četiri institucije. Ukupno je kontrolisano 48 web stranica za e-trgovinu (23 tržišna, 18 turistička, 4 osiguranje, 3 telekomunikacije). Utvrđeno je 26 nepravilnosti, najčešće u vezi sa neinformisanjem potrošača, neobjavljivanjem prava na raskid ugovora i nepravilnostima u turističkim ugovorima.

Preduzete su mjere: 3 ukazivanja, 4 rješenja za otklanjanje nepravilnosti, 3 privremene zabrane obavljanja djelatnosti i 16 prekršajnih naloga u iznosu od 7.500 eura, dok su u 2 slučaja nepravilnosti otklonjene tokom nadzora. Ukupno je izvršeno 48 inspekcijskih pregleda (42 redovna i 6 po inicijativi), uz međuinstitucionalnu koordinaciju po uzoru na EU praksu.

Centralni informacion sistem za zaštitu potrošača (CISZP)

U periodu od 1. I – 31. XII 2025, preko CISZP-a je evidentirano ukupno 579 podnesaka (403 žalbe, 137 pitanja i 39 inicijativa).

Od tog broja, 428 podnesaka (73,92%) odnosilo se na Tržišnu inspekciju (299 žalbi, 110 pitanja i 19 inicijativa). Kada su u pitanju žalbe, riješeno je više od 92,97%, a od navedenog 35,97% potpuno ili djelimično u korist potrošača, više od 17,26% je bilo neosnovano te se nije moglo udovoljiti zahtjevu, već je potrošač upućen da svoja prava može ostvarivati u sudskom/vansudskom postupku. U više od 46% slučajeva potrošači su povukli svoje pritužbe. Ostale žalbe su u postupku rješavanja. Od 110 pitanja upućenih Tržišnoj inspekciji, potrošači su dobili odgovore u više od 97% slučajeva. Od ukupno 19 inicijativa upućenih Tržišnoj inspekciji, postupljeno je u 100% slučajeva.

Za ostale organe/institucije – članove Sistema, evidentirano je ukupno 138 podnesaka (97 žalbi, 25 pitanja i 16 inicijativa). Od ukupnog broja žalbi, 38 su u nadležnosti Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, 29 u nadležnosti Turističke inspekcije, osam u nadležnosti Centralne banke, tri u nadležnosti Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, tri u nadležnosti Agencije za civilno vazduhoplovstvo, četiri u nadležnosti Inspekcije za hranu, dvije u nadležnosti Sekretarijata za komunalne djelatnosti Glavnog grada Podgorica, dvije u nadležnosti Direkcije za drumski saobraćaj i motorna vozila, jedna u nadležnosti Lučke kapetanije Bar – PSC inspektor, jedna u nadležnosti Elektroenergetske inspekcije, jedna u nadležnosti Inspekcije za stanovanje, pet u nadležnosti Zdravstveno-sanitrane inspekcije. U naznačenom periodu, evidentirano je i sedam žalbi za organe koji nisu članovi Sistema.

Inspekcijski nadzor u oblasti zaštite ekonomskih interesa potrošača

U kontrolama kod primjene Zakona o zaštiti potrošača Tržišna inspekcija je, u periodu od 1. I do 31. XII 2025, utvrdila ukupno 2.859 nepravilnosti, koje su se odnosile na: neisticanje cijene ili neisticanje na propisani način, nepridržavanje utvrđenih i istaknutih cijena od strane trgovca, nepoštovanje obaveza koje se odnose na način isticanja cijena sa popustom i sniženja (1.072), neposjedovanje evidencije prigovora potrošača(405), neisticanje obavještenja o robi na propisani način (472), neizdavanje računa ili izdavanje računa koji nijesu propisane sadržine (291),neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora (176), posebne uslove prodaje (76), ponuda popravke ili održavanje proizvoda (2) uračunavanje težine materijala za pakovanje u neto masu (38), u vezi sa oglašavanjem proizvoda (1), posebne prodajne pogodnosti (18), označavanje upotrebljavane robe (3), dokumentacija koja prati robu (5), prigovor po osnovu prava na garanciju (3), u vezi sa rokom upotrebe (1) i ostalo (296).

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u oblasti zaštite ekonomskih interesa potrošača, inspektori su u 95 slučajeva nepravilnost otklonili u toku pregleda shodno članu 32 Zakona o inspekcijskom nadzoru, dok su u 68 slučajeva djelovali preventivno na način što su ukazali subjektu nadzora na učinjene nepravilnosti i odredili primjeran rok da ih otkloni. Inspektori su donijeli 2.597 rješenja, a za počinjene prekršaje izdali 5.002 prekršajnih naloga, u novčanom iznosu od 1.334.700eura, a podneseno je šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Direkcijia za inspekcijski nadzor u oblasti turizma u okviru Ministarstva turizma tokom 2025. zaprimila je 38 podnesaka u periodu od 1. I 2025 – 31. XII 2025. od kojih su: 28 žalbe, devet inicijativa i jedno pitanje. Od ukupnog broja žalbi na povrat novca se odnosilo 12 (hotelski smještaj, turistički aranžmani i ugovori sa turističkim agencijama), 12 na obmanu hotelskog smještaja, turističkih agencija, restorana i četiri na ostale.

Tržišni nadzor

Direkcija za tržišnu inspekciju je u izvještajnom periodu sprovodila nadzor bezbjednosti i usaglašenosti neprehrambenih proizvoda primjenom proaktivnog i reaktivnog nadzora, u skladu sa važećim zakonima i standardima. Izvršeno je ukupno 508 inspekcijskih pregleda (456 u proaktivnom i 52 u reaktivnom nadzoru, uključujući 22 RAPEX, 24 CEFTA, 5 Uprava carina i 1 po obavještenju proizvođača). Utvrđena je 391 nepravilnost (71 po Zakonu o opštoj bezbjednosti proizvoda, 291 po Zakonu o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, 8 po Zakonu o efikasnom korišćenju energije, 6 po Zakonu o građevinskim proizvodima i 15 po Zakonu o upravljanju otpadom), uz 101 rješenje i 282 mjere ukazivanja, te u 9 slučajeva izricanje više upravnih mjera jednim rješenjem.

Na tržištu Crne Gore pronađeno je 817 vrsta opasnih i neusaglašenih proizvoda u količini od 48.118 komada i 13 vrsta u količini od 63.526,64 m². Naloženo je povlačenje sa tržišta i trajna zabrana prometa za 170 vrsta (3.107 komada), od čega 113 vrsta (1.787 komada) opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom i 57 vrsta (1.320 komada) neusaglašenih proizvoda, dok je za 6 vrsta (235 komada) naložen opoziv od potrošača. Mjera uništenja sprovedena je za 52 vrste (1.129 komada), a proizvođaču/distributeru vraćeno je 118 vrsta (1.978 komada).

Proizvodi koji ne predstavljaju ozbiljan rizik, nakon otklanjanja nepravilnosti, vraćeni su u promet u obimu od 647 vrsta (45.011 komada i 13 vrsta – 63.526,64 m²). Podnijet je 1 zahtjev sudu za prekršaje, uzorkovano je 6 vrsta proizvoda (od čega je 1 neispravna), dok je kroz regionalnu mrežu razmijenjeno 49 notifikacija iz Crne Gore i 116 primljenih, uz kontinuiranu saradnju sa Upravom prihoda i carina i sprovođenje zajedničkih kontrola za 6 proizvoda.

Nadzor drugih nadležnih tijela:

Agencija za nadzor osiguranja je primila ukupno 93 pritužbe, od kojih su 32 riješene, dok je osam ostalo u razmatranju u trenutku izvještavanja. Većina predmeta odnosila se na obavezno osiguranje od autoodgovornosti, dok se ostatak odnosio na životno osiguranje, zdravstveno osiguranje i druge vrste osiguranja.

Centralna banka Crne Gore (CBCG) sprovela je 7 kontrola na licu mjesta kod povjerilaca, uz izricanje 3 pisana upozorenja i 1 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Kontrola izvršenja mjera obuhvatila je 5 povjerilaca, pri čemu je potvrđeno da su nepravilnosti otklonjene u ostavljenim rokovima. Razmotrene su 204 pritužbe, dok su sprovedene 142 posredne (off-site) kontrole. Takođe, izdato je 11 preventivnih upozorenja, usmjerenih na unapređenje informisanja potrošača, naročito prilikom ažuriranja podataka i u pogledu njihovih prava i obaveza.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost primila je 332 zahtjeva za vansudsko rješavanje sporova u oblasti elektronskih komunikacija, koji su se najčešće odnosili na obračun troškova (raskid ugovora, roming, dodatne usluge), izmjene ugovornih uslova i raskid ugovora. Donijeto je ukupno 253 odluke i rješenja, pri čemu je 107 postupaka (oko 42%) obustavljeno, najčešće zbog sporazumnog rješenja ili procesnih razloga. 85 zahtjeva (oko 34%) je odbijeno, dok su 52 zahtjeva (oko 21%) usvojena. Preostalih 9 predmeta (oko 3%) odnosilo se na djelimično usvajanje ili procesna pitanja.

Agencija za civilno vazduhoplovstvo zaprimila je 70 upita i prigovora u vezi sa pravima putnika u vazdušnom saobraćaju, najčešće zbog otkazivanja, kašnjenja ili uskraćivanja letova. Od toga je 19 prigovora proslijeđeno prevoznicima, pri čemu je 7 riješeno u korist putnika, a 12 negativno. U 15 slučajeva zatražena je dopuna dokumentacije koja nije dostavljena, dok se za dio predmeta Agencija oglasila nenadležnom i uputila podnosioce na druge institucije ili sudove. Takođe, dio prigovora podnijet je van zakonskog roka od 90 dana. Na kraju izvještajnog perioda, 8 predmeta je ostalo u toku.

Ostale aktivnosti

Nakon što je u periodu od 13 - 16. VI 2025. sproveden program obuke za lica odgovorna za sprovođenje postupaka vansudskog rješavanja sporova (ADR), u septembru i oktobru 2025. održan je stručni ispit za lica zadužena za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova koji je uspješno položilo sedam kandidata od kojih su šest članovi aktuelnog saziva Odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova.

Crna Gora je fokusirala saradnju sa organizacijama civilnog društva u oblasti zaštite potrošača kroz model zasnovan na delegiranju aktivnosti iz Nacionalnog programa zaštite potrošača 2025-2027 i njegovog Akcionog plana. Pravni osnov za ovaj model sadržan je u Zakonu o zaštiti potrošača i Programu, koji predviđaju učešće potrošačkih organizacija u sprovođenju mjera i njihovom finansiranju. Ministarstvo ekonomskog razvoja je u tom okviru sprovelo mehanizam finansiranja putem javnog poziva za realizaciju odabranih aktivnosti. U okviru javnog poziva odobrena su 3 projekta nevladinih organizacija i eksperata koja su realizovana u IV kvartalu 2025. uz ukupnu podršku od 10.500 eura. Rezultati uključuju izradu izvještaja o informisanosti potrošača, studiju o podsticajnim mjerama za razvoj ADR sistema, kao i edukativne i informativne materijale za unapređenje znanja potrošača o njihovim pravima.

U okviru programa TAIEX podrške, u IV kvartalu 2025. organizovane su:

- radionica za nadležne organe (23–25. IX 2025): tematsku radionicu za 53 učesnika, uglavnom iz nadležnih inspekcijskih organa, fokusiranu na sprovođenje novog zakonodavnog okvira, nadzor tržišta i primjenu EU standarda u oblasti zaštite potrošača;

- TAIEX ekspertska misija (7–9. X 2025): ciljanu ekspertsku misiju sa 10 direktno uključenih učesnika iz ključnih institucija, sa posebnim fokusom na pripreme za uspostavljanje Evropskog potrošačkog centra (ECC), uključujući institucionalne, pravne i operativne zahtjeve;
- studijska posjeta Poljskoj (12–14. XI 2025), realizovana u saradnji sa UOKiK (Kancelarija za zaštitu konkurencije i potrošača), sa ciljem upoznavanja sa praktičnim modelima sprovođenja potrošačkog prava, inspekcijskog nadzora i uloge nacionalnih organa u evropskim mrežama za zaštitu potrošača.

Crna Gora je preduzela dalje korake ka uspostavljanju Evropskog potrošačkog centra (ECC), koji je planiran u okviru Ministarstva ekonomskog razvoja, odnosno strukture državne uprave. U tom kontekstu, naredna faza aktivnosti predviđena je kroz regionalni EUDA projekat (2026–2027), koji je započeo u januaru 2026. i realizuje se uz podršku ECC Poljska.

Iako ovaj projekat ne podrazumijeva direktno uspostavljanje novog ECC, njegov cilj je da podrži pripremnu fazu kroz rješavanje ključnih pravnih, administrativnih, finansijskih i operativnih zahtjeva za njegovo buduće uspostavljanje. Konkretno, projekat će obuhvatiti strukturisano mapiranje pravnog okvira, institucionalnih aranžmana, očekivanog broja predmeta, potreba za kadrovima, IT alata i mehanizama saradnje sa ECC-Net, kao i ciljane obuke o procedurama i sistemima koji se koriste u okviru mreže. U 2027. projekat će uključiti i pilot fazu, koja će omogućiti državama kandidatima postepeno uključivanje u rad ECC-Net.

Antikorupcijske mjere

U skladu sa Zakonom o sprječavanju korupcije, organi javne vlasti u Crnoj Gori obavezni su da primjenjuju sistem integriteta koji uključuje donošenje planova integriteta, procjenu rizika i godišnje izvještavanje Agenciji za sprječavanje korupcije. Ministarstvo ekonomskog razvoja je u tom okviru usvojilo Plan integriteta 2024–2026 i pripremilo izvještaj o njegovoj realizaciji za 2024. Plan obuhvata ključne oblasti relevantne za zaštitu potrošača i sprovođenje propisa, uključujući donošenje odluka, inspekcijski nadzor, postupanje po pritužbama, finansijsko i kadrovsko upravljanje i saradnju sa privrednim subjektima.

Tokom 2024. sprovedene su mjere za jačanje transparentnosti, sprječavanje sukoba interesa i unapređenje etičkih standarda, pri čemu nijesu utvrđeni slučajevi sukoba interesa niti nepravilnosti u vezi sa poklonima ili finansijskim upravljanjem. Uspostavljeni su i mehanizmi za prijavljivanje nepravilnosti, bez evidentiranih prijava. Antikorupcijski mehanizmi primjenjuju se i u procesu izrade propisa kroz obaveznu procjenu rizika (CPL), čime se obezbjeđuje integritet zakonodavstva.

Ukupno posmatrano, sistem integriteta obezbjeđuje preventivni okvir zasnovan na mapiranju rizika, standardizovanim procedurama, digitalnoj sljedivosti (npr. CISZP i inspekcioni sistemi), kontroli sukoba interesa i spoljnjem nadzoru. Poseban značaj imaju unaprijed definisani inspekcijski programi i evidencija postupanja, čime se smanjuje diskrecija i mogućnost selektivne primjene propisa.

Javno zdravlje

Zarazne bolesti

Vlada je, u skladu sa mišljenjem Evropske komisije, 25. I 2026. usvojia Akcioni plan za prevenciju i pripremu odgovora na prekogranične prijetnje zdravlju kojim je opisala na koji način se priprema za usklađivanje sa pravnom tekovinom u oblasti zaraznih bolesti i obezbijeđuje odgovarajuće institucionalne, tehničke i administrativne kapacitete do dana pristupanja, da bi se ta pravna tekovina sprovela i ispunile obaveze izvještavanja i koordinacije sa EU, u cilju rješavanja ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju. Ovim akcionim planom je planirano donošenje Zakona za sprovođenje Regulative 2020/2371/EU u IV Q 2026.

Pored toga, Skupština Crne Gore je donijela Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Sl. list CG“, broj 2/26) kojim se propisuje zaštita stanovništva od zaraznih bolesti u Crnoj Gori, mjere za sprječavanje nastanka, rano otkrivanje, upozoravanje, praćenje, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih bolesti, odgovor na ozbiljne prekogranične prijetnje zdravlju biološkog porijekla, sprovođenje javnozdravstvenih mjera i epidemiološkog nadzora, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti I prekograničnih prijetnji zdravlju.

U cilju jačanja pripremljenosti zemlje i jačanja kapaciteta za granične prelaze u skladu sa zahtjevima IHR, u saradnji sa Institutom Robert Koh iz Berlina, odrađena je edukacija „Trening trenera za pravilno korišćenje lične zaštitne opreme“ gdje su edukovani zdravstveni radnici i saradnici iz domova zdravlja, KCCG i IJZCG, predstavnici sanitarne inspekcije, granične policije i aerodroma. Razvijene su Smjernice “Pripremljenost za javno-zdravstveni odgovor na nominovanim graničnim prelazima u Crnoj Gori u skladu sa IHR“. Takođe razvijeni su dokumenti za funkcionisanje Javno-zdravstvenog centra za vanredne situacije: Plan djelovanja javno-zdravstvenog centra za vanredne situacije i Standardna operativna procedura procesi aktivacije i deaktivacije javno-zdravstvenog centra za vanredne situacije sa pratećim obrascima. Nadograđujući se na uspješnu saradnju sa Institutom Robert Koh (RKI) započetu 2022. u okviru strateškog partnerstva Zapadnog Balkana za zaštitu zdravlja (WASP2), Crna Gora je dodatno učvrstila svoju posvećenost globalnoj zdravstvenoj bezbjednosti. Ovo strateško partnerstvo se nastavlja kroz projekat „Jačanje sistema javnog zdravlja u istočnom regionu Evrope“ (SPHERE) za period 2026–2028.

U okviru ovog okvira, Crna Gora je zvanično nominovala i definisala svoje aktivnosti u okviru Radnog paketa 1, koji se fokusira na nadzor i prijavljivanje infekcija povezanih sa zdravstvenom zaštitom (HAI), antimikrobnom rezistencijom (AMR) i potrošnjom antibiotika (AMC). Ove aktivnosti su strateški osmišljene da poboljšaju obradu „podataka za akciju“ i da pojednostave izvještavanje u regionalnim i međunarodnim mrežama, direktno podržavajući sprovođenje Nacionalnog akcionog plana za AMR.

Planirane intervencije uključuju specijalizovanu obuku i upravljanje antibioticima (AMS), sa posebnim naglaskom na jačanje genomskog nadzora patogena AMR. Ovaj napredni pristup će značajno poboljšati praćenje bolesti, podržati brzo otkrivanje epidemijai omogućiti visoko ciljane intervencije.

Supstance ljudskog porijekla (krv, organi, ćelije i tkiva)

U oblasti organa, na osnovu mišljenja Evropske komisije, radi pusklađivanja sa Direktivom 2053/2010/EU i Direktivom 2025/2012/EU Zakon o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja* („Sl. list CG“, br. 43/16, 67/19, 69/25, 12/26 i 39/26), mijenjan je dva puta, a izmjene i dopune su objavljene u „Sl. listu CG“, br. 12/26 i 39/26. Takođe, uz mišljenje Evropske komisije donešeni su i više puta usaglašavani:

- Pravilnik o bližim uslovima i načinu vršenja transporta organa za presađivanje („Sl. list CG", br. 72/16, 156/25 i 29/26),
- Pravilnik o bližoj sadržini i načinu prenošenja informacija u slučaju razmjene organa („Sl. list CG", br. 156/25 i 29/26),
- Pravilnik o obimu i vrsti podataka i informacija, načinu i uslovima za procjenu podobnosti i odabiru davaoca, obimu i vrsti laboratorijskih testiranja, kao i načinu praćenja zdravstvenog stanja živog davaoca organa („Sl. list CG", br. 17/26, 29/26 i 34/26).

Uz mišljenje Evropske komisije Vlada Crne Gore je, 5. III 2026, usvojila Akcioni plan za obezbjeđivanje usklađenosti sa EU Regulativom 2024/1938 do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, kojim je, u saradnji i uz mišljenje Evropske komisije, pokazana spremnost za usvajanje Zakona za sprovođenje Regulative 202471938/EU u julu 2026. kojim se postiže usklađenost s pravnom tekovinom koja se odnosi na materije ljudskog porijekla, naročito u pogledu reproduktivnih ćelija i izvještavanja o ozbiljnim neželjenim događajima i

reakcijama, kao i spremnost za obezbjeđivanje adekvatnih administrativnih kapaciteta da se pravilno sprovode i izvršava ovaj zakone u oblasti krvi, tkiva, ćelija, kao i zakon u oblasti organa do dana pristupanja.

U oblasti prevencije zloupotrebe droga Ministartsvo zdravlja sprovelo je Javni konkurs „Zajedničkim snagama za dugoročnu prevenciju upotrebe droga među mladima“ za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti borbe protiv bolesti zavisnosti za 2025. Ukupan fond iznosio je 100.000,00 eura. Komisija koju je formiralo Ministarstvo zdravlja raspodijelila je sredstva organizacijama koje su ispunile uslove u skladu sa konkursom u decembru.2025.

U toku su aktivnosti na pripremi Godišnjeg izvještaja o sprovođenju aktivnosti utvrđenih Akcionim planom za period 2024-2025. Strategije za droge za period 2024-2027.

U oblasti zdravstvenih nejednakosti, u okviru projekta koji finansira Globalni fond, Institut za javno zdravlje Crne Gore sproveo je pojednostavljeni postupak javnih nabavki za izradu informacionog sistema za dobrovoljno i poverljivo savjetovanje i testiranje (VCCT) na HIV, HBV, HCV i sifilis. Na ovaj način će se azviti informacioni sistem koji će omogućiti:

- evidentiranje klijenata pod šifrom,
- vođenje podataka o savetovanju i testiranju na HIV, HBV, HCV i sifilis,
- generisanje standardizovanih izveštaja i izvoz podataka,
- kontrolu pristupa i obezbeđenje bezbednosti podataka,
- obuku korisnika i održavanje sistema.

U cilju unapređenja koordinacije između romske populacije i zdravstvenih ustanova, sistematizovano je šest radnih mesta za saradnike za socijalno uključivanje Roma i Egipćana u oblasti "zdravstvene zaštite", i to: Centar primarne zdravstvene zaštite glavnog grada – 2 pozicije, Dom primarne zdravstvene zaštite Tivat – 1, Dom primarne zdravstvene zaštite Nikšić – 1, Dom primarne zdravstvene zaštite Ulcinj – 1, i Dom primarne zdravstvene zaštite Herceg Novi – 1. Jedna takva pozicija je ranije sistematizovana u Centru za primarnu zdravstvenu zaštitu u Beranama.

U oblasti mentalnog zdravlja, 2025. pokrenuta je psihološka podrška putem telefonske linije 1555, koja funkcioniše u okviru Psihijatrijske klinike Kliničkog centra Crne Gore (KCCG). Uspostavljena je kao odgovor zdravstvenog sistema na nagli porast potražnje za hitnom psihološkom podrškom i intervencijom u kriznim situacijama u opštoj populaciji, posebno za ljude u ranjivim grupama ili ranjivim situacijama.

Linija služi kao prva linija odbrane u kriznim situacijama, pružajući pravovremenu intervenciju koja može sprečiti eskalaciju problema i suicidalnog ponašanja. Ovo direktno doprinosi smanjenju stope suicida, što je posebno važno za Crnu Goru, zemlju sa jednom od najviših stopa suicida u Evropi.

Nezarazne bolesti i skrining raka

U decembru 2025. Vlada Crne Gore je usvojila strateški dokument „Program za prevenciju i kontrolu malignih bolesti 2026–2028 sa Akcionim planom 2026–2028.” Ovaj program predstavlja strateški dokument kojim se definišu prioritetne oblasti, ciljevi i konkretne mjere usmjerene na smanjenje incidence i mortaliteta malignih bolesti, ali i na unapređenje kvaliteta života oboljelih.

U oblasti rijetkih bolesti, značajan napredak postignut je u prethodnom periodu kroz uvođenje inovativnih terapija, uključujući gensku terapiju za spinalnu mišićnu atrofiju, kao i savremene terapije za cističnu fibrozu, koje su dostupne svim pacijentima bez diskriminacije. Pored toga, planirano je uvođenje neonatalnog skrininga za SMA, čime se dodatno jača rana dijagnoza i preventivni pristup u okviru zdravstvenog sistema.

Ishrana

U oblasti ishrane realizovan je projekat "Feed Cities" u saradnji sa kancelarioom SZO. Istraživanje se odnosi na analizu trans masti u proizvodima koji su lako dostupni (brza hrana, pekare i sl.) s fokusom na okruženje oko škola.

U toku je realizacija tri aktivnosti koje se odnose na aktivnosti iz Strategije ranog razvoja djeteta od 2023 – 2027 sa Akcionim planom 2025 - 2026 i to:

- Edukacija roditelja i djece o pravilnoj ishrani kroz edukativne klipove i video sadržaj.
- Praćenje imlementacije Normativa u predškolskim ustanovama kroz sofver MAP"HEALTH
- Kreiranje smjernica za prevazilaženje deficita mikronutrijenata kdo trudnica, žena u reproduktivnom periodu i djece (za anemiju i vit D)

Rezultati Istraživanja o dječijoj gojaznosti (COSI) iz 2022. godine ukazuju da je prevalenca prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti među djecom iznosila 34,5%. U kategoriji predgojaznosti (overweight), prevalenca je iznosila 19,4% kod djevojčica i 20,8% kod dječaka. U kategoriji gojaznosti (obesity), prevalenca je iznosila 10,3% kod djevojčica i 19,4% kod dječaka.

Digitalno zdravlje

Sproveden je niz koordinisanih aktivnosti usmjerenih na sistemsku digitalnu transformaciju zdravstvenog sistema Crne Gore, u skladu sa Nacionalnom strategijom razvoja digitalnog zdravlja 2024-2028, sa paralelnim fokusom na interoperabilnost, operativnu implementaciju ključnih informacionih rješenja, uspostavljanje ciljane arhitekture sistema, smanjenje administrativnog opterećenja i unapređenja dostupnosti zdravstvenih usluga građanima kao i normativno uređenje upravljanja zdravstvenim podacima i optimizaciju zdravstvenih procedura. U navedenom smislu, sprovedene su sledece aktivnosti:

- Realizovan je nacionalni projekat eDijagnostika (PACS/RIS). Uspostavljena je centralna platforma za arhiviranje, razmjenu i dostupnost radioloških i drugih digitalnih snimaka i nalaza na teritoriji države. Projektom je predvidjeno povezivanje svih digitalnih radioloskih uredjaja u javnom sektoru na centralni PACS sistem, svih MRI uredjaja u privatnom sektoru koji se u skladu sa ugovorom sa Fondom za zdravstveno osiguranje koriste za snimanje građana o trošku Fonda u buducnosti i ostalih radioloških uređaja u privatnom sektoru, shodno zakonskoj regulativi. Ovim projektom se stvara osnov za bržu dijagnostiku, smanjenje dupliranja snimanja i veću dostupnost specijalističkih mišljenja.
- Na tehnološkoj osnovi centralnog PACS sistema razvijan je i pilot projekat teleoftalmologije, usmjeren na rano otkrivanje promjena na očnom dnu kod pacijenata sa dijabetesom i hipertenzijom, čiji početak se ocekuje od 1. IV 2026.
- U okviru eDijagnostike omogućeni preduslovi za pokretanje digitalne patologije i skrining programa kroz obezbijeđeni softver za podršku za telepatološke konsultacije i sprovođenje skrining programa gdje se za dijagnostiku koriste radiološki uređaji.
- Donošen je Zakon o upravljanju podacima u oblasti zdravstva i digitalnom zdravlju („Sl. list CG“, broj 31/26) gdje se sistemski uređuje način prikupljanja, razmjene i zaštite zdravstvenih podataka, pitanja registara, sekundarne upotrebe podataka, nadležnosti u vezi registara kancera i skrining programa te stvaranje pravnog okvira za kontrolisanu primjenu vještačke inteligencije u zdravstvu.
- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Sl. list CG“, broj 31/26) kojim se predviđa osnivanje Agencije za Digitalno zdravlje koja će između ostalog obavljati operativne i tehničke poslove u vezi sa funkcionisanjem IZIS-a.

- Uspostavljanje Registra ustanova, kadra i opreme, kao centralnog informacionog sistema koji će da objedini jedinstvenu evidenciju zdravstvenog sistema Crne Gore za potrebe Ministarstva zdravlja.

EU4Health Programme

Ministarstvo zdravlja nastavilo je aktivnosti u okviru EU4Health programa kroz implementaciju odobrenih zajedničkih akcija iz Programa rada za 2024. Trenutno je u toku sprovođenje više projekata u oblastima digitalnog razvoja zdravstvenog sistema, registara kancera, mentalnog zdravlja i podrške nacionalnim koordinatorima. Za odobrene projekte obezbijeđena su predfinansiranja, zaključeni su bilateralni sporazumi sa pridruženim institucijama, a izvršen je i prenos sredstava prema associated entities, u skladu sa planiranom dinamikom realizacije. Paralelno sa tim, sprovode se redovne aktivnosti u okviru radnih paketa i zadataka, uključujući učešće na sastancima sa partnerima i koordinatorima projekata, kao i nacionalnu koordinaciju sa uključenim institucijama.

Iz Programa rada EU4Health za 2025. Ministarstvo zdravlja je nominovalo direktni grant za svoju instituciju, na temu digitalizacije i sekundarne upotrebe zdravstvenih podataka, te je podnijeta i odgovarajuća aplikacija. Istovremeno, Ministarstvo zdravlja je, u svojstvu nadležnog tijela (Competent Authority), sprovelo i postupak nominacije zajedničkih akcija iz Programa rada za 2025. za zdravstvene ustanove iz Crne Gore. Na osnovu iskazanog interesovanja i potvrda da mogu učestvovati kao nadležno tijelo za određeni Joint Action, izvršene su nominacije za ukupno pet zajedničkih akcija, i to za dvije nominacije Kliničkog centra Crne Gore, dvije nominacije CINMED-a i jednu nominaciju Instituta za javno zdravlje Crne Gore.

Antikorupcijske mjere

Ministarstvo zdravlja je u saradnji sa relevantnim institucijama realizovalo:

1. Kampanju o korupciji u zdravstvu u saradnji sa: Agencijom za sprječavanje korupcije (ASK) i Kliničkim centrom Crne Gore (KCCG)

Fokus kampanje:

- podizanje svijesti o štetnosti korupcije u zdravstvenom sistemu
- informisanje građana i zdravstvenih radnika o:
  - načinima prijavljivanja korupcije
  - pravima pacijenata
  - jačanju integriteta u zdravstvenim ustanovama.

Značaj kampanje:

- prelazak sa „papirnih mjera“ (planovi, procedure) na vidljive javne aktivnosti
- uključivanje zdravstvenih ustanova (KCCG) u antikorupcijske napore
- direktna komunikacija sa građanima i pacijentima.

2. Usvajanje novog Plana integriteta u novembru 2025.

Ministarstvo zdravlja je 3. XI 2025. objavilo Plan integriteta. Dokument sadrži mjere za sprječavanje i otklanjanje mogućnosti za nastanak i razvoj korupcije, te da se dostavlja Agenciji za sprječavanje korupcije. formirana je i radna grupa za njegovu izradu i da je određen menadžer integriteta.

3. Ažuriranje antikorupcijskog okvira kroz procjenu rizika i mjere kontrole. Plan integriteta za 2025. sadrži registar rizika po oblastima rada Ministarstva, uključujući rizike kao što su nedozvoljeno lobiranje, drugi nejavni uticaji, donošenje odluka pod eksternim uticajem, sukob interesa, curenje informacija i zloupotreba službenog položaja.

Kao mjere odgovora u planu su navedeni, između ostalog, primjena internih procedura, pojačana interna revizija, komunikacija sa organizacionim jedinicama i kontinuirano praćenje realizacije.

4. Transparentnost podataka o funkcionerima, zaradama i drugim dokumentima.

Do kraja marta 2026, Ministarstvo je na svojoj SPI stranici držalo javno dostupnim vodič za slobodan pristup informacijama, link za podnošenje zahtjeva, spisak javnih funkcionera i obračun njihovih zarada za 2026. (objavljeno 23. III 2026), kao i više ugovora i drugih finansijskih dokumenata. To nije isto što i represivne antikorupcijske mjere, ali jeste dio infrastrukture transparentnosti koja smanjuje korupcijske rizike.

KLASTER 3: KONKURENTNOST I INKLUZIVNI RAST

POGLAVLJE 10 - INFORMATIČKO DRUŠTVO I MEDIJI

Elektronske komunikacije

Vlada je, 26. III 2026, usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama, koji će biti dostavljen Evropskoj komisiji na mišljenje, a ukoliko bude potrebe za izmjenama djelovaće se amandmanski u skupštinskoj proceduri. Predloženim izmjenama vrši se dodatno usklađivanje sa regulativom EU, naročito u oblasti rominga i regulacije tržišta elektronskih komunikacija, čime se stvaraju uslovi za implementaciju pravne tekovine EU o romingu u kontekstu inicijative za ukidanje roming naknada između Crne Gore i EU. Takođe, uvode se odredbe o upravljanju nacionalnim internet domenom i podacima o registraciji domena, u skladu sa Direktivom (EU) 2022/2555 (NIS2), uključujući implementaciju članova 26, 27 i 28.

Vlada je, shodno odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama, u periodu od 1. IX 2025. do 31. III 2026. donijela:

- Uredbu o bližim kategorijama podataka o elektronskim komunikacijama koji se zadržavaju („Sl. list CG", broj 156/25);
- Uredbu o mjerama koje sadrži plan mjera kojim se obezbjeđuje bezbjednost javne elektronske komunikacione mreže i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u vanrednim situacijama („Sl. list CG“, broj 42/26);

Ministarstvo ekonomskog razvoja je na osnovu odredbi Zakona o elektronskim komunikacijama u izvještajnom periodu donijelo sljedeća podzakonska akta:

- Pravilnik o vrstama povoljnosti i mjera za lica sa invaliditetom i lica u stanju socijalne potrebe („Sl. list CG“, broj 132/25).
- Pravilnik o načinu registracije korisnika javnih elektronskih komunikacijskih usluga („Sl. list CG“, broj 100/25)
- Pravilnik o vrstama beneficija i mjera za osobe sa invaliditetom i osobe u stanju socijalne potrebe („Sl. list CG“, broj 132/25)
- Pravilnik o metodologiji za obračun visine godišnje naknade za korištenje numeracije („Sl. list CG“, broj 33/25);
- Pravilnik o tehničkim i organizacionim uslovima koji omogućavaju presrijetanje komunikacija („Sl. list CG“, broj 34/26);
- Pravilnik o bližem načinu korišćenja i načinu i uslovima dodjele brojeva iz numeričkog opsega 116 („Sl. list CG“, broj 34/26);

- Odluka o utvrđivanju iznosa i načina plaćanja jednokratne naknade za produženje važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencijskog spektra u opsezima 694-790 MHz i 3400-3800 MHz („Sl. list CG“, broj 34/26).

Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije je na osnovu odredbi Zakona o elektronskim komunikacijama donijelo Pravilnik o utvrđivanju liste kategorija korisnika posebnih povoljnosti u korišćenju univerzalne usluge (Sl. list CG“, broj 7/26).
Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (EKIP) u periodu od 1. IX 2025. do 31. III 2026. godine donijela je sljedeće podzakonske akte iz njene nadležnosti:

- Pravilnik o načinu registracije korisnika usluga javnih elektronskih komunikacionih mreža („Sl. list CG“, broj 100/25)
- Pravilnik o načinu pružanja univerzalne usluge („Sl. list CG“, broj 101/25)
- Pravilnik o metodologiji obračuna neto troškova pružanja univerzalne („Sl. list CG“, broj 101/25)
- Pravilnik o parametrima kvaliteta javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga („Sl. list CG“, broj 103/25)
- Pravilnik o sadržini i uslovima pristupa, kolokacije i zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme („Sl. list CG“, broj 107/25)
- Pravilni o radio-amaterskim komunikacijama („Sl. list CG“, broj 108/25)
- Pravilnik o promjeni operatora i prenosivosti brojeva („Sl. list CG“, broj 110/25)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra operatora, registra dodijeljenih radio-frekvencija, registra numeracije i registra elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme („Sl. list CG“, broj 120/25)
- Pravilnik o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u zgradama („Sl. list CG“, br. 131/25 i 140/25)
- Pravilni o otvorenom pristupu internetu („Sl. list CG“, broj 131/25)
- Pravilnik o informacijamakoje treba da sadrže opšti uslovi pružanja usluga („Sl. list CG“, broj 131/25)
- Pravilnik o metodologiji i načinu obračuna visine godišnje naknade za korišćenje numeracije („Sl. list CG“, broj 133/25)
- Pravilnik o pružanju usluga sa posebnom tarifom („Sl. list CG“, broj 26/26)
- Odluka o utvrđivanju novčane vrijednosti boda na osnovu koje se obračunava visina godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija za 2026. godinu, broj 0504-204/1 od 15. I 2026.
- Odluka o utvrđivanju novčane vrijednosti boda na osnovu koje se obračunava visina godišnje naknade za korišćenje numeracije za 2026. godinu, broj 0402-346/1 od 22. I 2026.

U vezi sa dodatnim jačanjem nezavisnosti EKIP-a, Skupština je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list CG“, broj 26/26) kojim je propisano da se odredbe ovog zakona više ne odnose na zaposlene u EKIP-u. Ovim je dodatno osnažena finansijska nezavisnost EKIP-a što će doprinijeti daljem jačanju administrativnih kapaciteta u EKIP-u.

U vezi sa antikorupcijskim mjerama Zakonom o elektronskim komunikacijama su propisane odredbe koje se odnose na imenovanje i mandat članova Savjeta (član 183), sprečavanje sukoba interesa (član 184), integritet i nezavisnost članova Savjeta (član 187) prestanak mandata člana Savjeta (član 188) i razrješenje članova Savjeta (član 189), imenovanje i madat direktora (član 192), prestanak mandata i razrješenje direktora (član 194).

Statistički podaci

Na osnovu softverske procjene stepena pokrivenosti signalom mobilnih mreža koju je sproveo EKIP na dan 31.12 2025. godine, pokrivenost stanovništva 5G signalom (kompozitno sve tri mreže) iznosila je 96,0%, dok je pokrivenost teritorije bila 60,36%. 5G signal je dostupan u svim opštinama u Crnoj Gori. Rezultati procjene pokazali su da je pokrivenost stanovništva GSM signalom (2G) iznosila 99,13%, odnosno 85,82% teritorije, a da je pokrivenost stanovništva LTE signalom (4G, 10 Mb/s DL) iznosila 98,23%, odnosno 77,06% teritorije.

U vezi sa dostignutim nivoom razvoja elektronske komunikacione infrastrukture i dostupnošću usluga na dan 28. II 2026, utvrđene su sljedeće vrijednosti indikatora:

- Dostupnost NGA širokopojasnog interneta – udio domaćinstava u oblasti dostupnosti NGA interneta (30 Mb/s): 82,05%
- Penetracija fiksnih širokopojasnih veza (domaćinstva) – udio domaćinstava koja koriste najmanje fiksni širokopojasni pristup (2 Mb/s): 97,73%
- Postojanje širokopojasnih pristupnih veza – udio širokopojasnih pristupnih veza internetu putem fiksne mreže velike brzine (30 Mb/s) u ukupnom broju fiksnog širokopojasnog pristupa: 88,16%
- Penetracija fiksnih brzih širokopojasnih veza (domaćinstva) – udio domaćinstava koja koriste brzi fiksni širokopojasni pristup (100 Mb/s): 72,19%

Broj korisnika elektronskih komunikacionih usluga, na dan 28. II 2026, dat po uslugama je iznosio:

- Usluga fiksne telefonije: 198.017 korisnika, od čega 168.378 fizičkih lica i 29.639 pravnih lica;
- Usluga mobilne telefonije: 1.416.432 korisnika, od čega 877.969 postpaid i 538.463 prepaid korisnika;
- Usluga pristupa internetu na fiksnoj lokaciji: 210.436 korisnika;
- Usluga distribucije AVM sadržaja: 265.662 korisnika;

Od 1. XII 2011, od kada je počela da se pruža usluga prenosivosti brojeva, prenešeno je ukupno 117.360 brojeva, i to 99.055 u mobilnoj i 18.305 u fiksnoj mreži.

Usluge informatičkog društva

Normativni i strateški okvir

Crna Gora je nastavila sa usklađivanjem zakonodavnog okvira u oblasti elektronske identifikacije i usluga povjerenja sa pravnom tekovinom EU. Crna Gora je izradila novi Zakon o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu usklađenog sa Uredba (EU) 2024/1183 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. aprila 2024. godine o uspostavljanju okvira za evropski digitalni identitet i izmjeni Uredbe (EU) br. 910/2014 (eIDAS 2). Završena je procedura međuresorskog usaglašavanja i uskoro će biti dostavljen EK na mišljenje.

Nakon usvajanja Zakona o informacionoj bezbjednosti i transpozicije NIS2 direktive, fokus je bio na njegovoj primjeni i razradi podzakonskih akata.

Vlada je, 25. XII 2025, usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije sajber bezbjednosti 2022-2026, za 2024, sa Predlogom akcionog plana za period 2025-2026.

Sprovedena je Procjena stanja u oblasti vještačke inteligencije (AILA), koja predstavlja analitičku osnovu za dalje aktivnosti. Na toj osnovi pokrenut je proces izrade prve nacionalne Strategije za vještačku inteligenciju (2026-2030), uz formiranje međuresorne radne grupe i sprovođenje širokih konsultacija sa svim relevantnim akterima društva, kao i angažovanje lokalnih i međunarodnih eksperata. Poseban fokus u ovom procesu stavljen je na usklađivanje sa EU Aktom o vještačkoj inteligenciji (AI Act), kako bi se obezbijedila pravovremena harmonizacija sa pravnom tekovinom EU.

Započeta je izrada Izvještaja o sprovođenju Akcionog plana Strategije digitalne transformacije za 2024-2025 sa Akcionim planom za 2026, čije usvajanje je planirano do kraja II kvartala 2026. Nacrt Izvještaja pokazuje da je Akcionim planom za 2024-2025. planirana realizacija sedamdeset (70) aktivnosti od čega je realizacija četrdeset i osam (48) aktivnosti predviđeno u 2025. godini. Od ukupno 70 aktivnosti, završetak realizacije dvadeset i dvije (22) aktivnosti odnosi se na 2024. godinu. Ovim Izvještajem su posmatrane i određene aktivnosti na čijoj se realizaciji radilo, iako je njihov završetak bio predviđen tokom 2024. godine. Glavni nalazi monitoringa Akcionog plana, posmatrajući obije godine, ne pokazuju promjenu, naime aktivnosti su realizovane usporenijom dinamikom što je i konstatovano prethodnim izvještajima. Od ukupno posmatranih 70 aktivnosti, 39 aktivnosti su uspješno realizovane, 14 aktivnosti je djelimično realizovano, dok 16 planiranih aktivnosti nije realizovano, dok za jednu aktivnost (2.3.1) nisu dostavljeni podaci. Procenat ispunjenosti planiranih aktivnosti Akcionog plana Strategije digitalne transformacije 2024-2025. iznosi 55,71%.

Zakon o slobodnom pristupu informacijama usvojen je 12. XII 2025. („Sl. list CG“, broj 160/25). Implementacija Zakona odlaže se za 6 mjeseci kako bi se pripremili podzakonski akti koji obezbjeđuju potpunu implementaciju Zakona.

Nacionalni akcioni plan za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Crnoj Gori za period 2026-2029. godine usvojen je 10. XII 2025.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti usvojen je u decembru 2025. godine. Zakon predviđa osnivanje Agencije za digitalno zdravlje kao centralnog tijela za tehničku, operativnu i razvojnu podršku Ministarstvu zdravlja u oblasti digitalizacije zdravstvenog sistema, sa posebnim fokusom na funkcionisanje i održavanje IZIS-a (Integralnog zdravstvenog sistema), kao i druge poslove vezane za digitalizaciju zdravstvenog sistema.

Zakon o upravljanju podacima u oblasti zdravstva i digitalnom zdravlju usvojen je u decembru 2025. Zakon propisuje, između ostalog, obavezu vođenje zdravstvene i medicinske dokumentacije isključivo u elektronskom obliku (osim u slučajevima predviđenim zakonom) i obavezu svih pružalaca zdravstvenih usluga da se integrišu sa IZIS-om.Crna Gora je zvanično postala dio Giga inicijative, globalnog programa koji zajednički sprovode UNICEF i Međunarodna telekomunikaciona unija (ITU), sa ciljem da se do 2030. godine svaka škola na svijetu poveže na kvalitetan i pouzdan internet. Ovim korakom Crna Gora se uključuje u jednu od najvažnijih međunarodnih inicijativa u oblasti obrazovanja i digitalnog razvoja.

Ostvareni rezultati

U februaru 2026, Ministarstvo javne uprave je, preko Ministarstva vanjskih poslova, iniciralo nastavak i intenziviranje aktivnosti u cilju unapređenja regionalne saradnje u ovoj oblasti i realizacije aktivnosti shodno obavezama iz Reformske agende 2024-2027, kojom je predviđeno zaključivanje i implementacija relevantnih sporazuma do kraja 2026.

Nacionalni plan za odgovor na sajber prijetnju, ozbiljnu sajber prijetnju, incidente i sajber krizu usvojen je 25. XII 2025, čime su definisani prioriteti, mjere i nadležnosti institucija, uz postojanje javnog i operativnog dijela sa određenim stepenom tajnosti. Istog datuma usvojena je i Lista ključnih i važnih subjekata iz sektora od posebnog značaja, koja je zbog osjetljivosti podataka označena stepenom tajnosti.

U institucionalnom smislu, uspostavljena je Nacionalna agencija za sajber bezbjednost kao centralno tijelo za koordinaciju, nadzor i odgovor na sajber incidente. Vršilac dužnosti direktora imenovan je 4. XII 2025, dok je 8. XII 2025. formiran i Savjet Agencije kao međuresorno tijelo za strateško upravljanje i koordinaciju. Paralelno s tim, radilo se na podzakonskim akatima, uključujući pravilnik o mjerama sajber/informacione bezbjednosti,

Standardne operativne procedure i Plan oporavka u slučaju katastrofe. Naredni koraci podrazumijevaju punu operativnost Agencije, jačanje kapaciteta i dalju implementaciju tehničkih i organizacionih mjera kod identifikovanih subjekata.

Crna Gora je uspostavila ključne institucionalne i strateške preduslove za razvoj i upravljanje politikama vještačke inteligencije, čime je ova oblast po prvi put sistemski pozicionirana u okviru državne uprave. Izmjenama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave (decembar 2024) definisana je nadležnost Ministarstva javne uprave za koordinaciju AI politika na nivou Vlade, dok je novim Aktom o sistematizaciji radnih mjesta formirana posebna Direkcija za vještačku inteligenciju u okviru ovog ministarstva.

U narednoj fazi, kroz akcione planove za implementaciju Strategije, biće predviđena i izrada nacionalnog Zakona o vještačkoj inteligenciji, kao i uspostavljanje odgovarajućih institucionalnih i operativnih mehanizama za njegovu efikasnu primjenu.

U junu 2025, usvojen je Okvir digitalne kompetencije nastavnika. Dokument je usklađen sa evropskim Okvirom DigCompEdu. Okvir takođe prepoznaje značaj vještačke inteligencije u obrazovanju, uključujući kompetencije koje podrazumijevaju etičku, kritičku i svrsishodnu upotrebu AI alata.

Statistički podaci

Prethodne godine inoviran je Portal eUprave u dijelu primjene AI tehnologije - chatbot. Takođe, pokrenuta je inicijativa da sve institucije objave i ažuriraju informacije o elektronskim uslugama na jedinstvenom Portalu eUprave (https://euprava.gov.me/). Trenutno, Portal eUprave pruža 106 usluga iz nadležnosti 14 institucija.

Kako bi se postigla bolja usklađenost sa standardima EU i osigurala uspješna implementacija Reformske agende, izrađen je Plan pune implementacije transakcionih javnih elektronskih servisa na nacionalnom i lokalnom nivou 2025-2027. čijom implementacijom se znatno ubrzava i unapređuje proces digitalne transformacije u Crnoj Gori. Planom usluga za digitalizaciju je definisano 57 usluga za implementaciju u 2025, 70 usluga za realizaciju u 2026, te 35 usluga za realizaciju u 2027. Za 2025, predviđena je realizacija 57 elektronskih usluga i realizvano je svih 57 eUsluga, što predstavlja 100% od ukupnog broja za 2025. Takođe, Vlada je, 18. XII 2025, usvojila revidirani Plan pune implementacije transakcionih javnih elektronskih servisa (https://www.gov.me/dokumenta/71c60f9d-7783-40d8-8b25-189a0c93be29?utm_source).

Revidiranim Planom usluga je predviđena realizacija usluga shodno tabeli:

Godina:	Broj servisa za realizaciju:
2025.	57
2026.	61
2027.	57
Ukupno:	175

Nacionalni sistem za elektronsku naplatu i kontrolu naplata administrativnih taksi i naknada (NS NAT) koristi 20 institucija koje su dostavile podatke o korišćenju svojih usluga (286 administrativnih taksi i 408 naknada). Potpuna implementacija sistema planirana je kroz njegovu integraciju sa portalima za pružanje elektronskih usluga.

Uspostavljena je nova platforma za elektronsku razmjenu podataka (X-Road), koja omogućava bezbjedan i efikasan način razmjene informacija između državnih organa i organa javne uprave. Ova platforma pojednostavljuje procese razmjene podataka, povećava nivo bezbjednosti i unapređuje interoperabilnost sistema. Pored toga, uvedeno je novo softversko rješenje - Metaregistar, koji predstavlja ključnu komponentu jedinstvenog sistema razmjene podataka (JSERP) i funkcioniše kao centralni katalog svih elektronskih registara,

informacionih sistema i web servisa. Metaregistar povećava transparentnost i interoperabilnost, olakšavajući pristup i upravljanje dostupnim resursima.

Trenutno 21 institucija ima pristup JSERP platformi, dok je u Metaregistru evidentirano 215 registara. Aktivna elektronska razmjena podataka odvija se između 18 parova registara putem web servisa, čime se dodatno ubrzava i olakšava protok informacija.

Kreiran su novi moduli u Informacionom sistemu crnogorskog obrazovanja (MEIS):

- Praktična nastava
- Vanredni učenici
- Elektronski portfolio zaposlenih u obrazovno-vaspinim ustanovama

i toku je testiranje istih.

Tokom 2025. kreirana su i puštena u rad tri nova elektronska servisa:

- Podnošenje zahtjeva za oslobađanje obaveze vraćanja studentskog kredita,
- Podnošenje zahtjeva za akreditaciju programa obuke za stručno usavršavanje zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama i
- Podnošenje zahtjeva za priznavanje javne obrazovne isprave stečene u osnovnim i srednjim školama, kao i na ustanovama visokog obrazovanja.

Nalaze se na stranici www.eservisi.edu.me.

Tokom ove godine elektronskim putem je podnijeto 33.835 zahtjeva putem elektronskih usluga za upis djece u predškolske ustanove, prvi razred osnovne ili srednje škole, muzičke škole, fakultete, domove i za ostvarivanje prava na stipendiju ili kredit.

Trend upisa elektronskim putem, od 2020. godine, prikazan je u sljedećoj tabeli, uz napomenu da nismo prikazali procente za prijavljivanje za kredite i stipendije koji se podnose isključivo elektronskim putem.

Godina	Predškolske ustanove	Osnovne škole	Srednje škole	Osnovne muzičke škole	Fakulteti UCG	Učenički i studentski domovi
2020	88,9%	81,8%	75,9%			
2021	81,4%	67,4%	66,7%	42%	88%	
2022	75,5%	55,2%	65,8%	56,9%	85,3%	84,7%
2023	76,2%	64,3%	65,4%	45,1%	86,1%	85,7%
2024	75,7%	64.8%	66,3%	51,4%	86,1%	85,2%
2025	76,6%	67,04%	68,79%	59%	87,46%	85,94%

Takođe, za nove dvije elektronske usluge koje su puštene u rad svi zahtjevi su podneseni elektronskim putem, i to 399 zahtjeva za oslobađanje vraćanja studentskog kredita i 596 zahtjeva za akreditaciju programa obuke za stručno usavršavanje zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama. Elektronsko podnošenje za priznavanje javne obrazovne isprave stečene u osnovnim i srednjim školama, kao i na ustanovama visokog obrazovanja je nedavno započelo i prijave su u toku.

Koncept „Digitalna škola" i platforma „Digionica" – Trenutno se na portalu "Digitalna škola", na platformi "Digionica", nalazi 1.219 onlajn kurseva u okviru kojih je 13.678 lekcija.

Međunarodna saradnja

Kada je riječ o regionalnoj saradnji u oblasti elektronske identifikacije i elektronskih usluga povjerenja, Crna Gora je, u junu 2024, inicirala izradu sporazuma sa Republikom Albanijom. Tokom 2025. godine vršeno je usaglašavanje teksta, međutim konačna verzija sporazuma još nije dostavljena. Istovremeno, aktivnosti se sprovode i u okviru postojećeg sporazuma sa Republikom Sjevernom Makedonijom, dok saradnja sa Kosovom i Bosnom i Hercegovinom još nije formalizovana kroz odgovarajuće sporazume.

Audiovizuelna politika

Normativni i strateški okvir

Radna grupa za primjenu evropske regulative u oblasti digitalnih usluga i medija (usaglašavanje sa DSA/EMFA/DMA) do sada je održala ukupno 13 sastanaka. U posmatranom periodu postignut je dogovor sa Evropskom komisijom u vezi sa načinom i dinamikom obezbjeđivanja uslova za primjenu Akta o digitalnim uslugama (Digital Services Act / DSA), Akta o digitalnim tržištima (Digital Markets Act/DMA) i Evropskog akta o slobodi medija (EMFA). Imajući u vidu značaj donošenja ovih akata za usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, Ministarstvo kulture i medija je, u okviru radne grupe, formiralo posebne podtimove za DSA, DMA i EMFA, kako bi se obezbijedila sveobuhvatna i kvalitetna priprema za njihovu implementaciju u skladu sa dogovorenom dinamikom.

Ministarstvo kulture i medija je donijelo (revidiralo) Pravilnik o raspodjeli sredstava iz podfonda za dnevne, nedjeljne i periodične štampane medije i internetske publikacije („Sl. list CG", br. 115/24 i 143/25).

Ostvareni rezultati

U periodu od 1. IX 2025 – 31. III 2026, AMU je objavila sljedeće dokumente[11]:

- Analiza poštovanja programskih struktura opštih televizijskih programa komercijalnih emitera sa regionalnim pokrivanjem (novembar 2025.);
- Analiza poštovanja programskih struktura opštih televizijskih programa lokalnih javnih emitera (novembar 2025);
- Analiza televizijskog izvještavanja tokom „Neđelje ponosa" (oktobar 2025);
- Informacija o zastupljenosti programskih sadržaja namijenjenih djeci u programima TV emitera u Crnoj Gori (novembar 2025);
- Analiza zastupljenosti oglasa za hranu i piće sa povećanim udjelima masti, soli i šećera u televizijskom oglašavanju (novembar 2025).

Ministarstvo kulture i medija je u 2025. godini finansiralo ukupno 48 projekata dnevnih, nedjeljnih i periodičnih štampanih medija i internetskih publikacija, kao i tri zahtjeva za finansiranje operativnih troškova samoregulatornih tijela, u ukupnom iznosu od 1.132.226,24 eura.

Konkurs je bio otvoren od 16. do 23. XII 2025, a u tom periodu pristiglo je 61 prijava – četiri za dnevne i nedjeljne štampane medije, osam za periodične, 49 za internetske publikacije i četiri zahtjeva samoregulatornih tijela. Predviđeni fond za raspodjelu iznosio je 1.086.106,38 eura za medije i 60.339,24 eura za samoregulatorna tijela.

11 Dostupno na sajtu AMU www.amu.me.

Savjet AMU (SAMU) je 3. III 2026. donio Odluku o raspisivanju javnog konkursa za raspodjelu sredstava iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija namijenjenih pružaocima AVM usluga – komercijalnim i neprofitnim emiterima za 2025. godinu, kao i Odluku o kriterijumima i metodologiji bodovanja prijava i zahtjeva na javni konkurs.

Ovim konkursom izvršiće se raspodjela sredstva iz Fonda i to:

a) 1.639.297,65 EUR putem grantova za povećanje obima, strukture i raznovrsnosti ponude programskih sadržaja iz sopstvene produkcije posvećenih tematskim oblastima od javnog interesa (grantovi za emitere);

b) 85.983,42 EUR putem grantova za pokriće operativnih troškova samoregulatornih tijela (grantovi za samoregulatorna tijela).

AMU je nastavila da sprovodi mjere za unapređenje medijske pismenosti. Više informacija o sprovedenim aktivnostima se nalazi u Prilogu 1 - Mjere za unapređenje medijske pismenosti.

Statistički podaci

U periodu od 1. I do 31. XII 2025, AMU je dostavljeno:

- 29 prigovora na rad emitera. U prvostepenom postupku, odbijeno je 14, a prihvaćeno 15 prigovora, što je rezultiralo izricanjem 13 upozorenja i dvije novčane kazne.

- Dva prigovor na rad kablovskog operatora, u vezi sa oglašavanjem igara na sreću u stranim programima koji se reemituju putem usluga distribucije. Postupajući po navedenim prigovorima, AMU je utvrdila da nije nadležna za odlučivanje u konkretnim slučajevima, te su prigovori odbijeni.

U periodu od 1. I do 31. XII 2025, AMU je, po službenoj dužnosti, pokrenula 89 postupak protiv emitera.

U postupcima po prigovoru ili službenoj dužnosti, u periodu od 1. I do 31. XII 2025, AMU je izrekla 69 upozorenja, od čega 56 po službenoj dužnosti i 13 po osnovu prigovora, kao i četiri novčane kazne.

Na prvostepena rješenja o izricanju tih upozorenja ili drugih akta kojima su utvrđena prava i obaveze pružalaca usluga, podnijeto je osam žalbi i to:

- 2 žalbe u postupku po prigovoru na rad emitera,
- 4 žalbe u postupcima pokrenutim po službenoj dužnosti prema emiterima, i
- 2 žalbe u postupcima prema pružaocima usluga distribucije radijskih i TV programa.

Savjet Agencije je, kao neosnovane, odbio svih osam žalbi.

Tokom izvještajnog perioda vršen je nadzor nad radom pružalaca usluga distribucije i emitera u cilju kontrole poštovanja uvedenih restriktivnih mjera, naročito u pogledu eventualnog reemitovanja ili distribucije programskih sadržaja subjekata obuhvaćenih međunarodnim restriktivnim mjerama.

U sprovedenim aktivnostima nadzora nijesu utvrđene nepravilnosti, niti slučajevi kršenja Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama i predmetne Odluke Vlade Crne Gore.

SAMU je u više navrata tokom 2025. godine konstatovao kršenja člana 7 stav 1 Konvencije o prekograničnoj televiziji u stranim programima, čijim emiterima su već izricane mjere privremenog ograničavanja reemitovanja za teritoriju Crne Gore.

Savjet Agencije je pokrenuo postupke protiv emitera programa „TV Pink“, „TV Pink M“ i „TV Happy“, koji su u nadležnosti Regulatornog tijela za elektronske medije Srbije (REM). Postupci su pokrenuti zbog kršenja člana 7 stav 1 Konvencije o prekograničnoj televiziji, emitovanjem sadržaja koji ugrožavaju dostojanstvo i podstiču mržnju, netrpeljivost i diskriminaciju po osnovu nacionalne pripadnosti.

Zbog ponovljenog emitovanja sadržaje koji podstiču mržnju, netrpeljivost i diskriminaciju, Savjet Agencije se u julu 2025. godine, još jednom obratio REMu zbog emitovanih sadržaja u programima „TV Pink“ i „TV Pink M“. Naime, u njima je uočeno ponovljeno korišćenje pogrdnog, uvredljivog ili uznemiravajućeg izražavanje koje podstiče intenzivne negativne emocije, iskazivanje neprijateljstva ili želje za diskriminacijom. Po mišljenju stručnih službi REM-a, emiter pomenutih programa je prekršio Zakon o elektronskim medijima Srbije, ali samo u dijelu propuštanja da doprinese opštem kulturnom i obrazovnom nivou građana, te zanemarivanja obaveze da tematici pristupi „*sa pažnjom primerenom okolnostima i u skladu sa pravilima novinarske struke*“12.

Zbog emitovanja animiranog filma neprimjerenog za djecu u programu „Pink Kids“, čiji je osnivač i emiter privredno društvo „PINK MEDIA GROUP“ d.o.o. iz Srbije, Agencija je, u novembru 2025, pokrenula je postupak prema REM-u. Film je sadržao neprimjerene elemente, uključujući eksplicitne prikaze nasilja i njegovih posljedica, zloupotrebu štetnih supstanci (droga, alkohol i sl.), seksualnosti i seksualnih aktivnosti, diskriminatorno postupanje ili nepristojno ponašanje (psovke i vulgarni govor).

Zbog kašnjenja u izmirivanju obaveza po osnovu plaćanja godišnje naknade za emitovanje, u periodu od 1. I do 31. XII 2025, AMU je pokrenula 18 postupaka, na osnovu kojih je izrekla sljedeće mjere: jedno upozorenje; pet mjera privremenog oduzimanja odobrenja za emitovanje;tri mjere trajnog oduzimanja odobrenja. Dvije žalbe na izrečene mjere privremenog oduzimanja odobrenja, SAMU je odbio kao neosnovane. U devet slučajeva, postupci su obustavljeni jer je emiter platio dug.

U periodu od 1. I do 31. XII 2025, značajno je promijenjena programska struktura 47 programa od čega: 33 radijska programa (15 javnih, 16 komercijalnih i dva neprofitna) i 14 televizijska programa (osam javnih i šest komercijalnih).

Na kraju 2025, u Crnoj Gori ima 66 linearnih AVM usluga - radijskih i televizijskih programa. Od toga su 44 radijska (jedan manje nego prethodne godine), a 22 televizijska programa. Ukupno je 27 programa javnih radijskih i televizijskih emitera (nacionalnih i lokalnih), 37 programa komercijalnih radio i TV emitera (opštih i specijalizovanih), kao i dva programa neprofitnih radio emitera.

U toku 2025, registrovane su četiri audiovizuelne medijske usluge na zahtjev čiji su pružaoci privredna društva koja su, pored usluga distribucije radijskih i TV programa, već pružali ove usluge.

Međunarodna saradnja

U saradnji sa Savjetom Evrope, predstavnici Ministarstva kulture i medija imali su priliku da dobiju ekspertsku podršku pri izradi seta zakona od značaja za usaglašavanje sa DSA & EMFA, čime je data podrška usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa EU standardima. Takođe, predstavnici Ministarstva kulture i medija aktivno su učestvovali u radu tijela Savjeta Evrope za medije i informaciono društvo (CDMSI). Učešće u ovom tijelu

12 https://www.rem.rs/uploads/files/Resenja%20Prijave/Prijave%202024/Izvestaj%20sluzbe%20po%20prijavi%20907-2025-1%20od%2018.08.2025..pdf

omogućilo je razmjenu najboljih praksi s drugim evropskim državama, kao i doprinos oblikovanju evropskih politika u oblasti medija.

Ministarstvo kulture i medija je dalo značajan doprinos i kampanji Savjeta Evrope "SOJ" (Safety of Journalists), koja se fokusira na unapređenje zaštite i bezbjednosti novinara. Aktivno učešće u ovoj kampanji pomoglo je jačanju svijesti o važnosti slobodnog i sigurnog novinarstva kao temelja demokratskog društva.

Predstavnici Ministarstva kulture i medija i AMU su učestvovali i na TAIEX radionicama posvećenim transponovanju Akta o digitalnim uslugama (DSA) (januar 2026. godine, Brisel) i Akta o slobodi evropskih medija (EMFA) (mart 2026. godine, Brisel).

Predstavnici AMU su učestvovali u radu:

- Evropskog odbora za medijske usluge (EBMS) i Kontakt mreže EBMS,
- Evropske platforme nezavisnih regulatornih tijela (EPRA) i
- Mediteranske mreže regulatornih organa (MNRA).

Operativna i finansijska nezavisnost AMU

Četvrti javni konkurs za izbor članova SAMU rezultirao je time da je 26. XII 2025. Administrativni odbor predložio Skupštini izabere članove Savjeta Agencije, što je potvrđeno glasovima poslanika na sjednici Skupštine održanoj 31. XII 2025.

Na 428. sjednici SAMU, održanoj 3. II 2026, izabrana je predsjednicu SAMU, čime je obezbjeđena puna funkcionalsnost SAMU, koji sada radi u punom sastavu.

Skupština je 7. XI 2025. raspisala javni poziv univerzitetima za imenovanje člana Savjeta AMU na poziciju čiji mandat ističe u aprilu 2026. Dana 30. XII 2025. utvrđen je prijedlog koji je usvojen na sjednici Skupštine Crne Gore 31. XII 2025.

Takođe, 30. XII 2025, raspisan je i javni konkurs nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda za imenovanje člana Savjeta AMU na poziciju čiji mandat ističe u junu 2026. Na sjednici održano 12. III 2026, Administrativni odbor Skupštine Crne Gore utvrdio je Predlog liste kandidata za imenovanje jedne članice SAMU, koji je dostavljen Skupštini Crne Gore na dalje odlučivanje.

Krajem juna 2026. godine ističe mandat jednom članu SAMU. Skupština je, 30. III 2026, pokrenula proceduru imenovanja novog člana, čiji predlagač je Advokatska komora Crne Gore.

Skupština je 25. XI 2025, donijela je zaključak o prihvatanju Izvještaja o finansijskom poslovanju sa Izvještajem o radu Agencije za audiovizuelne medijske usluge za 2024. godinu. („Sl. list CG", broj 140/25). Skupština je, 13. III 2025, donijela odluku o usvajanju Finansijskog plana sa Planom rada Agencije za audiovizuelne medijske usluge za 2025. godinu („Sl. list CG", broj 26/25).

POGLAVLJE 16 - POREZI

U oblasti **indirektnog oporezivanja**, u decembru 2025, Skupština je usvojila izmjene i dopune zakona o PDV-u, te izmjene i dopune Zakona o akcizama, čime crnogorsko zakonodavstvo dodatno usklađeno sa relevantnom pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama obezbijeđen je pravni osnov za razvoj i implementaciju EMCS sistema i dodatnog usklađivanja sa odredbama Direktive Savjeta (EU) 2020/262 u dijelu koji se odnosi na proizvodnju, preradu, držanje i skladištenje akciznih proizvoda, kao i kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize. Ovim zakonom je revidiran postojeći akcizni kalendar

oporezivanja cigareta i uvedeno postepeno, polugodišnje povećanje specifične akcize na cigarete za period od 1. I 2026. do 31. XII 2028, kao i uvođenje novih kategorija akciznih proizvoda – nikotinskih vrećica i biljnih proizvoda za pušenje. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost je izvršeno dodatno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa odredbama Direktive Vijeća 2006/112/EZ u pogledu definisanja poreskog tretmana prometa građevinskog zemljišta. Naime, promet građevinskog zemljišta koji je funkcionalno i pravno povezan sa izgradnjom objekta smatra se jedinstvenom transakcijom, odnosno prometom koji prati sudbinu objekta, što do sada nije bio slučaj. Takođe, predviđeno je uvođenje PDV broja karakterističnog za EU sistem, kao preduslov za efikasnu razmjenu podataka u prekograničnom prometu.

U oblasti **direktnog oporezivanja** Skupština Crne Gore je u decembru 2025. usvojila izmjene i dopune zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje kao i Zakon o potvrđivanju Multilateralne konvencije za primjenu mjera koje se u cilju sprječavanja erozije poreske osnovice i premještanja dobiti odnose na poreske obaveze dok je Zakon o globalnom minimalnom porezu na dobit pravnih lica donijet početkom 2026.

Skupština Crne Gore je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji, kojim je izvršeno usklađivanje sa Direktivom EU/2021/514 (DAC 7) i Direktivom EU/2023/2226 (DAC 8), odnosno uvedena je obaveza izvještavanja o korisnicima digitalnih platformi i korisnicima usluga povezanih sa kriptoimovinom radi razmjene informacija sa državama članica EU, kao i sa Direktivom 2010/24, o pružanju uzajamne pomoći u naplati potraživanja. Donijet je i Pravilnik o bližem načinu i obrascu uzvještavanja na osnovu Standarda zajedničkog izvještavanja u cilju usklađivanja zakonodavnog okvira sa međunarodnim standardima poreske transparentnosti, uključujući implementaciju obaveza u pogledu razmjene informacija. Na osnovu preporuke Globalnog foruma o transparentnosti i razmjeni informacija u poreske svrhe, u finalnoj fazi je izrada novog Pravilnika, kojim je izvršeno dodatno usklađivanje sa ažuriranim Standardom zajedničkog izvještavanja (CRS 2.0.), tako da će važeći biti stavljen van snage.

Poreska uprava

U pogledu **administrativne saradnje i uzajamne pomoći**, Crna Gora je u potpunosti posvećena jačanju administrativnih kapaciteta i povećanju broja službenika u Poreskoj upravi na nivo koji je neophodan za efikasan i djelotvoran rad, posebno u kontekstu borbe protiv korupcije.

Nakon što je donijeta Strategija upravljanja ljudskim resursima 2025-2028, Strategija profesionalnog razvoja, obuka i stručnog usavršavanja službenika Poreske uprave 2026-2028, u martu 2026. donijet je Akcioni plan za zapošljavanje za period 2026 - 2028. i predstavlja ključni dokument za sistemsko jačanje kapaciteta u naredne tri godine, s ciljem ispunjavanja obaveza za efikasno obavljanje prikupljanja prihoda i obaveza vezanih za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji.

Akcionim planom je određen operativni ciljevi: poboljšanje kapaciteta ljudskih resursa i obezbjeđivanje dovoljnog broja izvršilaca za nesmetano obavljanje poslova iz nadležnosti organa, u okviru kojeg su definisane i dvije aktivnosti koje se odnose na: jačanje kapaciteta ljudskih resursa u Poreskoj upravi (Kadrovskim planom za 2025. pokrenuti su postupci oglašavanja za 60 radnih mjesta, dok je Kadrovskim planom za 2026. planirano je popunjavanje 60 radnih mjesta) i postepeno povećanje broja službenika u:

- Centralnoj kancelariji za vezu,
- Analizi rizika i upravljanju podacima,
- IT interoperabilnosti i sajber bezbjednosti,
- Međunarodnoj administrativnoj saradnji, kao i
- zapošljavanjem dodatnih specijalizovanih službenika kroz tekuće javne procedure i

- internoj preraspodjeli kadra, omogućenoj automatizacijom procesa kroz IRMS.

Poseban akcenat stavljen je na kontinuiranu edukaciju i stručno usavršavanje službenika. Usvojena je Strategija profesionalnog razvoja, obuka i stručnog usavršavanja službenika Poreske uprave za period 2026–2028, kao i Plan obuka za 2026. Ovome je predhodila ekspretska pomoć (konsultanti SB) u sklopu BEST projekta , u okviru kojeg je sprovedena analiza ljudskih resursa i kompetencija unutar Poreske uprave. Ova je analiza sprovedena u skladu s okvirom kompetencija EU, koji se primjenjuje u poreskim upravama zemalja Europske unije. Provjereni su rezultati analize kompetencija službenika, rukovodnog kadra i utvrđeni prioriteti za dalji razvoj kompetencija službenika, procijenjen je trenutni nivo menadžerskih kompetencija i predviđne obuke i stručno usavršavanje. Programi obuke obuhvatiće:

- Okvir administrativne saradnje u oblasti PDV-a u EU;
- Procedure iz Uredbe (EU) 904/2010;
- Implementaciju DAC 7, DAC 8 i DAC 9;
- Standarde automatske razmjene informacija;
- Reviziju zasnovanu na procjeni rizika i otkrivanje prekograničnih prevara;
- Analitiku podataka i korišćenje DWH/BI alata;
- Sajber bezbjednost i zaštitu podataka u međunarodnoj razmjeni.

U cilju daljeg unapređenja tehničkih kapaciteta i usklađivanja sa zahtjevima procesa pristupanja Evropskoj uniji, Poreska uprava Crne Gore izradila je nacrt IT strategije kojom su definisani pravci razvoja informacionih sistema u narednom periodu. Strategijom su planirana buduća IT rješenja sa posebnim akcentom na sisteme koji predstavljaju obavezu u procesu EU integracija, uključujući BRIS (Business Registers Interconnection System) i VIES (VAT Information Exchange System), kao i sisteme za međunarodnu administrativnu saradnju u oblasti oporezivanja.

U okviru modernizacije IT okruženja, uspješno je implementiran **Integrisani sistem za upravljanje prihodima – IRMS (Integrated Revenue Management System)** koji je pušten u produkcionu upotrebu 12. I 2026, čime su zamijenjeni svi zastarjeli poreski informacioni sistemi i uspostavljen jedinstveni informacioni sistem za upravljanje poreskim procesima.

Implementacijom Integrisanog sistema za upravljanje prihodima – IRMS (Integrated Revenue Management System) postignuti su značajni rezultati u unapređenju poslovnih procesa Poreske uprave. Uspostavljeno je objedinjeno vođenje finansijskih i registracionih podataka poreskih obveznika na jednom mjestu, čime je unaprijeđeno upravljanje poreskim evidencijama i procesima naplate. Takođe, omogućen je veći broj elektronskih servisa za poreske obveznike, uključujući elektronsku registraciju pravnih lica i preduzetnika, prijavu i odjavu zaposlenih, podnošenje svih poreskih prijava elektronskim putem, izdavanje poreskih uvjerenja, kao i stanja poreskih obaveza. Kroz IRMS je dodatno unaprijeđena interoperabilnost kroz integraciju sa drugim državnim institucijama i finansijskim sektorom, uključujući Ministarstvo unutrašnjih poslova, fondove penzijske, zdravstvene, Centralnu banku Crne Gore. komercijalne banke itd. Na ovaj način značajno je unaprijeđena razmjena podataka sa relevantnim institucijama, što doprinosi većoj efikasnosti, tačnosti i pouzdanosti poreskih evidencija.

Sobzirom na kompleksnost IRMS, koji obuhvata veliki broj međusobno povezanih funkcionalnih cjelina i integracija sa eksternim institucijama, kontinuirano se sprovode aktivnosti na njegovoj stabilizaciji, optimizaciji performansi i daljem unapređenju funkcionalnosti.

Paralelno sa implementacijom IRMS sistema, Poreska uprava realizuje aktivnosti na uspostavljanju sistema za **automatsku razmjenu informacija – AEOI (Automatic Exchange of Information)** u skladu sa međunarodnim standardima (FATCA, CRS) i Direktivama EU o administrativnoj saradnji (DAC).

U okviru ovog projekta implementirano je gotovo softversko rješenje za automatsku razmjenu informacija, (FATCA, CRS. CbC) testna verzija sistema je uspostavljena i realizovano je pilot testiranje sa jednom bankom. U toku su završne aktivnosti za puštanje sistema u produkciju za potrebe domaćeg izvještavanja. Istovremeno, Poreska uprava radi na uspostavljanju konekcije na komunikacionu mrežu Evropske komisije **CCN/CSI (Common Communication Network/Common System Interface),** kao i na povezivanju na **CCN2 kanal p**utem kojeg će se vršiti razmjena podataka sa OECD jurisdikcijama. Planirano je da sistem za automatsku razmjenu informacija bude u punoj operativnoj funkciji za međunarodnu razmjenu podataka nakon završetka ovih aktivnosti. U oblasti PDV-a planirano je da softversko rješenje za VIES sistem bude obezbijeđeno kroz projekat World Bank „Smart Tax". Prije pokretanja postupka javne nabavke u okviru navedenog projekta, Poreska uprava će pripremiti detaljnu tehničku specifikaciju. U toku je proces VIES procjene (analiza usklađenosti i procjena IT spremnosti u odnosu na EU VIES zahtjeve).

OECD- Globalni Forum

Intenzivirane su aktivnosti na donošenju internih procedura Poreske uprave. Pregled realizovanih preporuka:

- Pravilnik o bližem načinu izvještavanja i obrascu na osnovu Standarda zajedničkog izvještavanja
- Priručnik za razmjenu informacija na zahtjev-EOIR
- Implementacija sveobuhvatne politike koja osigurava zaštitu povjerljivosti podataka
- Označavanje povjerljivih informacija u skladu sa Standardom (realizacija u toku, sacinjena je draft verzija dokumenta);

Uprava carina

EMCS

Izmjene i dopune Zakona o akcizama su usvojene i objavljene u Službenom listu Crne Gore („Sl. Crne Gore", broj 160/25), čime je stvoren pravni osnov za razvoj i implementaciju EMCS sistema. Pokrenut je tenderski postupak u okviru IPA 2024 Projekta za nadogradnju nacionalne aplikacije za akcize, sa rokom za dostavljanje ponuda do 28. III 2026. U toku je evaluacija priostiglih ponuda. UC očekuje da ugovor sa odabranim izvođačem bude zaključen kraj aprila/početak maja.

Za realizaciju projekta je uspostavljenja Projektna grupa koja počinje sa radom nakon zaključenja ugovora sa odabranim izvođačem. Rok implementacije EMCS Sistema (po poslednjoj funkcionalnoj specifikaciji EU) je 18 mjeseci od početka implementacije sa dodatnih 12 mjeseci održavanja.

Kancelarija za akcize

Kancelarija za vezu za akcize je, kroz Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Upravi carina (usvojen u septembru 2025), organizaciono uspostavljena u okviru Sektora za poreze, akcize i naplatu prihoda / Odsjeka za akcize i poreze, pod radnim mjestom nadležnim za međunarodnu razmjenu informacija. Opis radne pozicije glasi: U dijelu medjunarodne saradnje u vezi sa akcizama, vrši poslove razmjene informacija, na zahtjev zamolbenog organa, odnosno medjunarodne organizacije, uključujući I sve informacije o posebnim slučajevima, posebno s obzirom na kretanja akciznih proizvoda, te u vezi sa ovim poslčovima, vrši upravne istražne radnje koje obuhvataju kontrole, provjere i druge radnje koje sprovode organi nadležni za primjenu Zakona o akcizama u izvršenju svojih obaveza, a radi osiguranja pravilne primjene Zakona o akcizama. Trenutno je predviđena jedna radna pozicija, medjutim Uprava carina planira donošenje novog Pravilnika u IV Q 2026, u okviru kojeg će biti u UC dodatno planirane odredjene radne pozicije.

Radi funkcionalnog razumijevanja primjene Uredbe 389/2012, zatražena je ekspertska podrška od GIZ-a za pružanej pomoći kroz sagledavanje funkcionisanja Kancelarije za akcize u jednoj od EU članica.

Antikorupcijske mjere

Poreska uprava

Vlada je, tokom 2024, usvojila Strategiju za borbu protiv korupcije 2024–2028 i prateći Akcioni plan 2024–2025, kojima je predviđeno uvođenje testova integriteta u Poreskoj upravi. U okviru navedenih dokumenata, kao i Reformske agende Crne Gore 2024–2027, definisan je cilj testiranja najmanje 30% zaposlenih u Poreskoj upravi. Pravnu osnovu za sprovođenje testova integriteta čine Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Zakon o sprečavanju korupcije i Etički kodeks Poreske uprave. Radi realizacije ove obaveze, formirana je Komisija za izradu i sprovođenje testova integriteta, koja je pripremila pitanja i utvrdila Metodologiju testiranja, kojom se propisuju uslovi, način sprovođenja testiranja i postupak evidencije i čuvanja rezultata.

S tim u vezi, ukupno je testirano 202 službenika, pri čemu ostvareni prosjek ukazuje na visok nivo integriteta. Testiranje je završeno u Primorskoj regiji (Ulcinj, Bar, Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi), u Sjevernoj regiji su testirani poreski ispektori i slijedi nastavak testiranja za ostale poreske sluzbenike u sjevernoj regiji. U centralnoj regiji su testirani poreski inspekotri kao i jedan dio sluzbenika dok za ostalih zaposlene iz ove regije slijedi testiranje.

Plan obuka biće koncipiran na osnovu detaljne analize najčešće pogrešno riješenih pitanja na testovima integriteta. Upravo ta pitanja predstavljaće jasan pokazatelj oblasti u kojima postoje nedoumice, nejasnoće ili različita tumačenja u primjeni propisa i etičkih standarda.

Obuke će, stoga, biti ciljano usmjerene na otklanjanje prepreka koje su se u praksi pokazale kao problematične u svakodnevnom radu državnih službenika i namještenika. Poseban akcenat biće stavljen na razjašnjavanje situacija koje su izazvale nesigurnost u postupanju, nedovoljno razumijevanje sukoba interesa, profesionalne odgovornosti, otpornosti na pritiske i primjene principa nepristrasnosti.

Na taj način, edukacije neće biti opšteg karaktera, već precizno usmjerene na konkretne slabosti i dileme identifikovane kroz testiranje, sa ciljem da se unaprijedi pravna sigurnost, profesionalna samostalnost i dosljedna primjena etičkih standarda u radu državnih službenika.

Poreska uprava je 2024. usvojila Plan integriteta (br. I/1-15451/1-24), kao interni antikorupcijski instrument za identifikaciju i ublažavanje rizika od korupcije, sukoba interesa i zloupotrebe službenog položaja. U skladu sa Zakonom o sprječavanju korupcije, godišnje izvještavanje o sprovođenju Plana integriteta obavezno je do 31. III tekuće godine za prethodnu godinu.

https://www.gov.me/dokumenta/f5df4171-1134-4c2b-a991-86f817404b7e

Etički kodeks službenika i namještenika Poreske uprave donešen je 2024. kojim se uređuju opšta pravila i standardi ponašanja zaposlenih u Porekoj upravi.

https://www.gov.me/dokumenta/6e6acd57-d0f3-4bf4-b57b-937d497ecb3d

Takođe, krajem 2025. Poreska uprava je izvještavala i po Metolodgiji za procejnu prijmene antikorupcijskih mjera- izvještavanje o realizaciji preporuka, i ista je dostavljena Agenciji za sprečavanje korupcije putem namjenske aplikacije za izvještavanje.

U skladu sa pravilima povjerljivosti i načelom izbjegavanja sukoba interesa, propisanim odredbama člana 75 Zakona o državnim službenicima i namještenicima i člana 15 Etičkog kodeksa službenika i namještenika u

Poreskoj upravi, poreski inspektori su dužni da sa dodjelom naloga za vršenje inspekcijskog nadzora popune Izjavu nepristrastnosti.

Agencija za sprečavanje korupcije je kontrolni organ koji vrši provjeru dostavljenih podataka o imovini i za nepodnošenje odnosno, podnošenje izvještaja sa nepotpunim i netačnim podacima pokreće postupke za utvrdjivanje odgovornosti poreskih inspektora pred naležnim sudom.

Ovaj korak je realizovan za 2024. (obaveza podnošenja Izvještaja o imovini i prihodima za 2025. dospijeva 31. III 2026).

Provjera realizacije ovog koraka se može izvršiti kroz Godišnji izvještaj o prihodima i imovini poreskih inspektora, koji se objavljuje na portalu Agencije za sprečavanje korupcije.

https://www.antikorupcija.me/.

Ova aktivnost, za koju je zadužen poreski organ, realizuje se u kontinuitetu - izvor verifikacije – Godišnji izvještaj o prihodima i imovini poreskih inspektora, koji se objavljuje na portalu Agencije za sprečavanje korupcije i Izjave o potencijalnom konfliktu interesa.

Uprava carina

Uprava carina preduzima čitav niz aktivnosti kako bi na efikasan način implementirala antikoruprtivnu strategiju i održala visok nivo integriteta carinske službe. Zakonom o carinskoj službi definisano je prijavljivanje imovine i prihoda carinskih službenika, kao i odredbe koje se odnose na nepristrasnost i sukob interesa, obavezu izbegavanja sukoba interesa, prevenciju i obaveštavanje u vezi sa sukobom interesa; povrede službene dužnosti, kao i disciplinska odgovornost carinskih službenika za lakše i teže povrede službene dužnosti. U skladu sa pomenutim zakonom u Uprave carina poslove unutrašnje kontrole vrši organizaciona jedinica nadležna za predlaganje i praćenje realizacije mjera na jačanju integriteta službe i suzbijanju korupcije i sprovođenje unutrašnjih kontrola u vezi sa povredama radnih obaveza, a imenovan je i menadžer integriteta, u skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije („Sl. list CG“, broj 54/24). U skladu sa ovim zakonom, Uprava carina je donijela 24. II 2025. Plan integriteta za 2025 – 2026 kao interni antikorupcijski akt koji sadrži skup mjera pravne i praktične prirode kojima se sprječavaju i otklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj različitih oblika koruptivnog ponašanja. Cilj Plana je da se kroz preventivne antikoruptivne mjere adekvatne prirodi i strukturi carinske službe, smanji mogućnost koruptivnih radnji, a istovremeno da maksimalno ojača nivo integriteta u Upravi carina.

Uprava carina primjenjuje Etički kodeks carinskih službenika i namještenika, kojim su utvrđeni etički standardi i pravila ponašanja službenika i namještenika, dok je u cilju poštovanja Kodeksa i definisanih profesionalnih standarda, uspostavljen Etički odbor, kao nezavisno radno tijelo koje daje mišljenja o sadržaju i načinu primjene Etičkog kodeksa, te prati primjenu etičkih načela i standarda u praksi. Carinska etika i integritet je predmet koji je obavezan za polaganje stručnog ispita u oblasti carinskih poslova u Upravi carina i koji su u obavezi da polože svi ovlašćeni carinski službenici. Takođe, na svojoj web stranici UC kontinuirano postavlja informacije i saopštenja iz oblasti profesionalne etike, integriteta i borbe protiv korupcije, edukacije i obuka carinskih službenika, čime stavlja na raspolaganje sve svoje mehanizme za borbu protiv korupcije, sa ciljem podsticanja građana na prijavu bilo kojeg oblika nedozvoljenog ponašanja carinskih službenika, dok je dodatno omogućila privrednicima, građanima i drugoj zainteresovanoj javnosti da na jednostavan i brz način ukažu na nepravilnosti u postupanju carinskih službenika, a u kontinuitetu sprovodi i javnu kampanju »Korupcija nije opcija«.

U istraživanju javnog mnjenja percepcije građana o stanju korupcije u Crnoj Gori i povjerenju u institucije, koje je sprovela Agencija za sprječavanje korupcije, za 2025. Uprava carina Crne Gore bilježi značajan napredak i

prepoznata je kao institucija koja snažno jača integitet i profesionalizam. Prema rezultatima, percepcija korupcije u carinskoj službi opala je na rekordno nizak nivo – svega 3,7% građana je navelo carinu kao koruptivnu instituciju, što je najniži rezultat u posljednje tri godine. Uprava carina je time zauzela desetu poziciju na listi, što predstavlja značajan napredak u odnosu na 2022. kada je bila rangirana na petom mjestu sa udjelom od 10,2%. Istovremeno, procenat javnosti koja korupciju percipira kao najzastupljeniju u carinskoj službi smanjen je približno tri puta.

Tokom 2025, Odjeljenje za unutrašnju kontrolu sprovelo je 48 kontrola, 29 redovnih i 19 vanrednih kontrola. Sprovedenim kontrolama utvrđeno je činjenično stanje i predložene mjere za unapređenje rada i otklanjanje nepravilnosti, kroz donijete izvještaje o unutrašnjoj kontroli. Pokrenuti su disciplinski postupci protiv četiri službenika Uprave carina zbog teže povrede službene dužnosti Zakona o državnim službenicima i namještenicima. Pokrenut disciplinski postupak protiv jednog službenika Uprave carina zbog lakše povrede službene dužnosti iz Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

U I kvartalu 2026, Odjeljenje za unutrašnju kontrolu sprovelo je 13 kontrola, 7 redovnih i 5 vanrednih kontrole. Sprovedenim kontrolama utvrđeno je činjenično stanje i predložene mjere za unapređenje rada i otklanjanje nepravilnosti, kroz donijete izvještaje o unutrašnjoj kontroli. Pokrenut disciplinski postupak protiv četiri službenika Uprave carina zbog teže povrede službene dužnosti Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

Agencija za sprečavanje korupcije realizovala je zajedničku kampanju sa Ministarstvom unutrašnjih poslova-Upravom policije i Upravom carina pod sloganom „Granica bez korupcije", sa ciljem zajedničke borbe protiv korupcije na granici i podsticanja javnosti da prijavljuju sumnju. Direktori sve tri institucije promovisali su kampanju na graničnom prelazu Božaj, te je ista otpočela 24. X 2025. U okviru kampanje u novembru mjesecu izrađeni su posteri i flajeri „Granica bez korupcije" sa QR kodom ASK-a, kontakt telefonima za prijavu Uprave carina i Uprave policije, na crnogorskom, engleskom i albanskom jeziku i materijal je distribuiran svim graničnim ispostavama.

POGLAVLJE 17 – EKONOMSKA I MONETARNA UNIJA

U cilju sveobuhvatne procjene institucionalnog i upravljačkog okvira koji čini osnov nezavisnosti Centralne banke, Evropska komisija (DG ENEST) je sprovela TAIEX Peer Review misiju u periodu od 22-25. IX 2025. Misiju je, uz angažman tima iskusnih eksperata iz država članica EU, predvodio istaknutni bivši guverner Eurosistema. Pored sastanaka sa predstavnicima CBCG, ekspertski tim se sastao sa najvišim predstavnicima izvršne i zakonodavne vlasti, akademske zajednice i civilnog sektora, uključujući nezavisne ekonomiste i istraživače iz oblasti finansija.

Misija je izdala nekoliko prioritetnih preporuka, od kojih su neke u međuvremenu ispunjene, i to:

- Izbor viceguvernera i članova Savjeta CBCG: U cilju očuvanja principa personalne nezavisnosti CBCG, Skupština je na sjednici održanoj 17. XI 2025, u skladu sa principima nezavisnosti centralne banke i na osnovu stručnosti kandidata, u postupku u potpunosti usklađenim sa Zakonom o Centralnoj banci, izabrala dva viceguvernera čime je dodatno ojačana nezavisnost i profesionalni integritet CBCG. Nakon isteka mandata trećeg viceguvernera CBCG u decembru 2025, guvernerka je, u skladu sa Zakonom o CBCG, Skupštini dostavila predlog za ponovno imenovanje istog viceguvernera. Postupak imenovanja je u toku.

Dodatno, na sjednici održanoj 31. XII 2025, Skupština je izabrala četiri eksterna člana Savjeta CBCG.

- Pravno pitanje statusa nepokretnosti Centralne banke Crne Gore: Nakon konstruktivnih razgovora CBCG sa Vladom i angažovanja Premijera i njegovog tima, uređeno je pitanje koje se ticalo vlasničkih prava Centralne banke. U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore, pravo raspolaganja nepokretnostima je u martu 2026. ponovo upisano na Centralnu banku, čime joj je omogućeno da nezavisno raspolaže svojom

imovinom. Ovim je ispunjena vrlo važna preporuka Peer Review misije da je kontrola nad nepokretnostima CBCG ključni element institucionalne nezavisnosti.

U prethodnom periodu, CBCG je implementirala niz mjera usmjerenih na usklađivanje troškova svojih usluga sa evropskim standardima, uključujući SEPA i očekivano pristupanje TIPS Clone sistemu, što je rezultiralo značajnim smanjenjem prihoda CBCG, dok su istovremeno ostvarene značajne koristi za građane, privredu i državu.

U kontekstu jačanja institucionalnog okvira i administrativnih kapaciteta, te priprema za buduće članstvo u Evropskom sistemu centralnih banaka (ESCB), i u skladu sa Strateškim planom CBCG za period 2025 - 2028, CBCG trenutno sprovodi projekat „Needs Assessment" (septembar 2025 - jun 2026). Projektom koordiniraju i upravljaju Holandska centralna banka (DNB) i Narodna banka Belgije (NBB), uz podršku Njemačke centralne banke (Deutsche Bundesbank), pod čijom će koordinacijom biti sprovedena druga faza ovog projekta. Ovaj projekat predstavlja sveobuhvatnu analizu potreba CBCG, koja uključuje procjenu cjelokupnog institucionalnog, operativnog i funkcionalnog okvira CBCG u odnosu na standarde ESCB/Eurosistema, kao i identifikaciju ključnih prioriteta i oblasti koje zahtijevaju dalji razvoj i unapređenje, neophodnih za uspješnu buduću integraciju CBCG u ESCB, a potom i u Eurosistem. Identifikacija ovih zahtjeva sprovodi se kroz detaljnu procjenu postojećeg stanja u 13 ključnih oblasti koje pokrivaju sve osnovne funkcije CBCG, uključujući i određene funkcije podrške Na osnovu rezultata ove analize, u drugom kvartalu 2026. biće izrađen sveobuhvatan akcioni plan (tzv. Roadmap), koji će usmjeravati transformaciju CBCG u periodu 2026-2028. Ova inicijativa je strateški usklađena sa planiranim završetkom pregovora o pristupanju Crne Gore EU do 2026. i potencijalnim članstvom do 2028, čime se obezbjeđuje puna spremnost CBCG za preuzimanje budućih obaveza u okviru ESCB-a.

Dodatno, preliminarne procjene proistekle iz Needs Assessment-a ukazuju da će planirano usklađivanje sa zahtjevima ESCB-a i EMU podrazumijevati kombinovane kapitalne i operativne izdatke (CAPEX, OPEX i PEREX) u iznosu od približno 29,97 miliona eura u narednih pet godina. Ovaj zahtjev treba posmatrati u kontekstu ograničene finansijske pozicije CBCG, sa osnovnim kapitalom od oko 50 miliona eura i odsustvom prihoda od senjoraža usljed unilateralne euroizacije Crne Gore.

U cjelini posmatrano, ovi faktori predstavljaju značajno ograničenje i mogu ozbiljno ugroziti pravovremenu i efikasnu realizaciju neophodnih institucionalnih, tehničkih i operativnih prilagođavanja potrebnih za potpuno usklađivanje sa standardima ESCB-a i EMU.

Dodatno, CBCG nastavlja da jača svoje supervizorske i institucionalne kapacitete uz podršku EK. U tom kontekstu, implementacija Twinning projekta „Support to Regulation of the Financial Services in Montenegro", namijenjenog jačanju regulatornih, supervizorskih i institucionalnih kapaciteta CBCG i Agencije za nadzor osiguranja, otpočela je 1. IX 2025. Projekat finansira EU, a sprovodi ga konzorcijum koji čine Njemačke centralne banke, kao vodeći partner, Hrvatska narodna banka, Narodna banka Slovačke i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA), uz podršku eksperata iz centralnih banaka Belgije, Bugarske, Holandije, Portugala, Rumunije i Slovenije, kao i Savezne finansijske nadzorne agencije Njemačke (BaFin) i Finansijske nadzorne agencije Rumunije. Trajanje projekta planirano je na period od 24 mjeseca. Opšti cilj projekta je doprinos finansijskoj i ekonomskoj stabilnosti Crne Gore kroz jačanje efikasnosti, odgovornosti i sigurnosti finansijskog sektora. Projektne aktivnosti usmjerene su na dalje usklađivanje sa najnovijom regulativom EU u oblastima supervizije i sanacije kreditnih institucija, platnog prometa, računovodstva i finansijskog izvještavanja, kao i jačanja supervizorskih i administrativnih kapaciteta Centralne banke u oblastima: supervizije, sanacije kreditnih institucija, platnih sistema, primjene modela u oblasti stres-testiranja banaka, makroekonomskog modeliranja, sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, zaštite potrošača, implementacije računovodstvenih smjernica ECB-a, izvještavanja ESCB/Eurosistemu i statistike finansijskih računa.

Takođe, CBCG je nastavila sa aktivnostima na jačanju svojih administrativnih kapaciteta i kroz učešće u Regionalnom IPA projektu pod nazivom „Program jačanja kapaciteta centralnih banaka Zapadnog Balkana sa ciljem njihove integracije u Evropski sistem centralnih banaka“ kojim rukovodi Njemačka centralna banka, uz podršku Evropske centralne banke i 19 centralnih banaka ESCB-a. U septembru 2025. završena je implementacija druge faze ovog projekta, koja je trajala 36 mjeseci. U februaru 2026. otpočela je treća faza pomenutog projekta tokom koje će biti organizovan intenzivan regionalni program radionica posvećenih ključnim pitanjima centralnog bankarstva. Glavni tematski fokus biće na novim trendovima u centralnom bankarstvu i finansijskom nadzoru u oblastima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, sajber rizika, upravljanja podacima, digitalne transformacije, inovacija i vještačke inteligencije u centralnim bankama. Takođe, biće organizovani sastanci na visokom nivou o aktuelnim temama, poput nezavisnosti centralnih banaka i novih kretanja u platnim sistemima. Projekat će nastaviti da pruža i značajnu podršku u realizaciji konkretnih bilateralnih mjera sa centralnim bankama ESCB-a u oblastima koje su prioritetne za CBCG.

Dodatno, u cilju jačanja svojih institucionalnih kapaciteta, usklađivanja regulatornog okvira sa pravnom tekovinom EU i uspješne primjene najboljih međunarodnih standarda i praksi u centralnom bankarstvu, CBCG je nastavila intenzivnu tehničku saradnju sa nacionalnim centralnim bankama Evropskog sistema centralnih banaka (ESCB). U ovom izvještajnom periodu, realizovano je više bilateralnih programa u saradnji sa Centralnom bankom Njemačke, Hrvatskom narodnom bankom i Bankom Slovenije koji su obuhvatili oblasti upravljanja gotovinom, unapređenja statistike platnog bilansa (BoP) i međunarodne investicione pozicije (IIP), upravljanja ljudskim resursima kao i oblast sajber bezbjednosti i razvoja aplikativnih rješenja i IT infrastrukture.

Nakon što je u martu 2025. Savjet za finansijsku stabilnost usvojio Mapu puta finansijskog sektora ka održivim finansijama, postavljen je jasan okvir za integraciju ekoloških, društvenih i upravljačkih (ESG) kriterijuma u finansijsko odlučivanje, jačanje ekonomske otpornosti i podsticanje društvene jednakosti, sa ciljem doprinosa tranziciji cjelokupnog društva ka održivom razvoju. U cilju praćenja implementacije i izvještavanja prema Savjetu za finansijsku stabilnost, u junu 2025. započelo je sa radom Koordinaciono tijelo za praćenje realizacije aktivnosti iz Mape puta finansijskog sektora ka održivim finansijama, kojeg čine predstavnici Ministarstva finansija, CBCG, Agencije za nadzor osiguranja i Komisije za tržište kapitala. Prvi izvještaj o implementaciji Mape puta finansijskog sektora ka održivim finansijama je pripremljen i razmatran na sjednici Savjeta za finansijsku stabilnost 18. II 2026. Sprovođenje Mape puta predstavlja važan korak ka približavanju domaćeg regulatornog i nadzornog okvira standardima koje primjenjuju ključne evropske institucije, čime se dodatno jača institucionalna spremnost za punu integraciju u evropski finansijski sistem.

U cilju formiranja Fiskalnog savjeta, Skupština je u februaru 2023. usvojila izmjene Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojima se stvorila pravna osnova za formiranje Fiskalnog savjeta kao institucije koja će davati nezavisna mišljenja, ocjene, analize i preporuke u vezi sa konzistentnošću, usklađenošću i održivošću fiskalne politike sa kriterijima fiskalne odgovornosti. Uspostavljanje Fiskalnog savjeta bilo je predviđeno do kraja 2025, međutim, Skupština nije dala podršku predloženim kandidatima. Skupština je do sada objavila četiri javna poziva za izbor članova Fiskalnog savjeta, od kojih su tri bila neuspješna. Za posljednji javni poziv, koji je završen 20. II 2026, 30. III 2026. obavljeno je saslušanje svih kandidata (tri) od strane Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Fiskalni savjet u skladu sa mišljenjem EK i ispunjenjem mjerila iz pregovaračkog poglavlja 17, mora biti operativan i dati mišljenje na Predlog Zakona o budžetu za 2027. Za izradu procedura i propisa koji će omogućiti optimalno funkcionisanje Fiskalnog savjeta planirana je značajna podrška Svjetske banke, koja će biti realizovana nakon uspostavljanja Fiskalnog savjeta.

U oblasti makroekonomske statistike, a naročito implementacije Evropskog sistema računa (ESA) 2010, Crna Gora je ostvarila značajan napredak. Nakon usvajanja izmjena i dopuna Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (7. III 2025) kao pravnom osnovu, potpisan je novi Sporazum o saradnji između Uprave za

statistiku, CBCG i Ministarstva finansija (stupio na snagu 3. XI 2025), kojim su jasno i precizno definisane pojedinačne odgovornosti i nadležnosti navedenih institucija u pripremi i proizvodnji podataka statistike državnih finansija. Cilj je bio definisanje sistemske podjele odgovornosti u predmetnoj oblasti, kako bi se država Crna Gora dugoročno obavezala na pravovremeno i efikasno ispunjavanje obaveza prema Eurostatu i EK. Jedna od realizovanih aktivnosti definisanih Sporazumom je i formiranje Odbora za upravljanje implementacijom ESA metodologije u oblasti statistike državnih finansija i EDP procedure (25. XII 2025), kao i izrada Protokola za implementaciju Sporazuma o saradnji u oblasti statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika (29. XII 2025). U skladu sa organizacionim uređenjem, prenos GFS podataka u skladu sa ESA metodologijom uspostavljen je kao kontinuiran proces za Crnu Goru.

U oblasti ekonomske politike, Ministarstvo finansija, CBCG i Monstat su preduzeli konkretne napore u cilju obezbjeđivanja praktične saradnje i razvoja odgovarajućih kapaciteta za izradu statistike državnih finansija i fiskalnih obavještenja u skladu s pravnom tekovinom EU. Crna Gora intenzivno radi na uspostavljanju sistema redovne proizvodnje statistike državnih finansija (GFS) i fiskalnog izvještavanja (EDP) u skladu sa ESA 2010 metodologijom. S tim u vezi, u toku je IPA 2022 projekat kojim se nastavlja rad na razvoju statistike GFS I EDP u skladu sa ESA metodologijom. Realizacijom projektnih aktivnosti aktuelnog IPA 2022 projekta, uz ekspertsku podršku, za potrebe oktobarskog izvještavanja EDP statistike za 2025, obuhvat jedinica centralne države i fondova socijalne sigurnosti praćen je odvojeno u cilju izdvajanja istih kao posebne podsektore. Svi podaci na nivou dva podsektora obračunati su za seriju od 2013-2025. u realnom vremenu. U skladu sa Radnim planom projekta, u novembru 2025. Eurostatu su dostavljeni podaci o državnim finansijama i prekomjernom budžetskom deficitu od 2023. nadalje za sektor opšte države, uključujući javna preduzeća klasifikovana u sektor opšte države. Istovremeno, pripremljena je i dostavljena lista jedinica sektora opšte države Eurostatu. U periodu od septembra 2025. do kraja marta 2026, realizovane su tri ekspertske misije u okviru projekta, dok je za potrebe aprilskog izvještavanja planirana još jedna ekspertska misija, prije isporuke podataka o deficitu i dugu sektora opšte države.

Vlada je, 25. XII 2025, usvojila Program ekonomskih reformi za period od 2026-2028. Program integriše makroekonomske, fiskalne i strukturne planove reformi u jedinstven strateški dokument. Ovim dokumentom osigurano je da su ključne strukturne reforme predstavljene u Reformskoj agendi u skladu s makrofiskalnim okvirom.

POGLAVLJE 19 - SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOŠLJAVANJE

Radno zakonodavstvo

Vlada je utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu, 19. II 2026. Osnovni razlog jeste dalje usklađivanje radnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU, konvencijama i preporukama Međunarodne organizacije rada (MOR) koje je Crna Gora ratifikovala i drugim izvorima međunarodnog prava. U predmetni zakon implementirane su Direktiva o ravnoteži između privatnog i poslovnog života roditelja i pružatelja njege i stavljanju van snage Direktive vijeća 2010/18/EU, Direktiva o transparentnim i predvidivim radnim uslovima u Evropskoj uniji, Direktiva 2023/970 o jačanju primjene načela jednakih zarada muškaraca i žena za jednak rad ili rad jednake vrijednosti putem transparentnosti zarada i mehanizama izvršenje, Direktiva 2022/2041o primjerenim minimalnim zaradama u EU i Direktiva 2002/14 o uspostavljanju opšteg okvira za obavještavanje i savjetovanje s radnicima u Evropskoj zajednici, kao i Okvirni sporazum o radu na daljinu iz 2001. godine. Isto tako navedenim zakonom izvršiće se usklađivanje sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola u smislu ko se smatra članom uže porodice u cilju ostvarivanja prava iz radnog odnosa.

Vlada je, 19. II 2026, utvrdila i **Predlog zakona o dopunama Zakona o Socijalnom savjetu** kojim se omogućava puna implementacija standarda koji se odnose na princip jednake zarade za rad iste vrijednosti, a

koji su sadržani u Direktivi 2023/970 o jačanju primjene načela jednakih zarada muškaraca i žena za jednak rad ili rad jednake vrijednosti putem transparentnosti zarada i mehanizama izvršenje. Imajući u vidu da su nadležnosti Socijalnog savjeta definisane ovim zakonom, bilo je neophodno izvršiti dvije važne dopune, kroz preciziranje tome da navedeno tijelo, između ostalog, razmatra i zauzima stavove o pitanjima koja se odnose na jednakost zarada za rad iste vrijednosti. Osim toga, razlog za dopunu Zakona o socijalnom savjetu se nalazi u potrebi da se postojećem tekstu zakona doda novi član, kojim bi se definisala uloga Socijalnog savjeta u promovisanju i praćenju jednakosti zarada čime se u potpunosti obezbjeđuje usklađivanje sa Direktivom 2023/970, koja sadrži rješenja kojima se obezbjeđuje jačanje mehanizama za poštovanja načela jednake zarade muškaraca i žena za jednak rad ili rad jednake vrijednosti; zabrane direktne ili idirektne diskriminacije u pogledu zarade na osnovu pola; i transparentnost zarada kako u javnom tako i u privatnom sektoru.

Oba propisa su u skupštinskoj proceduri.

Vlada je, 25. XII 2025, donijela **Akcioni plan za jačanje kapaciteta inspekcije rada za period od 2025 – 2027. godine**. Akcioni plan predstavlja strateški dokument usmjeren na unaprijeđenje institucionalnih, administrativnih, tehničkih i kadrovskih kapaciteta inspekcije rada, kroz modernizaciju inspekcijskih procesa, jačanje nadzora nad primjenom radnog zakonodavstva i efikasnije suzbijanje neformalne zaposlenosti. Akcionim planom definisani su prioriteti koji obuhvataju unaprijeđenje institucionalnog okvira i metodologije rada, jačanje ljudskih resursa i profesionalnog razvoja inspektora, digitalizaciju i tehničko osnaživanje inspekcijskog nadzora, kao i jačanje međuinstitucionalne i međunarodne saradnje, u cilju bolje zaštite prava zaposlenih i usklađivanja sa evropskim standardima.

Zaštita i zdravlje na radu

Donošenje Zakona o zaštiti i zdravlju na radu planirano je za II kvartal 2026, dok se primjena očekuje od III kvartala 2026. Predlog zakona o zaštiti i zdravlju na radu je u skupštinskoj proceduri.

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Stretagije unapređenja zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2022-2027 za period 2025. godine, sa Akcionim planom implementacije za 2026. godinu, je u završnoj fazi izrade.

U periodu od 1. IX 2025. do 31. III 2026, izvršeno je 4 nadzora kod koordinatora za zaštitu i zdravlje na radu i nijesu utvrđene nepravilnosti u pogledu poslova u obezbjeđevanja koordinacije primjene mjera zaštite i zdravlja na radu. U istom periodu je izvršeno 12 nadzora kod investitora i u 8 slučajeva je konstatovana nepravilnost da nije imenovao koordinatora za zaštitu i zdravlje na radu. Donijeto je 8 ukazivanja i izrečeno 4 prekršajna naloga u ukupnom iznosu od 1.060 eura.

Inspekcija zaštite i zdravlja na radu je u navedenom periodu je izvršila 1127 nadzora, utvrdila 1921 nepravilnosti, ukazala na iste i dala rok da se otklone u 615 slučajeva, donijela 32 rješenja od čega 14 za otklanjanje nepravilnosti i 16 o privremenoj zabrani rada, obustavilo postupak jer su nepravilnosti otklonjene 490 puta (otklonjeno 1884 nepravilnosti), izdala 224 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 80.440,00 eura i izvršila 10 uviđaja povreda na radu, i to: jedna smrtna i 9 teških povreda na radu (6 povreda je bilo u građevinskoj djelatnosti - 60%, dvije povrede u drvnoj industriji - 20%, jedna pri izvođenju termotehničkih instalacija - 10% i jedna povreda u trgovini - 10%,)

Socijalni dijalog

U periodu od 1. IX 2025 – 31. III 2026, održane su tri sjednice Socijalnog savjeta i šesti sjednica Predsjedništva Socijalnog savjeta.

Nakon dugog perioda usaglašavanja, postignuta je saglasnost reprezentativnih socijalnih partnera i Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga oko Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu i Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnom savjetu. Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnom savjetu obuhvata usklađivanje sa poslednjim izmjenama i dopunama Zakona o radu.

Socijalni savjet je dao pozitivno mišljenje na Predlog zakona o zaštiti i zdravlju na radu. Socijalni savjet vrši tehničke pripreme za formiranje Odbora za zaštitu i zdravlje na radu u okviru Socijlnog savjeta, kojeg će činiti predstavnici resornog ministarstva i reprezentativnih socijlanih partnera.

Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, putem Direktorata za socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje, kontinuirano koordinira radom tripartitnih radne grupe za pripremu i usaglašavanje Nacrta zakona o reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca. U septembru 2025. je održana javna rasprava o Nacrtu zakona o štrajku. Nacrt zakona o štrajku je u procesu usaglašavanja sa pravnom tekovinom EU i socijalnim partnerima.

Socijalni savjet je ponovo uputio Preporuku za izmjene i dopune Zakona o unutrašnjoj trgovini Ministarstvu ekonomskog razvoja, Vladi Crne Gore, Skupštini Crne Gore i svim poslaničkim klubovima.13 U trenutku izrade izvještaja, Socijalni savjet nije raspolagao informacijom o statusu Predloga.Predstavnici reprezentativnih socijalnih partnera su uključeni u rad Radne grupe za izradu Nacionalne strategije demografije.

Predstavnici reprezentativnih socijalnih partnera uključeni su u rad Savjeta za pravednu tranziciju i Radne grupeza podršku sprovođenja pravedne tranzicije.

Reprezentativni socijalni partneri i Vlada su u procesu pregovora za izmjene i dopune Opšteg kolektivnog ugovora. Kolektivno pregovaranje se prvenstveno odvija na sektorskomi i nacionalnom nivou. I dalje, određeni važni sektori ostaju bez kolektivnih ugovora, kao što su bankarski sektor, medija i trgovine. Kolektivno pregovaranje na nivou preduzeća još uvjek nije na željenom nivou.

U saradnji sa Socieux+, u oktobru 2025. i januaru 2026, održana su dva treninga za predstavnike Saveza sindikata koji učestvuju u radu radnih grupa za izradu propisa. U saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada u septembru 2025. održana je Konferencija povodom predstavljanja Pozicionog dokumenta Saveza sindikata o pravednoj tranziciji, u novembru radionica jačanje uloge sindikata na politike pravedne tranzicije i decembru 2025. radionica priprema za primjenu metodologije strateškog planiranja i upravljanja promjenama u budućnosti.

Politika zapošljavanja

Na evidenciji ZZZCG u kontunitetu je prisutan trend prosječnog smanjenja broja nezaposlenih lica. Na kraju 2025, na evidenciji nezaposlenih lica nalazilo se 28.298 nezaposelnih lica (17.152 žene ili 60,61%). U odnosu na 31. XII 2024. (33.037 nezaposlenih lica, a od toga 19.694 žene ili 59,61%) broj nezaposlnih je smanjen za 4.739 lica ili za 14,34%. Prosječan broj nezaposlenih u 2025. iznosio je 28.750, a prosječan broj nezaposlnih žena 17.283. U odnosu na prosječan broj nezaposlenih u 2024, kada je bilo 34.760 nezaposlenih lica (20.426 žene) došlo je do prosječnog smanjenja nezaposlenih za 6.010 ili 17.29% (prosječan broj nezaposlenih u 2024. godini smanjen je za 15,14% u odnosu na prosječan broj iz 2023.godine)

Na evidenciji ZZZCG, na kraju 2025, nalazilo se 8.174 osobe sa invaliditetom (5.053 žene), što predstavlja učešće od 28,8% u ukupnom broju registrovanih nezaposlenih lica. Mladih nezaposenih lica do navršenih 30 godina, na kraju decembra 2025, bilo je 5.531 (3.469 žena) ili 19,54% od ukupnog broja nezaposlnih lica. U

13 U trenutku izrade izvještaja, Socijalni savjet nije raspolagao informacijom o statusu Predloga.

odnosu na godinu ranije broj nezaposenosti mladih do 30 godina je smanjen za 1.696 lica. Stopa registrovane nezaposlenosti je na kraju decembra 2025. godine iznosila 9,41%, što predstavlja smanjenje u odnosu na decembra 2024. godine kada je iznosila 11,36%.

Evaluacija Nacionalne startegije zapošljavanja 2021-2025 je izrađena od strane European Centre for social welfare policy and research. Nakon toga, Vlada je 19. III 2026. usvojila i Završni izvještaj o realizaciji Nacionalne strategije zapošljavanja 2021-2025 i Akcionog plana zapošljavanja za 2025. godinu.

U cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni list CG", broj 29/25), 26. I 2026. donijeti su sljedeći pravilnici:

- Pravilnik o sadržaju, obrascima i bližem načinu vođenja evidencija u oblasti zapošljavanja („Sl. list CG", broj 9/26);
- Pravilnik o obrascima zahtjeva za ostvarivanje prava nezaposlenih lica („Sl. list CG", broj 9/26);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o aktivnom traženju zaposlenja („Sl. list CG", broj 9/26).

Plan implementacije Garancije za mlade 2024-2026 se tokom 2025. i dalje sprovodi u pilot opštinama. U toku su aktivnosti na pripremi Izvještaja o realizaciji Programa Garancije za mlade za period 2024-2025. godina, kao i na reviziji postojećeg Plana implementacije Garancije za mlade koji će obuhvatiti period do 2028. godine

U 2025, usvojeno je 9 programa aktivne politike zapošljavanja. U programe APZ-a uključeno je ukupno 1.514 nezaposlenih lica, od čega je 176 mladih učestvovalo u Programu Garancije za mlade, uz finansijsko učešće Zavoda u ukupno ugovorenom iznosu od 3.268.667,43 eura, od čega je 498.066,47 eura opredijeljeno za korisnike Garancije za mlade. Od ukupnog broja učesnika u programima APZ-a, 1.004 su bile žene (66,31%), 214 dugoročno nezaposlena lica (14,13%), 150 lica sa invaliditetom (9,91%), 105 korisnika materijalnog obezbjeđenja (6,94%) i 10 pripadnika RE populacije (0,66%). Posmatrano po regijama, 875 uključenih lica (57,79%) je iz Sjevernog regiona, 540 lica (35,67%) iz Centralnog i 99 (6,54%) iz Primorskog. Dok je posmatrano prema nivoima obrazovanja, najveće učešće lica III i IV nivoa obrazovanja – 880 lica ili 58,12% od ukupnog broja učesnika programa aktivne politike zapošljavanja, zatim lica V, VI i VII nivoa obrazovanja – 429 lica ili 28,34% i I i II nivoa kvalifikacije obrazovanja - 205 lica ili 13,54%. Struktura učesnika programa ukazuje da su u programe uključena nezaposlena lica iz kategorije lica koja pripadaju strateškim prioritetima, uz uvažavanje ravnomjernog regionalnog razvoja.

U skladu sa Kadrovskim planom, predviđeno je zapošljavanje 38 lica u Zavodu za zapošljavanje (6 pomoćnika direktora i 32 zaposlena iz redova državnih službenika i namještenika). Od planiranog broja zapošljavanja, 12 zaposlenih iz redova državnih službenika i namještenika je za potrebe administrativnog jačanja Zavoda za ispunjavanje završnih mjerila iz Pregovaračkog poglavlja 2, a 20 novozaposlenih je u cilju kadrovskog osnaživanja za realizaciju aktivnosti neophodnih za zatvaranje Pregovaračkog poglavlja 19.

Strategija razvoja socijalne i solidarne ekonomije 2025-2029, sa Akcionim planom 2026-2027 ,usvojena je na sjednici Vlade Crne Gore u decembru 2025. U toku je izrada nacrta Zakona o socijalnoj ekonomiji, a rok za donošenje ovog dokumenata je II kvartal 2026. Javna rasprva za predmetni nacrt zakona je u završnoj fazi. U toku je izrada Izvještaja sa javne rasprave, nakon čega će se nacrt zakona uputiti u dalju proceduru utvrđivanja na Vladi Crne Gore.

Evropski socijalni fond

Kada je riječ o programima iz finansijske perspektive IPA II, Višegodišnji operativni program za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike 2015-2017 (SOPEES) je zvanično zatvoren u aprilu 2025. Implementacija

Jednogodišnjeg Akcionog dokumenta za Crnu Goru za 2020. „Podrška pametnom i inkluzivnom rastu – zapošljavanje i socijalna inkluzija“ (CAP 2020) čija je ukupna vrijednost 7,7 miliona eura, je u završnoj fazi. U okviru ovog programa ugovorene su četiri tenderske procedure: jedan ugovor o uslugama Tehničke podrške (kroz direktno upravljanje) čija je implementacija završena u februaru 2026, jedan tvining ugovor čija je implementacija završena 1. I 2025, ugovor o nabavci ICT opreme i informacionog sistema za ZZZCG u okviru iste tenderske procedure i jedna grant šema u okviru koje su potpisana 24 grant ugovora. Period implementacije svih grant ugovora je završen i u toku su posljednje provjere na licu mjesta.

Nadalje, kada je riječ o IPA III finansijskoj perspektivi, finansijski sporazum za Višegodišnji operativni program za zapošljavanje i socijalnu inkluziju 2024–2027 potpisan je i stupio je na snagu 10. VI 2025. U okviru OP ESI 2024–2027, Vlada je 31. VII 2025, donijela Odluku o imenovanju ključnih službenika za indirektno upravljanje, dok su Implementacioni sporazum i Operativni sporazum potpisani 1. VIII 2025. Ovi akti predstavljaju formalni pravni i institucionalni osnov za koordinaciju i upravljanje EU pomoći. U tom kontekstu, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga određeno je kao Upravljačko tijelo, odgovorno za cjelokupnu implementaciju programa, strateško usmjeravanje, usklađenost sa zahtjevima EU i praćenje učinka. U okviru ovog upravljačkog okvira, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije djeluje kao Posredničko tijelo za upravljanje politikama (IBPM) u oblasti socijalne inkluzije i socijalne zaštite, obezbjeđujući pretvaranje ciljeva politika u konkretne intervencije, koordinaciju implementacije i praćenje rezultata. ZZZCG ima dvostruku operativnu ulogu, djelujući i kao korisnička institucija koja implementira projekte finansirane od strane EU i kao Posredničko tijelo za finansijsko upravljanje - IBFM (Sektor za ugovaranje i finansiranje sredstava EU podrške) za politike zapošljavanja (i Direktorat za ugovaranje, finansiranje i sprovođenje sredstava EU podrške (CFCU) u Ministarstvu finansija. Sektoru za ugovaranje i finansiranje sredstava EU podrške ZZZCG, kao novom Posredničkom tijelu za finansijsko upravljanje pruža se kontinuirana podrška u pogledu jačanja administrativnih kapaciteta. Trenutno, u tom sektoru ima 40% službenika od ukupnog broja službenika predviđenog Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ZZZCG.

Kada je riječ o Jednogodišnjem Akcionom dokumentu za 2024, za zapošljavanje i socijalnu politiku u Crnoj Gori (AAP 2024) kao pripremnog dokumenta za sprovođenjeOperativnog programa za zapošljavanje i socijalnu inkluziju 2024-2027 planirana je realizacija ugovora o uslugama Tehničke podrške Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga i Ministarstvu socijalnog staranja, brige o porodici i demografije. Relevantne institucije pripremile su, početkom 2025, tendersku dokumentaciju (TD) i dostavili je Delegaciji EU u martu 2025. godine. Poziv je objavljen 16. VIII 2025. Prva faza evaluacije započela je 29. IX 2025, dok je druga faza evaluacije počela 9. II 2026. Evaluaciona komisija je završila rad na ocjenjivanju projektnih predloga u okviru ovog ugovora o uslugama. 24. III 2026.

U skladu sa odredbama Finansijskog sporazuma za Operativni program za zapošljavanje i socijalnu inkluziju 2024–2027 (OP ESI 2024-2027), Upravljačko tijelo Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga (MRZSD) je uspostavilo Sektorski odbor za nadgledanje (SMC). Prvi sastanak SMC-a za OP ESI 2024–2027 održan je 8. XII 2025. SMC je sastavljen od predstavnika relevantnih državnih institucija, predstavnika DEU i civilnog sektora.

Nastavljen je rad na izradi Operaciono identifikacionih obrazaca (OIS). Ukupno osam OIS-a u okviru Operativnog programa je pripremljeno i dostavljeno Delegaciji EU u Crnoj Gori 19. IX 2025. Do sada je prvi OIS, pod nazivom „Zapošljavanje i vještine mladih i ranjivih grupa na tržištu rada I“, formalno odobren 5. XII 2025. i u toku je priprema tenderske dokumentacije. Preostalih 7 OIS-a su ažurirani i dostavljeni DEU 2. III 2026, a u narednom periodu očekuju se dodatni komentari Delegacije EU, u cilju daljeg unapređenja i finalizacije istih. Dodatno, u toku je priprema tenderske dokumentacije za jedan ugovor o uslugama i grant šemu u nadležnosti Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije. .

U skladu sa Zaključcima Vlade Crne Gore od 25. XII 2025, usvojena je ažurirana Informacija o statusu implementacije, ključnim izazovima i napretku u okviru IPA II i IPA III programa koji se sprovode kroz sistem indirektnog upravljanja, čime je zamijenjeno prethodno ažuriranje od 25. XII 2024. Međuinstitucionalna koordinacija je značajno unaprijeđena kako vertikalno tako i horizontalno, uz jasno definisane mehanizme koordinacije koji obezbjeđuju koherentnost politika, razmjenu podataka i usklađenu implementaciju.

Crna Gora redovno učestvuje na sastancima EaSI Tehničke radne grupe. Na posljednjem, sastanaku EaSI tehničke radne grupe održanom je 27. I 2026, u Briselu. fokus je bio na strateškom planiranju za Višegodišnji finansijski okvir (MFF) 2028-2034. Nacionalna kontakt tačka za EaSI je NVO Asocijacija za demokratski prosperitet – Zid ADP Zid) i redovno informiše javnost o aktuelnim pozivima i mogućnostima dostupnim kroz EaSI program.

Pored toga, Crna Gora aktivno učestvuje u programu SOCIEUX+.

Socijalna inkluzija i socijalna zaštita

Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije je kroz projekat Reforma sistema vještačenja sprovodilo strukturnu reformu sistema vještačenja invaliditeta od 2020. do novembra 2025, u saradnji sa UNDP, a projekat je bio finansiran od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

U okviru reforme urađen je nacrt Zakona o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, Skupština je, 17. X 2025, usvojila Zakon o jedinstvenom vještačenja invaliditeta, kao i izmjene i dopune sedam zakona koji su usklađeni sa ovim zakonom iz oblasti socijalne i dječje zaštite, boračke i invalidske zaštite, penzijskog i invalidskog osiguranja, rada, zapošljavanja i profesionalne rehabilitacije osoba sa invaliditetom, obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama. U tom smjeru, usvojeni su: Zakon o dopunama zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakon o dopunama zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakon o dopunama zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti i Zakon o izmjeni i dopunama zakona o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom.

Vlada je, 10. XII 2025, donijela Odluku o osnivanju Zavoda za jedinstveno vještačenje invaliditeta. godine. Prostorije u kojima će funkcionisati Zavod za jedinstveno vještačenje invaliditeta su adaptirane i opremljene namještajem, opremom koja je potrebna za rad komisija za vještačenje, računarskom opremom za zaposlene i hardverskom opremom za potrebe Informacionog sistema. Zavod je potpuno pristupačan licima sa invaliditetom.

Od novembra 2025, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije nastavlja reformu sistema vještačenja i uvođenje inkluzivnog dodatka u saradnji sa UNDP kroz projekat Podrška reformi procjene invaliditeta i uvođenju inkluzivnog dodatka. Projekat će trajati do kraja 2028. Planirano je i uvođenje inkluzivnog dodatka za lica s invaliditetom zasnovanog na modelu ljudskih prava.

Zakon o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom je stupio na snagu 17. II 2026.

Vlada je utvrdila Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti 26. II 2026, kojim se unapređuje sistem socijalne i dječje zaštite u skladu sa savremenim standardima i potrebama korisnika. Predlog zakona precizira uslove za ostvarivanje prava na dječji dodatak, podstiče zapošljavanje kroz stalne sezonske poslove bez prestanka prava na materijalno obezbjeđenje, uvodi Barnahus model radi unapređenja zaštite djece žrtava i svjedoka seksualnog nasilja i eksploatacije, te jasnije definiše vrste usluga, standarde i integrisani pristup u socijalnoj i dječjoj zaštiti.

Planirano je osnivanje centra za hraniteljstvo i porodični smještaj radi profesionalizacije i unapređenja kvaliteta hraniteljstva, kao i ustanove za zaštitu od seksualnog nasilja djece, odraslih i starih lica.

Predlog zakona unapređuje finansiranje usluga socijalne i dječje zaštite kroz preciziranje nadležnosti države i opština, uključuje finansiranje informacionog sistema socijalnog staranja i uređuje pitanje licenciranja pružalaca usluga hraniteljstva i porodičnog smještaja.

Reforma socijalne zaštite takođe je napredovala je usvajanjem nove strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja koja je usvojena u decembru 2024. Ova strategija omogućiće Crnoj Gori da nastavi s promovisanjem politike nulte tolerancije nasilja nad djecom, koja je pokrenuta prvom Strategijom za prevenciju i zaštitu djece od nasilja za period 2017−2021.

Takođe, urađen je i Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2025. za sprovođenje Strategije prevencije i zaštite djece od nasilja 2025-2029. godine. Ova strategija donijela je vidljiva poboljšanja u sistemu socijalne i dječje zaštite kroz jačanje preventivnih mehanizama i podizanje svijesti, unaprijeđenja sistema rane identifikacije i intervencije, jačanje međusektorske saradnje i unapređenje podrške žrtvama.

Krajem 2025, godine urađen je Završni izvještaj za Strategiju za ostvarivanje prava djeteta 2019 – 2023. Ova strategija predstavlja nacionalni, sveobuhvatni i međuresorni dokument koji se bavi unapređenjem uslova za realizaciju prava djeteta u svim oblastima obuhvaćenim Konvencijom Ujedinjenih nacija (UN) o pravima djeteta i njenim fakultativnim protokolima.

Deinstitucionalizacija

Crna Gora je, 19. XII 2024, usvojila Strategiju deinstitucionalizacije za period od 2025. do 2028, s Akcionim planom za 2025. godinu. U cilju prikupljanja informacija o sprovođenju Strategije deinstitucionalizacije za period od 2025. do 2028, sa fokusom na realizaciju aktivnosti predviđenih Akcionim planom za 2025, kao i pripremu i praćenje akcionih planova za naredne godine, uspostavljeno je Operativno tijelo za praćenje sprovođenja Strategije deinstitucionalizacije za period 2025–2028.

Ovom Strategijom predviđena je izrada godišnjih izvještaja, kao i završnog izvještaja o sprovođenju strateškog dokumenta. U vezi sa navedenim, u toku je procedura usvajanja Izvještaja o realizaciji Akcionog plana za 2025. za sprovođenje Strategije deinstitucionalizacije za period od 2025. do 2028, kao i usvajanja Akcionog plana za 2026. godinu, a isti će biti usvojeni do kraja marta 2026, u skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore.

Tokom jednogodišnjeg perioda implementacije Akcionog plana za 2025. za sprovođenje Strategije deinstitucionalizacije, planirane su ukupno 64 aktivnosti. Od tog broja, 39 aktivnosti, odnosno 60,94%, u potpunosti je realizovano. Djelimično je realizovano 14 aktivnosti, odnosno 21,87%, dok 11 aktivnosti, odnosno 17,19%, nije realizovano. Takođe, važno je istaći da je Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije donijelo planove transformacije za period 2026–2029. za sljedeće ustanove koje pružaju uslugu smještaja: JU Centar „Ljubović“, JU Zavod „Komanski most“, JU Dom starih „Grabovac“ Risan, JU Dom starih „Podgorica“, JU Dom starih „Nikšić“, JU Dom starih „Bijelo Polje“, JU Dom starih „Pljevlja“ i JU Dječji dom „Mladost“ Bijela. Osim toga, izrađene su analize „Mapiranje postojećih i nedostajućih usluga podrške za život u zajednici na lokalnom i nacionalnom nivou“ i „Uspostavljanje tri ili više usluga podrške za život u zajednici u jedinicama lokalne samouprave (JLS) u Crnoj Gori“. Kad je riječ o promociji usluga koje podržavaju život u zajednici, održane su tri regionalne konferencije pod nazivom "Reforme socijalnih politika u službi građana”, u Podgorici, Bijelom Polju i Baru, na kojima su između ostalog predstavljene usluge koje podržavaju život korisnika u zajednici kao i proces deinstitucionalizacije.

U cilju obezbjeđivanja transparentnosti u procesu sprovođenja Strategije, izvještaji, kao i akcioni planovi, biće blagovremeno objavljivani na internet stranici Vlade Crne Gore / Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije.

26. II 2026, Vlada je utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Ovim predlogom uvode se nove usluge socijalne i dječje zaštite: psihosocijalna podrška, intenzivna podrška porodici, socijalno mentorstvo i predah smještaj, koje će značajno doprinijeti sprovođenju procesa deinstitucionalizacije.

Zabrana diskriminacije u zapošljavanju i socijalnoj politici

Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije je usvojen 31. XII 2025. Pravilnik o saržaju i načinu vođenja posebne evidencije o slučajevima prijavljene diskriminacije kao podzakonski akt koji proizilazi iz Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije je donijet i u toku je procedura objavljivanja u Službenom listu.

Predlog zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore je upućen Evropskoj komisiji na mišljenje 6. III 2026.

Statistički podaci kancelarije Ombudsmana, u oblasti rada i zapošljavanja za period od 1. I do 31. XII 2025, u radu su bila 243 predmeta a u području rada i zapošlavanja 74 predmeta. Niži podaci su razvrstani po osnovima: Nacionalna pripadnost – 1; Vjera ili uvjerenje – 3; Političko ili drugo mišljenje – 3; Pol, promjena pola, rodni identitet – 1; Invaliditet – 11; Starosna dob - 3; Zdravstvno stanje – 3; Pripadnost grupi ili pretpostavka o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji – 16; Bračno ili porodično stanje – 1; Druga lična svojstva – 8; Bez osnova Diskriminacije – 23; Društveno ili etičko porijeklo -1;

Ravnopravnost između žena i muškaraca u zapošljavanju i socijalnoj politici

U periodu od 1. IX 2025. do 31. III 2026, Crna Gora je ostvarila ograničen, ali mjerljiv napredak u oblasti rodne ravnopravnosti, prvenstveno kroz unapređenje strateškog i zakonodavnog okvira. Aktivnosti su bile usmjerene na implementaciju nove Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2025–2029 sa pratećim Akcionim planom za period 2025–2026, kao i na nastavak reforme zakonodavstva u cilju daljeg usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije i međunarodnim standardima.

Nova Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2025–2029 je usvojena u julu 2025, predstavlja ključni strateški okvir za smanjenje sistemskih i strukturnih nejednakosti, unapređenje položaja žena i integraciju principa rodne ravnopravnosti u javne politike. Njena implementacija je započeta kroz uspostavljanje koordinacionog mehanizma između nadležnih institucija, definisanje obaveza nosilaca aktivnosti i unapređenje sistema praćenja i izvještavanja – Komisije za praćenje njenog sprovođenja . Poseban fokus stavljen je na jačanje kapaciteta institucija, naročito u oblasti prikupljanja podataka razvrstanih po polu, kao i na pripremne aktivnosti za dalji razvoj rodno odgovornog budžetiranja. Ove aktivnosti nadovezuju se na prethodni strateški ciklus, čija je realizacija pokazala određeni napredak, ali i potrebu za dodatnim unapređenjem efikasnosti, uticaja i održivosti politika u ovoj oblasti.

U pogledu zakonodavnog okvira, nastavljen je rad na izradi novog Zakona o rodnoj ravnopravnosti, koji predstavlja ključni reformski korak u daljem usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU. Nakon sprovedene javne rasprave, nacrt zakona je unaprijeđen u skladu sa pristiglim komentarima, a Predlog zakona je, zajedno sa tabelom usklađenosti sa pravnom tekovinom EU i pratećom dokumentacijom (RIA obrazac, Izvještaj sa javne rasprave, mišljenja Ministarstva finansija i Sekretarijata za zakonodavstvo), dostavljen Evropskoj komisiji na mišljenje u skladu sa propisanom procedurom. Predložena rješenja usmjerena su na uspostavljanje sistemskog i mjerljivog pristupa rodnoj ravnopravnosti, uključujući obaveznu procjenu rodnog uticaja javnih politika i propisa, jačanje rodno odgovornog budžetiranja, unapređenje prikupljanja rodno razvrstanih podataka i preciznije normiranje novih oblika diskriminacije i rizika, uključujući digitalni prostor. Takođe, zakon predviđa jačanje institucionalnog okvira kroz uspostavljanje centralnog mehanizma za

koordinaciju, praćenje i evaluaciju politika rodne ravnopravnosti, kao i razvoj mreže službenika za rodnu ravnopravnost u organima državne uprave.

Paralelno sa zakonodavnim aktivnostima, nastavljene su mjere usmjerene na jačanje institucionalnih kapaciteta i međuinstitucionalne saradnje, uključujući pripremu za uspostavljanje novih mehanizama i unapređenje postojećih struktura. U tom kontekstu, prepoznata je potreba za dodatnim jačanjem administrativnih kapaciteta, kao i za obezbjeđivanjem adekvatnih finansijskih resursa za efikasnu implementaciju politika rodne ravnopravnosti, što ostaje jedan od ključnih izazova u ovoj oblasti. U cjelini, Crna Gora je nastavila da unapređuje svoj strateški i zakonodavni okvir u oblasti rodne ravnopravnosti, uz postepeno usklađivanje sa evropskim standardima. Dalji napredak zavisiće od efikasne implementacije usvojenih politika, jačanja institucionalnih i administrativnih kapaciteta, unapređenja sistema prikupljanja podataka i obezbjeđivanja održivih finansijskih mehanizama, u skladu sa preporukama Evropske komisije. Međutim, potrebno je ubrzati usvajanje ključnog zakonodavstva i obezbijediti njegovu dosljednu primjenu, uz jačanje administrativnih kapaciteta i adekvatno finansiranje, kako bi se osigurao opipljiv uticaj politika rodne ravnopravnosti u praksi

Romi i Egipćani

Tokom 2025–2026, Crna Gora je značajno unaprijedila inkluziju Roma i Egipćana kroz koordinisane aktivnosti u oblasti zapošljavanja, obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite. U septembru 2025, pokrenuta je Nacionalna platforma za zapošljavanje Roma i Egipćana (2024–2026), jačajući pristup inkluzivnom tržištu rada i koordinaciju između institucija, međunarodnih partnera i civilnog sektora. Paralelno je predstavljena Evaluacija Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021–2025, koja je identifikovala ključne rezultate i izazove, te dala smjernice za buduće politike.

Proces strateškog planiranja uključio je izradu Nacrta Strategije za unapređenje kvaliteta života Roma i Egipćana 2026–2030 sa pratećim Akcionim planom za 2026–2027, kroz radne grupe i javne konsultacije, uz učešće institucija, lokalnih samouprava, međunarodnih organizacija i predstavnika zajednice.

Na međunarodnom planu, Crna Gora je aktivno učestvovala na Evropskoj platformi za inkluziju Roma (oktobar 2025) i ministarskom sastanku u okviru Deklaracije partnera Zapadnog Balkana, potvrđujući usklađenost nacionalnih politika sa EU Strateškim okvirom za Rome 2020–2030.

Posebna pažnja posvećena je jačanju kapaciteta i borbi protiv diskriminacije kroz obuke za obrazovni sektor i socijalne saradnike (anticiganizam, mentalno zdravlje), kao i programe za unapređenje kompetencija u radu sa romskom i egipćanskom zajednicom. Početkom 2026, usvojen je polugodišnji izvještaj Koordinacionog tijela za praćenje sprovođenja Deklaracije partnera Zapadnog Balkana, potvrđujući kontinuiranu posvećenost praćenju reformi i jačanju međuresorne koordinacije.

U toku su aktivnosti na procjeni potreba za angažovanjem socijalnih radnika u školama i vrtićima u kojima je upisan značajan broj djece iz romske i egipćanske zajednice. Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, u saradnji sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija, te međunarodnom organizacijom Help, vrši procjenu neophodnog broja socijalnih radnika. Trenutno je potreba za angažovanjem prepoznata u Pljevljima, Beranama, Podgorici, Nikšiću, Herceg Novom i Ulcinju.

POGLAVLJE 20 - PREDUZETNIŠTVO I INDUSTRIJSKA POLITIKA

U odnosu na preporuke EK iz Izvještaja, iste su u najvećoj mjeri realizovane kroz sljedeće aktivnosti:

- **U odnosu na preporuku EK u dijelu potrebe nastavka sprovođenja industrijske politike 2024-2028. u saradnji sa svim zainteresovanim stranama,** u procesu implementacije Industrijske politike Crne Gore 2024–2028. godine, na bazi Akcionog plana 2025-2026 koji je usvojen u junu 2025, Vlada je 19. III 2026. usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana 2025-2026, za 2025. Predmetni Izvještaj kao nastavak procesa implementacije i monitoringa Industrijske politike pripremljen je u saradnji i koordinaciji Ministarstva ekonomskog razvoja sa nadležnim ministarstvima i institucijama javnog i privatnog sektora u okviru Koordinacionog tijela za izradu i implementaciju Industrijske politike na operativnom nivou i upravljačkom nivou.

- **U odnosu na preporuku daljeg rada na uklanjanju različitih poslovnih barijera koje su identifikovane od strane Savjeta za konkurentnost,** u sprovođenju aktivnosti iz Akcionog plana za eliminisanje biznis barijera sa kojima se susrijeće poslovna zajednica, kroz aktivnosti Savjeta za konkurentnost kontinuirano se prati stepen realizacije aktivnosti putem kvartalnog izvještavanja. Tokom posmatranog perioda održane su tri sjednice Savjeta za konkurentnost, u oktobru i decembru 2025, kao i u martu 2026, na kojima su analizirani i usvojeni kvartalni izvještaji.

U izvještajnom periodu sprovođenje Akcionog plana zabilježilo je pozitivan trend, povećavajući se sa 42% u trećem kvartalu 2025, na 47% u četvrtom kvartalu 2025, da bi u prvom kvartalu 2026. dostiglo 60%. Povećanje ukupne realizacije na 60% ukazuje na prelazak ka naprednijim fazama izvršenja.

- **U odnosu na preporuku EK za sprovođenje odredbe o praćenju i evaluaciji Programa za suzbijanje sive ekonomije,** na planu suzbijanja neformalne ekonomije, u kontinuitetu se od strane Komisije za praćenje realizacije Programa prati realizacija aktivnosti koje su utvrđene Programom za suzbijanje neformalne ekonomije u Crnoj Gori 2024-2026, Vlada je u julu 2025. usvojila Godišnji Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za 2024, a Izvještaj pokazuje napredak u prvoj godini sprovođenja, posebno u pogledu poreskog opterećenja rada, formalnog preduzetništva, kretanja na tržištu rada i ojačanog inspekcijskog nadzora.

U kontinuitetu je nastavljeno sprovođenje aktivnosti u dijelu preduzetničke i industrijske politike.

U **oblasti principa preduzetničke i industrijske politike**, u okviru procesa implementacije Industrijske politike 2024-2028, u skladu sa Planom implementacije i monitoringa Industrijske politike, Izvještajem o realizaciji Akcionog plana 2025-2026. za 2025. obuhvaćen je pregled realizacije 68 aktivnosti u okviru 13 operativnih ciljeva, u funkciji realizacije 4 strateška cilja i isti prikazuje potpunu realizaciju aktivnosti (75,00%) i djelimičnu realizaciju (22,06%). Kada je u pitanju finansijski iskaz realizacije čiji je ukupan iznos u dvogodišnjem periodu 480.749.284,54 eura, realizacija je u 2025. ostvarena u finansijskom iznosu 278.374.976,41 eura, što predstavlja 99% realizacije u poređenju sa planiranim sredstvima u iznosu 279.681.698,79 eura.

Sa aspekta stepena realizovanih ulaganja po strateškim ciljevima u odnosu na planirana, stepen realizacije na nivou prvog strateškog cilja Unapređenje ambijenta za digitalnu i zelenu tranziciju industrije iznosi 99,25% ili 163,38 miliona eura. Realizacija sredstava u okviru drugog strateškog cilja Rast investicija i modela finansiranja za dugoročnu konkurentnost industrije iznosi 99,96% ili 105,88 miliona eura. Stepen realizacije trećeg strateškog cilja Podsticanje inovacija na principima pametnog i održivog razvoja industrije iznosi 100,28% ili 8,01 miliona eura. Za realizaciju aktivnosti u okviru četvrtog strateškog cilja Unapređenje pristupa jedinstvenom tržištu EU i

jačanje regionalne ekonomske saradnje uloženo je 1. 078 miliona eura, što čini 96,24% realizacije u odnosu na plan.

Sa aspekta izvora finansiranja sredstva javnog sektora učestvuju sa 64,16% ili 178,60 miliona eura u strukturi realizacije ukupnih ulaganja i u najvećoj mjeri se odnose na finansiranje od strane Razvojne banke u iznosu od 90,37 miliona eura, i projekte u oblasti energetike u iznosu od 88,20 miliona eura. Sredstva privatnih investitora u iznosu od 72,46 miliona eura učestvuju sa 26,03% u ukupnoj realizaciji, uz najveći uticaj investicija za unapređenje digitalne ICT infrastrukture, razvoja preduzetništva, programe sajamskih aktivnosti, itd. Iz sredstava nacionalnog budžeta je uloženo 17,39 miliona eura ili 6,25% za aktivnosti podrške unapređenju konkurentnosti privrede, investicija u razvoj prerađivačke industrije i unapređenje energetske efikasnosti, samozapošljavanje, realizaciju inovacionih projekata, kreativnih industrija, zanatstva, itd. Učešće donatorskih sredstava u ukupno realizovanim ulaganjima je 3,54 miliona eura ili 1,28% za prioritetne infrastrukturne projekte u oblasti željezničke infrastrukture, inovacione infrastrukture i projekata, dok je učešće IPA sredstava 2,28%, odnosno 6,35 miliona eura za realizaciju projekata IPARD programa.

Dodatno, u okviru inicijative Single Market Highway, koja predstavlja novi okvir za bilateralnu industrijsku saradnju između EU i država Zapadnog Balkana, sa ciljem unapređenja njihove ekonomske integracije u jedinstveno tržište EU, u saradnji sa Evropskom komisijom-Generalnim direktoratom za unutrašnje tržište, industriju, preduzetništvo i mala i srednja preduzeća (DG GROW) i Generalnim direktoratom za proširenje (DG ENEST), Ministarstvo ekonomskog razvoja je kao koordinator inicijative u međuresornoj saradnji sa Ministarstvom prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i Privrednom komorom Crne Gore, organizovalo radionicu posvećenu sektoru građevinskih proizvoda, koja se održala 20. III 2026, u Privrednoj komori Crne Gore.

Organizacija ove radionice predstavlja prvi konkretan korak u implementaciji inicijative Single Market Highway u Crnoj Gori i potvrđuje opredijeljenost da se kroz partnerski odnos sa EK i aktivno učešće institucija i privrede unaprijede uslovi za razvoj konkurentnog i izvozno orijentisanog građevinskog sektora, kao i ukupna ekonomska integracija zemlje u jedinstveno tržište Evropske unije.

U pogledu kontinuirane koordinacije Industrijske politike sa krovnim i sektorskim strategijama, sa fokusom na Strategiju pametne specijalizacije, u skladu sa Mapom puta za pripremu nove S3, u toku 2025. realizovane su kvantitativna i kvalitativna analiza i sproveden široki inkluzivni proces preduzetničkog otkrivanja (EDP), u okviru dijaloga sa svim zainteresovanim strana, koji je omogućio identifikovanje oblasti u kojima Crna Gora ima najveći potencijal za inovacije i konkurentnost, i to: građevinarstvo po mjeri prirode i čovjeka, održiva poljoprivreda i lanci vrijednosti hrane, energetika i održivo životno okruženje, informaciono-komunikacione tehnologije, i inovativni, regenerativni i održivi turizam. Usvajanje Strategije pametne specijalizacije 2026-2031 očekuje se u II kvartalu 2026.

Dodatno su realizovane određene inicijative relevantne za industrijsku politiku koje su ojačale fizičke i institucionalne osnove inovacionog ekosistema, podržavajući rast inovativnih preduzeća i olakšavajući razvoj i primjenu naprednih tehnologija (detaljnije prikazano u okviru poglavlja 25). U dijelu **politike malih i srednjih preduzeća**, u vezi sa usklađivanjem definicije MSP sa preporukom EU, klasifikacija malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori zasniva se na kriterijumima utvrđenim u Preporuci Evropske komisije od 6. V 2003. (2003/361/EZ). Takođe, prema Pravilniku Crne Gore o regulaciji državne pomoći, definicija malih i srednjih preduzeća (MSP) u potpunosti je usklađena sa definicijom EU. Pored toga, novi Zakon o računovodstvu, usvojen u julu 2025, uvodi niže finansijske pragove, naročito za mikro i mala preduzeća, uz određena manja odstupanja u kvantitativnim pragovima, dok se u potpunosti zadržava usklađenost u strukturi klasifikacije i metodologiji.

Predstavljanje Indeksa politike MSP 2026 za Zapadni Balkan i Tursku, će se održati 12. V 2026, u Budvi. OECD će predstaviti glavne nalaze sedmog izdanja Indeksa politike MSP: Zapadni Balkan i Turska 2026, koji obuhvata preglede i analize stanja po pojedinačnim oblastima Akta o malim preduzećima, kao i preporuke za dalji razvoj. Konferencija će ujedno predstavljati priliku za diskusiju na visokom nivou o prioritetnim politikama u cilju daljeg jačanja konkurentnosti i produktivnosti MSP u regionu.

Politika malih i srednjih preduzeća definisana Strategijom mikro, malih i srednjih preduzeća u implementacionom ciklusu 2023-2026. sprovodi se u kontinuitetu. Nakon usvajanja Izvještaja o sprovođenju Akcionog plana Strategije za 2024. (procenat ispunjenosti planiranih aktivnosti 83.09%), u toku je priprema Izvještaja o sprovođenju Akcionog plana za 2025.

U okviru **instrumenata preduzetničke i industrijske politike**, u pogledu jačanja konkurentnosti preduzeća u sektoru prerađivačke industrije, kao kontinuitet prethodno uspostavljene međuresorne saradnje, nastavljena je realizacija aktivnosti u okviru Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji, kao instrumenta za implementaciju Industrijske politike, Strategije pametne specijalizacije i poltike energetske efikasnosti. Nakon završenog drugog kruga evaluacije, svih 14 projekata koji su ušli u završnu fazu ocjenjivanja zadovoljilo je propisani prag kvaliteta i u periodu jun–jul 2025. sa Fondom za inovacije Crne Gore potpisani su ugovori o sufinansiranju, u ukupnom iznosu od 2.202.070,79 eura bespovratnih sredstava. U toku su pripremne aktivnosti za izradu Programa za 2026, sa fokusom na obezbjeđivanje kontinuiteta podrške u narednom budžetskom periodu.

Ministarstvo ekonomskog razvoja nastavilo je pružanjem finansijske i nefinansijske podrške kroz Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2025. Poseban fokus je bio na razvoju prehrambene industrije, preduzetništva mladih i žena u biznisu, kao i preduzeća koja posluju u jedinicima lokalne samouprave sa indeksom razvijenosti ispod prosjeka. Tokom 2025, Ministarstvo je podržalo ukupno 78 aplikacija u iznosu od 3.209.879,31 eura.

Priprema Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2026. je u završnoj fazi. Za 2026. je opredijeljen budžet od 3,5 miliona eura. Ove godine Program će se fokusirati na prehrambenu i metalnu industriju, kao i na razvoj preduzetništva mladih i žena u poslovanju. Objava Javnog poziva za kompanije za učešće u Programu očekuje se tokom II kvartala 2026.

U cilju podrške crnogorskih preduzeća, jačanja konkurentnosti domaćih proizvoda i usluga, poštujući principe ravnomjernog regionalnog razvoja, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama je realizovalo Program podrške investicijama za 2025, ukupnog opredijeljenog budžeta 1,2 miliona eura. Na osnovu Javnog poziva, ukupno je finansijski podržano 39 preduzeća.

U saradnji Ministarstva ekonomskog razvoja i Ministarstva finansija, a uz podršku Evropske banke za obnovu i razvoj, intenzivno se radi na uspostavljanju Kreditno-garantnog fonda Crne Gore. Zakon o Kreditno garantnom fondu, uz obezbijeđen osnivački kapital od strane države u iznosu od 10 miliona eura, usvojen je od strane Skupštine 13. VIII 2025. Proces osnivanja Kreditno-garantnog fonda Crne Gore prati snažna tehnička podrška od strane Evropske banke za obnovu i razvoj. Završen je proces izbora članova borda direktora, što je i verifikovano na sjednici Vlade 5. II 2026.

Crna Gora kontinuirano sprovodi Program jedinstvenog tržišta - Single Market Programme 2021-2027, kroz učešće u realizaciji 3 stuba Programa, dok se najintenzivnije aktivnosti sprovode u okviru stuba II – mala i srednja preduzeća. Posebna pažnja je posvećena promociji SMP i ENN usluga putem platforme FINNO. U okviru konferencija FINNO 2025, pod nazivom Digital. Green. Sustainable, i FINNO 2026 - Access to Finance Forum, okupili su se ključni akteri inovacionog ekosistema, kreatori politika, ključne aktere iz oblasti finansija,

mala i srednja preduzeća (MSP), osnivači startapova, istraživači, organizacije za podršku biznisu i partneri iz mreže Enterprise Europe Network (EEN), iz Zapadnog Balkana i šire evropske regije.

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, kao koordinator EEN Montenegro konzorcijuma, potpisalo je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za nastavak realizacije projekta Enterprise Europe Network (EEN) u Crnoj Gori za naredni trogodišnji period, odnosno do kraja 2028. Na ovaj način obezbjeđuje se kontinuitet dodatne promocije poziva u okviru Programa jedinstvenog tržišta (SMP), koja se tradicionalno sprovodi kroz EEN projekat u Crnoj Gori. Svi relevantni pozivi i inicijative redovno se promovišu putem zvanične internet stranice (www.monteneegro.me) i društvenih mreža MontEENegro.

U skladu sa Programom za inovacije 2023-2027, Fond za inovacije, kao nacionalno tijelo za implementaciju politike inovacija je tokom 2025. realizovao sljedeće aktivnosti: kroz šest programskih linija ugovoreno je finansiranje 108 projekata ukupne vrijednosti preko 4,1 miliona eura. Fond je tokom 2025. pokrenuo i dvije nove strateške inicijative, od kojih se prva odnosi na uspostavljanje Regionalnog akceleratora za održivost i vještačku inteligenciju, usmjerenog na podršku startapovima iz Crne Gore i regiona, dok se druga odnosi na GovTech program, namijenjen razvoju inovativnih rješenja u javnom sektoru (detaljnije informacije su prikazane u okviru pogalvlja 25).

- U okviru **unapređenja poslovnog ambijenta,** na planu suzbijanja neformalne ekonomije, u kontinuitetu se prati realizacija aktivnosti koje su utvrđene Programom za suzbijanje neformalne ekonomije u Crnoj Gori, kojim su definisane mjere za suzbijanje neformalne ekonomije za period od 2024-2026, sa aktivnom ulogom Komisije za praćenje realizacije Programa, obrazovane od strane Vlade kao ključni mehanizam za koordinaciju i monitoring implementacije mjera.

Godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2025. je u fazi izrade. Ministarstvo finansija, u saradnji sa nadležnim institucijama i uz podršku UNDP-a, priprema izvještaj, čiji se završetak očekuje do kraja drugog kvartala 2026, kada će biti dostupni detaljniji podaci o ostvarenom napretku.

U oblasti suzbijanja neformalne ekonomije, u narednom periodu fokus ostaje na sprovođenju mjera definisanih Programom za suzbijanje neformalne ekonomije 2024–2026, Reformskom agendom i Akcionim planom Savjeta za konkurentnost, kao međusobno usklađenim dokumentima javnih politika. Planirana je izrada studije za procjenu napretka u odnosu na početnu osnovu iz 2022, kao i za evaluaciju efekata sprovođenja Programa, koja će poslužiti kao osnova za pripremu novog programa sa unaprijeđenim setom mjera za dalje smanjenje neformalne ekonomije.

U vezi sa realizacijom aktivnosti iz Akcionog plana za eliminisanje biznis barijera sa kojima se susrijeće poslovna zajednica, kontinuiranim kvartalnim izvještavanjem Savjeta za konkurentnost o statusu realizacije aktivnosti, izvještaji pružaju pregled trenutnog stanja sprovođenja svake aktivnosti, kao i mjeru konkretnih efekata u odnosu na definisane ciljeve, što doprinosi transparentnijem praćenju napretka i predstavlja osnov za dalje usmjeravanje institucionalnih napora ka otklanjanju ključnih barijera koje ograničavaju razvoj konkurentnog i održivog poslovnog okruženja.

U skladu sa evidentiranim postignućem u Izještaju za I kvartal 2026, konkretan napredak ostvaren je u sljedećim oblastima: jačanje kontrole neformalne ekonomije, regulacija tržišta nekretnina i turizma, reforma sezonskog zapošljavanja, pristup finansijama, digitalizacija javne uprave. Dodatno, 9 aktivnosti je u potpunosti završeno, uključujući usvajanje ključnih zakona (Zakon o privrednim društvima, Zakon o registraciji, Zakon o rokovima za izmirenje novčanih obaveza, Zakon o razvojnoj banci) i uvođenje SEPA platnih sistema, čime je u potpunosti eliminisana jedna poslovna barijera koja se odnosila na troškove transakcija i međunarodna plaćanja. Povećanje ukupnog nivoa realizacije na 60% ukazuje na prelazak ka naprednijim fazama sprovođenja.

U pogledu implementacije Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza, Ministarstvo finansija je, u saradnji sa Sekretarijatom Savjeta za konkurentnost, preduzelo niz mjera sa ciljem povećanja svijesti o odredbama Zakona. Tokom decembra 2025. pripremljen je i objavljen online Informator za privredu, sa ciljem da informiše privredne subjekte o ključnim odredbama Zakona, mehanizmima naplate i postupcima kontrole. Informator pruža sažete i praktične informacije o subjektima i vrstama komercijalnih transakcija na koje se Zakon odnosi, osnovnim rokovima plaćanja između privrednih subjekata, kao i između javnog sektora i privrede; pravima povjerilaca u slučaju kašnjenja u plaćanju, uključujući pravo na zakonsku zateznu kamatu i posebnu fiksnu naknadu; zabrani naročito nepravičnih ugovornih odredbi koje narušavaju ravnotežu prava i obaveza na štetu povjerioca; nadzoru nad sprovođenjem Zakona i propisanim kaznama, kao i ključnim porukama i očekivanim efektima primjene Zakona.

Kroz postupke poreske kontrole i usklađenosti, Poreska uprava je ovlašćena da prati i provjerava blagovremeno ispunjavanje obaveza plaćanja. U skladu sa zakonskim okvirom koji uređuje rokove plaćanja u komercijalnim transakcijama, u slučajevima nepoštovanja zakonskih rokova mogu se primijeniti novčane kazne i druge mjere prinude.

Evidencija i praćenje potraživanja vršiće se putem nacionalnog sistema elektronskih faktura (e-Fakture), čija je implementacija planirana za 2027, čime će se obezbijediti veća transparentnost, praćenje transakcija i unaprijeđeno nadgledanje platne discipline u skladu sa dobrim praksama EU.

U okviru postojećeg sistema upravljanja rizikom usklađenosti, poreski obveznici koji dosljedno pokazuju uredno i blagovremeno ispunjavanje obaveza klasifikuju se kao niskorizični, što omogućava pojednostavljene procedure, efikasniju obradu zahtjeva i smanjenje administrativnog opterećenja, u skladu sa principima bolje regulative i podsticanja dobrovoljne usklađenosti.

U segmentu **sprovođenja reforme upravljanja privrednim društvima u većinskom vlasništvu države,** Vlada je 26. II 2026. utvrdila Zakon o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu države. Novi zakonodavni okvir ima za cilj sveobuhvatno regulisanje sistema upravljanja i nadzora nad državnim preduzećima, uz precizno definisanje specifičnosti njihovog funkcionisanja i poslovanja. Krajnji strateški ekonomski cilj usvajanja Zakona jeste povećanje koristi od državnog vlasništva za državu i njene građane, kroz unapređenje efikasnosti, transparentnosti i odgovornosti u radu ovih kompanija.

Takođe, pripremljen je Nacrt Politike državnog vlasništva i Nacrt Strategije korporativnog upravljanja državnim preduzećima, zajedno sa pratećim Akcionim planom, čije razmatranje i usvajanje od strane Vlade zavisi od donošenja Zakona i Politike državnog vlasništva.

Imajući u vidu da je Ministarstvo finansija zaduženo da u saradnji sa ostalim resornim ministarstvima, kontinuirano prati rezultate poslovanja sektora državnih preduzeća, uključujući i fiskalne rizike, i o navedenom jednom godišnje informiše Vladu, Vlada je 25. XII 2025. usvojila Agregatnu analizu finansijskog poslovanja sektora državnih preduzeća za 2024, sa Izjavom o fiskalnim rizicima.

Ažurirani registri javnih preduzeća i pirivrednih društava u većinskom državnom vlasništvu i privrednih društva na lokalnom nivou su objavljeni na sajtu Ministarstava finansija. Takođe, u saradnji sa Ministarstvom javne uprave, tokom 2025, Ministarstvo finansija je realizovalo aktivnost na unapređenju elektronskog pregleda Registra državnih preduzeća na novom portalu eUprava. Direkcija za praćenje fiskalnih rizika privrednih društava u državnom vlasništvu nalazi se u fazi unošenja podataka u novo informaciono rješenje razvijeno za potrebe vođenja registra. Plan je da se podaci javno objavljuju putem novog portala, čime se jača transparentnost i dostiže viši standard prilagođenosti za korisnike, a što je dodatno utvrđeno kao kontinuirana aktivnost i Predlogom zakona o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu države. Dodatno su inicirane aktivnosti za

uspostavljanje sistema izvještavanja privrednih društava u državnom vlasništvu prema Ministarstvu finansija i resornim ministarstvima, izradu finansijskih analiza poslovanja ovih društava i procjenu, monitoring i izvještavanje o fiskalnim rizicima, koji će biti u funkciji integrisanog i digitalizovanog sistema za obradu podataka, kao dodatna podrška efikasnosti rada i budućoj implementaciji predmetnog zakona.

U oblasti **politike turizma,** shodno Programu podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2025, koji su realizovali Ministarstvo turizma i Nacionalna turistička organizacija Crne Gore, realizovano je 7 mjera podrške, u cilju podrške diverzifikaciji turističkog proizvoda i usluga, unapređenju promocije kroz digitalizaciju i organizaciju studijskih posjeta turoperatora i turističkih agencija, te razvoju MICE turizma i podršku za unapređenje organizovanih avionskih dolazaka putem zajedničke marketing kampanje sa turoperatorima. Ministarstvo turizma je podržalo ukupno 112 projekata i po tom osnovu isplatilo 458.086,14 eura, a Nacionalna turistička organizacija 28 projekata, od kojih je tokom 2025. realizovano 25 i po tom osnovu isplaćeno 398.245,6 eura. Za preostala tri, NTO će sredstva isplatiti tokom 2026, po završenoj realizaciji. Aktivnosti su finalizovane u decembru 2025.

Ministarstvo je apliciralo za sredstva za šest projekata u oblasti digitalizacije, kod Fonda za inovacije Crne Gore. Projekti su prošli prvu fazu odobrenja 26. decembra 2025, a predviđeno je da aktivnosti počnu nakon sprovođenja Javnog poziva za II fazu GovTech programa, koji je objavljen u januaru 2026. U okviru II faze planirana je dodjela grantova za razvoj i testiranje rješenja za identifikovane izazove u javnom sektoru.

Na osnovu Programa za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu usvojenog u maju 2024, čiji je budžet bio 500.000 eura, zaključno sa decembrom 2025. obuhvaćene su 74 prijave, a dodijeljeno 209.236,65 eura. Javni poziv je u toku, a biće zatvoren sa utroškom sredstava.

Statistika turizma – Prema podacima Uprave za statistiku – MONSTAT u svim vidovima smještaja u Crnoj Gori, tokom 2025. registrovano je 2.728.564 turista (4,67% više u odnosu na 2024.) koji su ostvarili 15.367.166 noćenja (1,46% manje u odnosu na 2024). Upoređujući sa 2019. bilježi se povećanje od 3,25%, kada su u pitanju dolasci turista, kao i povećanje od 6,36%, kada je riječ o realizovanim noćenjima.

Tokom prva dva mjeseca 2026, u Crnoj Gori, u svim vrstama smještaja, registrovano je 114.996 turista i 706.215 noćenja, što predstavlja smanjenje od 3,65% kada je riječ o turistima i smanjenje broja noćenja za 2,95% u poređenju sa istim periodom prošle godine. Kada govorimo o strukturi ino-turista, u svim vidovima smještaja, u istom periodu najviše noćenja ostvarili su turisti iz Rusije (30,96%), Srbije (20,29%), Bosne i Hercegovine (5,43%), Turske (5,34%), Albanije (5,08%).

POGLAVLJE 25 – NAUKA I ISTRAŽIVANJE

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija nastavilo je implementaciju reformi u oblasti nauke donošenjem ključnih podzakonskih akata na osnovu novog Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti, čime je uspostavljen zaokružen i funkcionalan normativni okvir za njegovu punu primjenu. Usvojeno je sedam novih pravilnika, čime su stvoreni uslovi za transparentnije, efikasnije i kvalitetnije upravljanje sistemom nauke i istraživanja. Istovremeno, Vlada je u februaru 2026. usvojila Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana Strategije za naučnoistraživačku djelatnost za 2025, a u toku je priprema novog Akcionog plana za period 2026–2027. U cilju podrške i jačanja kapaciteta sistema nauke i istraživanja, Vlada je tokom 2025. usvojila set ključnih programa usmjerenih na razvoj ljudskih resursa i internacionalizaciju, uključujući Program saradnje sa naučnom dijasporom, Program finansiranja postdoktorskih istraživanja za izvrsnost, kao i programe stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u zemlji i inostranstvu.

Dodatno, usvajanjem Programa za nauku i inovacije 2026–2030, krajem 2025, uspostavljen je jedinstven i višegodišnji strateški i finansijski okvir za razvoj nauke, istraživanja i inovacija, čime se unapređuje planiranje javnih ulaganja i jača koordinacija između ključnih aktera sistema.

U toku su aktivnosti u okviru finalizacije nove Strategije pametne specijalizacije 2026-2031. U periodu septembar-decembar 2025, finalizovan je širokoinkluzivan Proces preduzetničkog otkrivanja, sa preko 250 stejkholdera kroz pet oblasti: energija i održiva životna sredina; održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane; inovativni, regenerativni i održivi turizam; ICT i digitalne inovacije; i građevinarstvo po mjeri prirode i čovjeka. Nakon uspješno sprovedenog Procesa preduzetničkog otrkivanja, pristupilo se fazi koja se odnosi na institucionalne kapacitete za implementaciju, a nakon toga finalizaciji S3 strategije u okviru koje se sprovode aktivnosti na pripremi prvog dvogodišnjeg Akcionog plana S3 za 2026-2027. MPNI je i tokom pomenutih faza imalo ekspertsku podršku posredstvom projekta IDEA ME i podrške UNDP-a u okviru EURF mehanizma podrške.

Inovacione infrastrukture – Naučno-tehnološki park Crne Gore i Inovaciono-preduzetnički centar "Tehnopolis" Nikšić, kao i Fond za inovacije Crne Gore u izvještajnom periodu nastavili su sa realizacijom programa, kao i širenjem svog portfolia usluga zajednici. Nastavljeno je jačanje saradnje između akademske i poslovne zajednice kroz rad Kancelarije za tehnološki transfer, programe i projekte finansirane iz nacionalnih sredstava i pretpristupnu pomoć, kao i kroz umrežavanje inovacionih infrastruktura na projektima saradnje između akademske i biznis sfere.

Normativni okvir

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, u skladu sa novim **Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti**, koji je stupio na snagu 4. VI 2025, donijelo i ključne prateće podzakonske akte, čime je obezbijeđen zaokružen i funkcionalan normativni okvir za njegovu punu primjenu. Usvojeni su:

- Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje i obnavljanje licence za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti;
- Pravilnik o kriterijumima za upis na listu nezavisnih eksperata i načinu ocjenjivanja naučnoistraživačkih programa i projekata;
- Pravilnik o bližem sadržaju registra licenciranih naučnoistraživačkih ustanova;
- Pravilnik o uslovima za odobravanje i načinu korišćenja sredstava iz budžeta države za finansiranje, odnosno sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti;
- Pravilnik o bližem načinu upravljanja podacima u okviru informacionog sistema za nauku i istraživanje;
- Pravilnik o bližim uslovima i kriterijumima za dodjelu nagrada za dostignuća u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti, uključujući i iznose nagrada;
- Pravilnik o bližim uslovima i kriterijumima za dodjelu statusa centra izvrsnosti.

U skladu sa **Zakonom o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija,** koji je stupio na snagu 4. VI 2025, prateći Pravilnik o bližim uslovima za sticanje statusa korisnika i načinu vršenja kontrole nad korišćenjem podsticajnih mjera za razvoj istraživanja i inovacija stupio je na snagu 6. XI 2025. Novo zakonsko rješenje jasno definiše i pojednostavljuje proceduru dodjele podsticajnih mjera, uz uvođenje sistema monitoringa. Novom šemom državne pomoći predviđaju se veća budžetska izdvajanja uz veće mehanizme kontrole trošenja sredstava, kako bi se startapovima u crnogorskom inovacionom ekosistemu na konkurentskoj osnovi omogućili razvoj i komercijalizacija.

U skladu sa **Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o inovacionoj djelatnosti,** koji je stupio je na snagu 6. VI 2025, Ministarstvo je donijelo Pravilnik o Registru inovacione djelatnosti, prateći tehničko i terminološko usklađivanje novog Zakona.

Strateški i institucionalni okvir

Vlada je, 19. II 2026, usvojila Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana **Strategije za naučnoistraživačku djelatnost** za 2025. Tokom 2025. sprovođenje Akcionog plana obilježila je visoka dinamika aktivnosti i izražena posvećenost jačanju sistema nauke u Crnoj Gori. Realizacija aktivnosti finansirana je pretežno iz nacionalnog budžeta, uz značajan doprinos eksternih izvora finansiranja, uključujući privatni sektor, međunarodna i donatorska sredstva. Od ukupno planiranih aktivnosti (45) u Akcionom planu, za 2025. planirana je realizacija 31 aktivnosti. U izvještajnom periodu uspješno je realizovano 100% aktivnosti. U toku je priprema Akcionog plana za sprovođenje Strategije naučnoistraživačke djelatnosti 2024-2028, za period 2026-2027.

U skladu sa novim Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti Vlada je, 25. IX 2025, donijela Odluku o obrazovanju novog Savjeta za naučnoistraživačku djelatnost, dok je na sjednici od 27. XI 2025. Vlada donijela Odluku o dopuni odluke o obrazovanju Savjeta za naučnoistraživačku djelatnost. Savjet broji ukupno 13 članova, od čega je 8 članova i 5 članica. Savjet za naučnoistraživačku djelatnost u toku izvještajnog perioda, u starom i novom sastavu, održao ukupno osam sjednica.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija vodi Registar licenciranih naučnoistraživačkih ustanova. U skladu sa novim Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti i Pravilnikom o bližim uslovima za izdavanje i obnavljanje, kao i načinu podnošenja zahtjeva za izdavanje i obnavljanje licence za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti, u toku izvještajnog perioda, licencirano je šest ustanova. Pristiglo je ukupno 46 zahtjeva za licenciranje te će se preostali rješavati u 2026.

Glavno strateško usmjerenje u oblasti nauke i inovacija u Crnoj Gori predstavlja **Strategija pametne specijalizacije (S3)**. Donošenje nove Strategije pametne specijalizacije očekuje se u junu ove godine.

U izvještajnom periodu uspješno je realizovan proces preduzetničkog otkrivanja koji je okupio preko 250 učesnika iz privrednog, akademskog, državnog i civilnog sektora, koji je zvanično otvoren 23. IX 2025. Kao rezultat ovog, za Crnu Goru veoma važnog procesa, definisane su prioritetne oblasti sa potencijalom za inovacioni, naučni i ekonomski rast i razvoj i to:

1. Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane;
2. Inovativni, regenerativni i održivi turizam;
3. Energija i održiva životna sredina;
4. ICT i digitalne inovacije;
5. Građevinarstvo po mjeri prirode i čovjeka.

U okviru definisanih oblasti, tokom radionica održanih u okviru EDP procesa, kroz temeljne konsultacije sa zajednicom definisane su vizije i misije, predloženi su strateški i operativni ciljevi, kao i konkretne mjere podrške i aktivnosti koje bi se mogle realizovati u narednom šestogodišnjem periodu. Trenutno se paralelno odvijaju poslednje dvije faze pripreme strateškog dokumenta shodno EU metodologiji, koje se odnose na obezbjeđivanje institucionalnih kapaciteta za implementaciju i samu finalizaciju strateškog dokumenta.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, nakon završetka EDP-a, pripremilo završni konsolidovani EDP Izvještaj, koji je sublimirao sve ključne nalaze do kojih se tokom ovog procesa došlo i ovaj dokument je podijeljen sa nadležnim Direktoratom Evropske komisije (DG JRC) na uvid i komentare. Nadovezujući se na rezultate EDP procesa, Evropska fondacija za obuku (ETF) na zahtjev Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija sprovodi analizu nedostajućih vještina u okviru S3 oblasti, čime se nacionalnom S3 procesu daje dodatna vrijednost. Takođe, uz podršku UNDP-a obezbijeđena je i ekspertska podrška EDP procesu, kroz ugovaranje junior konsultanata koji su značajno doprinijeli nesmetanoj realizaciji EDP-a, a u januaru 2026. angažovan je konsultant za podršku procesu finalizacije nove S3, sa relevantnim iskustvom u ovoj oblasti.

U februaru 2026. objavljena je publikacija „Mapiranje potencijala Crne Gore u kontekstu pametne specijalizacije“ od strane JRC, čime se dodatno potvrđuju kredibilitet, relevantnost i evropska usklađenost ovog procesa. Publikacija objedinjuje kvantitativnu i kvalitativnu analizu inovacionog naučnog i ekonomskog potencijala Crne Gore sprovedene tokom 2025. i predstavlja osnovu za izradu Strategije pametne specijalizacije (S3) 2026–2031.

Odluka o obrazovanju Savjeta za pametnu specijalizaciju izmijenjena je u junu 2025. zbog godišnje rotacije predstavnika univerziteta i promjena u nazivima pojedinih institucija, nakon čega je usljed potrebe za dodatnim tehničkim usaglašavanjem izmijenjena i u septembru 2025. Prema važećoj Odluci, Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju čine ukupno 23 člana, dok je na poslednjoj sjednici Savjeta u 2025. predložena i dopuna Savjeta predstavnicima Savjeta stranih investitora i Sekretarijata Savjeta za konkurentnost, u cilju obezbjeđivanja bolje usklađenosti tema i kako bi se osiguralo unapređenje koordinacije javnih politika, bolja razmjena informacija i blagovremeno sagledavanje inicijativa od zajedničkog interesa.

Nakon usvajanja nove Strategije pametne specijalizacije 2026–2031, planira se ponovno uspostavljanje mehanizma inovacionih radnih grupa, koje će funkcionisati kao radna tijela Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju i sastavni dio S3 nacionalnog implementacionog okvira. U fazi pripreme strateškog dokumenta, ovaj mehanizam bio je privremeno zamijenjen strukturama kao što su kvalitativni timovi (za sprovođenje kvalitativne analize) i EDP timovi (ekspertski timovi za realizaciju procesa preduzetničkog otkrivanja), dok je u skladu sa EU i nacionalnom metodologijom formiran i Nacionalni S3 tim.

Vlada je usvojila:

- Program saradnje sa naučnom dijasporom (12. IX 2025);
- Program finansiranja postdoktorskih istraživanja za izvrsnost (23. X 2025);
- Program stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u Crnoj Gori (30. X 2025);
- Program stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u inostranstvu (20. XI 2025).

Vlada je **Program za nauku i inovacije 2026-2030** usvojila 25. XII 2025. Program uspostavlja jedinstven i višegodišnji okvir za razvoj nauke, istraživanja i inovacija u Crnoj Gori, u skladu sa praksama EU.

Tokom izvještajnog perioda, **Naučno-tehnološki park Crne Gore (NTP CG)** nastavio je da jača svoju ulogu u nacionalnom inovacionom sistemu. Ostvaren je dalji napredak u konsolidaciji operativnih i upravljačkih kapaciteta, što je omogućilo stabilnu implementaciju programskih aktivnosti. Kapaciteti NTP CG su u velikoj mjeri iskorišćeni. Na kraju 2025. Park je imao 40 stanara i stopu popunjenosti od 86%. Dalji rast je nastavljen u 2026. te je broj stanara povećan na 41 na dan 31. III 2026.

U poređenju sa 2024, kada su realizovana 3 programa podrške, organizovano oko 50 događaja i podržano približno 20 timova, u 2025. godini zabilježen je značajan rast obima aktivnosti. Realizovano je 10 programa podrške, uz organizaciju 351 događaja i učešće 285 korisnika u edukativnim i mentorskim aktivnostima. Ovaj trend ukazuje na prelazak sa inicijalne faze implementacije programa na fazu njihovog skaliranja i sistemske podrške inovacionom ekosistemu.

Napredak je ostvaren u oblasti transfera tehnologija. Uspostavljen je operativni okvir kroz Kancelariju za transfer tehnologija. Registrovan je prvi PATLIB centar, započeta integracija pet laboratorijskih kapaciteta, a do kraja januara 2026. realizovano je šest inovacionih vaučera. U toku su pripreme za uspostavljanje dodatnog laboratorijskog kapaciteta.

Međunarodna saradnja i učešće u projektima su dodatno unaprijeđeni. U poređenju sa 2024, kada je NTP CG učestvovao u šest međunarodnih projekata, u 2025. zabilježen je dalji rast i diversifikacija projektnih aktivnosti. NTP CG je učestvovao u osam međunarodnih projekata, uključujući programe Horizon Europe i Interreg, te

pripremio 14 projektnih aplikacija za finansiranje iz EU i drugih međunarodnih izvora. NTP CG je takođe postao dio mreže Evropskih digitalnih inovacionih habova (EDIH) kroz projekat MontEDIH, čime je dodatno ojačana njegova uloga u podršci digitalnoj transformaciji privrede. Ovaj trend ukazuje na postepeno jačanje kapaciteta za učešće u EU programima, unapređenje apsorpcionih kapaciteta i dalju integraciju u Evropski istraživački i inovacioni prostor. Započet je i proces pristupanja mreži European Business and Innovation Centre Network, što predstavlja dodatni korak ka integraciji u evropske inovacione mreže. Ovaj trend ukazuje na postepeno jačanje kapaciteta za učešće u EU programima, unapređenje apsorpcionih kapaciteta i dalju integraciju u Evropski istraživački i inovacioni prostor.

Kroz jačanje kapaciteta, razvoj programa podrške i unapređenje saradnje na nacionalnom i međunarodnom nivou, **Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis** je dao ključni doprinos u stvaranju povoljnijeg ambijenta za razvoj inovativnih ideja, usluga i proizvoda u 2025. Tehnopolis značajno doprinosi realizaciji ciljeva S3 Strategije kroz jačanje inovacione infrastrukture i podsticanje razvoja startapova, ali i kroz aktivnosti usmjerene na promociju inovacija, inovacione kulture i unapređenje saradnje unutar inovacionog ekosistema.

Saradnju između nauke i privrede IPC Tehnopolis jača kroz projektne, programske aktivnosti i podršku infrastrukturnih segmenata: BioLab, TechLab i Data centar. Ove aktivnosti omogućavaju primjenu naučnih istraživanja u poslovanju, podstičući razvoj inovacija i osnažujući privredu Crne Gore.

U cilju kvalitetnijeg pružanja podrške inovativnom i preduzetničkom ekosistemu Crne Gore, IPC Tehnopolis je pored permanentnog unapređenja kapaciteta zaposlenih u toku 2025. radio i na unapređenju infrastrukturnih segmenata. IPC Tehnopolis je sa Opštinom Nikšić produžio Ugovor o davanju na korišćenje poslovnog prostora u objektu Instituta za crnu metalurgiju, na godinu dana.

Nastavljena je podrška Biznis inkubatora po unaprijeđenom i sveobuhvatnom sistemu podrške. U 2025. primljen je 24 (2024 – 21) novi stanar, dok ih je u BI ukupno na dan izvještavanja 65 (2024 – 42). U trećem kvartalu 2025. pokrenut je novi ciklus predakceleracijskog programa BoostMeUp 5.0, čija će puna realizacija biti nastavljena u 2026. U predakceleracijskom programu od 49 prijavljenih, 10 timova razvija svoj proizvod/uslugu uz finansijsku i mentorsku podršku. Dodatu vrijednost programu daje sinergetsko djelovanje konzorcijuma u kom se nalaze državne institucije, privatni sektor, akademija i međunarodni partneri među vodećim u regionu kada je u pitanju startap zajednica.

Kroz aktivnosti Biotehnološke laboratorije pružena je značajna podrška poljoprivrednim proizvođačima, uz sprovođenje monitoringa ispravnosti uređaja za primjenu pesticida, u saradnji sa Upravom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Tokom 2025, IPC Tehnopolis je implementirao ukupno 15 (2024 – 12) projekata, od kojih su tri uspješno završena. Paralelno sa implementacijom, pripremani su novi projektni predlozi, pa je tokom godine podneseno 10 aplikacija u okviru relevantnih evropskih i prekograničnih programa.

Tokom 2025, IPC Tehnopolis je, u skladu sa Strategijom S3, realizovao obiman program edukativnih i inovacionih aktivnosti sa ciljem jačanja inovacionog ekosistema Crne Gore. Organizovano je ukupno 153 interna i eksterna događaja različitih formata, sa preko 7 650 učesnika, uključujući obuke, meetup-ove, radionice, kampove i nacionalne i međunarodne konferencije. Kapaciteti zaposlenih se kontinuirano unapređuju kroz brojne obuke i radionice (14) u toku 2025. godine.

Tehnopolis je dodatno, 2025, postao član renomirane Evropske mreže biznis centara (EBN - European Business Network). Time je otvoren put ka potencijalnoj BIC (Business Innovation Centre) sertifikaciji, što bi Tehnopolis

svrstalo u društvo evropskih inkubatora sa najvišim standardima kvaliteta. Ovo članstvo u EBN-u donosi i nove mogućnosti za umrežavanje, učenje i zajedničke projekte sa srodnim organizacijama širom Evrope.

Fond za inovacije Crne Gore doo (Fond) je u izvještajnom periodu do danas svoje aktivnosti usmjerio na implementaciju novouspostavljenih inicijativa, dalju realizaciju programa podrške, kao i jačanje međunarodne i regionalne saradnje. Poseban fokus bio je na operacionalizaciji programa finansiranih iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore i unapređenju inovacionog ekosistema. Fond je u toku 2025. realizovao 6 programa podrške kroz koje je ugovoreno 108 projekata, uz dodijeljena sredstva u iznosu od 4,1 milion eura i sufinansiranje korisnika od preko 1 milion eura. U 2025. godini zabilježen je rekordan interes inovacione zajednice, sa ukupno 470 pristiglih prijava i više od 18 miliona eura tražene podrške.

Nakon zatvaranja Javnog poziva u okviru GovTech programa 10. X 2025. Fond je sproveo administrativnu provjeru pristiglih prijava, a u februaru 2026. objavio 76 izazova identifikovanih u javnom sektoru. Time je započeta druga faza programa, u kojoj se kompanije i naučno-istraživačke institucije prijavljuju sa inovativnim rješenjima za definisane izazove, dok se rezultati očekuju sredinom 2026.

Paralelno, aktivnosti na uspostavljanju Regionalnog akceleratora za održivost i vještačku inteligenciju ušle su u završnu fazu. Na međunarodni tender pristigle su prijave četiri konzorcijuma, a izbor implementacionog partnera je u završnoj fazi. Ovaj program ima za cilj podršku startapovima u ranoj fazi razvoja, ali i privlačenje inovativnih kompanija iz regiona, čime se dodatno jača konkurentnost nacionalne ekonomije.

Treća inicijativa odnosi se na jačanje postojećih programa kroz obezbjeđivanje dodatnih sredstava za finansiranje kvalitetnih projekata koji nijesu mogli biti podržani u okviru redovnih budžetskih linija. Na ovaj način Fond doprinosi smanjenju jaza između dostupnih sredstava i izražene potražnje za podrškom inovacijama.

U oblasti međunarodne saradnje, Fond je nastavio aktivno učešće u projektima finansiranim iz EU programa, posebno kroz Interreg IPA inicijative, čime je doprinio jačanju prekogranične saradnje i razvoju inovacionog ekosistema. Istovremeno, dodatno su intenzivirane aktivnosti na povezivanju sa investitorima, uključujući biznis anđele i fondove rizičnog kapitala, s ciljem unapređenja pristupa alternativnim izvorima finansiranja.

Tokom 2025, realizovana su 4 projekata ugovorenih na osnovu Drugog javnog poziva u okviru Programa podsticanja inovacija u energetskoj efikasnosti u industriji, ukupne vrijednosti preko 3 mil. eura, uz odobreno sufinansiranje Fonda u ukupnom iznosu od 2,202,070.79 eura. Nastavljena je međuinstitucionalna koordinacija u vezi sa planiranjem naredne faze realizacije Programa u 2026.

25.3. Povećanje ulaganja u istraživanje i inovacije i programi finansiranja

Finansiranje nauke i istraživanja

Za 2026. je planirano ukupno 14.877.070,74 eura, što obuhvata iznos od 8.615.875,38 eura planiran za razvoj nauke i tehnologije i iznos od 6.261.195,36 eura planiran za inovacije i tehnološki razvoj u skladu sa Zakonom o budžetu za 2026, kao i 1.385.000,00 eura dodijeljenih do 31. III 2026, po osnovu odricanja države u svrhu podsticanja istraživanja i razvoja. Ključne investicije u inovacionu infrastrukturu su završene, dok su na posebnim budžetskim programima namijenjenim razvoju nauke i tehnologije, i inovacijama i tehnološkom razvoju ostvarena povećanja od 27,23% odnosno 16,91%. Na izdvajanja iz nacionalnog budžeta nadovezuje se iznos od 6 mil. eura za tri nove inicijative Fonda, finansirane iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore, od kojih je okvirno 1,7 milion eura već plasiran za jačanje postojećih programa u 2025.

MPNI je, 14. II 2025, objavilo **Konkurs za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti u 2025. godini**, u ukupnom iznosu od 470.000,00 eura. Do 31. XII 2025, ukupno utrošena sredstva u okviru ovog konkursa iznosila su 441,277.27eura, a podržano je ukupno 203 korisnika (M=102; Ž=101).

Ministarstvo je, 13. II 2026, objavilo **Konkurs za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti u 2026.** u ukupnom iznosu od 465.000,00 eura, kao i **Konkurs za (su)finansiranje projekata promocije nauke i istraživanja u 2026.** u ukupnom iznosu od 50.000,00 eura.

Na osnovu Zaključka Vlade kojim je usvojen **Program saradnje sa naučnom dijasporom 2025**, 18. IX 2025, Ministarstvo je objavilo Konkurs za sufinansiranje projekata saradnje sa naučnom dijasporom, 2. X 2025. Na osnovu uspješno realizovane procedure ekspertskog ocjenjivanja prijava pristiglih na Konkurs, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, u skladu sa raspoloživim budžetom opredijeljenim za ovaj Konkurs, prihvatilo za sufinansiranje 10 projektnih prijava, od kojih su 7 rukovodilaca i 3 rukovoditeljke, dok je u timovima angažovano 23 istraživača i 23 istraživačice, u ukupnom iznosu od 1.089.958,73eura. Za realizaciju prve istraživačke godine, Ministarstvo je isplatilo ukupno 617,413.62eura.

Vlada je, 23. X 2025, donijela **Program finansiranja postdoktorskih istraživanja za izvrsnost**. Na osnovu Programa, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija raspisalo je Konkurs za finansiranje postdoktorskih istraživanja za izvrsnost dana 24. X 2025. Predmetnim konkursom podržano je ukupno 7 prijava, od čega 4 postdoktoranda i 3 postdoktorantkinje, za period do tri istraživačke godine, u ukupnom iznosu od 697.033,04 eura.

Vlada je, 30. X 2025, donijela **Program stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u Crnoj Gori**. Na osnovu predmetnog Programa, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija objavilo je Konkurs za dodjelu stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u Crnoj Gori, dana 31. X 2025. Predmetnim konkursom podržano je 25 stipendista/stipendistkinja, od čega 13 stipendista i 12 stipendistkinja, u ukupnom iznosu od 999,714.98 eura.

Vlada je, 20. XI 2025, donijela **Program stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u inostranstvu.** .Na osnovu predmetnog programa, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija raspisalo je Konkurs za stipendije izvrsnosti za doktorska istraživanja u inostranstvu 21. XI 2025. U okviru ovog programa dodijeljeno je 13 stipendija, u ukupnom iznosu od 347,711.88 eura.

Ministarstvo je, u maju 2025, objavilo **Javni konkurs „Nauku pod ruku“** za podsticanje nauke kroz finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u iznosu od 100.000,00 eura. Ugovoreno je šest NVO projekata (4 rukovodioca i 2 rukovoditeljke), u iznosu od 99.998,20 eura.

Na osnovu **Konkursa za sufinansiranje nacionalnih naučnoistraživačkih projekata iz 2023. godine**, Ministarstvo je, u julu 2025, uspješno sprovelo proces evaluacije prve istraživačke godine 24 nacionalna naučnoistraživačka projekta. Nakon prve godine istraživanja, izvještaji svih projekata su pozitivno ocijenjeni od strane međunarodnih evaluatora, a Ministarstvo je isplatilo ukupan iznos od 492.853,47 eura za realizaciju druge godine istraživanja.

Tokom 2025, završena je realizacija Centra izvrsnosti za digitalizaciju procjene rizika u oblasti bezbjednosti hrane i preciznu sertifikaciju autentičnosti prehrambenih proizvoda – FoodHub, o čemu je dostavljen Završni izvještaj. Nakon pozitivne ocjene Zavrnog izvještaja Centra izvrsnosti FoodHub od strane međunarodnih evaluatora, Ministarstvo je izvršilo preostalu uplatu sredstava u iznosu od 78.297,79 eura.

Na osnovu Zaključka Vlade od 29. VIII 2025, Ministarstvo je finansiralo uspostavljanje **Crnogorske mreže za istraživanje i obrazovanje (MREN)**, koja predstavlja ključnu infrastrukturu za povezivanje crnogorske

istraživačke i obrazovne zajednice sa evropskom akademskom mrežom GÉANT. Iako je mreža prvobitno uspostavljena 2005, zbog reorganizacije ministarstava i kadrovskih promjena bilo je neophodno obnoviti njen upravljački okvir, što je realizovano formiranjem novog Upravnog odbora, koji čini ukupno 6 članova, od čega 4 člana i 2 članice. Dodatno, pokrenute su inicijative za proširenje mreže od strane još dva univerziteta.

Vlada je, 29. VIII 2025, godine usvojila je **Informaciju o finansiranju istraživanja i učešća crnogorskih naučnika u ekspedicijama na Antarktiku**. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija finansira učešće crnogorskih istraživača/istraživačica u međunarodnim antarktičkim istraživačkim ekspedicijama.

Kancelarija za transfer tehnologija (TTO) je tokom 2025. registrovala prvi PATLIB centar u Crnoj Gori – IP4Montenegro, sprovela pozive za IP vaučere i realizovala obuke iz zaštite i komercijalizacije intelektualne svojine, dok su istovremeno u okviru NTP CG uspostavljene četiri laboratorije (elektronika i mjerenja, AI i robotika, molekularna medicina i MF robotLab) koje su ušle u fazu operacionalizacije kroz razvoj programa obuka i pripremu za punu funkcionalnost, a u toku je operacionalizacija petog laboratorisjkog prostora (ICP, jonski hromatograf i UV-VIS spektrofotometar).

Krajem novembra 2024, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija preuzelo je ulogu **zvaničnog proizvođača statistike istraživanja i razvoja (I&R)**. U toku 2025. Ministarstvo je retrospektivno prikupilo podatke za period 2021–2023, kao i redovno za 2024. Podaci za statistiku istraživanja i razvoja u oktobru su dostavljeni Eurostatu na validaciju, u koordinaciji sa MONSTAT-om. Pored toga, kroz godišnji statistički kalendar, dogovoren u koordinaciji sa MONSTAT-om, definisan je i vremenski okvir za prikupljanje i dostavljanje podataka za 2025. Crna Gora bilježi snažan rast budžetskih izdvajanja za nauku, uz povećanje državne uloge u finansiranju, ali uz i dalje ograničeno učešće privatnog sektora i sporiji rast ukupnih ulaganja u istraživanje i razvoj.

Budžetska ulaganja u nauku i istraživanje u Crnoj Gori bilježe snažan i kontinuiran rast, što potvrđuju podaci iz budžeta države za period 2021–2026. Ukupna sredstva opredijeljena isključivo kroz Program 19 040 – Razvoj nauke i tehnologije porasla su sa 2,99 miliona eura u 2021. na 8,62 miliona eura planiranih za 2026, a nakon privremenog pada u 2022. od 2023. evidentan je stabilan trend rasta budžetskih izdvajanja: 2023: 4,4 miliona eura; 2024: 5,36 miliona eura; 2025: 6,77 miliona eura i 2026: 8,62 miliona eura. Ovaj trend jasno ukazuje na strateško opredjeljenje države da sistematski jača sektor nauke i istraživanja, kroz povećanje finansiranja nacionalnih i međunarodnih projekata, kao i unapređenje institucionalnih kapaciteta.

Finansiranje inovacija

Programske linije	Iznos podrške po projektu	Broj podržanih projekata u 2025. godini	Ugovoreni iznos podrške
Program jačanja inovativnosti MMSP	od 50.000 eura do 200.000 eura	14	2.435.454,15 eura
Podrška ranoj fazi razvoja startapova	do 35.000 eura	12	390.789,40 eura
Provjera inovativnog koncepta	od 20.000 eura do 40.000 eura	19	691.103,79 eura
Inovacioni vaučeri	do 10.000 eura	14	123.442,58 eura
Podsticanje inovacione kulture	do 8.000 eura	21	165.523,04 eura
Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije	do 10.000eura	28	269.658,96 eura
	UKUPNO	**108**	**4.075.971,92 eura**

Nakon što je Fond za inovacije Crne Gore, u aprilu 2025, objavio 6 programskih linija finansiranih iz državnog budžeta u ukupnoj vrijednosti od 2,4 mil. eura, kroz ove programe ugovoreno je 108 projekata, uz dodijeljena sredstva u iznosu od 4,1 milion eura i sufinansiranje korisnika od preko 1 milion eura. U tabeli ispod prikazan je pregled svih programskih linija koje je Fond realizovao u 2025.

Pored navedenog, Fond je tokom 2025. pokrenuo i dvije nove strateške inicijative. Prva se odnosi na uspostavljanje Regionalnog akceleratora za održivost i vještačku inteligenciju, usmjerenog na podršku startapovima iz Crne Gore i regiona, dok se druga odnosi na GovTech program, namijenjen razvoju inovativnih rješenja u javnom sektoru. Tokom 2025. uspješno je realizovana prva faza GovTech programa, u okviru koje je prijavljen 91 izazov javnih institucija, od kojih je 76 odabrano za dalju razradu u II fazi. Odobravanje izazova u prvoj fazi ne podrazumijeva automatsko finansiranje, već će projekti u narednoj fazi biti predmet međunarodne evaluacije. Javni poziv za drugu fazu u kojoj privatne kompanije predlažu inovativna rješenja za objavljene izazove, objavljen je 2. II 2026, sa rokom za podnošenje projekata do 13. III. Rezultati ovog poziva biće poznati sredinom 2026. Tokom 2026, nastaviće se i realizacija Plana za podršku razvoju inovacione djelatnosti Fonda za inovacije Crne Gore, usvojenog u 2025. kojim je planirana realizacija 3 inicijative u ukupnom iznosu od 6 mil. eura:

(i) Jačanje postojećih programa – 2,5 mil. eura,
(ii) Regionalni akcelerator za održivost i vještačku inteligenciju – 1,5 mil. eura i
(iii) GovTech – 2 mil. eura.

MPNI je u 2025. plasiralo programe za podršku učešću crnogorskih korisnika u međunarodnim programima za inovacije, istraživanje i razvoj, i to:

- **Javni konkurs za sufinansiranje učešća u EUREKA projektima u 2025.** objavljen je 26. V 2025, u ukupnom iznosu od 200.000,00 eura, sa maksimalnih 50.000,00 eura po projektu za jednu istraživačku godinu. Na Programsku liniju za sufinansiranje učešća u Network EUREKA projektima u 2025. pristiglo je pet projektnih prijava, dok je na Programsku liniju za sufinansiranje učešća u projektima EUREKA LinkUp: Povezivanje regija za inovacije pristigla jedna projektna prijava. Sve projektne prijave pozitivno su ocijenjene u procesu nacionalne evaluacije, dok će ugovaranje projekata biti sprovedeno u skladu sa rezultatima evaluacije u drugim zemljama iz kojih dolaze partneri projektnih konzorcijuma, tokom 2026.
- Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija u saradnji sa Ministarstvom javne uprave, a na temelju Javnog konkursa za predselekciju kandidata iz Crne Gore za učešće na Pozivu u okviru programa „Digitalna Evropa“ – Mreža evropskih digitalnih inovacionih habova za pridružene zemlje (Network of European Digital Innovation Hubs – Associated Countries DIGITAL-2023-EDIH-04-ASSOCIATED), sufinansira kroz godišnje tranše realizaciju projekta prvog **Evropskog digitalnog inovacionog haba u Crnoj Gori (MontEDIH)**. Iznos podrške u 2025. iznosio je 225.000,00 eura (125.000,00 eura MPNI i 100.000,00 eura MJU).
- Ministarstvo je realizovalo **Javni konkurs za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti društvenih inovacija**, usmjeren na finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti društvenih inovacija, koji doprinose razvoju i jačanju društvenog preduzetništva među mladima, unapređenju društvene inkluzije, promociji održivog razvoja i primjeni inovativnih rješenja za unapređenje kvaliteta života u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o inovacionoj djelatnosti i utvrđenim prioritetima od javnog interesa za 2025. Dodijeljena su sva sredstva namijenjena Konkursom, odnosno 60.818,00 eura je dodijeljeno za 4 projekta nevladinih organizacija.

Promocija nauke i inovacija

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore podržalo je promociju nauke i inovacija na **13. Festivalu nauke i inovacija 2025**, održanom 24-26. IX 2025. Festival nauke i inovacija 2025 organizovan je u izmijenjenom, EXPO formatu, prilagođenom novom konceptu i ciljevima manifestacije. Iako je promjenom koncepta smanjen broj programskih sadržaja, Festival je zadržao visoku vidljivost i značajan doprinos popularizaciji nauke i inovacija u Crnoj Gori. Program festivala obuhvatio je tri segmenta: Inovacije i tehnologije za budućnost; Nauka kao pokretač inovacija i Otvorena vrata laboratorija – „Dodirni nauku“ i završen je sa velikim brojem posjetilaca, naročito učenika osnovnih i srednjih škola. Tokom tri dana Festivala, posjetioci su imali priliku da se kroz interaktivne prezentacije, radionice i demonstracije upoznaju sa najnovijim dostignućima crnogorske naučne i tehnološke zajednice. Festival su zajednički organizovali Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i kompanija Five Group d.o.o., u partnerstvu sa Univerzitetom Crne Gore i Inovaciono-preduzetničkim centrom Tehnopolis. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija podržalo je festival kroz Javni poziv za sufinansiranje projekata u okviru 13. Festivala nauke i inovacija 2025, objavljen 9. VI 2025. Zaključeno je 15 ugovora sa nosiocima projekata u ukupnoj vrijednosti od 28.000,00 eura.

Nadalje, promocija nauke takođe je i predmet **Konkursa za sufinansiranje naučnoistraživačkih aktivnosti 2025**, tačka 8 – Aktivnosti na promociji nauke i istraživanja. Do 31. XII 2025, ukupno utrošena sredstva u okviru ove tačke konkursa iznosila su 20,870.00 eura, a podržano je 7 projekata.

Ministarstvo je, 29. XII 2025, objavilo **Javni poziv za dodjelu nagrada za naučna dostignuća u 2025.** sa rokom za dostavljanje prijava do 30. I 2026. Nagrade za dostignuća u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti u 2025. dodjeljene su u sljedećim kategorijama: Najuspješniji naučnik/ca, Najuspješniji mladi naučnik/ca do 35

godina života. Po osnovu ovog javnog poziva u februaru 2026. dodijeljene su 4 nagrade, od čega su 2 dobitnice i 2 dobitnika nagrada.

25.4. Međunarodna saradnja u istraživanju i inovacijama

EU Okvirni program za istraživanja i inovacije "Horizont Evropa" (HE)

Crna Gora nastavlja da kontinuirano promoviše program Horizont Evropa s ciljem lakšeg pristupa naučnoistraživačkoj i inovacionoj zajednici. Ministarstvo je u aprilu 2025. objavilo **Konkurs za podsticanje učešća u Okvirnom programu za istraživanje i inovacije „Horizont Evropa" u 2025.** Predmet konkursa bilo je sufinansiranje navedenih aktivnosti, dok je njegov osnovni cilj bio povećanje broja i kvaliteta prijava, kao i ukupnog učešća organizacija iz Crne Gore u programu „Horizont Evropa". Ukupno utrošena sredstva u okviru ovog konkursa iznosila su 98,807.95eura, a podržane su 53 prijave.

Konkurs za podsticanje učešća u programu za istraživanje i inovacije Horizont Evropa 2026 objavljen je 13. II 2026. Ukupan iznos sredstava podrške kroz ovaj Konkurs iznosi 120.000 eura.

Shvatajući važnost informisanja crnogorske naučnoistraživačke i inovacione zajednice o ovom programu, nastavljena je realizacija info dana, u saradnji Ministarstva i nacionalnih kontakt osoba. U izvještajnom periodu organizovano je 9 Horizont Evropa info dana, za različite tematske oblasti ovog programa. U saradnji sa Naučno-tehnološkim parkom Crne Gore, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija realizovalo je posebnu obuku-mentorstvo za pisanje projektne prijave u Horizont Evropa programu. Naime, 15 timova/organizacija iz Crne Gore dobilo je priliku da piše projektnu aplikaciju na neki od poziva iz ovog programa pod mentorstvom iskusnog eksperta angažovanog od strane Ministarstva i Naučno-tehnološkog parka. Obuka je trajala do novembra 2025. godine i rezultirala je sa 11 novih aplikacija iz Crne Gore. Ministarstvo je u izvještajnom periodu realizovalo i 3 petodnevne obuke za potrebe jačanja kapacite crnogorske istraživačke i inovacione zajednice u vezi sa EU Okvirnim programu za istraživanje i inovacije „Horizont Evropa". Teme obuka bile su: Priprema projektnog prijedloga, Implementacija projekta i Izvještavanje i evaluacija. Navede obuke pohađalo je 30 učesnika.

U okviru realizacije Widera.Net projekta, Ministarstvo je, 24. II 2026, objavilo Poziv za dodjelu grantova za putovanja radi umrežavanja i prijave projekta u okviru programa Horizont Evropa, sa ciljem da podstakne potencijalne podnosioce prijava iz Crne Gore da učestvuju u događajima umrežavanja organizovanim u inostranstvu, kako bi se bolje povezali sa podnosiocima prijava van Crne Gore i povećali šanse za uspješnost predloga projekata koji su u pripremi, a koji se odnose na bilo koji od poziva za Stub II „Globalni izazovi i evropska industrijska konkurentnost" programa Horizont Evropa.

Krajem 2025, **Kancelarija za Horizont Evropa program smještena je u NTP**, čime su se stekli uslovi za veću vidljivost i dostupnost ovog programa u Crnoj Gori, te za intenzivniju saradnju sa privredom i bolju integraciju ovog programa u nacionalni inovacioni ekosistem, kao i jačanje međusektorske saradnje.

U kontekstu učešća Crne Gore u **Evropskom partnerstvu za održivu plavu ekonomiju**, objavljen je javni poziv za 2025. u kojem je Crna Gora učestvuje sa 5 projektnih aplikacija. Rezultati evaluacije se očekuju tokom 2026.

Na sjednici Vlade održanoj krajem 2025, usvojena je Informacija o pristupanju Crne Gore renomiranoj evropskoj istraživačkoj infrastrukturi **Extreme Light Infrastructure - European Research Infrastructure Consortium (ELI ERIC)**, u statusu posmatrača (Observer), od 2026. Na sjednici Generalne skupštine ELI ERIC, održanoj 17–18. III 2026. u Budimpešti, donijeta je odluka da Crna Gora stekne status posmatrača u ovoj prestižnoj međunarodnoj istraživačkoj infrastrukturi.

Vlada Crne Gore je, 19. III 2026, usvojila Informaciju o pristupanju Crne Gore **Evropskoj istraživačkoj infrastrukturi za biobanke i biomolekularne resurse – BBMRI ERIC**, čime je otvoren put za uključivanje naše zemlje u jednu od najznačajnijih evropskih mreža u oblasti biomedicinskih istraživanja.

COST - European Cooperation in Science and Technology Program

Crna Gora je nastavila aktivnu promociju COST programa i tokom 2025, prvenstveno kroz organizaciju Info dana posvećenih ovom programu. Tokom 2025. su organizovana četiri info dana. Crna Gora redovno učestvuje na sastancima nacionalnih COST koordinatora i predstavnika na visokom nivou.

Učešće naših istraživača u COST akcijama u 2025. iznosilo je 51%, što predstavlja vidljiv napredak u odnosu na 44% u 2024. Tokom 2025. crnogorski istraživači aktivno su učestvovali u radnim grupama sa ukupno 294 člana. Napredak je ostvaren i u oblasti rukovođenja, gdje je Crna Gora u 2025. imala četiri rukovodeće pozicije u COST akcijama, u odnosu na tri u 2024.

U martu 2026, Crna Gora je bila domaćin dvodnevnog 227. COST CSO sastanka, koji je okupio preko 30 delegata iz različitih država članica COST-a. Sastanak je organizovalo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i je održan u Naučno-tehnološkom parku Crne Gore u Podgorici, 25-26. III 2026. Takođe, u istom periodu održan je i COST Info dan, koji je okupio 50 predstavnika crnogorske naučno-istraživačke i inovacione zajednice.

European Social Survey (ESS ERIC)

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, na osnovu Javnog poziva za nacionalnog koordinatora za jedanaestu i dvanaestu rundu Evropskog društvenog istraživanja, finansira naučnoistraživački projekat „Dvanaesta runda Evropskog društvenog istraživanja u Crnoj Gori“. Za potrebe realizacije projekta zaključen je ugovor 4. IV 2025, između Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Instituta za strateške studije i projekcije. Projekat traje do 1. IV 2027. Tokom 2025, realizovane su sljedeće projektne aktivnosti: prevođenje upitnika na albanski i crnogorski jezik sa pratećom dokumentacijom, kreiranje stranica za popunjavanje upitnika putem linka i osam verzija upitnika za popunjavanje na terenu. Takođe, kreirani su uzorci i odobrenje za njegovo korišćenje, završeno je pretestiranje i realizovani su testni unosi upitnika iz pretestiranja.

EDIH – Evropski habovi za digitalne inovacije

Projekat prvog evropskog digitalnog inovacionog haba u Crnoj Gori „Digitalni inovacioni centar za podršku digitalnoj transformaciji crnogorskih kompanija i javnog sektora (MontEDIH)“, predvođen sa ETF-UCG, kojim će se stvoriti digitalno inovaciono središte za podršku transformaciji mikro, malih i srednjih preduzeća, i javne uprave, započeo je 1. I 2025. godine. Do marta 2026, MontEDIH je započeo pružanje usluga za 36 malih i srednjih preduzeća i 9 javnih institucija, realizujući ukupno 113 usluga u izvještajnom periodu. Najveći dio aktivnosti odnosi se na „Test before invest“ segment, kroz koji je sprovedeno 46 usluga za 29 preduzeća i 3 javne institucije, uključujući testiranje digitalnih i AI rješenja, kao i stručnu podršku u njihovoj primjeni. Pored toga, realizovane su obuke, podrška pristupu finansiranju i aktivnosti umrežavanja, čime su dodatno ojačani kapaciteti korisnika za digitalnu transformaciju i razvoj inovacija.

Evropski institut za inovacije i tehnologiju (EIT)

Aktivnosti EIT RIS Hub-a u Crnoj Gori tokom 2025. bile su usmjerene na jačanje pristupa evropskim programima inovacija i unapređenje nacionalnih kapaciteta za učešće u EIT ekosistemu. U ovom periodu, akteri iz Crne Gore nastavili su aktivno učešće u EIT obrazovnim i trening programima, doprinoseći razvoju vještina relevantnih za inovacije, preduzetništvo, kao i zelenu i digitalnu tranziciju.

Visokoškolske institucije dodatno su unaprijedile svoje učešće u EIT HEI inicijativama, podržavajući integraciju inovacija i preduzetništva u akademske programe. Paralelno, odabrani učesnici iz Crne Gore učestvovali su u specijalizovanim EIT programima, uključujući mobilnost i istraživački orijentisane inicijative, stičući iskustvo u međunarodnim istraživačkim okruženjima i naprednim metodologijama.

Crnogorske kompanije učestvovale su u EIT akceleratorskim programima u 2025. dobijajući mentorsku podršku, pristup međunarodnim mrežama i podršku za skaliranje svojih poslovnih modela. Takođe, saradnja sa akterima iz javnog sektora dodatno je ojačana kroz učešće u inovacionim inicijativama usmjerenim na rješavanje urbanih i ekoloških izazova.

Ukupno gledano, aktivnosti realizovane tokom 2025. doprinijele su boljoj povezanosti crnogorskih aktera sa evropskim inovacionim ekosistemom, uz dalje jačanje saradnje između akademske zajednice, privrede i javnih institucija.

Reformska agenda Crne Gore za Instrument EU za reformu i rast

U decembru 2025, Ministarstvo je izvijestilo o realizaciji Koraka 1.2.2.1 u okviru Trećeg polugodišnjeg izvještaja o sprovođenju Reformske agende Crne Gore za Instrument EU za reforme i rast 2024-2027. Kao polazna osnova uzeta je 2023. godina, kada je 294 aktera u nacionalnom sistemu istraživanja i inovacija (148 privatnih lica i 146 fizičkih lica) ostvarilo podršku dostupnu u nacionalnom sistemu istraživanja i inovacija. U skladu sa planiranim programskim jačanjem sistema finansiranja naučnoistraživačke djelatnosti i unapređenja okvira za finansiranje inovacija, indikator za ovaj korak definisan je kao porast od 50% do decembra 2025. U izvještajnom periodu Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i Fond za inovacije Crne Gore sproveli su ukupno 28 linija podrške koje ulaze u izvještavanje (9 konkursa/poziva iz 2024. i 19 konkursa/poziva iz 2025), kroz koje je dodijeljena podrška za 628 aktera u naučnoistraživačkom i inovacionom ekosistemu do kraja decembra 2025, čime je ostvaren rast od preko 100% u poređenju sa 2023.

Međunarodna saradnja kroz pretpristupnu podršku Evropske unije (IPA)

Nastavljen je rad na uspostavljanju grant šeme u okviru IPA III Godišnjeg akcionog programa za 2024, sa indikativnim budžetom od 1.180.000 eura. Delegacija EU je u oktobru 2025. potvrdila model implementacije prema kojem je Fond za inovacije Crne Gore određen kao direktni korisnik granta. U skladu sa tim, Ugovaračko tijelo je iniciralo naredne korake u vezi sa sprovođenjem relevantnih procedura.

Bilateralna i multilateralna saradnja

U decembru 2025, završena je realizacija 5 bilateralnih projekata od velike važnosti sa Republikom Italijom, dok je nastavljena realizacija bilateralnih projekata sa Republikom Slovenijom (20), Narodnom Republikom Kinom (15) i Republikom Austrijom (9). Svi projekti su fokusirani na mobilnost istraživača i zajednička istraživanja. Pored toga, u okviru saradnje sa Italijom, za novi ciklus saradnje sa CNR odobreno 8 projekata, čija realizacija je započela u januaru 2026. Takođe, u okviru saradnje sa Slovačkom Republikom odobreno je 10 projekata za period 2026-2027.

U oktobru 2025, objavljen je novi konkurs bilateralne naučno-tehnološke saradnje sa Republikom Austrijom za period 2026-2028, pri čemu je evaluacija projektnih prijava u toku, a u martu 2026. objavljen je novi konkurs bilateralne naučno-tehnološke saradnje sa Republikom Slovenijom za period 2027-2028, sa rokom za dostavljanje prijava do 18. V 2026.

Kada je riječ o multilateralnoj saradnji, u okviru programa saradnje u Dunavskom regionu realizuju se 3 projekta odobrena za period 2025-2027, čija je implementacija započela u julu 2025. godine. U pripremi je novi konkurs za projekte multilateralne saradnje u Dunavskom regionu za period 2027-2028. koji će biti objavljen krajem aprila 2026.

U saradnji sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju, u ciklusu 2026-2027. realizuju se 4 nacionalna projekta (jedan novoodobreni i tri koja se nastavljaju iz prethodnih ciklusa), 44 regionalna projekta i 4 interregionalna.

U septembru 2025, potpisan je Sporazum o naučnoj i tehnološkoj saradnji sa Bugarskom i upućen je u proceduru ratifikacije. Sa Ujedinjenim Arapskim Emiratima pokrenute su aktivnosti na pripremi konkursa za zajedničke istraživačke projekte. Sporazum o saradnji u oblasti obrazovanja, nauke i inovacija sa Republikom Jermenijom je usaglašen diplomatskim putem i finalizovane su unutrašnje pravne procedure neophodno za potpisivanje, koje se očekuje u narednom periodu.

POGLAVLJE 26 – OBRAZOVANJE I KULTURA

S obzirom na to da je Vlada usvojila Strategiju reforme obrazovanja u aprilu 2025, implementacija Akcionog plana za period 2025/2026 odvija se ubrzanim tempom, uz obezbijeđenu adekvatnu finansijsku podršku, što omogućava realizaciju planiranih aktivnosti u predviđenim rokovima. U toku je priprema Izvještaja o realizaciji Akcionog plana, koji će biti usvojen od strane Vlade.

Pripremljen je Pravilnik o raspodjeli sredstava iz Fonda za podršku dualnom obrazovanju, koji je objavljen u „Sl. listu CG“ broj 138/25 i, u skladu sa Pravilnikom, u decembru 2025, dodijeljena su sredstva iz Fonda za podršku dualnom obrazovanju.

Skupština je, u oktobru 2025, usvojila novi Zakon o visokom obrazovanju, kojim su unaprijeđeni okviri za praktičnu nastavu, status akademskog osoblja, upisnu politiku i mehanizme obezbjeđenja kvaliteta, uz istovremeno uređivanje prava i obaveza studenata koji su studije upisali ili završili po prethodnom modelu studiranja.

Savjet za kvalifikacije donio je, u februaru 2026, standard stručne kvalifikacije saradnik/saradnica u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblasti obrazovanja, što predstavlja osnov za dalji razvoj programa obrazovanja i unapređenje podrške obrazovnim ustanovama u radu sa djecom iz romske i egipćanske populacije.

Normativni okvir

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju uspostavljen Fond za podršku dualnom obrazovanju, u cilju stvaranja uslova i ambijenta za veće interesovanje i uključivanje učenika/učenica i poslodavaca u ovaj vid stručnog obrazovanja. Sredstva za rad Fonda obezbjeđuju se iz budžeta Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, donacija, sponzorstava, legata i drugih izvora u skladu sa zakonom. Pripremljen je Pravilnik o raspodjeli sredstava iz Fonda za podršku dualnom obrazovanju, koji je objavljen u „Sl. listu CG“ broj 138/25. U skladu sa Pravilnikom, u decembru 2025, dodijeljena su sredstva iz Fonda za podršku dualnom obrazovanju: nagrade najboljim učenicima/učenicama, participacija učenicima/učenicama za pokriće troškova prevoza i ishrane, participacija troškova poslodavcu za naknade za rad instruktora/instruktorki praktičnog obrazovanja.

Tokom 2025, donijeti su ključni normativni i strateški dokumenti u oblasti visokog obrazovanja. Skupština je, u oktobru 2025, usvojila novi Zakon o visokom obrazovanju, kojim su unaprijeđeni okviri za praktičnu nastavu,

status akademskog osoblja, upisnu politiku i mehanizme obezbjeđenja kvaliteta, uz istovremeno uređivanje prava i obaveza studenata koji su studije upisali ili završili po prethodnom modelu studiranja. U novembru 2025, donijet je Pravilnik o ostvarivanju prava na stipendiju za izvrsnost u visokom obrazovanju („Sl. list CG", broj 134/25), čime je uspostavljen program stipendija za izvrsnost u visokom obrazovanju. Za realizaciju ove mjere u 2025. obezbijeđen je budžet od 500.000 eura, a za studijsku 2025/2026. dodijeljene su 32 stipendije studentima iz Crne Gore koji ostvaruju izuzetne akademske rezultate na prestižnim i visokorangiranim univerzitetima u inostranstvu.

Strateški i institucionalni okvir

U cilju unapređenja praktičnog i dualnog obrazovanja, uz ekspertsku podršku, urađena je Eksterna evaluacija praktičnog obrazovanja u školskom i dualnom obliku na engleskom i crnogorskom jeziku. Cilj Evaluacije bio je sagledavanje kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti praktičnog obrazovanja u školskom i dualnom obliku, procjena pripremljenosti instruktora/instruktorki praktičnog obrazovanja, kao i procjena kvaliteta obuka i funkcionalnosti sistema monitoringa i obezbjeđivanja kvaliteta. Na osnovu preporuka iz Eksterne evaluacije, u narednom periodu biće utvrđene potrebe za obukom nastavnika/nastavnica praktičnog obrazovanja i instruktora/instruktorki praktičnog obrazovanja po školama i sektorima.

Vlada je, u martu 2026, usvojila Izvještaj o realizaciji Plana obrazovanja odraslih (2025-2029), za 2025. Plan obrazovanja odraslih sadrži: Pet prioritetnih oblasti i sedamnaest aktivnosti. Sprovođenje Plana obrazovanja odraslih za period 2025–2029 pokazalo je visoku dinamiku i posvećenost jačanju sistema obrazovanja odraslih u Crnoj Gori.

Nastava po CLIL metodologiji (Content and Language Integrated Learning) školske 2025/2026. realizuje se u 32 odjeljenja prvog razreda, dok je školske 2024/2025. bilo formirano 10 odjeljenja. U cilju poboljšanja kavliteta nastave i inovativnog pristupa Ministarstvo je dodatno opremilo CLIL učionice.

Međunarodna saradnja u obrazovanju

U organizaciji Evropske komisije, Evropske fondacije za obuku i Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, u Podgorici je, 7. i 8. X 2025, održan 10. događaj Evropske alijanse za šegrtovanje, na kojem je učestvovalo oko 100 predstavnika iz 29 država. Dvije ključne teme 10. događaja bile su finansijski i nefinansijski podsticaji za programe šegrtovanja i povezivanje kompanija sa učenicima/učenicama.

U saradnji sa Austrijskom agencijom za obrazovanje i internacionalizaciju (OeAD) i partnerima iz Srbije i Bosne i Hercegovine, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija započelo je u oktobru realizaciju regionalnog projekta „Priprema za stručno obrazovanje kroz karijerno vođenje i savjetovanje" (2025-2027). Projekat ima za cilj da pruži podršku zemljama partnerima u uspostavljanju održivog, visokokvalitetnog sistema karijernog vođenja i savjetovanja u osnovnim školama, uključujući i promociju stručnog obrazovanja u cilju lakšeg prelaska iz osnovne u srednju stručnu školu.

Održana su dva ljetnja kampa u organizaciji MPNI, UNICEF, UNESCO i ILO (Ukupno 81 učesnik - kamp za učenike osnovnih škola: 25 djevojčica i 18 dječaka, kamp za učenike srednjih škola - 18 djevojčica i 20 dječaka). Tokom kampa realizovane su aktivnosti gdje su učenici imali mogućnosti da steknu određena znanja iz robotike i programiranja, 3D modelovanja i 3D štampe, o medijskoj pismenosti i karijernoj orjentaciji.

Kultura

Odlukom panela eksperata Evropske komisije iz oktobra 2025, Nikšić je proglašen za Evropsku prijestonicu kulture za 2030. To je izuzetno priznanje za crnogorsku kulturu, stvaralaštvo i evropske vrijednosti koje baštinimo, a takođe dokaz snage i perspektive lokalne zajednice.Titula Evropske prijestonice kulture potvrđuje da naš kulturni potencijal, identitet i kreativnost mogu stajati rame uz rame sa najboljima u Evropi, a takođe je dokaz da kultura može biti temelj razvoja, dijaloga i društvene kohezije.

Berlinski proces: Crna Gora je 27. januara 2026. zvanično preuzela predsjedavanje Berlinskim procesom, formatom koji okuplja države Zapadnog Balkana, 9 država članica EU, kao i UK i koji već duže od deceniju oblikuje političke, ekonomske i bezbjednosne tokove regiona, uz snažnu podršku regionalnih organizacija, te SR Njemačke kao začetnika ove Inicijative.

Prioriteti crnogorskog predsjedavanja Berlinskim procesom su: ekonomski rast, konkurentnost, bezbjednost i otpornost i zelena agenda. U junu 2026. u okviru predsjedavanja Berlinskim procesom biće organizovan ministarski forum o kreativnoj ekonomiji, kao nastavak aktivnosti započetih u okviru britanskog predsjedavanja (forum o kreativnoj ekonomiji održan u maju 2025. u Kotoru - prihvaćena Zajednička deklaracija kojom se kreativna ekonomija stavlja u centar ekonomske i evropske budućnosti regiona). U tom kontekstu, Ministarstvo kulture i medija je uputilo poziv Glenu Mikalefu, evropskom komesaru za međugeneracijsku pravednost, mlade, kulturu i sport, da prisustvuje forumu i tom prilikom posjeti Nikšić, koji je izabran za Evropsku prijestonicu kulture 2030.

Normativni okvir

Nastavljeno je sa implementacijom Nacionalnog programa razvoja kulture za period 2023-2027, kao ključnog strateškog okvira kulturne politike Crne Gore, čiji je cilj unaprjeđenje stanja u oblasti kulture kroz poboljšanje institucionalnog i normativnog okvira i kreiranje povoljnog ambijenta za razvoj kulturne i kreativne djelatnosti.

Implementacijom Nacionalnog programa razvoja kulture, Ministarstvo kulture i medija će nastaviti sa aktivnostima kojima se nacionalna kulturna politika usaglašava sa prioritetima u oblasti kulture na nivou EU, što će dodatno osnažiti crnogorski kreativni sektor, u institucionalnom i produkcionom smislu.

U izvještajnom periodu su usvojene izmjene i dopune sljedećih zakona:

- Zakona o bibliotečkoj djelatnosti;
- Zakona o muzejskoj djelatnosti:
- Zakona o pozorišnoj djelatnosti;
- Zakona o kinematografiji.

Mjere podrške za oblast kulture na nacionalnom nivou

U skladu sa UNESCO okvirom za kulturu i umjetničko obrazovanje, Ministarstvo kulture i medija je, u decembru 2025, po prvi put raspisalo javni konkurs „Ruksak pun kulture“ koji ima za cilj povezivanje institucija kulture i obrazovanja, posebno u ruralnim sredinama u kojima su sadržaji kulture manje dostupni.

Po osnovu odluka o sufinansiranju projekata i programa od značaja za razvoj kulturno-umjetničkog stvaralaštva, Ministarstvo kulture i medija je u izvještajnom periodu podržalo je ukupno 312 projekata u iznosu od gotovo 1.5 miliona eura: 18 projekata iz pozorišne djelatnosti u iznosu od 142.819,00 eura; 31 projekat iz oblasti likovne umjetnosti u iznosu od 128.980,00 eura; 19 projekata iz oblasti muzičke i muzičko-scenske djelatnosti u iznosu

od 90.100,00 eura; 86 kulturno-umjetničkih manifestacija i festivala u iznosu od 744.360,00 eura; u oblasti književnosti 56 projekata u iznosu od 119.310,00 eura; u oblasti književno prevođenje i časopisi za kulturu i umjetnost 28 projekata u iznosu od 58.700,00 eura; u oblasti razvoj kulture na sjeveru, 74 projekta u iznosu od 279.900,00 eura.

Na osnovu Odluke o o sufinansiranju programa i projekata u oblasti kulture i umjetnosti pod nazivom „Programi za djecu i mlade" u 2025. Ministarstvo kulture i medija jepodržalo 35 projekata u iznosu od 226.765,00 eura.

Odlukom o o sufinansiranju projekata od značaja za razvoj kreativnih industrija u 2025. godini, Ministarstvo kulture i medija je sufinansiralo 39 projekata od značaja za razvoj kreativnih industrija u ukupnom iznosu od 289.000,00 eura.

Na osnovu Odluke o o raspodjeli sredstava za projekte iz Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara u 2025. godini, podržana su 64 projekta u ukupnom iznosu od 917.000,00 eura.

U okviru konkursa za podršku projektima nevladinih organizacija, Ministarstvo kulture i medija je finansiralo 12 programa Strukovnih udruženja u kulturi po javnom konkursu „Jačanje strukovnih udruženja u kulturi“. Ukupna vrijednost podržanih programa je 350.575,00 eura.

Ministarstvo kulture i medija je u izvještajnom periodu raspisalo konkurse za podršku projektima iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, programima za djecu i mlade, projektima od značaja za razvoj kreativnih industrija, kao i poziv za dostavljanje prijedloga projekata za Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2026.

Programi Evropske unije i Savjeta Evrope

Nastavljeno je sa aktivnostima na obezbjeđivanju donatorskih sredstava za realizaciju važnih infrastrukturnih projekata u oblasti kulture. U tom kontekstu, nastavljena je realizacija projekta SA CREATIVITY u okviru Interreg IPA programa Južni Jadran na kojem je MKM nosilac, a projektni partneri Nacionalna turistička organizacija Crne Gore, Ministarstvo turizma i životne sredine Republike Albanije, Regija Pulja i Regija Molize iz Italije. Ukupna vrijednost projekta je gotovo 4.8 miliona eura, a cilj je unaprjeđenje infrastrukturnih uslova za razvoj kreativnih industrija i turističkih potencijala uključenih lokaliteta, s posebnim akcentom na kulturnom turizmu i održivom korišćenju nepokretnih kulturnih dobara. U Crnoj Gori, najznačajnija aktivnost u odnosu na poboljšanje infrastrukturnih uslova za sektor kulture odnosi se na realizaciju projekta revitalizacije i rekonstrukcije Tvrđave Španjola u Herceg Novom sa ciljem uspostavljanja međunarodnog kreativnog centra. Prva faza izvođenja radovai na rekonstrukciji tvrđave otpočela je u martu 2025. i trebalo bi da bude završena do ljeta 2026. Uporedo sa ovim procesom, biće pokrenuta tenderska procedura za realizaciju druge faze koja će biti finansirana iz kapitalnog budžeta države.

Ministarstvo kulture i medija i Desk za Kreativnu Evropu nastavili su sa promocijom otvorenih poziva u okviru programa Kreativna Evropa koji su namjenjeni crnogorskom sektoru kulture i kreativnih industrija u cilju pospješivanja učešća naših umjetnika, institucija i organizacija i njihove konkurentnosti na evropskom nivou. MKM, Filmski centar Crne Gore i Desk za Kreativnu Evropu (Kultura i MEDIA) nastavljaju sa organizacijom info dana i obuka sa ciljem promocije otvorenih konkursa u okviru programa Kreativna Evropa i izgradnje kapaciteta crnogorskog kulturnog, kreativnog i audiovizuelnog sektora za značajnije učešće u projektima oba potprograma. Događaji su bili izuzetno uspješni, a aktivnosti na promociji poziva će biti nastavljeni i u 2026.

Ministarstvo kulture i medija, Filmski centar i crnogorski Desk za Kreativnu Evropu, uz podršku Evropske komisije i EACEA, organizovali su, 30. i 31 III 2026, regionalni Forum Kreativna Evropa koji je okupio predstavnike deskova i kulturnog sektora iz regiona, Italije, Bugarske, Grčke, Hrvatske i Slovenije.

U septembru 2025. su obilježeni Dani evropske baštine, koja se realizuje u saradnji sa Savjetom Evrope i Evropskom komisijom. Tokom sedam dana trajanja programa realizovano je preko 30 događaja u 15 opština, kojima se promoviše raznolikost i značaj arhitektonske baštine Crne Gore, sa posebnim fokusom na sakralnu arhitekturu, arhitekturu XX i XXI vijeka, tradicionalnu arhitekturu lokalnog karaktera, ali i na objekte, spomenike i lokacije memorijalnog karaktera.

U saradnji sa Savjetom Evrope i Evropskom komisijom, objavljen je poziv za takmičenje „Mladi kreatori kulturne baštine" koji pruža djeci i mladima širom Evrope priliku da istraže, interpretiraju i izraze šta za njih predstavlja kulturna baština. U okviru navedenog poziva odabrani su nacionalni pobjednici iz dvije starosne grupe, od kojih se jedni kvalifikuju za evropski nivo takmičenja i mogućnost da dobiju besplatnu posjetu evropskim inistitucijama u Strazburu.

Projekat Bibioteke za slijepe Crne Gore, odabran je među osam najboljih u Evropi, u okviru Poziva za priče o evropskoj kulturnoj baštini 2025. koji se realizuje u saradnji sa Savjetom Evrope i Evropskom komisijom, u okviru međunarodne inicijative Dani evropske baštine. Poziv za priče o kulturnoj baštini bio je otvoren u periodu od 13. II do 12. III 2025, sa ciljem naglašavanja evropske dimenzije kulturnog nasljeđa, ali i isticanja značaja lokalnih zajednica koje su uključene u obilježavanje Dana evropske baštine na evropskom i nacionalnom nivou. Poziv za priče je pokrenut 2018. u okviru obilježavanja Evropske godine kulturne baštine, a u skladu sa Evropskim okvirom za djelovanje u oblasti kulturne baštine. Namijenjen je i dobitnicima Europa Nostra nagrade i lokalitetima kojima je dodijeljena Evropska oznaka za kulturnu baštinu (European Heritage Label).

POGLAVLJE 29 – CARINSKA UNIJA

Zakonodavni okvir

Vlada je, 31. VII 2025, usvojila Uredbu o izmjenama Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti („Sl. list CG", broj 104/25). Glavni razlozi za izmjenu Uredbe o bližem sprovođenju carinskih postupaka i carinskih formalnosti su prilagođavanje normativnih rješenja potrebama uspostavljanja novih carinskih IT sistema, dodatnog usklađivanja sa propisima EU odredbi koje se odnose na elektronsku razmjenu podataka između carinskog organa i poslovnih subjekata, naknadnu kontrolu i naknadni obračun carinskog duga, osporavanje carinske vrijednosti, pravila o nepreferencijalnom i preferencijalnom porijeklu robe, praćenje obavezujućih informacija itd.

Skupština Crne Gore je, 27. XII 2025, usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Carinskog zakona („Sl. list CG", broj 160/25). Zakon preciznije reguliše otvaranje slobodnih carinskih prodavnica u skladu sa praksom zemalja članica EU i regiona, i jasnije propisuje oblast koja se odnosi na utvrđivanje porijekla robe i pripremu prateće dokumentacije od strane privrednih subjekata. Takođe, došlo je do daljeg unaprjeđenja odredbi koje regulišu slučajeve oslobođenja od carine na robu koju u službene svrhe uvoze diplomatsko-konzularna predstavništva i međunarodne organizacije, robu koju u lične svrhe uvoze članovi diplomatskog i konzularnog osoblja diplomatsko-konzularnih predstavništava i međunarodnih organizacija. Izmjenama Zakona reguliše se oblast koja se odnosi na robu koja se uvozi u skladu sa kreditnim ugovorom, odnosno zajmom, zaključenim između Crne Gore i međunarodne finansijske organizacije, odnosno druge države.

Vlada Crne Gore je, 15. XII 2025, usvojila Uredbu o carinskoj tarifi za 2026. („Sl. list CG", broj 157/25), koja je počela da se primjenjuje od 1. I 2026. Uredbom je usklađena nacionalna nomenklatura carinske tarife sa

Kombinovanom nomenklaturom Evropske unije (Regulativa Komisije br. 2025/1926 od 22. IX 2025. o izmjenama Priloga i Regulative Savjeta (EEZ) br. 2658/87 o carinskoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi).

Skupština Crne Gore je, u februaru 2026, usvojila novi Zakon o slobodnim zonama („Sl. list CG", broj 12/26), koji počinje da se primjenjuje od 14. II 2026. Zakon uvodi pojačane regulatorne odredbe usmjerene na unaprijeđenje mehanizama kontrole unutar slobodnih zona, jačanje nadzora, transparentnosti i usklađenosti sa međunarodnim standardima.

Skupština Crne Gore je, 31. XII 2025, usvojila Zakon o nadzoru i kontroli proizvodnje i prometa određenih supstanci koje se mogu koristiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci („Sl. list CG", broj 3/26). Potpuna harmonizacija sa propisima EU: Regulativa (EZ) br. 273/2004 o prekursorima droga; Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/1011 kojom se dopunjuje Regulativa (EZ) br. 273/2004 o prekursorima droga i Regulativa Savjeta (EZ) br. 111/2005 kojom se utvrđuju pravila za praćenje trgovine prekursorima droga između Unije i trećih zemalja i stavlja se van snage Regulativa Komisije (EZ) br. 1277/2005; Regulativa (EU) br. 1258/2013 od 20. XI 2013. kojom se mijenja Regulativa (EZ) br. 273/2004 o prekursorima droga; Regulativa (EU) br. 1259/2013 od 20. XI 2013. kojom se mijenja Regulativa Savjeta (EZ) br. 111/2005 kojom se utvrđuju pravila za praćenje trgovine prekursorima droga između Zajednice i trećih zemalja; Sprovedbena Regulativa Komisije (EU) 2015/1013 kojom se utvrđuju pravila u vezi sa Regulativom (EZ) br. 273/2004 o prekursorima droga i Regulativa Savjeta (EZ) br. 111/2005 kojom se utvrđuju pravila za praćenje trgovine prekursorima droga između Unije i trećih zemalja; Regulativa Savjeta (EZ) br. 111/2005 kojom se utvrđuju pravila za praćenje trgovine prekursorima droga između Zajednice i trećih zemalja, ostvarena je usvajanjem pravilnika: Pravilnika o listi supstanci koje se mogu koristiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci; Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu dostavljanja obavještenja o izvozu prekursora; Pravilnika o obliku i sadržaju Izjave krajnjeg korisnika o namjeni prekursora; Pravilnika o sadržaju zahtjeva za izdavanje ovlašćenja za uvoz i izvoz prekursora i obrascu ovlašćenja za uvoz i izvoz prekursora; Pravilnika o sadržaju zahtjeva za dobijanje, izmjenu i obnavljanje ovlašćenja za promet prekursora i sadržaju ovlašćenja za promet; Pravilnik o sadržaju zahtjeva za dobijanje odobrenja za upotrebu prekursora i sadržaju odobrenja za upotrebu prekursora; Pravilnik o bližim informacijama i sadržaju godišnjih izvještaja o proizvodnji i prometu prekursora; Pravilnik o sadržaju zahtjeva za dobijanje, izmjenu i obnavljanje dozvole za proizvodnju prekursora i sadržaju dozvole za proizvodnju, koji su usvojeni i objavljeni u Službenom listu Crne Gore („Sl. list CG", br. 20/26 i 22/26).

Digitalizacija

Uprava carina je nastavila intenzivne aktivnosti kako bi realizovala ciljeve postavljene u Programu rada – IT strategiji 2025–2026, koji je Vlada usvojila u maju 2025.

Od 1. XI 2025, Crna Gora je uspješno ušla u zajednički tranzit sa ažuriranom Nacionalnom tranzitnom aplikacijom kompatibilnom sa NCTS fazom 6 opt-out, Uprava carina trenutno testira NCTS fazu 6 opt -in i istovremeno upoznaje ekonomsko okruženje sa neophodnim tehničkim promjenama kako bi bili spremni na vrijeme za primjenu. Plan je da se NCTS faza 6 opt-in, pusti u proizvodnju u drugom kvartalu 2026. godine.

Sistem carinskih odluka (CDS) je testiran u prethodnom periodu i pušten je u produkciju 1. IV 2026.

Uprava carina je nastavila sa aktivnostima na realizaciji projekta „Podrška Upravi carina u unapređenju Carinskog informacionog sistema (CIS)" iz IPA II 2018, koji ima za cilj da obezbijedi upravu orijentisanu na usluge implementacijom funkcionalnosti za podršku elektronskom podnošenju deklaracija i pratećih dokumenata (e-dokumenata), kreiranjem aplikacije za čuvanje gore navedenih dokumenata (e-arhiva) i nadogradnjom funkcionalnosti u aplikacijama Registra upravljanja rizicima (RUR) i Baze podataka o rizicima (ERI) u Sistemu

upravljanja rizicima (RMS). Projekat je završen 30. XI 2025. i u toku je pilot faza testiranja sa ekonomskim operaterima u produkcijskom okruženju. Sistem će biti pušten u produkciju do kraja drugog kvartala 2026.

Projekat „Podrška digitalizaciji trgovinskih procedura - uspostavljanje elektronskog sistema za obradu podataka pre dolaska robe za pošiljke u pomorskom i poštanskom saobraćaju“, uz tehničku podršku nemačkog Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (GIZ) - e-PAP, je završen, a Uprava carina je nastavila sa aktivnostima kako bi se oba sistema stavila u funkciju. Dio projekta koji se odnosi na poštanske usluge pušten je u produkciju 15. IX 2025. i uspješno se koristi, dok je pomorska obrada pre dolaska u fazi testiranja i biće operativna u drugom kvartalu 2026.

IT sistemi, čiji se razvoj finansira iz IPA fondova EU

Postupak javne nabavke u skladu sa PRAG-om je u toku za implementaciju/nadogradnju dva IT sistema - Automatizovanog sistema izvoza (AES) i Sistema kontrole uvoza (ICS2). Naime, nadležna jedinica Ministarstva finansija - CFCU je, 29. IX 2025, objavio tender za projekat „Nadogradnja/razvoj carinskog informacionog sistema u potpuno funkcionalan automatizovani sistem izvoza (AES) i sistem kontrole uvoza EU (ICS2)“. Postupak je nastavljen, a rok za podnošenje ponuda bio je 24. III 2026. CFCU je, 18. III, obavijestio Upravu carina o problemu koji se dogodio, naime da jedan od kandidata sa užeg spiska obavijestio CFCU nije primio tendersku dokumentaciju za postupak 2. II, kada je poslata svim kandidatima sa užeg spiska. Problem je nastao zbog pogrešne konfiguracije SPF zapisa CFCU u vrijeme slanja. Dana 25. III, CFCU je obavijestio Carinu da je, nakon konsultacija CFCU-a i DEU o postupku, samo oštećenom kandidatu dozvoljeno da podnese ponudu u produženom roku od dodatnih 50 dana, tj. do 8. V 2026 i da će otvaranje ponuda biti organizovano nakon produženog roka, tj. posle 8. V 2026.

U skladu sa gore navedenim planiranim potpisivanjem ugovora, moguće je odložiti ga sa maja na jun 2026. godine, ukoliko ne bude žalbi. Period realizacije Projekta je 18 mjeseci plus 12 mjeseci održavanja od uvođenja izabranog izvođača radova u posao.

Implementacija IT sistema koje je donirao FUR Slovenije

Uzimajući u obzir tradiciju saradnje između Uprava carina Crne Gore i Republike Slovenije, kao i činjenicu da Uprava carina Crne Gore već koristi carinske sisteme Republike Slovenije, dogovorena je donacija 11 IT softvera: AIS2 – Automatizovani sistem uvoza 2, Kontrolni modul (MNAD), TARIC modul, Aplikacija za kvote, Aplikacija za nadzor i antidamping, Modul sistema poslovnih pravila (SPP), Modul sistema za analizu rizika (SAT), GRANIČNI modul, GMS modul – Modul za garancije, CRS modul – Carinski referentni sistem, EOS/EORI. Aplikacije će biti implementirane tokom 2026. i 2027. godine. Implementacija, prilagođavanje nacionalnom zakonodavstvu ili nacionalnim zahtjevima i integracija softvera koji je Upravi carina Crne Gore donirala Finansijska uprava Republike Slovenije u informaciono okruženje Uprave carina Crne Gore nijesu predmet donacije. Implementaciju/adaptaciju će obaviti izvođač radova koji će biti izabran nakon okončanja tenderskog postupka u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Crne Gore. Uprava carina Crne Gore će obavijestiti Finansijsku upravu Republike Slovenije o izabranom izvođaču radova. Finansijska sredstva za sprovođenje donacije planirana su sa Ministarstvom finansija i uključena u budžet i dostupna su u narednim godinama za ovu ključnu aktivnost. Stručna podrška FURS-a, tokom procesa implementacije, planirana je da se ostvari putem TAIEX-a.

Sporazum između Finansijske uprave Republike Slovenije i Uprave carina Crne Gore o donaciji softvera za carinski informacioni sistem potpisan je 23. II 2026, u Ljubljani.

Tenderski je počeo 6. III 2026, a rok za podnošenje ponuda bio je 23. III 2026. Istog datuma je održano i otvaranje ponuda. Uprava carina je završila postupak pregleda i verifikacije ponuda. Odluku o izboru izvođača radova Uprava carina je donijela 31. III 2026. Ugovor je potpisan od strane Uprave carina 2. IV 2026. i poslat je odabranom ugovaraču na potpisivanje. Sprovođenje ugovora počeće 1. V 2026. i trebalo bi da traje 24 mjeseca.

Vlada je, 19. XII 2025, usvojila odluku o prestanku dužnosti direktora Uprave carina, zbog isteka šestomjesečnog mandata, i usvojila odluku o imenovanju novog vršioca dužnosti direktora Uprave carina, počev od 19. XII 2025, na najduži period od šest mjeseci.

Uprava carina je nastavila da dodjeljuje status OEO, kao i da sprovodi pojednostavljene carinske postupke uvoza i izvoza na osnovu knjigovodstvenih i komercijalnih dokumenata. U 2025, pet privrednih subjekata je dobilo status OEO, čime je ukupan broj porastao na 17. Tokom 2025, odobreno je i 15 pojednostavljenih postupaka.

Administrativni kapaciteti

U skladu sa Planom ljudskih resursa za 2024, u Upravi carina je u 2025. zapošljeno ukupno 17 službenika, od kojih 14 na neodređeno vrijeme, kao i 3 službenika na određeno vrijeme od 6 mjeseci. Kandidati koji su se prijavili za IT pozicije nijesu ispunjavali potrebne uslove, pa iz tog razloga nije bilo zapošljavanja IT osoblja u skladu sa Planom ljudskih resursa za 2024. godinu. Pored toga, u skladu sa Odlukom Komisije Vlade, Uprava carina je angažovala tri osobe potpisivanjem Ugovora sa njima. Ugovori su potpisani na tri mjeseca i kontinuirano su produžavani do danas.

U oktobru 2025, Vlada je usvojila Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave carina, u skladu sa kojim su zaposleni raspoređeni na odgovarajuća radna mjesta. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave carina utvrđuje se organizacija i sistematizacija rada Uprave carina, broj i vrsta organizacionih jedinica, sadržaj grupa poslova koji se obavljaju u unutrašnjim organizacionim jedinicama, ukupan broj poslova i izvršioci tih poslova, uslovi za obavljanje navedenih poslova sa nadležnostima za položaje rukovodilaca organa i viših rukovodećih kadrova, i opisi poslova Uprave, na način koji obezbjeđuje zakonito, blagovremeno i efikasno obavljanje poslova i stručnih zadataka iz nadležnosti Uprave, kao i drugih upravnih poslova. Polazeći od funkcionalnog grupisanja poslova u okviru djelokruga Uprave carina, po vrsti, složenosti, prirodi i međusobnoj povezanosti poslova u skladu sa potrebama službe, u Upravi je formirano 14 organizacionih jedinica, od kojih 6 sektora, 2 odjeljenja, 2 službe i 4 jedinice carinske ispostave, i to: Sektor za carinski sistem i procedure, Sektor za carinski informacioni sistem, Sektor za upravljanje i razvoj ljudskih resursa, Sektor za carinsku bezbjednost I kontrolu, Sektor za akcize, poreze i naplatu prihoda, Sektor za strateško planiranje, koordinaciju projekata i međunarodnu saradnju, Odjeljenje za internu kontrolu, Odjeljenje za internu reviziju, Služba za finansije i javne nabavke, Služba za opšte poslove, Područna jedinica - Carinarnica Podgorica, Područna jedinica - Carinarnica Bar, Područna jedinica - Carinarnica Kotor i Područna jedinica Carinarnica Bijelo Polje. Sa ovom organizacionom strukturom nastavljen je proces reforme i reorganizacije službe. Predložena organizaciona struktura je prilagođena preporukama i standardima Evropske unije, kao i obavezama ovog organa koje proizilaze iz pregovaračke pozicije 29 - Carinska unija. Rukovodeći se potrebama službe, važećim propisima i mjerama optimizacije, Pravilnikom je sistematizovano 606 radnih mesta za obavljanje poslova iz nadležnosti ovog državnog organa, dok je trenutni broj zaposlenih u ovoj Upravi 476.

U okviru Sektora za carinski informacioni sistem, umesto ranija dva, postoje tri odjeljenja: Odjeljenje za informaciono-komunikacionu strukturu i podršku sistemu, Odjeljenje za aplikacije, digitalne usluge i dizajn i novo Odjeljenje za informacionu bezbjednost i planiranje CIS-a.

U cilju jačanja administrativnih kapaciteta Uprave carina, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore br. 11-011/25-4211/3 od 4. XII 2025, Uprava carina je izradila Plan ljudskih resursa za 2025, kojim je planirano zapošljavanje ukupno 33 službenika u Upravi carina (u carinarnicama, carinskim ispostavama, filijalama, kao i u sektorima, službama i odjeljenjima Uprave carina), od kojih je Uprava za ljudske resurse objavila oglase za 31 izvršioca. S obzirom na to da su intenzivirane aktivnosti na realizaciji projekata Uprave carina vezanih za implementaciju IT sistema, a kako bi se obezbijedili adekvatni kapaciteti ljudskih resursa u Sektoru za carinski informacioni sistem, planirano je zapošljavanje četiri službenika u Odjeljenju za projektovanje, razvoj i održavanje aplikativnog softvera. U skladu sa Planom za ljudske resurse za 2025, donijete su Odluke o zapošljavanju za tri radna mjesta, a testiranje kandidata za ostala radna mjesta završiće se u junu 2026. Pored toga, završen je postupak testiranja za dva kandidata za poziciju pomoćnika direktora i čeka se Odluka Vlade o imenovanju. To su pomoćnici direktora za Sektor za akcize, poreze i naplatu prihoda i Sektor za upravljanje i razvoj ljudskih resursa.

Ministarstvo finansija je, 27. II 2026, dostavilo Upravi carina saglasnost za kadrovski plan za 2026, za 28 izvršilaca. 17. III 2026, Uprava carina je dobila potvrdu o sredstvima koja je Ministarstvo finansija obezbijedilo za 28 izvršilaca u skladu sa usvojenim Kadrovskim planom za 2026. godinu. Uprava carina je, 18. III 2026, uputila Upravi za ljudske resurse Odluke o pokretanju postupka za popunjavanje radnih mesta za 10 radnih mjesta putem internog oglasa, nakon čega će Upravi za ljudske resurse biti poslate odluke o javnim oglasima za 16 radnih mjesta i jednom javnom konkursu za pomoćnika direktora. Ministarstvo finansija treba da donese Odluku o pokretanju postupka za popunjavanje radnog mjesta rukovodioca organa i da raspiše konkurs za rukovodioca organa. U okviru ovog plana planirano je zapošljavanje tri nova službenika u Sektoru za carinski informacioni sistem. Postupci su u toku.

Što se tiče kadrovskog plana za 2027, Uprava carina planira novo zapošljavanje na graničnim prelazima za 40 zaposlenih. Što se tiče kadrovskog plana za 2028. godinu, Uprava carina planira novo zapošljavanje na graničnim prelazima za 20 zaposlenih, mobilne timove za 9 zaposlenih i reviziju pre i nakon carinjenja za 10 zaposlenih, ukupno 39.

Planovi za novo zapošljavanje za 2027. i 2028. godinu biće uključeni u novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave carina, kojim će se povećati broj službenika radi jačanja kapaciteta kontrola na granici, u mobilnim timovima i reviziji nakon carinjenja tokom 2027. i 2028. godine (ukupno 79 novih zaposlenih). Izrada novog Pravilnika je planirana za IV kvartal 2026. godine.

Finansijska sredstva za novo zapošljavanje za 2027. i 2028. godinu odobrilo je Ministarstvo finansija.

Vlada je, 19. XII 2025, usvojila odluku o prestanku dužnosti direktora Uprave carina, zbog isteka šestomjesečnog mandata, i usvojila odluku o imenovanju novog vršioca dužnosti direktora Uprave carina na period od šest mjeseci.

Obuke

U oblasti jačanja administrativnih kapaciteta, u periodu od 1. IX 2025 do 1. IV 2026, sprovedeno je 70 obuka, u kojima je učestvovalo 598 službenika Uprave carina. Obuke su organizovane u koordinaciji sa drugim organima ili institucijama u zemlji i inostranstvu ili u organizaciji Uprave carina. U januaru 2026. godine usvojen je Plan obuke carinskih službenika za 2026.

U skladu sa Strategijom obuke i preporukama misije EK (1-5. XII 2025), pokrenuta je inicijativa prema Generalnoj direktoratu za poreske i udruženja (DG TAXUD), kao novi sistemski pristup, koji se odnosi na obuku carinskih službenika, kroz pristup modulima za e-učenje DG TAXUD. Uprava carina radi na intenziviranju edukacije službenika, putem portala za učenje o carinama i porezima (EU Learning Portal), platforme Evropske komisije,

koja nudi kurseve i materijale vezane za carinsku i poresku oblast. Cilj je osigurati usklađenost sa standardima EU i najboljim praksama, povećati efikasnost obuke službenika i osigurati interoperabilnost sa postojećim evropskim carinskim sistemima. Fokus je na prelasku sa tradicionalnih seminara na onlajn kurseve, što smanjuje troškove i povećava pristupačnost. Planirane aktivnosti:- uključiti module e-učenja Generalne direkcije za poreze i ulaganja (DG TAXUD) dostupne na nacionalnom jeziku (prevedene na srpski ili hrvatski) koji su obavezni za 2026, kao što slijedi: Pregled Jedinstvenog carinskog kodeksa (UCC), Porijeklo robe, Carinski postupci i carinske deklaracije, Puštanje u slobodan promet, Opšta pravila tumačenja Kombinovane nomenklature, Evropske obavezujuće tarifne informacije – 3 (EBTI-3), Carinska vrijednost robe, Carinski status robe, Carinski dug, Tranzit, Posebni postupci osim tranzita, Izvoz, Carinske odluke CDS-a, Ovlašćeni ekonomski operater (AEO), Garancija, ICS2 proces i podaci: Carinski specifični procesi.

- najmanje 25% postojećih zaposlenih godišnje pohađa relevantne module e-učenja Generalnog direktorata za poreze i carinu (DG TAXUD), u skladu sa svojim kompetencijama, kao i prioritetima carinske službe. Moduli će se koristiti u verziji dostupnoj na nacionalnom jeziku (prevedenoj na srpskom ili hrvatskom) ili engleskom jeziku.
- svi novozaposleni carinski službenici treba da prate i završe module e-učenja Generalne uprave DG TAXUDa dostupne na nacionalnom jeziku (prevedene na srpski ili hrvatski), u roku od 12 mjeseci početka radnog odnosa;
- uspostave mehanizam za statističko praćenje procenta realizacije, u saradnji i uz podršku DG TAXUDa;
- uključiti (nakon analize potreba) u Plan obuke i dalje ga sprovoditi kroz kvartalne planove;
- voditi internu evidenciju o praćenju onlajn obuke putem Custom & Tax EU Learning portala za učenjeza carinske službenike (kroz postojeću Eksel tabelu).

Od februara do 1. IV 2026, carinski službenici su dobili 37 sertifikata na teme kao što su: „Pretres automobila - Osnove pretresa vozila“, „Carinski postupci i carinske deklaracije“, „Ručni Ramanov spektrometar“, „Puštanje robe u slobodan promet“, „Porijeklo robe“; Tranzit; AEO; Izvoz, Tranzit, Postupci koji nisu tranzit, Carinski zakon Unije, Carinski dug, Osnovna pravila za primjenu Kombinovane nomenklature, garancije, carinska vrijednost i sl. Kada novi zaposleni počnu sa radom u Carinskoj upravi, odmah će biti uključeni da pohađaju ove e-learning obuke DG TAXUD-a.

Naplata prihoda

U periodu od januara 2025 do kraja decembra 2025, ukupno naplaćeni carinski prihodi iznosili su 1.415.021.143,18 eura, što je povećanje od 121,74 miliona evra, odnosno 9,41% u odnosu na prethodnu godinu.

Aktivnosti za suzbijanje ilegalne trgovine, uključujući duvanske proizvode

Tokom izveštajnog perioda od 1. IX 2025. do 31. III 2025, u okviru međunarodne administrativne pomocći, Uprava carina je razmijenila ukupno 68 komunikacija, uključujući 51 zahtjev za administrativnu pomoć upućen partnerskim carinskim upravama (Nemačka, Slovenija, Danska, Austrija, Holandija, Francuska, Mađarska, Češka, Bugarska, Albanija, Kosovo, Italija i Hrvatska) i 17 odgovora na zahteve primljene od stranih carinskih uprava.

U 2025. godini, službenici Uprave carina učestvovali su u šest međunarodnih operacija koje je organizovala Svjetska carinska organizacija, a u okviru EMPACT-a: „STOP IV“, „STINGRAY“, „ARMSTRONG“, „THUNDER 2025“, „GLOBAL GATEWAY“ i „DEMETER XI“, usmjerenih na borbu protiv šverca ljekova, nuklearnih i radioloških materijala, oružja, zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta, prekursora eksploziva i ilegalnog otpada.

Nastavljena je intenzivna saradnja sa OLAF-om i drugim međunarodnim partnerima, uz jačanje kapaciteta kroz učešćće na stručnim sastancima, obukama i operativnim aktivnostima u oblasti carinskih istraga, analize rizika i carinske bezbjednosti.

U 2025, nastavljena je intenzivna saradnja između Uprave carina, Tužilaštva, Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije u oblasti carinskih istraga i borbe protiv organizovanog kriminala. Nadležnim tužilaštvima je podnijeto ukupno 56 komunikacija (odgovori, obavještenja i krivične prijave), dok je sa Upravom policije i Ministarstvom unutrašnjih poslova razmijenjeno preko 100 informacija, zahtjeva i odgovora. Saradnja je obuhvatala i učešće u zajedničkim operativnim aktivnostima, razmjenu obavještajnih podataka i koordinaciju u slučajevima koji se odnose na organizovani kriminal, korupciju i finansijske istrage. Tokom izvještajnog perioda, sproveden je niz aktivnosti na jačanju integrisanog upravljanja rizicima, sa posebnim fokusom na razvoj i modernizaciju IT sistema za analizu rizika. Elektronska razmena podataka putem SEED sistema je dodatno unaprijeđena, a modul E-Manifest za poštanske pošiljke je uspešno implementiran u proizvodnom okruženju, nakon čega je započet razvoj profila rizika za ovaj modul, kao i modul E-Manifest za pomorske pošiljke.

Odjeljenje za naknadnu kontrolu sprovelo je ukupno 45 završenih naknadnih revizija, uključujući 18 redovnih revizija i 27 vanrednih revizija. Od ukupnog broja sprovedenih revizija, 13 naknadnih revizija je bilo kod Ovlašćenih privrednih subjekata.

Vlada je, 14. III 2024, usvojila Odluku o formiranju Koordinacionog tijela za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni Luke Bar („Sl. list CG“, broj 24/24). Zadaci Koordinacionog tijela bili su: izrada plana za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“; predlog Vladi Crne Gore preduzimanje mjera za uništavanje oduzete robe; predlog Vladi Crne Gore za preduzimanje mjera od značaja za poboljšanje stanja u Slobodnoj zoni „Luka Bar“; koordinacija i usmjeravanje aktivnosti državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave, kao i drugih nadležnih institucija i subjekata koji učestvuju u popisu oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“.

Na sjednici od 12. VI 2025, Vlada Crne Gore je usvojila Odluku o uništavanju duvanskih proizvoda oduzetih na osnovu Odluke o zabrani skladištenja duvanskih proizvoda na teritoriji Slobodne zone „Luka Bar“ („Sl. list CG“, broj 62/25).

Članom 1. navedene Odluke propisano je da se duvanski proizvodi oduzeti na osnovu zabrane uvedene u skladu sa Odlukom o zabrani skladištenja duvanskih proizvoda na teritoriji Slobodne zone „Luka Bar“ („Sl. list CG“, broj 143/21), osim duvanskih proizvoda koji su predmet istrage u postupku Specijalnog državnog tužilaštva, uništavaju u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove Odluke, u skladu sa zakonom. Stavom 2. predmetne odluke propisano je da se uništavanje duvanskih proizvoda iz člana 1. ove Odluke sprovodi u skladu sa Operativnim planom za uništavanje oduzetih cigareta, koji je usvojilo Koordinaciono tijelo za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“. Odluka je stupila na snagu danom donošenja.

Na zahtjev Koordinacionog tijela za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“, Agencija za nacionalnu bezbijednost-ANB dostavila je analitičku procjenu prijetnje i rizika po nacionalnu bezbijednost u vezi sa procesom uništavanja oduzetih duvanskih proizvoda. Oslanjajući se na analizu ANB, Uprava carina je, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, usvojila Interni akt za sprovođenje nabavke sa posebnim bezbjednosnim uslovima. U skladu sa navedenim aktom, Uprava carina je sprovela postupak nabavke usluge uništavanja u režimu posebnog bezbjednosnog uslova i za izvođača radova izabrala preduzeće „Deponija“ doo Podgorica, za koje, prema mišljenju nadležnog državnog organa, nisu postojali bezbjednosni rizici za njegovo angažovanje u procesu uništavanja. Ugovor o obavljanju usluge uništavanja duvanskih proizvoda između Uprave carina i preduzeća „Deponija“ doo Podgorica zaključen je 20.VI 2025. godine, a predviđeno je da će se radovi izvršiti u roku od 72 radna dana. Ugovorom je precizirano da će se uništavanje vršiti na način da će se duvanski proizvodi

u Slobodnoj zoni uništavati industrijskim šrederima, nakon čega će se nastali otpad odlagati u sanitarnim kadicama u Podgorici. Ovaj način uništavanja je u potpunosti u skladu sa važećim ekološkim standardima, bez negativnih posljedica po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Radi sveobuhvatnog nadzora nad procesom uništavanja, Koordinaciono tijelo za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar" formiralo je Operativni tim za uništavanje, koji čine predstavnici Uprave carina, Uprave policije, Britanske poreske i carinske uprave (HMRC) i izvođači radova. Ovo tijelo ima zadatak da usmjerava i nadgleda cio proces, kao i da izvještava Koordinaciono tijelo o sprovedenim aktivnostima i eventualnim otvorenim pitanjima. Pored Operativnog tima, formirana je i Komisija za uništavanje, sastavljena od predstavnika Uprave carina i Uprave policije, čiji je glavni zadatak neposredni nadzor nad izvršenjem uništavanja.

Izvršenje postupka uništavanja naizmjenično su pratili predstavnici HMRC-a (od 23. VI do 11. VII 2025) i EUROL 4 (od 16. VII do 16. IX 2025). Podrška međunarodnih partnera dala je dodatnu transparentnost i kredibilitet postupku, što je od posebnog značaja za međunarodnu saradnju i ugled Crne Gore u oblasti sprovođenja mjera protiv šverca cigareta. Postupak uništavanja duvanskih proizvoda počeo je 23. VI 2025, a završio se 16.IX 2025. Dakle, trajao je 60 radnih dana. U ovom procesu, na teritoriji Slobodne zone Luka Bar uništene su sljedeće količine duvana i duvanskih proizvoda:

Najveći dio procesa uništenja duvanskih proizvoda realizovan je u periodu od 23. VI do 16. IX 2025. U tom periodu na teritoriji Slobodne zone „Luka Bar" su uništene sledeće količine duvana i duvanskih proizvoda:

- Cigarete – 130.003 paketa, odnosno 1.326.330.000 cigareta (određeni broj paketa nije bio standardne veličine od 10.000 cigareta);
- 526 paketa rezanog duvana (težine oko 100kg po paketu);
- 1134 paketa duvana za nergile;
- 6 paketa elektronskih cigareta.

S tim u vezi, Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 6. XI 2025, razmotrila i usvojila Informaciju o realizaciji Odluke o uništenju duvanskih proizvoda oduzetih shodno Odluci o zabrani skladištenja duvanskih proizvoda na teritoriji Slobodne zone „Luka Bar" („Sl. list CG", broj 62/25). Takođe, Vlada je zaključkom br. 11-011/25-3845/2 od 6. XI 2025, godine zadužila Upravu za državnu imovinu da duvanske proizvode koji su dokazni materijal u krivičnim postupcima, u količini od oko 10.811 paketa cigareta preuzme na upravljanje u skladu sa članom 5 stav 3 Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću („Sl. list CG", br. 58/15, 47/19 i 54/24).

Razgraničavanje duvanskih proizvoda koji predstavljaju dokazni materijal u krivičnim postupcima od onih obuhvaćenih upravnim postupcima

Radi preciznog identifikovanja, označavanja i izmještanja duvanskih proizvoda koji predstavljaju dokazni materijal u krivičnim postupcima i koji se shodno Zakonu o krivičnom postupku moraju čuvati do okončanja postupaka, Koordinaciono tijelo za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni "Luka Bar" je obrazovalo Radni tim za izradu predloga rješenja za fizičko odvajanje duvanskih proizvoda koji su predmet krivičnih postupaka 28. VII 2025, a koji čine predstavnici Uprave carina, Uprave policije, Specijalnog državnog tužilaštva i Osnovnog državnog tužilaštva u Baru. Radni tim je u određenim predmetima tražio dodatna izjašnjenja postupajućih tužilaca kako bi nedvosmisleno utvrdio pravni status predmetnih cigareta. S tim u vezi, utvrđeni su duvanski proizvodi koje treba izuzeti iz procesa uništenja jer predstavljaju dokaze u krivičnim postupcima, a nalaze se u skladištu „PGS Montenegro" DOO Bar u Slobodnoj zoni „Luka Bar" i skladištu „Zetatrans" AD Podgorica.

Nakon dodatnog izjašnjenja tužioca, Uprava carina je u jednom predmetu sprovela upravni postupak i donijela Rješenje o oduzimanju duvanskih proizvoda u količini od oko 6 800 paketa cigareta, koje je postalo pravosnažno, čime su se stekli uslovi za uništenje i ove količine duvanskih proizvoda.

3. Uništenje duvanskih proizvoda, nakon prethodnog razgraničenja duvanskih proizvoda koji su dokazni materijal u sudskim postupcima od onih obuhvaćenih upravnim postupcima

Uništenje preostale količine duvanskih proizvoda izvršeno je u periodu od 9.XII do 12.XII 2025, na sljedećim lokacijama: skladište „PGS Montenegro“ DOO Bar u Slobodnoj zoni „Luka Bar“ i skladište „Zetatrans“ AD Podgorica.

Uništene su sljedeće količine duvanskih proizvoda:

U skladištu „Zetatrans“ AD u Podgorici, 9.XII 2025. uništeno je 1426 paketa cigareta, 6 šteka i 262 kg rezanog duvana.

U skladištu „PGS Montenegro“ DOO (Slobodna zona Luka Bar), od 10.XII do 12.XII 2025. uništeno je 6.801 paket i 99 šteka cigareta.

Nakon završenog postupka uništenja, u skladištu PGS Montenegro u Slobodnoj zoni „Luka Bar“ ostalo je još oko 11.800 paketa cigareta koje su u obuhvaćene sudskim postupcima. Od navedene količine, 1000 paketa je obuhvaćeno postupkom koji se odnosi na povredu prava intelektualne svojine, za koji je donijeta prvostepena presuda Privrednog suda kojom se nalaže da Uprava carina čuva cigarete do pravosnažnosti presude. Duvanske proizvode koji su dokazni materijal u krivičnim postupcima potrebno je izmjestiti iz Slobodne zone i predati na upravljenje Upravi za državnu imovinu, u skladu sa članom 5 stav 3 Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Uništenje preostalih cigareta u periodu od 9 -12. XII 2025. godine je sprovedeno uz nadzor međunarodnih partnera, sa ciljem obezbjeđivanja pune transparentnosti postupka kao i jačanja povjerenja u institucionalne kapacitete nadležnih organa u borbi protiv ilegalne trgovine duvanskim proizvodima. Naime, postupak uništenja pratila je monitoring misija EUROL-a 4.

Takođe, postupak uništenja je na svim lokacijama kontinuirano sniman radi obezbjeđenja potpune sljedivosti procesa i hard disk sa ovim video materijalom se čuva u Upravi carina kao dio službene dokumentacije.

4.Skladištenje duvanskih proizvoda koji su dokazni materijal u krivičnim postupcima

Zakonom o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, u članu 5 stav 3 propisano je da poslove upravljanja oduzetom imovinskom koristi, predmetima krivičnog djela i predmetima privremeno oduzetim u krivičnom i prekršajnom postupku i imovinom datom na ime jemstva vrši organ uprave nadležan za upravljanje državnom imovinom.

S tim u vezi, Vlada je zaključkom br. 11-011/25-3845/2 od 6. XI 2025, zadužila Upravu za državnu imovinu da duvanske proizvode koji su dokazni materijal u krivičnim postupcima, a koji se nalaze u skladištu u Slobodnoj zoni „Luka Bar“ preuzme na upravljanje u skladu sa predmetnim zakonom. Imajući u vidu i zabranu skladištenja duvanskih proizvoda u Slobodnoj zoni, neophodno je ove duvanske proizvode (oko 10. 800 paketa cigareta) izmjestiti i dati na upravljanje Upravi za državnu imovinu. U tom smislu, potrebno je da Uprava za državnu imovinu predloži način skladištenja i čuvanja duvanskih proizvoda sa procjenom potrebnih finansijskih sredstava, nakon čega će Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Ministarstvo finansija i Uprava za državnu imovinu preduzeti aktivnosti na pronalaženju optimalnog modela, u skladu sa svojim nadležnostima i mogućnostima, za obezbjeđivanje finansijskih sredstava za realizaciju predloga Uprave.

Tokom 2025, MCA je nastavila svoje aktivnosti na sprovođenju Okvirne konvencije o kontroli duvana (FCTC), odnosno Protokola o eliminaciji ilegalne trgovine duvanskim proizvodima. Nakon pregleda najboljih praksi u

implementaciji sistema „Track&Trace“, Ministarstvo finansija i Uprava carina, kao nadležni organi, uz stručnu pomoć koju je pružila Kancelarija Svjetske zdravstvene organizacije u Crnoj Gori, razvili su Mapu puta sa zadacima i rokovima za implementaciju, sa krajnjom namjerom da se sistem „Track&Trace“ uspostavi u testnoj fazi do kraja četvrtog kvartala 2026. godine. U zakonodavnom dijelu usvojene su izmjene Zakona o ograničavanju upotrebe derivata duvana („Sl. list Crne Gore“, broj 160/25), kojima je, između ostalog, stvoren pravni osnov za donošenje odgovarajućih podzakonskih akata neophodnih za implementaciju. U tom smislu, Ministarstvo finansija i Uprava carina sastavili su Pravilnik o tehničkim standardima za uspostavljanje i rad sistema sledljivosti duvanskih proizvoda i ključnim elementima ugovora između privrednih subjekata i izdavaoca jedinstvenih identifikacionih oznaka za duvanske proizvode.

U cilju jačanja bezbjednosti, Uprava carina je u februaru 2026. započela realizaciju projekta „Uspostavljanje kontrolnog centra Uprave carina“ iz sredstava granta EU.

Pomenuti Kontrolni centar doprinijeće jačanju efikasnosti carinske službe u borbi protiv svih oblika prekograničnog kriminala, smanjenju ilegalnih migracija, šverca, nezakonitih aktivnosti i slučajeva korupcije na graničnim prelazima i robnim ispostavama; povećanju operativne efikasnosti, povećanju naplate prihoda, povećanju transparentnosti u radu i smanjenju korupcije, jačanju povjerenja i strateških partnerskih odnosa sa policijom i stranim partnerskim službama.

Projekat obuhvata instaliranje video nadzora na carinskim ispostavama, centralizaciju nadzora sa graničnih prelaza, uključujući Carinsku ispostavu Slobodna zona Luka Bar i Carinsku ispostavu Terminal Podgorica i frekventne prelaze kategorije I - Dobrakovo, Dračenovac, Debeli Brijeg, Vraćenovići, Božaj) i pokrivanje vaga i skenera koje naša carinska služba koristi za video nadzor. Ovaj Kontrolni centar omogućiće najviši nivo upravljanja svim integrisanim postupcima skeniranja i njihovu kontrolu. Centar će biti opremljen savremenim informacionim i bezbjednosnim sistemima, koji će omogućiti bržu identifikaciju sumnjivih pošiljki, automatsko prepoznavanje obrazaca i indikatora rizika, kao i unapređenje efikasnosti i preciznosti carinskih kontrola.

Dalje, planirano je nabavljanje 1 fiksnog skenera za Slobodnu zonu Luka Bar, kao i 5 mobilnih skenera za granične prelaze. Priprema tehničkih specifikacija za nabavku je u toku, a postupak nabavke, kako je planirano u Akcionom planu za raspoređivanje odgovarajućih kapaciteta za skeniranje i obuku operatera za skeniranje (2026-2027), biće završen u četvrtom kvartalu 2026. Raspoređivanje novih skenera i obuka carinskih službenika biće sprovedeni u drugom kvartalu 2027.

Statistički podaci za period od 1. I 2025. do 31. XII 2025.

U oblasti zaštite carinskog područja i borbe protiv krijumčarenja, Uprava carina je tokom prethodne godine postigla značajne i mjerljive rezultate kroz intenzivne aktivnosti. Carinici su izvršili 81.927 72.869 kontrola, uključujući inspekcije na graničnim i robnim carinarnicama, carinskim skladištima, naknadno carinjenje, reviziju i druge vrste kontrola. Tokom ovih kontrola otkriveno je 596.542 prekršaja i izdato je 540 prekršajnih naloga. Ukupan iznos naplaćenih kazni po prekršajnim nalozima iznosio je 237.979,13 evra. 476.955,50 eura. Vrijednost robe zaplijenjene tokom 2025. iznosila je 4.048.091,51 eura.

Tokom izvještajnog perioda bilo je 36 slučajeva privremeno oduzetog novca u ukupnim iznosima: 695.117,00 eura, 60.040,00 funti, 198.172,00 dolara, 2.240.000,00 dinara, 110.000,00 rubalja i 12.525,00 turskih lira. U izvještajnom periodu zaplijenjeno je 56.840 cigareta, u vrijednosti od 8.772,00 eura, kao i 2.910 cigarilosa i cigara u vrijednosti od 95.771,00 eura, i 22,85 kg arome za nargilu u vrijednosti od 1.359,60 eura. Pored toga, zaplijenjeno je 104,50 kg rezanog duvana, u vrijednosti od 8.625,00 eura; 5.062,49 litara alkohola u vrijednosti od 30.449,60 eura; i 2.569,48 litara gaziranih pića u vrijednosti od 5.392,80 eura.

Što se tiče šverca droge, bilo je 9 zaplijena: 7 marihuane ukupne težine 154,907 kg, 1 zaplijena 2.000 tableta koje sadrže kratom i 1 zaplijena metamfetamina ukupne težine 0,5 kg. Što se tiče šverca oružja, bilo je 2 zaplijene: 2 pištolja, 2 vazdušne puške, 1.084 metaka municije za pištolj i 2.000 metaka municije za vazdušne puške.

Uprava carina je, samostalno i u saradnji sa drugim državnim organima, podnijela nadležnom tužiocu ukupno 69 krivičnih prijava. Od 1. IX 2025. do 31. III 2026, Odjeljenje za zaštitu prava intelektualne svojine i praćenje zabrana i ograničenja izdalo je 90 rešenja kojima se odobravaju zahtevi za preduzimanje carinskih mjera za zaštitu prava intelektualne svojine.

U izvještajnom periodu, obustavljeno je 13 carinskih postupaka zbog sumnje na povredu prava intelektualne svojine, a privremeno je zadržana roba u ukupnoj količini od 2.693 komada. Uprava carina je izvršila uništavanje falsifikovane robe u količini od 2.130 komada, koja je zadržana u postupcima iz 2019, 2021. i 2022.

Antikorupcijske mjere

Uprava carina i Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) potpisali su, 27. I 2026, Memorandum o saradnji, koji predstavlja prvo formalno partnerstvo Uprave carina sa nevladinom organizacijom, čime je napravljen značajan korak ka jačanju transparentnosti, institucionalnog integriteta i odgovornosti carinskog sistema, u skladu sa evropskim standardima.

U istraživanju javnog mnjenja percepcije građana o stanju korupcije u Crnoj Gori i povjerenju u institucije, koje je sprovela Agencija za sprječavanje korupcije, za 2025, Uprava carina Crne Gore bilježi značajan napredak i prepoznata je kao institucija koja snažno jača integitet i profesionalizam. Prema rezultatima, percepcija korupcije u carinskoj službi opala je na rekordno nizak nivo – svega 3,7% građana je navelo carinu kao koruptivnu instituciju, što je najniži rezultat u posljednje tri godine. Uprava carina je time zauzela 10. poziciju na listi, što predstavlja značajan napredak u odnosu na 2022. kada je bila na 5. mjestu sa 10,2%, odnosno za oko tri puta se smanjio procenat javnog mnjenja koje percipira da je korupcija najzastupljenija u carinskoj službi.

Akcionim Planom, za Poglavlje 24, za oblast Vanjske granice i Šengen definisana je mjera 4.11. - izraditi zajednički plan mjera za prevenciju i represiju korupcije na graničnim prelazima od strane svih uključenih institucija (policija, carina i inspekcija) i sprovođenje plana i uspostavljanje mehanizama praćenja, uključujući godišnje izvještavanje o rezultatima. Inovirani Zajednički plan mjera za prevenciju i represiju korupcije na graničnim prelazima za 2026, usvojen je u februaru 2026. od strane MUP - UP – Sektora granične policije, Uprave carina i Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove. Sačinjen je Izvještaj za 2025. o realizaciji mjera definisanih Zajedničkim planom mjera za prevenciju i represiju korupcije na graničnim prelazima. U realizaciji 13 mjera uključena je Uprave carina i sve mjere iz nadležnosti carinske službe uspješno su realizovane u toku 2025.

U cilju poštovanja Etičkog kodeksa carinskih službenika i namještenika i definisanih profesionalnih standarda, uspostavljen je novi sastav Etičkog odbora Rješenjem Uprave carina 5. IX 2025. Etički odbor je nezavisno radno tijelo koje daje mišljenja o sadržaju i načinu primjene Etičkog kodeksa, te prati primjenu etičkih načela i standarda u praksi. Etički odbor čine tri predstavnika Uprave carina, jedan predstavnik Sindikalne organizaicije Uprave carina i predstavnica NVO sektora.

U 2025, Odjeljenje za unutrašnju kontrolu sprovelo je 48 kontrola, 29 redovnih i 19 vanrednih kontrola. Sprovedenim kontrolama utvrđeno je činjenično stanje i predložene mjere za unapređenje rada i otklanjanje nepravilnosti, kroz donijete izvještaje o unutrašnjoj kontroli. Pokrenuti su disciplinski postupci protiv četiri službenika Uprave carina zbog teže povrede službene dužnosti Zakona o državnim službenicima i

namještenicima. Pokrenut disciplinski postupak protiv jednog službenika Uprave carina zbog lakše povrede službene dužnosti iz Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

U I kvartalu 2026, Odjeljenje za unutrašnju kontrolu sprovelo je 13 kontrola, 7 redovnih i 5 vanrednih kontrole. Sprovedenim kontrolama utvrđeno je činjenično stanje i predložene mjere za unapređenje rada i otklanjanje nepravilnosti, kroz donijete izvještaje o unutrašnjoj kontroli. Pokrenut disciplinski postupak protiv četiri službenika Uprave carina zbog teže povrede službene dužnosti Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

U dijelu edukativnih aktivnosti Uprava carina u saradnji sa ASKom, Upravom za kadrove, Policijskom akademijom i drugim državnim organima, NVO sektorom i međunarodnim organizacijima, realizuje obuke/seminare na temu integriteta, borbe protiv korupcije i etike. U saradnji sa Agencijom za sprečavanje korupcije i Upravom za ljudske resurse realizovane su obuke u skladu sa mjerom 2.2.9. „Sprovođenje obuka o integritetu i etici za službenike koji vrše inspekcijski, kao i carinski nadzor i kontrolu" iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028. Obuke su realizovane 29. IX i 28.XI 2025, kao i 2.III 2026, u prostorijama ASK-a i istima je prisustvovalo 48 carinska službenika. Takođe, carinska etika i integritet je predmet koji je obavezan za polaganje stručnog ispita u oblasti carinskih poslova u Upravi carina i koji su u obavezi da polože svi ovlašćeni carinski službenici. Preko 40 službenika pohađalo je obuku na temu etike i integriteta u III kvartalu 2025.godine.

Na institucionalnom nivou Uprava carina sprovodi analizu izloženosti radnih mjesta prijetnjama od korupcije i svih oblika nezakonitog ili neetičkog ponašanja. Analiza se vrši za sva radna mjesta (oko 300), i na osnovu nje sačinjava Mapa rizika pojedinačnih radnih mjesta i organizacionih jedinica sa indikatorima i nivoima izloženosti riziku. Mapa rizika radnih mjesta i Mapa rizika organizacionih jedinica su sastavni dio Plana integriteta, internog antikorupcijski dokumenta koji definiše 7 oblasti rizika, 45 preostala rizika i oko 130 mjera za smanjenje/otklanjanje rizika. Plan integriteta Uprave carina 2025/2026 usvojen je Odlukom VD Direktorice od 24.II 2025.godine. Analiza prethodnog četovogodišnjeg ciklusa realizacije mjera definisanih planovima integriteta pokazuje da Uprava carina bilježi pozitivan trend te da je broj radnih mjesta koja imaju visok rizik od korupcije smanjen sa 32% na 15%.

Agencija za sprečavanje korupcije realizovala je zajedničku kampanju sa Ministarstvom unutrašnjih poslova-Upravom policije i Upravom carina pod sloganom “Granica bez korupcije”, sa ciljem zajedničke borbe protiv korupcije na granici i podsticanja javnosti da prijavljuju sumnju. Direktori sve tri institucije promovisali su kampanju na graničnom prelazu Božaj, te je ista otpočela 24.X 2025. U okviru kampanje u novembru mjesecu izrađeni su posteri i flajeri »Granica bez korupcije« sa QR kodom ASK-a, kontakt telefonima za prijavu Uprave carina i Uprave policije, na crnogorskom, engleskom i albanskom jeziku i materijal je distribuiran svim graničnim ispostavama.

KLASTER 4: ZELENA AGENDA I ODRŽIVA POVEZANOST

POGLAVLJE 14 – SAOBRAĆAJNA POLITIKA

Ažuriranje Strategije razvoja saobraćaja 2019-2035 se sprovodi kroz dvije međufaze. U okviru prve faze, u kojoj je cilj usaglašavanje na visokom nivou politika sa Strategijom pametne i održive mobilnosti EU za Zapadni Balkan, Vlada je 25. XII 2025, usvojila Informaciju o ažuriranju Strategije razvoja saobraćaja – faza I za period 2026-2035 kojim se potvrđuje posvećenost principima pametne i održive mobilnosti i postavlja temelj daljoj reviziji strategije u skladu sa relevantnim strateškim okvirom EU. Usvajanje integralnog teksta ažurirane Strategije (faza II) očekuje se najkasnije do IV kvartala 2026.

Crna Gora nastavlja da ostvaruje kontinuiran napredak u sprovođenju Akcionih planova Transportne zajednice za period 2025–2027, sa ciljem daljeg usklađivanja sa pravnom tekovinom EU i unapređenja održivog, bezbjednog i interoperabilnog transportnog sistema. U izvještajnom periodu evidentan je napredak, naročito u dijelu zakonodavne harmonizacije i strateškog planiranja, dok implementacija pojedinih reformskih mjera zahtijeva dodatno intenziviranje. Značajni pomaci ostvareni su u željezničkom sektoru kroz usvajanje novog Zakona o željeznici i jačanje institucionalnog okvira, kao i u drumskom saobraćaju kroz unapređenje sistema upravljanja putnom infrastrukturom i planiranja investicija. Istovremeno, izazovi ostaju u oblastima interoperabilnosti, digitalizacije (ITS), kao i razvoja infrastrukture za alternativna goriva. U oblasti bezbjednosti saobraćaja zabilježen je blagi napredak, uz smanjenje broja smrtno stradalih, dok su u sektorima vodnog saobraćaja i transportne integracije ostvareni ograničeni pomaci. Pozitivan primjer predstavlja unapređenje prekogranične saradnje kroz zajedničke granične kontrole sa Republikom Srbijom.

U oblasti **drumskog saobraćaja**, Vlada je 30. III 2026. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju koji je u potpunosti usklađen s pravom EU u oblasti pristupa tržištu prevoza u drumskom saobraćaju. Zakon je donijet 7. IV 2026. Skupština je donijela novi Zakon o radnom vremenu i pauzama mobilnih radnika i uređajima za evidentiranje u drumskom prevozu („Sl. list CG“, broj 2/26). Na osnovu Zakona, donijet je set podzakonskih akata kojima se postiže potpuna usklađenost sa socijalnim zakonodavstvom EU i tahografima.

U oblasti **putne infrastrukture**, Skupština je 13. III 2026. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o putevima („Sl. list CG”, broj 39/2026), kojim su implementirane Direktiva 2010/40/EU o okviru za uvođenje inteligentnih transportnih sistema u drumskom saobraćaju i za veze s ostalim vrstama prevoza, Direktiva 1999/62/EZ o naknadama koje se naplaćuju za korišćenje određenih infrastruktura za teška teretna vozila, Direktiva 2019/520/EZ o interoperabilnosti elektronskih sistema za naplatu putarine u Uniji i olakšavanju prekogranične razmjene informacija o neplaćanju putarine u Uniji, Direktiva 2004/54/EZ o bezbjednosti tunela u okviru trans-evropske putne mreže i Direktiva 2008/96/EZ o upravljanju bezbednošću putne infrastrukture. Takođe, donijet je Pravilnik o bližem načinu, tehničkim zahtjevima, posebnim uslovima i elementima interoperabilnosti elektronske naplate putarine („Sl. list CG”, broj 48/2026) te Pravilnik o kriterijumima o određenju putarine („Sl. list CG”, broj 49/2026).

Kada je u pitanju upravljanje bezbjednošću saobracaja na putevima, Vlada je u novembru 2025. uspostavila Koordinaciono tijelo za bezbjednost saobracaja na putevima, u skladu sa Strategijom unapređenja bezbjednosti drumskog saobraćaja za period 2024–2030. U cilju efikasne implementacije Strategije i pratećeg Akcionog plana, Koordinaciono tijelo obezbjeđuje sistematično praćenje napretka i jačanje međuinstitucionalne saradnje u oblasti bezbjednosti drumskog saobraćaja. Takođe, Vlada je 12. II 2026. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima s ciljem unapređenja ukupnog nivoa bezbjednosti drumskog saobraćaja u Crnoj Gori, sa posebnim fokusom na smanjenje broja saobraćajnih nezgoda, povreda i smrtnih ishoda na putevima. Zakon se nalazi u skupštinskoj proceduri. Vlada je pripremila Predlog zakona o prevozu opasnih materija za koji je okončana javna rasprava. Zakon se usklađuje s Direktivom 2022/1999 i Direktivom 2008/68. Njegovo usvajanje se očekuje do kraja III kvartala 2026.

Za dionicu Mateševo-Andrijevica, autoputa Bar-Boljare, nakon sprovedenog tendera za izbor izvođača radova i nadzornog organa, koji su sprovedeni po pravilima i procedurama javnih nabavki EBRD-a, u februaru 2026. potpisana su oba ugovora. Dodatno, u martu 2026, sa EBRD je potpisan ugovor o grantu u iznosu od 150 miliona eura, koje je ranije finansijskim sporazumom odobrila EK.

Kada je u pitanju projekat implementacije Inteligentnih transportnih sistema, urađena je Studija razvoja i implementacije ITS-a na putevima u Crnoj Gori, sa tehničkim specifikacijama, za sljedeće sisteme: sistem za prikupljanje podataka o saobraćaju; putni meteorološki informacioni sistem; kontrolni sistemi za saobraćaj u tunelima; sistem za bezbjedno parkiranje teretnih vozila; informacioni sistem za korisnike putne mreže (izmjenjiva saobraćajna signalizacija; sistem za detekciju opasnih materija; nacionalni centar za upravljanje

saobraćajem, nacionalni centar za saobraćajne podatke, kao i za sistem kamera za nadzor saobraćaja, koje će posebno implementirati Ministarstvo unutrašnjih poslova. Trenutno se radi na pripremi tenderske dokumentacije. Na portalu javnih nabavki je objavljena najava tendera (https://ecepp.ebrd.com/delta/admin/projectGroupProject.html), pa se uskoro očekuje objavljivanje tendera za PIU konsultanta, nakon čega će biti objavljen tender za nadzor, ali i za implementaciju (najkasnije jun 2026. godine).

U oblasti **željezničkog saobraćaja**, donijet je set podzakonskih akata koji se odnose na način izrade Izjave o mreži i korišćenja uslužnih objekata, u skladu sa Zakonom o željeznici. Takođe, donijet je Zakon o bezbjednosti i interoperailnosti željeznice („Sl. list CG", br. 160/25 i 46/26) na osnovu kojeg su objavljena dva TSI i set CSM. Takođe, osnovana je Agencija za željeznice, izabran Savjet i u toku je izbor direktora. Kako predsjednik Savjeta obnaša ulogu direktora do imenovanja istog, upravo je Agencija objavila gore pomenuta dokumenta koja proizilaze iz Zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti željeznice. Do kraja mjeseca aprila, očekuje se da će Agencija biti popunjena potrebnim administrativnim kapacitetima. Vlada je dala saglasnost na višegodišnji PSO ugovor, koji je zaključen sa putničkim operatorom, a u toku je usaglašavanje višegodišnjeg ugovora sa upravljačem infrastrukture. Oba ugovora su pripremljena uz konsultantsku pomoć, a na osnovu odredaba Zakona o željeznici i najbolje EU prakse u sistemima sličnim onome u Crnoj Gori. Što se tiče zabrane rada privatnog operatera Kombinovani prevoz, isti se nalazi pred nadležnim sudom i čekamo konačnu odluku.

U oblasti **pomorskog saobraćaja**, Skupština je 31. XII 2025. donijela Zakon o lukama („Sl. list CG", br. 2/2026) koji propisuje pravila o pravnom režimu, klasifikaciji, upravljanju, korišćenju i održavanju luka, pružanju lučkih usluga, zajednička pravila o finansijskoj transparentnosti, lučkom redu, kao i druga pitanja od značaja za luke u Crnoj Gori. Zakon prenosi Direktivu (EU) 2019/883 o lučkim uređajima za prijem otpada sa brodova, Regulativu (EU) 2017/352 o uspostavljanju okvira za pružanje lučkih usluga i zajedničkih pravila o finansijskoj transparentnosti luka i Direktivu 2001/96/EZ o utvrđivanju usklađenih zahtjeva i postupaka za siguran utovar i istovar brodova za rasuti teret.

U pogledu **saobraćaja unutrašnjim plovnim putevima**, Crna Gora planira da donese Zakon o unutrašnjoj plovidbi do kraja 2026. godine, sa ciljem usklađivanja s Direktivom (EU) 2016/1629 o tehničkim zahtjevima za brodove unutrašnje plovidbe i Direktivom (EU) 2017/2397 o priznavanju profesionalnih kvalifikacija u unutrašnjoj plovidbi. Priprema ovog zakona predstavlja ključni korak ka uspostavljanju sveobuhvatnog pravnog i regulatornog okvira koji uređuje unutrašnju plovidbu u skladu sa standardima EU.

Kad je riječ o **vazdušnom saobraćaju**, ostvaren je dalji značajan napredak u procesu usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije, s posebnim fokusom na normativno jačanje i institucionalno pozicioniranje sistema. Nastavljene su intenzivne aktivnosti na finalizaciji i usaglašavanju Predloga zakona o vazdušnom saobraćaju (koji je donijet na Skupštini 7. IV 2026), u bliskoj saradnji sa Evropskom komisijom (DG MOVE), pri čemu je poseban akcenat stavljen na precizno razgraničenje nadležnosti između Nacionalnog nadležnog organa i Nacionalnog nadzornog organa, kao i na usklađivanje sa zahtjevima iz paketa Jedinstvenog evropskog neba (SES 2+). Paralelno sa zakonodavnim aktivnostima, pokrenute su pripremne aktivnosti za implementaciju odredbi iz Regulative (EU) 2024/2803, uključujući inicijalnu razradu elemenata šeme učinka i šeme naplate, uz kontinuiranu tehničku podršku i konsultacije sa EUROCONTROL-om i Performance Review Body (PRB). Posebna pažnja posvećena je definisanju održivog tranzicionog modela u odnosu na postojeći aranžman pružanja usluga u vazdušnoj plovidbi, u skladu sa preporukama Evropske komisije i uzimajući u obzir specifičnosti nacionalnog sistema. U dijelu međunarodnih obaveza, nastavljene su aktivnosti na operacionalizaciji izmjena Sporazuma o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja (ECAA), kao i pripreme za prelazak u narednu fazu implementacije, uz istovremeno rješavanje preostalih pitanja u oblasti konkurencije i državne pomoći u saradnji sa nadležnim nacionalnim organima. Takođe, obezbijeđen je kontinuitet visokog nivoa usklađenosti u oblasti sigurnosti vazdušnog saobraćaja kroz sprovođenje preporuka Evropske agencije za sigurnost vazdušnog saobraćaja (EASA), posebno u dijelu licenciranja i nadzora, dok su

institucionalni kapaciteti dodatno unaprijeđeni kroz intenziviranje međuinstitucionalne koordinacije i učešće u stručnim programima podrške.

U pravni sistem Crne Gore preuzete su sljedeće regulative, uključujući i one predviđene završnim mjerilom 4:

Regulativa (EZ) br. 2111/2005 o utvrđivanju liste vazdušnih prevoznika Zajednice kojima je zabranjeno letenje u Zajednici, o informisanju putnika u vazdušnom saobraćaju o identitetu vazdušnog prevoznika koji obavlja let i o prestanku važenja člana 9 Direktive 2004/36/EZ, s izmjenama i dopunama**, Regulativa Komisije (EZ) br. 474/2006** o utvrđivanju liste Zajednice koja se odnosi na vazdušne prevoznike kojima je zabranjeno letenje u Zajednici iz Poglavlja II Regulative (EZ) br. 2111/2005 i **Delegirana regulativa Komisije (EU) 2023/660** o utvrđivanju detaljnih pravila za listu vazdušnih prevoznika kojima je zabranjeno letenje unutar Unije ili na koje se primjenjuju ograničenja letenja unutar Unije iz poglavlja II Regulative (EZ) br. 2111/2005 i stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 473/2006 o utvrđivanju sprovedbenih pravila za listu Zajednice onih vazdušnih prevoznika na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice iz poglavlja II Regulative (EZ) br. 2111/2005 kroz Pravilnik o zabrani ili ograničenju letenja vazdušnih prevoznika iz trećih država („Sl. list CG", broj 108/25);

Regulativa Komisije (EZ) br. 2150/2005 od 23. decembra 2005. godine kojom se utvrđuju zajednička pravila za fleksibilnu upotrebu vazdušnog prostora kroz Pravilnik o fleksibilnoj upotrebi vazdušnog prostora („Sl. list CG", broj 113/25);

Prečišćeni tekst Delegirane Regulative Komisije (EU) 2022/1645 o utvrđivanju pravila za primjenu Regulative (EU) 2018/1139 kroz Pravilnik o zahtjevima za upravljanje rizicima informacione bezbjednosti sa potencijalnim uticajem na sigurnost vazduhoplovstva za organizacije obuhvaćene regulativama Komisije (EU) br. 748/2012 i (EU) br. 139/2014 i o izmjeni regulative Komisije (EU) br. 748/2012 i (EU) br. 139/2014 („Sl. list CG", broj 6/26);

Delegirana Regulativa Komisije (EU) 2023/1768 o utvrđivanju detaljnih pravila za sertifikaciju i deklarisanje sistema za pružanje usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem/pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi i sastavnih dijelova sistema za pružanje usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem/pružanja usluga u vazdušnoj plovidbi kroz Pravilnik o utvrđivanju detaljnih pravila za sertifikaciju i deklarisanje sistema za pružanje usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem/pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi i sastavnih dijelova sistema za pružanje usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem/pružanja usluga u vazdušnoj plovidbi („Sl. list CG", broj 6/26);

Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2023/1770 o utvrđivanju odredbi o opremi vazduhoplova potrebnoj za korišćenje vazdušnog prostora Jedinstvenog evropskog neba i operativnim pravilima u vezi sa korišćenjem vazdušnog prostora Jedinstvenog evropskog neba i o stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 29/2009 i Sprovedbenih regulativa (EU) br. 1206/2011, (EU) br. 1207/2011 i (EU) br. 1079/2012 kroz Pravilnik o utvrđivanju odredbi o opremi vazduhoplova potrebnoj za korišćenje vazdušnog prostora jedinstvenog evropskog neba i operativnim pravilima u vezi sa korišćenjem vazdušnog prostora jedinstvenog evropskog neba („Sl. list CG", broj 6/26);

Sprovedbena Regulativa Komisije (EU) 2023/1769 o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura za odobravanje organizacija uključenih u projektovanje ili proizvodnju sistema i sastavnih dijelova za upravljanje vazdušnim saobraćajem/pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi i o izmjeni Sprovedbene regulative (EU) 2023/203 kroz Pravilnik o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura za odobravanje organizacija uključenih u projektovanje ili proizvodnju sistema i sastavnih dijelova za upravljanje vazdušnim saobraćajem/pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi („Sl.i list CG", broj 6/26);

Sprovedbena regulative Komisije (EU) 2024/2954 o izmjenama Regulative (EU) 2015/640 u vezi sa uvođenjem novih dodatnih zahtjeva za plovidbenost kroz Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dodatnim specifikacijama plovidbenosti za određenu vrstu operacija („Sl. list CG", broj 6/26);

Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2024/1111 o izmjeni Regulative (EU) br. 1178/2011, Sprovedbene regulative (EU) br. 923/2012, Regulative (EU) br. 965/2012 i Sprovedbene regulative (EU) 2017/373 u pogledu

utvrđivanja zahtjeva za operacije vazduhoplova sa posadom sposobnih za vertikalno polijetanje i slijetanje kroz Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu, pravilima i postupcima letenja vazduhoplova i operativnim uslugama u vazdušnom saobraćaju („Sl. list CG", broj 6/26);

Delegirana regulativa Komisije (EU) br. 2023/659 o izmjeni Regulative (EU) br. 452/2014 u pogledu tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura u vezi sa vazdušnim operacijama operatora iz trećih zemalja kroz Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima i procedurama za obavljanje letačkih operacija operatora vazduhoplova iz trećih zemalja („Sl. list CG", broj 6/26);

Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2024/1111 o izmjeni Regulative (EU) br. 1178/2011, Sprovedbene regulative (EU) br. 923/2012, Regulative (EU) br. 965/2012 i Sprovedbene regulative (EU) 2017/373 u pogledu utvrđivanja zahtjeva za operacije vazduhoplova sa posadom sposobnih za vertikalno polijetanje i slijetanje kroz Pravilnik o izmjeni Pravilnika o zajedničkim zahtjevima za pružaoce usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem i usluga u vazdušnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija upravljanja vazdušnim saobraćajem i nadzoru nad njima („Sl. list CG", broj 6/26);

Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2024/1111 o izmjeni Regulative (EU) br. 1178/2011, Sprovedbene regulative (EU) br. 923/2012, Regulative (EU) br. 965/2012 i Sprovedbene regulative (EU) 2017/373 u pogledu utvrđivanja zahtjeva za operacije vazduhoplova sa posadom sposobnih za vertikalno polijetanje i slijetanje i **Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2024/2076** o izmjeni regulativa (EU) br. 1178/2011 i (EU) br. 965/2012 u odnosu na pojašnjenja zahtjeva za kopilote u krstarenju, ažuriranja zahtjeva za izdavanje dozvola letačkoj posadi i ljekarskih uvjerenja, kao i poboljšanja za generalnu avijaciju kroz Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima i procedurama za obavljanje vazdušnih operacija („Sl. list CG", broj 6/26);

Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2024/1111 o izmjeni Regulative (EU) br. 1178/2011, Sprovedbene regulative (EU) br. 923/2012, Regulative (EU) br. 965/2012 i Sprovedbene regulative (EU) 2017/373 u pogledu utvrđivanja zahtjeva za operacije vazduhoplova sa posadom sposobnih za vertikalno polijetanje i slijetanje i **Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2024/2076** o izmjeni regulativa (EU) br. 1178/2011 i (EU) br. 965/2012 u odnosu na pojašnjenja zahtjeva za kopilote u krstarenju, ažuriranja zahtjeva za izdavanje dozvola letačkoj posadi i ljekarskih uvjerenja, kao i poboljšanja za generalnu avijaciju kroz Pravilnik o izmjenama Pravilnika o posadi vazduhoplova („Sl. list CG", broj 6/26);

Prečišćeni tekst Sprovedbene Regulative Komisije (EU) 2023/203 kroz Pravilnik o zahtjevima koje organizacije i nadležni organi treba da ispune u vezi sa upravljanjem rizicima informacione bezbjednosti sa potencijalnim uticajem na sigurnost vazduhoplovstva za organizacije obuhvaćene regulativama Komisije (EU) br. 1321/2014, (EU) br. 965/2012, (EU) br. 1178/2011, (EU) 2015/340, sprovedbenim regulativama Komisije (EU) 2017/373 i (EU) 2021/664 i za nadležne organe obuhvaćene regulativama Komisije (EU) br. 748/2012, (EU) br. 1321/2014, (EU) br. 965/2012, (EU) br. 1178/2011, (EU) 2015/340 i (EU) br. 139/2014, sprovedbenim regulativama Komisije (EU) 2017/373 i (EU) 2021/664 i o izmjeni regulativa Komisije (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 748/2012, (EU) br. 965/2012, (EU) br. 139/2014, (EU) br. 1321/2014, (EU) 2015/340 i sprovedbenih regulativa Komisije (EU) 2017/373 i (EU) 2021/664 („Sl. list CG", broj 6/26);

Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2023/1772 o izmjeni Sprovedbene regulative (EU) br. 923/2012 u vezi sa operativnim pravilima u vezi sa upotrebom sistema i sastavnih dijelova za upravljanje vazdušnim saobraćajem i usluge u vazdušnoj plovidbi u vazdušnom prostoru Jedinstvenog evropskog neba i o stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 1033/2006 kroz Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu, pravilima i postupcima letenja vazduhoplova i operativnim uslugama u vazdušnom saobraćaju („Sl. list CG", broj 37/26);

Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2023/1771 o izmjeni Sprovedbene regulative (EU) 2017/373 u pogledu sistema i sastavnih dijelova za upravljanje vazdušnim saobraćajem i pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi i o stavljanju van snage Regulativa (EZ) br. 1032/2006, (EZ) br. 633/2007 i (EZ) br. 262/2009 kroz Pravilnik o izmjeni Pravilnika o zajedničkim zahtjevima za pružaoce usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem i usluga u

vazdušnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija upravljanja vazdušnim saobraćajem i nadzoru nad njima („Sl. list CG", broj 37/26);

Sprovedbena odlukom Komisije (EU) 2024/1663 o početnoj razmjeni informacija o putanjama u Prvom zajedničkom projektu uspostavljenom Sprovedbenom Regulativom komisije (EU) 2021/116 sa kojom se vršeno usklađivanje kroz Pravilnik o dopuni Pravilnika o zajedničkim projektima i uspostavljanju Prvog zajedničkog projekta za sprovođenje Evropskog Master plana („Sl. list CG", broj 42/26).

Crna Gora je prenijela Direktivu 92/106/EEZ u okviru Zakona o kombinovanom prevozu tereta („Sl. list CG", br. 27/2014). Ovaj zakon uspostavlja pravni okvir za podsticanje razvoja kombinovanog transporta, u skladu s principima pravne tekovine EU, uključujući mjere usmjerene na smanjenje opterećenja drumskog saobraćaja i unapređenje održivih vidova transporta.

Kad je riječ o **pravima putnika,** Crna Gora je postigla značajan napredak u usklađivanju s pravnom tekovinom EU u oblasti prava putnika u svim vidovima saobraćaja. Vlada je 19. XII 2025. utvrdila Predlog zakona o izmjenama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju, u cilju potpunog usklađivanja sa Regulativom (EU) br. 181/2011 o pravima putnika u autobuskom prevozu. Skupština je donijela predmetni Zakon 7. IV 2026. Skupština je 2. II 2026. donijela Zakon o ugovornim odnosima u željezničkom prevozu koji u potpunosti prenosi Regulativu (EU) 2021/782 o pravima i obavezama putnika u željezničkom saobraćaju. Obezbjeđuje i prava osoba sa invaliditetom. Izmijenjeni zakon, usklađen s komentarima EK, je donijet na Skupštini 7. IV 2026. Srovedbena odluka Komisije 2024/949 prenesena je kroz Pravilnik o minimalnim standardima kvaliteta usluga i obrascu zahtjeva za naknadu i obeštećenje („Sl. list CG", broj 25/2026). Agencija za željeznice će obavljati funkciju nacionalnog tijela za sprovođenje.

Skupština je 27. XII 2025. donijela Zakon o ugovorima o prevozu putnika morem („S. list CG", br. 2/26) koji u potpunosti prenosi Regulativu (EZ) br. 392/2009, dok će Regulativa (EU) br. 1177/2010 biti u potpunosti prenesena izmjenama zakona do kraja 2026. Crna Gora je 2015. ratifikovala Atinsku konvenciju (1974) i njen Protokol iz 2002.

Antikorupcijske mjere u sektoru saobraćaja

Ministarstvo saobraćaja je osnovalo organizacionu jedinicu – Odjeljenje za integritet, koje je odgovorno za: izradu Plana integriteta Ministarstva i praćenje njegove primene; prikupljanje i analizu podataka o potencijalnim rizicima od korupcije, sukoba interesa, neetičkog ponašanja državnih službenika i drugih srodnih postupaka (Etički kodeks državnih službenika i zaposlenih („Sl. list CG", br. 50/18); prikupljanje i evidentiranje izvještaja o svim potencijalnim zloupotrebama u sektoru saobraćaja, kao i analiza rizika; predlaganje mera za unapređenje integriteta u sektoru saobraćaja; kreiranje i sprovođenje promotivnih kampanja u oblasti jačanja integriteta; kreiranje i sprovođenje programa saradnje sa drugim organima državne uprave, međunarodnim institucijama, organizacijama i drugim partnerima u oblasti integriteta, antikorupcijskih aktivnosti i drugih zadataka u okviru nadležnosti Odeljenja. Pored toga, usvajanjem Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji 2004, u Crnoj Gori je uspostavljena Državna revizorska institucija kao institucionalna, spoljna, nezavisna, profesionalna i objektivna kontrola trošenja budžetskih sredstava i upravljanja državnom imovinom u Crnoj Gori.

Državna revizorska institucija sprovodi revizije svih organa koji upravljaju budžetom ili državnom imovinom, kao i revizije subjekata koji izvršavaju dio budžeta, upravljaju državnom imovinom, primaju subvencije ili bespovratne dotacije ili garancije od države, ili obavljaju poslovanje sa revidiranim subjektom ili primaju sredstva od EU i drugih međunarodnih organizacija ili institucija za finansiranje javnih potreba.

Kada je u pitanju oblast državnih puteva, za realizaciju svih kapitalnih projekata se raspisuju javni tenderi putem elektronskog portala javnih nabavki (www.cejn.gov.me), sa ciljem unapređenja efikasnosti procesa javnih nabavki roba, usluga i radova, kao i postizanja ušteda u javnom sektoru.

U skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije („Sl. list CG", broj 54/24), Ministarstvo pomorstva je Agenciji za sprečavanje korupcije dostavilo: Izvod iz evidencije poklona za 2025, pisani izvještaj o primljenim sponzorstvima i donacijama s kopijom dokumentacije u vezi sa tim sponzorstvima i donacijama, za 2025. godinu i Izvještaj o sprovođenju plana integriteta za 2025. u skladu sa pravilima za izradu i sprovođenje plana integriteta. Takođe u oktobru 2025. godine donijeto je i poslato Agenciji za sprečavanje korupcije Rješenje o izmjeni Rješenja o određivanju odgovornog lica za izradu i sprovođenje Plana integriteta.

U izvještajnom periodu Ministarstvo pomorstva donijelo je: Plan integriteta i Odluku o osvajanju Plana integriteta. Ministarstvo pomorstvo je donijelo i interna pravila za postupanje povodom integriteta u Ministarstvu pomorstva i to:

1. Interno pravilo kojima se definiše sukob interesa,
2. Interno pravilo o vođenju evidencije o prijavi zviždača I evidencije zahtjeva za zaštitu zviždača,
3. Interno pravilo za zaštitu podatakla o ličnosti,
4. Pravila o sadržaju i načinu vođenja evidencije poklona,
5. Interna pravila o postupku primjene zakona o slobodnom pristupu informacijama,
6. Interno pravilo za postupanje po korupciji,
7. Pravila obrade i zaštita podataka o ličnosti,
8. Interno uputstvo o postupanju po prijavama na prevaru, odnosno nepravilnostima u Ministarstvu pomorstva.

Agencija za civilno vazduhoplovsto je, u skladu sa Zakonom o sprječavanju korupcije, dostavila Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta za 2025. nadležnom organu, dok za izvještajni period u Agenciji nije bilo evidentiranih poklona, sponzorstava niti donacija.

POGLAVLJE 15 – ENERGETIKA

Nacionalni energetski i klimatski plan (NECP)

Vlada Crne Gore je 10. XII 2025. usvojila Nacionalni energetski i klimatski plan (NECP), koji je pripremljen u skladu sa Regulativom (EU) 2018/1999 o upravljanju Energetskom unijom i djelovanjem u oblasti klime. Ovaj plan definiše put države ka čistoj energiji i klimatskim ciljevima do 2030. godine kroz postavljanje jasnih ciljeva za povećanje udjela obnovljivih izvora energije, unapređenje energetske efikasnosti, modernizaciju elektroenergetskih mreža i jačanje energetske sigurnosti. Pored toga, plan teži stvaranju konkurentnog tržišta, privlačenju investicija u obnovljive izvore energije, kao i pružanju podrške razvoju novih tehnologija i inovacija.

Sigurnost snabdijevanja

Crna Gora je, u skladu sa obavezom da do ulaska u EU obezbijedi rezerve od 90 dana neto uvoza, pristupila sprovođenju alternativnog scenarija iz Akcionog plana, radi ispunjenja zahtjeva do trentuka pristupanja EU. Uprava za ugljovodonike ima obavezu formiranja 60,6% ukupne obaveze, koju će ispuniti postepeno, u skladu sa Godišnjim planom formiranja i održavanja rezervi, dok su veliki uvoznici (Jugopetrol AD, INA Crna Gora d.o.o., Petrol Crna Gora MNE d.o.o.) do oktobra 2025. godine u potpunosti ispunili obavezu formiranja 44.260 MT (39,4% ukupne obaveze), skladištenih u Crnoj Gori, Hrvatskoj i Grčkoj. Ministarstvo energetike i rudarstva je izradilo plan kontrole radi obezbjeđenja kontrole kvaliteta i količine rezervi. Po osnovu naknade za obavezne

rezerve, kao finansijskog mehanizma za formiranje istih, do sada je prikupljeno oko 13,7 miliona eura, za potrebe formiranja rezervi Uprave. U toku je realizacija kapitalnog projekta adaptacije i modernizacije državnih rezervoara u Luci Bar uz podršku EK, a paralelno je zaključen ugovor o stručnom nadzoru nad izvođenjem radova. Takođe, zaključen je ugovor o skladištenju rezervi Uprave na terminalu u Baru za potrebe rezervi koje Uprava namjerava obezbijediti. Tender za nabavku prvih količina rezervi, u obavezi Uprave, je sprovođen dva puta, od čega je prvi postupak poništen sredinom januara 2026. godine zbog neispravnih ponuda, a drugi usljed naglog skoka cijena uzrokovanog novonastalom geopolitičkom situacijom, obzirom da postupak u takvim okolnostima nije bilo optimalno sprovesti, jer bi količina nabavljenih naftnih derivata bila značajno manja od predviđene. Pored toga početkom 2026. godine izrađene su studije o procjeni stanja naftnih skladišta u državnom vlasništvu u Lipcima i Bijelom Polju radi planiranja modernizacije i usklađivanja sa EU standardima, a sa ciljem obezbijeđenja dodatnih skladišnih kapaciteta za obavezne rezerve. Održane su tri sjednice Savjeta za obezbjeđenje sigurnog snabdijevanja naftnim derivatima, a Ministarstvo je započelo i izradu Kriznog plana za rješavanje poremećaja u snabdijevanju naftnim derivatima, čije se usvajanje očekuje u drugom kvartalu 2026. godine.

Ugljovodonici

Na osnovu Zakona o mjerama sigurnosti pri istraživanju i proizvodnji ugljovodonika u podmorju („Sl. list CG", broj 51/25) donijeti su sljedeći podzakonski akti a kroz koje je transponovana Regulativom 1112/2014/EU: Pravilnik o bližem sadržaju, načinu izrade i dostavljanju internog plana reagovanja na vanredni događaj („Sl. list CG", broj 25/26); Pravlinik o obrascu infomacija, o obrascu o informacijama o uticaju na sigurnost i životnu sredinu („Sl. list CG", broj 125/25); Pravilnik o načinu izrade i sadržini dokumentacije o mjerama sigurnosti prilikom istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju („Sl. list CG", broj 125/25).

Unutrašnje energetsko tržište

Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i gasa („Sl. list CG, broj 2/26) stupio je na snagu 17. i 2026, čime je obezbijeđena potpuna transpozicija smjernica Energetske zajednice o raspodjeli kapaciteta i upravljanju zagušenjima, smjernice o raspodjeli kapaciteta unaprijed i balansiranju električne energije. Vlada Crne Gore je kroz usvajanje dvije uredbe (na sjednici 15. II 2026. godine) transponovala Smjernicu o radu prenosnog sistema (Guideline on Transmission System Operation) i Kodeks mreže o vanrednim situacijama i obnovi električne energije (Network Code on Electricity Emergency and Restoration).

Skupština je 27. II 2026. donijela Zakon o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima. Donošenjem ovog zakona, Crna Gora je transponovala Regulativu (EU) 2022/869 o smjernicama za transevropsku energetsku infrastrukturu (TEN E Regulation), adaptiranu odlukom Ministarskog savjeta broj D/2023/06/MC EnC, u svoj pravni okvir

Obnovljivi izvori energije

Kada je riječ o obnovljivim izvorima energije, Crna Gora je imala obavezu transponovanja RED II Direktive, čiji je cilj stvaranje uslova za povećanje upotrebe energije iz obnovljivih izvora u sektoru saobracaja. U okviru ispunjenja obaveza iz ovog Pregovaračkog poglavlja, na osnovu Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, krajem februara i početkom marta 2026. godine, donijeti su sljedeći podzakonski akti: Uredba o obaveznom udjelu energije iz obnovljivih izvora u sektoru saobraćaja* („Sl. list CG", broj 37/26); Uredba o bližim kriterijumima održivosti i ušteda emisija gasova sa efektom staklene bašte za biogoriva, biotečnosti i goriva iz biomase („Sl. list CG", broj 40/26); Pravilnik o udjelu, pravilima obračuna i načinu obračuna udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru saobraćaja i posebnim pravilima za biogoriva, biotečnosti i goriva iz biomase („Sl. list CG", broj 27/26); Pravilnik o kriterijumima za biogoriva, biotečnosti i gorivima iz biomase dobijenim od poljoprivredne i šumske biomase („Sl. list CG", broj 27/26); Pravilnik o bazi podataka o biogorivima i evidenciji

verifikatora i subjekata verifikacije („Sl. list CG", broj 27/26); Pravilnik o podacima i metodologiji za praćenje emisija gasova sa efektom staklene bašte iz brodova („Sl. list CG", broj 28/26).

Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti je 5. IX 2025. utvrdila Pravila o načinu proračunavanja, prikazivanja i objavljivanja udjela svih vrsta izvora energije u proizvedenoj, odnosno isporučenoj električnoj energiji i načinu kontrole proračuna. Ova pravila transponuju EU zakonodavstvo koje se odnosi na transparentnost udjela izvora energije u električnoj energiji u skladu sa Direktivom (EU) 2019/944 o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije, kao i Direktivom 2009/28/EC i Direktivom (EU) 2018/2001 o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora.

Male hidroelektrane (mHE) – U novembru 2024. godine započeta je izgradnja vjetroelektrane Gvozd, sa instaliranim kapacitetom od 54,6 MW i planiranom godišnjom proizvodnjom od oko 150 GWh. Puštanje u rad VE Gvozd je planirano za April 2026. godine. U cilju daljeg razvoja projekta izgradnje vjetroelektrane na lokaciji Gvozd, opština Nikšić, Crna Gora, Elektroprivreda Crne Gore je otpočela realizaciju projektnih aktivnosti za projekat povećanja snage VE Gvozd sa 54.6 na 75.6 MW kroz projekat VE Gvozd 2. Planirana proizvodnja VE Gvozd 2 je 63 GWh.

Energetska efikasnost

Od 1. IX 2025. do 31. III 2026, Ministarstvo energetike i rudarstva je donijelo sljedeće propisa u vezi sa zahtjevima eko-dizajna i označavanjem energetske efikasnosti proizvoda koji utiču na potrošnju energije: Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za potrošnju električne energije u stanju mirovanja, isključenom stanju i umreženom stanju mirovanja za električnu i elektronsku kancelarijsku opremu i uređaje za domaćinstvo („Sl. list CG", broj 138/25), Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna uređaja za lokalno grijanje prostora i povezane opreme za regulaciju („Sl. list CG" broj 10/26).

Pored toga, 16. XII 2025., Vlada je usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije, koji je Skupština Crne Gore donijela 31. XII 2025. Ministarstvo energetike i rudarstva je pripremilo izmjene i dopune Zakona o efikasnom korišćenju energije („Sl. list CG, broj 57/14, 25/19, 140/22, 165/25) radi unapređenja postojećeg pravnog okvira, prvenstveno u dijelu koji se odnosi na: usklađivanje sa pravnim okvirom Evropske unije u oblasti energetske efikasnosti i sa važećim zakonodavstvom Crne Gore, tj. Zakonom o energiji, kao i jačanje pravne osnove za dalju implementaciju postojećih i donošenje budućih podzakonskih akata, posebno u pogledu regulisanja energetske efikasnosti u zgradama i unapređenja procesa kontrole kvaliteta u sprovođenju energetskih pregleda zgrada.

Dana 26. III 2026, Vlada je usvojila Mapu puta za transpoziciju direktive o energetskim svojstvima zgrada (EPBD) i direktive o energetskoj efikasnosti (EED) u Crnoj Gori i za usvajanje nacionalnog plana rekonstrukcije zgrada. Mapa puta definiše ključne korake koje Crna Gora treba da preduzme radi usklađivanja sa EPBD i EED direktivama, uključujući izmjene zakonodavstva, donošenje podzakonskih akata i usvajanje Nacionalnog plana rekonstrukcije zgrada do kraja 2027. godine.

Dokument predviđa postepeno uvođenje standarda zgrada sa nultom emisijom, uspostavljanje minimalnih standarda energetske efikasnosti, kao i mjere za smanjenje energetskog siromaštva i dekarbonizaciju sektora zgrada. Takođe, mapa puta definiše institucionalni okvir, nadležnosti i rokove za sprovođenje planiranih aktivnosti, uz obavezu redovnog izvještavanja i praćenja napretka.

Pored unapređenja pravnog okvira, značajni napori su uloženi u jačanje kapaciteta stručnih lica koji sprovode energetske preglede i sertifikovanje zgrada, u saradnji sa Univerzitetom Crne Gore. Tako je 2024. godine 19 stručnih lica uspješno završilo novi ciklus obuke, čime je ukupan broj obučenih dostigao 60. Krajem 2024. godine

najavljen je novi ciklus obuke, na koji se prijavilo 75 inženjera (obuka je počela u januaru 2025. godine), a 54 osobe su završile obuku.

Paralelno sa uspostavljanjem regulatornog okvira u oblasti energetske efikasnosti, i prepoznajući potencijal koji Crna Gora ima u ovoj oblasti, Ministarstvo energetike i rudarstva sprovodi značajne aktivnosti kroz posebne projekte i programe usmjerene na primjenu mjera energetske efikasnosti u javnim zgradama. Najvažniji projekti u ovoj oblasti su sljedeći:

Energetska efikasnost u Crnoj Gori (MEEP2) - Implementacija projekta MEEP 2 započela je 1. IX 2018. i trajala je do 30. VI 2025. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 9,9 miliona eura (6 miliona eura kredit Međunarodne banke za obnovu i razvoj – IBRD i 3,9 miliona eura kofinansiranje od strane države – 1,05 miliona eura iz ušteda u potrošnji energije u adaptiranim objektima i 2,85 miliona eura kofinansiranje iz Budžeta Crne Gore). U okviru MEEP 2 projekta, 18 zdravstvenih ustanova je unaprijeđeno u pogledu energetske efikasnosti. Godišnji troškovi energije smanjeni su za približno 454.168,00 eura.

Unapređenje energetske efikasnosti u javnim zgradama (PEEPB) – u okviru projekta Unapređenje energetske efikasnosti u javnim zgradama (PEEPB), u izvještajnom periodu potpisan je ugovor sa izvođačem radova na izgradnju objekata iz klastera I (objekat H, Dom za stare „Grabovac" u Risnu). Vrijednost ugovora na izgradnji Doma starih u Risnu iznosi 6.566184,47 eura bez PDV-a. Rok za izvođenje radova je 18 mjeseci od dana uvođenja izvođača u posao. Završena je tenderska procedura za objekte iz klastera IV (JU OŠ "Vuk Karadžić" Berane, JU OŠ „Vladislav Ribnikar" Bijelo Polje i JU OŠ „Risto Ratković" Bijelo Polje). Evaluacija dostavljenih ponuda je završena, a ugovor sa izvođačem potpisan je 27. VIII 2025. Radovi na pomenutim objektima su trenutno u toku.Završeni su radovi na objektima iz klastera VI (JU OŠ „Lovćenski partizanski odred" Cetinje, JU Gimnazija „Petar Lubarda" Cetinje, JU OŠ „Jugoslavija" Bar i JU OŠ „Srbija" Bar). Završena je tenderska procedura za objekte iz klastera V (JU OŠ „Veljko Drobnjaković" Risan i JU „Ilija Kišić" Herceg Novi).

Dekarbonizacija energetskog sektora Crne Gore (DESCG) – 18. decembra 2024. godine, sa Svjetskom bankom je potpisan Ugovor o kreditu za realizaciju projekta „Dekarbonizacija energetskog sektora Crne Gore". Cilj DESCG jeste unapređenje energetske efikasnosti javnih objekata, (objekti Univerziteta Crne Gore i drugi javni objekti) i povećanje operativne efikasnosti elektrodistributivne mreže u Crnoj Gori. Projektom su obuhvaćene 3 komponente, koje zajednički čine cjelinu: Unapređenje energetske efikasnosti javnih objekata, Povećanje operativne efikasnosti elektrodistributivne mreže, i tehnička pomoć i podrška implementaciji projekta. Ukupna vrijednost projekta je 33,8 miliona eura. Implementacija je započela u februaru 2025. Dužina trajanja projekta definisana je na pet godina, odnosno do 30. IV 2030.

Programi podrške za unapređenje energetske efikasnosti u sektorima potrošnje energije – Nakon uspješne realizacije prethodnih podsticajnih programa, Ministarstvo energetike i rudarstva je pripremilo četiri programa podrške koji su namijenjeni domaćinstvima, sektoru turizma i sektoru i prerađivačke industrije. Finansiranje programa je podržano iz paketa podrške Evropske komisije za prevazilaženje energetske krize u ukupnom iznosu 13 miliona eura.

Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima – Interesovanje građana za učešće u Programu za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima je veliko, o čemu govori i podatak da se u kratkom roku prijavilo 4527 domaćinstava. Imajući u vidu veliko intereseovanje, ali i ograničena sredstva za realizaciju programa, prijem novih zahtjeva je obustavljen. Od ukupnog broja podnosilaca prijava, do sada su potpisani ugovori o dodjeli grantova sa 3.558 korisnika, a sprovođenje mjera energetske efikasnosti u ovim domaćinstvima je u toku, u skladu sa procedurama projekta.

Programi za podsticanje energetske efikasnosti u sektoru turizma – Za izvođenje radova na primjeni mjera energetske efikasnosti u okviru ovog Programa se kvalifikovalo 11 izvođača. Javni poziv za pružanje podrške domaćinstvima i seoskim domaćinstvima koja pružaju ugostiteljske usluge je raspisan 4. XI 2024 godine. U okviru ovog programa, tokom 2025. godine prijavilo se 51 korisnik, od čega je 8 prijava odbijeno. Implementacija programa je u toku.

U okviru Programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji, na javni poziv se prijavilo 19 hotela, 17 prijava je prošlo prvi krug evaluacije i nakon dopune dokumentacije potpisano je 15 ugovora o dodjeli subvencije. Implementacija programa je u toku.

Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji – Ukupno 32 kompanije su podnijele prijave na javni poziv, od kojih je 25 ispunilo administrativne kriterijume i odabrano za fazu evaluacije. Četrnaest projekata je prošlo u drugi krug evaluacije. Nakon drugog kruga i konačne ocjene svih projektnih prijedloga, formirana je rang lista sa 14 projekata koji su predloženi i odobreni za finansiranje, sa kojima je Inovacioni fond Crne Gore potpisao ugovore o sufinansiranju u periodu jun – jul 2025. Implementacija programa je u toku.

Nuklearna energija, nuklearna sigurnost i zaštita od jonizujućeg zračenja

U izvještajnom periodu u oblasti Nuklearne energije, nuklearne sigurnosti i zaštite od jonizujućeg zračenja donijeti su sledeći akti: Četvrti nacionalni izvještaj o sprovođenju obaveza iz Konvencije o nuklearnoj sigurnosti (Vlada usvojila 19. IX 2025); Završni izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017–2021 (Vlada usvojila 25. XII 2025; iako je usvojen, sprovođenje mjera koje su u toku ili nisu završene biće nastavljeno do donošenja novog strateškog dokumenta; Pravilnik o sadržaju početnog i konačnog plana dekomisije („Sl. list CG", broj 135/25); Pravilnik o sadržaju plana bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili transport radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala („SL. list CG", broj 39/26); Pravilnik o nivoima bezbjednosti i njihovim ciljevima za radioaktivne izvore kategorija 1, 2 i/ili 3, mjerama za postizanje ciljeva bezbjednosti i vrstama bezbjednosnih zona.

Antikorupcijske mjere

Članom 78. Zakona o sprečavanju korupcije propisano je da Agencija za sprječavanje korupcije prati donošenje i primjenu planova integriteta, daje preporuke za njihovo unapređenje i ocjenjuje efikasnost i efektivnost planova integriteta u skladu sa ovim zakonom. Plan integriteta je strateški dokument zasnovan na samoprocjeni rizika od korupcije, njihovoj procjeni i utvrđivanju odgovarajućih mjera za njihovu prevenciju, kako bi se unaprijedio kvalitet rada, efikasnost, profesionalni standardi i etička kultura. Važna karakteristika ovog preventivnog mehanizma je što se sprovođenje drugih antikorupcijskih mehanizama može pratiti kroz njegov razvoj.

Sve javne institucije imenovale su menadžera integriteta, što se može zaključiti da je ova mjera iz Zakona o sprečavanju korupcije u potpunosti implementirana i univerzalno primenjena. Ministarstvo energetike i rudarstva usvojilo je 27. II 2026. Plan integriteta za period 2026–2028. Definisana je lista rizika sa odgovarajućim mjerama prevencije. Izvještavanje o Planu integriteta planirano je na godišnjem nivou, u skladu sa Zakonom. Plan integriteta Ministarstva energetike i rudarstva za period 2026–2028 dostupan je na sajtu Ministarstva: https://www.gov.me/meir/spi/izvjestaji-i-druga-dokumenta. Planirane su i obuke za državne službenike, usmjerene na prevenciju korupcije u javnom sektoru.

POGLAVLJE 21 – TRANS-EVROPSKE MREŽE

Crna Gora je na Međuvladinoj konferenciji u Briselu privremeno zatvorila poglavlje 21 – Trans-evropske mreže.

Trans-evropske saobraćajne mreže

Informacija o ažuriranju Strategije razvoja saobraćaja 2019-2035 je navedena u okviru poglavlja 14 – Saobraćajna politika. Vlada je 4. XII 2025. usvojila Mapu puta/Akcioni plan za učešće u programu „Instrument za povezivanje Evrope" (CEF), koji predstavlja višegodišnji strateški plan (npr. 2025–2027) i sprovodi obaveze Crne Gore u okviru pregovaračkog poglavlja 21. Ovaj plan je osmišljen da direktno odgovori na preporuku Evropske komisije o jačanju administrativnih kapaciteta i unapređenju donošenja odluka u vezi sa infrastrukturnim projektima. Mapa puta postavlja jasne prioritete i identifikuje pravne, institucionalne i finansijske instrumente potrebne za postizanje rezultata. Dokument obuhvata pitanja vezana za učešće Crne Gore u CEF programu u oblastima transporta, energetike i telekomunikacija.

Vlada je 26. III 2026. donijela novi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva saobraćaja. U skladu sa kadrovskim planom, u Direktoratu za kapitalne projekte i međunarodnu saradnju Ministarstva saobraćaja, tokom 2026. godine biće zaposlen službenik na poziciji čiji opis posla obuhvata aktivnosti vezane za Instument za povezivanje Evrope (CEF). Planirano je da se tokom 2027. popuni još jedna pozicija za CEF. Paralelno sa tim, u toku je sertifikovana obuka za upravljanje projektima na kojoj učestvuje 14 službenika iz sektora saobraćaja i pomorstva.

Od novembra 2025, angažovan je ekspert za pružanje podrške u procesu ažuriranja Jedinstvene liste infrastrukturnih projekata (SPP).

Informacija o napretku u zakonodavstvu za putnu infrastrukturu je navedena u okviru poglavlja 14 – Saobraćajna politika.

U sklopu projekta sanacije 13 čeličnih mostova, osam tunela, 20km pruge na dionici Lutovo – Bratonožići – Bioče, kao i modernizacije radionica i depoa za održavanje željezničkih voznih sredstava (koji se finansira kroz Ugovor o grantu Investicionog okvira za Zapadni Balkan i Ugovor o kreditu sa EIB – vrijednosti 80 miliona eura), sprovedena je tenderska procedura za projekat Rekonstrukcije 20 km gornjeg stroja pruge Lutovo – Bratonožići – Bioče na koju je EIB dala saglasnost i u narednom toku maja mjeseca se očekuje se potpisivanje ugovora za izvođenje radova. Za projekat 13 čeličnih mostova i 8 tunela priprema dokumentacije je u završnoj fazi i raspisivanje tendera očekuje se u toku II kvartala 2026.

Za projekat rekonstrukcije dionice Golubovci – Bar, kroz Investicioni okvir za Zapadni Balkan, odobrena su grant sredstva u iznosu 112,6 miliona eura, dok će preostali iznos sredstava biti obezbijeđen kroz kreditni aranžman sa EIB i EBRD bankama. Ugovor o kreditu sa EIB i Ugovor o grnatu potpisani su u decembru 2025. Izrada Glavnog projekta za ovu dionicu je u završnoj fazi, što je preduslova za pokretanje postupka raspisivanja tendera. Tokom 2025. godine, nakon više krugova komentara od strane EIB i EBRD, završena je i u konačnom prihvaćena od strane EBRD, Studije uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA). Potpisivanje finansijskog sporazuma sa EBRD predviđeno je za III kvartal 2026.

Kada je u pitanju dionica Podgorica – granica sa Albanijom, izrada tehničke dokumentacije koja se finansira u okviru WBIF granta u iznosu 2,6 miliona eura dodijeljena je timu IPF11 i u toku je pribavljanje neophodne dokumentacije za izradu Glavnog projekta koji će obuhvatiti rekonstrukciju, modernizaciju i elektrifikaciju trase u

dužini od 25 km. Početna faza projekta (Inception Phase) je uspješno završena, dok su aktivnosti koje se odnose na izradu Studije procjene uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA) i izradu Glavnog projekta trenutno u toku.

Trans-evropske energetske mreže

Crna Gora je postigla potpuno usklađivanje sa Regulativom o Trans-evropskoj energetskoj mreži (TEN-E) 2022/869 Zakonom o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima, koji je Skupština donijela 27. II 2026. („Sl. list CG“, br. 33/26). Zakonom je propisano donošenje 2 podzakonska akta u roku od 6 mjeseci od usvajanja Zakona: Priručnik o procedurama i Pravilnik o kategorijama energetske infrastrukture.

Kada je riječ o elektroenergetskom povezivanju sa susjednim državama, izgradnja crnogorske dionice Transbalkanskog elektroenergetskog koridora bilježi napredak, naročito u dijelu prostornog planiranja za izgradnju nadzemnog dalekovoda 2x400 kV od TS Pljevlja 2 do granice sa Srbijom, gdje su pribavljeni urbanističko-tehnički uslovi i stvoreni uslovi za sprovođenje postupka eksproprijacije. U smislu navedenog, stvoreni su uslovi za raspisivanje tendera za izbor izvođača radova za izgradnju DV, dok je za izvođenje radova na proširenju TS Pljevlja 2 ugovor sa izvođačem radova potpisan 7. IV 2026. Paralelno, kroz nacionalni plan razvoja je utvrđena i izgradnja nove 400 kV veze sa Bosnom i Hercegovinom, kao i izgradnja 110 kV veze sa Albanijom. Prethodno pomenute veze sa Bosnom i Herecegovinom i Albanijom se nalaze u pripremnim fazama.

Trans-evropske komunikacione mreže

Vlada je 26. III 2026. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama. Predloženim izmjenama vrši se dodatno usklađivanje sa regulativom Evropske unije, naročito u oblasti rominga i regulacije tržišta elektronskih komunikacija, čime se stvaraju uslovi za implementaciju EU roaming acquis u kontekstu inicijative za ukidanje roming naknada između Crne Gore i EU. Takođe, uvode se odredbe o upravljanju nacionalnim internet domenom i podacima o registraciji domena, u skladu sa Direktivom (EU) 2022/2555 (NIS2), uključujući implementaciju članova 26, 27 i 28. Vlada je, shodno odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama donijela Uredbu o bližim kategorijama podataka o elektronskim komunikacijama koji se zadržavaju („Sl. list CG”, br. 156/25) kao i Uredbu o mjerama koje sadrži plan mjera kojim se obezbjeđuje bezbjednost javne elektronske komunikacione mreže i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u vanrednim situacijama („Sl. list CG”, broj 42/2026);

Ministarstvo ekonomskog razvoja je na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama donijelo je Pravilnik o vrstama povoljnosti i mjera za lica sa invaliditetom i lica u stanju socijalne potrebe („Sl. list CG”, br. 132/25), Pravilnik o načinu registracije korisnika javnih elektronskih komunikacijskih usluga („Sl. list CG”, br. 100/2025), Pravilnik o vrstama beneficija i mjera za osobe sa invaliditetom i osobe u stanju socijalne potrebe („Sl. list CG”, br. 132/2025), Pravilnik o metodologiji za obračun visine godišnje naknade za korištenje numeracije („Sl. list CG”, br. 133/2025), Pravilnik o tehničkim i organizacionim uslovima koji omogućavaju presrijetanje komunikacija („Sl. list CG”, br. 34/2026), Pravilnik o bližem načinu korišćenja i načinu i uslovima dodjele brojeva iz numeričkog opsega 116 („Sl. list CG”, br. 34/2026);

Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije je na osnovu odredbi Zakona o elektronskim komunikacijama donijelo Pravilnik o utvrđivanju liste kategorija korisnika posebnih povoljnosti u korišćenju univerzalne usluge („Sl. list CG”, broj 7/26).

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (EKIP) u periodu od 1. IX 2025. do 31. III 2026. donijela je set podzakonskih akata koji su navedeni u poglavlju 10 – Informatičko društvo i mediji.

Antikorupcijske mjere

Ministarstvo saobraćaja je 22. IV 2024. godine usvojilo Plan integriteta sa periodom važenja dvije godine. Izvještavanje o Planu integriteta sprovođeno je na godišnjem nivou u skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije. U toku trećeg kvartala planirana je izrada novog Plana integriteta Ministarstva saobraćaja za 2026.

Ministarstvo energetike i rudarstva je 27. II 2026. usvojilo Plan integriteta za period 2026–2028. Definisana je lista rizika sa odgovarajućim mjerama prevencije. Izvještavanje o Planu integriteta planirano je na godišnjem nivou, u skladu sa Zakonom. Plan integriteta Ministarstva energetike i rudarstva za period 2026–2028 dostupan je na sajtu Ministarstva (Izvještaji i druga dokumenta - Ministarstvo energetike i rudarstva). Planirane su i obuke za državne službenike, usmjerene na prevenciju korupcije u javnom sektoru.

Plan integriteta Ministarstva ekonomskog razvoja za period 2024–2026 identifikuje nekoliko ključnih rizika, uključujući: neusklađeno postupanje inspektora tokom inspekcijskih nadzora, neadekvatne i nedovoljno usklađene zakonske propise, postojanje ilegalnih tržišta roba i usluga, nemaran i neprofesionalan rad, zloupotrebu službenog položaja, nedovoljan broj inspektora, kao i rizike povezane sa korupcijom, prvenstveno u oblasti tržišne inspekcije. Pored toga, Plan integriteta obuhvata strukturisan pristup upravljanju rizicima, koji uključuje identifikaciju rizika, njihovu procjenu i mjerenje, mjere za ublažavanje rizika, kao i mehanizme za praćenje, reviziju i izvještavanje o identifikovanim rizicima. U oblasti elektronskih komunikacija, Zakon o elektronskim komunikacijama uspostavlja jasne garancije usmjerene na obezbjeđivanje integriteta, transparentnosti i nezavisnosti regulatornog tijela.

POGLAVLJE 27 - ŽIVOTNA SREDINA I KLIMATSKE PROMJENE

U cilju ispunjavanja završnih mjerila za poglavlje 27, nadležne institucije su intenzivirale aktivnosti u oblastima zaštite životne sredine i klimatskih promjena.

- U oblasti kvaliteta vazduha, Nacrt Strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2026–2029 prošao je javnu raspravu i usklađen je sa NECP-om. Strategija uključuje projekcije smanjenja emisija, Program smanjenja zagađenja vazduha u skladu sa NEC direktivom, kao i planove kvaliteta vazduha za sve zone u Crnoj Gori. Njegovo usvajanje planirano je do juna 2026. godine i predstavlja važan korak u realizaciji Reformske agende, koja je definisana kao jedan od ključnih prioriteta.
- Oblast kvaliteta voda uređena je Zakonom o vodama, kojim su transponovane Okvirna direktive o vodama, druge direktive iz oblasti voda, kao i ratifikovane međunarodne konvencije i deklaracije. U oblasti zaštite prirode, pripremljen je novi Nacrt zakona dodatno usklađen sa relevantnim EU direktivama i CITES konvencijom. Nacionalna strategija biodiverziteta sa Akcionim planom 2026–2031 je u finalnoj fazi i usvajanje je planirano do kraja II kvartala 2026.
- U oblasti upravljanja otpadom, Državni plan upravljanja otpadom 2025–2029 usvojen je 23. X 2025, dok su jedinice lokalne samouprave u obavezi da usvoje lokalne planove u roku od 9 mjeseci od njegovog donošenja, uključujući mjere za odvojeno sakupljanje otpada.
- U dijelu klimatskih promjena, usvojen je Zakon o klimatskim promjenama („Sl. list CG“, broj 149/25) i prateći podzakonski akti, čime je uspostavljen pravni i institucionalni okvir za MRVA sistem u skladu sa EU ETS.

Administrativni kapaciteti

Crna Gora je pripremila Akcioni plan o sadašnjim i budućim administrativnim kapacitetima koji obuhvataju životnu sredinu i klimatske promjene. Akcioni plan uključuje: procjenu postojećih i projektovanih administrativnih kapaciteta; detaljan spisak državnih službenika koji će biti zaposleni na državnom i lokalnom nivou, razvrstan po sektorima, sa indikativnim rokovima do 2030. godine i jasno definisanom prekretnicom za 2028. godinu; i

konkretne kratkoročne obaveze, prema kojima će Crna Gora do juna 2026. godine zaposliti određeni broj državnih službenika; Nacrt Vladinog plana o daljem povećanju kapaciteta, pokazujući da će nove administrativne strukture biti dovoljne da obezbijede održivu implementaciju i sprovođenje cjelokupne pravne tekovine EU po pristupanju. Akcioni plan je dostavljen Evropskoj komisiji u martu 2026. godine

Horizontalno zakonodavstvo

Procjena uticaja na životnu sredinu – EIA / strateška procjena uticaja na životnu sredinu – SEA

Što se tiče direktiva o procjeni uticaja i strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (EIA i SEA), revidovane tabele usklađenosti dostavljene su Evropskoj komisiji početkom februara 2026. godine. Evropska komisija je potvrdila da je Direktiva o strateškoj procjeni u potpunosti transponovana u nacionalno zakonodavsto, dok je za Direktivu o procjeni uticaja potrebno prenijeti još jednu odredbu. Tim povodom je pripremljen Predlog zakona o izmjeni Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu, koji je dobio pozitivno mišljenje Evropske komisije i koji je Vlada usvojila 19. III 2026.

U cilju jačanja kapaciteta, preko TAIEX instrumenta, planirana je radionica o sprovođenju EIA/SEA postupaka, koja će biti održana 2–3. VI 2026. godine u Podgorici. Informacije o EIA/SEA postupcima su dostupne javnosti na web-sajtu Agencije za zaštitu životne sredine i web-sajtovima nadležnih organa lokalne uprave, a obavještavanje se vrši i putem štampanih i elektronskih medija. Prekogranični postupci se sprovode u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima i nacionalnim zakonodavstvom.

U cilju unapređenja sinergije i koordinacije između SEA i EIA postupaka, preduzimaju se aktivnosti na jačanju njihove međusobne povezanosti kroz ranije uključivanje rezultata strateških procjena u fazu planiranja projekata, kao i kroz dosljednu upotrebu rezultata i preporuka SEA u postupcima EIA. Poseban akcenat stavljen je na unapređenje komunikacije između nadležnih organa na nacionalnom i lokalnom nivou, kao i na standardizaciju procedura i razmjenu podataka, čime se obezbjeđuje da se rezultati strateških procjena sistematski koriste kao osnova za donošenje odluka u pojedinačnim projektima. Takođe, kroz zajedničke obuke i smjernice dodatno se jačaju administrativni kapaciteti u cilju efikasnijeg povezivanja ova dva instrumenta u procesu planiranja i sprovođenja.

Odgovornost za štetu u životnoj sredini (ELD)

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, uz revidovanu tabelu usklađenosti, dostavljen je Evropskoj komisiji na mišljenje 16. III 2026. godine.

U cilju jačanja kapaciteta za sprovođenje Direktive kontinuirano se organizuju obuke. U periodu 24-26 III 2026, preko TAIEX instrumenta, u Rimu, Italija, realizovana je Studijska posjeta za predstavnike Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, ekološke inspekcije i Agencije za zaštitu životne sredine.

Informacije o postupcima odgovornosti za štetu dostupni su na sajtu Agencije za zaštitu životne sredine.

Ekološki kriminal

U cilju transponovanja nove Direktive o ekološkom kriminalu iz 2024. godine, Ministarstvo pravde je pripremilo Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela, koji su u februaru 2026 dostavljeni Evropskoj komisiji na mišljenje.

U cilju efikasnijeg reagovanja na krivična djela iz oblasti životne sredine, Vrhovni državni tužilac Crne Gore je u septembru 2025. osnovao Operativni tim za borbu protiv ekološkog kriminala, sastavljen od predstavnika

tužilaštva, policije, nadležnih ministarstava iz oblasti ekologije, prostornog planiranja i upravljanja prirodnim resursima, kao i drugih stručnjaka iz oblasti životne sredine.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova iz oktobra 2025.godine, u Upravi policije, u okviru Sektora za borbu protiv kriminala formiran specijalizovani tim koji će se baviti borbom protiv ekološkog kriminala – Grupa za suzbijanje ekološkog kriminala.

Takođe, uspostavljena je i digitalna platforma Čuvaj.me, koja omogućava građanima da prijave ekološke prekršaje i prate postupanje nadležnih organa, čime se dodatno jačaju transparentnost i učešće javnosti.

U dijelu koji se odnosi na jačanje kapaciteta za sprovođenje Krivičnog zakonika i Eco-crime direktive kontinuirano se realizuju obuke u saradnji sa Centrom za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, koje su dostupne su na web stranici: https://cosdt.me/?s=%C5%BEivotne&post_type=post&sentence=1&order=date&orderby=DESC.

Crna Gora učestvuje u regionalnom projektu za klimatsku i ekološku pravdu (Climate and Environmental Justice Convergence Project in the Western Balkans). Kao rezultat ovog Projekta, Vlada je 18. IX 2025. usvojila Informaciju o zaključivanju Memoranduma o razumijevanju u oblasti pravosudne i ekološke saradnje između Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera Crne Gore, Expertise France (EF) i Francuske razvojne agencije (AFD). Memorandum je potpisan u oktobru 2025.godine.

Preko TAIEXa u periodu 22–24. IX 2025. u Beču, Austrija, realizovana je Studijska posjeta u vezi Eko krime direktive.

INSPIRE

Evropska komisija je u januaru 2026.godine potvrdila transpoziciju INSPIRE direktive u nacionalno zakonodavstvo.

U toku je uspostavljanje prve faze razvoja Geoportala, koja podrazumijeva objavljivanje prostornih podataka i koja će biti završena do kraja 2026.godine, dok će naredna faza obuhvatiti izradu kataloga metapodataka, sa ciljem da Crna Gora do momenta pristupanja Evropskoj uniji ima funkcionalan Geoportal.

Ekološka inspekcija

Vlada je 23. X 2025. donijela Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, koji je dostupan na web stranici Ministarstva. Pravilnik uspostavlja Direktorat za inspekcijski nadzor, koji se sastoji od 4 Direkcije i to:

- Direkcija za ekološku inspekciju (16 mjesta),
- Direkcija za državnu komunalnu inspekciju (11 mjesta),
- Direkcija za inspekcijske poslove iz oblasti zaštite od jonizujućih i nejonizujućih zračenja (4 mjesta),
- Direkcija za zastupanje, analitiku i izvještavanje iz oblasti inspekcijskog nadzora (8 mjesta).

Organizaciona struktura predviđa ukupno 40 sistematizovanih radnih mesta (32 inspektorska mesta i 8 radnih mesta za ostalo osoblje), što predstavlja dvostruko povećanje u odnosu na trenutni broj i obezbeđuje pokrivenost svih segmenata zaštite životne sredine. Očekuje se usvajanje Plana ljudskih resursa, nakon čega će biti objavljeni javni pozivi za upražnjena radna mesta inspektora. U poređenju sa postojećim brojem inspektora zaštite životne sredine, planiran je javni poziv za dodatnih 8 radnih mesta inspektora zaštite životne sredine, čime će se ukupan broj inspektora pove ćati na 16.

U Prilogu 4 su dati: statistički podaci o EIA, SEA i ELD postupcima za 2025. godinu; podaci o inspekcijskom nadzoru za 2025.godinu; statistički podaci o žalbama i tužbama (upravni izvještaj Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera- Odsjeka za horizontalno zakonodavstvo) za 2025.godinu; podaci o aktivnostima Fonda za zaštitu životne sredine (Eko-fonda) za period 1. IX 2025 - 31. III 2026; statistički podaci o krivičnim djelima u oblasti životne sredine za 2025 godinu.s

Kvalitet vazduha

Završen je Plan implementacije Direktive (EU) 2024/2881 o kvalitetu ambijentalnog vazduha i čistijem vazduhu za Evropu, za koju je traženo prelazno razdoblje. Takođe je pripremljen nacrt novog Zakona o zaštiti vazduha, kojim se u potpunosti transponuje Direktiva (EU) 2024/2881, zajedno sa setom sekundarnih propisa, uključujući i podzakonski akt kojim se u potpunosti transponuje NEC direktiva.

Direktive 94/63/EZ o kontroli emisija isparljivih organskih jedinjenja (VOC), koje nastaju usljed skladištenja benzina i njegove distribucije od terminala do benzinskih stanica, kao i Direktiva 2009/126/EU o rekuperaciji benzinskih para (Faza II) tokom punjenja motornih vozila gorivom, već su regulisane u Crnoj Gori. Kontrola emisija VOC iz benzina, uključujući Fazu I i Fazu II, uređena je Pravilnikom o tehničkim standardima za zaštitu vazduha od emisija isparljivih organskih jedinjenja koja nastaju usljed skladištenja, prenosa i distribucije motornog benzina („Sl. list CG“, br. 7/14 i 8/19). Ovim pravilnikom utvrđeni su tehnički i ekološki standardi za opremu za skladištenje i prenos na terminalima i benzinskim stanicama, kao i za cisterne koje prevoze benzin između terminala ili od terminala do benzinskih stanica. Takođe su definisani rokovi za usklađivanje, čime su obuhvaćeni zahtjevi Direktive 94/63/EZ (Faza I) i Direktive 2009/126/EU (Faza II).

Ove industrijske mjere dio su šireg okvira strateškog planiranja Crne Gore, koji uključuje i Nacionalni energetski i klimatski plan (NECP) 2021–2030 za ulaganja u energetiku i klimu, Strategiju pametne specijalizacije za rast zasnovan na inovacijama, kao i Nacionalnu strategiju održivog razvoja do 2030. godine, koja usmjerava održiva ulaganja u svim sektorima.

U skladu sa Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha („Sl. list CG“, br. 44/10, 13/11 i 64/18), uspostavljena je optimalna teritorijalna pokrivenost podacima o kvalitetu vazduha. Definisane lokacije mjerenja reprezentativne su, kako po tipu stanica za praćenje, tako i po usklađenosti sa drugim makro i mikro lokacijama unutar iste zone kvaliteta vazduha. Teritorija Crne Gore podijeljena je na tri zone (sjevernu, centralnu i južnu), koje su definisane na osnovu preliminarne procjene kvaliteta vazduha u odnosu na pragove procjene zagađujućih materija, koristeći dostupne podatke o koncentracijama i modeliranje. Granice zona poklapaju se sa administrativnim granicama opština koje im pripadaju.

Državna mreža za kontinuirano praćenje kvaliteta vazduha, za koju je nadležna Agencija za zaštitu životne sredine, sastoji se od devet stacionarnih mjernih stanica. Održavanje, servisiranje i kalibraciju mjernih uređaja obavljaju ovlašćene kompanije proizvođača opreme, dok se kalibracija vrši nakon redovnog godišnjeg servisa u akreditovanoj laboratoriji. Do sada je kalibraciju obavljala kompanija EKONERG iz Zagreba.

Centar za ekotoksikološka istraživanja Crne Gore (CETI) sprovodi Program praćenja kvaliteta vazduha u Crnoj Gori, u skladu sa godišnjim ugovorom sa Agencijom za zaštitu životne sredine, na osnovu Zakona o zaštiti vazduha. Podaci se prikupljaju na serveru koji se nalazi u CETI-ju, gdje se takođe vrši validacija podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha. CETI dostavlja mjesečni izvještaj za prethodni mjesec Agenciji za zaštitu životne sredine do 15. u mjesecu, nakon čega Agencija vrši verifikaciju i objavljuje izvještaj na svojoj internet stranici. Pored toga, svi podaci o kvalitetu vazduha dostupni su u realnom vremenu na internet stranici Agencije: www.epa.org.me. Agencija za zaštitu životne sredine priprema godišnji Izvještaj o stanju životne sredine, koji uključuje i godišnji izvještaj o kvalitetu vazduha, kao i izvještaj zasnovan na indikatorima, koji se izrađuje svake

četiri godine. Takođe, Agencija dostavlja godišnje izvještaje o kvalitetu vazduha Evropskoj agenciji za životnu sredinu (EEA) putem EIONET mreže, a počev od 2025. godine uključena je i u izvještavanje u realnom vremenu putem UTD sistema na platformi EEA. Svi podaci o kvalitetu vazduha dostupni su na internet stranici Agencije. Izvještaji se podnose godišnje u propisanim rokovima, u skladu sa međunarodnom metodologijom EMEP/EEA Air Pollutant Emission Inventory Guidebook 2023.

Nacrt nove Strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2026–2029. godine prošao je javnu raspravu u periodu od 11. II do 3. III 2026. Ovaj dokument je usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom (NECP). Sastavni dio Strategije čine projekcije smanjenja emisija, na osnovu kojih će biti utvrđene obavezne obaveze smanjenja emisija za zagađujuće materije obuhvaćene NEC direktivom. Ove projekcije predstavljaju procjenu očekivanog smanjenja emisija relevantnih zagađujućih materija. Strategija uključuje Program smanjenja zagađenja vazduha u skladu sa NEC direktivom, kao i planove kvaliteta vazduha za sve tri zone kvaliteta vazduha u Crnoj Gori.

Tokom izvještajnog perioda, Agencija za zaštitu životne sredine dostavila je Inventar emisija zagađujućih materija u vazduh za 2024. godinu putem EIONET mreže, kao i Sekretarijatu Konvencije o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima (CLRTAP).

Crna Gora je nastavila redovno praćenje kvaliteta automobilskih i brodskih goriva, u skladu sa godišnjim Programom praćenja kvaliteta goriva za period 2024–2025.

Upravljanje otpadom

Vlada je 23. X 2025. godine usvojila Državni plan upravljanja otpadom za period 2025–2029 (DPUO). U cilju sprovođenja politika i smjernica iz DPUO, u svakoj jedinici lokalne samouprave izrađuju se Lokalni planovi upravljanja otpadom (rok za usvajanje je 9 mjeseci od usvajanja DPUO), koji moraju obuhvatiti upravljanje otpadom na datom geografskom području, uključujući mjere za odvojeno sakupljanje papira, metala, plastike i stakla.

Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom („Sl. list CG“, br. 34/24 i 92/24), svi preostali podzakonski akti (u odnosu na prethodni izvještajni period) su izrađeni i dostavljeni Evropskoj komisiji sredinom marta 2026, radi usklađivanja sa EU zakonodavstvom u ovoj oblasti. U cilju dodatnog usklađivanja sa Okvirnom direktivom o otpadu, u toku je postupak donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom.

Zahtjevi za tranzicione periode odnnose se na sljedeće pravne akte EU: Direktivu 2008/98/EC sa izmjenama (Okvirna direktiva o otpadu), Direktivu Savjeta 1999/31/EC (Direktiva o deponijama), Regulativu (EU) 2025/40 (ambalaža), Regulativu (EU) 2023/1542 (baterije) i Direktivu 2012/19/EU (električna i elektronska oprema). Pripremljeni su planovi za sprovođenje ovih propisa, i dostavljeni Evropskoj komisiji 13. III 2026.

Proširena odgovornost proizvođača (EPR) uspostavljena je Zakonom o upravljanju otpadom i obuhvata električnu i elektronsku opremu, vozila, baterije i akumulatore, gume, ambalažu, proizvode od plastike za jednokratnu upotrebu i ribolovnu opremu koja sadrži plastiku. Za punu implementaciju EPR sistema neophodno je uspostavljanje informacionog sistema za programe proširene odgovornosti proizvođača. Agencija za zaštitu životne sredine raspisala je tender za izradu ovog sistema, međutim prvi poziv je bio neuspješan zbog nedostatka prijava. Očekuje se raspisivanje novog tendera u prvoj polovini aprila.

Usvojene su mjere za jačanje administrativnih kapaciteta i podršku razvoju kapaciteta na lokalnom i regionalnom nivou, posebno inspekcijskih službi, kroz novu sistematizaciju u okviru Ministarstva ekologije, održivog razvoja i

razvoja sjevera (MERS), u cilju efikasne pripreme za sprovođenje zakonodavstva EU u oblasti upravljanja otpadom.

U pogledu podizanja javne svijesti i saradnje sa civilnim sektorom, tokom 2025. godine realizovana je inicijativa „Aarhus karavan“ u svim opštinama Crne Gore, sa ciljem edukacije lokalnih službenika i građana u skladu sa principima Arhuske konvencije. Saradnja sa nevladinim sektorom kontinuirano se ostvaruje kroz javne pozive za finansiranje projekata usmjerenih na jačanje svijesti u oblasti upravljanja otpadom.

Zabranjena je upotreba plastičnih kesa debljine od 15 do 50 mikrona, kao i proizvoda od plastike za jednokratnu upotrebu. Napredak je ostvaren i u tretmanu otpadnih guma, kroz nabavku mašine većeg kapaciteta, čime se rješava dugogodišnji problem njihovog nagomilavanja.

Nelegalne deponije u Zakršnici (Mojkovac) i Mislovom dolu (Nikšić) su sanirane, dok je sanacija lokacije Bakovića do u Kolašinu planirana za ovu godinu i već je raspisan tender. Pod inspekcijskim nadzorom zatvorene su i dvije nelegalne deponije: Mostina (Rožaje) i Dobrakovo (Bijelo Polje).

Planirana je i nabavka komunalne infrastrukture kroz dva velika postupka javne nabavke ukupne vrijednosti oko 13 miliona eura, koja obuhvata nabavku kamiona, kontejnera i kanti za selektivno prikupljanje otpada za svih 25 jedinica lokalne samouprave.

Kroz projekat Svjetske banke „Reforma upravljanja otpadom u Crnoj Gori“ biće realizovana izgradnja Regionalnog centra za upravljanje otpadom u Nikšiću, koji će opsluživati više od 75.000 stanovnika. Centar će podržati reciklažu, kompostiranje i savremenu obradu otpada, smanjujući zavisnost od deponija i omogućavajući veće stope reciklaže u skladu sa zahtjevima EU. Projekat takođe obuhvata sanaciju oko 11 hektara kontaminiranog zemljišta na bivšoj industrijskoj lokaciji KAP-a u Zetskoj dolini, čime će se smanjiti rizici po javno zdravlje i zaštititi podzemne vode i sliv Skadarskog jezera.

Kvalitet voda

Oblast kvaliteta voda uređena je Zakonom o vodama („Sl. list CG“, br. 27/07, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 84/18, kojim su transponovane Okvirna direktive o vodama, druge direktive iz oblasti voda, kao i ratifikovane međunarodne konvencije i deklaracije. Crna Gora je tokom marta 2026 dostavila sve tabele usklađenosti sa propisima koji uređuju ovu oblast.

U izvještajnom periodu usvojeni su sljedeći propisi: Program monitoringa površinskih i podzemnih voda za 2026. godinu („Sl. list CG“, broj 149/25); Planovi upravljanja rizikom od poplava za vodna područja slivova Dunava i Jadranskog mora (Vlada usvojila 25. XII 2025.); Program mjera sa obaveznim mjerama zaštite voda od zagađenja nitratima iz poljoprivrednih izvora („Sl. list CG“, broj 18/26); Pravilnik o načinu i rokovima sprovođenja mjera za očuvanje, zaštitu i unapređenje kvaliteta voda za kupanje („Sl. list CG“, broj 19/26).

U skladu sa usklađivanjem zakonodavstva sa EU, Ministarstvo zdravlja je, u saradnji sa Institutom za javno zdravlje, izradilo Nacrt zakona o vodi za ljudsku upotrebu i dostavilo ga Evropskoj komisiji na mišljenje, imajući u vidu izmjene Direktive (EU) 2020/2184 o vodi za piće.

<u>Direktiva 91/271/EEZ o tretmanu komunalnih otpadnih voda</u>

U Kolašinu, u okviru projekta „Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, kanalizacione mreže i unapređenje vodosnabdijevanja u opštini Kolašin“, potpisan je ugovor o nadzoru nad izvođenjem radova (780.000 eura bez PDV-a). U toku je evaluacija ponuda za izbor projektanta i izvođača radova, nakon ponovljenog tenderskog postupka. U Mojkovcu, u okviru projekta „Unapređenje sistema upravljanja otpadnim

vodama u opštini Mojkovac“, potpisani su ugovor o izvođenju radova (5.807.731,60 eura bez PDV-a) i ugovor o nadzoru (280.000 eura bez PDV-a). U Rožajama, u okviru projekta „Izgradnja sistema za upravljanje otpadnim vodama“, završena je evaluacija tehničkih ponuda za nadzor; u toku je žalbeni postupak, nakon čega će biti otvorene finansijske ponude. U Pljevljima, za projekat postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), arbitražni postupak je okončan u korist opštine; za projekat „Izgradnja druge faze kanalizacione mreže“ pripremljen je nacrt pretkvalifikacione dokumentacije za nadzor. U Bijelom Polju, u okviru projekta „Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda“, završena je evaluacija tehničkih ponuda za projektovanje i izvođenje radova; u toku je žalbeni postupak. Sproveden je novi tender za nadzor, evaluacija je završena i u toku je priprema za potpisivanje ugovora. U Ulcinju, radovi su u završnoj fazi (tehnički pregled i izdavanje upotrebne dozvole). Ugovorena vrijednost radova iznosi 4.457.040,26 eura, dok vrijednost usluge nadzora iznosi 371.310,00 eura. Nakon toga slijedi period prijave nedostataka u trajanju od 12 mjeseci.

U oktobru 2025. potpisan je ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF – br. WB-IG10-MNE-ENV-02), kao i prateći posebni sporazum za projekat „Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i prateće infrastrukture u opštini Ulcinj. Potpisan je ugovor o kreditu i grantu sa opštinom Tivat za realizaciju projekta „Vodosnabdijevanje i odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda na Jadranskoj obali – faza V – komponenta 2“, 2. X 2025. U skladu sa Zaključkom Vlade od 30. X 2025, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera zaduženo je da dostavi zahtjeve i projektnu dokumentaciju Ministarstvu finansija radi uključivanja u Odluku o zaduživanju Crne Gore za 2026. godinu, kako bi se omogućilo zaključivanje kreditnog aranžmana sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj. Ministarstvo je o tome obavijestilo opštine i dostavilo Ministarstvu finansija zahtjeve i dokumentaciju koje su opštine dostavile.

Vlada je 20. XI 2025. usvojila Informaciju i Program izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda (2025–2027). Vlada je 25. XII 2025. usvojila Izvještaj o realizaciji Plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori (2020–2035).

Vlada je 10. XII 2025. usvojila Informaciju i prihvatila Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava iz Investicionog okvira za Zapadni Balkan kao i Posebni sporazum koji je sastavni dio tog ugovora, a odnosi se na projekat „Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali – Boka Kotorska“. Vlada je 5. III 2026. usvojila Informaciju i prihvatila Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava iz zajedničkog evropskog fonda za Zapadni Balkan, kao i Posebni sporazum koji je sastavni dio tog ugovora, a odnosi se na projekat „Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali – faza V, komponenta 2 – opština Tivat“.

Projekat „Integrisani razvojni program koridora rijeka Save i Drine“ predstavlja jednu od najvećih inicijativa u oblasti upravljanja vodama, ukupne procijenjene vrijednosti od 330 miliona eura, sa posebnim fokusom na razvoj infrastrukture i zaštitu od poplava. U Crnoj Gori, projekat predviđa izgradnju multifunkcionalnih nasipa dužine 10 kilometara na rijekama Grnčar i Lim u opštinama Gusinje, Plav, Bijelo Polje i Berane, čime će se stvoriti uslovi za razvoj drugih aktivnosti i realizaciju dodatnih kapitalnih projekata. Projekat takođe predviđa izgradnju sistema za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta u opštinama sliva Drine, kao i unapređenje vodosnabdijevanja.

EU4Green – podrška implementaciji Zelene agende za Zapadni Balkan – realizuju se Plan razvoja monitoringa podzemnih voda u Crnoj Gori, i GCF projekat „Jačanje tehničkih i institucionalnih kapaciteta u sektoru voda u Crnoj Gori radi omogućavanja inkluzivnih inicijativa za otpornost na klimatske promjene“.

Saradnja Crne Gore sa UNECE – U okviru programa rada UNECE za period 2025–2027 realizuje se projekat „Međusektorska saradnja u prekograničnim slivovima na Zapadnom Balkanu“, finansiran od strane Ministarstva životne sredine i energetske bezbjednosti Italije.

Zaštita prirode

Ova oblast uređena je Zakonom o zaštiti prirode („Sl. list CG“, br. 54/16, 18/19, 84/24). Novi Nacrt Zakona o zaštiti prirode dodatno je usklađen sa Direktivom o staništima, Direktivom o pticama, Direktivom o zoološkim vrtovima, kao i sa Konvencijom o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje flore i faune (CITES konvencija). Nacrt zakona o zaštiti prirode je finalizovan i dostavljen Evropskoj komisiji.

Javna rasprava o Nacionalnoj strategiji biodiverziteta sa Akcionim planom 2026–2031 održana je u periodu od 25. II do 15. III 2026. dok je javni forum održan 13. III 2026, pri čemu nije bilo značajnijeg interesovanja javnosti. U skladu sa Programom pristupanja Crne Gore 2025–2026, usvajanje Nacionalne strategije biodiverziteta planirano je do kraja drugog kvartala 2026.

Tokom izvještajnog perioda usvojeni su sljedeći podzakonski akti: Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje trgovine zaštićenim divljim vrstama biljaka, životinja i gljiva („Sl. list CG“, br. 114/25), Pravilnik o utvrđivanju liste vrsta divljih ptica koje se mogu nuditi na prodaju, žive ili mrtve, transportovati i držati radi prodaje i nuditi na prodaju („Sl. list CG“, broj 39/26) .

Park prirode „Ulcinjska solana“ – Vlada Crne Gore i Opština Ulcinj, potpisali su 30. I 2026. ugovor o osnivanju društva „Park prirode Ulcinjska solana“ d.o.o.. Postupak registracije društva je u toku, s obzirom na to da Ministarstvo finansija insistira na usklađivanju statuta ovog pravnog lica sa novim Zakonom o upravljanju preduzećima u državnom vlasništvu. Pored nacrta plana upravljanja, do kraja februara 2026. godine dostavljen je i nacrt biznis plana za Park prirode „Ulcinjska solana“. Oba dokumenta su trenutno u procesu konsultacija, kako bi se obezbijedila nesmetana priprema za sprovođenje tzv. „no-regret“ mjera u okviru operativnog IPA programa 2024–2027. „No-regret“ mjere podrazumijevaju hitne radove na obnovi infrastrukture solane, koji su ključni za funkcionisanje osnovnih ekoloških procesa. Vlada Crne Gore obezbijedila je sredstva u iznosu od 510.000 eura u Budžetu za 2026. godinu za obnovu dodatnih 8 km prioritetnih nasipa.

Natura 2000 – Završeno je mapiranje kopnenog dijela teritorije, dok je analiza podataka u završnoj fazi. Tipovi staništa mapirani su na 100% kopnene teritorije, rasprostranjenost kopnenih vrsta utvrđena je na približno 70% teritorije, prikupljeni su podaci za 91 tip staništa, analizira se 131 vrsta sa liste Direktive o staništima, prikupljeni su podaci za oko 80 vrsta ptica značajnih za određivanje područja posebne zaštite (SPA). Kada je riječ o morskom području, mapiranje će uskoro biti završeno, nakon čega slijedi analiza podataka. U toku je javna rasprava o predlogu Natura 2000 mreže, dok će se dalja komunikacija sa Evropskom unijom nastaviti u vezi sa tehničkim pitanjima.

Industrijsko zagađenje

Radi poboljšanja primjene Regulative (EK) 166/2006 (E-PRTR), Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je usvojilo Pravilnik o detaljnom sadržaju i načinu vođenja Registra emisija i prenosa zagađivača („SL. list CG“, broj 112/25). Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i sjevernog razvoja kontinuirano radi na pripremi Smjernica za primjenu zaključaka vezanih za najbolje dostupne tehnike (BAT), koje su prilagođene za primjenu u Crnoj Gori i objavljene na veb stranici Ministarstva i Agencije za zaštitu životne sredine: https://www.gov.me/clanak/119719-zakonaska-regulativa-iz-oblasti-zivotne-sredine. Takođe, Ministarstvo je pripremilo Vodič za korisnike EU sistema za ekološki menadžment i audit (EMAS), u okviru priprema za pristupanje EU i usklađivanja sa evropskim standardima zaštite životne sredine.

Uspostavljen je Registar zagađivača zajedno sa bazom podataka o emisijama zagađivača. Projekat „Unapređenje registara emisija i prenosa zagađivača u zapadnom Balkanu i Republici Moldaviji“, omogućio je

uspostavljanje i precizno definisanje Registra zagađivača (PRTR) sa bazom emisija, čime je obezbijeđen efektivan pristup javnosti informacijama o životnoj sredini.

Agencija za zaštitu životne sredine radi na identifikaciji svih operatera koji su obavezni da podnose izvještaje, nakon čega će biti organizovane obuke za te operatere. Razvijen je softver koji je omogućio pripremu prvog izvještaja dostavljenog u bazu EEA, koji pokriva PRTR metapodatke za Crnu Goru. Za prvu fazu izvještavanja identifikovani operateri su: TE Pljevlja, Rudnik uglja Pljevlja, Deponija Livade u Podgorici i Deponija Možura u Baru. Dalji status izvještavanja ka EEA ne zavisi od Agencije za zaštitu životne sredine, već od same EEA, koja mora Crnoj Gori omogućiti pristup bazi podataka u koju se uvoze podaci o emisijama iz PRTR objekata. Pripremljeni su izvještaji za 2023. i 2024. godinu.

Kako se aktivnosti na uspostavljanju Registra zagađivača (PRTR) približavaju završetku, započeta je i identifikacija operatera VOC. Trenutno je u toku realizacija IPA projekta „Podrška Crnoj Gori u ispunjavanju obaveza iz Poglavlja 27 i jačanje kapaciteta 2025–2028“, u okviru kojeg će biti identifikovane instalacije koje koriste organske rastvarače u svom radu, u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama, kao i razvoj i unapređenje kapaciteta kako za operatere tako i za nadležne administrativne organe.

Crna Gora ima samo jedno veliko postrojenje za sagorijevanje – Termoelektranu Pljevlja. Važno je napomenuti da TE Pljevlja radi po „Opt-Out“ modelu, na osnovu odobrenja Energetske zajednice (Odluka br. 2016/19/MC-ENC Ministarstva Energetske zajednice – odobrenje izuzeća postrojenja od primjene graničnih vrijednosti emisija propisanih Direktivom 2001/80/EC).

Crna Gora je pripremila i Evropskoj Komisiji dostavila Nacrt novog Plana implementacije Direktive o industrijskim emisijama (DSIP), za koju je traženo prelazno razdoblje.

Izdavanje i revizija integrisanih dozvola za operatere obavezne po Zakonu o industrijskim emisijama kontinuirano se sprovodi od strane Agencije za zaštitu životne sredine. Tokom izvještajnog perioda podnesene su dvije aplikacije za integrisane dozvole – od strane operatera Agromont d.o.o. Nikšić i Poliex d.o.o. Berane – i procedure su u toku. Do sada je Agencija izdala četiri rješenja o integrisanim dozvolama za deponije Možura d.o.o. i Livade d.o.o., Uniprom d.o.o. Nikšić i Fab Live d.o.o. Podgorica.

Tokom izvještajnog perioda, u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama, Inspekcija životne sredine izvršila je 11 inspekcijskih kontrola, izdala 1 nalog, podnijela 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i izdala 3 rješenja o novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 11.000 EUR. U skladu sa Zakonom o životnoj sredini, Inspekcija je izvršila 1 inspekcijsku kontrolu i izdala 1 rješenje za otklanjanje nepravilnosti.

Hemikalije

U oktobru 2025, Crna Gora je usvojila Pravilnik o klasifikaciji, označavanju i pakovanju hemikalija u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom UN, čime je dodatno usklađeno nacionalno zakonodavstvo sa Regulativom (EZ) br. 1272/2008 (CLP), uključujući njene najnovije izmjene. Dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU nastavljeno je kroz izmjene Pravilnika o metodama ispitivanja opasnih svojstava hemikalija, u skladu sa najnovijim izmjenama Regulative (EZ) br. 440/2008.

Izmjene Zakona o hemikalijama su pripremljene i dostavljene Evropskoj komisiji u februaru 2026.

U oktobru 2025, Vlada je usvojila Završni izvještaj o sprovođenju Nacionalnog plana implementacije Stokholmske konvencije (2019–2023), čime je unaprijeđeno upravljanje digotrajnim organskim zagađivačima.

Tekuće aktivnosti uključivale su ažuriranje nacionalnih planova implementacije u okviru Stokholmske konvencije i jačanje sinergije između Bazelske, Roterdamske, Stokholmske i Minamata konvencije.

Administrativni kapaciteti su nastavili da se unapređuju kroz aktivnosti jačanja kapaciteta uz podršku Evropske agencije za hemikalije i TAIEX-a.

Agencija za zaštitu životne sredine sprovodila je upravne postupke, dok su inspekcije identifikovale nepravilnosti koje su otklonjene kroz korektivne mjere i sankcije.

Centar za kontrolu trovanja je uspostavljen i očekuje se da postane operativan, čime će se dodatno ojačati sistem za reagovanje na hemijske incidente i zaštitu javnog zdravlja.

Statistički podaci (2025) – aktivnosti sprovođenja i primjene propisa nastavile su da jačaju u 2025. godini, što se ogleda u sljedećim pokazateljima: registrovane kompanije: 27 (2024: 26); upravni postupci: 658 (2024: 576); dozvole za opasne hemikalije: 641 (2024: 505); PIC notifikacije/saglasnosti: 80 (2024: 71); zahtjevi za biocidne proizvode: 251 (2024: 300); odluke o biocidnim proizvodima: 246 (2024: 274), inspekcije: 1.667 (2024: 1.468). Ukupno posmatrano, povećanje broja upravnih postupaka, dozvola i inspekcija ukazuje na kontinuirano jačanje kapaciteta za sprovođenje i primjenu propisa.

Buka

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera (MERS) pripremilo je i Komisiji dostavilo Nacrt zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini, koji predviđa strože standarde od onih propisnaih Direktivom o buci. Pored toga, izrađeno je pet podzakonskih akata, koji su dostavljeni Evropskoj komisiji.

U toku je izrada strateških karata buke, zajedno sa akcionim planovima za četiri prioritetna drumska koridora, i predviđeno je da bude završena do kraja juna.

Crna Gora nastavlja sa sprovođenjem mjera za podizanje svijesti javnosti o problematici buke. Takođe, kroz Plan javnih nabavki MERS za 2026. godinu, koji je objavljen 30. I 2026, planirana je realizacija usluge organizovanja radionice u oblasti zaštite od buke, sa ciljem podizanja svijesti javnosti. Takođe, izrađen je i objavljen Vodič za upravljanje bukom u životnoj sredini, koji je dostupan na internet stranici Ministarstva.

Civilna zaštita

U izvještajnom periodu, Skupština je donijela Zakon o obnovi nakon nepogode („Sl. list CG“, broj 2/26). Vlada je 18. XI 2026. donijela Nacionalni plan zaštite i spašavanja od ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja.

Klimatske promjene

Skupština je 11. XII 2025. donijela Zakon o klimatskim promjenama („Sl. list CG“, broj 149/25), kojim je uspostavljen pravni okvir za sistem monitoringa, izvještavanja, verifikacije i akreditacije (MRVA) u okviru ETS1 (elektroenergetika, industrija, avijacija i pomorstvo) i ETS2 sistema (zgrade, drumski saobraćaj i mala preduzeća). U cilju pune operativnosti sistema, Crna Gora je usvojila šest ključnih podzakonskih akata, čime je obezbijeđena uspostava MRVA sistema za stacionarna postrojenja, vazduhoplove i regulisane subjekte („Sl. list CG“, broj 21/26). Dodatno, usvojena su i dva podzakonska akta kojima se uređuje uspostavljanje MRV sistema za sektor pomorstva („Sl. List CG“, broj 28/26). Paralelno je izrađen Nacrt uredbe o djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju, kojim se uređuju: obuhvaćene djelatnosti, izdavanje i korišćenje emisionih kredita, način njihovog obračuna i dodjele, aukcijska prodaja, kao i vođenje registra. Nacrt je dostavljen Evropskoj komisiji na mišljenje.

Vlada je 10. XII 2025. usvojila Nacionalni energetski i klimatski plan (NEKP), kojim se definiše pravac energetske tranzicije i klimatske politike do 2030. godine. Strategija niskougljeničnog razvoja (SNR) sa Akcionim planom za period 2026–2030. usvojena je 26. II 2026. i predstavlja dugoročni strateški okvir dekarbonizacije do 2050. godine. Ova strategija nadograđuje ciljeve NEKP-a i Nacionalno utvrđenog doprinosa (NDC), uvodeći dodatne politike i mjere usmjerene ka klimatskoj neutralnosti. Dokument obuhvata sektore energetike, industrije, saobraćaja, zgradarstva, poljoprivrede, otpada i LULUCF, čime se obezbjeđuje integracija klimatskih ciljeva u sektorske politike i postepeno povećanje ambicije u skladu sa Pariškim sporazumom.

Napredak je ostvaren i u usklađivanju sa EU regulativom koja se odnosi na emisije CO_2 iz novih vozila. Zakonom o klimatskim promjenama propisana je obaveza donošenja podzakonskih akata radi transparentnog informisanja potrošača o emisijama CO_2 i potrošnji goriva, čime se obezbjeđuje dostupnost i provjerljivost podataka. U cilju implementacije ovih zahtjeva, u maju 2026. godine biće održana TAIEX ekspertska misija, usmjerena na jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta nadležnih institucija.

U skladu sa članom 31 Zakona o klimatskim promjenama, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je pripremilo Nacrt pravilnika o načinu obračuna emisija iz sektora šumarstva, korišćenja zemljišta i promjene namjene zemljišta, koji je dostavljen Evropskoj komisiji na mišljenje.

Takođe, pripremljei su je Nacrti mapa puta za ETS sektor i sektor van ETS, kojima se definišu planirane mjere i vremenski okvir za dalje usklađivanje sa klimatskom pravnom tekovinom EU. Mapa puta za sektor van ETS obuhvata mjere u oblasti LULUCF sektora i emisija CO_2 iz novih putničkih vozila.

U izvještajnom periodu izrađeni su i podzakonski akti (dvije uredbe i dva pravilnika) kojima se omogućava uspostavljanje potpuno operativnog nacionalnog sistema za praćenje, izvještavanje i verifikaciju (MRV). Ovi akti uređuju funkcionisanje sistema inventara emisija gasova sa efektom staklene bašte, kao i sistema politika, mjera i projekcija emisija, te su dostavljeni Evropskoj komisiji na mišljenje.

Ključni iskorak predstavlja uspostavljanje MRV platforme - online sistema za monitoring, izvještavanje, verifikaciju i evaluaciju podataka u skladu sa Okvirom unaprijeđene transparentnosti prema Pariškom sporazumu. Testna verzija platforme predstavljena je 23. XII 2025, dok su u narednom periodu planirane obuke za sve relevantne institucije koje će imati obavezu dostavljanja podataka.

U cilju jačanja administrativnih kapaciteta, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera donijelo je 4. XI 2025. godine Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Ovim aktom uređena je unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Direktoratu za klimatske promjene i održivi razvoj, u okviru kojeg su uspostavljene Direkcija za klimatske promjene (9 sistematizovanih radnih mjesta) i Direkcija za održivi razvoj (4 radna mjesta).

U tom kontekstu, Ministarstvo je 16. III 2026. dostavilo Evropskoj komisiji Analizu administrativnih kapaciteta, koja sadrži pregled postojećih kapaciteta i definisane mjere za njihovo unapređenje. Dokument je usklađen sa kadrovskim planovima Ministarstva i Agencije za zaštitu životne sredine. Dodatno zapošljavanje predviđeno je ovim planovima, dok su javni oglasi za popunu radnih mjesta u pripremi.

U okviru TAIEX instrumenta i CBIT inicijative, tokom izvještajnog perioda organizovane su tri radionice usmjerene na jačanje kapaciteta za implementaciju EU ETS i MRVA sistema, kao i politika adaptacije i ublažavanja klimatskih promjena.

Antikorupcijske mjere

Članom 78. Zakona o sprečavanju korupcije propisano je da Agencija za sprečavanje korupcije prati usvajanje i sprovođenje planova integriteta, daje preporuke za njihovo poboljšanje i procenjuje efikasnost i efektivnost planova integriteta u skladu sa ovim zakonom. Plan integriteta je strateški dokument zasnovan na samoproceni rizika od korupcije, njihovoj proceni i određivanju adekvatnih mera za njihovo sprečavanje, kako bi se poboljšao kvalitet rada, efikasnost, profesionalni standardi i etička kultura. Važna karakteristika ovog preventivnog mehanizma je da se sprovođenje drugih mehanizama za borbu protiv korupcije može pratiti kroz njegov razvoj.

Svi javni organi imenovali su menadžera integriteta. Može se zaključiti da je ova mera iz Zakona o sprečavanju korupcije u potpunosti sprovedena i da se univerzalno poštuje.

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja severnog regiona utvrdilo je Plan integriteta za 2025/2026. godinu početkom ove godine (https://www.gov.me/clanak/plan-integriteta-ministarstva-ekologije-odrzivog-razvoja-i-razvoja-sjever-za-2025-26). Ekološka inspekcija je uključena u Plan i postoji lista rizika sa uključenim preventivnim merama. U skladu sa tim, uspostavljeno je i usvojeno 32 interna akta, uključujući zakon o primanju poklona, sukobu interesa i javnim nabavkama (https://www.gov.me/clanak/evidencija-rizika-ministarstva-ekologije-odrzivog-razvoja-i-razvoja-sjevera).

Izveštavanje o Planu integriteta planirano je jednom godišnje, u skladu sa Zakonom. Registar rizika je usvojen i dostupan je na veb stranici Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

Sva ova dokumenta dostupna su na veb stranici Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera. Planirane su obuke za državne službenike za sprečavanje korupcije u javnom sektoru. Uspostavljen je sistem interne revizije, a Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, 25. XI 2024. godine, planirano je zapošljavanje dva revizora i jednog šefa kancelarije.

KLASTER 5: RESURSI, POLJOPRIVREDA I KOHEZIJA

POGLAVLJE 11 – POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

U vezi sa implementacijom IPARD III programa sprovode se četiri prethodno akreditovane mjere, odnosno Mjera 1, Mjera 3, Mjera 7 (Podmjere 7.1 i 7.2) i Mjera 9 dok se radi na akreditaciji dodatnih mjera (M4, M5 i M6). Kroz objavljene javne pozive počelo je i potpisivanje ugovora.

Trenutno je ugovoreno 129 korisnika, s iznosom investicije 26,761,431.50 eura bez PDV-a i mogućom podrškom od 20,070,073.59 eura.

Do sada je isplaćeno ukupno 15 finalnih zahtjeva za isplatu, 4 fazna zahtjeva za isplatu i 18 avansnih zahtjeva za isplatu. Ukupan iznos investicija bez PDV-a je 9,861,479.66 eura, ukupan iznos isplaćene podrške je 7,837,624.48 eura, i iznos EU podrške je 5,878,218.3 eura.

Što se tiče **horizontalnih pitanja** na liniji sa realizacijom obaveza iz završnih mjerila, Vlada je 18. IX usvojila Pregovaračku poziciju i Izvještaj o ispunjenju obaveza u pregovaračkom poglavlju 11, u skladu sa čim je 16. XII 2025. godine pregovaračko poglavlje 11, privremeno zatvoreno. U skladu sa Implementacionim planom za uspostavljanje Agencije za plaćanja i uspostavljanje Integrisanog administrativnog i kontrolnog sistema u Crnoj Gori, uslijedilo je usvajanje Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, kojom je prepoznata samostalna Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu. U tom pogledu Vlada je 5. III 2026. godine usvojila Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za plaćanja na

liniji sa čim je usvojen i Kadrovski plan za 2026. godinu, koji je planirano zapošljavanje 48 službenika u toku 2026. godine.

U vezi sa unapređenjem IAKS-a ostvaren je napredak kroz značajno povećanje ubilježene površine zemljišta u Sistemu za identifikaciju zemljišnih parcela (SIZEP). Ugovor za nabavku novih ortofoto mapa je potpisan i u toku su aktivnosti pripreme snimanja države. Sredstva su obezbijeđena kroz IPA 2021. Planirano je avionsko snimanje cijele teritorije Crne Gore i izrada DOFa u razmjeri 1:5000 (GSD 0,20m).

Prema poslednjim ažuriranim podacima, trenutno je u LPIS registrovano 12.345 gazdinstava, što je za 1.005 više nego u prethodnom izveštajnom periodu. Registrovane su ukupno 103.891parcele, odnosno 9.558 više nego u prethodnom izveštajnom periodu, odnosno 123.865,39 ha, što je za 4.088,59 ha više u odnosu na prethodni izveštaj.

Registar poljoprivrednih gazdinstava je uspostavljen i obezbijeđuje jedinstvenu identifikaciju korisnika podrške koji su, u skladu s javnim pozivima u obavezi da se registruju.

FADN sistem trenutno obuhvata 60 farmi, od kojih 43 aktivno učestvuje. U prvom kvartalu 2026. započeta je organizacija prikupljanja podataka za 2025. a službenici direkcija za savjetodavne službe samostalno će prikupljati podatke, uz podršku Odjeljenja za ekonomske analize i tržište. Nakon objavljivanja konačnih podataka Popisa poljoprivrede, pripremljen je obračun Standardnog proizvodnog koeficijenta (SO) i pokrenute su aktivnosti na izradi Tipologije farmi. Iako konkretni koraci ka transformaciji FADN-a u Sistem podataka o održivosti farmi (FSDN) još nisu započeti, ključne promjene su već identifikovane. Planirano je da se u 2026. pristupi izmjenama propisa i nadogradnji softvera, koji će biti finansiran kroz UNFAO.

U oblasti **ruralnog razvoja,** pored implementacije IPARD III programa, Crna Gora je nastavila da jača administrativne kapacitete Agencije za plaćenja zapošljavanjem devet izvršilaca po ugovoru na neodređeno i pet dodatnih izvršilaca po ugovoru o djelu.

Regionalna kancelarija u Bijelom Polju uspješno funkcioniše. U toku su građevinski radovi na izgradni regionalnih kancelarija u Beranama i Pljevljima (kuće poljoprivrede). Potpisani su ugovori za opremanje namještajem i IT opremom. Završetak radova i opremanje će biti do 30. VI 2026. U toku je izrada projekta za regionalnu kancelariju Nikšić (kuća poljoprivrede), odobreno je idejno rešenje. Plan je da tender za građevinske radove bude raspisan u III kvartalu 2026. godine sa ciljem da radovi budu završeni do kraja 2027. Dinamika ove aktivnosti zavisiće od odziva za tender za građevinske radove. Regionalna kancelarija Podgorica će biti uspostavljena do kraja III kvartala 2026. U toku je priprema predmjera i predračuna radova na sitnim zanatskim radocima, koji će biti implemetirani do kraja juna 2026. godine.

Što se tiče **Zajedničke organizacije tržišta (ZOT)** Skupština je 1. XII 2025. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šemama kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (“Sl. list CG”, broj 140/25). Zakon je usklađen sa izveštajem i akcionim planom Misije za reviziju održane u novembru 2019. godine i Regulativom (EU) 2024/1143. Skupština je 26. II 2026. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda („Sl. list CG“, broj 51/17 i 33/26).

Kada je u pitanju **organska proljoprivrede** u izvještajnom periodu nastavljeno je usaglašavanje sa pravnom tekovinom, te su usvojeni Pravilnik o bližim uslovima za biljnu i stočarsku organsku proizvodnju („Sl. list CG“, broj 29/2026) - usklađeno sa: Regulativa (EU) 2018/848, Regulativa (EU) 2020/464, Delegirana regulativa (EU) 2022/474, Delegirana regulativa (EU) 2020/1794, Delegirana regulativa (EU) 2020/427, Delegirana regulativa (EU) 2021/716; Pravilnik o bližim uslovima za preradu, sakupljanje, pakovanje, prevoz i skladištenje proizvoda („Sl. list CG“, broj 45/2026) - usklađeno sa: Regulativa (EU) 2018/848; Liste proizvoda i supstanci koji se mogu

koristiti u organskoj proizvodnji („Sl. list CG“, broj 17/2026) – usklađeno sa: Implementaciona regulativa (EU) 2021/1165 i izmjene (2023/121, 2025/973, 2025/2501).

Antikorupcijske mjere

Zakon o sprječavanju korupcije („Sl. list CG“, broj 54/24), kao opšti zakon, predstavlja pravni osnov za sve sektore. IPARD Upravljačko tijelo je dužno da sprečava i otkriva nepravilnosti, izvještava o uočenim nepravilnostima i daje naknadne informacije. Svrha prevencije je da se smanji mogućnost pojave nepravilnosti i prevara u upravljanju fondovima EU. Iz navedenih razloga Upravljačko tijelo ima službenika za nepravilnosti, koji je dužan da se stara o prijavi nepravilnosti, rizika i sprečavanju prevara. Za IPARD program javno je dostupan poseban baner za prijavu nepravilnosti/sumnje na prevaru.

POGLAVLJE 12 - BEZBJEDNOST HRANE, VETERINARSTVO I FITOSANITARNA POLITIKA

U izvještajnom periodu Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (UBHVFP) pripremila je set zakona kojim se nacionalno zakonodavstvo dodatno usklađuje sa pravnom tekovinom EU. U tom smislu pripremljeni su: Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o zdravlju životinja, Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja, Zakon o sredstvima za zaštitu bilja, Zakon o upravljanju i postupanju sa nusproizvodima životinjskog porijekla, kao i Zakon o službenim kontrolama. U tom kontekstu, Skupština je 13. II 2026. godine donijela Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja („Sl. list CG“, broj 39/26). Vlada je 20. II 2026. godine utvrdila Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o sredstvima za zaštitu bilja i Zakon o upravljanju i postupanju sa nusproizvodima životinjskog porijekla, dok je 12. marta utvrdila i Zakon o službenim kontrolama. Navedeni zakoni upućeni su Skupštini i biće usvojeni nakon odobrenja Evropske komisije. Eventualni komentari Evropske komisije biće adresirani kroz amandmane. Usvajanje svih zakona planirano je u aprilu 2026. godine.

U pogledu jačanja administrativnih kapaciteta, u izvještajnom periodu, Vlada je 19. II 2026. usvojila Akcioni plan za jačanje administrativnih kapaciteta UBHVFP, koji se u periodu do 2030. planira zapošljavanje 147 službenika to 26 u 2026, 31 u 2027. kao i 30. službenika u naredne tri godine.

U dijelu jačanja infrastrukture, odnosno graničnih kontrolnih mjesta, Mapa puta za izgradnju i unapređenje graničnih kontrolnih mjesta u Crnoj Gori usvojena je na sjednici Vlade 19. II 2026. godine. Mapom je kreiran detaljan plan izgradnje šest graničnih prelaza prije ulaska u EU.

U oblasti **bezbjednosti hrane**, sproveden je Program mjera bezbjednosti i kvaliteta hrane i hrane za životinje za 2025. godinu. U završnoj fazi izrade je Godišnji izvještaj o realizaciji ovog programa u 2025.godini. Pripremljen je Program mjera bezbjednosti hrane za 2026. u najvećoj mjeri u skladu sa preporukama EK o praćenju prisutnosti određenih kontaminenata u hrani, monitoring školjki, rezidua pesticida i rezidua ostataka farmakološki aktivnih supstanci u hrani, izlučevinama i tkivima. Sredstva za sprovođenje monitoringa bezbjednosti hrane obezbijeđena su u Budžetu za 2026. u iznosu od 328,323.42 eura.

U oblasti **stavljanja na tržište hrane, hrane za životinje i nusproizvoda životinjskog porijekla** nastavljeno je ulaganje napora u pogledu unapređenja objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane životinjskog porijekla. U tom pogledu Vlada je 26. II 2026. usvojila Inovirani Plan za unaprjeđenje objekata za hranu životinjskog porijekla i nusproizvoda životinjskog porijekla nakon prethodno sprovedenog usaglašavanja sa EK. S tim u vezi Crna Gora se obavezala na tromjesečno dostavljanje ažurirane liste objekata EK, počevši od kraja marta 2026. Izrađen je i Inovirani program za unapređenje kvaliteta sirovog mlijeka sa akcionim planom i planom za postupanje sa neusaglašenim sirovim mlijekom i u toku je konačno usaglašavanje sa EK programa i nacionalnih uredbi o dozvoljenim odstupanjima i prilagođavanjima zahtjevima higijene hrane i posebnim zahtjevima higijene hrane za proizvode životinjskog porijekla u skladu sa Regulativama 852/2004 i 853/20094. U

vezi sa poboljšanjem higijene u svim fazama proizvodnje mlijeka, kroz akcioni plan Crna Gora je razvila mjere poboljšanje te će u narednom periodu biti stavljen akcenat na njihovu realizaciju. U cilju približavanja propisanih pravila subjektima i potrošačima u ovoj oblasti UBHVFP je krajem novembra 2025.: Vodič za dobru higijensku praksu u poslovanju hranom za životinje koji je u izvještajnom periodu promovisan i distribuiran subjektima u poslovanju hranom za životinje, te Vodič za potrošače o neupakovanoj hrani, kao dio Akcionog plana za 2025.godinu u okviru Nacionalnog plana zaštite potrošača 2025-2027.

U oblasti **upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla koji nijesu namijenjeni za ishranu ljudi**, u izvještajnom periodu Vlada je 4. XII 2025. godine usvojila Informaciju o potrebi izgradnje stočnih groblja u Crnoj Gori, kao privremenog rješenja do uspostavljanja sistema za neškodljivo uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla. Takođe, 18. XII 2025. godine usvojen je Šesti godišnji izvještaj o realizaciji Plana upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla koji nijesu namijenjeni ishrani ljudi, za period od 1. XII 2024. do 5. XII 2025. godine. Dalje, 2. IV 2026. godine Vlada je usvojila Inovirani plan upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla koji nisu namijenjeni ishrani ljudi za period 2025–2030. godine. Ovaj plan je usaglašen sa EK kroz višemjesečnu intenzivnu saradnju i sadrži jasno definisane aktivnosti i rokove za uspostavljanje sistema u skladu sa EU pravilima do kraja 2031. godine, uključujući i izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda kao završnu fazu. U skladu sa prethodno usvojenom Informacijom i zaključcima Vlade, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je 6. II 2026. godine uputilo urgenciju svim jedinicama lokalne samouprave, naglašavajući potrebu da izgradnja stočnih groblja bude prioritet kao privremeno rješenje do uspostavljanja trajnog sistema.

U oblasti službenih kontrola pripremljen je Nacrt Višegodišnjeg plana službenih kontrola u skladu sa EU smjernicama na osnovu kojeg ce do početka juna 2026. biti izrađeni Godišnji planovi službenih kontrola po oblastima nadzora. Krajem 2025. u svrhu pripreme Inoviranog Plana za unaprjeđenje objekata za hranu životinjskog porijekla i nusproizvoda životinjskog porijekla izvršen je pojačani nadzor i službena kontrola svih odobrenih objekata za proizvodnju hrane životinjskog porijekla, po zahtjevu EK o kontinuiranom praćenju usaglašenosti za zahtjevima definisanim Regulativama 852/2004 i 853/2004 ovih objekata. Izvještaj o sprovedenim kontrolama je dostavljen krajem 2025.godine EK sa opisom utvrđenog stanja, preduzetim mjerama i rokovima za otklanjanje neusaglašenosti. Na liniji sa tim, u toku prvog kvartala je sprovedena je kontrola naloženih mjera i 3. IV 2026. je EK dostavljen novi presjek stanja u ovim objektima, shodno obavezi tromjesečnog izvještavanja EK o unaprjeđenju ovih oibjekta.Kroz Projekat IPA 2021 sprovedene su tematske obuke po oblastima službene kontrole za nadležne inspekcije u oblasti bezbjednosti hrane i izrađeni su spomoćni alati za lica koja sprovode službene kontrole: Vodič za službene kontrole u objektima za klanje, rasijecanje i preradu mesa; Priručnik o službenoj kontroli objekata za preradu mlijeka (kontrola zahtjeva higijene, posebnih zahtjeva higijene sirovog mlijeka i proizvoda od mlijeka, sledljivosti, zdravstvenih zahtjeva, termičke obrade označavanja i dr u skladu sa Odjeljkom IX Regulative 853/2004 EC); Priručnik za primarnu proizvodnju hrane životinjskog porijekla. Takođe, pripremljene su kontrolne lista za sprovođenje službenih kontrola na farmama za proizvodnju i distribuciju sirovog mlijeka. Pregled sprovedenih službenih kontrola izvršenih od strane inspekcije za hranu u 2025. godini dat je u Prilogu 5, u okviru kog je dat i pregled neusaglašenih pošiljki hrane neživotinjskog porijekla.

U oblasti **veterine** UBHVFP je sprovela Program mjera obavezne zdravstvene zaštite životinja za 2025. godinu i pripremila Program za 2026. godinu. U okviru sistema nadzora bjesnila zabilježen je rast broja analiziranih uzoraka, sa 3 u 2024. na 11 u 2025. godinI. Aktivnosti su podržane kampanjom podizanja svijesti finansiranom kroz grant EK (HADEA), koja je obuhvatila bilborde, TV i radio kampanju, kao i informativni materijal. Kampanja će biti nastavljena i u 2026. godini. Raspisan je tender i zaključen ugovor za sprovođenje proljećne kampanje oralne vakcinacije lisica, uz finansijsku podršku Evropske komisije, a realizacija aktivnosti planirana je u prvoj polovini aprila 2026. godine. EK je 31. III 2026. godine obavijestila Crnu Goru da je aplikacija za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca ocijenjena usaglašenom sa EU propisima, te da će Crna Gora biti uvrštena na listu

država. Službenici UBHVFP i SVL učestvovali su u aktivnostima i obukama u okviru projekta Capacity Building in Western Balkans – ADEWB II, a pripremljen je nacrt novog plana nadzora za avijarnu influencu, u potpunosti usklađen sa EU legislativom. U martu 2026. godine potvrđeni su slučajevi avijarne influence tipa H5N1 kod domaće živine na više epizootiološki povezanih gazdinstava u Bijelom Polju i Plavu, kao i na jednom gazdinstvu u Nikšiću, gdje je virus potvrđen i kod divljih ptica. Preduzete mjere su omogućile stavljanje situacije pod kontrolu, bez pojave novih žarišta. Programom mjera za 2026. godinu predviđene su dodatne aktivnosti u cilju jačanja nadzora, uključujući i uvođenje stimulativnih mjera za prijavu uginulih divljih ptica.

U izvještajnom periodu sprovedena je procjena Specijalističke veterinarske laboratorije kao buduće Nacionalne referentne laboratorije za zdravlje životinja i utvrđen plan za akreditaciju metoda za dijagnostiku bolesti životinja, koji predstavlja osnovu za donošenje odluke o imenovanju SVL kao nacionalne referentne laboratorije i za odluku o imenovanju laboratorija u zemljama članicama za bolesti za koje ne postoje nacionalni kapaciteti i za koje nije epidemiološki opravdano uvođenje i akreditovanje metode.

U vezi sa **registracijom i identifikacijom životinja** u junu 2025. godine, uz podršku Svjetske banke, potpisan je ugovor o održavanju Veterinarskog informacionog sistema (VIS), koji obuhvata kontinuirano unapređenje baze podataka, otklanjanje nepravilnosti i razvoj funkcionalnosti sistema. Početkom 2026. godine definisan je plan aktivnosti za unapređenje tačnosti podataka, čija je implementacija započela u drugoj polovini marta 2026. godine. Plan obuhvata četiri ključne mjere. Prva se odnosi na gazdinstva koja koriste subvencije, kroz obavezu ažuriranja podataka u veterinarskim ambulantama, uz kontrolu od strane MPŠV i primjenu sankcija u slučaju nepravilnosti, čime se obezbjeđuje visok nivo tačnosti podataka. Druga mjera obuhvata manja gazdinstva koja nisu obuhvaćena subvencijama, kroz terenske posjete veterinarskih ambulanti i naknadnu kontrolu od strane veterinarske inspekcije. Treća mjera podrazumijeva kontinuiranu primjenu stroge i neselektivne kaznene politike za nepoštovanje zakonskih obaveza. Četvrta mjera odnosi se na sprovođenje javne kampanje podizanja svijesti o obavezama držalaca u oblasti identifikacije, registracije i sljedljivosti životinja. Nakon postizanja visoke preciznosti podataka iz VIS-a, u skladu sa Programima nadzora na brucelozu i tuberkulozu, te u skladu sa Uredbom o programima nadzora, programima iskorjenjivanja i statusu „slobodno od bolesti" za određene bolesti s liste i emergentne bolesti" koja je usaglašena sa Regulativom 2020/689, a čije je donošenje planirano za II kvartal 2026, a primjena od I kvartala 2027. godine, pristupiće se nadzorima, uzorkovanju i testiranju, a u skladu sa ispunjenjem svih propisanih uslova i dodjeli statusa na nivou gazdinstava. Za dodjelu statusa na nivou gazdinstva za ove dvije bolesti organizovaće se misija eksperata iz zemlje članice EU kroz projekat PLAC, do kraja II kvartala 2026. godine.

U oblasti **dobrobiti životinja** sprovedene su brojne aktivnosti u okviru IPA projekta, uključujući organizaciju dva treninga za zaštitu dobrobiti životinja tokom klanja i ubijanja, namijenjena subjektima u poslovanju hranom, ovlašćenim veterinarima i veterinarskim inspektorima. Takođe, pripređene su ključne procedure i priručnici koji obuhvataju korišćenje kontrolnih lista u klanicama, izdavanje sertifikata o osposobljenosti za klanje, kao i procjenu dobrobiti životinja na gazdinstvima i farmama.UBHVFP pruža tehničku podršku kroz mjere Agencije za plaćanja, vršeći kontrolu ispunjenosti minimalnih uslova dobrobiti životinja na gazdinstvima i davanjem mišljenja na projektnu dokumentaciju za izgradnju objekata. Sve aktivnosti sprovode se u skladu sa važećim Zakonom o dobrobiti životinja i relevantnim podzakonskim aktima. U toku je priprema Programa za kontrolu populacije pasa u Crnoj Gori sa akcionim planom za period 2026–2029, dok je Vlada Crne Gore krajem četvrtog kvartala 2025. godine usvojila Izvještaj o realizaciji prethodnog programa za period 2021–2024. godine.

U cilju sprečavanja sukoba interesa kod ovlašćenih veterinara angažovanih na ante i post mortem pregledima, usvojena je i primjenjuje se procedura za sprečavanje sukoba interesa (Broj: 04-312/25-31080/1 od 30.12.2025), koja je dostavljena Evropskoj komisiji. U okviru IPA projekta sprovedene su obuke za granične inspekcijske kontrole i službene kontrole u oblasti dobrobiti životinja, kao i pripremljen set procedura za granične kontrolne

punktove. Ove procedure obuhvataju biosigurnosne smjernice, kao i instrukcije za sprovođenje dokumentarnih, identitetskih i fizičkih kontrola, uzorkovanje, postupanje sa složenim proizvodima, najavu i prezentaciju pošiljki, kao i postupanje u slučaju utvrđenih neusklađenosti.

U oblasti **fitosanitarne politike** realizovan je Program fitosanitarnih mjera za 2025. godinu, koji obuhvata Program zdravstvene zaštite bilja, Program sredstava za zaštitu bilja (uključujući praćenje rezidua pesticida) i Program kontrole proizvodnje sjemena, sadnog materijala i biljnih genetskih resursa.

Detaljan prikaz svih komponenti dat je u Prilogu 5. Dodatno, pripremljen je Program fitosanitarnih mjera za 2026. godinu sa svim komponentama. U fitosanitarnoj politici realizovan je Plan službenih kontrola za 2025. godinu. Pripremljen je Plan službenih kontrola za 2026. godinu, a pregled sprovedenih službenih kontrola u 2025. godini kao i neusaglašenih pošiljki biljnog porijekla dat je u Prilogu 6.

U oblasti **genetički modifikovanih organizama (GMO)** pripremljen je Program kontrolnog ispitivanja sjemenskog i sadnog materijala za GMO za 2026. godinu.

Pregled usvojenih akata u pregovaračkom poglavlju 12- Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni nadzor dat je u **Prilogu 7.**

POGLAVLJE 13 – RIBARSTVO

U skladu sa ispunjenjem obaveza iz završnih mjerila, Vlada je 18. IX 2026. usvojila Pregovaračku poziciju kao i Izvještaj o ispunjenosti obaveza iz pregovaračkog poglavlja 13, te je na liniji sa tim pregoavračko poglavlje 13 privremeno zatvoreno na Međiuvladinoj konferenciji 16. XII 2025.

U dijelu **zakonodavnog okvira** Skupština je u 27. II 2026. usvojila Zakon o slatkovodnom ribarstvu koji je usklađen sa pravnom tekovinom EU u dijelu sljedljivost proizvoda ribarstva i upravljanja stokovima jeguljom. U skladu sa donošenjem Zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o zaštiti atlanskih tuna u julu 2025 godine, FAO je 2 X 2026. ratifikovao sporazum čime je Crna Gora postala 55. punopravna članica ICCATa. Dodatno, Vlada je 4. XII 2025. utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o osnivanju Međunarodne organizacije za razvoj ribarstva u istočnoj i centralnoj Evropi i Ugovora o osnivanju Međunarodne organizacije za razvoj ribarstva i akvakulture u Evropi.

U pogledu dodatnog usaglašavanja sa pravnom tekovinom EU, u izvještajnom periodu u oblasti akvakultrure, pripremljeni su Pravilnik o sadržaju projekta akvakulture je objavljen u („Sl. list CG“, broj 147/25); Pravilnik o sadržaju dozvole za akvakulturu i registar dozvola u akvakulturi („Sl. list CG“, broj 148/25); Pravilnik o kriterijumima za imenovanje članova Savjetodavnog tijela za akvakulturu je objavljen („Sl. list CG“, broj 9/26); Pravilnik o kriterijumima za imenovanje članova Odbora za strane i lokalno neprisutne vrste u akvakulturi („Sl. list CG“, broj 9/26).

Dodatno na osnovu Zakona o morskom ribarstvu pripremljena su četiri plana upravljanja (za dno mreže, parangal, obalu mreže i evropski jegulja) kao tri procedure za Centar za monitoring ribarstva (inspekcije na moru, sledljivost i sistemi praćenja i nadzora plovila) i Smjernice za inspekcije na moru i pri iskrcaju.

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, usvojen je 5. III 2026. godine i u značajnoj mjeri je usklađen sa Akcionim planom za jačanje administrativnih, inspekcijskih i kontrolnih kapaciteta koji se zahtijevaju Zajedničkom ribarskom politikom za period 2025-2028, imajući u vidu da je novim Pravilnikom formiran Direktorat za inspekcijski nadzor koji obuhvata i inspekciju u oblasti ribarstva. U skladu sa tim, Kadrovskim planom za 2026. je planirano zapošljavanje 5 novih službenika u Direktoratu za ribarstvo, dok će se preostala dva službenička mjesta popuniti u skladu sa internom precedurom

zapošljavanja. Pored toga, planirano je i zapošljavanje jednog inspektora u Direktoratu za inspekcijski nadzor za Opštinu Ulcinj.

U dijelu **upravljanja resursima i flotom,** nastavljena je prikupljanje podataka iz komercijalnog ulova, kao i bioloških podataka, shodno Programu prikupljanja podataka (DCF-DCRF).

Crna Gora je tokom 2025. nastavila aktivno učešće u okviru GFCM-a.

Kroz IPA III projekat u cilju daljeg usklađivanja sa legislativom EU, započete su aktivnosti koje podrazumijevaju reviziju uspostavljenog okvira za prikupljanje podataka, izmjene i nadogradnju Ribarskog informacionog sistema (RIS). Budući da su u međuvremenu usvojeni novi zakoni u ribarstvu neophodno je da se RIS uskladi sa obavezama koje proističu iz novih pravila ZRP, zbog čega je uočena potreba za produženjem projekta.

Što se tiče tendera sprovedenih kroz ovaj projekat, od ukupno 4 lota, 3 su uspešno realizovana: lot 1 - Nabavka elektronskih uređaja za upravljanje i inspekciju ribarstva (94 987 eura); lot 3 - Nabavka elektronskih uređaja za upravljanje i inspekciju ribarstva - praćenje uređaja (147 180 eura; lot 4 - Nabavka vozila za inspekciju ribarstva (86 940 eura).

Realizacija ugovora za opremanje prvih deset mjesta iskrcaja, uređajima za mjerenje i registraciju je završena Uređaji su instalirani ne deset lokacija duž primorja i biće stavljeni u funkciju tokom prve polovine 2026. Ova aktivnost je veoma značajna u dijelu kontrole ulova kao i sledljivosti proizvoda ribarstva.

Vlada je takođe, u decembru 2025. potpisala novi sporazum sa Svjetskom Bankom i obezbijedila sredstva ua realizacijua novog projekta - Razvoj klimatski otpornog ribarstva i agro-prehrambenog sektora (CRAFSD). Ovim projektom su obezbijeđena sredstva za izgradnju prve ribarske luke na rtu Đeram u Ulcinju.

U okviru jadransko jonske strategije EUSAIR tokom 2025 se nastavilo sa redovnim aktivnostima.

Održani su sastanci Upravni odbor i: 22-23 X u Skoplju, 4-5 III 2026 u Ohridu

TSG sastabci su održani 15. XII 2025 i 26. II 2026

POGLAVLJE 22 – REGIONALNA POLITIKA I KOORDINACIJA STRUKTURNIH INSTRUMENATA

U odnosu na prvu preporuku iz Izvještaja EK za Crnu Goru 2025 koja se odnosi na ***Akcioni plan za Poglavlje 22***, nakon usaglašavanja sa EK, te sprovođenja javne rasprave, Plan aktivnosti za ispunjavanje zahtjeva kohezione politike je Vlada usvojila 2. X 2025. Prvi dio Plana je svojevrsna Mapa puta za ispunjavanje mjerila sa jasnim aktivnostima koje treba realizovati do kraja juna o.g. Nadalje, u skladu sa reinterpretacijom mjerila iz decembra 2025. godine, pripremljen je plan realizacije aktivnosti sa tabelom za praćenje obaveza koja se ažurira svake dvije nedelje i dostavlja EK. Realizacija aktivnosti teče po planu.

Kada je riječ o preporuci **za obezbjeđivanje adekvatnih administrativnih kapaciteta kroz zapošljavanje zasnovano na zaslugama i kvalifikacijama, te jačanje međuinstitucionalne koordinaciju i strukturiranoga dijaloga sa socijalnim partnerima (udruženjima poslodavaca i sindikatima), civilnim društvom i lokalnim samoupravama, koje treba uključiti u razvoj, sprovođenje, praćenje i evaluaciju politika**, krajem 2025. godine pokrenute su procedure u institucijama koje su prepoznate Planom zapošljavanja kroz IPA 2022 SBP, od kojih su neke već realizovane i završeni su postupci zapošljavanja. Sastanak Radnog tima za praćenje ispunjenosti indikatora SBP održan je 6. III 2026. godine. Institucije prepoznate planom zapošljavanja prepoznate su i pri izradi pojedinačnih kadrovskih planova na nivou organizacionih jedinica kako bi se prioritetna zapošljavanja realizovala u toku 2026. godine. Proces zapošljavanja biće praćen na mjesečnom nivou.

U skladu sa zahtjevima iz završnih mjerila, trenutno se sprovode analize potreba za treninzima kroz projekat tehničke podrške PPF, uzevši u obzir postojeće kadrovske kapacitete, imajući u vidu da će struktura i sistem koji je uspostavljen za indirektno upravljanje IPA fondovima biti osnova za sistem za upravljanje EU fondovima nakon pristupanja. Važno je naglasiti da je na IPA poslovima, trenutno zaposleno oko 320 ljudi, uključujući i službenike nezavisnog Revizorskog tijela. U prethodnoj godini, na osnovu analize potreba za obukama, Uprava za ljudske resurse, u saradnji sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom evropskih poslova, razvila je inovirani Program obuka za upravljanje IPA sredstvima. Program ima za cilj jačanje administrativnih kapaciteta za efikasno korišćenje IPA fondova i pripremu kadra za upravljanje strukturnim fondovima EU. Dodatno, ovaj vid obuka doprinosi stvaranju stabilne i stručne kadrovske baze, unapređuje međuinstitucionalnu saradnju i omogućava institucijama da odgovore na sve složenije zahtjeve u procesu evropskih integracija. Isti je sproveden u 2025. godini u dva perioda, od marta do juna, te od oktobra do decembra 2025. godine. U nastavku aktivnosti, Vlada Crne Gore je 25. XII 2025. godine donijela zaključke kojima se zadužuje rukovodni kadar nadležnih IPA institucija da tokom 2026. godine, prioritetno delegira angažovane službenike/ce na dostupne i planirane obuke kroz IPA modul 2026, u organizaciji Uprave za ljudske resurse kao i IPA program obuka u organizaciji Ministarstva evropskih poslova, sa naglaskom na obaveznost pohađanja istih od strane novo-angažovanog IPA kadra. Posljednje obuke realizovane kroz ovaj modul, pokazale su izuzetan procenat odziva.

Takođe, važno je istaći da je kroz program „Obuka trenera“, koji takođe organizuje Uprava za ljudske resurse, obezbijeđen adekvatan mehanizam motivacije. Službenici sa većim iskustvom stečenim kroz sprovođenje projekata angažovani su kao predavači na jednodnevnim obukama, s ciljem prenošenja znanja na novozaposlene u IPA sistemu i druge državne službenike. Nakon završetka obuke, učesnici su imali mogućnost da ocijene kvalitet obuke, kao i način njene organizacije. Važno je istaći da je pitanje politike motivacije adekvatno adresirano u cilju smanjenja fluktuacije zaposlenih u IPA strukturama. U tom kontekstu, na osnovu prethodnog iskustva, nacionalni službenik za ovjeravanje (NAO) predložio je Vladi donošenje nove Odluke o dodatku na zaradu za IPA službenike, koju je Vlada Crne Gore usvojila 23. XII 2025. godine. Odlukom se obezbjeđuje kontinuirani nadzor nad sprovođenjem aktivnosti u okviru indirektnog, direktnog i podijeljenog upravljanja, u skladu sa propisanim procedurama. Istovremeno, kroz unaprijeđenu politiku nagrađivanja, prepoznaje se i vrednuje rad službenika koji daju značajan doprinos upravljanju IPA programima i efikasnom korišćenju dostupnih sredstava. Nastavljena je redovna međunistitucionalna koordinacija putem održavanja redovnih koordinacionih sastanaka. Sprovodi se kontinuirano i putem stalnih sastanaka sa Delegacijom EU.

U dijelu dijaloga sa civilnim društvom i lokalnim samoupravama koje bi trebalo da budu uključene u razvoj, sprovođenje, nadgledanje i evaluaciju politika, važno je napomenuti pristup koji podrazumijeva potpunu primjenu Kodeksa ponašanja o partnerstvu, a koji je primijenjen prilikom formiranja 6 radnih grupa za pripremu Strateškog planskog dokumenta, koji je dio završnog mjerila 2. Naime, rad radnih grupa će biti usmjeren na identifikaciju ključnih razvojnih izazova i potreba, koji će predstavljati osnovu za definisanje strateških pravaca razvoja i pripremu Strateškog planskog dokumenta. Radne grupe se odnose na sljedeće oblasti:

1. Podrška poslovanju, kultura, turizam i mediji, istraživanje i inovacije
2. Digitalne tehnologije i infrastruktura, saobraćaj
3. Obrazovanje i vještine, migracije i granice, socijalna prava, jednakost i pravda
4. Efikasna javna uprava
5. Energetika, životna sredina i klima, održivost, odbrambena industrija i svemir
6. Multi-sektorska podrška, politika stanovanja i infrastruktura

S tim u vezi, Ministarstvo evropskih poslova je uputilo dopise za imenovanje članova navedenih 6 grupa na 94 adrese, uključujući institucije na državnom i lokalnom nivou, socio-ekonomske partnere, Uniju poslodavaca, Savez sindikata, univerzitete, dok je javni poziv za nevladine organizacije, uključujući poslovna udruženja,

objavljen 12. III 2026, te rok za dostavu prijava produžen do 6. IV 2026. kako bi se osigurao veći broj prijavljenih kandidata.

U odnosu na preporuku koja se odnosi *na stabilan plan realizacije projekata bez obzira na izvor finansiranja, zajedno s okvirom za strateške sektorske orijentacije i politike, poboljša pripremu projekata, nabavke i sprovođenje projekata u skladu sa standardima EU i međunarodnim standardima,* Crna Gora je ostvarila napredak u uspostavljanju elemenata okvira za upravljanje javnim investicijama. Kroz osnivanje Savjeta za javne investicije 2024. godine uveden je strukturirani pristup u:

• određivanju prioriteta kapitalnih projekata,
• usklađivanju odabira projekata s državnim budžetom,
• i praćenju implementacije projekata putem mehanizama za praćenje.

Savjet se redovno sastaje i igra aktivnu ulogu u definisanju prioritetnih infrastrukturnih investicija, uključujući one povezane s obavezama TEN-T-a i projektima koje podržava EU, kao što je Zapadno-balkanski investicioni okvir (ZIO), doprinoseći koordinisanom procesu planiranja investicija. Crna Gora takođe ima iskustva u pripremi i implementaciji projekata finansiranih kroz IPA programe i ZIO, posebno u sektorima kao što su saobaćaj, energetika i zaštita životne sredine. Ovo pruža osnovu za razvoj liste projekata usklađene s prioritetima EU.

Pored toga, sprovođenje Reformske agende 2024–2027 uvodi pristup zasnovan na učinku, jačajući:
• planiranje zasnovano na mjerljivim ciljevima,
• sisteme praćenja i izvještavanja,
• i koordinaciju između institucija.

Nadalje, u izvještajnom periodu održan je VI sastanak radne grupe za Poglavlje 22 (26. XII 2025) i VII sastanak radne grupe (27. III 2026). Na VI sastanku su predstavljeni inovirani zahtjevi EK za ispunjavanje završnih mjerila, te informisani članovi da je rok za ispunjenje obaveza iz 6 završnih mjerila do kraja juna 2026. Kako bi se osiguralo ispunjenje ovih obaveza, predviđena je podrška kroz projekat Tehničke podrške. Kada je riječ o VII sastanku RG, članovi su informisani da su završna mjerila strukturisana kroz tabelu za praćenje, koja se redovno ažurira i dostavlja svake dvije sedmice EK. Na sastanku su predstavljene aktuelne i planirane aktivnosti na ispunjavanju zahtjeva iz 6 završnih mjerila, uz napomenu da je intenzivan rad u toku u vezi formiranja 6 radnih grupa za pripremu Strateškog planskog dokumenta kome je prethodilo formiranje Koordinacionog tijela.

Kada je riječ o **pravnom okviru** Crna Gora je ostvarila solidan napredak u usklađivanju zakonodavnog okvira s pravnom tekovinom EU relevantnom za kohezionu politiku, posebno u ključnim horizontalnim oblastima, što je podržano sveukupnim napretkom pregovora o pristupanju. Usklađenost je posebno vidljiva u oblastima gdje su pregovaračka poglavlja već privremeno zatvorena, a posebno: poglavlje 5 – Javne nabavke, poglavlje 32 – Finansijska kontrola i poglavlje 21 – Transevropske mreže, koje su direktno relevantne za sprovođenje kohezione politike, posebno u pogledu postupaka javnih nabavki, finansijskog upravljanja i planiranja infrastrukture. U oblasti javnih nabavki, Crna Gora je uspostavila zakonodavni okvir koji je usklađen sa standardima EU, uz kontinuirane napore za jačanje transparentnosti, konkurencije i integriteta postupaka. Ovo usklađivanje je dodatno podržano reformama u okviru Reformske agende, uključujući: povećanu transparentnost postupaka javnih nabavki i objavljivanje informacija na nivou projekata (Korak 1.1.2.1), jačanje okvira za borbu protiv korupcije i sukoba interesa (Korak 1.1.2.3) i mjere usmjerene na smanjenje udjela nekonkurentnih postupaka javnih nabavki (Korak 1.1.2.4).

Što se tiče državne pomoći i konkurencije (Poglavlje 8), zakonodavni okvir je na snazi i nastavlja se usklađivanje s pravilima EU. Predviđen je dalji napredak usvajanjem novog Zakona o zaštiti konkurencije i novog Zakona o kontroli državne pomoći, čime se osigurava nezavisnost nadležnog tijela (Korak 1.1.2.5).

U oblasti zakonodavstva o zaštiti životne sredine (Poglavlje 27), uključujući Procjenu uticaja na okolinu (EIA) i Stratešku procjenu uticaja na okolinu (SEA), ključni elementi pravne tekovine su transponirani. U pogledu statističkih sistema (Poglavlje 18), Crna Gora je uspostavila okvir usklađen sa zahtjevima EU, uključujući korišćenje NUTS klasifikacije u statističke svrhe, podršku teritorijalnoj analizi i dizajniranju politika zasnovanih na dokazima. Principi jednakih mogućnosti, nediskriminacije i rodne ravnopravnosti (Poglavlje 23) ugrađeni su u zakonodavni i strateški okvir i sve se više odražavaju u dizajniranju i sprovođenju politika. Što se tiče Poglavlja 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata, zakonodavni i strateški okvir je u razvoju, a priprema Strateškog planskog dokumenta (SPD) predstavlja ključni korak. Očekuje se da će SPD pružiti osnovu za buduće programiranje kohezione politike, uključujući identifikaciju razvojnih prioriteta, uspostavljanje strukturiranog programskog okvira i postepeno usklađivanje sa zahtjevima kohezione politike EU. Međutim, sveobuhvatni pravni okvir specifičan za kohezionu politiku (uključujući određivanje organa vlasti, sisteme upravljanja i kontrole i detaljna pravila implementacije) još nije u potpunosti uspostavljen. Sveukupno, zakonodavni okvir Crne Gore je uglavnom usklađen s pravnom tekovinom EU u ključnim horizontalnim oblastima, sa snažnim napretkom u poglavljima koja su već privremeno zatvorena, dok se okvir za kohezionu politiku (Poglavlje 22) progresivno razvija, pri čemu SPD igra centralnu ulogu u ovom procesu.

Kada je riječ o **institucionalnom okviru** a u vezi sa završnim revizorskim izvještajima DG ENEST-a, koji su prethodno izdati u vezi sa Godišnjim akcionim programom za 2024. godinu i operativnim programima za sektore zaštite životne sredine i klimatskih promjena; i zapošljavanje i socijalne politike (2024-2027), finalizovane su najznačajnije korektivne aktivnosti koje se odnose na utvrđene nedostatke u IPA sistemu. Naime, Odluka o imenovanju lica odgovornih za sprovođenje indirektnog upravljanja pretpristupnim fondovima (IPA) i zaštitu finansijskih interesa EU usvojena je na sjednici Vlade 31. VII 2025. godine. Dodatno, 1. VIII 2025. godine potpisani su implementacioni i operativni sporazumi za Godišnji akcioni program 2024, te IPA operativne programe 2024-2027, imajući u vidu nastale funkcionalne i organizacione promjene i najnovija imenovanja odgovornih osoba u vezi s referentnim programima. IPA struktura u izvještajnom periodu bila u potpunosti posvećena procesu povjeravanja izvršenja budžetskih zadataka kako bi se eliminisala sva uska grla navedena u konačnim nalazima EK i postigla usklađenost sa svim kriterijumima akreditacije. Od revizorske misije DG ENEST sprovedene u novembru 2024. godine do prateće naknadne misije u oktobru 2025. godine, nacionalne vlasti preduzele niz korektivnih mjera usmjerenih na zatvaranje ključnih nalaza identifikovanih tokom revizorskog procesa. Osim nalaza Evropske komisije, nacionalne vlasti redovno prate i preduzimaju korektivne radnje u odnosu na nalaze Revizorskog tijela Crne Gore o čemu takođe informišu Evropsku komisiju.

Finansijski sporazumi za oba Operativna programa – Zapošljavanje i socijalnu inkluziju 2024–2027 i Zaštita životne sredine i klimatske promjene 2024–2027 potpisani su u junu 2025. Nalazi koji su smatrani ključnim za povjeravanje budžetskih zadataka Crnoj Gori su tretirani adekvatno i na osnovu zaključaka završnih revizorskih izvještaja sa naknadne misije DG ENEST sprovedene u oktobru 2025. godine, Evropska komisija je potvrdila napredak i istakla da su preduslovi za akreditaciju za OP Zapošljavanje i socijalnu inkluziju ispunjeni, dok je za OP Životna sredina i klimatske promjene izdata uslovna akreditacija, i neophodno je dalje praćenje i zatvaranje nalaza koji se odnosi na potpisivanje sporazuma se kranjim korisnicma (ERAs). U toku 2025. godine, nacionalni službenik za ovjeravanje je takođe uputio Zahtjev za povjeravanje budžetskih zadataka i za Višegodišnji akcioni program za Crnu Goru 2025-2027 za koji je takođe odobrena akreditacija i potpisan Finansijski sporazum 5. XII 2025. godine.

Nacionalni službenik za ovjeravanje u redovnom roku je dostavio Godišnju izjavu o upravljanju za sve programe koji se implementiraju u okviru indirektnog upravljanja. Proces izdavanja Godišnje izjave o upravljanju pokazao je da je ostvaren progres u praćenju prethodno izdatih rezervacija sistema i biće praćen u narednom periodu. Identifikovane rezervacije u okviru IPA II i IPA III programa ne ukazuju na nefunkcionisanje sistema, već predstavljaju strukturisan instrument upravljanja rizicima usmjeren na dalje unaprjeđenje postojećih procesa i

prati se na kvartalnom nivou. Njihova svrha je da transparentno ukažu na oblasti u kojima su potrebna dodatna unapređenja, čime se obezbjeđuje dugoročna stabilnost, efikasnost i puna usklađenost sistema sa standardima EU u oblasti interne kontrole.

Nacionalni službenik za ovjeravanje je u saradnji sa nadležnim IPA tijelima pripremio i ažuriranu verziju 2.0 Priručnika o procedurama za IPA III programe, koja je u procesu finalizacije i stupanja na snagu.

Kada je riječ o napretku u operativnim programima, NAO je uputio Zahtjev za odobrenje tranzicionog perioda i prelaska sa modeliteta *ex ante* na *ex post* u decembru 2025. godine u skladu sa smjernicama EK. Paralelno su intenzivirane aktivnosti u cilju unaprjeđenja dostavljenih obrazaca za identifikaciju operacija (OIS) i ažuiranja Plana dostavljanja preostalih za operativne programe. Kao potvrda da će nacionalne vlasti imati značajniju ulogu već u 2026. godini, DG ENEST je odobrio tranzicioni period prelaska sa *ex ante* na *ex post* 2. III 2026. za operativne programe i odobrio planove nabavki za 2026. godinu. Naredni planirani koraci su finalizacija svih OIS-eva za oba operativna programa. Za OP zapošljavanje i socijalna inkluzija dostavljeni su svi OIS-evi na odobrenje DEU. Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera paralelno sa pripremom OIS-eva čije odobrenje se, u skladu sa Planom dostavljanja OIS-eva očekuje do kraja juna 2026, pripremilo je nacrte preostalih radnih sporazuma sa krajnjim korisnicma (ERAs).

U pogledu institucionalnog okvira ESIF-a sastavni dio Poglavlja-Institucionalni okvir u okviru revidiranog Plana aktivnosti za ispunjavanje zahtjeva kohezione politike EU, a zasnivajući se na Nacrtu regulative za post 2027 programski period, koja je objavljena u julu 2025, Vlada Crne Gore je, na sjednici od 12. II 2026. godine, usvojila Informaciju o Analizi najboljih praksi država članica u oblasti upravljanja evropskim fondovima, sa Predlogom institucionalnog i programskog okvira za fondove EU nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Povodom navedenog, Vlada je donijela zaključke kojim je zadužila prepoznate institucije da pristupe definisanju organizacione strukture u skladu sa predloženim programskim okvirom. Ministarstvo evropskih poslova i Ministarstvo finansija su takođe zaduženi i za pripremu pravnog osnova za funkcionisanje buduće institucionalne strukture za fondove EU nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.[14]

Nadalje, u cilju izrade SPD-a i nakon toga i NRPP-a 2. III 2026. godine formirano je Koordinaciono tijelo čija je prva sjednica održana 27. III 2026. godine, kada je predstavljena dinamika pripreme SPD-a, čiji zreli nacrt treba da bude finalizovan i poslat EK do kraja juna 2026. Paralelno, radi se na uspostavljanju 6 radnih grupa kako je gore navedeno, čiji se početak rada očekuje u drugoj polovini aprila 2026.

U oblasti **administrativnih kapaciteta**, nastavljen je razvoj kapaciteta IPA struktura i zapošljavanje novog kadra. Informacija o izradi plana zapošljavanja u oblasti upravljanja EU fondovima, sa posebnim fokusom na dva pilot sektora: zaštita životne sredine i zapošljavanje i socijalna politika je usvojena na sjednici Vlade 12. juna 2025. Osim institucija koje imaju ključnu ulogu za sprovođenje pomenutih operativnih programa, usvojenim Planom zapošljavanja predviđeno je jačanje kapaciteta i u drugim institucijama koje su direktno i/ili indirektno uključene u sprovođenje programa finansiranih od strane EU. Među njima su Ministarstvo evropskih poslova u ulozi Upravljačkog tijela za IPA programe i Ministarstvo finansija kao Upravljačka struktura za IPA programe, te Direktorat za državni budžet kao horizontalna potpora u procesu budućeg zapošljavanja. Detalje informacije u vezi zaposljavanja iz sektorske budžetske podrške prezentovane su gore.

Kada je u pitanju **programiranje**, tokom izvještajnog projekta potpisani su sljedeći finansijski sporazumi, kako slijedi:

14 https://www.gov.me/dokumenta/df56202f-6983-4623-90c7-60766243ffbd

- Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Višegodišnjem IPA programu za period 2025–2027, potpisan je 5. XII 2025. godine;
- Dopuna Finansijskog sporazuma sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije za Godišnji akcioni plan za Cnu Goru za 2018. godinu, potpisana 17. IX 2025. godine;
- Dopuna Finansijskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije za Godišnji akcioni program za Crnu Goru za 2024. godinu, potpisana 17. IX 2025. godine;
- Dopuna Finansijskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije za proširenje Transevropske transportne mreže (Ruta 4, dionica Mateševo–Andrijevica), potpisana 17. X 2025. godine;
- Izmjena Implementacione odluke Komisije C(2021)9646 u vezi sa Godišnjim akcionim planom za Crnu Goru za 2021. godinu, Aneks I – Akcioni dokument „Instrument za evropsku integraciju“, potpisana 13. X 2025. godine.
- Izmjene Finansijskog sporazuma o Godišnjem akcionom planu za Crnu Goru za 2021. godinu, Aneks I.4, Akcija 4: Podrška EU sektoru poljoprivrede u Crnoj Gori i Aneks I.5, Akcija 5: Instrument EU za podršku reformama (EURF), potpisana 29. X 2025. godine;
- Izmjena dva sektorska sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojima se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru Instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike “Poljoprivreda i ruralni razvoj” – IPARD III i IPARD II, potpisana 29. IX 2025. godine.

Dodatno, usvajanjem programa IPA 2025-2027 zaokruženo je programiranje cjelokupne IPA III finansijske perspektive. Višegodišnji IPA program za period 2025–2027 imaće ukupnu vrijednost od 46,123 miliona eura (45 miliona eura se finansira iz EU sredstava) i realizovaće se kroz horizontalne instrumente podrške - Instrument za evropske integracije (EUIF) i Instrument EU za podršku reformama (EURF). U toku je priprema tenderske dokumentacije za aktivnosti koje su ovim programom predviđene. Ovaj proces se intenzivno vodi u saradnji sa predstavnicima Delegacije Evropske unije i resornim institucijama, kroz kontinuirane konsultacije i usaglašavanje prioriteta i aktivnosti.

U izvještajnom periodu Crna Gora je nastavila aktivno učešće u jedanaest programa prekogranične i teritorijalne saradnje.

U okviru bilateralnih prekograničnih programa sa Albanijom, Kosovom, Bosnom i Hercegovinom i Srbijom, poseban fokus bio je na jačanju kapaciteta projektnih partnera. Tokom ovog perioda, intenzivirane su aktivnosti na pružanju podrške partnerima kroz obuke, mentorski rad, zajedničke radionice i kontinurano praćenje realizacije projekata sa ciljem unapređenja njihovih administrativnih i tehničkih sposobnosti. Paralelno je započeta implementacija novih projekata u oblastima zaštite životne sredine, zdravstva, kulture i održivog turizma. Poseban akcenat je bio na uključivanju lokalnih zajednica i institucija kako bi se osigurala održivost rezultata i povećala vidljivost programa. Objavljeni su i novi pozivi, čime je dodatno podstaknuta saradnja i razmjena iskustava među partnerima.

Tokom izvještajnog perioda, u okviru bilateralnih programa, objavljeni su pozivi za projekte, uključujući prvi poziv u okviru programa Crna Gora–Albanija i Srbija – Crna Gora, te drugi poziv u okviru BiH–Crna Gora. Ukupno opredijeljena sredstva EU kroz IPA III okvir iznosila su između 7 i 8 miliona eura po programu, dok je za BiH–Crna Gora izdvojeno 8,4 miliona eura iz IPA fonda, uz dodatno nacionalno kofinansiranje.

U dijelu Interreg programa, tokom izvještajnog perioda objavljeni su novi pozivi u okviru sljedećih programa:

- U okviru Programa Dunavskog regiona objavljen je Treći poziv za dostavljanje predloga projekata, u vrijednosti od 27,3 miliona eura, koji je primarno usmjeren na izradu projektnih predloga u oblastima

pametne specijalizacije, industrijske tranzicije i preduzetništva, obnovljivih izvora energije, prilagođavanja klimatskim promjenama, upravljanja vodama i sedimentima u slivu rijeke Dunav, inkluzivnih i efektivnih tržišta rada, inkluzivnih usluga u obrazovanju, kao i osnaživanja institucionalnih kapaciteta za teritorijalno i makroregionalno upravljanje;

- Objavljen je Drugi poziv u okviru projekta EmBRACE, u vrijednosti od 3 miliona eura, koji se realizuje kroz program Interreg VI-A IPA prekogranične saradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2021–2027, sa ciljem podsticanja kontinuiranog rasta i unapređenja konkurentnosti mikro i malih preduzeća u pograničnim područjima ove tri države;
- Objavljen je Šesti poziv za dostavljanje predloga projekata u okviru Interreg Euro-Mediteranskog programa, kojim je otvorena mogućnost da projekti iz faze testiranja (Drugi poziv) pređu u fazu prenosa postignutih rezultata. Prilika za tranziciju projekata iz faze testiranja u fazu transfera predstavlja mogućnost da projekti prođu kroz kompletan projektni ciklus, koji uključuje studijsku fazu, fazu testiranja i fazu prenosa rezultata, čime se omogućava adekvatna kapitalizacija ostvarenih rezultata.

Tokom izvještajnog perioda, završen je postupak evaluacije i odobravanja projekata u okviru programa Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora, kako u dijelu standardnih projekata, tako i projekata koje mikro i mala preduzeća iz sve tri države sprovode u okviru projekta EmBRACE. U okviru ovih projekata zabilježeno je učešće velikog broja novih projektnih korisnika, uključujući i partnere iz Crne Gore (čak 45% novih partnera u okviru standardnih projekata).

Napominje se da je, čak i u programima u kojima Crna Gora učestvuje tek od 2023. godine, evidentno značajno učešće crnogorskih korisnika (treće mjesto po broju projekata po glavi stanovnika u okviru programa Interreg Evropa), kao i da je visoko ocijenjen angažman Ministarstva evropskih poslova kao Nacionalne URBACT tačke u aktivnostima podrške korisnicima (ocjena 4,8/5,00).

U dijelu saradnje i pružanja podrške projektnim partnerima i potencijalnim aplikantima, tokom izvještajnog perioda na nacionalnom nivou organizovani su sljedeći događaji (uz redovne događaje na programskom nivou u organizaciji JS/MA):

- Implementacioni seminar za korisnike projekata ugovorenih u okviru Drugog poziva Programa Dunavskog regiona;
- Info dan povodom objave Trećeg poziva u okviru Programa Dunavskog regiona;
- Implementacioni seminar za korisnike standardnih projekata u okviru programa Južni Jadran (Italija – Albanija – Crna Gora);
- Info dan povodom objave poziva koji se realizuje kroz program Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora, u okviru projekta EmBRACE;
- Implementacioni seminar za korisnike projekata ugovorenih u okviru Petog poziva programa Interreg Euro-MED;
- Implementacioni seminar za crnogorske korisnike koji učestvuju u mrežama za prenos u okviru programa URBACT;
- Konferencija za crnogorske korisnike koji učestvuju u mrežama programa URBACT, pod nazivom „URBACT i opštine: zajedno preko granica“, na kojoj su predstavnici lokalnih samouprava, kao novi učesnici u programu, imali priliku da predstave svoja iskustva u implementaciji projekata i da, zajedno sa predstavnicima Ministarstva evropskih poslova i Zajednice opština, razmotre moguća rješenja za izazove sa kojima se suočavaju.

Svi događaji su bili pažljivo pripremljeni i adekvatno iskomunicirani, uz visoku posjećenost. Korisnicima i potencijalnim aplikantima pružene su detaljne smjernice za pripremu i implementaciju projekata od strane Ministarstva evropskih poslova, Ministarstva finansija i predstavnika JS/MA.

Dodatno, Ministarstvo evropskih poslova kontinuirano pruža podršku korisnicima kroz svakodnevnu direktnu komunikaciju, sastanke i monitoring posjete.

Što se tiče **nadgledanja i evaluacije**, u cilju analize efikasnosti, kvaliteta, koherentnosti i usklađenosti sprovođenja svih projekata i aktivnosti u definisanim oblastima politika, kao i u cilju targetiranja budućih obaveza i aktivnosti u okviru IPA II i IPA III perspektive, 9. i 10. VII 2025. godine održan je sastanak Sektorskog nadglednog odbora, u vidu dvodnevnih sastanaka grupisanih po IPA sektorima. Umjesto održavanja drugog polugodišnjeg sastanka, u dogovoru sa Delegacijom EU i uskladu sa relevantnim Priručnikom o procedurama, tokom decembra 2025. godine sprovedena je pisana procedura, sa rokom dostavljanja komentara 31. XII 2025. godine. Takođe, u cilju nadgledanja cjelokupne efikasnosti, efektivnosti i usklađenosti sprovođenja EU podrške u Crnoj Gori, 20. XI 2025. godine održan je Nadgledni IPA Odbor.

Realizacija projekta *interim* evaluacije IPA II programa za sektore Zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike, kao i Konkurentnost i inovacije je završena, dok su preporuke evaluacije objavljene i predstavljene na IPA Nadglednom odboru i biće praćene u narednom periodu u cilju pružanja dodatne podrške ovim sektorima.

Što se tiče **IPARD III programa**, tokom 2025. godine započela je puna implementacija programa, uz napredak u realizaciji ključnih mjera (Mjere 1, 3 i 7) i kroz usvajanje treće izmjene Programa. Realizovane su prve isplate sredstava, pri čemu je iz EU dijela alokacije isplaćeno 5,2 miliona eura, dok je dodatnim pretfinansiranjem obezbijeđeno još 3,9 miliona eura. Finansijski okvir programa i izmjene sektorskog sporazuma dodatno su ojačali implementaciju, dok je u decembru 2025. pokrenuta procedura za predlaganje daljih izmjena i ažuriranja programa, radi povećanja efikasnosti podrške i boljeg prilagođavanja potrebama sektora, uz nastavak priprema za buduće javne pozive. Na taj način postavljen je stabilan temelj za dalji razvoj ruralnog sektora u Crnoj Gori.

VI sjednica IPARD III Nadglednog odbora održana je 15. I 2026. Na sjednici je razmatran periodični napredak Crne Gore u postizanju ciljeva i sprovođenju IPARD III programa. Predstavljeni su rezultati u ostvarivanju planiranih prvih javnih poziva za Mjeru 7, podmjere 7.1 i 7.2, Mjeru 1 i Mjeru 3, stanje implementacije IPARD II programa kroz prezentovanje ex-post evaluacionog izvještaja za IPARD II programa. Usvojena je treća izmjena IPARD III programa. Na sjednici su usvojeni Godišnji plan vidljivosti i komunikacionih aktivnosti za 2026. godinu i Akcioni plan za 2026. godinu u okviru Mjere 9 – Tehnička pomoć. Članovi Odbora dali su komentare i preporuke u cilju unaprjeđenja realizacije programa i poboljšanja podrške poljoprivrednim proizvođačima i ruralnim područjima. Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju počela je sa radom 1. I 2026. godine. Realiziju se završne aktivnosti u cilju slanja Zahtjeva za povjeravanje budžetskih zadataka za povjeravanje Mjere 6. U toku je i završna faza ažuriranja Priručnika o procedurama za IPARD III program, u skladu sa organizacionim promjenama i formiranjem Agencije za plaćanje.

U dijelu aktivnosti koje se odnose na Plan rasta EU za Zapadni Balkan i **Reformsku agendu Crne Gore 2024-2027**, u cilju uspostavljanja zakonodavnog okvira na nacionalnom nivou, Vlada Crne Gore je, na predlog Ministarstva finansija, na sjednici od 25. XII 2025. godine usvojila Informaciju o sistemu upravljanja i kontrole i načinu sprovođenja podrške Evropske unije kroz Instrument za reforme i rast i donijela zaključke za dalje postupanje. Dodatno, Ministarstvo finansija je tokom 2026. godine nastavilo sa aktivnostima u dijelu uspostavljanja administrativnog okvira, u skladu sa čine je pripremljena Uredba o načinu sprovođenja podrške Evropske unije kroz Instrument za reforme i rast, koju je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 2. IV 2026. godine

Kada je u pitanju sprovođenje programa Reformske agende, do sada su realizovana tri polugodišnja izvještajna perioda i dva godišnja izvještajna perioda.

S tim u vezi, pored odobrenja i uplate predfinansiranja (pripadajući dio kredita budžetu), Evropska komisija je odobrila prva dva polugodišnja izvještaja i spram toga izvršila uplatu sredstava pripadajućeg dijela kredita budžetu, od čega je 8. VIII 2025. godine cca. 4,3 miliona eura uplaćeno za prvi izvještajni period, 14. X 2025. godne cca. 3,76 miliona eura je uplaćeno za drugi izvještajni period, dok je uplata dijela kredita za WBIF i dijela granta za WBIF uslovljena potpisivanjem *Contribution agreementa*.

Treći polugodišnji izvještaj i Zahtjev za treću tranšu iz Reformske agende dostavljeni su Evropskoj komisiji 16. I 2026. godine. Važno je napomenuti da su kroz treći izvještajni period prijavljeni koraci iz redovnog perioda izvještavanja, kao i koraci koji su prenijeti iz prethodnih perioda izvještavanja, shodno *grace* periodu. Ukupan iznos sredstava koji je tražen i koji je baziran na samoprocjeni ispunjenosti koraka iznosi cca. 59 miliona eura. Konačna ocjena Komisije na treći izvještajni period se očekuje.

Zaključno sa drugim izvještajnim periodom, uključujući predfinansiranje, Evropska komisija je Crnoj Gori iz programa Reformske agende odobrila cca. 46,5 miliona eura, dok je uplatila cca. 20,9 miliona eura. Zaključno sa drugim izvještajnim periodom ispunjeno je 12 koraka, dok je kroz treći izvještajni period prijavljeno ukupno 23 koraka.

Do kraja juna 2026. godine predstoji intenzivan period za institucije, budući da je 30. VI 2026. godine ujedno i prvi rok isticanja *grace* perioda, što predstavlja izazov za ispunjenje značajnog broja koraka, kako bi se spriječila potencijalna neiskorištenost dijela dostupnih sredstava.

Kroz XI poziv za investicione grantove kroz Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO), koji je bio posvećen samo projektima koji će biti finansirani sredstvima iz Plana rasta, do 13. VI 2025. godine kada je istekao rok za podnošenje projektnih prijava, resorna ministarstva su dostavila projektne prijave za sljedeće projekte koji su pozitivno ocijenjeni na sastanku Operativnog odbora ZIO koji je održan 27. I 2026. godine u Splitu, Hrvatska:

1. *Predškolska infrastruktura u Crnoj Gori - 2: Bar, Berane, Podgorica, Ulcinj.* Ukupna vrijednost projekta iznosi 27,6 miliona eura, dok su za investicioni grant odobrena bespovratna sredstva iz Reformske agende u iznosu od 5,7 miliona eura. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Razvojna banka Savjeta Evrope (CEB);
2. *Program unapređenja crnogorskog obrazovanja.* Ukupna vrijednost projekta iznosi 29,50 miliona eura, dok su za investicioni grant odobrena bespovratna sredstva bilateralnih donatora u iznosu od 7,1 miliona eura. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska investiciona banka. (EIB);
3. *Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu.* Ukupna vrijednost projekta iznosi 23,50 miliona eura, dok se kroz investicioni grant traže bespovratna sredstva u iznosu od 7,3 miliona eura. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska banka za obnovu i razvoj. (EBRD); Projekat je stavljen „na čekanje“ do odobravanja sredstava iz trećeg polugodišnjeg izvještaja o sprovođenju Reformske agende.
4. *Rekonstrukcija i proširenje postrojenja 220/10 kV TS Perućica i zamjena autotransformatora u TS 400/220/110 kV Pljevlja.* Ukupna vrijednost projekta iznosi 39,54 miliona eura, dok se kroz investicioni grant traže bespovratna sredstva u iznosu od 9,50 miliona eura. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Francuska razvojna agencija (AFD). Projekat je stavljen „na čekanje“ do odobravanja sredstava iz trećeg polugodišnjeg izvještaja o sprovođenju Reformske agende.

Kroz 33. poziv za tehničku podršku pripremi projektne dokumentacije, koji je bio posvećen samo projektima koji će biti finansirani sredstvima iz Plana rasta, Ministarstvo energetike i rudarstva je dostavilo jednu aplikaciju za pripremu projekta *Izgradnja trafostanica Buljarica, Bečići i Bijela: Studija izvodljivosti, ESIA (Studija procjene uticaja na životnu sredinu i društvo) i idejno rješenje*, vrijednosti 1,2 miliona eura. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Njemačka razvojna banka. (KfW). Kroz 34. poziv za tehničku podršku pripremi projektne dokumentacije, koji je bio posvećen samo projektima koji će biti finansirani sredstvima iz Plana rasta,

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je dostavilo jednu aplikaciju za pripremu projekta *Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda sa sistemom za transport u Prijestonici Cetinje, Priprema projektne dokumentacije i tenderske dokumentacije* vrijednosti 0,85 miliona eura. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska investiciona banka. (EIB). Odluka o pozitivno ocijenjenim projektnim predlozima će biti donešena tokom narednog izvještajnog perioda.

Pravni okvir za **postupanje u slučajevima nepravilnosti, prevara, korupcije i sukoba interesa** u Crnoj Gori uspostavljen je kroz više nacionalnih zakona, uključujući i Zakon o sprečavanju korupcije, koji je usvojen u junu 2024. godine. Ovaj zakon uređuje pravila o sukobu interesa, prijavi imovine, poklonima i zaštiti zviždača, kao i nadležnosti Agencije za sprečavanje korupcije. Izmjene i dopune Zakona o sprečavanju korupcije pripremane su tokom 2026. godine sa ciljem daljeg usklađivanja sa standardima Evropske unije i adresiranja preporuka Evropske komisije. Izmjene i dopune Zakona nalaze se u zakonodavnoj proceduri. Takođe, Zakon o sprečavanju korupcije sadrži odredbe o zaštiti zviždača, uključujući zaštitu identiteta i zabranu odmazde. U okviru aktuelnih izmjena nijesu predviđene značajne promjene u ovom segmentu. Poseban zakon o zaštiti zviždača je u pripremi, sa ciljem daljeg usklađivanja sa pravnom tekovinom EU.

U dijelu **antikorupcijskih mjera** vezanih za PP22 u 2025. godini, AFCOS kancelarija je aktivno radila na jačanju institucionalnog, pravnog i administrativnog okvira za zaštitu finansijskih interesa Evropske unije, čime je dodatno unaprijedila usklađenost sistema u Crnoj Gori sa EU standardima.

Vlada Crne Gore je u julu 2025. godine usvojila Strategiju za borbu protiv prevara i upravljanje nepravilnostima za period 2025–2028, zajedno sa pratećim Akcionim planom, čime je uspostavljen strateški okvir za dalji razvoj anti-fraud politike. Crna Gora je u 2025. godini u potpunosti uskladila Krivični zakonik sa PIF Direktivom, na osnovu sprovedene GAP analize i pripremljenih tabela usklađenosti, čime je značajno unaprijedila pravni okvir za zaštitu finansijskih interesa EU i doprinijela zatvaranju Poglavlja 32 – Finansijska kontrola u januaru 2026. godine.

AFCOS sistem je takođe unaprijedio upravljanje nepravilnostima kroz ažuriranje Smjernica za upravljanje nepravilnostima u skladu sa IPA III okvirom, koje je nacionalni službenik za ovjeravanje (NAO) formalno usvojio početkom 2026. godine, čime su postale obavezujuće za sve institucije u IPA strukturi. Institucije su ojačale administrativne kapacitete kroz sprovođenje analize potreba za obukama i izradu Plana i kataloga obuka za period 2025–2028, uz podršku Centra za izvrsnost u finansijama (CEF). AFCOS kancelarija je takođe pripremila ažuriranu Odluku o obrazovanju radog tijela za praćenje i upravljanja politikom sprečavanje i suzbijanja nepravilnosti i prevara u cilju zaštite finansijskih interesa EU.

AFCOS kancelarija je od februara 2026. godine, uključena u rad IPA odbora za nadgledanje, sektorskih odbora, Zajedničkog odbora za prekograničnu saradnju i IPARD odbora u ulozi posmatrača. Time je unaprijeđena koordinacija između IPA aktera u oblasti zaštite finansijskih interesa EU, kao i pravovremena razmjena informacija o implementaciji programa, identifikovanim rizicima i potencijalnim nepravilnostima. Učešće AFCOS kancelarije doprinosi jačanju sistema prevencije i upravljanja nepravilnostima, kao i unapređenju kvaliteta relevantnih izvještaja i procedura, u skladu sa Akcionim planom Strategije za borbu protiv prevara.

Kroz gore navedeni Program obuka iz oblasti upravljanja IPA fondovima, a tokom četvrtog kvartala 2025. godine sprovedene su specijalizovane obuke iz oblasti upravljanja rizicima, borbe protiv prevara i nepravilnosti, kao i najčešćih nepravilnosti u sprovođenju ugovora, koje će biti održane i u maju 2026. godine.

U 2025. godini prijavljeno je 8 novih slučajeva nepravilnosti kroz IMS. Od toga je 5 slučajeva već zatvoreno, dok su preostala 3 i dalje otvorena. U periodu januar-mart 2026. prijavljen je 1 slučaj nepravilnosti u IMS koji je takođe u međuvremenu zatvoren.

Kada je generalno riječ o uspostavljenom sistemu segregacije dužnosti u sistemu upravljanja EU fondovima, proces zamjene i razdvajanje dužnosti propisani su odgovarajućim poglavljem „Interna organizacija “u okviru Priručnika o procedurama. ali i definisani međuresornim radnim sporazumima. Preventivne i detektivne mjere obuhvataju primjenu principa „četiri oka“, razdvajanje dužnosti, godišnje izjave o sukobu interesa, nezavisne sekundarne kontrole, kao i uspostavljene procedure eskalacije putem AFCOS-a i saradnju sa OLAF-om. Takođe, razdvajanje dužnosti je dodatno osigurano kroz pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Ovaj sveobuhvatni pristup etičkim standardima i upravljanju sukobom interesa osigurava da sistem upravljanja EU fondovima u Crnoj Gori funkcioniše sa integritetom, transparentnošću i odgovornošću.

U dijelu **Informacionog sistema za potrebe upravljanja programima EU nakon pristupanja**, a shodno obavezi ispunjenja završnog mjerila 6 iz Pregovaračkog poglavlja 22, preduzeto je niz aktivnosti i koraka. Potreba izrade Informacionog sistema prepoznata je kao značajna, te je stoga uključena kroz dva Akciona plana, odnosno programa. Naime, Program upravljanja javnim finansijama (PFM) i Strategija za borbu protiv korupcije, kroz usvojene Akcione planove predviđaju ovu obavezu, čime je obezbijeđena sinergija između različitih oblasti, a sve u cilju postizanja šireg konteksta upravljanja programima EU nakon pristupanja.

U vezi sa navedenim, analiza postojećih informacionih sistema je završena, dok je u toku priprema detaljnog opisa procesa i izrade Informacionog sistema, kao i izrada Tehničke specifikacije za Informacioni sistem koji je simbolično nazvan MISS ME. Vremenski okvir u potpunosti prati dinamiku zatvaranja Pregovaračkog poglavlja 22, pa će do kraja juna biti finalizovan plan izrade, uključujući detaljne procese, dok se tokom 2027. godine planira sprovođenje tenderskih postupaka za nabavku hardvera i softvera za MISS ME sistem. Važno je napomenuti da se aktivnosti u ovom dijelu realizuju uz podršku prjekata tehničke pomoći – sa jedne strane, projekat PPF with NIPAK i EU4PFM pružaju direktnu podršku za pripremne aktivnosti, uključujući izradu plana procesa i tehničke specifikacije, dok su u okviru IPA III Višegodišnjeg programa za Crnu Goru za period 2025–2027 obezbijeđena sredstva za izradu MISS ME sistema, odnosno za nabavku hardvera i softvera.

POGLAVLJE 33 – FINANSIJSKE I BUDŽETSKE ODREDBE

Vlada je 19. III 2026. donijela Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe.

U toku je i ažuriranje Smjernica za planiranje sopstvenih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori.

Uprava carina Crne Gore: U oblasti **tradicionalnih sopstvenih sredstava i carinskog zakonodavstva** („Sl. list CG”, broj 160/25), objavljene su izmjene i dopune Carinskog zakona u kojem je carinskom organu dat zakonski osnov da radi naplate carinskog duga može da preduzima mjere prinudne naplate koje su mu dostupne u skladu sa zakonom kojim je uređen poreski postupak (između ostalog i iz pokretne i nepokretne imovine poreskog obveznika), i definisan je opšti rok za plaćanje carinskog duga od strane dužnika u roku od deset dana od dana prijema obavještenja.

Kada je riječ o **operativnim i administrativnim kapacitetima**, u oktobru 2025. usvojen je Novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave carina u kojem je sistematizovan Odsjek za upravljanje tradicionalnim sopstvenim sredstvima (TSS), kao i po područnim jedinicama carinarnicama ukupno 4 nova radna mjesta, vezana za upravljanje tradicionalnih sopstevnih sredstava, čime će se obezbijediti jačanje kapaciteta i nesmetano upravljanje tradicionalnim sopstvenim sredstvima. Kadrovskim planom Uprave carina za 2026. je predviđeno zapošljavanje jednog službenika u Odsjeku za upravljanje tradicionalnim sopstvenim sredstvima (TSS) dok će se ostala radna mjesta popunjavati preraspoređivanjem službenika sa iskustvom iz drugih organizacionih jedinica Uprave carina. Uprava carina je uz podršku GIZ-a, bilateralnih partnera i

TAIEX/CUSTOMS mehanizama, pokrenula proces angažovanja konsultanata za stručnu pomoć, kao i realizaciju dodatnih studijskih posjeta i uključivanje međunarodnih eksperata u oblasti tradicionalnih sopstvenih sredstava, a sve u cilju pomoći u izradi uputstva za povraćaj i otpis carinskog duga, izradu uputstva za primjenu sistema tradicionalnih sopstvenih sredstava Evropske unije, pomoći u sačinjavanju izvještaja za Račun A i Račun B, sa pratećim izjavama i izvještajima koji se šalju Evropkoj komisiji kao i pružanje obuke za izvještavanje putem aplikacija OWNERES, WOMIS.

U cilju osiguranja da su sopstvena sredstva EU tačno prikupljena, evidentirana u računima, isplaćena, da se o njima izvještava i da se revidiraju, kako na nacionalnom nivou tako i od strane EU, u toku je nadogradnja informacionog sistema (carinskog uvoznog sistema i finansijskog modula) i izrada aplikativnog rješenja za automatsko generisanje izvještaja računa A i B. S tim u vezi, u novembru 2025. u testnom okruženju implementirano je IT rješenje za Modul TSS (tradicionalnih sopstvenih sredstava) na „Račune A i B“ i modul »Upravni postupci«. Akcionim planom je definisano da pomenuti moduli treba da budu u produkcionom okruženju CIS-a do kraja juna 2026.

Statistika za period 1. I 2025. do 31. XII 2025:

Ukupno ostvarena naplata carinskih prihoda za period januar - decembar 2025. iznosila je 1.415.021.143,18 eura što je u odnosu na prethodnu godinu više za 121,74 miliona eura, odnosno 9,41%.

Pregled naplate carinskih prihoda za period 01.01.-31.12.2024-2025.

VRSTA PRIHODA	Ostvareno u 2024.godini(A)	Ostvareno u 2025.godini(B)	Apsolutno odstupanje(B-A)	% ostvarenja u odnosu na 2024 (B/A)
PDV pri uvozu	851.615.212,67	930.441.697,41	78.826.484,74	109,26
Akciza	378.415.546,57	411.519.304,70	33.103.758,13	108,75
Carina	60.418.445,99	69.993.123,28	9.574.677,29	115,85
Porez na kafu	2.643.755,29	2.801.084,23	157.328,94	105,95
Ostali prihodi	184.161,87	265.933,56	81.771,69	144,40
BRUTO NAPLATA	**1.293.277.122,39**	**1.415.021.143,18**	**121.744.020,79**	109,41
Carinski povraćaj sredstava	1.361.151,00	1.596.002,40	234.851,40	117,25
Akcizni povraćaj sredstava	9.826.523,00	8.429.984,25	-1.396.538,75	85,79
NETO NAPLATA	**1.282.089.448,39**	**1.404.995.156,53**	**122.905.708,14**	109,59

Poreska uprava Crne Gore: Napredak u oblasti sopstvenih sredstava EU, posebno u segmentu obračuna PDV osnovice, i dalje zavisi od podrške stručnjaka i razmjene najboljih praksi. Nastavljen je kontinuiran rad Poreske uprave Crne Gore na unapređenju administrativnih kapaciteta, standardizaciji procedura i poboljšanju IT podrške za procese vezane za sopstvena sredstva, sa ciljem povećanja efikasnosti i pouzdanosti u obračunu i izvještavanju.

Od značajnijih novina u odnosu na prethodnu godinu ističu se:

- Definisani i formalno uključeni poslovni opisi vezani za obračun PDV osnove za sopstvena sredstva EU u dvije postojeće funkcije na nivou Samostalnog savetnika I u sistematizaciji Poreske uprave.

- Od januara 2026. implementiran je novi IRMS sistem. U ovom trenutku je u toku faza prilagođavanja i finog podešavanja, ali se očekuje da će njegova upotreba u budućnosti značajno doprinijeti digitalizaciji obračuna PDV osnove i automatizaciji ključnih procesa vezanih za sopstvena sredstva EU.
- Ugovorena je posjeta Poreskoj upravi Slovenije, sa ciljem detaljnijeg upoznavanja sa načinom obračuna PDV osnove za sopstvena sredstva i praksama uvođenja odgovarajućih IT rješenja, na osnovu čega će se uraditi prilagođavanja i dopunska poboljšanja u Poreskoj upravi Crne Gore.

Agencija za zaštitu životne sredine: Agencija je, po isteku zakonskog roka za dostavljanje godišnjih izvještaja, započela sumiranje i preliminarnu obradu podataka relevantnih za plastiku i PP33. Međutim, potpuni i u potpunosti pouzdan presjek količina uvezene robe, robe stavljene na tržište i recikliranog plastičnog ambalažnog otpada zavisi od pune operativizacije sistema proširene odgovornosti proizvođača, daljeg zaokruživanja podzakonskog okvira za ambalažu, nadogradnje informacionog sistema i uspostavljanja pune razmjene i usaglašavanja podataka sa drugim nadležnim institucijama.

Antikorupcijske mjere

Uprava carina Crne Gore

Uprava carina i Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) potpisali su, 27. januara 2026. Memorandum o saradnji, koji predstavlja prvo formalno partnerstvo Uprave carina sa nevladinom organizacijom, čime je napravljen značajan korak ka jačanju transparentnosti, institucionalnog integriteta i odgovornosti carinskog sistema, u skladu sa evropskim standardima.

U cilju poštovanja Etičkog kodeksa carinskih službenika i namještenika i definisanih profesionalnih standarda, uspostavljen je novi sastav Etičkog odbora Rješenjem Uprave carina 5. septembra 2025. Etički odbor je nezavisno radno tijelo koje daje mišljenja o sadržaju i načinu primjene Etičkog kodeksa, te prati primjenu etičkih načela i standarda u praksi. Etički odbor čine tri predstavnika Uprave carina, jedan predstavnik Sindikalne organizaicije Uprave carina i predstavnica NVO sektora.

U saradnji sa Agencijom za sprečavanje korupcije i Upravom za ljudske resurse realizovane su obuke u skladu sa mjerom 2.2.9. „Sprovođenje obuka o integritetu i etici za službenike koji vrše inspekcijski, kao i carinski nadzor i kontrolu“ iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028. Obuke su realizovane 29. septembra i 28. XI 2025. i 2. III 2026. u prostorijama ASK-a i istima je prisustvovalo 48 carinska službenika.

Na institucionalnom nivou sprovodi se analiza izloženosti radnih mjesta prijetnjama od korupcije i svih oblika nezakonitog ili neetičkog ponašanja. Analiza se vrši za sva radna mjesta (oko 300), i na osnovu nje sačinjava Mapa rizika pojedinačnih radnih mjesta i organizacionih jedinica sa indikatorima i nivoima izloženosti riziku. Mapa rizika radnih mjesta i Mapa rizika organizacionih jedinica su sastavni dio Plana integriteta.

U decembru 2025. usvojenim Zakonom o izmjenama Zakona o carinskoj službi („Sl.list CG“ broj 160/25) članom 55 propisana je obaveza podnošenja izvještaja za sve ovlašćene carinske službenike iz člana 62 i to: direktor Uprave carina, pomoćnik Direktora, upravnik carinarnice; načelnik odjeljenja, odsjeka i službe; šef ispostave; pomoćnik šefa ispostave; samostalni carinski inspektor I,II i III; viši carinski inspektor I,II i III; carinik viši saradnik I, II i III; carinik; samostalni carinik; mlađi carinik.

Agencija za sprečavanje korupcije realizovala je zajedničku kampanju sa Ministarstvom unutrašnjih poslova-Upravom policije i Upravom carina pod sloganom „Granica bez korupcije”, sa ciljem zajedničke borbe protiv korupcije na granici i podsticanja javnosti da prijavljuju sumnju.

Poreska uprava Crne Gore

Vlada je u februaru 2024. formirala Nacionalni Savjet za borbu protiv korpucije, dok je u junu, shodno preporuci Evropske komisije, usvojila Strategiju za borbu protiv korupcije 2024-2028 i Akcioni plan za sprovođenje za period 2024-2025 koji sadrži tri strateška i deset operativnih ciljeva. U okviru operativnog cilja 1.2: Osnažiti kapacitete za sprovođenje antikoruptivnih mjera u oblastima od posebnog rizika od korupcije definisana je mjera 1.4.13. kreirati testove integriteta u Upravi carina i Poreskoj upravi sa rokom realizacije IVQ 2024-IVQ 2025. Takođe, u okviru Reformske agende Crne Gore za Instrument EU za reforme i rast 2024-2027 – cilj je dostići najmanje 30% testiranih u Poreskoj upravi.

Pored ovog strateškog okvira, pravni osnov kojim su regulisana pitanja intigriteta i etike predstavlja Zakon o državnim službenicima i namještenicima („Sl.list CG, broj 002/18,034/19,008/21,037/22,082/25), Zakon o sprečavanju korupcije („Sl.list CG", broj 054/24) i Etički kodeks službenika i namještenika Poreske uprave br.I-1/28240/1-24.

U cilju realizacije ove obaveze, formirana je Komisija za izradu testova integritetaa sa zadatkom kreiranja i sprovođenja testova integriteta. Komisija je pripremila pitanja za testove integriteta kao i skalu za rangiranje rezultata. Testovi su unijeti u elektronsku bazu podataka i na taj način omogućeno je elektronsko testiranje kandidata. Do ovog trenutka testirano je 202 službenika, a, u navedeni broj uključeni su svi poreski inspektori.

Poreska uprava je dana 1. VII 2024. usvojila Plan integriteta,br.I/1-15451/1-24, koji predstavlja interni dokument kojim se prepoznaju i smanjuju rizici od korupcije, sukoba interesa i zloupotrebe službenog položaja. Zakonom o sprečavanju korupcije definisana je i obaveza godišnjeg izvještavanja o realizaciji Plana integriteta do 31. III tekuće godine, za prethodnu godinu.

https://www.gov.me/dokumenta/f5df4171-1134-4c2b-a991-86f817404b7e

Etički kodeks službenika i namještenika Poreske uprave donešen je dana 31. XII 2024.broj I/1/28240/1-24, kojim se uređuju opšta pravila i standardi ponašanja zaposlenih u Porekoj upravi.

https://www.gov.me/dokumenta/6e6acd57-d0f3-4bf4-b57b-937d497ecb3d

Takođe, krajem 2025. Poreska uprava je izvještavala i po Metodologiji za procjenu prijmene antikorupcijskih mjera - izvještavanje o realizaciji preporuka, i ista je dostavljena Agenciji za sprečavanje korupcije dana 10. XI 2025.

KLASTER 6: VANJSKI ODNOSI

POGLAVLJE 30 – VANJSKI ODNOSI

- Crna Gora će nastaviti da aktivno doprinosi sprovođenju mjera iz Akcionog plana za Zajedničko regionalno tržište 2025-2027 i u tom smislu fokus će biti na efikasnoj realizaciji aktivnosti predviđenih ovim planom, u cilju jačanja ekonomske integracije regiona.

- Na osnovu Zakona o Razvojnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, broj 99/24), Razvojna banka Crne Gore A.D. obavljaće poslove osiguranja izvoza u ime i za račun države Crne Gore. Predlog Uredbe o osiguranju izvoza od netržišnih rizika pripremljen je u saradnji sa HBOR-om i SID bankom, kroz TAIEX ekspertsku misiju. Javna rasprava na Nacrt Uredbe je uspješno sprovedena, od 19. XI 9. XII 2025, a sve nadležne institucije dale su pozitivna mišljenja. Predlog uredbe, zajedno sa tabelama usklađenosti, dostavljen je Evropskoj

komisiji početkom IV 2026. Nakon mišljenja Komisije, planirano je da Vlada Crne Gore usvoji uredbu u IV kvartalu 2026.

- U cilju daljeg usklađivanja s pravnom tekovinom EU, a vezano za Direktivu (EU) 2019/492, 13. III 2025, Crna Gora je usvojila Informaciju o važnosti uspostavljanja mehanizma skrininga stranih direktnih investicija. U skladu sa pomenutom Informacijom, formirana je međuresorna Radna grupa, čiji je zadatak izrada predloga za uspostavljanje skrining mehanizma do kraja 2026. Prvi sastanak Radne grupe je održan 23. XII 2025.

Svjetska trgovinska organizacija (STO)

Crna Gora prepoznaje značaj usklađivanja stavova sa politikama Evropske unije u okviru STO-a. U ovom dijelu treba imati u vidu da aktivno učestvuje u radu Organizacije, uz koordinaciju stavova sa EU, i u tom smislu podsjećamo i na aktivnosti u okviru priprema za 14. ministarsku konferenciju (26–29. III 2026, Kamerun – MC14). Takođe, prepoznajući značaj MC14, Crna Gora je dostavila Izjavu za potrebe Konferencije.

Crna Gora je nastavila da implementira obaveze iz multilateralnih i plurilateralnih sporazuma STO-a.

U vezi sa pristupom tržištu roba, koji je definisan kroz crnogorsku Listu koncesija, Vlada je 15. XII 2025, donijela Uredbu o carinskoj tarifi za 2026. („Sl. list CG“, broj 157/25), kojom je izvršeno usklađivanje nomenklature carinske tarife sa Kombinovanom nomenklaturom Evropske unije za 2026 (Regulativa Komisije br. 2025/1926 od 22. XI 2025), i ista je u primjeni od 1. I 2026. Kada su u pitanju tranzicioni periodi, sve obaveze po osnovu relevantne pravne tekovine STO-a implementirane su zaključno sa 1. januarom 2026, i u tom smislu je za potrebe Uredbe za 2026. izvršeno usklađivanje u dijelu nomenklature carinske tarife[15].

Na posebnoj sjednici STO Generalnog savjeta, održanoj 15. novembra 2025, nakon dostizanja dvotrećinske ratifikacije, donijeta je odluka o stupanju na snagu Sporazuma o subvencijama u ribarstvu, kojim se uspostavljaju zabrane subvencija koje doprinose neodrživosti i iscrpljivanju ribljih stokova (Napomena: Crna Gora je deponovala instrument prihvatanja Sporazuma o subvencijama u ribarstvu još 14. VI 2024.). Takođe, Crna Gora podržava nastavak pregovora u okviru druge faze ovog procesa („FISH2“).

U vezi sa Sporazumom o javnim nabavkama (GPA) – Crna Gora je nastavila redovnu komunikaciju sa Sekretarijatom STO-a i državama članicama, s ciljem praćenja dosljedne implementacije ovog Sporazuma i razmjene informacija o nacionalnim praksama. Posebna pažnja posvećena je usklađivanju stavova sa Evropskom unijom (procedure, regulativa, izbor predsjedavajućeg relevantnog komiteta i pristupanje novih članica).

Crna Gora podržava diskusije i pregovore koji se odnose na reformu STO-a. U tom smislu, posebna pažnja usmijerena je i na pitanje sistema rješavanja sporova, uključujući neformalne konsultacije o obnovi funkcionalnosti Apelacionog tijela i jačanju postojećeg mehanizma za rješavanje sporova.

15 U odnosu na tranzicione periode za: 1. STO ITA/ITA2 Sporazuma obaveza je realizovana zaključno sa 1. I 2023; 2. Zakon o potvrđivanju Protokola o pristupanju Crne Gore Sporazumu iz Marakeša o osnivanju STO sve preuzete obaveze implementirane su 1.I 2022; 3. STO Protokol o izmjeni aneksa sporazuma o trgovini civilnim vazduhoplovima (CV) i Odluku koja se odnosi na pristup tržištu bez kvota i carina za najmanje razvijene zemlje (DFQF for LDCs), obaveze po osnovu Sporazuma i Odluke su implementirane zaključno sa 2016.

Takođe, prepoznajući značaj STO inicijativa[16], između ostalog i u cilju usaglašavanja sa politikama EU. Crna Gora učestvuju u aktivnostima koje se odnose na Inicijativu za olakšavanje investicija za razvoj (IFD) i Inicijativu o elektronskoj trgovini. Iako iste još nijesu stupile na snagu Crna Gora podržava njihovo uključivanje u pravnu tekovinu Organizacije. Takođe, u skladu sa stavom EU, Crna Gora je podržala usvajanje privremenog moratorijuma na uvođenje carina na elektronske transakcije, imajući u vidu nedostatak konsenzusa o trajnom rješenju koje bi činilo sastavni dio budućeg Sporazuma o elektronskoj trgovini.

Savjeta za trgovinske olakšice – U okviru Programa trgovinskih olakšica 2024-2026, sa pratećim Akcionim planom, koji predstavlja ključni reformski okvir kojim Crna Gora unapređuje efikasnost i lakoću prekogranične trgovine, usklađujući se sa međunarodnim standardima i obavezama iz STO i CEFTA sporazuma, Vlada je na sjednici od 3. VII 2025. usvojila Izvještaj o radu Savjeta za trgovinske olakšice za 2024**,** sa Izvještajem o implementaciji Akcionog plana Programa trgovinskih olakšica 2024-2026. Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Programa trgovinskih olakšica za 2024. omogućava praćenje ostvarenog napretka u pojednostavljenju trgovinskih procedura i identifikaciju oblasti koje zahtijevaju dodatna unapređenja. Njegov ključni uticaj ogleda se u jačanju efikasnosti institucija, smanjenju troškova poslovanja i unapređenju konkurentnosti spoljne trgovine.

Roba dvostruke namjene

Aktuelna Odluka o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene („Sl. list CG“, broj 30/25) u potpunosti je usklađena sa Delegiranom Regulativom (EU) 2024/2547 od 5. IX 2024, kojom se mijenja Regulativa (EU) 2021/821 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu liste robe dvostruke namjene. Značajno je napomenuti da je pomenuta Odluka usklađena sa kontrolnom listom Evropske unije zaključno sa 2025.

Vasenarski aranžman – Izvjestioci i ko-izvjestioci za pristupanje Crne Gore Vasenarskom aranžmanu posjetiće Crnu Goru u periodu 7- 8. IV 2026. U cilju što bolje pripreme za predmetnu posjetu, Crna Gora je 31. III dostavila odgovore na Upitnik izvjestilaca, koji sadrži ažurirane podatke o nacionalnom strateškom, legislativnom i institucionalnom okviru u oblasti kontrole izvoza i neproliferacije.

Australijska grupa – Crna Gora je nastavila da usklađuje svoje zakonodavstvo s pravnom tekovinom EU u oblasti neproliferacije biološkog i hemijskog oružja, i u tom kontekstu važno je istaći da se Crna Gora jednostrano pridružila Australijskoj grupi 18. IX 2025. Predstavnici Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva ekonomskog razvoja uzeli su učešće na 41. Plenarnom sastanku Australijske grupe (AG), 27. I 2026, u Pragu. Na sastanku, na kojem je učestvovalo 180 delegata iz 43 članice, prezentovan je pravni i institucionalni okvir Crne Gore u domenu trgovine naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene. Planirano je da se pitanje članstva Crne Gore razmatra na narednom sastanku Australijske Grupe u VII 2026.

Crna Gora je nastavila unapređenje zakonodavnog i institucionalnog okvira u oblasti neproliferacije oružja za masovno uništenje. Vlada Crne Gore je usvojila ključne dokumente, uključujući Četvrti nacionalni izvještaj o sprovođenju Konvencije o nuklearnoj sigurnosti (18. IX 2025) i Završni izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017–2021 (25. XII 2025), uz nastavak sprovođenja preostalih mjera do donošenja novog strateškog okvira.

Sporazumi o slobodnoj trgovini

16 Učešće u zajedničkim inicijativama *(Participation in joint initiatives - Investment facilitation for development; E-commerce; MSMEs; Domestic regulation of trade in services).* Učešće u ekološkim inicijativama *(Participation in environmental initiatives - Fossil Fuel Subsidy Reform; Trade and environmental sustainability).*

Centralno-evropski sporazum o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006) i Zajedničko regionalno tržište (ZRT)

U periodu od 1. IX 2025 – 31. XII 2025, CEFTA Sporazumom je presjedavalo Kosovo, dok je u 2026. predjedavajuća CEFTA Strana Albanija. U toku predsjedavanja Kosova i Albanije održani su sledeći sastanci nadležnih CEFTA tijela: CEFTA Zajednički komitet[17], CEFTA Komitet za kontakt tačke[18], CEFTA Komitet za trgovinske olakšice[19], CEFTA Podkomitet za trgovinu uslugama[20], CEFTA Podkomitet za netarifne mjere[21], CEFTA Podkomitet za carine i pravila porijekla robe [22], CEFTA Podkomitet za poljoprivredu, sanitarne i SPS mjere[23]. Tokom 2025. nije održan nijedan sastanak CEFTA Upravnog odbora.

U vezi sa održanim sastancima, važno je napomenuti da su, u izvještajnom periodu, održana 2 sastanka CEFTA Zajedničkog komiteta, te da je tom prilikom usvojeno pet (5) CEFTA Odluka[24] i jedna (1) Preporuka[25].

Kada je u pitanju CEFTA Dodatni Protokol 7, interne procedure su završene. Predlog zakona Dodatnog Protokola 7 je dostavljen stručnim službama Skupštine Crne Gore i očekuje se da će se u narednom periodu naći na dnevnom redu Skupštine Crne Gore radi njegovog usvajanja – ratifikacije.

Takođe, vezano za CEFTA Odluku Zajedničkog Komiteta koja se odnosi za aspekt zaštite prava intelektualne svojine, predlog zakona je, takođe, dostavljen stručnim službama Skupštine Crne Gore i očekuje se da će se, u narednom periodu, naći na dnevnom redu Skupštine Crne Gore radi njegovog usvajanja – ratifikacije.

Tokom izvještajnog perioda, Crna Gora je učestvovala u regionalnim aktivnostima u okviru CEFTA, SEED+ i inicijative Zelene trake, sa posebnim fokusom na upravljanje rizicima i jačanje operativne saradnje.

U okviru Radne grupe za upravljanje rizicima CEFTA, u izvještajnom periodu je održan veliki broj onlajn sastanaka i tehničkih konsultacija, sa ciljem izrade i usklađivanja Strategije upravljanja rizicima CEFTA-e 2025-2028.

U saradnji sa GIZ-om, sprovedena je zajednička pilot akcija u kojoj su carinske službe CEFTA strana učestvovale u saradnji sa tržišnim inspekcijama u periodu od 29. IX do 17. X 2025).

Crna Gora je nastavila sa dodeljivanjem AEO statusa, kao i sa sprovođenjem pojednostavljenih carinskih procedura uvoza i izvoza na osnovu knjigovodstvenih i komercijalnih dokumenata. Tokom perioda izveštavanja, sedam privrednih subjekata je dobilo status AEO, čime je ukupan broj porastao na 19.

Zajednički komitet CEFTA je 26. VIII 2025. usvojio Odluku br. 7/2025 o izmjeni Odluke br. 1/2015 o osnivanju CEFTA tijela, odnosno ToR za osnivanje CEFTA Savjetodavnog tijela za carinsku saradnju u tarifnoj klasifikaciji i

17 18. sastanak CEFTA Zajedničkog Komiteta 02 XII 2025 Pristina "hybrid "; 19. sastanak CEFTA Zajedničkog Komiteta, 16. XII 2025, online.

18 46. sastanak Komiteta za kontakt tačke 02. decembar 2025 Pristina "hybrid ", 47. sastanak Komiteta za kontakt tačke 16. XII 2025 Pristina, online.

19 18. sastanak Komiteta za trgovinske olakšice 10. XI 2025, online; 19. sastanak Komiteta za trgovinske olakšice 15. XII 2025, online;

20 20. sastanak Podkomiteta za trgovinu uslugama meeting 26-27 IX 2025, Brisel.

21 16. sastanak Podkomiteta o netarifnim mjerama 10. XI 2025, online;.

22 30. sastanak Podkomiteta za carina i pravila porijekla robe 28. X 2025, Tirana.

23 25. sastanak Podkomiteta za poljoprivredu i SPS mjere 9. X 2025, Sarajevo.

24 (18. ZK 2. XII 2025): Odluka Zajedničkog Komiteta Br.8/2025 o izmjeni Odluke Br.1/2025 o priznavanju AEO programa; Odluka Zajedničkog Komiteta Br.9/2025 o izmjeni Odluke Br. 1/2015 o uspostavljanju CEFTA tijela; Odluka Zajedničkog Komiteta Br.10/2025 o Digitalnoj kooperaciji; (19. ZK 16. XII 2025): Odluka Zajedničkog Komiteta Br. 11/2025 o priznavanju naprednih elektronskih potpisa i naprednih elektronskih pečata; Odluka Zajedničkog Komiteta Br. 12/2025 o priznavanju kvalifikovanih povjerljivih usluga.

25 (18. ZK 02. XII 2025): Preporuka Br. 1/2025 Zajedničkog komiteta o CEFTA Strategiji upravljanja carinskim rizicima za period 2025-2028.

pravilima porijekla i CEFTA AEO Radne grupe, pa je prvi sastanak CEFTA Savjetodavnog tijela za carinsku saradnju u tarifnoj klasifikaciji i pravilima porijekla održan u Tirani 28. X 2025.

Crna Gora je, 1. novembra 2025, pristupila Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku (CTC) i Konvenciji o pojednostavljenju formalnosti u trgovini robom. Skupština je ratifikovala obije konvencije 30. VII 2025. Naime, Zakon o potvrđivanju Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku (CTC) („Sl. list CG – Međunarodni ugovori, broj 10/25), dok je Zakon o potvrđivanju Konvencije o pojednostavljenju formalnosti u trgovini robom (SAD) („Sl. list CG“ – Međunarodni ugovori”, broj 9/25). Pristupanje navedenim konvencijama znači da se međunarodni tranzit robe između Crne Gore i ostalih zemalja članica Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku (uključujući zemlje Evropske unije, EFTA-e, Ujedinjeno Kraljevstvo, Srbiju, Sjevernu Makedoniju, Tursku, Ukrajinu i Gruziju), obavlja preko elektronskog sistema NCTS. Uvođenje zajedničkog tranzita donosi niz pogodnosti za privredne subjekte, uključujući brži i efikasniji carinski postupak, smanjenje papirologije – svi podaci se razmjenjuju elektronski, manji troškovi i kraće vrijeme zadržavanja na granicama.

Radi usklađivanja nacionalne nomenklature Carinske tarife sa Kombinovanom nomenklaturom EU, Vlada je, 15. XII 2025, donijela Uredbu o Carinskoj tarifi za 2026. („Sl. list CG”, broj 157/25) i ista se primjenjuje od 1. I 2026.

Regionalna konvencija o Pan-Evro-Mediteranskim preferencijalnim pravilima porijekla (PEM Konvencija)

U dijelu implementacije Konvencije, tokom 2025. primjenjivala su se paralelno PEM pravila iz 2012. i izmijenjena pravila iz 2023, i to u okviru SSP-a, CEFTA 2006 i FTA sa državama EFTA, dok su se u slučaju FTA sa Republikom Turskom primjenjivala samo PEM pravila iz 2012. Od 1. I 2026. primjenjuju se isključivo revidirana PEM pravila, u okviru svih pobrojanih sporazuma.

U vezi sa pregovaračkim procesom usmjerenim na izmjene Sporazuma o slobodnoj trgovini sa Republikom Turskom i Ukrajinom:

- Odluka br. 1/2025 Zajedničkog odbora uspostavljenog Sporazumom o slobodnoj trgovini između Crne Gore i Republike Turske**,** kojom se zamjenjuje Protokol II Sporazuma o slobodnoj trgovini koji se odnosi na definiciju koncepta „proizvoda sa porijeklom“ i metode administrativne saradnje, potpisana je u Podgorici 12. decembra 2025. Imajući u vidu već uspostavljenju vezu sa PEM Konvencijom, Odluka br. 1/2025 ima za cilj implementaciju izmijenjena PEM Konvencija. Značajno je napomenuti da su Crna Gora i Republika Turska privremeno primjenjivali Odluku br. 1/2025 od 1. I 2026, do okončanja nacionalnih procedura za njeno formalno stupanje na snagu. Unutrašnje pravne procedure u Crnoj Gori su ispunjenje. Odluka je („Sl. listu CG“, broj 2/26) i još uvijek nije stupila na snagu.

- Protokol između Vlade Crne Gore i Vlade Ukrajine o izmjenama Sporazuma o slobodnoj trgovini između Vlade Crne Gore i Vlade Ukrajine**,** kojim se zamjenjuje Aneks II Sporazuma o slobodnoj trgovini koji se odnosi na pravila porijekla i metode administrativne saradnje, potpisan je u Kijevu 26. XII 2025. Cilj pregovora bio je uspostavljanje veze sa PEM Konvencijom, ali i primjena izmijenjene PEM Konvencije, odnosno Konvencije u njenom posljednjem izmijenjenom obliku objavljenom u Službenom listu Evropske unije. Završetak nacionalnih pravnih procedura za stupanje na snagu je u toku.

Ostali bilateralni sporazumi

Crna Gora ima 25 bilateralnih sporazuma o investicijama na snazi, između ostalog sa 15 država članica EU.

Razvojna saradnja i humanitarna pomoć

U skladu sa Zakonom o međunarodnoj razvojnoj saradnji i međunarodnoj humanitarnoj pomoći („Sl. list CG“, broj 34/24), Crna Gora je u posmatranom periodu nastavila da razvija institucionalni i finansijski okvir za sprovođenje razvojne i humanitarne politike. Sredstva za finansiranje obezbjeđuju se iz državnog budžeta, budžeta Glavnog grada, Prijestonice i opština, uz dodatne izvore iz fondova Evropske unije i međunarodnih donatora.

Bruto nacionalni dohodak (BND) u 2024. iznosio je 7.623 milijardi EUR, dok je u 2025, dostigao iznos između 7,85 i 7,95 milijardi EUR. Izdvajanja za službenu razvojnu podršku (ODA) u 2024. godini iznosila su 1.458.204,62 EUR, što je približno 0,019% BND-a. Od toga je 251.867,19 EUR bilo usmjereno na humanitarnu pomoć, 206.208,61 EUR na tehničku pomoć, dok je 1.000.128,82 EUR predstavljalo kontribucije međunarodnim organizacijama. U 2025. godini trebalo bi da je zadržan isti nivo izdvajanja, definisan kao polazna vrijednost, uz planirano postepeno povećanje od 3% u tokom 2027. i 2028.

Operativno-komunikacioni centar 112 (OKC 112) Direktorata za zaštitu i spašavanje Ministarstva unutrašnjih poslova, u periodu od 1. I do 31. XII 2025, ukupno je primio 182.788 poziva i koordinirao sa 45 akcija spašavanja u planinama u kojima su spašene 94 osobe (13 crnogorskih državljana i 81 strani državljan).

U okviru projekta SA RESILIENCE – Jačanje otpornosti na klimatske promjene u južnom Jadranu, koji finansira Evropska unija u sklopu INTERREG IPA Programa za južni Jadran, nabavljeno je šest specijalizovanih vatrogasnih vozila, namijenjenih jačanju operativnih kapaciteta opštinskih službi zaštite i spašavanja Prijestonice Cetinje i opština Bar, Danilovgrad i Ulcinj, dok su dva vozila privremeno ustupljena Glavnom gradu Podgorica, kao administrativnom i tehničkom korisniku, do formalnog uspostavljanja službi zaštite i spašavanja u opštinama Zeta i Tuzi. Ukupna vrijednost vozila iznosi 399.154,80 EUR.

U cilju repatrijacije crnogorskih državljana sa Bliskog istoka, 8. III 2026, aktiviran je Mehanizam Unije za civilnu zaštitu. Preko ovog mehanizma do 24. III 2026, u Crnu Goru su se vratila tri crnogorska državljanina.

Administrativni kapaciteti u oblasti međunarodne razvojne saradnje i humanitarne pomoći ostali su stabilni. Ministarstvo vanjskih poslova koordinira razvojnu saradnju, dok Ministarstvo unutrašnjih poslova koordinira humanitarnu pomoć. Radna grupa za izradu i sprovođenje Programa uključuje predstavnike Vlade, Crvenog krsta, Zajednice opština, MONSTAT-a, Privredne komore i Centralne banke. Broj službenika angažovanih na koordinaciji ODA u 2024. i prvoj polovini 2025. iznosio je dva, zatim u drugoj polovini 2025. jedan, a planirano je povećanje za dva u 2026. i za po jedan u 2028. Evidencija projekata u 2024. bila je djelimična, bez formalnog izvještaja, dok se za 2025. priprema godišnji izvještaj.

Nakon što je MVP Crne Gore, uz podršku MVEP Republike Hrvatske, u prvom kvartalu 2025. realizovalo posjetu hrvatskih eksperata Crnoj Gori koji su predstavili iskustva Republike Hrvatske u izradi strateškog i institucionalnog okvira u oblasti razvojne saradnje i humanitarne pomoći, u septembru 2025. nastavljene su aktivnosti za razmatranje daljih modaliteta saradnje dvije zemlje u navedenim oblastima.

Konsultacije ne temu razvojne saradnje i humanitarne pomoći između Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore i Ministarstva evropskih i vanjskih poslova Republike Slovenije, na nivou generalnih direktora, održane su 5. XI 2025. Radna grupa za izradu Programa je, takođe, imala sastanak 5. XI 2025, u čijem dijelu je prisustvovala i delegacija MVEP Slovenije, na čelu sa GD za razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć, kada su održane konsultacije sa predstavnicima Radne grupe u cilju razmjene iskustva i dobrih praksi.

Početkom XII 2025, Radna grupa je finalizovala Nacrt Programa i MVP je, kao koordinator, sproveo proceduru prema Vladi Crne Gore, koja je na sjednici od 25. XII 2025. donijela Program međunarodne razvojne saradnje i međunarodne humanitarne pomoći (2026-2028), sa Akcionim planom za 2026.

Imajući u vidu da je Radna grupa za izradu Programa međunarodne razvojne saradnje i međunarodne humanitarne pomoći („Sl. list CG", broj 59/25), realizovala svoj primarni zadatak koji se odnosi na izradu Programa, MVP je u decembru započelo proceduru izmjene Odluke o obrazovanju Radne grupe, koja je finalizovana u III 2026. („Sl. list CG", broj 34/26). Predložene izmjene odnose se na: naziv Radne grupe, sprovođenje Programa (umjesto izrade) i sastav Radne grupe.

Ostale nadležnosti Radne grupe, koje ostaju nepromijenjene, obuhvataju vođenje evidencije o međunarodnoj razvojnoj saradnji i međunarodnoj humanitarnoj pomoći u skladu sa Zakonom o međunarodnoj razvojnoj saradnji i međunarodnoj humanitarnoj pomoći, uspostavljanje baze podataka o projektima donatorske podrške, planiranje, koordinaciju i praćenje sprovođenja programa i projekata razvojne saradnje i humanitarne pomoći, korišćenje ekspertske pomoći EU partnera radi ispunjavanja obaveza iz pregovaračkog procesa.

U ranijim izvještajima stoji da je navedeni Program za period 2026-2029. Napomena: Program je donesen za period 2026-2028, shodno usaglašavanju sa Uredbom o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata („Sl. list CG", broj 54/18), u skladu sa kojom se Program donosi na period od najviše tri godine.

U skladu s Akcionim planom navedenog Programa, tokom prvog kvartala 2026, započeto je više aktivnosti. Planirana je obuka „Osnove međunarodne razvojne saradnje i humanitarne pomoći", koja će se održati 20. IV 2026. u prostorijama Crvenog krsta Crne Gore, uz učešće eksperta iz Slovenije, a namijenjena je članovima Radne grupe i predstavnicima NVO. U Ministarstvu regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, uz prisustvo predstavnika Ministarstva vanjskih poslova, 1. IV 2026, je održan sastanak sa predstavnicima NVO, na kojem su predstavljeni prioriteti Programa i obezbijeđeno aktivno uključivanje NVO sektora. Paralelno je pokrenuta inicijativa prema Upravi za ljudske resurse za formiranje evidencije nacionalnih eksperata, sa akcentom na promociju ekspertize Crne Gore u oblasti evropskih i evroatlantskih integracija.

Predstavnici Generalnog direktorata za ekonomsku i javnu diplomatiju MVP, na čelu sa v.d. generalnog direktora, 3. III 2026, održali su sastanak sa delegacijom OECD-a, koju je predvodila direktorica za jugoistočnu Evropu u Direkciji za međunarodne odnose i saradnju, tokom kojeg je potvrđena obostrana spremnost za intenziviranje saradnje, naročito u oblastima koje doprinose procesu evropskih integracija i jačanu kapaciteta Crne Gore za sprovođenje službene razvojne saradnje u skladu sa OECD metodologijom i standardima.

Predstavnici Generalnog direktorata za ekonomsku i javnu diplomatiju, na čelu sa v.d. generalnog direktora, održali su konsultacije u oblastima međunarodne razvojne saradnje, humanitarne pomoći i ekonomske diplomatije sa Ministarstvom vanjskih i evropskih poslova Slovačke i Saveznim ministarstvom evropskih i vanjskih poslova Austrije, 10. i 11. III 2026. Konsultacije su predstavljale značajnu priliku za razmjenu iskustava i obezbjeđivanje podrške za dalju izgradnju sistema međunarodne razvojne saradnje i humanitarne pomoći u Crnoj Gori.

U skladu sa Zakonom o međunarodnoj razvojnoj saradnji i međunarodnoj humanitarnoj pomoći, sprovode se aktivnosti na vođenju evidencije i pripremi godišnjeg izvještaja, dok je 3. IV 2026. je održan informacioni sastanak za rukovodeći kadar nadležnih ministarstava (nivo državnih sekretara i/ili generalnih direktora), sa ciljem strateškog upoznavanja sa Programom i jačanja koordinacije u njegovoj implementaciji.

Normativni dio

Skupština je 31. XII 2025, donijela Zakon o obnovi nakon nepogode („Sl. list CG", broj 2/26). Ovim Zakonom se na jedinstven, jasan i sveobuhvatan način, između ostalog, uređuju pitanja obnove države nakon katastrofa, utvrđuje kako, na koji način i na bazi kojih parametara se vrši procjena šteta, gubitaka i potreba nakon

elementarne nepogode, tehničko-tehnološke i druge nesreće i propisuje postupak za utvrđivanje prava građanina i privrednog subjekta na pomoć zbog nastale materijalne štete i gubitka.

Vlada je 18. XII 2025, donijela Nacionalni plan zaštite i spašavanja od ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja. Plan omogućava jasno sagledavanje nadležnosti i obaveza subjekata sistema zaštite i spašavanja na nacionalnom i lokalnom nivou i predviđa konkretne mjere i aktivnosti koje je potrebno realizovati kako bi se sprovele neophodne mjere zaštite i spašavanja od ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja u preventivnoj, operativnoj i sanacionoj fazi.

POGLAVLJE 31: VANJSKA, BEZBJEDNOSNA I ODBRAMBENA POLITIKA

Crna Gora je nastavila da održava 100% usklađenost sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom (ZVBP) Evropske unije, što se ogleda u pridruživanju svim EU pozicijama i izjavama, kao i restirktivnim mjerama usvojenim od strane Savjeta EU, uključujući i njihovo pravno transponovanje u nacionalni pravni sistem.

Preduzeti su koraci u cilju suzbijanja stranog miješanja i manipulacije informacijama, uključujući dezinformacije, kao i u jačanju otpornosti na sve oblike hibridnih prijetnji. U vezi sa suprotstavljanjem hibridnim prijetnjama, u aprilu 2024. godine Vlada Crne Gore donijela je odluku o osnivanju Međuresorne komisije za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama, sa ciljem unapređenja koordinacije na nacionalnom nivou, praćenja i analize hibridnih aktivnosti, kao i nadzora nad sprovođenjem preuzetih obaveza. Krajem maja 2025. Vlada je usvojila Strategiju za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama (2025–2029), zajedno sa Akcionim planom (2025–2027). U martu 2026, Vlada Crne Gore formirala je Koordinaciono tijelo za zaštitu od stranog informativnog uticaja (FIMI). Preduzimanjem ovih koraka Crna Gora je značajno unaprijedila normativni i institucionalni okvir za efikasnije suprotstavljanje hibridnim prijetnjama.

Crna Gora je nastavila politički dijalog s EU. U okviru političkog dijaloga između Crne Gore i Evropske unije, realizovane su brojne aktivnosti koje se odnose na sprovođenje evropske agende i dalji napredak Crne Gore u procesu pristupanja EU. Ove aktivnosti uključivale su susrete na visokom nivou26, kao i učešće crnogorske

26 Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović sastao se s predsjednikom Evropskog savjeta Antoniom Koštom u više navrata (1. septembra 2025, na marginama Bledskog strateškog foruma, 16. oktobra tokom radne posjete Belgiji, 17. decembra uoči Samita EU i Zapadnog Balkana, 13. februara 2026. na marginama 62. Minhenske bezbjednosne konferencije). Na marginama generalne debate 80. zasijedanja GSUN u Njujorku, učestvovao je na neformalnom ručku lidera Zapadnog Balkana koji je organizovala visoka predstavnica EU za vanjsku politiku i bezbjednost Kaja Kalas. Učestvovao je 6. oktobra 2025. godine na sastanku lidera Brdo - Brioni procesa koji je održan u Albaniji na temu evropske integracije, Plana rasta EU, odlaska mladih iz regiona i regionalne saradnje i bezbjednosti. 1. i 2. oktobra 2025. godine prisustvovao je 7. Samitu Evropske političke zajednice u Kopenhagenu. 23. marta 2026. godine u Briselu sastao se sa evropskom komesarkom za proširenje Martom Kos.
Predsjednik Vlade Crne Gore Milojko Spajić sastao se 1. oktobra 2025. sa generalnim direktorom Generalnog direktorata za proširenje i istočno susjedstvo u Evropskoj komisiji Gert Janom Kopmanom. Predsjednik Vlade je 18. novembra 2025. učestvovao na Forumu o proširenju Evropske unije koji je pod nazivom "Dovršavanje Unije, obezbjeđivanje naše budućnosti" održan u Briselu. 18. XI u Briselu sastao se sa predsjednikom Evropskog savjeta Antonijom Koštom. Učestvovao je 22. XI 2025. na Samitu lidera Zapadnog Balkana posvećenom Planu rasta u Tirani. 17 III 2026. u Briselu sastao se sa visokom predstavniom EU za vanjsku politiku i bezbjednost Kajom Kalas.
Potpredsjednik Vlade za me]unarodne odnose i ministar vanjskih poslova, mr Ervin Ibrahimović, održao je 3. X 2025, sastanak sa zamjenikom generalnog direktora i direktorom za Zapadnu Evropu u Evropskoj službi za spoljne poslove (EEAS) Emanueleom Žofreom, tokom njegove posjete Crnoj Gori. On je, na poziv visoke predstavnice EU za vanjske poslove i politiku bezbjednosti Kaje Kalas, učestvovao na sastanku ministara vanjskih poslova država članica EU u okviru zasijedanja Savjeta za vanjske poslove (FAC) u proširenom formatu, u Briselu, 19. XI 2025. Na marginama Dijaloga u oblasti bezbjednosti i odbrane sa EU, zajedno sa ministrom odbrane Draganom Krapovićem, sastao se sa visokom predstavnicom EU za vanjsku i bezbjednosnu politiku i potpredsjednicom Evropske komisije Kajom Kalas, kao i sa evropskim komesarom za odbranu Andriusom Kubilijusom.
Potpredsjednik Vlade Crne Gore za vanjske i evropske poslove Filip Ivanović sastao se 18. IX 2025, u Podgorici sa delegacijom Evropskog parlamenta na čelu sa predsjedavajućim Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, Tomasom Vajcom. Učestvovao je na Samitu o proširenju EU u Briselu, 5. XI 2025, dok se 5. II 2026. sastao se sA evropskim komesarom za unutrašnje poslove i migracije Magnusom Brunerom.

delegacije predvođene predsjednikom Vlade Milojkom Spajićem na Međuvladinim konferencijama EU – Crna Gora održanim u decembru 2025, januaru i martu 2026, tokom kojih je privremeno zatvoreno sedam pregovaračkih poglavlja. U oktobru 2025, Crna Gora je učestvovala na 12. sastanku političkih direktora država Zapadnog Balkana i EU o zajedničkoj vanjskoj i bezbjednosnoj politici (ZVBP). U decembru 2025, održan je Prvi dijalog o bezbjednosti i odbrani sa Evropskom unijom, na kojem je delegaciju Crne Gore predvodio potpredsjednik Vlade za međunarodne odnose i ministar vanjskih poslova mr Ervin Ibrahimović, a u sastavu delegacije je bio i ministar odbrane Dragan Krapović.

Tokom izvještajnog perioda, realizovana je posjeta Crnoj Gori predsjednice Evropske komisije Ursule Fon der Lajen (oktobar 2025), kojom prilikom je učestvovala na investicionoj konferenciji EU–Crna Gora: „Pametan rast, zelena budućnost – Ubrzanje investicija u Crnoj Gori". Tom prilikom su realizovani odvojeni susreti sa predsjednikom Crne Gore J. Milatovićem i predsjednikom Vlade M. Spajićem. U martu 2026. godine, Crnu Goru je posjetila evropska komesarka za proširenje Marte Kos kojom prilikom je imala odvojene susrete sa predsjednikom Vlade M. Spajićem, predsjednikom Skupštine Crne Gore A. Mandićem i potpredsjednikom Vlade za međunarodne odnose i ministrom vanjskih poslova E. Ibrahimovićem.

Crnu Goru je u februaru ove godine posjetila delegacija odbora Evropskog parlamenta za vanjske poslove (AFET), kojom prilikom su realizovani susreti sa predsjednikom Crne Gore Jakovom Milatovićem, predsjednikom Skupštine Crne Gore Andrijom Mandićem, predsjednikom Vlade Crne Gore Milojkom Spajićem, potpredsjednikom Vlade za međunarodne odnose i ministrom vanjskih poslova mr Ervinom Ibrahimovićem i predsjednicima parlamentarnih opozicionih partija.

Crna Gora je nastavila da se u potpunosti usklađuje sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom Evropske unije, što uključuje i kontinuirano pridruživanje restriktivnim mjerama usvojenim od strane Savjeta Evropske unije i njihovo pravno transponovanje u nacionalni pravni sistem. U potpunosti je transponovan devetnaesti (19) paket sankcija protiv Ruske Federacije, kao i sve kasnije izmjene i dopune odluka i regulativa koje ga čine. Takođe, transponovane su i brojne druge odluke Savjeta Evropske unije, u skladu sa prioritetnim politikama Evropske unije. U izvještajnom periodu, održano je sedam redovnih i jedna vanredna sjednica Stalnog koordinacionog tijela za restriktivne mjere (SKT) u cilju koordinacije, savjetovanja i drugih aktivnosti radi obezbjeđivanja efektivne implementacije restriktivnih mjera na nacionalnom nivou. Ministarstvo vanjskih poslova je u saradnji sa partnerima iz Sjedinjenih Američkih Država i Ujedinjenog Kraljevstva za predstavnike državnog i privatnog sektora organizovalo dvije obuke za primjenu restriktivnih mjera.

Saradnja s Ujedinjenim nacijama

Crna Gora je nastavila da se u potpunosti usklađuje sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom Evropske unije, pridružujući se svim zajedničkim izjavama i stavovima EU u okviru svih foruma UN-a. Crna Gora je kosponzorisala i podržala rezoluciju „Podrška trajnom miru u Ukrajini", usvojenu u Generalnoj skupštini UN 24. II 2026.

Jačanje partnerstva između Vlade Crne Gore i UN sistema, kako u zemlji, tako i kroz saradnju sa specijalizovanim organizacijama, programima, fondovima i agencijama, nastavak političkog dijaloga na najvišem nivou i aktivno učešće u promociji i sprovođenju zajedničkih ciljeva, čine osnovu multilateralnog angažmana Crne Gore. Saradnja između Vlade Crne Gore i UN sistema u zemlji potpuno je usklađena sa nacionalnim prioritetima Crne Gore - ostvarivanjem Agende održivog razvoja do 2030. i pristupanjem Evropskoj uniji.

Ljudska prava - Crna Gora je nastavila da aktivno učestvuje u zasijedanjima Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, sa posebnim akcentom na rad Trećeg komiteta, kao i zasijedanjima Savjeta za ljudska prava. Nastavljeno je potpuno usklađivanje sa zajedničkim stavovima EU, uz fokus na situaciju u Ukrajini i Gazi, kao i podršku svim

tematskim inicijativama o zaštiti, unapređenju i ostvarivanju ljudskih prava koje predvodi EU ili pojedine države članice EU. Ova podrška EU i dominantnim pozicijama država članica EU nastavljena je uprkos izazovnom kontekstu.

Kontinuitet dijaloga o ljudskim pravima sa EU i njenim državama članicama je nastavljen, uključujući i u okviru Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR) stanja ljudskih prava u državama članicama UN, što je tokom izveštajnog perioda obuhvatilo i države članice EU: Austriju, Bugarsku i Hrvatsku.

Što se tiče situacije ljudskih prava u pojedinim zemljama, Crna Gora, kao član core grupe država koje su podnijele rezoluciju, djelovala je kao jedan od inicijatora rezolucije Savjeta za ljudska prava o ljudskim pravima, tranziciji i pomirenju u Šri Lanki.

Na inicijativu Italije, Crna Gora je, u novembru 2025, postala kopredsjedavajuća Grupi prijatelja za kulturna prava osoba sa invaliditetom, zajedno sa Italijom, Kiprom, Meksikom i Irakom. Od septembra 2025, Crna Gora je „prijatelj" inicijative „Prove It Matters" koju je pokrenuo Specijalni predstavnik Generalnog sekretara UN za djecu i oružane sukobe.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Crne Gore Ervin Ibrahimović učestvovao je na sastanku na visokom nivou u okviru 61. zasijedanja Savjeta za ljudska prava u Ženevi (23. II 2026), i imao razgovore o ljudskim pravima i humanitarnoj situaciji sa visokim komesarom UN za ljudska prava, visokim komeserom UN za izbjeglice, predsjednicom Generalne skupštine UN i predsjednikom Savjeta za ljudska prava.

Redovan dijalog je nastavljen sa Komitetom za prisilne nestanke.

Mir i bezbjednost – Ministarstvo vanjskih poslova nastavlja da koordinira i prati sprovođenje Plana za prevenciju, otkrivanje, suzbijanje i zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih (CBRN) prijetnji i rizika, kao i prevenciju i suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje i sredstava za njihovu isporuku, te sprečavanje njihovog pribavljanja od strane ne-državnih aktera (2023-2028).

Crna Gora se jednostrano pridružila Australijskoj Grupi u septembru 2025, kao dio napora da doprinese neširenju hemijskog i biološkog oružja kroz kontrolu izvoza relevantnih materijala, opreme i tehnologija. Dodatno, predstavnici MVP i MER su, 27.I 2026, učestvovali na 41. plenarnom sastanku Australijske grupe, održanom u Pragu.

Održivi razvoj – Redovna koordinacija sa Timom Ujedinjenih nacija u zemlji nastavila se kroz praćenje implementacije Okvira saradnje Ujedinjenih nacija za održivi razvoj (UNSDCF) između Vlade Crne Gore i sistema UN u zemlji za period 2023–2027. Tokom prvog kvartala 2026, održani su sastanci rezultatskih grupa za tri strateška prioriteta Okvira za održivi razvoj (2023-2027) tokom kojih su predstavljeni postignuti rezultati u 2025. i predlozi radnih planova za preostali period implementacije Okvira (2026-2027).

U svjetlu završne faze primjene Okvira saradnje i aktuelne dinamike pregovora o pristupanju Crne Gore EU, pokrenuti su razgovori o ključnim prioritetima Crne Gore u kontekstu evropske integracije, uključujući ulogu podrške koju pruža sistem UN, kao i o budućem prisustvu UN agencija u zemlji.

Pored snažnog partnerstva između Vlade Crne Gore i UN agencija na nacionalnom nivou, politički dijalog sa zvaničnicima sistema Ujedinjenih nacija nastavljen je kroz redovne sastanke na visokom i radnom nivou.

Partnerstvo između Crne Gore i UN-a dodatno je ojačano kroz realizaciju projekata u okviru Fonda za ubrzani razvoj Crne Gore (MAF). Vlada Crne Gore je u četvrtom kvartalu 2025. uplatila treću ratu u iznosu od 200.000

EUR Fondu za ubrzani razvoj Crne Gore (od ukupno opredijeljenog iznosa od 1 milion EUR u pet jednakih godišnjih rata od 2023. do 2027).

Crna Gora nastavlja da aktivno učestvuje u aktivnostima Organizacije Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu (UNESCO) i ostaje posvećena postizanju najviših standarda u okviru njenog mandata. Ponovo uspostavljena Nacionalna komisija za UNESCO, na čijem je čelu predsjednika Vlade Crne Gore, nastavila je politički dijalog sa UNESCO-om na najvišem nivou, kao i učešće u globalnim inicijativama i programima UNESCO-a, što potvrđuje posvećenost Crne Gore očuvanju i promociji kulturnog nasljeđa, kao i razvoju obrazovanja, nauke i inovacija.

Saradnja s OEBS i Savjetom Evrope

Izvještajni period obilježio je značajan broj sastanaka na visokom nivou, sadržajan politički dijalog, zajedničke aktivnosti i važna tehnička pomoć koju su ove dvije organizacije pružile nacionalnim institucijama. U okviru svojih aktivnosti sa OEBS-om i Savjetom Evrope, Crna Gora se pridružila svim izjavama EU, uključujući i one koje se odnose na rusku agresiju na Ukrajinu.

OEBS – U okviru svog angažmana u OEBS-u, pored političke i finansijske podrške Programu podrške Ukrajini (SPU), potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović je učestvovao na sjednici Stalnog savjeta OEBS-a, 24. II 2026. (video porukom), naglašavajući važnost da sveobuhvatni mirovni sporazum, zasnovan na međunarodnom pravu, uključi snažne, vjerodostojne i dugoročne bezbjednosne garancije za Ukrajinu.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović je predvodio delegaciju Crne Gore na 32. zasijedanju Ministarskog savjeta OEBS-a, održanom u Beču (Austrija), 4-5. XII 2025. Crnu Goru je posjetio Visoki komesar OEBS-a za nacionalne manjine Kristof Kamp (novembar 2025).

U skladu sa svojom posvećenošću regionalnoj saradnji i dobrosusjedskim odnosima, Crna Gora je nastavila da učestvuje u sprovođenju Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (Član IV, Aneks 1-B Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini), uključujući tri sastanka Komisije i dva sastanka Stalne radne grupe tokom izvještajnog perioda.

Savjet Evrope – U okviru članstva u Savjetu Evrope, Crna Gora je, kao jedan od osnivača, nastavila da aktivno učestvuje u radu na uspostavljanju Registra štete za Ukrajinu (RD4U). Ministar pravde Crne Gore Bojan Božović je učestvovao na diplomatskoj konferenciji za uspostavljanje Međunarodne komisije za potraživanja za Ukrajinu, održanoj u periodu od 15. do 16. XII 2025, u Hagu, gdje je potpisao Konvenciju o osnivanju Međunarodne komisije za potraživanja za Ukrajinu. Crna Gora ostaje snažan zagovornik uspostavljanja Specijalnog tribunala za zločin agresije protiv Ukrajine.

Ppv i mvp Ibrahimović učestvovao je na ceremoniji kojom je obilježeno 35 godina od osnivanja Venecijanske komisije (Venecija, Italija, 10-11. X 2025) na kojoj je bio izložen i Ustav Crne Gore iz 2007, koji predstavlja najuspješniji primjer konstruktivne saradnje koja se odvijala tokom obnove nezavisnosti.

Tokom izvještajnog perioda, Crna Gora je nastavila sa aktivnim pripremama za preuzimanje šestomjesečnog predsjedavanja Komitetu ministara SE, koje počinje 10. XI 2026.

Regionalna saradnja i dobrosusjedski odnosi

Crna Gora ostaje posvećena regionalnoj saradnji i dobrosusjedskim odnosima, kao temelju svoje vanjske politike i ključnom katalizatoru procesa evropske integracije.

Crna Gora je nastavila aktivno angažovanje i učešće u brojnim regionalnim organizacijama i inicijativama kao što su Savjet za regionalnu saradnju (RCC), Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECP), Centralnoevropska inicijativa (CEI), Fond za Zapadni Balkan (WBF), Jadransko-jonska inicijativa (AII), Unija za Mediteran (UzM), Inicijativa Tri mora (3SI), Regionalna inicijativa za migracije, azil i izbjeglice (MARRI), RACVIAC – Centar za bezbjednosnu saradnju i druge.

Crna Gora je preuzela predsjedavanje Berlinskom procesu za 2026. i definisani su sljedeći prioriteti: ekonomski rast, konkurentnost, bezbjednost i otpornost i zeleni i održivi razvoj i zelena tranzicija.

Crna Gora je preuzela i predsjedavanje Upravnim odborom Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO).

U januaru 2026, Crna Gora je preuzela jednogodišnje predsjedavanje Fondu za Zapadni Balkan (WBF). Tokom svog predsjedavanja, Crna Gora će aktivno promovisati dalje unapređenje regionalne saradnje, povećanje vidljivosti Fonda, kao i jačanje njegovih institucionalnih kapaciteta i sveukupnog razvoja. Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Crne Gore Ervin Ibrahimović bio je domaćin događaja 20. II u Podgorici, kojim je obilježen početak predsjedavanja Crne Gore i naglašena njena uloga kao kredibilnog aktera u regionu, kao i pozicija predvodnika u procesu pristupanja.

Crna Gora pokazuje svoju posvećenost regionalnoj saradnji preuzimanjem čelnih pozicija u dvije regionalne organizacije. U izvještajnom periodu, crnogorski diplomata, ambasador Miroslav Šćepanović, izabran je za direktora RACVIAC – Centra za bezbjednosnu saradnju za mandat 2026–2029.

Istovremeno, Crna Gora nastavlja da jača napore za unapređenje svog statusa u Međunarodnoj organizaciji Frankofonije (OIF), sa statusa posmatrača na status pridruženog člana. Povodom obilježavanja mjeseca frankofonije, Ministarstvo vanjskih poslova, u saradnji sa Kabinetom predsjednika Vlade, organizovalo je više aktivnosti usmjerenih na promociju francuskog jezika i kulture, potvrđujući posvećenost vrijednostima Frankofonije, posebno u kontekstu evropskih aspiracija.

Saradnja u okviru NATO-a

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova, Ervin Ibrahimović, učestvovao je na sastanku ministara vanjskih poslova NATO-a, održanom 3. XII 2025, u Briselu. Fokus sastanka bio je na povećanju izdvajanja za odbranu, kao i na značaju nastavka podrške i pomoći Ukrajini.

Učešće u misijama i operacijama EU

Od početka angažovanja u operaciji EU NAVFOR ATALANTA, 96 pripadnika Vojske Crne Gore je bilo raspoređeno. U junu 2025, jedan oficir Vojske Crne Gore upućen je na brod Ratne mornarice Kraljevine Španije, sa angažmanom do novembra 2025.

Učešće u NATO misijama

U okviru NATO isturenih kopnenih snaga (Forward Land Forces), pripadnici Vojske Crne Gore angažovani su u Letoniji i Bugarskoj. U decembru 2025, upućen je 15. kontingent u Letoniju, dok je u februaru 2026. upućen 7. kontingent u Bugarsku. Takođe, Vojska Crne Gore ima jednog predstavnika u NATO Multinacionalnoj komandi Jugoistok u Bukureštu.

NATO misija u Iraku (NMI) – posljednja rotacija Crne Gore u okviru NATO misije u Iraku, tokom koje je bio angažovan jedan pripadnik Vojske Crne Gore, završena je u februaru 2026.

KFOR – Crna Gora nastavlja da aktivno doprinosi ovoj misiji. U okviru KFOR-a angažovana su dva pripadnika Vojske Crne Gore, dok je predstavnik Ministarstva odbrane angažovan u NATO Savjetodavnom i veznom timu (NALT).

NATO operacija Sea Guardian – Crna Gora učestvuje u NATO pomorskoj operaciji Sea Guardian, pri čemu su, tokom 2025, dva pripadnika Vojske Crne Gore, kroz dvije rotacije, bila angažovana u ovoj operaciji.

NATO bezbjednosna pomoć i obuka za Ukrajinu (NSATU) – u novembru 2025, Skupština Crne Gore usvojila je Odluku o učešću do dva pripadnika u NATO misiji za bezbjednosnu pomoć i obuku za Ukrajinu (NSATU), sa sjedištem u Vizbadenu, Njemačka, gdje će obavljati isključivo štabne i neborbene zadatke.

CMX – Crna Gora aktivno učestvuje u pripremi i realizaciji NATO vježbi upravljanja krizama (Crisis Management Exercise – CMX). Od sticanja punopravnog članstva, Crna Gora je učestvovala u vježbama CMX17, CMX19, CMX23 i CMX25, te trenutno, zajedno sa saveznicima, učestvuje u pripremama za vježbu „Crisis Management Exercise 27“ (CMX27).

Regionalna saradnja

U okviru hrvatskog predsjedavanja, direktori za bezbjednosnu i odbrambenu politiku iz ministarstava vanjskih poslova i odbrane zemalja A-5 Jadranske povelje sastali su se 9–10. III 2026. u Trakošćanu, Republika Hrvatska.

Pomoć Ukrajini

Od početka ruske agresije, Crna Gora je pružila značajnu bilateralnu podršku Ukrajini. Takođe, Vlada je do sada finansijski doprinijela Sveobuhvatnom paketu pomoći (CAP), povjereničkom fondu NSATU, kao i Listi prioritetnih potreba Ukrajine (PURL).

PRILOZI

Prilog 1 – Spisak zakona koje je Skupština donijela u periodu od 1. IX 2025. do 31. III 2026.

1. Zakon o izmjenama Zakona o zdravstvenoj zaštiti;
2. Zakon o potvrđivanju Sporazuma o saradnji u oblasti infrastrukture između Vlade Crne Gore i Vlade Mađarske;
3. Zakon o potvrđivanju Sporazuma o saradnji u oblasti telekomunikacija, informacionih tehnologija i razvoja sprovođenja zakona između Vlade Crne Gore i Vlade Mađarske;
4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnom stanovanju;
5. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o muzejskoj djelatnosti;
6. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bibliotečkoj djelatnosti;
7. Zakon o visokom obrazovanju
8. Zakon o porezu na promet upotrebljavanih motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letilica
9. Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja
10. Zakona o jedinstvenom vještačenju invaliditeta
11. Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom
12. Zakon o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti
13. Zakon o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti
14. Zakon o dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
15. Zakon o dopunama Zakona o radu
16. Zakon o dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom

17. Zakon o dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama
18. Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Bosne i Hercegovine o socijalnom osiguranju
19. Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Francuske o sprovođenju prioritetnih projekata i finansijskoj saradnji u Crnoj Gori
20. Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore
21. Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije
22. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima
23. Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata
24. Zakon o obnovi nakon nepogode
25. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima
26. Zakon o Završnom računu budžeta Crne Gore za 2024. godinu
27. Zakon o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti
28. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu
29. Zakon o potvrđivanju Trećeg i Četvrtog dodatnog protokola uz Evropsku konvenciju o ekstradiciji
30. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhi liječenja
31. Zakon o slobodnom pristupu informacijama
32. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šemama kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda
33. Zakon o klimatskim promjenama
34. Zakon o saradnji Crne Gore sa dijasporom – iseljenicima
35. Zakon o izmjenama Zakona o Razvojnoj banci Crne Gore
36. Zakon o izmjeni Zakona o platnom prometu
37. Zakon o izmjeni Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica
38. Zakon o izmjenama Zakona o vazdušnom saobraćaju
39. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave
40. Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju
41. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti
42. Zakon o dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda
43. Zakon o dopuni Zakona o porezu na nepokretnosti
44. Zakon o izmjeni Zakona o spoljnoj trgovini naoružanjem i vojnom opremom
45. Zakon o dopuni Zakona o notarima
46. Zakon o dopuni Zakona o tumačima
47. Zakon o dopuni Zakona o ovjeri potpisa, rukopisa i prepisa
48. Zakon o budžetu Crne Gore za 2026. godinu
49. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju
50. Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima
51. Zakon o radnom vremenu i pauzama u toku radnog vremena mobilnih radnika i uređajima za evidentiranje u drumskom prevozu
52. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova
53. Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda
54. Zakon za sprovođenje Regulative (EU) 2023/988 o opštoj bezbjednosti proizvoda
55. Zakon o kolektivnim tužbama za zaštitu interesa potrošača
56. Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o akcizama
57. Zakon o reprogramu poreskog potraživanja jedinice lokalne samouprave, fonda, javne ustanove i privrednog društva čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave
58. Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje
59. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji
60. Zakon o izmjenama i dopunama Carinskog zakona
61. Zakon o izmjenama Zakona o carinskoj službi

62. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica
63. Zakon o klasifikaciji djelatnosti
64. Zakon o potvrđivanju Multilateralne konvencije za primjenu mjera koje se u cilju sprečavanja erozije poreske osnovice i premještanja dobiti odnose na poreske ugovore
65. Zakon o izmjeni Zakona o detektivskoj djelatnosti
66. Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti željeznice
67. Zakon o sprečavanju zagađenja mora sa brodova
68. Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe
69. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izgradnji objekata
70. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti
71. Zakon o izmjeni Zakona o državnoj imovini
72. Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa
73. Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o energetici
74. Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije
75. Zakon o dopunama Zakona o radu
76. Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
77. Zakon o posebnim mjerama za zaštitu životne sredine u opštini Pljevlja
78. Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti
79. Zakon o nadzoru i kontroli proizvodnje i prometa određenih supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci
80. Zakon o dopuni Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore
81. Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti
82. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima
83. Zakon o izmjeni Zakona o stručnom obrazovanju
84. Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o budžetskoj inspekciji
85. Zakon o ugovoru o prevozu putnika morem
86. Zakon o lukama
87. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija
88. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama
89. Zakon o izmjeni Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore
90. Zakon o izmjeni Zakona o Sudskom savjetu i sudijama
91. Zakon o izmjeni Zakona o Državnom tužilaštvu
92. Zakon o slobodnim zonama
93. Zakon o zaštiti potrošača
94. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama
95. Zakon o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju
96. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zapaljivim tečnostima i gasovima
97. Zakon o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupnme podrške za oblast politike ,,Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III)
98. Zakon o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupnme podrške za oblast politike ,,Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD)
99. Zakon o javnim izvršiteljima
100. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost

101. Zakon o potvrđivanju Sporazuma o saradnji u oblasti energetike između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata
102. Zakon o dopunama Zakona o parničnom postupku
103. Zakon o potvrđivanju Ugovora između Crne Gore i Knjaževine Lihtenštajn o otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu i sprečavanju poreske evazije i izbjegavanja
104. Zakon o upravljanju podacima u oblasti zdravstva i digitalnom zdravlju
105. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti
106. Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o finansijskom obezbjeđenju
107. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima
108. Zakon o zelenim i održivim obveznicama
109. Zakon o referentnim vrijednostima
110. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji investicionih društava
111. Zakon o sanaciji centralnih drugih ugovornih strana
112. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom
113. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o alternativnim investicionim fondovima
114. Zakon o dopunama Zakona o izdavanju pokrivenih obveznica i nadzoru pokrivenih obveznica
115. Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o finansijskim konglomeratima
116. Zakon o tržištu kapitala
117. Zakon o digitalnoj operativnoj otpornosti finansijskog sektora
118. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda
119. Zakon o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom
120. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima
121. Zakon o izmjenama Zakona o Prijestonici
122. Zakon o dopuni Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru
123. Zakon o izmjeni Zakona o određivanju i zaštiti kritične infrastrukture
124. Zakon o izmjenama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju
125. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnom stanovanju
126. Zakon o izmjeni Zakona o porezu na promet nepokretnosti
127. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ostvarivanju prava na finansijsku podršku licima koja su bila zaposlena u sektoru drvoprerađivačke i šumarske industrije
128. Zakon o dopuni Zakona o željeznici
129. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja
130. Zakon o ljekovima
131. Zakon o globalnom minimalnom porezu na dobit pravnih lica
132. Zakon o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
133. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora
134. Zakon o izmjeni Zakona o unutrašnjoj trgovini
135. Zakon o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima
136. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o legalizaciji bespravnih objekata
137. Zakon o slatkovodnom ribarstvu
138. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o arbitraži
139. Zakon o izmjeni Zakona o strancima
140. Zakon o dopuni Zakona o državnim službenicima i namještenicima
141. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju
142. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti
143. Zakon o dopunama Zakona o socijalnom stanovanju
144. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima
145. Zakon o Agenciji za nacionalnu bezbjednost

146. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti
147. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o standardizaciji
148. Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povrede konkurencije na tržištu
149. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o putevima
150. Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja
151. Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja
152. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona privrednim društvima
153. Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata
154. Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu
155. Zakon o zaštiti konkurencije
156. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti željeznice
157. Zakon o izmjenama Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda
158. Zakon o izmjenama Zakona o ovjeri potpisa, rukopisa i prepisa

Prilog 2 – Politički dijalog (Politički kriterijuma i poglavlje 31)

Republika Hrvatska

Dana 15. XII 2025. održana je četvrta sjednica Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina u Zagrebu. Nastavak rada ovog Odbora će doprinijeti unapređenju uživanja prava manjina u vezi sa jezikom, kulturom, tradicijom i identitetom, kao i unaprijediti status hrvatske i crnogorske manjine u obje zemlje.

Nakon višegodišnjeg zastoja u radu, 18. III 2026. organizovan je sastanak Komisije za nestala lica Vlade Crne Gore i Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale. Na sastanku su razmijenjene dodatne informacije, te dogovoreni konkretni koraci za rješavanje slučajeva nestalih (Hrvatska potražuje 14 lica, a Crna Gora tri), u skladu sa Protokolom o saradnji između Komisije za nestala lica Vlade Crne Gore i Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale, zaključenom 2017. godine.

U vezi sa pitanjem školskog broda „Jadran“, Hrvatska je 17. XII 2025. formirala komisiju za rješavanje ovog pitanja, dok je i Crna Gora preduzela korake ka formiranju svoje komisije.

Nastavljene su aktivnosti na rješavanju pitanja razgraničenja. S tim u vezi, Vlada je 12. III 2026. donijela Odluku o obrazovanju Komisije za obavljanje poslova razgraničenja i utvrđivanje državne granice i za pripremu za zaključivanje međunarodnih ugovora o državnoj granici.

Prilog 3 – Politički kriterijumi – materijal Generalnog sekreterijata Vlade

Broj važećih strateških dokumenata na kraju 2025. bio je 89 - 74 sektorske strategije i 15 sektorskih programa, u smislu *Uredbe o načinu i postupku izrade, usklađenosti i praćenja sprovođenja strateških dokumenata* (Sl. list CG 54/18). Ovo je manje u odnosu na period kad je Uredba stupila na snagu (oktobar, 2018 – 118), ali više u odnosu na kraj 2024, kada ih je bilo 69.

Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore (GSV) je **u periodu od 1. I – 31. XII. 2025. izdao je 76 mišljenja na ukupno 41 strateški dokument** (15 strategija, 7 programa i 19 akcionih planova) i 8 mišljenja u formi dopisa, budući da je za određena strateška dokumenta procijenjeno da ne podliježu standardnoj provjeri kvaliteta, shodno Uredbi. **Prosječni kvalitet starteških dokumenata je na nivou od 77,72%, u skladu s kriterijumama** iz Uredbe i prateće Metodologije planiranja politika, izrade i praćenja sprovođenja starteških dokumenata (u daljem tekstu Metodologija).

Od 1. I – 31. XII 2025. GSV je izdao ukupno 68 mišljenja na izvještaje o sprovođenju strateških dokumenata, od čega 65 mišljenja na standardnom obrascu za procjenu i 3 dopis mišljenja (na izvještaje koji ne

podliježu metodološkim zahtjevima koji proizilaze iz Uredbe i prateće Metodologije). **Procenat izvještaja koji su potpuno usklađeni** sa Metodologijom razvijanja politika (prema metodologiji proračuna iz pasoša indikatora Strategije reforme javne uprave) iznosi **58,46%** na nivou 2025.

U maju 2025. izvšene su izmjene i dopune Poslovnika o radu Vlade Crne Gore (Sl. list CG, br. 3/12, 31/15, 48/17, 62/18, 121/23, 58/24 i 43/25). U okviru ovih izmjena uvedene su dvije procedure:

Obaveza ministarstva da prilikom podnošenja završnog izvještaja o sprovođenju strateških dokumenata, moraju **dostaviti i izvještaj o sprovedenoj evaluaciji predmetnog strateškog dokumenta**. Ovo je rezultiralo time da nalaze evaluacije sadrži **80%** završnih izvještaja o sprovođenju strategija/programa, na koje je GSV dao mišljenja u 2025, 20% više nego 2024.

Kontrola proliferacije strateških dokumenata putem legislativnog postupka od strane GSV, kroz proces izdavanja mišljenja na predloge zakona. U ovoj proceduri, je **izdato 86 mišljenja na zakone**, od čega 84 pozitivna mišljenja (bez primjedbi na predloge zakonskih rješenja), jedno negativno i jedno mišljenje u kome je utvrđeno da GSV nije nadležan za dato pitanje.

U periodu april-jul 2025. realizovan je VI ciklus Programa stručnog obrazovanja državnih službenika za strateško planiranje. Ciklus je pohađalo 22 državna službenika.

Vlada je na sjednici od 20. XI. 2025. donijela Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Komisije za praćenje realizacije Srednjoročnog programa rada Vlade 2024-2027 i godišnjih programa rada Vlade (Sl. list CG, br. 122/23, 16/24, 129/24 i 27/25 i 152/25). Izmijenjen je sastav Komisije u skladu sa predlozima ministarstava, shodno raspoloživim ljudskim resursima. Komisija se poslednji put u 2025. sastala 11. XII . 2025. povodom rada na Programu rada Vlade za 2026., Izvještaju o realizaciji Srednjoročnog programa rada Vlade za 2025. i izvještaja o realizaciji zaključaka Vlade.

U okviru projekta **„EU4PFM“** izvršena je analiza jaza postojeće prakse strateškog planiranja u odnosu na zvaničnu Metodologiju, kako bi se utvrdili elementi za pobolšanja u strateškom planiranju. Utvrđena je mapa puta za sprovođenje ostalih obaveza, u decembru je **pripremljen prvi nacrt revidirane Metodologije**, u kojem se usklađuje planiranje i izrada strateških dokumenata i planiranja budžeta, i dogovoren okvirni sadržaj priručnika za procjenu troškova i liste standardnih troškova, koji će biti razrađivani tokom 2026.

U okviru projekta **„EU4PFM“** definisan je **koncept reforme srednjoročnog planiranja** koji je verifikovan od strane GSV i MF. Izrađen je paket dokumenata koji povezuje srednjoročni i godišnje programe rada Vlade, strateška dokumenta, pripremu i izvještavanje programskog budžeta, u četvrtom kvartalu 2025. i to: predložene izmjene Zakona o budžetu, unaprijeđena struktura fiskalnih smjernica, ojačana veza sa planiranjem investicija, revidiran kalendar budžetiranja, predložene izmjene nacrta Priručnika za srednjoročni budžetski okvir i Priručnika za programski budžet, izmijenjen budžetski cirkular.

U saradnji sa SIGMA-om, GSV je definisao polazni koncept funkcija koordinacije politika na nivou ministarstava i pripremio informaciju i smjernice za koordinaciju politika u ministarstvima. Informacija je trenutno na usaglašavanju u okviru institucije, nakon čega će biti upućena na mišljenje MF, MEP, MJU i formalnim putem.

Uz podršku OEBS-a, **završen je proces evidentiranja dostupnih rodno raščlanjenih podataka** u evidencijama koje vode nacionalne institucije. Do kraja 2025. su prikupljeni podaci o **404 dostupna rodno raščlanjena indikatora** o kojima podatke prikupljaju: Institut za javno zdravlje, Ministarstvo finansija, Ministarstvo javne uprave i Uprava za kadrove, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo pravde, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za statistiku Monstat.

Prilog 4 – Horizontalno zakonodavstvo (statistika) u poglavlju 27

Procjena uticaja na životnu sredinu-EIA/strateška procjena uticaja na životnu sredinu - SEA

Shodno Zakonu o procjeni uticaja na životnu sredinu (EIA), u postupcima koje vodi Agencija za zaštitu životne sredine, za period 1.januar -31. decembar 2025.godine za navedeni period donijeto je:

- 55 rješenja kojima je data saglasnost na elaborat procjene uticaja na životnu sredinu ,
- 75 rješenja za koje je donijeta odluka da nije potrebna izrada elaborate procjene uticaja i
- 22 zahtjeva su odbijena, jer projekti nijesu predemet procjene uticaja na životnu sredinu
- 21 postupak je obustavljen
- 50 postupaka je u toku.

Shodno Zakonu o strateskoj procjeni uticaja na životnu sredinu (SEA) – za navedeni period donijeto je:

- 16 saglasnosti na izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu
- 1 postupak je u toku.

U toku su prekogranične konsultacije sa Bosnom i Hercegovinom u skladu sa Espoo konvencijom za projekat izgradnje hidroelektrane „Buk Bijela“ instalirane snage 118,10 MW. Rok za dostavljanje komentara i sugestija je 24.03.2026. godine. Na web stranici Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera nalaze se informacije o prekograničnim konsultacijama i dokumentacija dostavljena od nadležnog organa Bosne i Hercegovine:

https://www.gov.me/clanak/prekogranicne-konsultacije-sa-bosnom-i-hercegovinom-u-skladu-sa-espoo-konvencijom-za-projekat-izgradnje-hidroelektrane-buk-bijela-instalirane-snage-11810-mw

Odgovornost za štetu u životnoj sredini (ELD)

Shodno Zakonu o odgovornosti za štetu u životnoj sredini za navedeni period, Agencija za zaštitu životne sredine ukupno je pokrenula 4 postupka za utvrđivanje štete u životnoj sredini, od čega 2 postupka po službenoj dužnosti, a 2 postupka po zahtjevu stranke. Sva 4 postupka su još uvijek u proceduri. Broj predmeta koji su pokrenuti ranije a nastavljeni u 2025.godini - 9

Eko krime

Statistički podaci za krivična djela u oblasti životne sredine dati su u prilogu (excel tabela).

Uvidom u dostavljene statističke podatke može se zaključiti da se, u izvještajnom periodu, najviše krivičnih prijava odnosilo na krivična djela: šumske krađe (član 324 KZ) i građenje objekta bez prijave i dokumentacije za građenje (326a KZ), dok se manji broj krivičnih prijava odnosio na krivična djela: zagađenje životne sredine (član 303 KZ), oštećenje životne sredine (član 307 KZ), uništenje biljaka (član 308 KZ), mučenje i ubijanje životinja i razaranje njihovih staništa (član 309KZ), uništenje i oštećenje zaštićenog prirodnog dobra (član 310KZ), krađa zaštićenog prirodnog dobra (član 311 KZ), pustošenje šuma (član 323 KZ), nezakonit lov (član 325KZ), nezakonit ribolov (član 326KZ).

Inspekcijski nadzor

Ekološka inspekcija je u izvještajnom periodu 1. 1 - 31. 12. 2025. izvršila 2311 inspekcijskih pregleda .

Broj inspekcijskih pregleda	2311

- redovni	1242
- po inicijativi	514
- kontrolni	555
Broj utvrđenih nepravilnosti	1097
Broj ukazivanja	154
Broj nepravilnosti otklonjenih u toku pregleda (Član 32 ZIN)	5
Broj rješenja	767
Broj prekršajnih naloga	
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalozima	
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	86
Broj rješenja o novčanom kažnjavanju	38
Iznos izrečenih novčanih kazni rješenjem	55 550 €
Broj krivičnih prijava	53
Poslato na prinudnu naplatu - Poreskoj upravi	4 / 8 550€
-Broj rješenja o otklanjanju nepravilnosti	721
-Broj rješenja o odbijanju inicijative zbog nenadležnosti	10
-Broj rješenja o pečaćenju objekata	4
-Broj rješenja o odbijanju zahtjeva za ponavljanje upravnog postupka/obustavljanje izvršenja rješenja	
-Broj rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti	32
-Broj žalbi	9
- Obavještenja o nenadležnosti	43
- Rješenje o produženju roka	1
- Broj obavještenja o prosljeđivanju inicijativa	224

Utvrđene nepravilnosti:

U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 1097 nepravilnosti, a najčešće su se odnosile na: obavljanje djelatnosti bez dozvole i saglasnosti nadležnih organa; kvalitet tehnoloških voda ne odgovara uslovima za ispuštanje u javnu kanalizaciju i prirodni recipijent propisan zakonom (kada obaveza kontrole kvaliteta otpadnih voda proizilazi iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu); obavljanje djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru bez dozvole nadležnih organa; držanje zaštićenih vrsta u zatočeništvu bez dozvola ili u neadekvatnim uslovima, kvalitet ispuštenih gasova iz ložišta i drugih tehnoloških ispusta ne odgovara uslovima propisanim zakonom; nepreduzimanje mjera iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu; upravljanje otpadom na način kojim se stvara negativan uticaj na životnu sredinu; nepostupanje po planovima i programima na koje je data saglasnost od strane nadležnih organa; nesprovođenje monitornga segmenata životne sredine; povećan nivo buke u

životnoj sredini; nedostavljanje podataka iz katastra zagađivača nadležnom organu; nevršenje zdravstvenih pregleda profesionalno izloženih lica koja rade u zoni zračenja; nevršenje dozimetrijskih ispitivanja, kontrole radne sredine i mjerenja u cilju sprovođenja programa osiguranja i kontrole kvaliteta za izvore jonizujućeg zračenja; neposjedovanje rješenja o ispunjenosti propisanih uslova za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja, neadekvatno skladištenje hemikalija, promet hemikalija bez dozvole nadležnog organa, nedostavljanje obavještenja o seveso postrojenjima, mjerenje nivoa nejonizujućeg zračenja i dr.

Preduzete upravne mjere:

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su izrekli mjere ukazivanja 154 i donijeli 767 rješenja. U izvještajnom periodu, donijeto je 38 zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 55.550 €).Podnijeto je 53 krivične prijava.Podnijeto je 86 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Upravni izvještaj Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera-Odjske za horizontalno zakonodavstvo za period 1. 01.- 31.12. 2025.godine

U postupku vršenja nadzora nad upravnim aktima Agencije za zaštitu životne sredine i ekološke inspekcije ovo Ministarstvo-Direkcija za unaprjeđenje životne sredine-Odsjek za horizontalno zakonodavstvo, je postupalo na sledeći način:

U drugostepenom upravnom postupku po žalbama podnesenim protiv rješenja Agencije za zaštitu životne sredine donešeno je 15 rješenja i to: 11 rješenja kojima su poništena rješenja Agencije i predmeti vraćeni na ponovni postupak i odlučivanje, 4 rješenja kojim su odbijene žalbe i potvrđena rješenja Agencije.

Rješavajući po žalbama podnešenim protiv rješenja Direktorata za inspekcijski nadzor – Direkcije za ekološku inspekciju, donešeno je ukupno 4 rješenja i to: 2 rješenja kojim su poništena rješenja ekološkog inspektora i predmeti vraćeni na ponovni postupak i 2 rješenja kojim je odbijene žalbe i potvrđeno rješenje ekološkog inspektora.

U izvještajnom periodu navedene žalbe su izjavljene protiv rješenja prvostepenih organa koje su se odnosile na sprovođenje Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu i Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini.

U ovom periodu dostavljeno je 5 odgovora na tužbu Upravnom sudu CG, koje su podnešene protiv rješenja ovog Ministarstva. Postupak pred Sudom je u toku.

Donešeno je 9 presuda Upravnog suda od kojih: 6 presuda kojim su tužbe usvojene i 3 presude kojima su tužbe odbijene.

Fond za zaštitu životne sredine (Eko-fond)

Izvještaj obuhvata realizovane aktivnosti Fonda za zaštitu životne sredine Crne Gore (Eko-fonda) u periodu od 1. septembar 2025 – 31. mart 2026. godine.

U izvještajnom periodu Vlada Crne Gore je usvojila Program za podizanje svijesti i javno informisanje o štetnosti plastičnih kesa, čime je stvoren okvir za aktivnosti usmjerene na jačanje ekološke svijesti građana i smanjenje negativnog uticaja plastičnih kesa na životnu sredinu. Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, u saradnji sa Eko-fondom, odgovorno je za sprovođenje aktivnosti Programa.

Eko-fond je raspisao Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava nevladinim organizacijama u ukupnom iznosu od 100.000 eura za projekte podizanja svijesti o štetnosti plastičnih kesa, a nakon sprovedene evaluacije za finansiranje je odabrano 11 projekata nevladinih organizacija. Eko-fond je sproveo i javnu nabavku za izbor marketinške agencije koja će realizovati nacionalnu kampanju, a proces evaluacije ponuda je u toku.

U okviru međunarodnih donacija, Eko-fond je realizovao projekat u saradnji sa Centrom za međunarodnu saradnju i razvoj (CMSR) Republike Slovenije, sa ukupnim grantom od 1.500.000 eura. Projekat SKLAD E-mobility u 2025. godini subvencionisao je 52 vozila, dok je broj korisnika iznosio 36, od čega 9 fizičkih lica, 25 privrednih subjekata i 2 korisnika iz javnog sektora. Takođe, u okviru donacije CMSR-a realizovana su dva javna konkursa za domaćinstva u okviru SKLAD – energetska efikasnost u ukupnom iznosu od 700.000 eura. Pored toga, u decembru 2025. godine raspisani su projekti subvencionisanja kupovine energetski efikasnih uređaja za domaćinstva u vrijednosti od 400.000 eura (sa subvencijom od 150 eura po korisniku) i projekat podizanja svijesti o štetnosti plastičnih kesa od 100.000 eura. U toku su javni konkursi za energetsku efikasnost u privredi (760.000 eura), kupovinu električnih i hibridnih vozila u javnom sektoru (100.000 eura), mjere energetske efikasnosti u javnom sektoru (200.000 eura), uklanjanje otpada (400.000 eura), uređenje i održavanje zelenih površina (300.000 eura), nabavku komunalne opreme za upravljanje otpadom (1.000.000 eura), podršku biodiverzitetu i obnovu suvozida (100.000 eura), izradu projektne dokumentacije u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promjena (500.000 eura), sakupljanje električnog otpada iz domaćinstava (200.000 eura) i prikupljanje vozila van upotrebe (100.000 eura).

Eko-fond je imenovan implementacionom jedinicom za sprovođenje tri programa energetske efikasnosti finansirana iz direktne budžetske podrške Evropske komisije Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize. U okviru Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima, sa budžetom od 8.000.000 eura, do kraja 2025. godine odobreno je 3.558 prijava u ukupnom iznosu od 7.510.000 eura, a isplaćeno je 5.450.000 eura kroz 2.936 ugovora. Posebna pažnja posvećena je Opštini Pljevlja, gdje je izvršena dodatna preraspodjela sredstava: 536.000 eura za građane Pljevalja, 229.940 eura za građane ostalih opština i 50.000 eura za upravljanje Programom. Nastavak javnog konkursa za ostale opštine iznosio je 229.940 eura, a pristiglo je 248 prijava.

U okviru Programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji, sa budžetom od 3.000.000 eura, objavljen je Javni konkurs koji je rezultirao 16 prijava, od kojih je 15 korisnika ostvarilo pravo na subvenciju. Potpisani su trilateralni ugovori sa odabranim korisnicima i kvalifikovanim izvođačima, ukupno odobreno 2.239.166,92 eura, dok je tokom izvještajnog perioda isplaćeno 1.226.705,59 eura.

Za podršku energetskoj efikasnosti u objektima koji pružaju usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu, sa budžetom od 500.000 eura, do kraja perioda zaprimljeno je 70 prijava, od kojih je 49 odobreno, 9 odbijeno, a 12 u obradi. Potpisano je 43 trilateralna ugovora, dodijeljeno je 226.864,59 eura, isplaćeno 84.938,18 eura, dok preostali raspoloživi iznos iznosi 273.135,41 eura.

Eko-fond će i u narednom periodu nastaviti sa kontinuiranom realizacijom i unapređenjem programskih aktivnosti, sa posebnim fokusom na zaštitu životne sredine, unapređenje energetske efikasnosti i podsticanje održivog razvoja. Kroz dalje sprovođenje javnih konkursa i podršku građanima, privredi i institucijama, Eko-fond će doprinositi jačanju ekološke svijesti, efikasnijem upravljanju resursima i ostvarivanju nacionalnih i međunarodnih ciljeva, uključujući i aktivnosti podržane direktnom donacijom Evropske komisije.

Statistički podaci o krivičnim djelima u oblasti životne sredine za 2025.

01.01.2025. - 31.12.2025																
Član KZ	Nerijeseni predmeti	Primljeni predmeti	Ukupan broj predmeta u radu	Broj pravosnažno riješenih predmeta	Vrste pravosnažnih odluka po licima					Vrsta pravosnažno izrečenih kazni po licima					
					Osuđujuće	Oslobađajuće	Odbačaj	Obustava postupka	Odbijajuća	Uslovna kazna	Zatvorska kazna	Rad u javnom interesu	Novčana kazna	Sudska opomena	Posebne obaveze
303	2		2	1		4									
303a			0												
303b			0												
304			0												
305			0												
306			0												
307	2	1	3												
307a			0												
308	4	3	7												
308b		2	2												
309	4	5	9	2	2						2				
310	1		1												
311	3		3	2	2					2					
312	1	1	2	1	1					1					
313			0												
314			0												
315			0												
316			0												
317			0												
318			0												
319			0												
320			0												
321			0												
322			0												
323	2	1	3	2	2					2					
324	51	33	84	21	18	5			3	10	6		16		1
325	1	5	6												
326	3	18	21	5	6					5		1			
326a	87	113	200	57	50	10			2	49	1				
326b			0												
326c			0												

Prilog 5 - Pregled komponenti programa PP12

U okviru Programa zdravstvene zaštite bilja realizovani su nadzori na teritoriji Crne Gore nad prioritetnim i drugim karantinskim štetnim organizmima, i to nad 14 prioritetnih i dodatnih 11 karantinskih štetnih organizama. U toku nadzora uzeto je ukupno 835 uzoraka, na osnovu kojih su potvrđeni fitosanitarni statusi Crne Gore u odnosu na navedene štetne organizme.

U okviru Programa sredstava za zaštitu bilja sprovedene su planirane aktivnosti iz Nacionalnog plana za održivu upotrebu pesticida za period 2021–2026. godine predviđene za 2025. godinu, dok je u toku priprema inoviranog Nacionalnog plana. U oblasti rezidua pesticida realizovan je Program praćenja rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2025. godinu, a pripremljen je i program za 2026. godinu. Ukupan broj uzetih uzoraka u okviru monitoringa iznosio je 180, od čega je 118 uzoraka bilo bez ostataka pesticida, dok su u 62 uzorka utvrđeni ostaci jedne ili više aktivnih supstanci, pri čemu je u 59 uzoraka nivo bio ispod maksimalno dozvoljenih količina, a u 3 iznad propisanih vrijednosti.

Pored toga, van programa monitoringa, u 2025. godini analizirano je dodatnih 3108 uzoraka na prisustvo pesticida, i to 1060 uzoraka voća, 1387 uzoraka povrća, 155 uzoraka žita i proizvoda od žita, 64 uzorka mesa i proizvoda od mesa, ribe i ribljih proizvoda, 84 uzorka stočne hrane, 27 uzoraka mlijeka i mliječnih proizvoda, 27 uzoraka dječje hrane i 304 uzorka ostalih proizvoda. U 1632 uzorka nijesu pronađene rezidue pesticida, dok je u 1476 uzoraka utvrđeno njihovo prisustvo, od čega je u 1375 uzoraka koncentracija bila ispod maksimalno dozvoljenih vrijednosti, a u 101 uzorku iznad dozvoljenog nivoa. U uzorcima životinjskog porijekla utvrđeno je prisustvo 2-fenilfenola u pet uzoraka kobasica i cipermetrina u jednom uzorku goveđeg mesa.

U okviru Programa kontrole proizvodnje sjemena, sadnog materijala i biljnih genetskih resursa realizovana je sertifikacija u više sektora. U proizvodnji sjemenskog krompira ukupna površina prijavljena za sertifikaciju iznosila je 70,59 ha, uz ukupnu količinu sertifikovanog naturalnog prinosa od 528.600 kg, pri čemu je izdat 61 sertifikat za 5 proizvođača. U sektoru vinove loze sertifikovano je 182.500 loznih podloga i 500.000 sadnica, uz izdavanje 2 sertifikata za jednog proizvođača. U oblasti voćarstva sertifikovano je 11.652 komada sadnog materijala, uz 48 izdatih sertifikata za 3 proizvođača. Kada je riječ o ukrasnom bilju, sertifikovano je 94.385 komada drvenastog sadnog materijala (276 sertifikata, 5 proizvođača) i 486.037 komada zeljastog bilja (84 sertifikata, 5 proizvođača). U proizvodnji rasada povrća sertifikovano je 4.337.648 komada sadnog materijala, uz izdavanje 215 sertifikata za 13 proizvođača.

Prilog 6 – Pregled sprovedenih službenih kontrola u 2025. godini

1. ODSJEK ZA INSPEKCIJU HRANE

Pravni osnov za postupanje - Zakon o bezbjednosti hrane („Sl. list CG“, br. 57/15) i podzakonski akti U Odsjeku za inspekciju hrane i hrane za životinje u periodu od 1. I 2025. godine do 31.XII 2025. godine prvostepeni upravni predmeti, iz djelokruga poslova inspekcijskog nadzora, vršenja pregleda pošiljki hrane i predmeta i materijala i predmeta koji dolaze u kontakt s hranom, rješavani su po osnovu 29.479 podnijetih zahtjeva.

Inspektori za hranu su donijeli rješenja:

- 29.176 rješenja o odobravanju uvoza i stavljanju na tržište pošiljki hrane životinjskog porijekla i predmeta i materijala koji dolaze u kontakt s hranom iz uvoza;

- 19 rješenje o zabrani uvoza i stavljanja na tržište nebezbjednih pošiljki hrane neživotinjskog porijekla i predmeta i materijala koji dolaze u kontakt s hranom;

- 187 rješenja o otklanjanju nepravilnosti;

- 7 rješenja o privremenoj zabrani rada objekata za hranu;

- 23 rješenja o zabrani rada licima koja rukuju hranom;

- 67 rješenja o stavljanju van prometa i uništenju nebezbjdne hrane

Izrečeno je 767 prekršajnih naloga u iznosu od 230.468,00 eura. Za izvršene preglede pošiljki iz uvoza hrane i predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom naplaćene su naknade u iznosu od 976.989,02 eura.

2. ODSJEK ZA VETERINARSKU INSPEKCIJU

Pravni osnov za postupanje - Zakonu o veterinarstvu („Sl. list CG“, br. 30/2012, 48/2015, 52/2016 i 43/2018), Zakonu o identifikaciji i registraciji životinja ("Sl. list RCG", br. 48/2007 i u "Sl. list CG", br. 73/2010, 40/2011 i 48/2015), Zakonu o zaštiti dobrobiti ("Sl. list CG", br. 14/2008, 40/2011, i 47/2015), Zakonu o bezbjednosti hrane („Sl. list CG“, br. 57/15 i podzakonska akta.

Odsjek za veterinarsku inspekciju - ukupno 18.701 postupanja:

- 331 rješenja o opservaciji pasa i mačaka radi isključivanja sumnje na bjesnilo i rješenja sa mjerama za subijanje i iskorijenjivanje zaraznih bolesti životinja i zoonoza;
- 160 rješenja o otklanjanju nepavilnosti na registrovanim gazdinstvima kod držaoca životinja;
- 2 449 rješenja nakon inspekcijskog nadzora;
- 232 ukaza držaocima životinja o otklanjanju nepravilnosti;
- 15 526 rješenja o spoljnotrgovinskom prometu;
- 2 rješenja o odbijanju inicijative zbog nenadležnosti;
- 1 rješenje o pečaćenju objekta.

Ukupno izdato 168 prekršajnih naloga.

3. ODSJEK ZA FITOSANITARNU INSPEKCIJU

Pravni osnov za postupanje - Zakon o bezbjednosti hrane („Sl. list CG“, br. 57/15), Zakonu o zdravstvenoj zaštiti bilja ("Sl. listu RCG", br. 28/2006 i "Sl. list CG", br. 28/2011 i 48/2015), Zakonu o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja ("Sl. list RCG", br. 28/2006 i "Sl. list CG", br. 61/2011, 73/2010 , 40/2011 i 48/2015), Zakonu o sadnom materijalu 28/2006, 61/2011, 73/2010 , 40/2011 i 48/2015), Zakonu o sredstvima za zaštitu bilja ("Sl. list CG", br. 51/2008, 40/2011 i 18/2014), Zakon o genetički modifikovanim organizmima ("Sl. list CG", br. 22/2008,40/2011-1), Zakonu o zaštiti biljnih sorti ("Sl. list RCG", br. 48/2007 i "Sl. list CG", br. 48/2008. 40/2011-1).

Riješeno je po svim zaprimljenim zahtjevima i donijeto je ukupno 23.817 rješenja i to:

Unutrašnja kontrola:

Tokom 2025. godine, u unutrašnjoj kontroli, fitosanitarna inspekcija je preduzela 1.418 upravnih mjera i radnji ii to:
- 1.388 rješenja u redovnoj kontroli
- 6 rješenja po inicijativi;
- 24 kontrolnih rješenja.

Od čega
- 13 rješenja o otklanjanju nepravilnosti;
- 5 rješenje o stavljanju robe van prometa;
- 5 rješenja o zabrani prometa;
- 6 prekršajnih naloga;

12 rješenja o oduzimanju i uništenju.
Ukupno je uzeto 655 uzoraka.

Broj inspekcijskih pregleda na osnovu:
- zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja: 750 pregleda;
- zakona o sadnom materijalu: 140 pregleda;
- zakona o sjemenskom materijalu: 210 pregleda;
- zakona o sredstvima za ishranu bilja: 77 pregleda;
- zakona o sredstvima za zaštitu bilja: 165;
- zakona o bezbjednosti hrane: 71.

Spoljnotrgovinska kontrola/uvoz/izvoz:

Fitosanitarni inspektori su vršili kontrolu uvoza hrane biljnog porijekla (voće, povrće, žitarice i ostala hrana biljnog porijekla koja je podvrgnuta jednostavnom procesu prerade mljevenjem, sušenjem i sl.), hrane neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanim službenim kontrolama na mjestima unošenja i hrane za životinje biljnog porijekla, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kao i bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom sa aspekta zdravstvene zaštite.

U 2025. godini fitosanitarna inspekcija je postupila po 22.399 zahtjeva za pregled pošiljki po robama iz nadležnosti i nakon izvršenih pregleda i utvrđenog stepena usaglašenosti sa propisanim zahtjevima donijeli:

- 15.415 rješenja o uvozu;
- 887 rješenja o provozu pošiljki;
- 36 rješenja o zabrani uvoza;
- 101 rješenja o uništenju pošiljki;
- 3.805 izvoznih fitosanitarnih sertifikata (uvjerenja o zdravstvenom stanju);
- 2.155 reexportnih fitosanitarnih sertifikata (uvjerenja o zdravstvenom stanju).

U izvještajnom periodu naplaćeno je 786.823,27 eura propisanih naknada za uvoz.

Od ukupno 15 415 pregledanih pošiljki iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva, uzeto je 4.679 uzoraka.

Nakon izvršenih pregleda i utvrđenog stepena usaglašenosti sa propisanim zahtjevima fitosanitarni inspektori su donijeli 36 rješenja o zabrani uvoza i 101 rješenje o uništenju nebezbjednih pošiljki.

Pregled neusaglašenih pošiljki hrane neživotinjskog porijekla (nebezbjedne uništene/vraćene pošiljke)

Br.	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	15.02.2025.	Prerađeni proizvod od krompira (čips)	230,40	akrilamid	količina veća od nivoa referentne vrijednosti	1358±163 µg/kg	750 µg/kg
2.	17.02.2025.	Prerađeni proizvod od krompira (čips)	2508,00	akrilamid	količina veća od nivoa referentne vrijednosti	969.6 µg/kg	750 µg/kg
3.	20.2.2025	Osvježavajuće bezalkoholno piće (OBP)	21384,00	oznaka .obavezne informacije			
4.	20.2.2025	Osvježavajuće bezalkoholno piće (OBP)	21384,00	oznaka .obavezne informacije			
5.	20.2.2025	Osvježavajuće bezalkoholno piće (OBP)	21384,00	oznaka .obavezne informacije			
6.	20.2.2025	Osvježavajuće bezalkoholno piće (OBP)	21384,00	oznaka .obavezne informacije			
7.	28.02.2025	Pasterizovano povrće u teglama Miješana salata	638,o4	aditivi	sadržii a nije navedene benzoeva i sorbinska kiselina		
8.	12.03.2025.	Pasterizovano povrće (ljuti feferoni)	1028,00	aditivi	Sadrži a nije navedena benzoeva		
9.	16.3. 2025	Konzervisane masline u tegli	712.25	oznaka .obavezne informacije	nutritivne vrijednosti netačne (masti). obmanjujuće		
10.	17.03.2025.	krekeri s đumbirom	7,20	mikotoksini	povećan sadržaj aflatoksina B1 i zbira aflatoksina B1. B2. G1 I G2		
11.	06.6.2025.	Majonez	4095.00	Oznaka -obavezne informacije	informacije o proizvodu obmanjujuće		
12.	17.6. 2025.	Prerađeni proizvod od krompira (čips)	2.025,60	akrilamid	količina veća od nivoa referentne vrijednosti	1050±163 µg/kg	750 µg/kg
13.	25.8.2025.	Čokolada	65,00	nutritivne tvrdnje/sastav	obmanjujuće informacije		
14.	10.9.2025.	Čajni biljni infuzi	179,28	navođenje zdravstvenih tvrdnji	obmanjujuće informacije o		
15.	18.9.2025.	Čajni biljni infuzi	32,4	navođenje zdravstvenih tvrdnji	obmanjujuće informacije o		
16.	18.9.2025.	Fondana masa	370,00	aditivi	prisustvo titan-dioksida		
17.	23.10.2025	Keks sa voćem (integralne štrudle)	2085,00	Trans masne kiseline	povećana količina transmasnih kiselina		
18.	12.11.2025.	Snek proizvodi od žita	3385, 60	akrilamid	količina veća od nivoa referentne vrijednosti		750 µg/kg

19.	17.11.2025.	Suvo grožđe	259,20	Pesticidi	iznad propisanih MDK	0,25±0.13	
20.	5.12.2025.	Jabukovo sirće	2.304,00	Metali	povećan sadržaj Fe		
21.	09.12.2025.	Pasterizovano povrće (ljuti feferoni)	1874,880	Pesticidi	iznad propisanih MDK	0,25±0.13	
22.	19.12.2025.	Konzervisana bamija	19,2o	korozija/ oštećenja limenki			
23.	22.12.2025.	Gazirano piće	2,688,00	saddržaj kofeina			
24.	25.12.2025.	Formula za odojčad	1,740,00	Bacillus ceeus spp.		667,6	400
25.	26.12.2025.	Konzervisano povrće (ajvar ljuti)	188,00	aditivi	sadržia nije na oznaci sorbinska		
26.	29.12.2025.	Prerađeni proizvod od krompira (čips)	921,60	akrilamid	količina veća od nivoa referentne vrijednosti		750 µg/kg
27.	30.12.2025	Osvježavajuće bezalkoholno piće (OBP)	187,2	povećana količina metanola	Bacillus cereus spp.		
28.	31.12.2025	Osvježavajuće bezalkoholno piće (OBP)	105,00	povećana količina metanola			
29.	30.12.2025	Pivo	3248,62	povećan broj aerobnih mikroorganizama i kvasaca			

Pregled neusaglašenih pošiljki hrane biljnog porijekla (nebezbjedne uništene/vraćene pošiljke)

Januar

Br.	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
30.	09.01.2025.	nar	1.317,00	rezidue pesticida	tebufenpyrad	0.023	0.01
31.	13.01.2025.	nar	1.813,00	rezidue pesticida	tebufenpyrad	0.035	0.01
32.	13.01.2025.	krastavac	4.128,00	rezidue pesticida	folpet	0.06	0.03
33.	16.01.2025.	paradajz	6.816,00	rezidue pesticida	chloratholonil	0.17	0.01
34.	27.01.2025.	nar	1.317,00	rezidue pesticida	buprofezin	0.046	0.01
35.	30.01.2025.	krastavac	3.496,00	rezidue pesticida	folpet	0.016	0.03

Februar

Br.	Datum	Proizvod	Količina	Neusaglašenost	Razlog	MDK	MDK

			kg/kom			utvrđena	propisana
1.	05.02.2025	luk	5.000,00	kvalitet	kvalitet	/	/
2.	07.02.2025	paradajz	8.510,00	rezidue pesticida	hlorotalonil	0.036	0.01
3.	07.02.2025.	nar	1.413,00	rezidue pesticida	piriproksifen	0.043	0.01
4.	10.02.2025	krastavac	3.056,00	rezidue pesticida	folpeta	0.11	0.03
5.	13.02.2025.	krastavac	3.474,00	rezidue pesticida	folpeta	0.16	0.03
6.	13.02.2025.	nar	1.126,00	rezidue pesticida	acetamprid	0.02	0.01
7.	13.02.2025	krastavac	3.323,00	rezidue pesticida	folpet	0.084	0.03
8.	17.02.2025.	krastavac	2.770,00	rezidue pesticida	folpet	0.084	0.03
9.	17.02.2025.	sjemena povrća	5.75	zdravlje bilja	nema analize na ToBRFV	/	/
10.	19.02.2025.	krastavac	3.401,00	rezidue pesticida	folpet	0.17	0.03
11.	20.02.2025.	krastavac	4.218,00	rezidue pesticida	folpet	0.089	0.03
12.	25.02.2025	sadnice masline	8 kom	zdravlje bilja kvalitet	zdravlje bilja kvalitet	/	/
13.	25.02.2025	krastavac	3.700,00	rezidue pesticida	folpet	0.15	0.03
14.	26.02.2025	krastavac	1.867,00	rezidue pesticida	folpet	0.10	0.03
15.	26.02.2025	drvene palete	3 kom	zdravlje bilja	nema propisane službene oznake	/	/
16.	26.02.2025	krastavac	6.576,00	rezidue pesticida	folpet	0.073	0.03
17.	27.02.2025.	sjemena povrća	2,49	zdravlje bilja	nema dopunske izjave na fc za ToBRFV	/	/

Mart

Br	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	04.03.2025.	sadnice ukrasnog bilja	612 kom	zdravlje bilja	dokumentacija	/	/
2.	10.03.2025.	sjeme paradajza	0,9	zdravlje bilja	dokumetnacija	/	/

3.	11.03.2025.	krastavac	1.800,00	rezidue pesticida	folpet	0,077	0,03
4.	12.03.2025.	tikvice	1.377,00	rezidue pesticida	folpet	0,091	0,03
5.	12.03.2025.	crveni luk	5.000,00	kvalitet	kvalitet	/	/
6.	17.03.2025.	krastavac	11.192,00	rezidue pesticida	folpet	0,19	0,03
7.	17.03.2025.	krastavac	7.892,00	rezidue pesticida	folpet	0,18	0,03
8.	19.03.2025.	mineralno đubrivo	24.500,00	kvalitet	kvalitet	/	/
9.	20.03.2025.	krastavac	7.761,00	rezidue pesticida	folpet	0,086	0,03
10.	21.03.2025.	sadnice grejfruta	100 kom	zdravlje bilja	prisustvo virusa psorosisa	/	/
11.	27.03.2025.	sadnice ukrasnog bilja	2134 kom	zdravlje bilja	dokumetnacija	/	/
12.	27.03.2025.	krastavac	5.927,00	rezidue pesticida	folpet	0,35	0,03
13.	28.03.2025.	organsko đubrivo	24.000,00	nedozvoljene supstance	hlorpirifos i permetrin	/	/

April

Br	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	01.04.2025.	mineralno đubrivo NPK	4.500,00	sadržaj hranivih elemenata	Urea/azot	8.8	12
2.	07.04.2025.	nar	1.400,00	rezidue pesticida	acetamiprid	0.042	0.01
3.	07.04.2025.	sjemenski kukuruz	7,8	dokumentacija	nepotpuna dokumentacija	/	/
4.	10.04.2025.	paprika	4.290,00	rezidue pesticida	chlorpyrifos	0.015	0.01
5.	10.04.2025.	sredstva za zaštitu	310 l	dokumentacija	nepropisno deklarisano	/	/
6.	11.04.2025.	boranija	365,00	rezidue pesticida	folpet	0.078	0.03
7.	15.04.2025.	krastavac	5.888,00	rezidue pesticida	folpet	0.69	0.03

8.	16.04.2025.	sadnice citrusa	630 kom	zdravlje bilja	prisustvo virusa tristeza i psorozis	/	/
9.	16.04.2025.	sadnice citrusa	600 kom	zdravlje bilja	prisustvo virusa tristeza i psorozis	/	/
10.	22.04.2025.	krastavac	4.088,00	rezidue pesticida	folpet	0.13	0.03
11.	22.04.2025.	krastavac	4.749,00	rezidue pesticida	folpet	0.099	0.03
12.	23.04.2025.	krastavac	3.972,00	rezidue pesticida	folpet	0.083	0.03
13.	25.04.2025.	malina	15,00	kvalitet	kvalitet	/	/
14.	28.04.2025.	krastavac	3.202,00	rezidue pesticida	folpet	0.11	0.03

Maj

Br	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	15.05.2025.	krastavac	2.742,00	rezidue pesticida	folpet	0.0	0.03
2.	15.05.2025.	krastavac	4.478,00	rezidue pesticida	folpet	0.25	0.03
3.	20.05.2025.	krastavac	1.050,00	rezidue pesticida	formetanat	0.15	0.01
4.	13.05.2025.	krastavac	1.886,00	rezidue pesticida	formetanat	0.35	0.01
5.	29.05.2025.	paprika	1.043,00	rezidue pesticida	chlorpirifos	0.031	0.01
6.	13.05.2025.	sadnice ukrasnog bilja	35 kom	zdravlje bilja kvalitet	nepotpuna dokumentacija	/	/
7.	19.05.2025.	breskva	1.743,00	rezidue pesticida	imidacloprid	0.032	0.01
8.	20.05.2025.	krastavac	3.280,00	rezidue pesticida	folpet	0.075	0.03
9.	07.05.2025.	kajsija	807,00	rezidue pesticida	chlorpirifos	0.032	0.01
10.	28.05.2025.	sadnice ukrasnog bilja	423 kom	zdravlje bilja kvalitet	sasušen sadni materijal	/	/
11.	06.05.2025.	banane	22.141,00	kvalitet	kvalitet	/	/

Jun

Br	Datum	Proizvod	Količina	Neusaglašenost	Razlog	MDK	MDK

			(kg)			utvrđena	propisana
1.	10.06.2025.	hrana za životinje	24.000,00	kontaminenti	alfatoksin B1	0.018	0.005
2.	12.06.2025.	nektarina	265,00	rezidue pesticida	imidacloprid	0.046	0.03
3.	12.06.2025.	hrana za životinje	250,00	Informisanje potrošača	povećan sadržaj Ca	4	0.1-1.0
4.	19.06.2025.	paprika	6.126,00	rezidue pesticida	tebufenpirid	0.084	0.01
5.	19.06.2025.	paprika	5.486,00	rezidue pesticida	formetanat	0.061	0.01
6.	20.06.2025.	paprika	6.154,00	rezidue pesticida	tebufenpirid	0.028	0.01
7.	20.06.2025.	nektarina	462,00	rezidue pesticida	chlorpirifos	0.061	0.01
8.	20.06.2025.	paprika	5.928,00	rezidue pesticida	formetanat	0.11	0.01
9.	20.06.2025.	sojino brašno	22.500,00	kontaminenti	alfatoksin B1	2.9	2
10.	21.06.2025.	paprika	4.500,00	rezidue pesticida	formetanat	0.089	0.01
11.	26.06.2025.	paprika	7.782,00	rezidue pesticida	formetanat	0.033	0.01
12.	30.06.2025.	hrana za životinje	6.250,00	kontaminenti	alfatoksin B1	0.036	0.002

Jul

Br	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	07.07.2025.	drvene palete	18 kom	zdravlje bilja	neoznačen	/	/
2.	10.07.2025.	kukuruzno brašno	1.700,00	mikotoksini	aflatoksin B1 aflatoksini B1,B2, G1,G2	12.02 12.08	2.0 4.0
3.	15.07.2025.	suvo voće	31,00	dokumentacija	dokumentacija	/	/
4.	17.07.2025.	kupus	19.500,00	rezidue pesticida	chlorpyrifos	0.034	0.01
5.	18.07.2025.	borovnica	250,00	dokumentacija	dokumentacija	/	/
6.	21.07.2025.	povrće	40,00	nelegalni uvoz	nelegalni uvoz	/	/
7.	24.07.2025.	povrće i voće	110,00	nelegalni uvoz	nelegalni uvoz	/	/
8.	24.07.2025.	krastavac	560,00	rezidue pesticida	folpet	0.10	0.03

9.	28.07.2025.	paprika	678,00	rezidue pesticida	benalaxyl	0.027	0.01
10.	28.07.2025.	stono grožđe	664,00	rezidue pesticida	propamokarb	2.8	0.01
11.	28.07.2025.	sjemenski luk	165,00	nelegalni uvoz	nelegalni uvoz	/	/

Avgust

Br	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	13.08.2025.	vinsko grožđe	9.984,00	rezidue pesticida	captan	0.6	0.03
2.	19.08.2025.	začin kari u prahu	250,00	rezidue pesticida	chlorpyrifos	0.011	0.01
3.	20.08.2025.	krastavac	1.261,00	rezidue pesticida	chlorpyrifos	0.022	0.01
4.	20.08.2025.	banana	23.058,00	kvalitet	kvalitet	/	/
5.	20.08.2025.	banana	23.058,00	kvalitet	kvalitet	/	/
6.	20.08.2025.	nektarina	5.223,00	rezidue pesticida	chlorpyrifos	0.056	0.01
7.	21.08.2025.	palete	70 kom	zdravlje bilja	nepropisno označene	/	/
8.	21.08.2025.	kukuruzno brašno	1.000,00	kontaminenti	aflatoksin b1	9.7	5
9.	27.08.2025.	vinsko grožđe	10.790,00	rezidue pesticida	captan	1.0	0.03
10.	30.08.2025.	vinsko grožđe	410,00	rezidue pesticida	captan	0.17	0.03

Septembar

Br	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	03.09.2025.	hrana za životinje	24.000,00	Informisanje potrošača	rok upotrebe	/	/
2.	04.09.2025.	vinsko grožđe	6.155,00	rezidue pesticida	captan	0.63	0.02
3.	05.09.2025.	vinsko grožđe	20.770,00	rezidue pesticida	captan	0.62	0.02
4.	09.09.2025.	vinsko grožđe	21.100,00	rezidue pesticida	captan	0.21	0.02
5.	10.09.2025.	vinsko grožđe	20.750,00	rezidue pesticida	captan	0.24	0.01
6.	11.09.2025.	krastavac	1.557,00	rezidue pesticida	folpet	0.1	0.03
7.	18.09.2025.	kivi	814,00	kvalitet	kvalitet	/	/

8.	19.09.2025.	paradajz	5.678,00	rezidue pesticida	chlorfenapyr	0.029	0.01
9.	19.09.2025.	vinsko grožđe	21.881,00	rezidue pesticida	captan	0.057	0.02
10.	20.09.2025.	hrana za životinje	2.000,00	kontaminenti	aflatoksin B1	5.3	5
11.	23.09.2025.	celer list	462,4	rezidue pesticida	cyromazin	0.051	0.01
12.	24.09.2025.	sadnice ukrasnog bilja	17 kom	uvoznik nije upisan u registar	/	/	/
13.	24.09.2025.	krastavac	1.000,00	rezidue pesticida	chlorpyrifos	0.095	0.01
14.	25.09.2025.	banana	6.167,00	kvalitet	nezadovoljavajući kvalitet	/	/
15.	25.09.2025.	vinsko grožđe	18,000.00	rezidue pesticida	captan propamokarb	0.24 0.065	0.02 0.01
16.	30.09.2025.	drvene palete	22 kom	zdravlje bilja	neobilježeni materijal	/	/
17.	30.09.2025.	masline i boranija	145,00	nelegalan uvoz	/	/	/

Oktobar

Br	**Datum**	**Proizvod**	**Količina (kg)**	**Neusaglašenost**	**Razlog**	**MDK utvrđena**	**MDK propisana**
1.	06.10.2025.	sjeme trave	250,00	dokumentacija	nepotpuna dokumentacija	/	/
2.	09.10.2025.	hrana za životinje	1.000,00	kontaminenti	aflatoksin B1	0.074	0.005
3.	09.10.2025.	brašno	150,00	dokumentacija	nelegalan uvoz	/	/
4.	09.10.2025.	hrana za životinje	8.160,00	dokumentacija	dokumentacija	/	/
5.	14.10.2025.	banane	13.060,80	kvalitet	kvalitet	/	/
6.	16.10.2025.	grožđe	2.700,00	rezidue pesticida	kaptan	0.475	0.03
7.	22.10.2025.	drvene palete	25 kom	zdravlje bilja	nepropisno označene	/	/
8.	28.10.2025.	banane	20,00	nelegalan izvoz	/	/	/
9.	28.10.2025.	banane	20,00	nelegalan izvoz	/	/	/
10.	31.10.2025.	kesten	1.580,00	kvalitet, prisustvo štetnih organizama	kvalitet, prisustvo štetnih organizama	/	/
11.	31.10.2025.	krastavac	4.000,00	rezidue pesticida	folpet	0.13	0.03

Novembar

Br	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	07.11.2025.	plodovi masline	150,00	nelegalan uvoz	/	/	/
2.	12.11.2025.	nar	6.530,00	rezidue pesticida	pyrimethanil	0.072	0.01
3.	13.11.2025.	hrana za životinje	4.000,00	mikotoksini	aflatoksin b1	/	/
4.	13.11.2025.	stono grožđe	1.775,00	rezidue pesticida	captan	0.17	0.03
5.	17.11.2025.	banane	22.498,00	kvalitet	/	/	/
6.	17.11.2025.	banane	22.498,00	kvalitet	/	/	/
7.	18.11.2025.	nar	2.001,00	rezidue pesticida	lambda cyhalothrin	0.01	0.07
8.	25.11.2025.	pasulj	200,00	kvalitet	/	/	/
9.	28.11.2025.	bijeli kupus	611,00	rezidue pesticida	pyrimethanil	0.071	0.01
10.	28.11.2025.	banane	22.498,00	kvalitet	/	/	/

Decembar

Br	Datum	Proizvod	Količina (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK utvrđena	MDK propisana
1.	09.12.2025.	banane	2.539,60	kvalitet	/	/	/
2.	09.12.2025.	banane	22.498,00	kvalitet	/	/	/
3.	10.12.2025.	krastavac	5.930,00	rezidue pesticida	folpet	0.067	0.03
4.	31.12.2025.	jagode	188,00	rezidue pesticida	tebuconazol	0.27	0.02
5.	22.12.2025.	nar	8.698,00	rezidue pesticida	pyriprofexyfen imazalil prochloraza indoxacarb acetamiprid	0.022 0.038 0.063 0.069 0.029	0.01 0.01 0.03 0.02 0.01

Prilog 7 – Pregled usvojenih akata u pregovaračkom poglavlju 12- Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni nadzor

Bezbjednost hrane

1. Uredba o izmjeni Uredbe novoj hrani koja se može koristiti i stavljati na tržište („Sl.list CG“, broj 35/26)

U ovu Uredbu prenijete su Regulative o izmjenama i dopunama Implementirajuće Regulative Komisije (EU) 2017/2470 od 20. decembra 2017. o utvrđivanju popisa nove hrane Evropske Unije u skladu sa Regulativom (EU) 2015/2283 Evropskog parlamenta i Vijeća o novoj hrani : 32021R0882; 32021R0900; 32021R0912; 32021R1318; 32021R1319; 32021R1326; 32021R1377; 32021R1974; 32021R1975; 32021R2029; 32021R2079; 32021R2129; 32021R2191; 32022R0047; 32022R0168; 32022R0169; 32022R0187; 32022R0188; 32022R0196; 32022R0202; 32022R0672; 32022R0673; 32022R0684; 32022R0961; 32022R0965; 32022R0966; 32022R1160; 32022R1365; 32022R1373; 32022R1381; 32022R2534; 32022R2535; 32023R0004; 32023R0005; 32023R0006; 32023R0007; 32023R0052; 32023R0058; 32023R0065; 32023R0113; 32023R0267; 32023R0463; 32023R0652; 32023R0667; 32023R0859; 32023R0931; 32023R0937; 32023R0938; 32023R0943; 32023R0948; 32023R0949; 32023R0950; 32023R0951; 32023R0961; 32023R0972; 32023R1581; 32023R1582; 32023R1583; 32023R2145; 32023R2210; 32023R2214; 32023R2215; 32023R2847; 32023R2851; 32024R1023; 32024R1026; 32024R1027; 32024R1037; 32024R1046; 32024R1047; 32024R1048; 32024R1052; 32024R1611; 32024R2036; 32024R2044; 32024R2046; 32024R2047; 32024R2048; 32024R2090; 32024R2049; 32024R2061; 32024R2062; 32024R2101; 32024R2102; 32024R2196; 32024R2682; 32024R2694; 32025R0089; 32025R0097; 32025R0153; 32025R0167; 32025/0691.

2. Uredba o izmjeni Uredbe o dodacima hrani za životinje i premiksima koji se mogu stavljati na tržište („Sl.list CG“, broj 46/25);

U ovu Uredbu prenijeta je osnovna Regulativa (EZ) br. 1831/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. septembra 2003. o dodacima hrani za životinje sa Regulativama o odobrenim dodacima hrani za životinje donijetim nakon 1. septembra 2021. godine i to: 32021R2094; 32021R2090; 32021R2097; 32021R2093; 32021R2095; 32021R2092; 32021R2096; 32021R2080; 32021R2076; 32021R2077; 32021R2050; 32021R2051; 32021R2047; 32022R01493; 32022R01492; 32022R01490; 32022R01472; 32022R01469; 32022R01471; 32022R01470; 32022R01458; 32022R01459; 32022R01457; 32022R01451; 32022R01453; 32022R01452; 32022R01445; 32022R01442; 32022R01417; 32022R01420; 32022R01421; 32022R01419; 32022R01412; 32022R01383; 32022R014; 32022R01382; 32022R01374; 32022R01375; 32022R01266; 32022R01248; 32022R01247; 32022R01250; 32022R01249; 32022R0702; 32022R0703; 32022R0654; 32022R0653; 32022R0652; 32022R0633; 32022R0593; 32022R0565; 32022R0537; 32022R0538; 32022R0415; 32022R0385; 32022R0347; 32022R0320; 32022R0272; 32022R0268; 32022R0271; 32022R0273; 32022R0270; 32022R1525; 32023R2846; 32023R2850; 32023R2802; 32023R2733; 32023R2734; 32023R2736; 32023R2645; 32023R2646; 32023R2647; 32023R2628; 32023R2632; 32023R2594; 32023R2583; 32023R1709; 32023R1704; 32023R1705; 32023R21708; 32023R1707; 32023R1711; 32023R1703; 32023R1705; 32023R1712; 32023R1710; 32023R1713; 32023R1699; 32023R1698; 32023R1682; 32023R1455; 32023R1443; 32023R1417; 32023R1416; 32023R1405; 32023R1341; 32023R1342; 32023R1332; 32023R1334; 32023R1333; 32023R1168; 32023R1173; 32023R1172; 32023R1171; 32023R1170; 32023R1167; 32023R1169; 32023R1163; 32023R0669; 32023R0668; 32023R0651; 32023R0649; 32023R0650; 32023R0605; 32023R0584; 32023R0585; 32023R0565; 32023R0366; 32023R0341; 32023R0263; 32023R0256; 32023R06255; 32023R0257; 32023R0060; 32023R0059; 32023R0061; 32023R0054; 32023R0053; 32023R0008; 32024R2040; 32024R2039; 32024R1989; 32024R1839; 32024R1810; 32024R1786; 32024R1757; 32024R1755; 32024R1750;

32024R1743; 32024R1730; 32024R19723; 32024R1685; 32024R1325; 32024R1196; 32024R1194; 32024R1189; 32024R1186; 32024R1185; 32024R1187; 32024R1190; 32024R1193; 32024R1195; 32024R1199; 32024R1179; 32024R1161; 32024R1200; 32024R1104; 32024R1068; 32024R1054; 32024R1055; 32024R1056; 32024R1057; 32024R1058; 32024R0997; 32024R0980; 32024R0824; 32024R0806; 32024R0778; 32024R09781; 32024R0777; 32024R0794; 32024R0778; 32024R0780; 32024R0762; 32024R0764; 32024R0763; 32024R0752; 32024R0750; 32024R0749; 32024R0754; 32024R0262; 32024R0285; 32024R0265; 32024R0261; 32024R0252; 32024R0251; 32024R0239; 32024R0228; 32024R0221; 32024R0231; 32024R0260; 32024R09220;

3. Pravilnik o načinu upisa i vođenju Centralnog registra registrovanih, odnosno odobrenih objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane za životinje („Sl. list CG“, broj 60/25);

U ovaj pravilnik prenijeta je Regulativa broj 141/2007 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 14. februara 2007. o uslovima za odobravanje objekata u poslovanju hranom za životinje koji proizvode ili stavljaju na tržište dodatke hrani za životinje kategorije kokcidiostatici i histomonostatici i odredbe čl. 10, 19 i Prilog IV i V Regulative broj 183/2005.

4. Uredba o izmjeni uredbe maksimalno dozvoljenim količinama nepoželjnih supstanci u hrani za životinje („Sl. list CG“, broj 78/25)

U ovu uredbu prenijeta Regulativa (EZ) 2019/1869 o izmjeni Priloga Regulative (EZ) 2002/32.

5. Pravilnik o uslovima za uvoz hrane i hrane za životinje radi praćenja nivoa radioaktivnosti zbog incidenta u nuklearnoj elektrani u Černobilu („Sl. list CG“, broj 93/25.);

U ovaj pravilnik prenijeta je Implementirajuća Regulativa Komisije (EU) 2020/1158. i Regulativa (EU) broj 2020/1158. Regulativa Komisije (EU) 2024/256

6. Pravilnik o metodama uzimanja uzoraka za kontrolu nivoa mikotoksina u hrani („Sl. list CG“, broj 93/25);

U ovaj pravilnik prenijeta je Imlementirajuća Regulativa Komisije (EU) broj 2023/2782 i Imlementirajuća Regulativa Komisije (EU) 2024/885 o izmjeni Regulative (EU) 2023/2782 o utvrđivanju metoda uzorkovanja i ispitivanja za kontrolu nivoa mikotoksina u hrani u pogledu metode uzorkovanja za sušeno začinsko bilje, biljne infuzije (sušeni proizvod), čajeve (sušeni proizvod) i začine u prahu.

7. Pravilnik o izmjeni pravilnika o načinu vršenja službene kontrole hrane neživotinjskog porijekla i hrane za životinje neživotinjskog porijekla („Sl. list CG“, broj 103/25.)

U ovaj pravilnik prenijeta je Delegirana Regulativa broj 2024/3153 o izmjeni Delegirane Regulative (EU) 2019/1793 o privremenom povećanju službenih kontrola i hitnim mjerama kojima se uređuje ulazak određene robe iz određenih trećih zemalja u Uniju.

8. Pravilnik o metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja hrane za životinje („Sl.list CG", broj 106/25.);

U ovaj Pravilnik prenijete su Regulativa komisije (EZ) broj 152/2009 o utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za službene kontrole hrane za životinje, Regulativa (EU) broj 2017/771 o izmjeni Regulative (EZ) broj 152/2009 i Implementirajuća Regulativa komisije (EU) 2022/893.

9. Pravilnik o posebnim uslovima za plastične materijale i predmete koji dolaze u kontakt sa hranom („Sl. list CG“, broj 120/25)

U ovaj pravilnik prenijeta je Regulativa Komisije (EU) br. 10/2011 o plastičnim materijalima i predmetima koji dolaze u kontakt sa hranom sa sledećim izmjenama i dopunama 32011R0321; 32011R1282; 1895/2005; 32012R1183; 32014R0202; 32014R0865/; 32015R0174; 32016R1416; 32017R0752; 32018R0079; 32018R0213; 32018R0831; 32019R0037; 32019R0988; 32019R1338; 32020R1245; 32023R1442; 32023R1627; 32024R3190 i 32025R0351.

10. Pravilnik o izmjeni pravilnika o hranivima i krmnim smješama koje se stavljaju na tržište za ishranu životinja („Sl. list CG“, broj 122/25)

U ovaj pravilnik prenijeta je Uredba Komisije(EU) broj 68/2013 o Katalogu hraniva i Regulative o izmjeni: 32017R1017; 32022R1104 .

11. Pravilnik o preradi hrane za životinje detoksifikacijom („Sl. list CG“, broj 122/25“)

U ovaj Pravilnik prenijeta je Regulativa (EZ) broj 2015/786 o utvrđivanju kriterijuma prihvatljivosti za postupke detoksifikacije koji se primjenjuju na proizvode namijenjene hrani za životinje kako je predviđeno Direktivom 2002/32/EZ

12. Pravilnik o metodama uzimanja uzoraka za kontrolu nivoa biljnih toksina u hrane („Sl. list CG“, broj 130/25)

U ovaj pravilnik prenijeta je Delegirana Regulativa Komisije (EU) broj 2023/2783 . o utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za kontrolu nivoa biljnih toksina u hrane

13. Pravilnik o metodama za uzorkovanje, identifikaciju i karakterizaciju primarnih proizvoda dima („Sl. list CG“, broj 134/25.)

U ovaj pravilnik je prenešena Regulativa Komisije (EZ) br. 627/2006. o implementaciji Regulative (EZ) br. 2065/2003 u odnosu na kriterijume kvaliteta za akreditovane analitičke metode uzorkovanja, identifikacije i karakterizacije primarnih proizvoda dima

14. Pravilnik o izmjeni pravilnika o načinu uzimanja uzoraka hrane i metodama laboratorijskih ispitivanja kontaminenata u hrani („Sl. list CG“, broj 138/25.)

U ovaj pravilnik prenijeta je Regulativa (EZ) broj 333/2007 o metodama za uzimanje uzoraka i metodama za laboratorijska ispitivanja nivoa elemenata u tragovima i procesnih kontaminenata u hrani sa sledećim izmjenama i dopunama: 32011R0836; 32016R0582; 32019R2093; 32021R0705 32022R0685; 32022R2418; 32024R1045.

15. Pravilnik o metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijskim ispitivanjima za kontrolu perfluoralkilnih supstanci u određenim vrstama hrane („Sl. list CG“, broj 144/25.)

U ovaj pravilnik je prenešena Uredba Komisije (EZ) 2022/1428 od 24. o utvrđivanju metoda uzorkovanja i analiza za kontrolu perfluoroalkilnih supstanci u određenim vrstama hrane.

16. Pravilnik o materijalima i predmetima od reciklirane plastike koji dolaze u kontakt sa hranom („Sl. list CG“, broj 145/25.)

U ovaj pravilnik prenešena je Regulativa Komisije (EU) 2022/1616 o materijalima i predmetima od reciklirane plastike koji dolaze u kontakt sa hranom

17. Pravilnik o keramičkim proizvodima koji dolaze u kontakt sa hranom („Sl. list CG“, broj145/25.);

U ovaj Pravilnik prenešene su odredbe Direktive (EU) 84/500 o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na keramičke proizvode koji dolaze u kontakt sa hranom sa svim njenim izmjenama i dopunama.

18. Naredbu o posebnim uslovima za aktivne i inteligentne materijale i predmete koje dolaze u kontakt sa hranom („Sl. list CG“, broj 140/25);

U ovu naredbu prenijete su odredbe Regulative Komisije (EU) br. 450/2009 o aktivnim i inteligentnim materijalima i predmetima koji dolaze u kontakt sa hranom

19. Uredba o izmjeni uredbe o supstancama koje se mogu dodavati hrani za posebne prehrambene potrebe („Sl. list CG", broj 152/25);

U ovu uredbu prenijeta je Regulativa br. 609/2013. o hrani za odojčad i malu djecu, hrani za posebne medicinske potrebe i zamjeni za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti sa sledećim izmjenama i dopunama: 32017R1091; 32021R0571; 32023R0439; 32024R2791;

20. Preporuke o praćenju neorganskog arsena u hrani za životinje (br.002/3-310/25-5478 od 1.X 2025.)

U ovaj akt prenejete su Preporuke evropske komisije 2022/C 206/01. o praćenju prisutnosti neorganskog arsena u hrani za životinje

21. Preporuke o praćenju i upravljanju prisutnosti dioksina i PCB-s u ribi i proizvodima ribarstva iz baltičke regije (br. 002-310/25-3685 od 10. VII 2025.);

U ovaj akt je prenijeta Preporuka Komisije (EU) 2016/688 o praćenju i upravljanju prisutnosti dioksina i PCB-ova u ribi i proizvodima ribarstva iz baltičke regije

22. Preporuke o smanjenju prisutnosti dioksina, furana i PCB-s u hrani za životinje i hrani (br. 002-310/25-1823 od 10. VIII 2025.);

U ovaj akt prenijeta je Preporuka Komisije broj 2013/711/EU. o smanjenju prisutnosti dioksina, furana i PCB-s u hrani i hrani za životinje sa izmjenama 2014/663/EU o izmjeni priloga 2013/711/EU

23. Preporuke o prisutnosti deoksinvalenola, zearalenona, ohratoksina A, T-2 i HT-2 toksina i fumonizina u proizvodima namjenjenim ishrani životinje (br.002/3-310/25-5479 od 1. X 2025.).

U ove preporuke prenjeta je Preporuka Komisije o prisutnosti deoksinvalenola, zearalenona, ohratoksina A, T-2 i HT-2 toksina i fumonizina u proizvodima namjenjenim ishrani životinje

24. Preporuke o prisutnosti nikla u hrane za životinje (br.002/3-310/25-5480 od 1.X 2025.).

U ovaj akt prenjete su Preporuke Komisije br.2016. /1110 o prisutnosti nikla u hrane za životinje

U izvještajnom periodu UBHVFP -Sektor za bezbjednost hrane je Evropskoj Komisiji dostavila preko 70 podzakonskih akata iz oblasti higijene hrane, sledljivosti, lota, nove hrane, aditiva, jonizujućeg zračenja, predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom, hrane za odojčad i malu djecu, hrane za životinje, MDK kontaminenata, nepoželjnih supstanci u hrane za životinje, rastvarača, aroma, nusproizvoda životinjskog porijekla itd. u formi tabela usklađenosti, radi ocjene nacionalnih propisa sa legislativom Evropske Unije. Nakon dostavljene ocijene usaglašenosti od strane Evropske Komisije, UBHVFP će nastaviti dalje usaglašavanje i usvajanje propisa u cilju obezbjeđenja potpune i stalne usklađenosti.

VETERINA

1. Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o metodama kontrole rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla („Sl. list CG“, broj 83/2025) – Regulativa (EU) 2024/2052, Regulativa (EU) 2024/2858, Regulativa (EU) 2025/127;

2. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o maksimalno dozvoljenim količinama rezidua farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih ljekova u proizvodima životinjskog porijekla („Sl. list CG“, broj 125/2025) – Regulativa (EU) 37/2010 i izmjene (Regulative: 758/2010, 759/2010, 761/2010, 890/2010, 914/2010, 362/2011, 363/2011, 84/2012, 85/2012, 86/2012, 107/2012, 122/2012, 123/2012, 201/2012, 202/2012, 221/2012, 222/2012, 436/2012, 466/2012, 1161/2012, 1186/2012, 1191/2012, 59/2013, 115/2013, 116/2013, 394/2013, 406/2013, 489/2013, 1056/2013, 1057/2013, 1235/2013, 19/2014, 20/2014, 200/2014, 201/2014, 418/2014, 676/2014, 677/2014, 681/2014, 682/2014, 683/2014, 967/2014, 1227/2014, 1359/2014, 1390/2014, 2015/149, 2015/150, 2015/151, 2015/152, 2015/394, 2015/446, 2015/1078, 2015/1079, 2015/1080, 2015/1308, 2015/1491, 2015/1492, 2015/1820, 2015/2062, 2016/129, 2016/305, 2016/312, 2016/576, 2016/710, 2016/885, 2016/1444, 2016/1834, 2016/2045, 2016/2074, 2017/1558, 2017/1559, 2018/201, 2018/520, 2018/523, 2018/721, 2018/722, 2018/1076, 2018/1967, 2019/238, 2019/1881, 2020/42, 2020/43, 2020/1685, 2020/1712, 2021/621, 2022/634, 2023/454, 2023/981, 2023/2194, 2023/2203, 2024/859, 2024/860, 2025/1102, 2025/1105);

3. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o maksimalno dozvoljenim količinama rezidua farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih ljekova u proizvodima životinjskog porijekla („Sl. list CG“, broj 36/2026) – Regulativa (EU) 37/2010 i izmjene (uključujući Regulativu (EU) 2025/1908);

4. Pravilnik o monitoringu rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla („Sl. list CG“, broj 125/2025) – Regulativa (EU) 2022/1644, Regulativa (EU) 2022/1646, Regulativa (EU) 2019/2090, Regulativa (EU) 2024/2562;

5. Pravilnik o dopunama Pravilnika o monitoringu rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla („Sl. list CG“, broj 36/2026) – Regulativa (EU) 2019/1871;

6. Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza („Sl. list CG“, broj 111/2025) – Odluka (EU) 2020/1729;

7. Naredba za sprečavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje zarazne bolesti kuga malih preživara („Sl. list CG“, broj 59/2025);

8. Naredba za sprečavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti plavog jezika („Sl. list CG“, broj 104/2025);

9. Pravilnik o dopunama Pravilnika o načinu držanja životinja koje se koriste u eksperimentima („Sl. list CG“, broj 47/26);

10. Pravilnik o bližim uslovima za objekte i opremu za držanje i uzgoj teladi („Sl. list“, broj 47/26);

11. Naredba o zabrani stavljanja na tržište, unos u Crnu Goru i izvoz iz Crne Gore krzna pasa i mačaka i proizvoda koji sadrže takvo krzno („Sl. list“, broj 41/26);

12. Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o uslovima za objekte i opremu za držanje i uzgoj životinja (Sl. List 47/26).

FITOSANITARNA POLITIKA

ŠTETNI ORGANIZMI

1. Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja (“Sl. list CG”, broj 39/26) (CELEX 32016R2031);

2. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za unošenje bilja i biljnih proizvoda koji predstavljaju neprihvatljiv rizik od štetnih organizama (“Sl. list CG”, broj 15/26) (CELEX 32018R2019 sa izmjenama: 32020R1214, 32020R1361, 32021R0419, 32021R1936, 32022R0230, 32022R0490, 32022R0853, 32022R1309, 32022R1404, 32022R1916, 32022R1942, 32023R0158, 32023R0446, 32023R1174, 32023R1203, 32023R1511, 32023R1535, 32023R2458, 32023R2743, 32024R0377, 32024R0879, 32024R1162, 32024R1436, 32024R1437, 32024R1457; 32024R1958; 32024R2931; 32025R0312, 32025R1088, 32025R1091, 32025R1545, kao i Celex 32020R1213 sa izmjenama: 32020R1362; 32021R0419, 32021R1936, 32022R0490, 32022R1942, 32023R0446, 32023R1203, 32023R1511, 32023R1535, 32023R2458, 32023R2743, 32024R1162, 32024R1436, 32024R1457, 32024R2931, 32025R1088, 32025R1545, 32025R1949, 32025/2298, 32026R0152);

3. Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za suzbijanje štetnog organizma fitoplazme Grapevine flavescence dorée u obilježenim područjima (“Sl. list CG”, broj 105/26) (CELEX 32022R1630);

4. Pravilnik o uslovima i načinu obavljanja smanjenog obima provjera identiteta i zdravstvenog stanja pošiljke bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom („Sl. list CG", broj 134/25) (CELEX 32022R2389);

5. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja bakterije Xylella fastidiosa (Wells et al.) ("Sl. list CG", broj 1/26) (CELEX 32025R2231 i CELEX 32020R1201);

6. Pravilnik o fitosanitarnim mjerama radi sprečavanja unošenja drveta hrasta (Quercus L.) porijeklom iz Sjedinjenih Američkih Država (“Sl. list CG”, broj 134/25) (CELEX 32023R1312);

7. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za suzbijanje štetnog organizma fitoplazme Grapevine flavescence dorée u obilježenim područjima*("Sl. list CG", broj 1/26). (CELEX 32025R0358);

8. Naredba o hitnim fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja određenih štetnih organizama ("Sl. list CG", broj 13/26) (CELEX 32022R1941);

9. Pravilnik o izmjenama i dopuni pravilnika o fitosanitarnim mjerama za suzbijanje štetnog organizma Aleurocanthus spiniferus (Quaintance) u obilježenim područjima ("Sl. list CG", broj 18/26) (CELEX 32024R0589, 32025R1075);

10. Pravilnik o izmjeni pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja štetnog organizma Popillia japonica Newman ("Sl. list CG, broj 19/26) (CELEX 32025R1313);

11. Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja, odomaćivanja i širenja štetnog organizma Anoplophora chinensis (Forster) ("Sl. list CG, broj 37/26) (CELEX. 32022R2095: 32025R2461);

12. Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja štetnih organizama biljem Calibrachoa spp., Petunia spp. i njihovim hibridima porijeklom iz Kenije ("Sl. list CG", broj 37/26) (CELEX 32025R2072);

13. Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja štetnih organizama biljem Calibrachoa spp., Petunia spp. i njihovim hibridima porijeklom iz Gvatemale ("Sl. list CG", broj 37/226) (CELEX 32025R1078);

14. Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje odomaćivanja i širenja štetnog organizma Aromia bungii (Faldermann) i mjerama za njegovo iskorjenjivanje i suzbijanje ("Sl. list CG", broj 40/26) (CELEX 32025R2520);

15. Lista prioritetnih štetnih organizama ("Sl. list CG", broj 29/26) (CELEX 32019R1702);

16. Liste štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom ("Sl. list CG", broj 41/26) (CELEX 32019R2072);

17. Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje odomaćivanja i širenja štetnog organizma Anoplophora glabripennis (Motschulsky)("Sl. list CG", broj 44/26)(CELEX 32025R1952).

REZIDUE PESTICIDA

1. Pravilnik o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrane ili hrane za životinje („Sl. list CG", broj 116/25) (CELEX: 32005R0396).

PESTICIDI

1. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o upotrebi sredstava za zaštitu bilja („Sl. list CG", broj 1/26) (Celexi: 32009L0128 Annex 1 point 13; 32023R0564);

2. Pravila za kontrolu uređaja za upotrebu sredstava za zaštitu bilja (br. 004-309/25-7807 od 24. XII 2025.) (Celex: 32024R0373);

3. Pravilnik o izmjeni pravilnika o označavanju sredstava za zaštitu bilja („Sl. list CG", broj 45/26) (Celexi: 32011R0547);

SJEME I SADNI MATERIJAL

1. Pravilnik o metodama za ispitivanje različitosti, uniformnosti i stabilnosti biljne sorte („Sl. list CG", broj 8/25 i 1/2026) (CELEXI: 32003L0090: 32023L1438, 32022L1647, 32022L0905, 32019L1985, 32019L0114, 32018L0100, 32016L1914, 32015L1168, 32014L0105, 32013L0057, 32012L0044, 32012L0008, 32011L0068, 32010L0046, 32009L0097, 32007L0048, 32005L0091; 02003L0091: 32022L1648, 32008L0083, 32007L0049, 32006L0127, 32025L1079 i 32024L2963);

2. Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet sjemenskog materijala povrća („Sl. list CG“ broj 26/27, 42/18, 136/22 i 1/26) (CELEXI: 32002L0055, 32003L0061, 32004L0117, 32006L0124, 32009L0074, 32011D0180, 32009L0145, 32019L0990, 32020L0177, 32020L0432, 32021L0971, 32024L3010);

3. Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet sjemenskog materijala krmnog bilja („Sl. list CG“ broj 21/18, 33/19, 1/26) (CELEXI: 31966L0401, 31969L0063, 31971L0162, 31972L0274,31972L0418, 31973L0438, 31975L0444, 31978L0055, 31978L0386, 31978L0692, 31979L0641, 31979L0692, 31980L0754, 31981L0126, 31982L0287, 31985L0038, 31987L0120, 31987L0480, 31988L0332, 31988L0380, 31989L0100, 31992L0019, 1996L0018, 31996L0072, 32003L0061, 32004L0055, 32004L0117, 32004D0371, 32007D0072, 32008L0124, 32009L0074, 32012D0340, 32016L0317, 32016L2109, 32018L1028, 32016L2109, 32018L1028, 32020L0177, 32021L04515, 32021L0971);

4. Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet sjemenskog materijala uljarica i predivog bilja („Sl. list CG“ broj 75/18,1/26) (CELEXI: 32002L0057, 32003L0045, 32003L0061, 32004L0117, 32009L0074, 32016R1011, 32016L0317, 31997D0125, 32004D0266, 32008L0124, 32009L0074, 32012D0340, 32020L0177, 32021L0971, 32024L3010);

5. Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet sadnog materijala vinove loze („Sl. list CG“ broj 11/16 i 1/26) (CELEXI: 31968L0193, 32005L0043, 32004L0029, 32020L0177).

PRILOG 8 – Statistički izvještaj o sprovođenju prava intelektualne svojine u Crnoj Gori za 2025. godinu – pregovaračko poglavlje 7 – Pravo intelektualne svojine

I MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

I.1 DIREKCIJA ZA INTELEKTUALNU SVOJINU

ŽIG

Period	**01.01. 31.12.2025.**	
	BROJ PRIJAVA	**BROJ REGISTROVANIH ŽIGOVA**
NACIONALNE	**552**	**607**
MEĐUNARODNE*	**2887**	**2850**

*** Podaci sa WIPO portala**

PATENT

Period	01.01.-31.12.2025.	
	BROJ PRIJAVA	BROJ PRIZNATIH PATENATA
PRIJAVE PATENATA DOMAĆIH PODNOSILACA	20	9
PRIJAVE PATENATA STRANIH PODNOSILACA	1	2

Period	01.01.-31.12.2025.	
	BROJ ZAHTJEVA	BROJ UPISANIH U REGISTAR PATENATA
ZAHTJEV ZA UPIS PROŠIRENOG EVROPSKOG PATENTA	165	143
ZAHTJEV ZA UPIS PRIZNATOG EVROPSKOG PATENTA	46	3

INDUSTRIJSKI DIZAJN

Period	01.01.-31.12.2025.	
	BROJ PRIJAVA	BROJ REGISTROVANIH DIZAJNA
NACIONALNI	5	9
MEĐUNARODNI	248	249

***Podaci sa WIPO portala**

AUTORSKO PRAVO

Period	01.01.-31.12.2025.	
	BROJ ZAHTJEVA	BROJ DEPONOVANIH PREDMETA ZAŠTITE
ZAHTJEV ZA DEPONOVANJE I UNOŠENJE U EVIDENCIJU AUTORSKOG DJELA I PREDMETA SRODNIH PRAVA	49	48

PRILOG 2 - GRAFIČKI PRIKAZ UPOREDNIH STATISTIČKIH PODATAKA INSTITUCIJA PO GODINAMA

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

ŽIG

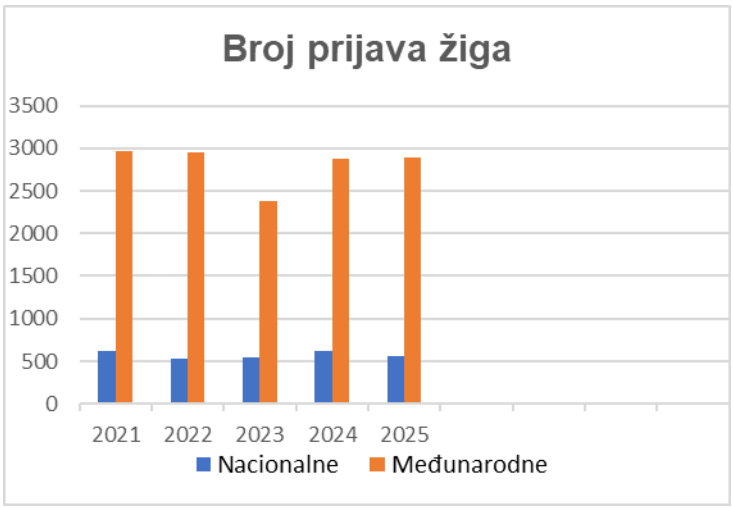

Broj prijava žigova					
	2021	2022	2023	2024	2025
Nacionalne	622	523	545	615	552
Međunarodne	2969	2953	2374	2857	2887

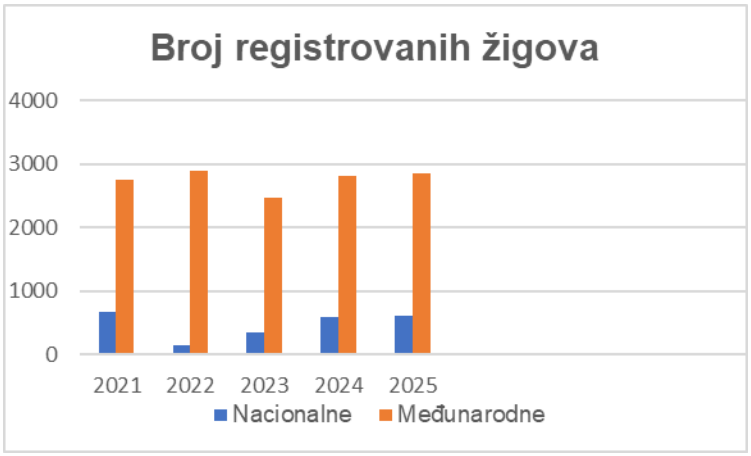

Broj registrovanih žigova						
	2021	2022	2023	2024	2025	
Nacionalni	660	138	350	599	607	
Međunarodni	2744	2889	2460	2818	2850	

INDUSTRIJSKI DIZAJN

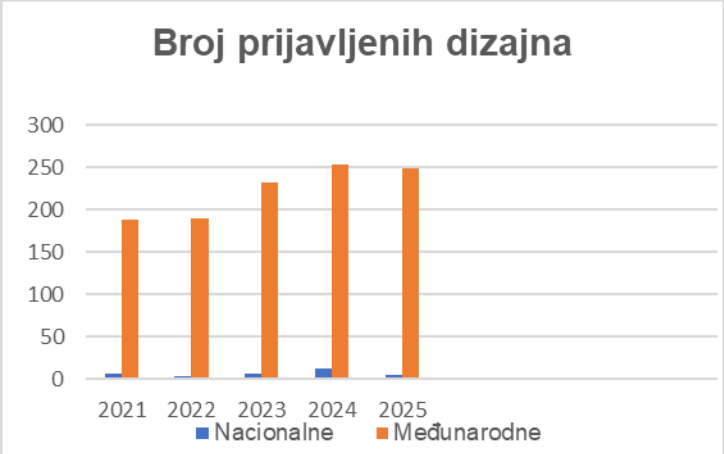

Broj prijavljenih dizajna						
Godina	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	
Nacionalni	**7**	**4**	**6**	**12**	**5**	
Međunarodni	**188**	**190**	**232**	**253**	**248**	

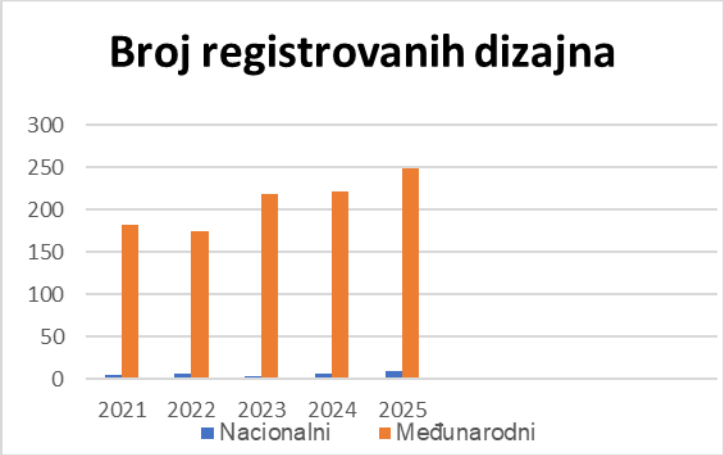

Broj registrovanih dizajna						
Godina	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	
Nacionalni	**5**	**6**	**3**	**7**	**9**	
Međunarodni	**182**	**175**	**218**	**222**	**249**	

PATENT

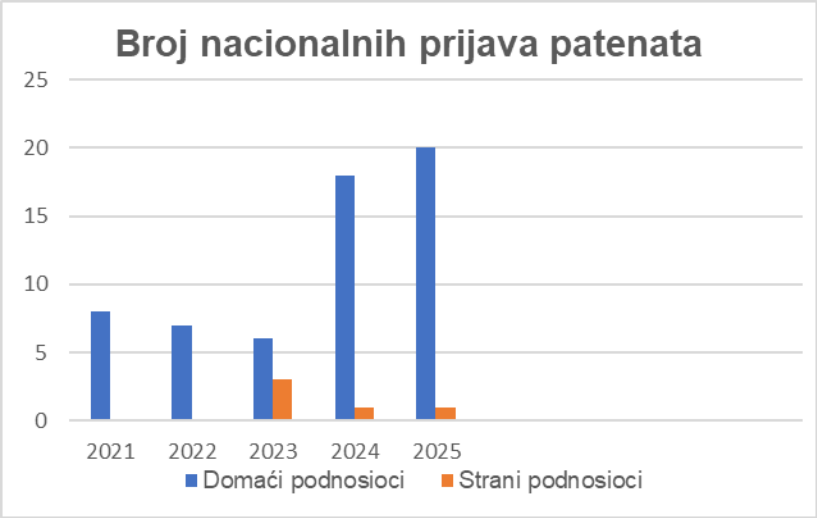

Broj nacionalnih prijava						
Godina	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	
Prijave patenata domaćih podnosilaca	**8**	**7**	**6**	**18**	**20**	
Prijave patenata stranih podnosilaca	**-**	**-**	**3**	**1**	**1**	

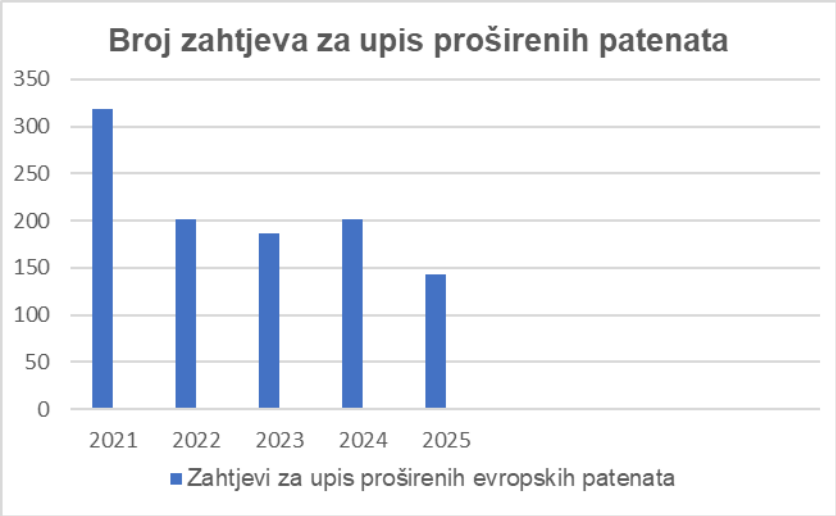

Broj zahtjeva						
Godina	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	
Zahtjevi za upis proširenih evropskih patenata	**318**	**201**	**186**	**201**	**143**	

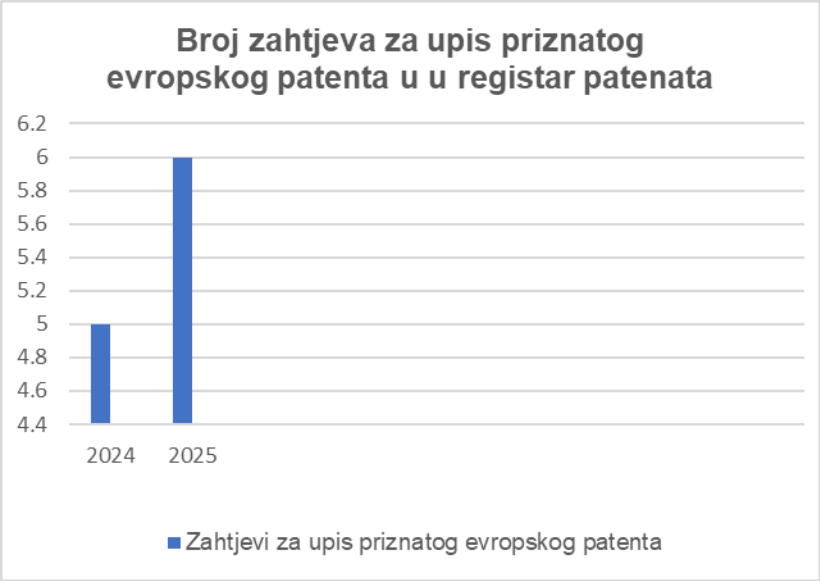

Broj zahtjeva		
Godina	**2024**	**2025**
Broj zahtjeva za upis priznatog evropskog patenta u u registar patenata	**5**	**46**

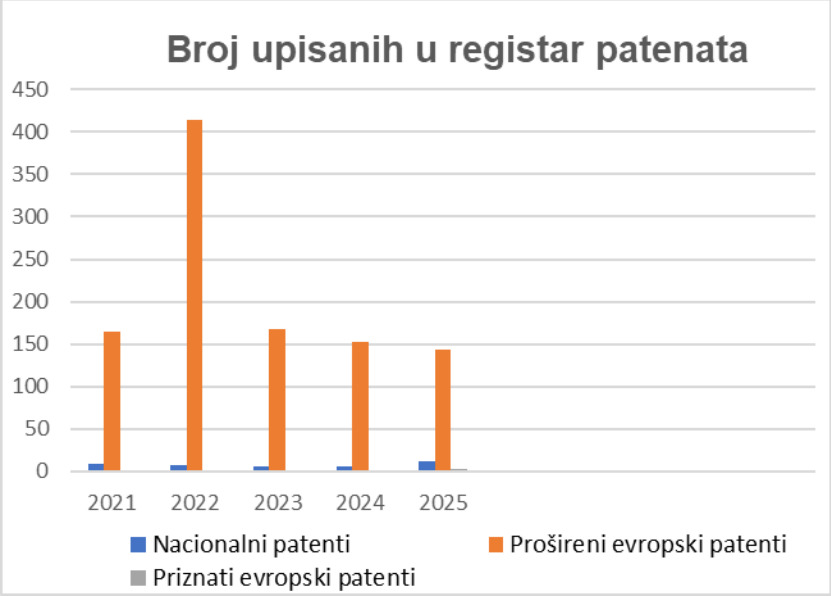

Broj upisanih u registar patenata						
Godina	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	

Prošireni evropski patenti	**164**	**415**	**168**	**153**	**143**	
Priznati evropski patenti- ME zemlja ugovornica	**/**	**/**	**/**	**/**	**3**	
Nacionalni patenti	**8**	**7**	**5**	**6**	**11**	

AUTORSKO PRAVO

Broj zahtjeva za deponovanje i unošenje u evidenciju autorskog djela i predmeta srodnih prava					
2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	
41	**19**	**39**	**26**	**49**	

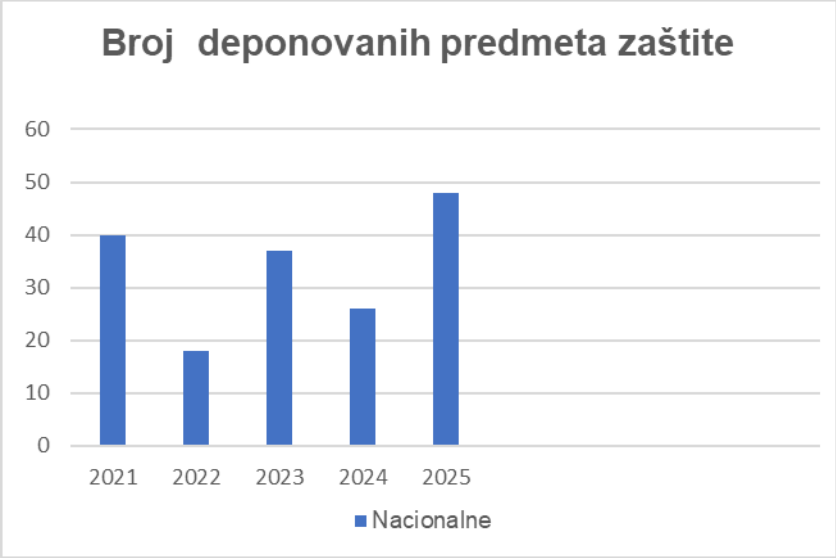

Broj deponovanih predmeta zaštite					
2021	2022	2023	2024	2025	
40	18	37	26	48	

U pogledu broja podnijetih prijava i registrovanih prava, osim u 2022. godini u kojoj je broj bio manji, približno su na istom nivou. U 2022. godini je bio cyber napad, što je uzrokovalo takav ishod.

U 2025. godini broj evropskih patenata za koje je Crna Gora zemlja ugovornica „contracring state“ za koje su nosioci prava tražili upis u Registar patenata, u odnosu na 2024. godinu uvećan je više od 9 puta a očekuje se i dalji porast.

Iz svega navedenog, može se konstatovati da je broj podnijetih prijava za registraciju prava industrijske svojine zadržao svoj kontinuitet, iz čega se zaključuje da postoji velika zainteresovanost za zaštitu ovih prava za teritoriju Crne Gore.

I.2 TRŽIŠNA INSPEKCIJA

AUTORSKO PRAVO

r.br.		po službenoj dužnosti	po opštem zahtjevu	po pojedinačnom zahtjevu	Ukupno:
1.	Broj kontrola u oblasti autorskog	7	/	/	7

	prava				
2.	Broj subjekata kod kojih su utvrđene nepravilnosti	/	/	/	/
3.	Broj utvrđenih nepravilnosti	/	/	/	/
4.	Broj ukazivanja	/	/	/	/
5.	Broj rješenja	/	/	/	/
6.	Broj slučajeva oduzete robe	/	/	/	/
7.	Broj komada oduzete robe / vrijednost u eura	/	/	/	/
8.	Broj izdatih prekršajnih naloga/ vrijednost u eura	/	/	/	/
9.	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	/	/	/	/
10.	Broj krivičnih prijava	/	/	/	/

OPTIČKI DISKOVI

r.br.		po službenoj dužnosti	po opštem zahtjevu	po pojedinačnom zahtjevu	Ukupno:
1.	Broj kontrola u oblasti prometa optičkih diskova	/	/	/	/
2.	Broj subjekata kod kojih su utvrđene nepravilnosti	/	/	/	/
3.	Broj utvrđenih nepravilnosti	/	/	/	/
4.	Broj ukazivanja	/	/	/	/
5.	Broj rješenja	/	/	/	/
6.	Broj slučajeva oduzete robe	/	/	/	/
7.	Broj komada oduzete robe / vrijednost u eura	/	/	/	/
	• CD	/	/	/	/
	• DVD	/	/	/	/
	• kasete	/	/	/	/

	• ketridž	/	/	/	/
8.	Broj izdatih prekršajnih naloga/ vrijednost u eura	/	/	/	/
9.	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	/	/	/	/
10.	Broj krivičnih prijava	/	/	/	/

PRAVA INDUSTRIJSKE SVOJINE

(patent, žig, dizajn, oznake geografskog porijekla, topografija poluprovodnika)

r.br.		po službenoj dužnosti	po opštem zahtjevu	po pojedinačnom zahtjevu	Ukupno:
1.	Broj kontrola u oblasti industrijske svojine	603	52	26	681
2.	Broj subjekata kod kojih su utvrđene nepravilnosti	77	10	15	102
3.	Broj utvrđenih nepravilnosti	77	10	15	102
4.	Broj ukazivanja	/	/	/	/
5.	Broj rješenja	77	10	15	102
6.	Broj slučajeva oduzete robe	77	10	14	101
7.	Broj komada oduzete robe / vrijednost u eura	419/11.327eura	87/1.486eura	71/2.818eura	577/15.631eura
	• Patent	/	/	/	/
	• Žig	419/11.327eura	87/1.486eura	71/2.818eura	577/15.631eura
	• Dizajn	/	/	/	/
	• oznake geog.porijekla	/	/	/	/
	• topografija poluprovodnika	/	/	/	/
8.	Broj izdatih prekršajnih naloga/vrijednost u eura	96/95.200eura	11/11.500eura	19/19.900eura	126/126.600eura
9.	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	1	/	/	1

10.	Broj krivičnih prijava	/	/	/	/

U ovom periodu podnijeto je ukupno 22 zahtjeva nosilaca prava za zaštitu prava intelektualne svojine, od čega 17 opštih i pet pojedinačnih.

UPOREDNI PODACI

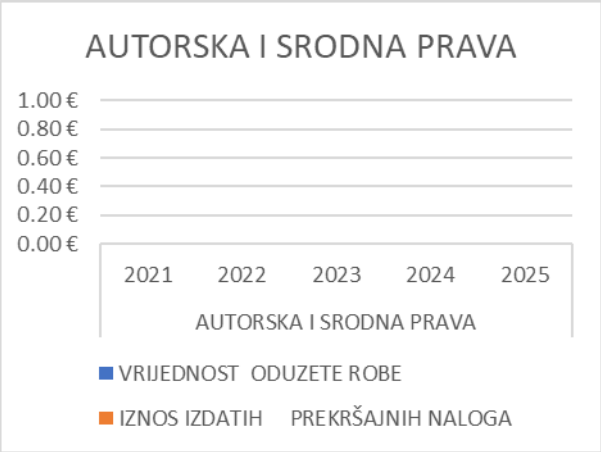

	AUTORSKA I SRODNA PRAVA				
	2021	2022	2023	2024	2025
BROJ KONTROLA	10	7	21	93	7
BROJ NEPRAVILNOSTI	0	0	0	0	0

	AUTORSKA I SRODNA PRAVA				
	2021	2022	2023	2024	2025
VRIJEDNOST ODUZETE ROBE	0,00 eura	0,00 eura	0,00 eura	0,00 eura	0,00 eura
IZNOS IZDATIH PREKRŠAJNIH NALOGA	0,00 eura	0,00 eura	0,00 eura	0,00 eura	0,00 eura

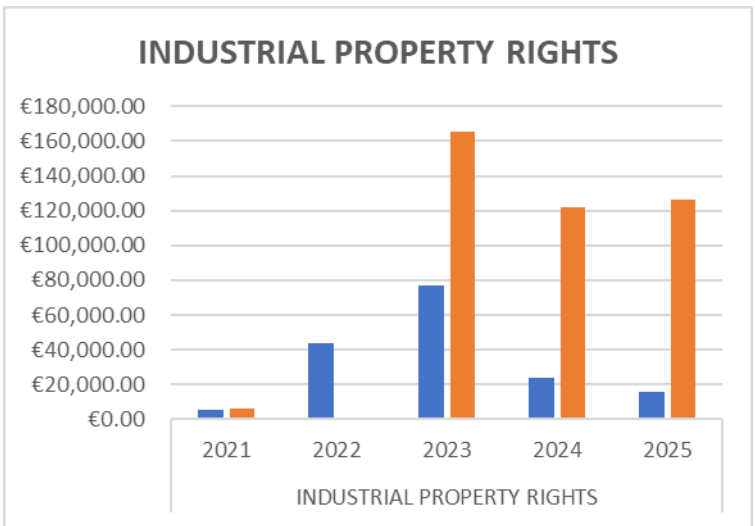

	INDUSTRIAL PROPERTY RIGHTS				
	2021	2022	2023	2024	2025
NUMBER OF INSPECTIONS	800	1011	803	561	681
NUMBER OF IRREGULARITIES	8	57	108	80	102
	INDUSTRIAL PROPERTY RIGHTS				
	2021	2022	2023	2024	2025
VALUE OF SEIZED GOODS	5.299,00 eura	44.049,00 eura	76.846,00 eura	24.178,03 eura	15.631,00 eura
AMOUNT OF ISSUED PENALTY TICKETS	6.000,00 eura	61,900.00 eura	165.700,00 eura	122.100,00 eura	126.600,00 eura

II. MINISTARSTVO TURIZMA - TURISTIČKA INSPEKCIJA

TURISTIČKA INSPEKCIJA

AUTORSKA I SRODNA PRAVA

Kontrola ugostiteljskih objekata u kojima se koriste autorska muzička djela.

Period od 01. 01. 2025. godine do 31. 12. 2025. godine

PODACI ZA PERIOD 2019 - 2025. GODINE

TURISTIČKA INSPEKCIJA

Br.br.		po službenoj dužnosti	po opštem zahtjevu	po pojedinačnom zahtjevu	po zaduženoj prijavi	Ukupno:
1.	Broj kontrola	393	106	-	-	499
2.	Broj subjekata kod kojih su utvrđene nepravilnosti	57	106	-	-	163
3.	Broj utvrđenih nepravilnosti	57	106	-	-	163
4.	Broj ukazivanja	53	106	-	-	159
5.	Broj rješenja	-	-	-	-	-
6.	Broj izdatih prekršajnih naloga/ vrijednost u eura	1/500	-	-	-	1/500
7.	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	3	-	-	-	3
8.	Broj krivičnih prijava	-	-	-	-	-

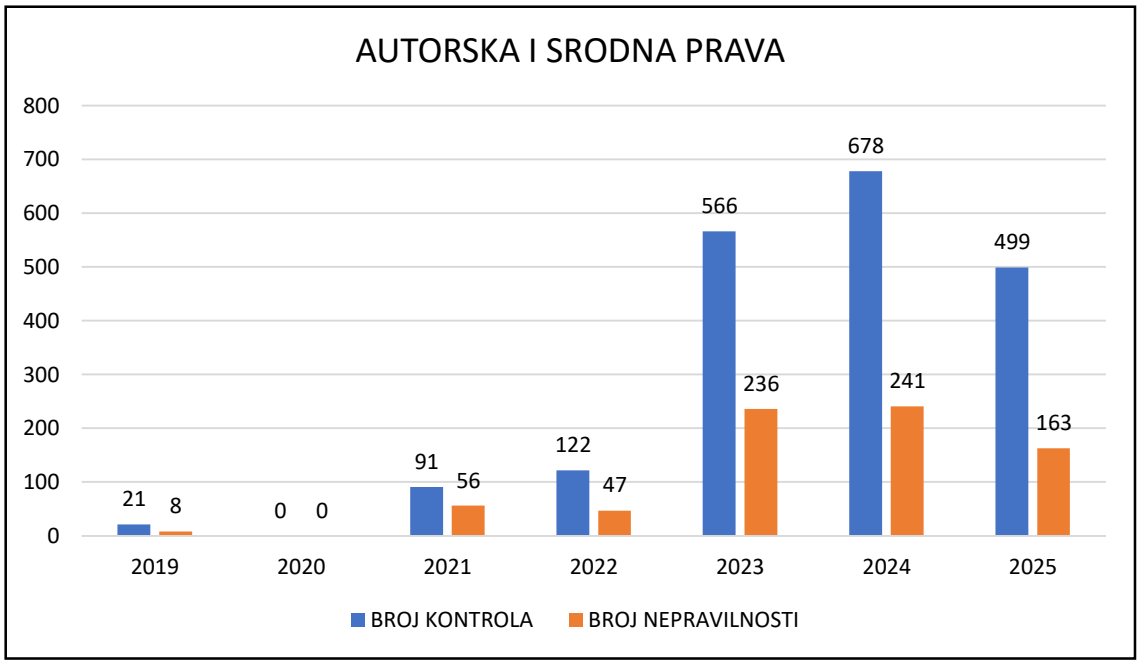

	AUTORSKA I SRODNA PRAVA						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BROJ KONTROLA	21	0	91	122	566	678	499
BROJ NEPRAVILNOSTI	8	0	56	47	236	241	163

III. UPRAVA CARINA

Tabela 1.

Broj preduzetih postupaka zbog povreda prava intelektualne svojine prema vrsti postupka

(po zahtjevu i po službenoj dužnosti)

Mjeseci	Broj prekinutih carinskih postupaka	BROJ POSTUPAKA (PREKIDA)	
		Po službenoj dužnosti	Po zahtjevu nosilaca prava
Januar	5	/	5
Februar	2	/	2
Mart	3	1	2
April	5	4	8
Maj	10	11	11

Jun	**11**	**5**	**14**
Jul	**36**	**1**	**53**
Avgust	**5**	/	**6**
Septembar	/	/	/
Oktobar	**4**	**2**	**2**
Novembar	**1**	**3**	**1**
Decembar	**4**	/	**6**
Ukupno:	**86**	**27**	**110**

Napomena:

** U našem sistemu se računa: jedan carinski postupak- jedna carinska deklaracija-jedan prekid postupka, bez obzira što jedan prekid može da sadrži mješovitu pošiljku odnosno veliki broj robnih marki (žigova) od kojih je svaka u stvari poseban postupak do okončanja.*

Tabela 2.

Broj komada robe zadržanih po pojedinačnom prekidu carinskog postupka

Mjeseci	Broj prekida	Broj komada
Januar	**5**	**5**
Februar	**2**	**1.293**
Mart	**3**	**3**
April	**5**	**13.441**
Maj	**10**	**9.591**
Jun	**11**	**744**
Jul	**36**	**71**
Avgust	**5**	**1.301**
Septembar	/	/
Oktobar	**4**	**4**
Novembar	**1**	**37**
Decembar	**4**	**6**
Ukupno:	**86**	**26.496**

Tabela 3.

Broj preduzetih postupaka prema ishodu postupka zbog povreda prava intelektualne svojine

Mjeseci	Ukupno		POSTUPCI				
	Po službenoj dužnosti	Po zahtjevu nosilaca prava	NASTAVAK CARINSKOG POSTUPKA I PUŠTANJE ROBE	ČEKA UNIŠTENJE	UNIŠTENA ROBA	ČEKA ISHOD SUDSKOG POSTUPKA	U RADU
Januar	/	5	3	2	/	/	/
Februar	/	2	/	1.293	/	/	/
Mart	1	2	1	2	/	3.918	/
April	4	8	7.997	1.526	/	/	/
Maj	11	11	9.585	6	/	/	/
Jun	5	14	728	16	/	/	/
Jul	1	53	3	68	/	/	/
Avgust	/	6	1.177	124	/	/	/
Septembar	/	/	/	/	/	/	/
Oktobar	2	2	3	1	/	/	/
Novembar	3	1	5	/	/	/	32
Decembar	/	6	/	/	/	/	6
Ukupno:	27	110	19.502	3.038	/	/	38

Ukupno: 26.496 komada

Napomena:

** U našem sistemu se računa: jedan carinski postupak - jedna carinska deklaracija-jedan prekid postupka, bez obzira što jedan prekid može da sadrži mješovitu pošiljki odnosno veliki broj robnih marki (žigova) od kojih je svaka u stvari poseban postupak do okončanja. S toga dolazi do nepoklapanja cifara u zbirnom prikazu.*

Tabela 4.

Broj preduzetih postupaka i broj sumnjivih roba s udjelima u ukupnom broju prema vrsti roba

Vrsta proizvoda	Broj postupaka	%	Broj sumnjivih proizvoda	%
1. HRANA, ALKOHOLNA I DRUGA PIĆA				
a) hrana	/	/	/	/
b) alkoholna pića	/	/	/	/
c) ostala pića	/	/	/	/
2. SREDSTVA ZA NJEGU TIJELA				
a) Parfemi i kozmetika	/	/	/	/
b) Ostala sredstva	7	/	18298	/
3. ODJEĆA I DODACI ODJEĆI				
a) odjeća	43	/	93	/
b) dodaci odjeći	1	/	1200	/
4. OBUĆA				
a) Sportska obuća	4	/	4353	/
b) Ostala obuća	17	/	1128	/
5. LIČNI PRIBOR				
a) Sunčane naočare i naočare za vid	2	/	3	/
b) torbe	10	/	26	/
c) satovi	3	/	3	/
d) nakit i dr pribor	5	/	1392	/
6. MOB.TELEFONI, DJELOVI I TEHN. PRIBOR				
a) mob.telefoni	/	/	/	/
b) djelovi i teh. pribor	/	/	/	/
7. ELEKTR./ELEKTRON.I RAČUNARSKA OPREMA				
a) Audio/video uređaji uk.i djelove i teh pribor	/	/	/	/
b) Memorijske kartice i	/	/	/	/

stickovi				
c) Ispisni ulošci i tinte	/	/	/	/
d) Računarska oprema (hardware) uključ. djelove i teh pribor	/	/	/	/
e) Ostala oprema uključ.ppribor i djelove	/	/	/	/
8. CD,DVD,KASETE I OSTALI NOSAČI ZVUKA				
a) Snimljeni (pjesme, film,programi , igre)	/	/	/	/
b) nesnimljeni	/	/	/	/
9. IGRAČKE, IGRE I SPORTSKA OPREMA				
a) Igračke	/	/	/	/
b) igre (uklj. i el. igračke konzole)	/	/	/	/
c) sportska oprema (uklj. i opremu za slobodno vrijeme)	/	/	/	/
10. DUVANSKI PROIZVODI				
a) Cigarete	/	/	/	/
b) ostali duvanski proizvodi	/	/	/	/
11. LJEKOVI				
12. OSTALO				
a) Mašine i alati	/	/	/	/
b) Vozila uključ i djelove i pribor	/	/	/	/
c) Kancelarijski pribor	/	/	/	/
d) upaljači	/	/	/	/
e) oznake, etikete, neljepnice	/	/	/	/
f) tekstilni proizvodi	/	/	/	/
g) materijali za pakovanje	/	/	/	/

ostalo	/	/	/	/
UKUPNO	**92**	/	**26.496**	/

Napomena:

**U našem sistemu se u slučaju mješovitih pošiljki koje se podnose preko jedne deklaracije prekid računa po sistemu jedan prekid - jedna deklaracija, bez obzira što isti sadrži veliki broj robnih marki od kojih je svaka u stvari poseban postupak do okončanja.*

Tabela 5.

Broj sumnjivih proizvoda prema vrsti proizvoda i ishodu postupka

VRSTA PROIZVODA	NASTAVAK CARINSKOG POSTUPKA I PUŠTANJE ROBE	ČEKA UNIŠTENJE	UNIŠTENA ROBA	ČEKA SE ISHOD SUDSKOG POSTUPKA	U RADU
1. HRANA, ALKOHOLNA I DRUGA PIĆA					
a)hrana	/	/	/	/	/
b)alkoholna pića	/	/	/	/	/
c)ostala pića	/	/	/	/	/
2.SREDSTVA ZA NJEGU TIJELA					
a)Parfemi i kozmetika	/	/	/	/	/
b)Ostala sredstva	**18.298**	/	/	/	/
3.ODJEĆA I DODACI ODJEĆI					
a) odjeća	**16**	**74**	/	/	**3**
b) dodaci odjeći	/	**1.200**	/	/	/
4. OBUĆA					
a) Sportska obuća	**1**	**434**	/	**3.918**	/
b) Ostala obuća	**7**	**1.097**	/	/	**23**
5. LIČNI PRIBOR					

a) Sunčane naočare i naočare za vid	1	2	/	/	/
c) torbe	6	9	/	/	12
d) satovi	1	2	/	/	/
e) nakit i dr pribor	1.178	214	/	/	/
6.MOB.TELEFONI, DJELOVI I TEHN. PRIBOR					
a) mob.telefoni	/	/	/	/	/
b) djelovi i teh. pribor	/	/	/	/	/
7.ELEKTR./ELEKTRON.I RAČUNARSKA OPREMA					
a)Audio/video uređaji uk.i djelove i teh pribor	/	/	/	/	/
b)Memorijske kartice i stickovi	/	/	/	/	/
c)Ispisni ulošci i tinte	/	/	/	/	/
d)Računarska oprema (hardware) uključ. djelove i teh pribor	/	/	/	/	/
e)Ostala oprema uključ. Pribor i djelove	/	/	/	/	/
8.CD,DVD,KASETE I OSTALI NOSAČI ZVUKA					
a)Snimljeni (pjesme, film,programi , igre)	/	/	/	/	/
b)nesnimljeni	/	/	/	/	/
9. IGRAČKE, IGRE I SPORTSKA OPREMA					
a)Igračke	/	/	/	/	/
b)igre (uklj. i el. Igraće	/	/	/	/	/

konzole)					
c)sportska oprema (uklj. i opremu za slobodno vrijeme)	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
10. DUVANSKI PROIZVODI					
a)Cigarete	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
b)ostali duvanski proizvodi	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
11. LJEKOVI					
12. OSTALO					
a)Mašine i alati	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
b)Vozila uključ i djelove i pribor	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
c)Kancelarijski pribor	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
d)upaljači	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
e)oznake, etikete, neljepnice	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
f)tekstilni proizvodi	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
g)materijali za pakovanje	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
h)ostalo	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
UKUPNO	**19.508**	**3.032**	**/**	**3.918**	**38**

Ukupno: 26.496 komada

TABELA broj 6.

Vrijednost uništenih krivotvorenih proizvoda u eurima

VRSTA PROIZVODA	**VRIJEDNOST U EUR**	**%**
1.HRANA, ALKOHOLNA I DRUGA PIĆA		
a)hrana		
b)alkoholna pića		
c)ostala pića		

2.SREDSTVA ZA NJEGU TIJELA		
a)Parfemi i kozmetika		
b)Ostala sredstva		
3.ODJEĆA I DODACI ODJEĆI		
a)odjeća		
b)dodaci odjeći		
4.OBUĆA		
a)Sportska obuća		
b)Ostala obuća		
5.LIČNI PRIBOR		
a)Sunčane naočare i naočare za vid		
b)torbe		
c)satovi		
d)nakit i dr pribor		
6.MOB.TELEFONI, DJELOVI I TEHN. PRIBOR		
a)mob.telefoni		
b)djelovi i teh. pribor		
7.ELEKTR./ELEKTRON.I RAČUNARSKA OPREMA		
a)Audio/video uređaji uk.i djelove i teh pribor		
b)Memorijske kartice i stickovi		
c)Ispisni ulošci i tinte		
d)Računarska oprema (hardware) uključ. djelove i teh pribor		
e)Ostala oprema uključ. Pribor i djelove		
8.CD,DVD,KASETE I OSTALI NOSAČI ZVUKA		
a)Snimljeni (pjesme, film,programi , igre)		
b)nesnimljeni		
9. IGRAČKE, IGRE I SPORTSKA OPREMA		

a)Igračke		
b)igre (uklj. i el. igračke konzole)		
c)sportska oprema (uklj. i opremu za slobodno vrijeme)		
10.DUVANSKI PROIZVODI		
a)Cigarete		
b)ostali duvanski proizvodi		
11.LJEKOVI		
12.OSTALO		
a)Mašine i alati		
b)Vozila uključ i djelove i pribor		
c)Kancelarijski pribor		
d)upaljači		
e)oznake, etikete, neljepnice		
f)tekstilni proizvodi		
g)materijali za pakovanje		
h)ostalo		
UKUPNO		

Napomena: U izvještajnom periodu nije bilo uništenja robe pod carinskim nadzorom.

<u>Uporedni podaci 2021 -2025. godine</u>

Godina	Broj rješenja/Odobrenja
2021.	**150**
2022.	**169**

2023.	**168**
2024.	**152**
2025.	**153**

* Uporedni podaci 2021-2025 – usvojeni zahtjevi za preduzimanje carinskih mjera za zaštitu prava intelektualne svojine (ukupan broj odobrenja po godinama).

Godina	Broj prekida	Količina zadržane robe	Količina uništene robe
2021.	**67**	**30.635**	**10.861**
2022.	**49**	**32.948**	**10.630**
2023.	**58**	**97.302**	**27.573**
2024.	**78**	**31.773**	**2.819**
2025.	**86**	**26.496**	**-**

Napomena: Prema preporuci iz Izvještaja sa Peer-review misije EK za Poglavlje 7 - Prava intelektualne svojine koja je održana u septembru 2024. godine, Uprava carina je prilagodila prikaz statističkih podataka vezanih za količinu uništene robe kako bi predstavljala udio ukupnog broja predmeta zadržanih u istoj kalendarskoj godini.

Shodno tome, tokom 2025. godine je uništavana roba ali iz perioda 2019-2022. godine, pa s toga nije navedena u tabeli.

Uporedni podaci 2021 -2025. godine - grafički prikaz

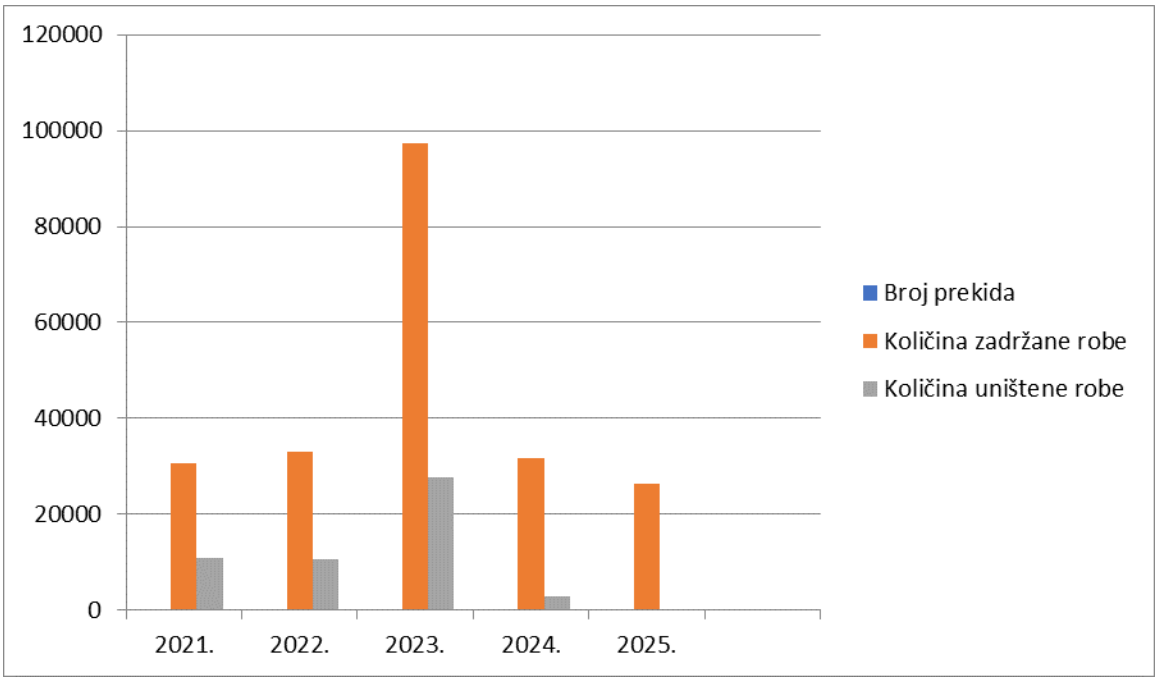

IV. PRIVREDNI SUD CRNE GORE

	VRSTA POVREDE	BROJ NERIJEŠENIH PREDMETE NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG RAZDOBLJA	BROJ PRIMLJENIH PREDMETA	BROJ PRIMLJENIH PREDMETA	TUŽBENI ZAHTJEV			NAČIN RJEŠAVANJA PREDMETA					UKUPNO RIJEŠENO	BROJ NERIJEŠENIH PREDMETA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG RAZDOBLJA
					USVOJENO	ODBIJENO	DJELIMIČNO USVOJENO	PRESUDOM	PORAVNANJE	ODBAČAJ	NA DRUGI NAČIN	USTUP DRUGOM SUDU		
Privredni sud Crne Gore UKUPNO	ŽIG	11	6					8			2		10	7
	PATENT													
	INDUSTRIJSKI DIZAJN													
	OZNAKE GEOGRAFSKOG PORIJEKLA													
	AUTORSKO PRAVO	93	59					54	22		16		92	60
	OSTALO													

	SVE UKUPNO	104	65					62	22		18		102	67

	Ukupno	do 3mj.	3 do 6 mj.	6 do12 mj.	1 do 2 god.	2 do 3 god.	3 do 4 god.	4 do 5 god.	Preko 5 god.
Privredni sud	65	102	67						
%		153%	103%						

UPOREDNI PODACI ZA PERIOD 2021-2025 GODINE

PRIVREDNI SUD CRNE GORE

	VRSTA POVREDE	GODINA	BROJ PRIMLJENIH PREDMETA	TUŽBENI ZAHTJEV			NAČIN RJEŠAVANJA PREDMETA					UKUPNO RIJEŠENO	BROJ NERIJEŠENIH PREDMETA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG RAZDOBLJA
				USVOJENO	ODBIJENO	DJELIMIČNO USVOJENO	PRESUDOM	PORAVNANJE	ODBAČAJ	NA DRUGI NAČIN	USTUP DRUGOM SUDU		
		1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Privredni sud Crne Gore UKUPNO	ŽIG	2021	15				2	/	/	6	/	8	7
		2022	12				1	/	/	6	/	7	5
		2023	17				1	/	/	14	/	15	2
		2024	28				4	/	/	13	/	18	10
		2025	6				8	/	/	2	/	10	7
		UKUPNO	78				16	/	/	41	/	58	31
	PATENT	2021	/				/	/	/	/	/	/	/
		2022	/				/	/	/	/	/	/	/
		2023	/				/	/	/	/	/	/	/
		2024	/				/	/	/	/	/	/	/
		2025	/				/	/	/	/	/	/	/
		UKUPNO	/				/	/	/	/	/	/	/
	INDUSTRIJSKI DIZAJN	2021	/				/	/	/	/	/	/	/
		2022	/				/	/	/	/	/	/	/

		2023	/				/	/	/	/	/	/	/
		2024	/				/	/	/	/	/	/	/
		2025	/				/	/	/	/	/	/	/
		UKUPNO	/				/	/	/	/	/	/	/
	OZNAKE GEOGRAFSKOG PORIJEKLA	2021	/				/	/	/	/	/	/	/
		2022	/				/	/	/	/	/	/	/
		2023	/				/	/	/	/	/	/	/
		2024	/				/	/	/	/	/	/	/
		2025	/				/	/	/	/	/	/	/
		UKUPNO	/				/	/	/	/	/	/	/
	AUTORSKO PRAVO	2021	35				1	3	/	8	/	12	23
		2022	292				117	3	/	70	/	190	102
		2023	184				63	5	/	23	/	93	93
		2024	159				45	2	2	24	/	75	75
		2025	65				54	22	/	16	/	92	60
		UKUPNO	735				280	35	2	141	/	462	353
	OSTALO	2021	/				/	/	/	/	/	/	/
		2022	/				/	/	/	/	/	/	/
		2023	/				/	/	/	/	/	/	/
		2024	/				/	/	/	/	/	/	/
		2025	/				/	/	/	/	/	/	/
		UKUPNO	/				/	/	/	/	/	/	/
	SVE UKUPNO		813				296	35	2	182	/	520	384

V. UPRAVA POLICIJE

Statistički podaci za period 01.01. 2025.godine – 31.12.2025. godine

Vrsta povrede krivičnog djela	Podnijeto prijava	Broj podnijetih krivičnih prijava Državnom tužilaštvu	Vrsta oduzetih proizvoda			

	3		/				Količina oduzetih predmeta	Vrijednost oduzetih predmeta	Broj neriješenih prijava na kraju izvještajnog perioda
	Po službenoj dužnosti /	Po prijavi /	Broj počinilaca krivičnih dijela		Odbačeno prijava				
			Fizičko lice	Pravno lice					
Žig	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Patent	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Industrijski dizajn	/	/	1	1	/	/	/	/	/
Oznake geografskog porijekla	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Autorsko pravo	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Ostalo	/	/	/	/	/	/	/	/	/

UPOREDNI PERIOD 2021-2025

GODINA	BROJ PODNIJETIH KRIVICNIH PRIJAVA	BROJ KRIVICNIH DIJELA	NAZIV KRIVICNOG DIJELA I CLAN ZAKONA	BROJ PRIJAVLJENIH FIZICKIH LICA	BROJ PRIJAVLJENIH PRAVNIH LICA
2021	2	3	Nezakonita upotreba tudje firme clan. 271 KZCG X 3	2	1
2022	/	/	/	/	/
2023	/	/	/	/	/
2024	/	/	/	/	/
2025	1	2	Neovlašćeno korišćenje tuđeg dizajna iz Čl 238 KZCG.	1	1

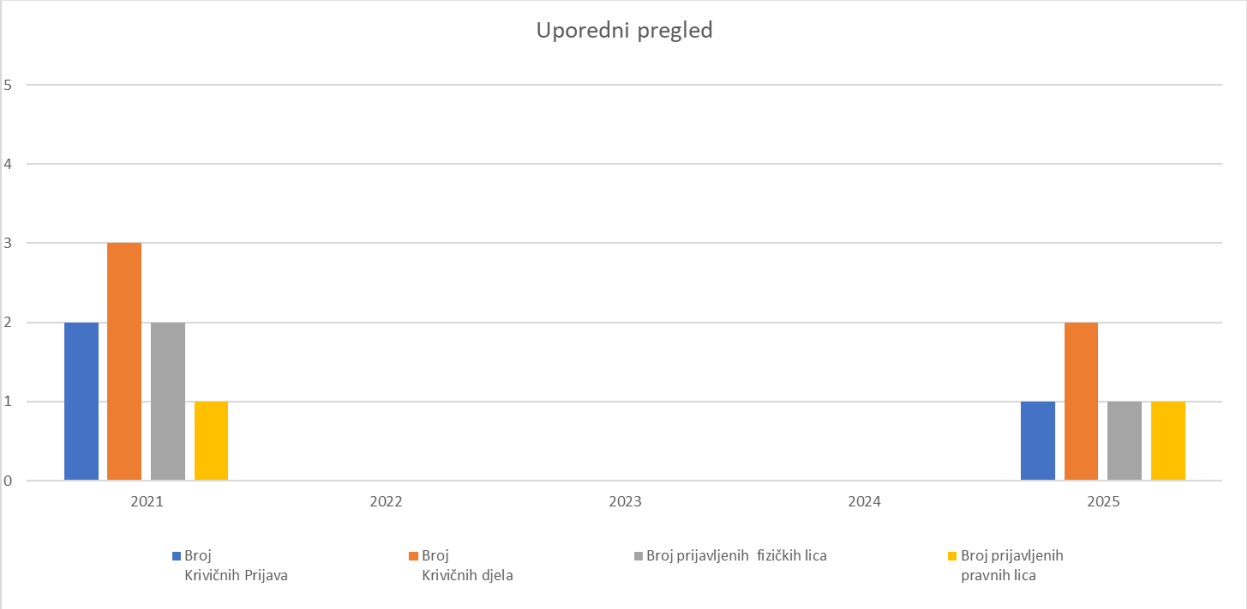

VI DRŽAVNO TUŽILAŠTVO CRNE GORE

Krivično djelo, član KZ	Ukupan broj predmeta u radu	Faza postupka
233	2	Rješenje o odbacivanju
234	/	/

235	/	/
236	/	/
237	/	/
238	/	/
271	1	Postupak izviđaja
280	1	Postupak izviđaja

VII.SEKRETARIJAT SUDSKOG SAVJETA

01.01.2025. do 31.12.2025					
Član KZ	Nerijeseni	Primljeni	Ukupan broj predmeta u radu	Broj pravosnažno riješenih predmeta	Osuđujuča presuda
233	0	0	0	0	0
234	0	0	0	0	0
235	0	0	0	0	0
236	0	0	0	0	0
237	0	0	0	0	0
238	0	0	0	0	0
280	1	1	2	0	0
271	1	0	1	1	1

	2021	2022	2023 Neovlašćena upotreba tuđe firme (član 271 kzcg)	2024 Neovlašćena upotreba tuđeg naziva ili žiga (član 271 KZCG)	2024 Odavanje poslovne tajne (član 280 KZCG)	2025 Neovlašćena upotreba tuđeg naziva ili žiga (član 271 KZCG)"	2025 Odavanje poslovne tajne (član 280 KZCG)"
PREDMETI U RADU	0	0	1	1	1	1	2
PRAVOSNAŽNO RIJEŠENI PREDMETI	0	0	0	0	0	1	
ODLUKA-ODBIJAJUĆA	0	0	0	0	0		
ODLUKA-OSUĐUJUĆA	0	0	0	0	0	1	
ODLUKA-OSLOBAĐAJUĆA	0	0	0	0	0		

ODLUKA-OBUSTAVA	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**		
ODLUKA-ODBAČAJ	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**		

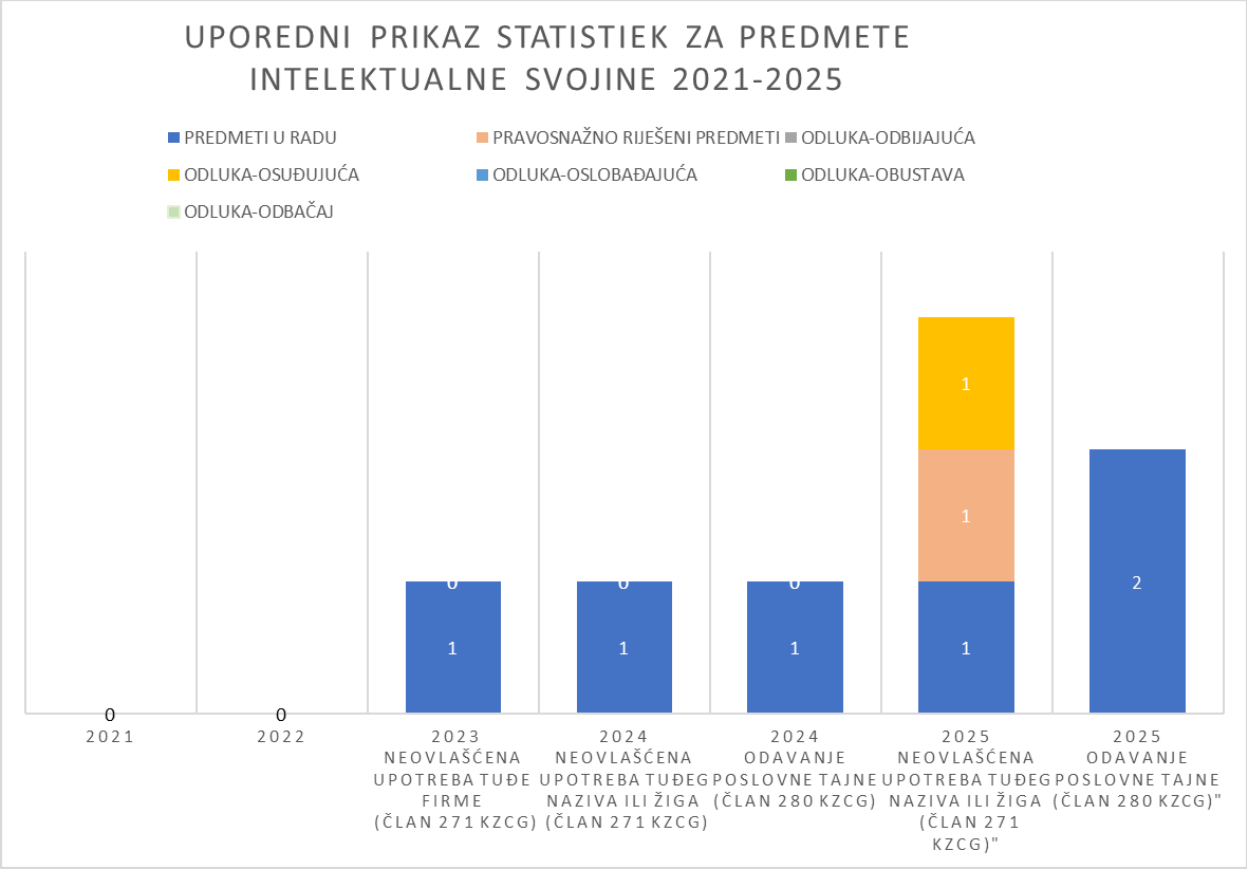

Prilog 9 uz poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost

Smjernice za ostvarivanje prava na naknadu štete za žrtve u krivičnim postupcima(za krivična djela trgovine ljudima, ratnih zločina i nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici)

Vrhovni sud je u decembru 2025. godine izradio i predstavio Smjernice za ostvarivanje prava na naknadu štete za žrtve u krivičnim postupcima (za krivična djela trgovine ljudima, ratnih zločina i nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici) koji dokument je namijenjen sudijama, tužiocima i drugim učesnicima u krivičnom postupku, sa ciljem unapređenja postupanja u predmetima u kojima žrtve ostvaruju pravo na naknadu štete.

Smjernice su važan korak ka ujednačavanju sudske prakse i jačanju zaštite prava žrtava krivičnih djela, kako bi se obezbijedila djelotvorna, pravovremena i pravična naknada štete u okviru krivičnog postupka, u skladu sa domaćim zakonodavstvom i međunarodnim standardima.

Smjernice su izrađene na inicijativu Vrhovnog suda, u saradnji sa Vrhovnim državnim tužilaštvom i Advokatskom komorom, uz stručnu i finansijsku podršku zajedničkog programa Evropske unije i Savjeta Evrope pod nazivom "Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku" i Kancelarije Ujedinjenih nacija za droge i kriminal.

U cilju dalje dosljedne primjene Smjernica u praksi, razviće se konkretne, održive i ciljane aktivnosti. Naime, u saradnji sa Centrom za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu Crne Gore, planirano je razvijanje održivog programa obuke i organizovanje nacionalnih obuka za sudije, državne tužioce i advokate. Ove aktivnosti bile bi usmjerene na jačanje kapaciteta za primjenu Smjernica u krivičnim postupcima, uz poseban akcenat na žrtvi usmjeren i efikasan pristup ostvarivanju prava na naknadu štete, a razvijale bi se u bliskoj saradnji sa Vrhovnim sudom i Vrhovnim državnim tužilaštvom Crne Gore, te uz eventualnu podršku regionalnih praktičara.

Smjernice za izricanje krivičnih sankcija u predmetima organizovanog kriminala i krivičnih djela u vezi sa neovlašćenom proizvodnjom, držanjem i stavljanjem u promet opojnih droga

Vrhovni sud je izradio Smjernice za izricanje krivičnih sankcija u predmetima teškog i organizovanog kriminala gdje su obuhvaćena i krivična djela u vezi sa neovlašćenom proizvodnjom, držanjem i stavljanjem u promet opojnih droga.

Cilj izrade Smjernica je obezbjeđivanje dosljedne, pravične i proporcionalne kaznene politike koja odgovara težini i društvenoj opasnosti krivičnih djela organizovanog kriminala i krivičnih djela u vezi sa opojnim drogama. Poseban fokus stavljen je na prevenciju i odvraćanje od izvršenja ovih krivičnih djela kroz dosljedno izricanje djelotvornih i proporcionalnih kazni, kao i na razbijanje kriminalnih mreža adekvatnim sankcionisanjem ključnih članova kriminalnih organizacija.

Prilog 10 uz poglavlje 24 – Pravda sloboda i bezbjednost

Na sjednici održanoj 19. IX 2025, Vlada je usvojila Četvrti nacionalni izvještaj o sprovođenju obaveza koje proizilaze iz Konvencije o nuklearnoj sigurnosti, koji je dostavljen Sekretarijatu Konvencije.

Vlade je 25. XII 2025. godine usvojila Završni izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017–2021. Iako je Završni izvještaj usvojen, sprovođenje mjera koje su u toku ili nijesu završene nastaviće se do usvajanja novog strateškog dokumenta. Naime, Zaključkom br. 11-011/25-4655/3 od 22. januara 2026. godine Vlada Crne Gore je zadužila sve nadležne institucije da nastave sa sprovođenjem preporuka do donošenja novog strateškog okvira u ovoj oblasti (Zaključak je dostupan na internet stranici Vlade).

Na osnovu novog Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti („Službeni list Crne Gore“, br. 049/24 od 29. maja 2024. godine), Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera donijelo je:

- Pravilnik o sadržaju početnog i konačnog plana dekomisije („Službeni list Crne Gore“, br. 135/25 od 25. novembra 2025);
- Pravilnik o sadržaju plana bezbjednosti za uvoz, izvoz, tranzit i/ili transport radioaktivnih i/ili nuklearnih materijala („Službeni list Crne Gore“, br. 039/26 od 20. marta 2026);
- Pravilnik o nivoima bezbjednosti i njihovim ciljevima za radioaktivne izvore kategorija 1, 2 i/ili 3, mjerama za postizanje ciljeva bezbjednosti i vrstama bezbjednosnih zona („Službeni list Crne Gore“, br. 47/26 od 24. aprila 2026)
- Takođe, na osnovu novog Zakona izrađen je su još dva pravilnika i upućena na mišljenje radi konačnog usvajanja, koje se očekuje u drugom kvartalu 2026. godine:
- Pravilnik o načinu nadzora, detekcije i procjene neovlašćenih ulazaka u bezbjednosnu zonu (član 163 stav 6);
- Pravilnik kojim se uređuje obrazac zahtjeva za izdavanje licence za obavljanje stručne obuke, potrebna dokumentacija, kao i uslovi u pogledu kadra, opreme i prostora koje mora ispunjavati privredno društvo ili drugo pravno lice koje posjeduje licencu za sprovođenje stručne obuke (član 114 stav 10).
- Pored toga, u toku je izrada 16 pravilnika zasnovanih na novom Zakonu o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, od kojih se više odnosi na nuklearnu bezbjednost, a njihovo usvajanje planirano je do kraja 2026. ili početkom 2027. godine.

Vlada Crne Gore je u novembru 2025. godine usvojila Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera. Ovim pravilnikom formiran je Direktorat za inspekcijski nadzor, koji se sastoji od četiri direkcije, uključujući i Direkciju za inspekcijske poslove u oblasti zaštite od jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja. Očekuje se usvajanje Kadrovskog plana, nakon čega će biti raspisani javni oglasi za popunjavanje radnih mjesta inspektora.

Mapa puta za prevenciju, detekciju, suzbijanje i zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji i rizika (CBRN), sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje i sredstava za njihovu isporuku, kao i sprječavanje njihovog pribavljanja od strane nedržavnih aktera (2023–2028) uspješno se sprovodi.

U okviru ispunjavanja obaveza u oblasti zaštitnih mjera (safeguards), čiji je značaj posebno istaknut u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2025. godinu, predstavnici Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera učestvovali su na uvodnoj radionici projekta „Priprema za usklađivanje sa EURATOM zaštitnim mjerama u (potencijalnim) zemljama kandidatima za članstvo u EU (PEUSA)“, održanoj 16–17. decembra 2025. godine u Zajedničkom istraživačkom centru (JRC) u Karlsrueu, Njemačka. Cilj radionice bio je unapređenje razumijevanja uloge JRC-a i Evropske zajednice za atomsku energiju (EURATOM) u podršci (potencijalnim)

zemljama kandidatima u procesu usklađivanja sa relevantnim pravnim i tehničkim standardima, sa posebnim fokusom na novu Uredbu Komisije (Euratom) 2025/974 o primjeni Euratom zaštitnih mjera, koja je zamijenila Uredbu (Euratom) br. 302/2005, osim određenih aneksa.

Delegacija Crne Gore učestvovala je na četiri radionice organizovane u okviru projekta „Jačanje kapaciteta za istrage, krivično gonjenje i suđenje u oblasti CBRN (IPA) u regionu Zapadnog Balkana: Crna Gora, Bosna i Hercegovina i Sjeverna Makedonija“, uz podršku Evropske komisije. Poziv je upućen od strane Međuregionalnog instituta Ujedinjenih nacija za istraživanje kriminala i pravde (UNICRI), koji je zadužen za implementaciju projekta.

U kontekstu implementacije Sveobuhvatnog sporazuma o zaštitnim mjerama, Dodatnog protokola i Protokola o malim količinama u vezi sa Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja, Crna Gora je, u skladu sa odredbama navedenog Zakona, pripremila 55 nacionalnih izvještaja i deklaracija (227) o nuklearnim materijalima i dostavila ih Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju u propisanom roku.

Na inauguralnom sastanku kontakt tačaka Međunarodne konvencije o sprečavanju akata nuklearnog terorizma (ICSANT), održanom 25. marta 2026. godine u Beču i organizovanom od strane Kancelarije Ujedinjenih nacija za droge kriminal (UNODC), učestvovala je nacionalna kontakt tačka za ICSANT za Crnu Goru, dajući doprinos diskusijama o jačanju međunarodne saradnje i razmjene informacija u odgovoru na incidente koji uključuju nuklearni ili radioaktivni materijal. Sastanak je okupio 74 učesnika iz 48 država potpisnica, uz fokus na implementaciju člana 7(4) ICSANT-a, usvojenog pod okriljem United Nations, koji zahtijeva imenovanje nadležnih organa i kontakt tačaka. Učesnici su razmijenili iskustva, učestvovali u praktičnoj vježbi koordinacije i istakli značaj kontinuiranog jačanja kapaciteta, uključujući aktivnosti podržane kroz EU-finansiranu inicijativu UNODC-a. Ukupno, sastanak predstavlja važan korak u jačanju globalne saradnje i unapređenju efikasne implementacije ICSANT-a.